

ACADEMIA
REPUBLICII
SOCIALE
ROMÂNIA
SECTIA DE
ȘTIINȚE
ISTORICE

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

B. ȚARA ROMÂNEASCĂ
VOLUMUL I

EDITURA
ACADEMIEI
REPUBLICII
SOCIALE
ROMÂNIA

ROMANIAE
DOCUMENTA **B** HISTORICA
TARA
ROMANEASCA

VOL. I

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
SECȚIA DE ȘTIINȚE ISTORICE

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

COMITETUL DE REDACȚIE

ACAD. ANDREI OȚETEA, ACAD. DAVID PRODAN
(Redactori responsabili),
CONSTANTIN CIHODARU, DAMASCHIN MIOC,
FRANCISC PALL și ȘTEFAN ȘTEFĂNESCU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIE «NICOLAE IORGA»

B. ȚARA ROMÂNEASCĂ
VOLUMUL I

(1247—1500)

VOLUM ÎNTOCMIT
DE
P. P. PANAITESCU și DAMASCHIN MIOC

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
București, 1966

Copertă de: *Dumitru Negrăscu*

Introducere la Colecție

Progresul științific nu se poate concepe în domeniul istoriografiei fără culegeri de documente autentice și sigure, înzestrate cu tot aparatul critic și auxiliar, care să dispenseze pe istoric de a recurge la original.

Întocmirea și tipărirea unor vaste culegeri de documente depășesc însă posibilitățile unor cercetători individuali. Toate marile culegeri de documente au fost opera unor instituții publice sau societăți savante dispunând de resurse însemnate. Cel mai mare și mai pasionat culegător de documente de la noi, N. Iorga, a subliniat deja acest fapt: «Singură Academia poate organiza pentru mai multă vreme eforturile individuale în vederea strîngerii măterialelor și a redactării unor opere istorice durabile, care să meargă pînă în cele mai mici amănunțe».

Condițiile create azi muncii de cercetare fac ca dezideratul multor generații de istorici, însuflețiți de dragoste față de trecutul patriei, să poată deveni realitate.

Cu ajutorul unui larg colectiv de specialiști, sub egida secției de științe istorice a Academiei Republicii Socialiste România, folosind și experiența înaintașilor noștri editori de izvoare, a muncii colective desfășurată cu prilejul pregătirii colecției de traduceri în limba română *Documente privind istoria României*, precum și noile cuceriri ale arheografiei din alte țări, s-a trecut la realizarea unei noi colecții de documente medievale, intitulată *Documenta Romaniae Historica*.

I. Colecția *Documenta Romaniae Historica* va cuprinde în trei serii — câte o serie pentru fiecare provincie istorică — documentele Moldovei, Țării Românești și Transilvaniei, existente în arhivele din țară și din străinătate sau în diverse publicații apărute anterior. Pentru Țara Românească și Moldova, colecția va cuprinde documentele pînă la anul 1700, iar pentru Transilvania pînă la 1541, cînd ea devine principat autonom. După aceste date numărul actelor fiind extrem de mare, se vor publica volume tematice (relații agrare, fiscalitate, răscoale țărănești etc.).

Documentele privind relațiile dintre cele trei state feudale românești vor constitui o serie aparte în cadrul noii colecții. Volumele din fiecare serie vor avea numerotare proprie. Ele vor fi întocmite pe perioade cronologice mici, astfel ca mărimea lor să nu depășească aproximativ 600 de pagini de tipar. Începutul și sfârșitul fiecărui volum va corespunde întotdeauna perioadei de început sau de sfârșit a anilor din răstimpul cărora au fost strânse documentele reproduse.

În cadrul colecției *Documenta Romaniae Historica*, toate actele slavo-române, latinești, grecești, germane ș.a. vor fi publicate în limba originală, însoțite de traducere. În cazul în care originalele nu se mai păstrează, documentele se vor tipări după copiile cele mai bune sau după traduceri.

Colecția va cuprinde, de asemenea, rezumatele sau transumpturile unor acte, atunci când acestea nu s-au păstrat și sub altă formă (original, copie sau traducere).

II. Criteriile de editare a documentelor în noua colecție sînt în genere cele stabilite în studiile de specialitate publicate în *Introducere* la colecția de *Documente privind istoria României*, vol. I, București, 1956, unde se sintetizează experiența dobîndită, pe plan intern și internațional, în domeniul editării documentelor. Amintim numai că documentele care nu oferă suficiente elemente de datare și care deocamdată nu pot fi datate decît după aspectele paleografice, în răstimpul unor intervale de cîteva zeci de ani, sau în cuprinsul unui secol, urmează să fie tipărite în volume de supliment, împreună cu documentele ce se vor descoperi ulterior.

Documentele chirilice românești sînt redată numai în transcriere cu alfabetul latin.

După textul documentelor, pe lîngă indicațiile privind *depozitul* (public sau particular) în care se găsește documentul, *cota* lui, *mențiunea dacă este original, copie, traducere, rezumat*, se precizează *natura materialului* pe care este scris actul (pergament, hîrtie), *dimensiunile lui* (lungime și lățime în cm.), *starea de conservare* (rupt, fragment, greu lizibil etc.). Socotim că ultima mențiune este necesară pentru a atrage atenția asupra documentelor greu de descifrat, la publicarea cărora s-au putut strecura lecturi greșite.

Alte mențiuni privesc *pecetea documentului*, felul în care este pusă (atîrnată, aplicată, timbrată), precum și *legenda* ei. Inscricția sigiliului este amintită numai atunci cînd apare pentru prima dată pe un document. Se dau apoi *indicații în legătură cu copiile și traducerile documentului*, menționîndu-se depozitul, cota și data lui — dacă acestea diferă de ale originalului. Pentru documentele de la Arhivele Statului București, inventariate la Secția istorică, se va preciza și fondul anterior de proveniență și cota veche; în felul acesta cercetătorii au posibilitatea să urmărească mai ușor actele care privesc un anumit domeniu feudal.

Se transcriu *însemnările tergal*e mai importante ale documentului — cele care aduc precizări noi, menționându-se locul unde se găsesc (pe recto sau verso actului etc.).

Pentru transcriptele excerptate din diferite documente și inserate sub data lor, în rîndul actelor în a căror serie cronologică se încadrează, se specifică mai întîi natura textului (transumpt) și actul din care a fost extras, și apoi depozitul în care se păstrează.

În continuarea descrierii arheografice se face mențiunea bibliografiei edițiilor în care a fost tipărit anterior documentul. Lucrările sînt citate prescurtat; titlul integral e redat în lista bibliografică de la începutul volumului. În bibliografia fiecărui document se indică totodată datările divergente între noua publicație și vechii editori, ori de cîte ori există nepotriviri sub acest aspect. Mențiunea o considerăm necesară pentru a preveni pe cercetător că nu este vorba de documente diferite, ci de lecturi de date deosebite. În bibliografie nu sînt indicate cărțile sau periodicele în care documentul este doar menționat sau redat fragmentar.

Pentru documentele suspecte, ca și pentru cele false — incluse la sfîrșitul volumului — se arată în mod succint, în partea destinată descrierii arheografice, elementele pe baza cărora ele au fost astfel clasate. Pentru documentele falsificate se face precizarea dacă este vorba de o plăsmuire veche sau mai nouă, dacă avem de-a face cu un fals parțial, prin interpolare, sau de un fals integral.

În anexele volumului se va da o *listă bibliografică a lucrărilor* în care au fost publicate documentele reproduse, cu mențiunea prescurtărilor folosite în subsolul fiecărui document; de asemenea, o *listă a cuvintelor și frazelor slave* din documentele românești cu traducerea lor; urmează apoi *indicii onomastici și de materii*. Fiecare volum cuprinde și un număr de *fotocopii* după documente originale și după peceti pentru a ilustra diversele particularități ale scrisului medieval și tipuri sigilare. Un număr de documente românești se vor reda în transcriere chirilică, pentru uzul celor interesați.

A. NORME GENERALE¹

Un fapt esențial pentru orice colecție de documente îl constituie fără îndoială transcrierea, traducerea și tipărirea corectă a documentelor.

Pornind de la ideea că noua colecție de documente se adresează nu numai specialiștilor, ci și unui cerc mai larg de cititori, tuturor aceluia care se interesează de probleme istorice, am căutat să rezolvăm, pe cît este posibil, toate *problemele și greutățile formale* întimpinate la pregătirea pentru tipar a textelor. Aceste norme, în genere, au fost următoarele:

¹ Normele sînt redate, în bună parte, după *Introducerea la colecția Documente privind istoria României*, vol. I, p. 27—33.

a) *Prescurtările*. Scriitorii actelor slave, românești, latinești, grecești, germane etc. prescurtau cuvintele după unele practici unanim folosite și acceptate, lăsând la o parte litere sau grupuri de litere.

Abrevierea era indicată printr-un semn (titlă) sau printr-o literă aruncată deasupra cuvântului.

Cuvintele prescurtate se întregesc redându-le aspectul grafic echivalent realității lingvistice a vremii în care au fost scrise actele,

Pentru soluționarea acestor probleme s-a ținut seama — în măsura posibilităților — de evoluția limbii în decursul secolelor, precum și de modul cum scriitorii actelor rezolveau cazurile similare în vremea în care au redactat documentele.

Prescurtările au fost întregite fie în mod tacit, fie între paranteze unghiulare: < >, S-au completat *tacit* toate prescurtările ce nu dau loc la îndoieli, iar *între paranteze unghiulare* se fac întregirile susceptibile de mai multe soluții.

b) *Monogramele*. În general în documentele noastre medievale, monogramele apar în titlul voievodului. Ele sînt descifrate și transcrise în cuvinte separate, cu literele în ordinea lor firească,

c) *Literele aruncate deasupra rîndului*. S-a socotit că semnalarea în chip deosebit a tuturor literelor aruncate deasupra rîndurilor nu folosește nici unui cercetător, fie istoric, filolog sau lingvist, fapt pentru care ele au fost coborîte în rînd, fără nici un fel de mențiune specială.

d) *Folosirea majusculilor*. De cele mai multe ori textele românești chirilice, slavo-române și cele latinești ale documentelor noastre nu folosesc litere majuscule pentru nume proprii și pentru cuvintele cu care se începe o frază. Aceasta poate duce foarte ușor la confuzii între numele proprii și cele comune. Ca să se evite asemenea situații, am introdus majusculile acolo unde ele nu se află în text pentru a distinge numele de persoane și locuri, de cuvintele comune. De asemenea cînd nu există punctuație, se indică, după înțeles, prin majusculă prima literă a unei fraze noi.

În textele latinești s-a transcris întotdeauna cu majusculă numele sărbătorilor și cuvintele din formulele de datare exprimate după calendarul bisericesc. De ex.: *in dominica Letara*; *ante festum Purificacionis beatissime virginis Marie*. Prin acest procedeu se înlesnește căutarea în listele de sărbători a datelor cronologice.

Adjectivele derivate din nume proprii, de asemenea, sînt transcrise cu inițială majusculă. De ex.: *civitas Cibiniensis, ecclesia Romana, voyuoda Transilvanus*.

Epitetele care însoțesc numele proprii din documentele latinești sînt transcrise cu inițială minusculă sau majusculă, după forma existentă în text, sensul lor adeseori fiind îndoielnic: poreclă, nume de familie, profesie. De la caz la caz ele sînt deci transcrise: *magnus* sau *Magnus*; *rufus* sau *Rufus*; *aurifaber* sau *Aurifaber*.

e) *Punctuația*. În cele mai multe din actele medievale românești textul este scris continuu de la început pînă la sfîrșit, fără semne de punctuație. Doar unele documente au în cuprins așa-numitele puncte de suspensie, introduse de dieci și grămăticici, dar care nu se potrivesc cu regulile punctuației moderne. De aceea, s-a renunțat la practicile folosite în trecut de scriitorii actelor slavo-române, latinești și grecești și s-a adoptat punctuația modernă.

Excepția se va face doar în ceea ce privește cele două puncte așezate orizontal, din actele latinești, care înlocuiesc adeseori numele destinatarului (*gemipunctus*, *Reverenzpunkte*). De ex.: « *Venerabili fratri nostro... episcopo Waradiensi* », identificarea numelui făcîndu-se în note.

f) *Despărțirea textului în alineate* s-a făcut în așa fel ca ideile principale din cuprinsul actelor să fie reliefate cu mai multă claritate.

În general, s-a avut în vedere ca alineatele să corespundă diverselor părți ale formularului diplomatic.

g) *Corectarea greșelilor copiștilor*. O parte din documentele cuprinse în colecție s-au păstrat numai în copii și traduceri tîrzii din secolele XVIII—XIX, originalele fiind pierdute. Din cauza stării proaste de conservare a originalelor, al căror text nu a putut fi citit în întregime sau din lipsa de pricepere a copiștilor și traducătorilor, există în asemenea texte o serie de greșeli: nume proprii de persoane și locuri deformate, sau chiar textul propriu-zis este alterat. În limita posibilităților aceste greșeli au fost corectate. Îndreptările se fac în note, lăsîndu-se în text forma greșită.

Cînd în text există o formă rară sau ciudată, cu aparență de greșală, în notă se menționează « așa în original ».

Cuvintele sau pasajele din text care au fost corectate, șterse de un grămătic sau de un contemporan și adause ulterior sînt semnalate tot în note. Se specifică totodată modul în care s-a efectuat corectarea în text (încercuit cu negru, scris peste răzătură, adaos ulterior de altă mîină etc.).

Tot în note sînt emendate greșelile diecilor și grămăticilor din textele originale, datorită unor scăpări involuntare.

h) *Întregirea sau indicarea omisiunilor*. Documentele prezintă adeseori omisiuni și lacune, datorită unor diverse împrejurări: fie că sînt rupte și le lipsesc anumite fragmente, fie că sînt șterse, pătate și textul este ilizibil sau că este vorba de copii în care transcriitorul a sărit unul sau mai multe cuvinte din act (faptul se întîmplă și la documentele originale, cînd diacul scria după un formular oarecare, după un text anterior sau după dictare). În sfîrșit sînt omisiuni prin lăsarea în alb a unui spațiu (cînd scriitorul nu cunoștea un nume propriu, care urma să fie intercalat ulterior, sau prețul unei vînzări etc.).

În aceste cazuri se indică în note natura lipsurilor din original: omis de scriitor, rupt, ilizibil.

În ce privește lacunele, se întregeste textul în paranteze unghiulare ori de cîte ori e posibil.

În genere, existența în cazul tuturor documentelor a unui formular diplomatic care se repetă, atît în intitulație, cît și în alte părți ale actului, ușurează munca de completare a lacunelor din text.

Dacă, pentru întregirea lipsurilor dintr-un document, există mai multe soluții, completarea avînd în acest caz un caracter pur conjectural, nu s-a intervenit în text, ci s-a indicat prin puncte de suspensie (...) cuvîntul sau paragraful lacunar, iar completările propuse au fost trecute în note.

Cuvintele indescifrabile se reproduc în note în forma în care figurează în text, cu prescurtările eventuale, faptul semnalîndu-se și în text prin trei puncte.

i) *Notele*. Notele din josul paginilor cuprind diferite explicații în legătură cu emendările textului. Ele sînt foarte variate, referindu-se fie la aspectele paleografice ale documentului, fie la conținutul lui. Particularitățile actului sînt indicate în note prin diverse formule ca de exemplu: *loc rupt* (nu text rupt), *loc alb*, *text răzuit peste care s-a scris...*, *text ilizibil*, *text încercuit cu chinovar*, *text indescifrabil* (de către editor).

Cuvintele și corecturile introduse în document ulterior redactării lui, peste un text răzuit, pe un loc alb sau deasupra rîndurilor, sînt de asemenea semnalate în note.

Dacă textul răzuit poate fi reconstituit, el este transcris între paranteze unghiulare în locul unde se găsește, arătîndu-se în note natura intervenției.

Pentru cuvintele sau expresiile scrise deosebit față de restul textului (ex.: *scriptura longior*) se face o mențiune în note.

Tot în note se indică și semnul notarial (*signum notariale*) în cazul actelor eliberate de notari publici (împuterniciri, transumpturi, testamente), dîndu-se lămuriri asupra desenului și devizei pe care le prezintă acest semn.

Se semnalează de asemenea în note cazurile în care sensul textului poate diferi în funcție de punctuație.

B. NORME SPECIALE

În afara regulilor generale expuse mai sus s-au aplicat și unele criterii speciale în legătură cu problemele de transcriere a textelor medievale în limba latină, slavă, germană, greacă și română. Ele s-au inspirat din aceeași grijă de a oferi cercetătorilor din domeniul istoriei un text fidel și cît mai ușor de folosit.

a) **Documentele în limba latină**. Pentru rezolvarea particularităților grafice întîlnite în textele latine s-au adoptat următoarele criterii la transcrierea documentelor.

Diftongul *ae* și *oe*, precum și *e* sau *ę* (caudata) se păstrează fără nici o schimbare, așa cum apar în text. Forma contopită a diftongului *ae* (coarctata) se transcrie ca *a*, în lipsa unui semn grafic care să-i corespundă în uzul modern, dar se atrage atenția în note.

Litera *j* (i lung ca formă grafică, de ex.: *idcjrco*) în funcțiune de *i* (i scurt ca formă grafică) sau urmată de consoană (*jnfidelis, jmpugnare*) se transcrie ca *i* (*idcirco, infidelis, impugnare*). Se respectă însă ortografia din text în cazul numelor proprii care încep cu *J* sau *I*.

Semnul accentului deasupra lui *i, ii, y*, se transcrie ca punct.

Literele *Y* sau *y* (*ydem* la nominativ singular, *hys, sylva*) avînd valoare de *i*, se transcriu ca *i* (*idem, immo, his, silva*).

Fac excepție de la aceste reguli grafiile caracteristice unei anumite perioade, ca *ydoneus* sau derivatele sale.

Literele *y, ij, ÿ*, (de ex.: *ydem* la nominativ plural, *alÿs, meritorÿs, negotÿ*) în funcție de *ii* (i dublu) se transcriu ca *ii* (*iidem, aliis, meritoriis, negotii*).

Literele *u* (*uestra, fluui*), *v* (*universi, utilitas*) și *w* (*sew*), se transcriu după valoarea lor fonetică (*vestra, fluvii, universi, utilitas, seu*).

Face excepție *wlgo*, caracteristic unei anumite perioade.

Cuvîntul *vaivoda*, precum și variantele și derivatele sale (*woyuoda, woyvoda, voyuoda, voyuodalis* etc.) se transcriu în forma din text.

Se respectă grafia din text în cazul silabei *-ci* sau *-ti* înaintea unei vocale, cînd ele pot fi distinse una de alta (*etiam* sau *eciam, relatio* sau *relacio, venditio* sau *vendicio*). În cazurile în care scrisul din text nu permite să se facă o distincție (bunăoară în variantele mai vechi ale scrierii gotice), transcrierea se face ținînd seama de etimologia cuvîntului, potrivit uzului din dicționarele latinei clasice.

Se păstrează apoi grafiile particulare, care uneori au o valoare fonetică: *michi, nichil, dampnum, aput, set* etc.

De asemenea se respectă grafia *quarta* din text, cu sensul de *carta* (*charta*), dar, spre a se evita confuzia cu numeralul ordinal *quarta* (de ex. în *quarta pars, quarta filialis*), se menționează forma corectă în note. Tot așa, se respectă grafiile *autenticus, legitimus, litera* (în loc de *authenticus, legitimus, littera*), ele fiind caracteristice unor cancelarii sau perioade.

În cazul numelor comune, cînd în același text se întîlnesc ambele grafii sau chiar mai multe, se adoptă în transcrierea textului forma cea mai frecventă, semnalîndu-se variantele în note.

În ceea ce privește cuvintele compuse (care apar despărțite în text) acestea nu se transcriu separat (ex.: *adjudicandum*, în loc de *ad iudicandum*). Prepozițiile însă, sînt despărțite de cuvîntul următor (ex.: *ad eum, per eum*, în loc de *adeum, pereum*). Tot astfel se transcriu după uzul modern (folosit în ortografia latină clasică) expresii sau cuvinte ca: *eo facto, eo modo, suo modo*, în loc de *eofacto, eomodo, suomodo*. Se transcriu însă, fără să fie despărțite, potrivit uzului curent din texte, cuvintele: *abhinc, deinde, necnon, unacum* etc.

Numele proprii (de persoane, de popoare și de locuri), precum și cuvintele sau expresiile în alte limbi (decît latina) se transcriu așa cum se află în text. Cînd un nume propriu (de botez) este redat numai printr-o inițială (siglă),

completarea se face în transcriere între paranteze unghiulare: <Aαnthonius>, <Sσtephanus>. Aşa se procedează numai în cazurile neîndoielnice; altfel iniţialele sînt transcrise necompletate în text, iar completarea probabilă se face în notă. Numele proprii (de botez) obişnuite sînt transcrise tot în forma din text (Michael sau Mychyel, Simon sau Symon).

Cuvintele *dei* şi *domini* (din formulele *dei gratia*, *año domini*) se redau cu iniţială minusculă, cum sînt scrise, de obicei, şi în text.

În ceea ce priveşte transcrierea *cifrelor*, se păstrează formele din text: numerele romane — exprimate în cuvinte cu semne numerale, sau cu cifre arabe, după cum apar în document. În cazul numerelor romane se respectă prescurtările şi elementele mixte (numere şi cuvinte) din expresiile numerale. Exemple: *millesimo trecentesimo quinto*; *M^{mo} CCC^{mo} quatragesimo nono*; *M^o CCC^o L^{mo}*.

Se transcriu întocmai numerele *IIII* (= IV), *IIIII* (= V), *VIIII* (= IX), inclusiv eventualele forme grafice minuscule: *iiij* (= 4).

Literele *C* şi *M* sau formele lor minuscule, folosite ca exponenţi indicînd multiplicarea, se reproduc în formele existente în text: *II°* (= 200), *XV^m* (= 15.000).

Semnlele care indică jumătatea în notaţia numerală, fie printr-o linie oblică ce taie ultima cifră a numărului, fie printr-o orizontală între două puncte, se transcriu după uzul modern, prin cifra 1/2. De ex.: *VII½* (= VII 1/2); *4 : (4 1/2)*.

b) Documentele în limba slavă. Completările tacite la documentele de limbă slavă se fac, urmîndu-se regula generală, la:

— *cuvintele religioase*, a căror prescurtare este indicată prin titlă (~):

$\widetilde{\text{Бъ}}$, $\widetilde{\text{Бгъ}}$	= Богъ	$\widetilde{\text{АХъ}}$	= АСХъ
$\widetilde{\text{Бце}}$	= Богородице	$\widetilde{\text{Іс. Хс.}}$	= Исусе Христос

— *titlul domnului şi al dregătorului* (cu unele excepţii)

$\widetilde{\text{гспдаръ}}$	= господаръ	$\widetilde{\text{Двор}}$	= дворник
$\widetilde{\text{вдъ}}$	= водаъ	$\widetilde{\text{стол}}$	= столник
$\widetilde{\text{ввдъ}}$	= воеводаъ	$\widetilde{\text{пост}}$	= постельник

— *lunile anului*

$\widetilde{\text{ген}}$	= генарїе
$\widetilde{\text{охт}}$	= охтомберїе

— *cuvintele cu o singură formă posibilă*:

$\widetilde{\text{ас}}$	= аспри	$\widetilde{\text{тл}}$	= талери
-------------------------	---------	-------------------------	----------

— *cuvintele cărora le lipseşte vocala finală*, de obicei consoana care o precede fiind aruncată deasupra rîndului, se completează în sensul textului documentului, sau al altor acte scrise de acelaşi diac; de asemenea pe baza documentelor epocii şi regiunii respective.

Astfel:

- *în desinențele cazului genitiv* :
  - $\tilde{г}$ = — го (ex.: его, нашего, свѣтаго)
  - *la alte cuvinte cărora le lipsește vocala finală* :
- $\tilde{ж}$ = — же (ex.: таже, сеже)
- *în numele de persoane* :
  - $\tilde{д}$ = — дъ (ex.: Гръмадъ)
  - $\tilde{л}$ = — лъ (ex.: Стънилъ, Винтилъ)
  - $\tilde{р}$ = — ръ (ex.: Никоаръ)
  - $\tilde{т}$ = — тъ (ex.: Башотъ, Калотъ)
- *în numele de localități și toponimice* :
  - $\tilde{щ}$ = — ще, щн (ex.: Тръговище, Бѣкѣраци)
  - *la verbele pronominale* :
    - $\tilde{с}$ = — се (ex.: искѣпна се)
    - *când diacul nu are în același text alte cazuri rezolvate de el altfel* ;
    - *cuvintele cărora le lipsesc vocale mediane* :

$\tilde{егмен}$ = егѣмен

$\tilde{гсднѣ}$ = господнѣ

— se completează tacit și următoarele cuvinte prescurtate :

Așa în document : Se completează astfel :

$\tilde{лто}$	лѣто	
$\tilde{ват}$	в лѣт și въ лѣт	
$\tilde{мсца}$	мѣсеца	
$\tilde{щцѣ}$	щтецѣ și щъцѣ	
$\tilde{щцѣ}$	щтецѣ	
$\tilde{вчн}$	вчина	(pentru nominativ)
	вчинѣ	(pentru celelalte cazuri)
$\tilde{стын}$	ствѣн	
$\tilde{стн}$	ствѣн	
$\tilde{снѣ}$	сынѣ	(pentru Moldova)
	синѣ	(pentru Țara Românească, afară de cazul când diacul nu rezolvă el problema în cuprinsul aceluiași act)
$\tilde{вист}$	вистѣар (вистѣарник pentru Moldova)	
$\tilde{клѣч}$	клѣчар	
$\tilde{сѣлѣ}$	сѣлѣар	

— Se completează în paranteze unghiulare :

— titlurile micilor dregători din Moldova :

$\tilde{спѣт}$ = спѣт<ѣрѣл>

$\tilde{вист}$ = вист<ерничѣл>

— numele județelor:

$\tilde{\Delta}\tilde{\chi}\tilde{\mu}$ = $\Delta\chi\mu\langle\text{ΒΟΡΗΝΙΔΑ}\rangle$ = Dimbovița

$\tilde{\mu}\tilde{\lambda}$ = $\mu\lambda\langle\text{ΟΜΗΝΙΔΑ}\rangle$ = Ialomița

Sînt lăsate cum se găsesc în original cuvintele :

κελ, дел, книг, пак, пис, реч, сѣг, ș. a.

c) **Documente în limba greacă.** Documentele grecești incluse în *Documenta Romaniae Historica* au anumite particularități de grafie folosite în cancelariile din care sînt emise sau în mediul cărturăresc din care provin.

Actele date de patriarhii și prelații greci pentru chestiuni care privesc teritoriul țărilor române, scrise de oameni cu o cultură mai înaltă, se deosebesc în multe privințe de documentele, zapisele, înscrisurile etc. alcătuite de grămătici, cu un nivel cărturăresc mai redus, pentru grecii localnici, de obicei negustori.

Lăsînd la o parte particularitățile de limbă, care nu interesează aici, atragem atenția asupra unor aspecte grafice a căror lămurire este necesară cititorilor pentru înțelegerea modului în care au fost transcrise documentele grecești.

Paleografia greacă folosește, ca și celelalte paleografii, anumite reguli. Omiterea literelor sau a grupurilor de litere din mijlocul cuvintelor este indicată în acte prin titlă sau chiar printr-un grup de litere aruncate deasupra. De ex.:

$\tilde{\Theta}\zeta$ pentru $\Theta\epsilon\delta\zeta$ $\tilde{\text{f}}\tilde{\text{f}}$ pentru $\text{f}\nu\delta\text{i}\kappa\text{i}\omega\nu\sigma$

$\tilde{\pi}\rho\zeta$ pentru $\pi\alpha\tau\rho\delta\zeta$

$\tilde{\pi}\nu\text{i}$ pentru $\pi\nu\epsilon\acute{\upsilon}\mu\alpha\text{i}$

Omiterea la sfîrșitul cuvintelor a literelor sau a grupurilor de litere este arătată prin anumite semne grafice, transmise printr-o tradiție seculară, semne grafice foarte variate, după cum variate sînt și desinențele verbale și nominale pe care le înlocuiesc. Astfel:

$\tilde{\leq}$ = $\alpha\zeta$ $\tilde{\varphi}$ = $\alpha\nu$ $\tilde{\text{t}}$ = $\tau\alpha\text{i}$

$\tilde{\text{z}}$ = $\epsilon\omega\zeta$ $\tilde{\text{z}}$ = $\eta\zeta$

$\tilde{\sim}$ = $\omega\nu$ $\tilde{\text{t}}$ = $\tau\eta\zeta$

Altcori omiterea literelor la sfîrșit de cuvînt este semnalată nu printr-un semn grafic, ci prin aruncarea deasupra a consoanei din silaba prescurtată:

$\tilde{\text{t}}^{\text{r}}$ = $\epsilon\tau\epsilon\text{i}$ $\epsilon\pi\epsilon\delta\acute{\omicron}^{\text{o}}$ = $\epsilon\pi\epsilon\delta\acute{\omicron}\theta\eta$

Toate aceste genuri de prescurtare au fost dezlegate în mod tacit fără a le indica în paranteze, mai ales că ele nu pot fi interpretate decît într-un singur sens.

Documentele grecești scrise de localnici nu conțin decît un număr foarte redus de prescurtări. În schimb prezintă multe abateri de la ortografia actuală în ceea ce privește așezarea accentelor și spiritelor. În multe acte accentele sînt omise.

Pentru vocala *i* în neogreacă există mai multe semne grafice η , υ , i , oi , și adesea unul este folosit în locul altuia. Aceste particularități au fost respectate fără a atrage atenția cititorului asupra formelor gramaticale corecte.

d) Documentele în limba germană. I. *Pînă în secolul al XVI-lea* Transcrierea textelor germane din această perioadă se face fără nici o modificare în ceea ce privește vocalismul și consonantismul. Se păstrează deci semnul *f* pentru *s*; literele *cz* și *tz* pentru *z*; *v* pentru *u*; *y* pentru *i* sau *j*, etc.

Dacă vocalele închise (umlaut) *ö* sau *ü* în text sînt redată cu *o* sau *u*, se păstrează, pe cît posibil, această particularitate.

La textele de după anul 1550 s-a trecut la o simplificare a îngrămădirii de consoane. Acolo însă unde, din punct de vedere lingvistic, îngrămădirea de consoane denotă o nuanță dialectală, aceasta a fost păstrată. De ex.: se transcrie *vatter* în loc de *vater*, întrucît denotă o pronunțare scurtă a unui cuvînt, care în limba «neuhochdeutsch» se pronunță lungindu-se vocala *a*.

II. *Secolele XVII—XIX*. Grafia textelor originale, care de obicei e cu totul arbitrară, în această vreme s-a modificat potrivit ortografiei moderne, respectîndu-se însă particularitățile specifice ale secolului din care datează textul.

Astfel, îngrămădirea nejustificată a consoanelor nu este redată (ex. se transcrie: *und* și nu *unnd*; *Heer* și nu *Hheer*; *Soldat* și nu *Zsoldadt*).

În loc de *f* se transcrie totdeauna *s*.

Cz și *tz* se înlocuiesc în transcriere cu *z* (de ex. se scrie *Zins* în loc de *Czintz*).

Grafia curentă *th* în loc de *t* se păstrează (de ex. se respectă forma *Theil* în loc de ortografia actuală *Teil*).

Scrierea în mod obișnuit a lui *C* în loc de *K* se păstrează (de ex. *Commission* în loc de *Kommission*, *Concurrenz* în loc de *Konkurrenz*).

Lungirile arbitrare cu *h* se elimină (de ex. se scrie *Meer* în loc de *Mehr*). Se adaugă însă lungirea cu *h*, după ortografia modernă (de ex. *sehr* în loc de *ser*).

Substantivele se transcriu cu majuscule, iar adjectivele și verbele cu minuscule.

În transcrierea cuvintelor, care păstrează unele particularități provinciale, se respectă forma din text (de ex. se păstrează *Gewöhr* în loc de *Gewehr*, *Gebir* în loc de *Gebür*, *Heiser* în loc de *Häuser*). Acolo unde autorul folosește *y* în loc de *i*, se respectă această literă (de ex. *Sklaverey* în loc de *Sklaverei*).

Folosirea accidentală a lui *v* în loc de *u* nu este adoptată în transcriere (de ex. *und* și nu *vnd*).

e) Documentele românești chirilice. Textele vechilor documente românești din secolele XVI—XVIII sînt scrise cu alfabet chirilic.

Pentru rezolvarea diferitelor probleme pe care le ridică transcrierea cu litere latine a actelor chirilice, mai ales în ceea ce privește stabilirea echivalențelor fonetice corespunzătoare unor semne întîlnite în vechile texte românești, colectivul a adoptat punctul de vedere principial acceptat astăzi de cei mai mulți dintre specialiști (istorici și lingviști).

Formulele slave, ca titulatura domnului, sancțiunea, mențiunea redactorului și a scriitorului, a datei, a locului, aflate la începutul și la sfârșitul actului românesc se transcriu în limba originală, cu caractere slave (nu latine). Traducerea lor este redată în notă, sub text, când nu este vorba de fraze stereotipe, iar când este vorba de texte care se repetă în mai toate actele, acestea sînt traduse în tabelele anexe de la sfârșitul volumului.

Cuvintele slave aflate izolat în text, ca de ex.: sin, sin ego, brat, brat ego, ot, za, ot tam, biv, vel, bogorodițe, sud, se transcriu cu litere latine, traducerea lor fiind făcută în lista anexă de la sfârșitul volumului.

Cifrele. Cifrele chirilice din actele românești sînt redade cu caractere arabe. În cazul când cifrele chirilice se află în context slav, se transcriu în chirilică ¹.

---

¹ Pentru alte probleme ale paleografiei documentelor noastre medievale, a se vedea studiile lui D. P. Bogdan, S. Jakó, Em. Virtosu și Al. Elian din DIR, *Introducere*, vol. 1, București, 1956, p. 80—386.

PREFAȚĂ

Prezentul volum este cel dintâi al seriei « A. Țara Românească » din colecția *Documenta Romaniae Historica*, publicată de Secția de istorie a Academiei Republicii Socialiste România. El cuprinde cele mai vechi documente ale Țării Românești, începînd cu anul 1247 și pînă la 1500.

Aceste documente, în număr de 311, adunate și publicate întîia oară într-o serie completă (în marginile cunoștințelor arhivalice ce posedăm astăzi) prezintă mare importanță pentru studiul istoriei României în perioada de început a feudalismului dezvoltat. Ele privesc în primul rînd organizarea și dezvoltarea domeniului feudal, raporturile clasei stăpînitoare cu domnia, lupta țărănimii și orășenimii împotriva aservirii. De asemenea, problemele economice (producția, prețurile și schimbul), cele fiscale, administrative și judiciare își au temelia lor documentară în aceste acte. Chiar și istoria politică (stabilirea cronologiei domnilor) nu poate fi precizată fără analiza amănunțită a actelor interne din Țara Românească. Cît privește istoria culturii medievale românești, documentele din acest volum prezintă material de cercetare asupra culturii slavone din acea vreme, limba oficială fiind limba slavă de redacție medio-bulgară și sîrbă. Afară de cîteva excepții, toate documentele Țării Românești, din seria care se sfîrșește cu ultimul an al secolului al XV-lea, atît cele emenate din cancelaria domnească, cît și cele din cancelariile boierești, sînt scrise în slavonește. Prezența în acest volum a unor documente în limba română (plus un număr de rezumate) se datorește faptului că nu s-au găsit încă originalele slave ale acestor acte, așa că editorii s-au văzut siliți să recurgă la traducerea lor românești, care datează din secolele al XVIII-lea — XIX-lea.

Importanța acestor documente nu se mărginește numai la studiul istoriei României, ci se extinde și asupra întregului sud-est al Europei, textele slavone prezentînd material comparativ pentru cercetarea instituțiilor feudale din această parte a continentului nostru.

Parte din documentele acestei perioade au mai fost publicate de către Venelin, Miletić și Agură, B. P. Hașdeu, I. Bogdan, Șt. Nicolaescu, Al. Ștefulescu și P. P. Panaitescu. Descoperirea unor noi documente, rectificările de datare și de lectură, aplicarea unei mai riguroase metode de editare au făcut necesară retipărirea și a acestor documente. Față de volumul *Documentele Țării Românești*, publicat de P. P. Panaitescu în 1938, care se oprește la anul 1490 și are 179 de acte, ca și față de cel din colecția *Documente privind istoria României*, în care s-au dat numai traducерile, prezentul volum cuprinde 311 documente, redându-se atît textul în limba originală, cît și traducерile.

Munca editorilor anteriori a fost folosită de cei ce s-au îngrijit de publicarea prezentului volum. Întregul material a fost revizuit, colaționîndu-se toate documentele după originale, iar traducerea documentelor slave, latine și grecești a fost revăzută cu atenție. Astfel s-au putut face numeroase emendări și îndreptări, care vor putea servi, în unele cazuri, la noi interpretări ale unor probleme din istoria Țării Românești.

De asemenea, editorii prezentului volum, pe baza criticii interne și externe a textelor, au rectificat o serie de datări greșite din vechile ediții. Pentru documentele fără dată s-au propus, în mai multe cazuri, date noi. Pentru a se evita confuzii cauzate de deosebitele datări sub care au fost publicate aceleași documente în diferite colecții, s-a introdus o tablă de concordanțe ale datelor, care diferă față de edițiile anterioare.

În comparație cu volumul din vechea colecție a Academiei Republicii Socialiste România s-au introdus încă 38 de documente, din care 7 inedite; în schimb au fost eliminate cîteva acte cu caracter extern, care-și aflaseră loc în vechea colecție, ca și unele dublete. Un număr de șapte documente din vechea colecție, fiind datate greșit în secolul al XV-lea, au fost scoase din volum, urmînd să fie inserate între cele din secolul al XVI-lea.

Un grup de acte, aflătoare în arhivele orașelor din Transilvania, care fuseseră rezervate spre a fi publicate în volumele privind relațiile dintre cele trei țări române, au fost acum introduse în rîndul documentelor interne ale Țării Românești; ele sînt porunci adresate de domnie și de boierii acestei țări dregătorilor de la vămi și din alte locuri, în favoarea negustorilor brașoveni sau sibieni, precum și scrisorile adresate din Țara Românească unor persoane refugiate temporar în Transilvania.

Acum, pentru prima dată se publică textul slav a 70 de documente, majoritatea (52) din ultimul deceniu al secolului al XV-lea.

După forma și limba în care s-au păstrat documentele cuprinse în prezentul volum (303 documente, plus 8 îndoielnice): 219 sînt originale (217 slave și 2 latinești), 24 copii (21 slave, 2 grecești, 1 latină), 38 traduceri (35 românești, 1 latină, 2 maghiare) și 30 rezumate, transumpturi, extrase (românești, grecești, latinești). După materialul pe care au fost scrise originalele, 186 sînt pe pergament și 33 pe hîrtie.

În privința fondurilor din care provin cele 311 documente, 164 de documente sînt de la Arhivele Statului din București, 58 de la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, 43 extrase din publicații, 18 de la Arhivele Statului din Brașov, 9 de la Muzeul de istorie a orașului București, 7 de la Muzeul raional din Tîrgu Jiu, 4 din colecții particulare, cîte două de la Arhivele Statului din Craiova și Rîmnicu Vîlcea, cîte unul de la Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, Muzeul din Turnu Severin, Biblioteca Centrală de Stat și Arhivele Statului din Budapesta.

Indicele volumului a fost alcătuit de S. Caracaș, O. Diaconescu și M. Bălan, folosindu-se și Indicii vechii colecții. La operațiile de revizie, datare și colaționare au mai contribuit: D. P. Bogdan, I. Ionașcu, A. Sacerdoțeanu, H. Chircă și C. Bălan.

PRESCURTĂRI — BIBLIOGRAFIE

- Акты русского* = *Акты русского на светом Атонее монастыра св. Пантелеимона*, Kiev, 1873.
- Arion, *Mircea*. = Arion, Dinu C., *Din hrisoavele lui Mircea cel Bătrîn. 1386—1418*, București, 1930.
- Batthyán*. = Batthyán, Ignatius comes de, *Leges ecclesiasticae regni Hungariae et provinciarum adiacentium*, II—III, Claudiopoli, 1827.
- Bălășel, *Hris. Bogdănești*. = Bălășel, Pr. T., *Hrisoave domnești și alte feluri de documente, în copie sau regeste, cu privire la satul Bogdănești, județul Vilcea*, în « Arhivele Olteniei », XIX (1940).
- Berechet, *Procedura*. = Berechet, Șt. Gr., *Procedura de judecată la slavi și români*, Chișinău, 1926.
- Bogdan, *Relațiile 1*. — Bogdan, I., *Documente și regeste privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și Ungaria în secolul XV și XVI*, București, 1902.
- Bogdan, *Mircea*. = Bogdan, I., *Un chrisov al lui Mircea cel Bătrîn din 10 iunie 1415*, în « Analele Academiei Române », Mem. Secț. Ist., seria II, XXVI (1903—1904).
- Bogdan, *Relațiile I₂*. = Bogdan, I., *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în sec. XV și XVI*, București, 1905.
- Brezoianu*. = Brezoianu, I., *Vechile instituțiuni ale României*, București, 1882.
- Bulat, *Contribuțiuni*. = Bulat, T. G., *Contribuțiuni documentare la istoria Olteniei. Secolul XVI, XVII și XVIII*, Rîmnicul-Vilcea, 1925.
- Cărăbiș, *Valea Jaleșului*. = Cărăbiș, V., *Unele date cu privire la problema transmisiunii stăpînirii funciare în cîteva sate de pe valea Jaleșului în veacurile XV—XIX*, în « Studii », XI (1958), nr. 5.
- Chircă, *Comentariu*. = Chircă, H., *Comentariu istorico-filologic asupra hrisovului din 20 septembrie 1459*, în « Studii », XII (1959), nr. 5.
- Cipariu, *Archivu*. = Cipariu, T., *Archivu pentru filologia și istoria*, Blaj, 1867—1869.
- Conea, *Țara Loviștei*. = Conea, I., *Țara Loviștei*, București, 1935.

- Cotoșman, *Vechimea*. = Cotoșman, Gh., *Vechimea organizației național-bisericești la românii bănățeni*, în «*Revista de istorie bisericească*», I (1943), nr. 1.
- Cronologia tabelară. = *Cronologia tabelară*, în *Operele lui Constantin Cantacuzino*, publicate de N. Iorga, București, 1901.
- Densușianu, *Mon. Ț. Făgăraș*. = Densușianu, Nicolae, *Monumente pentru istoria Țării Făgărașului*, București, 1885.
- Dobrescu, *Ist. bis. rom. din Oltenia*. = Dobrescu, Nicolae, *Istoria bisericii române din Oltenia în timpul ocupațiunii austriace (1716—1739)*, București, 1906.
- D.I.R., B. și D.I.R., C. = *Documente privind istoria României. B. Țara Românească, veac. XIII, XIV și XV*, București, 1953; *C. Transilvania, veac. XI, XII și XIII*, București, 1951.
- Donat, *Banul Mărăcine*. = Donat, I., *Cine este Banul Mărăcine?*, în «*Arhivele Olteniei*», XIII (1934).
- Donat, *Fundațiunile*. = Donat, I., *Fundațiunile religioase ale Olteniei*, în «*Arhivele Olteniei*», XVII (1938).
- Enăceanu, *M-rea Apele*. = Enăceanu, Ghenadie, *Din istoria bisericii românilor. Despre mănăstirea Apeilor*, în «*Biserica ortodoxă română*», IV (1877—1878).
- Fejér. = Fejér, Georgius, *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis*, tom. IV, vol. 1 și tom. IX, vol. 4, Budae, 1829.
- Filimon, *Doc. munt.* = Filimon, Aurel, *Diferite documente muntenești*, în «*Analele Institutului de istorie națională*», Cluj, V (1928—1930).
- Fotino, *Documente*. = Fotino, George, *Documente slavo-române inedite*, în «*Arhivele Olteniei*», II (1923).
- Fridvaldszky. = Fridvaldszky, J., *Reges Ungariae Mariani ex antiquissimis diplomatibus aliisque mss. conscripti*, Viena, 1775 (după P. P. Panaitescu, *Documentele Țării Românești*).
- Furnică, *Comerțul*. = Furnică, Dumitru, *Documente privitoare la comerțul românesc. 1473—1868*, București, 1931.
- Ghibănescu, *Vlad Vodă*. = Ghibănescu, Gh., *Vlad Vodă (Călugărul)*, în «*Arhiva*» Iași, VII (1896).
- Ghibănescu, *Surete*. = Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade, documente slavo-române*, I, VI și XVIII, Iași, 1906—1927.
- Ghibănescu, *Codrescu*. = Ghibănescu, Gh., *Documente*, în «*Teodor Codrescu*», II (1934).
- Giurescu, *Org. fin.* = Giurescu, Constantin C., *Organizarea financiară a Țării Românești în epoca lui Mircea cel Bătrîn*, în «*Analele Academiei Române*», Mem. Secț. Ist., seria III, VII (1927).
- Giurescu, *Ist. rom.* = Giurescu, Constantin C., *Istoria românilor*, I, ed. a V-a și II, 1, ed. a IV-a, București, 1943—1946.
- Glasnik. = *Glasnik srpskog učenog društva*, XXIV (1868).
- Hasdeu, *Arh. ist.* = Hasdeu, B. P., *Arhiva istorică a României*, I—III, București, 1865—1867.
- Hasdeu, *Dare de seamă*. = Hasdeu, B. P., *Trei lune peste munți. Dare de seamă despre o excursiune științifică în Transilvania*, în «*Columna lui Traian*», V (1874).
- Hasdeu, *Ist. critică*. = Hasdeu, B. P., *Istoria critică a românilor*, I, București, 1875.
- Hasdeu, *Vlad Țepeș*. = Hasdeu, B. P., *Un document de la Vlad Țepeș, comunicat de Const. Colibășianu*, în «*Columna lui Traian*», VII (1876).

- Hasdeu, *Craiova*. = Hasdeu, B. P., *Originile Craiovei*, în «*Columna lui Traian*», VII (1876).
- Hasdeu, *Negru Vodă*. = Hasdeu, B. P., *Negru Vodă* (Introducere la *Etymologicum Magnum Romaniae*, IV), București, 1898.
- Hurmuzaki. = Hurmuzaki, *Documente privitoare la istoria românilor*, I, 2, II, 3 și XIV, 1, București, 1890—1915.
- Iliescu. = Iliescu, Dan, *Cetatea de Floci*, București, 1930.
- Ionașcu, *Biserici*. = Ionașcu, I., *Biserici, chipuri și documente din Olt, Craiova*, 1934.
- Ionașcu, *Bolintin*. = Ionașcu, I., *Vechimea mănăstirii din Pădurea cea Mare de la Bolintin*, în «*Revista istorică română*», VII (1937).
- Ionașcu, *Doc. Morunglavu*. = Ionașcu, I., *Documentele moștilor schitului Șerbănești-Morunglavu din Vilcea*, în «*Arhivele Olteniei*», XVII (1938).
- Iorga, *St. și doc.* = Iorga, N., *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, III, V, VII, XII și XVIII, București, 1901—1910.
- Iorga, *Ist. rom.* = Iorga, N., *Istoria românilor*, III—IV, București, 1937.
- Kaceanovski. = Kaceanovski, Vladimir, *Neisdanny jagramoty iz Afonskih arhivov*, în «*Izvestija obščestva arheologii istorij i etnografy pri imp. Kazanskow Universitete*», VI—2 și în extras 1888.
- Katona. = Katona, Stephanus, *Historia critica regum Hungariae*, tom. VI (stirpis arpadianae), X (stirpis mixtae), Budaë, 1782—1790.
- Mag. ist. = *Magazinu istoricu pentru Dacia*, I (1845).
- Măldărescu, *Horez*. = Măldărescu, N., *Despre numirea «Horez» sau «Orez»*, în «*Columna lui Traian*», VII (1876).
- Mijatović, *Odrasci*. = Mijatović, Čedomir, *Srpski odrazci iz rumunske istorije*, în «*Letopis matice srpske*», CLXXXVI (1896).
- Miatovici, *Reflexuri sirbești*. = Miatovici, Cediu, *Reflexuri sirbești din istoria română*, în «*Convorbiri literare*», XXXI (1897).
- Miklosich. = Miklosich, Fr., *Slavische Bibliothek oder Beiträge zur slavischen Philologie und Geschichte*, Wien, 1851.
- Miletić. = Miletić, L., *Дaкo-рoмaнитѣ и тѣхната славянска писменостъ. II. Нови Влахо-Български грамоти отъ Брашовъ*. în «*Sbornik*», Sofia, XIII (1896).
- Miletić — Agura. = Miletić, L., și D. Agura, *Дaкo-рoмaнитѣ и тѣхната славянска писменостъ*, în «*Sbornik*», Sofia, IX (1893).
- Mușeteanu, *Glavacioc*. = Mușeteanu, Pr. Ioan, *Mănăstirea Glavacioc*, București, 1933.
- Nandriș, *Athos*. = Nandriș, Gr., *Documente românești în limba slavă de la mănăstirile Muntelui Athos*, București, 1936.
- Năsturel, *Nova plantatio*. = Năsturel, P. V., «*Nova plantatio*» și regii României, în «*Revista pentru istorie, arheologie și filologie*», XV (1914).
- Νέος Ἑλληνομνήμων.
Nicolaescu, *Doc. sl.-rom.* = Νέος Ἑλληνομνήμων. Αθῆνησιν, IV (1907).
= Nicolaescu, St., *Documente slavo-române cu privire la relațiile Țării Românești și Moldovei cu Ardealul în sec. XV și XVI*, București, 1905.
- Nicolaescu, *Aldea*. = Nicolaescu, St., *Domnia lui Alexandru Vodă Aldea, fiul lui Mircea Vodă cel Bătrîn*, București, 1922. (Extras din «*Revista pentru istorie, arheologie și filologie*»), XVI (1922).

- Nicolaescu, *Ajutoare bănești*. = Nicolaescu, St., *Ajutoare bănești și daniile domnilor români către m-rea Sf. Filoteiu din Muntele Athos*, în « Revista Arhivelor », I (1924), nr. 1.
- Nicolaescu, *Mircea*. = Nicolaescu, St., *Documente inedite de la Mircea cel Bătrîn*, în « Bucureștii », I (1935), nr. 2.
- Nicolaescu, *Snagov*. = Nicolaescu, St., *Vechimea m-rei Snagov*, în « Bucureștii », I (1935), nr. 1.
- Nicolaescu, *Vladislav voevod*. = Nicolaescu, St., *Vladislav voevod și doamna Neacșa*, București, 1935.
- Nicolaescu, *București*. = Nicolaescu, St., *Istoricul orașului București*, în « Bucureștii », III (1937), nr. 1—2.
- Nicolaescu, *Hris. Cozia*. = Nicolaescu, St., *Cel mai vechi hrisov al lui Mircea Vodă cel Bătrîn cu privire la mănăstirea Cozia*, București, 1939.
- Nicolăescu-Plopșor, *Doc. olt.* = Nicolăescu-Plopșor, C., *Documente oltenesti*, I, Craiova, 1933.
- Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*. = Nicolăescu-Plopșor, C., *Monografia județului Dolj*, în « Oltenia », V (1944), aug. 1.
- Odobescu, *Bistrița*. = Odobescu, A. I., *Despre unele manuscrise și cărți tipărite aflate în mănăstirea Bistrița*, în « Revista română », I (1861).
- Panaiteșcu. = Panaiteșcu, P. P., *Documentele Țării Românești*, București, 1938.
- Pray. = Pray, Georgius, *Dissertationes historico-criticae in annales veteres hunorum, avarum et hungarorum*, Vindobonae, 1775.
- Pușcariu, *Fragmente*. = Pușcariu, I., *Fragmente istorice despre boierii din Țara Făgărașului*, IV, Sibiu, 1907.
- Pușcariu, *Revolta*. = Pușcariu, I., *Două documente privitoare la revolta boierilor din Țara Făgărașului*, București, 1910. (Extras din « Analele Academiei Române », Mem. Secț. Ist., seria II, XXXIII (1910—1911)).
- Radojičić. = Radojičić, G. Sp., *Srpske arhivske i rukopisne zbirke na Svetoj Gori*, în « Arhivist », 1955, nr. 2.
- Răuțescu, *Doc. muscelene*. = Răuțescu, Pr. Ioan, *Acte și documente muscelene*, în « Buletinul Comisiei istorice a României », XII (1933).
- Sacerdoțeanu, *Cozia*. = Sacerdoțeanu, A., *Din arhiva mănăstirii Cozia*, în « Hrisovul », VI (1946).
- Sacerdoțeanu-Bogdan. = Sacerdoțeanu, Aurelian și Damian P. Bogdan, *Culegere de facsimile pentru Școala de Arhivistică*. Seria slavă, București, 1943.
- Spicuitor. = Spicuitor în ogor vecin, IV (1924).
- Stahl-Bogdan. = Stahl, Henri și Damian P. Bogdan, *Manual de paleografie slavo-română*, București, 1936.
- Sturza, *Doc. Wiesbaden*. = Sturza, Dimitrie A., *Dare de seamă despre colecțiunea de documente istorice române aflate la Wiesbaden*, în « Analele Academiei Române », Mem. Secț. Ist., seria II, VIII (1885—1886).
- Șincai, *Chronica*. = Șincai, Gheorghie, *Chronica românilor și a mai multor neamuri*, I, București, 1886.
- Ștefulescu, *Vlad Călugărul*. = Ștefulescu, Al., *Contribuțiune la domnia lui Vlad Călugărul după hrisoavele din Muzeul Gorjului*, în « Noua revistă română », II (1900), nr. 22.
- Ștefulescu, *Arhiva Gorj*. = Ștefulescu, Al., *Arhiva istorică a Gorjului*, în « Amicul poporului », Țirgu-Jiu, III (1901—1902).

- Ștefulescu, *Gorjul ist.* = Ștefulescu, Al., *Gorjul istoric și pitoresc*, Tirgu-Jiului, 1904.
- Ștefulescu, *Tg. Jiu.* = Ștefulescu, Al., *Istoria Tirgu-Jiului*, Tirgul-Jiului, 1906.
- Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.* = Ștefulescu, Al., *Documente slavo-române relative la Gorj. 1406—1665*, Tirgul-Jiului, 1908.
- Ștefulescu, *Tismana.* = Ștefulescu, Al., *Mănăstirea Tismana*, ed. a III-a, București, 1909.
- Theiner.* = Theiner, Augustino, *Vetera monumenta historica Hungariam sacram illustrantia*, I, Romae, 1859.
- Tocilescu, *Doc. ist. I și II.* = Tocilescu, Gr. G., *Documente istorice inedite*, în «Foaia societății Românismul», I (1870—1871) și II (1871).
- Tocilescu, *București.* = Tocilescu, Gr. G., *Cetatea București sau Cetatea Dimboviței*, în «Revista Tinerimea română», I (1898), seria nouă.
- Tocilescu, *534 doc.* = Tocilescu, Gr. G., *534 documente slavo-române din Țara Românească și Moldova privitoare la legăturile cu Ardealul. 1346—1603*, București, 1931.
- Transilvania.* = *Transilvania*, 1872, 1873.
- Tunusli.* = Tunusli, *Istoria politică și geografică a Țării Românești*, București, 1863.
- Ureche, *Memoriu.* = Ureche, V. A., *Memoriu despre istoria românilor de la 1774—1786*, în «Analele Academiei Române», Mem. Secț. Ist., seria II, XII (1889—1890).
- Venelin.* = Venelin, I., *Влахо-болгарскія или Дако-славянскія грамоты*, St. Peterburg, 1840.
- Zimmermann.* = Zimmermann, Franz și Carl Werner, *Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*, vol. I, II și IV, Hermannstadt, 1892—1937 (vol. II și cu Georg Müller, vol. IV, numai Gustav Gündish).

REZUMATUL DOCUMENTELOR

1. — 1247 iunie 2, <Alba Regală>. — Bela al IV-lea, regele Ungariei, întărește Cavalerilor Ioaniți țara Severinului împreună cu cnezatele lui Ioan și Farcaș, precum și toată Cumania exceptând voivodatele românești ale lui Litovoi și Seneslau de la care li se acordă jumătate din veniturile regale.

2. — <1351 septembrie 1—1352 august 31> 6860 — Mențiunea unui act de la Nicolae Alexandru Basarab voievod, prin care dăruiește bisericii din Cîmpulung satul Bădeștii.

3. — 1369 noiembrie 25, Argeș. — Vladislav voievod poruncește catolicilor din țara lui să primească cu cinste pe episcopul catolic, care vine ca sufragane al episcopului Transilvaniei.

4. — 1372 mai 8. — Mențiunea unui act de la Vladislav voievod pentru muntele Nemaia.

5. — 1372 iulie 16, Argeș. — Vladislav voievod dăruiește rudei sale Vladislav de Dobca țirgul Șercaia și satele Veneția, Cuculata, Apele Calde și Dobca, pentru meritele sale în luptele cu turcii și cu împăratul de la Tîrnova.

6. — <1374>. — Vladislav voievod dăruiește ctitoriei sale, m-reia Vodița: satele Jidovștița, Vodița mare și Țarovățul, un obroc anual în bani, hrană și îmbrăcăminte, hotărînd totodată și modul de alegere a egumenului.

7. — 1385 (6894) octombrie 3, Argeș. — Dan I voievod dăruiește și întărește m-rîi Tismana: satele Vadul Cumanilor, Hrisomuinți, Tismana, balta Bistreț și jumătate din Toporna, un obroc anual, precum și alte venituri.

8. — 1387 (6895) iunie 27, Argeș. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița daniile anterioare, precum și părți din satul Dăbăcești, dăruite de Dimitrie Dăbăcescu; mai dăruiește satele: Jarcovăț, Varovnicele, Prilepețul, Petrovița, Vîrbița și seliștea Stănciștor.

9. — 1388 (6896) mai 20. — Mircea cel bătrîn voievod dăruiește ctitoriei sale, m-reia Cozia, satul Orlești, satul lui Stoian Halgaș, un obroc anual și 300 de sălașe de țigani. De asemenea, îi întărește satul Crușia și mai multe locuri, dăruite de alții, hotărînd totodată modul de alegere a egumenului.

10. — 1389 (6898) septembrie 4, Rîmnicul Vîlcea. — Mircea cel Bătrîn voievod lărgește hotarul m-rîi Cozia, dăruindu-i locul ce ținea de satul Jiblea.

11. — <1389—1400> octombrie. — Mircea cel bătrîn voievod întărește lui Vilcu ocinele lui Stanciu, deoarece Vilcu a înfiat pe fiii lui Stanciu, rămași orfani de tată.
12. — <1390—1400>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Ion și altora satul Bra-niștea Urășei, ocină la vadul Șercaiei și o stină în muntele Lereștilor, scutite de dări și de slujbe.
13. — <1390—1406>. — Mențiunea unui act de la Mircea cel Bătrîn voievod, prin care întărește lui Costea ocinele Viștea-de-Jos, Viștea-de-Sus, jumătate din Arpașul-de-Jos, precum și țigani.
14. — <1391 septembrie 1 — 1392 august 31> 6900. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Tismana daniile anterioare și dăruiește satele Jarcovăț, Sușița și altele, precum și venitul domnesc de la roțile de la Bratilov ale lui Ciop Hanoș.
15. — 1391 (6900) decembrie 27, Argeș. — Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește lui Stanciu egumenul și fratelui său Călin ocina Scorei pe care o scutește de orice fel de dări.
16. — <Circa 1392>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Tismana daniile anterioare și-i dăruiește satele: Jarcovăț, Sușița, Pesticovo, Sogoino, Sălcișor și zeciuală de aramă de la roțile lui Ciop Hanoș, la Bratilov.
17. — <1392> ianuarie 8. — Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește și întărește m-rii Cozia satele: Cereășov, Poroinița, București și altele, un obroc anual, precum și 300 sălașe de țigani.
18. — <1393 septembrie 1 — 1394 august 31> 6902. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Dragomir și altora moșiile Intre Boilea, Săseni și Petriceana.
19. — <1398> noiembrie 21. — Boierul Aldea și soția sa, Bisa, dăruiesc m-rii Cut-lumuz de la Athos satul Cireșov.
20. — <Circa 1400>. — Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia satele Miclușevăț, Curilo și Grădanovăț, pe Dunăre, care să asculte de starețul Sofronie și să lucreze la mănăstire.
21. — <1400—1403>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește fiilor lui Batea și fiilor lui Neagotă locuri la Mociurițe ș.a., scutindu-i de dări și slujbe, în afară de oaste.
22. — <1400—1418>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița daniile anterioare și dăruiește m-rii Tismana satele: Trufești, Obedin, Ceauri și altele.
23. — 1400 (6908) iulie 20, Argeș. — Mircea cel bătrîn voievod dăruiește lui Micul și lui Stoia, pentru credincioasă slujbă, jumătate din satul Mindra, în Țara Făgărașului.
24. — <1401—1406>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește jupanului Fintea și altora locuri pe Argeșel și pe Elovîța și la Frăsinet, scutindu-i de dăjdii și slujbe.
25. — <1402—1403>. — Mircea cel bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia satele: Călimă-nești, Jiblea, Brădățeni, Seaca și Hinătești, toate scutite de dări și munci domnești.
26. — <1402—1418>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana un loc pe Prahova, cu biserică, moară și metoh.
27. — <1402—1418>. — Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nici rudele, nici dregă-torii domnești să nu oprească pe cei ce vor să-și dăruiască averile m-rii Cozia. De asemenea întărește mănăstirii daniile făcute de Anghel de la Ocna. (Cu fotocopie în anexă, pl. I).
28. — <1404—1406>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cozia toate bălțile pe Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței, cu toate veniturile.
29. — <1404—1418>. — Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nimeni să nu oprească pe oamenii care vor veni din satele boierești să se așeze într-un sat — <Cărăreni> —, de la gura Ialomiței, al m-rii Cozia.
30. — <Circa 1406>. — Mircea cel Bătrîn voievod scutește carele m-rii Cozia de orice vamă. (Cu fotocopie în anexă, pl. II).

31. — 1406 (6914). — Ștefan Lazarevici, despotul sirbilor, întărește m-rilor Tismana și Vodița metoașe în Serbia.

32. — 1406 (6915) noiembrie 23, M-re a Tismana. — Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nimeni, cu excepția călugărilor Tismanei, să nu aibă voie să pescuiască în riul Tismana, nici să-și pască vitele pe moșia mănăstirii.

33. — <1407>. — Mircea cel Bătrîn voievod poruncește satelor m-rii Tismana să asculte de noul stareț al mănăstirii, Agathon, făgăduindu-le că nu le va dărui vreunor boieri sau cnezi. (Cu fotocopie în anexă, pl. III).

34. — <1407—1418>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Snagov satul Ciulinița, pe Buzău, scutit de toate slujbele și dăjdiile, în afară de oastea cea mare. (Cu fotocopie în anexă, pl. IV).

35. — 1409 (6917) mai 11, Giurgiu. — Mircea cel Bătrîn voievod scutește satul Pulcovți, al m-rii Strugalea, de slujbe și dăjdii, în afară de oastea cea mare. (Cu fotocopie în anexă, pl. V).

36. — 1412 (6920) martie 28. — Constantin cumpără de la protopopul Hariton un cal, o șea, o pătură și două găleți de griu.

37. — 1415 (6923) martie 28, M-re a Cozia. — Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia vama de la Genune.

38. — 1415 (6923) iunie 10, Argeș. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Vlad și altora satele Bala și Preslopul, scutite de dăjdii și slujbe, în afară de oastea cea mare.

39. — <1417—1418>. — Mihail, fiul lui Mircea cel Bătrîn voievod, întărește m-rilor Cozia și Codmeana zece case de oameni din Tirgoviște, scutiți de toate dăjdiile și slujbele, în afară de bir, oaste și lucru la moară.

40. — <1418—1420>. — Mihail voievod poruncește vameșilor din Cetatea Dimboviței și de la Rucăr să se poarte frumos cu brașovenii.

41. — 1418 (6926) februarie — august, Argeș. — Mihail voievod întărește lui Coman și lui Nan moșiile Rodulful, Piscul și Jiliștea.

42. — 1418 (6926) iunie 22, Tirgoviște. — Mihail voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana toate daniile și privilegiile anterioare.

43. — 1418 (6926) iulie 10. — Mihail voievod întărește moșnenilor din Star Chiojdul moșia Chiojdul.

44. — 1418 iulie 14, Hagenau. — Sigismund, regele Ungariei, acordă liberă trecere prin țara sa călugărilor de la Vodița, poruncind supușilor săi să nu-i turbure, ci să-i ajute.

45. — 1419 (6927) martie 18. — Mihail voievod scutește carele m-rii Cozia de orice vamă.

46. — <1419> septembrie 29, Oradea-Mare. — Sigismund, regele Ungariei, făgăduiește întregului popor din Țara Românească dreptul de a rămîne la credința cea veche, așa cum s-a cerut prin popa Agathon, starețul de la Tismana. (Cu fotocopie în anexă, pl. VI).

47. — <1419> octombrie 28, Vodița. — Sigismund, regele Ungariei, poruncește dregătorilor săi să nu se atingă de călugării m-rilor Vodița și Tismana, nici de satele lor. De asemenea întărește acestora vama de la Bistrița, posesiuni la Severin și dreptul de a-și păstra credința.

48. — 1421 (6929) iunie 1. — Radu Prasnaglava voievod întărește m-rii Cozia bălțile de pe Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței, cu toate veniturile.

49. — <1421> iunie 19, Creța. — Radu Prasnaglava voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana toate daniile făcute de tatăl său Mircea, sate, bălți, mori, vii, vămi și țigani.

50. — <1422 după octombrie 23>. — Dan al II-lea voievod poruncește vameșilor din Prahova să ia brașovenilor vama fixată de privilegiul lui Mircea cel Bătrîn.
51. — 1423. — Mențiune de la Dan al II-lea voievod pentru satul Boișoara.
52. — 1424 (6932) februarie 28, Tîrgoviște. — Dan al II-lea voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana zece case de oameni din Tîrgoviște, scutite de dări și slujbe.
53. — 1424 (6932) august 5. — Dan al II-lea voievod întărește m-rii Tismana toate daniile anterioare și-i dăruiește satul Podeni. (Cu fotocopie în anexă, pl. VII).
54. — <1424 după noiembrie 10 — 1431>. — Dan al II-lea voievod poruncește vameșilor din Dimbovița și Rucăr ce vamă să ia brașovenilor.
55. — <1424 după noiembrie 10 — 1431>. — Dan al II-lea voievod dă voie orășenilor din Tîrgoviște să facă negoț în toată țara, iar vamă să nu dea decît la Tîrgoviște. (Cu fotocopie în anexă, pl. VIII).
56. — <1424 (6933)> decembrie 12, Tîrgoviște. — Dan al II-lea voievod întărește m-rii Cozia daniile făcute ei de Mircea cel Bătrîn, sate, bălți și țigani.
57. — 1425 (6933) iulie 17. — Petriman își dăruiește toată averea m-rii Cozia. (Cu fotocopie în anexă, pl. IX).
58. — <1428>. — Dan al II-lea voievod întărește lui Dragomir și altora ocina Merișani și parte din Vezurari și Mănicești.
59. — <1428 septembrie 1 — 1429 august 31> 6937, Tîrgoviște. — Dan al II-lea voievod întărește m-rii Snagov balta de la Ștucia.
60. — 1428 (6937) septembrie 10, Argeș. — Dan al II-lea voievod întărește lui Peteu și altora satele Valea Su... și altele, scutite de slujbe și dăjdii.
61. — 1428 (6937) octombrie 7, Tîrgoviște. — Dan al II-lea voievod întărește m-rii Snagov satele Fringhișești, Turbați ș.a. și-i dăruiește satul Vrăești.
62. — <1428> octombrie 28, Bratislava. Sigismund, împăratul romanilor și rege al Ungariei, întărește m-rilor Vodița și Tismana toate daniile și privilegiile lor anterioare.
63. — <1429>. — Dan al II-lea voievod dăruiește boierului Șerban, pentru credincioasă slujbă, satul Voinigești pe Ratina, scutindu-l de toate slujbele și dăjdiile.
64. — <1429 martie 20; 1430 aprilie 9>. — Dan al II-lea voievod întărește m-rii Tismana unele danii anterioare și mori la Tîrgu-Jiu. (Cu fotocopie în anexă, pl. X).
65. — <1429> mai 25, Argeș. — Dan al II-lea voievod întărește lui Stroe și altora satele Modruzești și Crăpești.
66. — <1429> decembrie 1, Argeș. — Dan al II-lea voievod întărește unor boieri ai săi satele Maniaciul și Poenile Vărbilăului, precum și părți în alte sate.
67. — <1430 septembrie 1 — 1431 februarie> 6939. — Mențiunea unui act de la Dan al II-lea voievod, pentru moșia Fonești.
68. — 1430 (6939) septembrie 16, Argeș. — Dan al II-lea voievod întărește lui Stoica și altora satele Ciurilești, Amarul, Dimbova, Turcinești și jumătate din Balomirești, scutindu-le de slujbe și dăjdii.
69. — <1431 după ianuarie 30>. — Dan al II-lea voievod scrie tuturor tîrgurilor și vămilor țării că a reînviat privilegiul comercial al brașovenilor, dat de Mircea cel Bătrîn.
70. — <1431 martie — 1436>. — Alexandru Aldea voievod poruncește sătenilor din Boniși să asculte de jupan Voicu.
71. — <1431 martie — 1436>. — Alexandru Aldea voievod poruncește lui Bratul al lui Sumarin să înapoieze lui Lalu un cal pe care l-a luat de la acesta.

72. — 1431 (6940) noiembrie 17, Tîrgoviște. — Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Dealul satele Alexani și Răzvad, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

73. — 1432 (6940) ianuarie 15. — Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Cozia satul Golești, scutindu-l de slujbe și dăjdii.

74. — 1433 (6941) februarie 9, Tîrgoviște. — Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Zograf de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.

75. — 1433 (6941) martie 15, Tîrgoviște. — Alexandru Aldea voievod întărește m-rii Bolintin jumătate din satul Bolintin, scutit de vinărici.

76. — 1435 (6944) octombrie 15. — Alexandru Aldea voievod întărește satul Căărăreni <m-rii Cozia>.

77. — 1436 (6944) iunie 25, Tîrgoviște. — Alexandru Aldea voievod întărește m-rii Cozia toate danile anterioare, sate, bălți, vămi, mori și țigani.

78. — <1437—1446>. — Vlad Dracul voievod poruncește boierilor olteni să lase în pace pe cei ce vin cu mărfuri din părțile unghurești.

79. — <1437 ianuarie — august> 6945. — Mențiune despre întărirea moșiei Sărăcinești schitului cu același nume, făcută de Vlad Dracul voievod.

80. — <1437> ianuarie 20, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui Roman satele Voivodeni, Săsciori-Loviștea, părți în Simbăta-de-Sus, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

81. — 1437 (6945) iulie 18, Tîrgoviște. — Vlad Dracul întărește mai multora satul Mărgineni, în Țara Făgărașului, scutindu-l de dări și slujbe.

82. — 1437 (6945) august 1, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui Nan, Tatul și Stanciu, satul Rătești, scutindu-l de dări și slujbe.

83. — 1437 (6945) august 1, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește mai multor boieri ai săi satele Dobrușa, Șerbănești, Mamul ș.a., scutindu-le de slujbe și dăjdii.

84. — <1437—1438> august 8, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui Taeincoș, lui Stan și lui Colțea o ocină în Coteana, peste care s-au înfrățit.

85. — 1437 (6945) august 10, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește mai multora satul Luciiani, scutindu-l de slujbe și dăjdii.

86. — 1437 (6945) august 13, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește mai multor boieri satele Aninoasa, Raugul ș. a., scutindu-le de slujbe și dăjdii.

87. — 1437 (6945) august 23, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui jupan Bodin satul Vlădești, scutindu-l de slujbe și dăjdii.

88. — 1437 (6945) august 23, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește m-rii Blagoveștenia „din Pădurea cea mare”, jumătate din satul Bolintinul.

89. — 1439 (6947) august 2, Argeș. — Vlad Dracul voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița toate daniile și cumpărăturile lor anterioare.

90. — 1440. — Vlad Dracul voievod așează abate la m-rea Cîrța pe Mihail din Tîrgoviște.

91. — 1440 (6949) septembrie 16. — Vlad Dracul voievod întărește lui Dorotei ieromonah un loc la Licura și șase vii și-i dă voie să ridice acolo o mănăstire, în hotarul Rîmnicului, care să fie ctitorie domnească, iar Dorotei, egumen.

92. — 1441. — Vlad Dracul voievod scutește de dări pe boierul Teodor din Țara Făgărașului și pe cei doi frați ai săi.

93. — <1441> aprilie 23, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui Stanciu Moenescu ocină la Voila, în Țara Făgărașului, loc de moară, muntele Jneapănul și țigani, iar în Țara Românească părți din moșiile Cioruș, Mislea, Cocorăști și Moenești.

94. — 1441 (6949) mai 14, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește m-rii Glavacioc o ocină pe Neajlov, și alte ocine în Butești și Mircești, dăruindu-i și gălețile ohabnice domnești din cele două sate.

95. — 1441 (6949) iunie 30, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește m-rii Snagov toate daniile mănăstirii, sate, munți, bălți și țigani.

96. — 1443 (6951) ianuarie 9, Argeș. — Basarab voievod întărește m-rii Cozia daniile anterioare, sate și țigani.

97. — 1444 <septembrie> 20, Orșova. — Iancu de Hunedoara întărește m-rilor Vodița și Tismana toate privilegiile și daniile lor anterioare.

98. — <1445>, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește m-rii Buna-Vestire (Cotmeana) satele Bărbătești, Budești și Ciocănești, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

99. — 1445 (6953) august 7, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui Badea Ciutin ocină la Malul-de-Sus și la Zlotești, scutindu-l de dări și slujbe.

100. — <1449 septembrie 1—1450 august 31> 6958. — Vladislav al II-lea voievod, fiul lui Dan al II-lea, acordă privilegiu m-rii Cutlumuz de la Athos.

101. — 1450 (6958) ianuarie 2, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Cozia o moară la Tîrgoviște și un loc de chilie, dăruite de Cazan logofăt și de fratele său Radu.

102. — 1451 (6959) martie 28. — Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Dealul jumătate din satele Jugoreni-de-Jos, Cereșani și Măicănești, precum și muntele Brăteiu.

103. — 1451 (6959) iulie, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește mai multor boieri ai săi satele: Gura Deșului, Săseni, Boișoara și Găojani, precum și munții: Mănăileasa, Stina Mare, Zănoaga și Arsurile lui Boe.

104. — 1451 (6959) august 1, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește jupanului Mihail satele: Rușii, Vodnovul, Racovița, Tătarii și siliștea Amara, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

105. — 1451 (6959) august 5, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește mai multor boieri ai săi satele Mirșa, Ohaba, Pestișani ș.a., scutindu-le de dări și slujbe.

106. — 1451 (6959) august 7, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod scutește căruțele m-rii Cozia de orice fel de vamă, la tîrguri, la vaduri sau pe drumurile munților.

107. — <1451> august 7, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Cozia toate daniile anterioare, sate, bălți, vamă, mori și țigani.

108. — 1452 (6960) august 5, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește boierilor săi Badea, Vlaicul și Radul satele Cotești, Golești, Cîrstiancești ș. a., scutindu-le de slujbe și dăjdii.

109. — 1453 (6961) aprilie 29, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Bolintinul satele Bolintinul, Dragomirești și Bucșani.

110. — 1453 (6961) august 2, Gherghița. — Vladislav al II-lea voievod întărește unor boieri satele Păușești, Vladimirești, Folești ș. a., scutindu-i de dări și slujbe.

111. — 1453 (6962) octombrie 4, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește lui Stanciul Dijanul jumătate din Arpanea și părți în Dijani, Trifești, Iași și în alte sate.

112. — <1454—1455> septembrie 30, Gherghița. — Vladislav al II-lea voievod întărește lui Dragomir și altora ocină la Negoști.

113. — 1456 (6964) aprilie 15, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește jupanului Mogoș satele: Corbii pe Argeș, Corbii-de-Piatră, jumătate din Mălureni și ocina de la Micești. (Cu fotocopie în anexă, pl. XI).

114. — <1457—1461>. — Vlad Țepeș voievod poruncește unui vameș de la Rucăr să spună brașovenilor că vestea despre venirea turcilor e falsă.

115. — 1457 (6965) aprilie 16, Tîrgoviște. — Vlad Țepeș voievod întărește m-rii Cozia satul Troianești, pe ambele maluri ale Oltului, scutindu-l de slujbe și dăjdii.

116. — 1457 (6965) iunie 12. — Vlad Țepeș voievod acordă privilegiu m-rii Rusicon de la Athos.

117. — 1458 (6966) martie 5, M-re-a Tismana. — Vlad Țepeș voievod întărește m-rii Tismana toate averile ei, pe care le-a avut în timpul tatălui său, Vlad Dracul, scutindu-le de slujbe și munci domnești. (Cu fotocopie în anexă, pl. XII).

118. — 1459 (6968) septembrie 20, București. — Vlad Țepeș voievod întărește lui Andrei și altora ocine în Poiana lui Stev și în Ponor, scutindu-i de dăjdii și slujbe.

119. — <1460 septembrie 1—1461 august 31> 6969. — Vlad Țepeș voievod dăruiește m-rii Filoteu de la Athos un obroc anual de 4000 aspri.

120. — 1461 (6969) februarie 10, București. — Vlad Țepeș voievod întărește lui Bîra și fratelui său Godea satul Godeni, scutindu-l de dăjdii și slujbe.

121. — 1461 (6970) septembrie 27. — Mențiunea unui act de la Vlad Țepeș voievod pentru satul Călugăreni.

122. — 1463 (6972) noiembrie 12, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Radoslav și altora ocine la Dădilești.

123. — 1464 (6972) mai 30, București. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia satul Sevestreni.

124. — 1464 (6972) iulie 10, București. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița toate privilegiile lor anterioare, sate, bălți, vămi, un obroc anual în grâu și vin.

125. — 1464 (6972) august 12, București. — Radu cel Frumos voievod întărește mai multora satul Băleni și părți în alte sate.

126. — <1464 septembrie 1—1465 august 31> 6973, București. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia satele Jiblea, Șerbănești ș.a.

127. — 1464 (6973) octombrie 28, București. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Snagov mai multe sate, vii, mori și vama Prahovei.

128. — 1465 (6974) octombrie 14, București. — Radu cel Frumos voievod scutește de orice vamă două căruțe ale m-rii Cozia, indiferent de ce vor transporta.

129. — 1465 (6974) noiembrie 5, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Vrabeș și fraților săi satele Padeșul-de-Sus și Slăvelești, precum și părți în alte sate.

130. — 1466 (6974) iunie 8. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Dragomir parte din Topolnița.

131. — 1467 (6975) ianuarie 15, București. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia toate bălțile și girlele de la Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței. (Cu fotocopie în anexă, pl. XIII).

132. — 1468 (6976) mai 18, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Dîlban jumătate din muntele Andrian.

133. — 1469 (6977) ianuarie 17, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Opriș, fraților și verilor săi jumătate din satul Virloni, peste care ei s-au înfrățit.
134. — 1469 (6977) iunie 28, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Dragul și rudelor sale seliștea Murtășeștilor, seliștea Meianți ș.a.
135. — <1469> august 25, București. — Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Mihail din Ruși și altora mai multe sate și țigani.
136. — 1469 (6978) octombrie 29, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Stance și altora ocină în Stroești.
137. — 1470 (6978) iulie 28, Didrih. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Tismana vechii ei munți: Paringul, Oslea, Sorbele și Boul. Țăranii care vor umbla pe acei munți, să plătească călugărilor „ce este legea românească”.
138. — 1471 (6979) ianuarie 25, Gherghița. — Radu cel Frumos voievod întărește lui One ocine la Ghegheu și la Ungheni.
139. — 1471 (6980) decembrie 12, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Stanciu jumătate din satul Spinul la Loviște.
140. — 1472 (6980) iunie 12, București. — Radu cel Frumos voievod întărește mai multora ocină la Dușești.
141. — 1472 (6980) iulie 16, Gherghița. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Lihul cu frații săi satele Murcești și Domnești. (Cu fotocopie în anexă, pl. XIV).
142. — 1472 (6980) iulie 28, Gherghița. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Voislav și lui Stan satul Corcova.
143. — 1473 (6981) mai 17, București. — Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Stoica Naneș, vărului său Tatomir și nepoților săi mai multe sate, peste care ei s-au înfrățit.
144. — 1473 iunie 29, Buda. — Matei Corvin, regele Ungariei, dă voie călugărilor de la Cozia să-și cumpere din Ardeal orice vor voi, fără a fi supărați de nimeni.
145. — 1473 (6982) septembrie 16, București. — Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Mihail, fiului său, Stan mare spătar și lui Chirtop ocina Bucovei, seliștea Cocoșarii și ocină în Cucuteni.
146. — 1474. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Dealul bălțile Camenița și Saltava, cu tot venitul.
147. — 1474 (6983) septembrie 4. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Bolintin satul Bolintinul, moară la Neajlov, vii la Aninoasa și Bucșani, precum și țigani.
148. — 1475 (6983) iunie 1. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește jupanului Stance și fratelui său Badea satele Făgețel, Cerașeni, Mușătești și jumătate din Cerbăreni, scutindu-i de slujbe și dăjdii.
149. — 1475 (6983) iunie 5, București. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește fiilor lui Ion satele Cergeni și Comănești.
150. — 1475 (6983) iulie 15, Tîrgoviște. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cozia sate, bălți, găletăritul din jud. Vîlcea, vama de la Genune și țigani.
151. — <1475 septembrie 1 — 1476 august 31> 6984, București. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe sate și un munte.
152. — 1476 (6984) mai 8, București. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește unor boieri ai săi din Țara Făgărașului, Șerban și Aldea, jumătate din satul Șinca, părți din alte sate, munți și țigani.

153. — 1476 (6984) iulie 4, Gherghița. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește lui Ona ocină la Bărcănești.

154. — 1477 (6985) iunie 30, Florești. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește lui Badea și lui Ivan ocine în Nănășești, Mirilești și Urși.

155. — <1477 noiembrie—1482>. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana satele Șușița, Jidovșița ș.a. scutite de dăjzii, slujbe și munci. (Cu fotocopie în anexă, pl. XV).

156. — <1478>. — Boierii Stan Cortofleș și Cîrjeu îl vestesc pe Basarab cel Tânăr despre mersul soliei lor pe lângă craiul Ungariei.

157. — 1478 (6986) ianuarie 9, București. — Basarab cel Tânăr voievod dă m-rii Cozia moara domnească din târgul Rîmnic, la Olt, în schimbul unor mori de la Tîrgoviște.

158. — 1478 (6986) aprilie 3, București. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Crăciun și altora ocină la Străbaeț.

159. — <1478—1481> mai 20, Tîrgoviște. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Stan Mîndrea ocină la Bomboești.

160. — 1478 (6986) iunie 3, Argeș. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Șolea și altora două treimi din satul Jugorul și jumătate din Zăvideni, scutindu-i de dăjzii și slujbe.

161. — 1478 (6987) septembrie 9, <București>. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Cozia sate, bălți, vama de la Genune, găletăritul din jud. Vilcea și țigani.

162. — <1479 septembrie 1—1480 august 31> 6988, București. — Basarab cel Tânăr voievod hotărăște ca m-rea Bolintin să nu dea vamă la Brăila, Dîrstor, Giurgiu și în alte locuri.

163. — 1479 (6988) septembrie 12, <București>. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Bolintin satele Bolintinul, Bușani și Argeș, moară la Neajlov, vie și țigani.

164. — 1479 (6988) septembrie 12. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana vinăriciul satului Tismana.

165. — 1479 (6988) noiembrie 17. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana țigani dăruiți de cumnatul său. (Cu fotocopie în anexă, pl. XVI).

166. — <1480>. — Basarab cel Tânăr voievod scrie soției sale, doamna Maria, că-i trimite vești prin boierii Iuga și Moș.

167. — <1480>. — Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că-i trimite vești prin Dragomir.

168. — <1480>. — Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că-i trimite vești prin Petru.

169. — <1480>. — Vintilă logofăt scrie doamnei Maria despre încercările ce se fac pentru a o elibera.

170. — 1480 (6988) ianuarie 18, București. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Ticuci și fraților lui multe sate, părți de sate și țigani.

171. — 1480 (6988) aprilie 3, București. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana dreptul de a pescui în riul Tismana și de a-și paște vitele în hotarul mănăstirii, iar altul nimeni să n-aibă voie să-și pască vitele, să cosească fîn sau să are în pămîntul mănăstirii, fără voia călugărilor. (Cu fotocopie în anexă, pl. XVII).

172. — 1480 (6988) a p r i l i e 3, B u c u r e ș t i. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana vama de la Calafat și mai multe bălți, poruncind ca oamenii domnești să ia vama numai la Jiu, iar la Calafat să ia călugării.

173. — <1480 i u l i e — n o i e m b r i e>. — Cazan vistier și Staico comis scriu doamnei Maria că se bucură de eliberarea ei și că o așteaptă să se întoarcă în țară.

174. — <1480 i u l i e — n o i e m b r i e>. — Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că i-a trimis un dar lui Ștefan Bathori și că se bucură că a scăpat din mîinile vrăjmașului <Laiotă>.

175. — 1480 (6989) n o i e m b r i e 7, B u c u r e ș t i. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Stroe logofăt ocine în satele Orboești și Brătești.

176. — <1481 m a r t i e — i u n i e>. — Cazan mare vornic poruncește unor vameși să lase pe sașii din Brașov să se întoarcă la casele lor.

177. — 1481 (6989) i u n i e, T î r g o v i ș t e. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Bratu și lui Pătru jumătate din satul Mănicești.

178. — 1481 (6989) a u g u s t 16, P i t e ș t i. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Roman și altora ocine la Ulitești și la Micești.

179. — 1482 (6990) m a r t i e 23, G h e r g h i ț a. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Snagov sate și munți și-i dăruiește jumătate din satul Velea, moară, vamă și un obroc anual în bani, griu și orz.

180. — <1482 d u p ă m a r t i e 23—1495 s e p t e m b r i e 15>. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Milea și fiilor lui Vlad ocine în Cincu și în Șipot.

181. — 1482 (6990) i u l i e 13, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Roman și fraților săi ocine la Micești și la Ulitești.

182. — <1482> n o i e m b r i e 15. — Vlad Călugărul voievod scrie pircălabilor și vameșilor din țară că a întărit vechiul privilegiu comercial al brașovenilor.

183. — <1482 d u p ă n o i e m b r i e 15—1495 s e p t e m b r i e 15>. — Vlad Călugărul voievod poruncește schilerilor din Dragoslave să înapoieze covorul ce l-au luat de la un om și pe care acesta îl ducea județului din Brașov.

184. — 1483 (6991) i a n u a r i e 27, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Cervenița-de-Sus, Lubnicul, Criva de la Mehedinți ș.a. scutindu-i de slujbe și dăjdii.

185. — 1483 (6991) m a i 12, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Dragomir stolnic cu frații lui un sălaș de țigani.

186. — 1483 (6991) i u n i e 1, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satele: Tismana, Pocuia, Godineștii, Sirbșorii și Ohaba, scutindu-le de dăjdii și slujbe. (Cu fotocopie în anexă, pl. XVIII).

187. — 1483 (6991) i u n i e 5, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Mihail și rudelor sale, satul Topeștii de lângă Tismana.

188. — 1483 (6991) i u n i e 25, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Toplița, Pitulații, Goruia ș.a.

189. — 1483 (6992) d e c e m b r i e 3, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește lui jupan Birta Pătru și rudelor sale satele Clășnești, Birtcovești, jumătate din Tilicești ș.a.

190. — 1484 (6992) m a r t i e 9, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Mihai spătar și rudelor sale ocină la Ruși.

191. — 1484 (6992) aprilie 24, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Ivul, lui Arca și surorii acestuia, Elena, satele Ciocadea, Topșa și jumătate din Poiana, și munții Părăginoși, Plăcicoi și jumătate din Muntele Muierii.
192. — 1484 (6992) aprilie 24, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește jupanului Bran și fraților săi Radu și Pătru satele Baia, Tîrgul Gilort, Mogoșani ș.a., scutindu-i de vinăriciul domnesc.
193. — 1484 (6992) iulie 3, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Nenciu vornic și altora satul Cotești.
194. — 1485 (6993) aprilie 5, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Danciu, lui Marco și lui Lațco satul Iași.
195. — 1485 (6994) septembrie 7, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stan Macrea jumătate din satul Mihoveni.
196. — 1485 (6994) septembrie 26, M-reă Govora. — Egumentul Iosif Govoreanul cumpără de la Palco un loc de casă în orașul <Rîmnicul Vilcea>.
197. — 1486 (6994) aprilie 23, M-reă Glavacioc. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Ubîrșia, jumătate din Groși, jumătate din Necășeți ș.a.
198. — 1486 (6994) iunie 13, București. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satul Vilculeții de la Coșuștița și lui Dobromir un pămînt în Gornovi.
199. — 1486 (6994) iunie 30, București. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Românești, Balomirești, Budeni ș.a.
200. — <1486 septembrie 1—1487 august 31> 6995. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stîngaciu, jumătate din Ogretin și o stîină la Tătarul, iar lui Stan Costișatul și fratelui său Vlaicu, cealaltă jumătate din Ogretin și o stîină la Clăbucet.
201. — 1486 (6995) septembrie 10, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii de la Cricov părți de ocină în Plopeni și un vad de moară pe Teleajen.
202. — <1487—1492>. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Filoteiu de la Athos un obroc anual de 4000 aspri.
203. — 1487 (6995) iunie 12, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Ruși de la Athos un obroc anual de 6000 aspri.
204. — 1487 (6995) iunie 13, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Alăman, lui Stănilă și altora, ocine la Vrabeți, Broșteni și Brativoești.
205. — 1487 (6995) iulie 31, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Snagov vinărici, găleți ohabnice, dijmă, vămășit din întreg județul Brăilei.
206. — 1487 (6996) septembrie 5, Rîmnice. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Roman și lui Vlad ocine în Huhurezi și în Rimești.
207. — <1487—1494> noiembrie 21, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește lui Dan pușcarul și fraților săi ocină în Micești.
208. — <1487 după noiembrie 21—1494>. — Vlad Călugărul voievod poruncește unor boieri să cerceteze pricina dintre Dan pușcarul și mătușa sa, pe care o au pentru o ocină.
209. — 1487 (6996) noiembrie 27, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Ștefan, lui Ion și fratelui său Neagu parte din satul Lălești și din muntele Coarnele.
210. — 1488 (6996) februarie 4, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Govora satul Hința.

211. — 1488 (6996) aprilie 10, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Neagu și lui Vlad ocinele lor din Neagra și din Urlăndești, peste care ei s-au înfrățit. (Cu fotocopie în anexă, pl. XIX).

212. — 1488 (6996) aprilie 17, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Cozia toate privilegiile ei anterioare.

213. — 1489 (6997) ianuarie 8, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Codmeana o moară pe Vilsanu.

214. — <1489 aprilie 21 — august> 6997. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe sate și munți scutindu-le de dăjdii și slujbe.

215. — <1489 (6997) aprilie 21>, București. — Vlad Călugărul voievod întărește jupanului Drăghici al lui Stoica și rudelor sale satul Corneni.

216. — 1489 (6997) aprilie 25, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Birul și altora satele Marotin, Dvorsca și Polovinele.

217. — 1489 (6997) iunie 20, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Milco stolnic și rudelor sale mai multe sate și părți de sate.

218. — 1489 (6997) iulie 4. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satul Crețești și parte din Rădinești.

219. — 1489 (6997) august 3. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanislav cu frații săi, și lui Cîrstea birarul jumătate din satul Grădiștea și trei pătrimi din satul Runtea.

220. — 1489 (6998) septembrie 11, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora părți de ocină la Nănișești, mai multe vii și balta Pirotul.

221. — 1489 (6998) octombrie 2, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Fărcășești și cu moara.

222. — 1490 (6998) ianuarie 7. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Ceaurii, în urma unei judecăți. (Cu fotocopie în anexă, pl. XX).

223. — 1490 (6998) martie 24, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Dohiar de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.

224. — 1490 (6998) aprilie 12, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Dragomir satul Pîrșani.

225. — 1490 (6998) aprilie 12, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora bălțile Pirot și Lișteava și o gîrlă.

226. — 1490 (6998) iulie 26, București. — Vlad Călugărul voievod întărește dregătorului său Lațco, cu verii lui, Andreian și Lupul, jumătate din Ohaba, jumătate din Pietreni și Topeștii, peste care ei s-au înfrățit.

227. — 1491 (6999) februarie 23, M-rea Glavacioc. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciul comis și fratelui său Dumitru satul Braneeji, peste care ei înfrățesc pe Danciul comis.

228. — 1491 (7000) septembrie 3, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satele: Bahna, Petrovița, Ploștina, parte din Fărcășești și Brăticștii.

229. — 1492 (7000) mai 6, București. — Vlad Călugărul voievod întărește vlastenilor săi Bran, Radu spătar și Pătru stratornic părți de ocină la Bălești.

230. — 1492 (7000) iulie 9. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Chirtop și nepotului său Dobrița satele Ruși, Racovița, Buiacul ș.a., peste care ei s-au înfrățit.

231. — 1492 (7000) august 29. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Cutlumuz de la Athos un obroc anual de 1000 aspri.

232. — <1492 septembrie 1—1493 august 31> 7001. — Însemnare despre locurile cumpărate de m-rea Tismana în Groșeni.

233. — 1492 (7001) septembrie 8, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Hința.

234. — 1492 (7001) octombrie 9, București. — Vlad Călugărul voievod întărește primului său sftenic, Staico logofăt, satele Cornățelul, Descuperești, trei pătrimi din Crătunești pe Mostiștea și Bîrzeștii, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

235. — 1492 (7001) noiembrie, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Hilandar de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

236. — 1493 (7001) aprilie 10, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana seliștea Bahna și Virful Vladului.

237. — 1493 (7001) aprilie 10, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana ocină în Groșani.

238. — 1493 (7001) mai 30. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Dan și altora jumătate din satul Cincul și un munte.

239. — 1493 (7001) iunie 3, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Vodița Mare cu seliștea Bahnei și Virful Vladului, în urma unei judecăți.

240. — 1493 (7001) iunie 15, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Hrănitul spătar și rudelor sale satele Băleștii și Budenii.

241. — 1493 (7001) iunie 16, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Glavacioc jumătate din satul Izvorani și două sălașe de țigani.

242. — 1493 (7001) iunie 19. — Vlad Călugărul voievod dă lui Pîrvu mare vornic și lui Danciu mare comis dreptul de a aduce rumâni în satul lor, Potelul, pe care-i scutește pe timp de 4 ani, de toate slujbele și dăjdiile, în afară de bir și de oastea cea mare.

243. — 1493 (7002) septembrie 2, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Staico logofăt și fiilor săi, Pîrvu și Barbu, satul Bucov și jumătate din satul Suharna, scutite de slujbe și dăjdii.

244. — 1493 (7002) septembrie 10, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Neagu gramatic și fiicelor sale Stana și Maria, satul Bîrzești, vie și un loc la Tîrgoviște.

245. — 1494 (7002) februarie 10, București. — Vlad Călugărul voievod întărește hotărîrea lui Gorga de a lăsa, după moartea lui, nepoților săi Vlad spătar și Fircea jumătate din Bădeni, iar fiicei sale Stana cealaltă jumătate. (Cu fotocopie în anexă, pl. XXI).

246. — <Înainte de 1494 martie 16>. — Barbu banul Craiovei arată satele și sălașele de țigani pe care le-a dăruit m-rii Bistrița.

247. — 1494 (7002) martie 16, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Bistrița sate, vămi și țigani.

248. — 1494 (7002) aprilie 1, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Govora satul Ioneștii și seliștea Corbeni.

249. — 1494 (7002) iunie 5, Rușii Logofătului. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Cîrjeu și altora seliștea Recica lui Dabul.

250. — 1494 (7002) iulie 15, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora o parte de moșie la Precenu-de-Sus.

251. — 1494 (7002) iulie 22, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora ocina Pirotu, cu iezorul Pirotului.
252. — 1495 (7003) martie 24. — Ieromonahul Macarie dăruiește m-rii Govora o vie la Ocne. (Cu fotocopie în anexă, pl. XXII).
253. — 1495 (7003) aprilie 19, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stoica moșie în Lumaș și Păr.
254. — 1495 (7003) iunie, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciu două vie și un pomet.
255. — 1495 (7003) iunie 4. — Radu cel Mare voievod împuternicește m-rea Snagov ca să-și aducă vecini pe moșia Popeți, pe care îi scutește timp de 4 ani de orice fel de dări și slujbe, în afară de oastea cea mare.
256. — 1495 (7004) septembrie 4, M-rea Glavacioc. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Glavacioc o braniște la Slatina.
257. — 1495 (7004) septembrie 8, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciu Dohoreț părți de ocină la Cîrbești.
258. — <1495 septembrie 15—1496 iulie 31>. — Radu cel Mare voievod poruncește lui Vlaicu să părăsească satul Stoicești, care este al mamei domnului.
259. — <1495 septembrie 15—1500>. — Radu cel Mare voievod poruncește lui Detco paharnic să cerceteze cine a cotropit satele m-rii Tismana și să pună hotarele pe unde a fost hotarul vechi.
260. — <1495 septembrie 15—1505>. — Radu cel Mare voievod întărește m-ri Tismana satele: Tîrgoviștea, Varovnicul, Petrovița, Jidovștița, Prilepețul și Cecanii Barei.
261. — <1495 septembrie 15—1508 aprilie>. — Radu cel Mare voievod întărește mai multora ocină la Micești, peste care ei s-au înfrățit.
262. — <1495 septembrie 15—1508 aprilie>. — Radu cel Mare voievod întărește lui jupan Iarciul ocină în Osica.
263. — <1495 septembrie—1496 august> 30, 7004, București. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Rusicon, de la Athos, un obroc anual de 3000 aspri.
264. — 1496 (7004) ianuarie 31, Craiova. — Radu cel Mare voievod întărește jupanului Hamza satele Călugăreștii și Cîmpul Mare. (Cu fotocopie în anexă, pl. XXIII).
265. — <1496—1508> aprilie 6, Cornățel. — Radu cel Mare voievod scutește de orice fel de dări satele m-rii Tismana, anume: Tismana, Ceauri, Corbi, Podeni, Ploștina și Clecevăț.
266. — 1496 (7004) aprilie 14. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Ionești, Seliștea Corbenilor și o vie din hotarul Copăcelului cu vinăriciul domnesc și boieresc.
267. — 1496 (7004) iunie 18, M-rea Glavacioc. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora un sălaș de țigani.
268. — 1496 (7004) august 1, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora sate, vie, țigani și un obroc anual în bani și hrană.
269. — <1496 septembrie 1—1497 august 31> 7005. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Tismana moșia Dodăneștii și Fălcăneștii.
270. — 1497 (7005) ianuarie 9, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Tismana părți în Cîrbești.

271. — 1497 (7005) martie, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Hilandar de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

272. — 1497 (7005) martie <20>, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Dohiar de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.

273. — 1497 (7005) martie <22>, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora un obroc anual de 3000 aspri, satul Stoiciani, jumătate din Stolnicieani și parte din Curtișoara.

274. — 1497 (7005) aprilie 1, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Lumotă și lui Cernat ocină la Micești și Tîrseni.

275. — 1497 (7005) iunie 4, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod scutește m-rea sf. Nicolae din Tîrșor de dăjdii vlădicești, de orice fel de vamă și de perperi. De asemenea îi întărește un loc de casă și un vad de moară.

276. — 1497 (7005) iulie 29. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Tismana un obroc anual de 300 vedre de vin din județele Gorj și Mehedinți, 2 care de sare din ocnele de la Rîmnic și 15 găleți de grâu.

277. — <1497 septembrie 1—1498 august 31> 7006. — Radu cel Mare voievod fixează hotarele moșiei Șoașu a m-rii Bistrița.

278. — 1497 (7006) septembrie 15, București. — Radu cel Mare voievod întărește lui Cîrstian și rudelor sale satele Runcu, Luponița, Cotoruia ș.a.

279. — 1497 (7006) septembrie 15. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii de la Muntele Sinai un obroc anual de 5000 aspri.

280. — 1497 (7006) noiembrie 10, București. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora un mertic anual de 200 vedre de vin din vinăriciul domnesc de la Rîmnic.

281. — 1498 (7006) ianuarie 9, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod scutește satele m-rii Tismana, anume Bahna, Vîrful Vladului și Clecvăț de toate slujbele și dăjdiile, în afară de bir și de oastea cea mare.

282. — 1498 (7006) februarie 16, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește urmașilor lui Drăghici vornic moșie în Negovani în urma unei judecăți.

283. — 1498 (7006) aprilie 15. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora livezi și pădure.

284. — 1498 (7006) aprilie 19, București. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Hilandar de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

285. — 1498 (7006) iulie 19. Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Rîncăcioc ocină în Cîrstiani.

286. — <1498 septembrie 1—1499 august 31> 7007, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește mai multora satele: Trestioara, Gura Jilțului, Pitării și Sîrciui.

287. — 1498 (7007) septembrie 25, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Manea stratornic și fratelui său Stan ocina Perșanii. (Cu fotocopie în anexă, pl. XXIV).

288. — 1498 (7007) decembrie 7, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește mai multora ocină în Uești, peste care s-au înfrățit.

289. — 1499 (7007) ianuarie 9, București. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora poiana Nevoia.

290. — 1499 (7007) ianuarie 25, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Glodul, scutindu-l de dădii și slujbe.

291. — 1499 (7007) ianuarie 27, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Stanciu comis satele Sîrbii și Negulești.

292. — 1499 (7007) iunie 15, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Chicoș satele Fintinele, Vernești, Plăcicoi ș.a., precum și țigani.

293. — 1499 (7007) iulie 13, M-rea Glavacioc. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora poiana Nevoia și o parte de ocină lingă poiană, fixîndu-i hotarele. (Cu fotocopie în anexă, pl. XXV).

294. — 1499 (7008) octombrie 6, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește jupîniței Stana și fiilor ei ocină în Valea Tătarii, Răzvad, vie la Tîrgoviște și țigani.

295. — 1499 (7008) octombrie 31, București. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Tismana ocina Virful Vladului, în urma unei judecăți.

296. — 1500 (7008) ianuarie 11, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Cîrstea cu fiii săi și lui Cîrstian cu ficele sale ocine în Bunești și Cacova, munții Govora, Căprăreța și Piatra, precum și înfrățirea pe care o fac ei între fiii și ficele lor.

297. — 1500 (7008) ianuarie 29, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Sf. Munte satul Dăneștii și dijma de la Uibărești.

298. — 1500 (7008) ianuarie 31, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Capriuleu de la Athos un mertic anual de 3000 aspri.

299. — 1500 (7008) aprilie 23, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Roman, fraților și surorilor lui ocina Corcolăți.

300. — 1500 (7008) aprilie 26, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Ostrov un obroc anual în bani, vin, grîu și orz.

301. — 1500 (7008) iunie 17. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Snagov moșia Răspopii.

302. — 1500 (7008) iulic 14, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Neagoe și urmașilor săi ocină în Bumboești și satul Clocoticiul, în urma unei judecăți.

303. — 1500 (7009) decembrie 13, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Bîrseștii, jumătate din ocina Pleșoilor și a șasea parte din vama Runcului.

DOCUMENTE ÎNDOIELNICE

A. — 1369 (6978) septembrie. — Vladislav voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe danii și fixează raporturile dintre călugării români și greci.

B. — <1447 septembrie 1—1448 august 31> 69<5>6. — Vladislav al II-lea voievod dăruiește m-rii Meteore capul „făcător de minuni“ al sfîntului Haralambie și un deget de la mîna dreaptă a lui Ioan Botezătorul.

C. — 1491 (7000) octombrie 1, București. — Radu cel Mare voievod întărește lui Stan paharnic satul Odobeni.

D. — 1500 (7008) iulie 17, Tîrgoviște. — Vlad voievod întărește lui Toader și altora ocină în Răspopi.

DOCUMENTE FALSE

I. — 1383 (6891) ianuarie 7. — Radu Negru voievod întărește bisericii Sf. Paraschiva din Rășinari moșia din jurul ei.

II. — <1386 septembrie 23—1418 ianuarie 31>. — Mențiunea unui act de la Mircea cel Bătrîn voievod păstrat la m-rea Brîncoveni de peste Olt.

III. — 1452 (6960) aprilie 23, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește lui Stanciu Mailat și fiilor lui Oprea și Dragomir, a treia parte din satul Dejani și munții Preseaca, Izvoru și Zirna.

IV. — 1477 (6986) noiembrie, Tîrgoviște. — Vlad Țepeș voievod întărește lui Teodor și Ioan Balș o moșie pe malul Oltului.

RÉSUMÉS DES DOCUMENTS

1. — 2 juin 1247, Alba Regia. — Bela IV, roi de Hongrie, confirme à l'ordre des Hospitaliers de Saint-Jean le pays de Severin avec les knézats de Ioan et de Farcaș, ainsi que toute la Cumanie, excepté les voïévodats roumains de Litovoi et de Seneslau, dont il leur accorde la moitié des revenus royaux.

2. — <1er septembre 1361 — 31 août 1352> 6860. — Mention d'un acte de Niçolas Alexandre Bassarab, par lequel il fait don de la terre de Bădești à l'église de Cîmpulung.

3. — 25 novembre 1369, Argeș. — Le voïévode Vladislav enjoint aux catholiques du pays de recevoir avec honneur l'évêque catholique, qui vient en qualité de suffragant de l'évêque de Transylvanie.

4. — 8 mai 1372. — Mention d'un acte du voïévode Vladislav concernant le mont Nemaia.

5. — 16 juillet 1372, Argeș. — Le voïévode Vladislav donne à son parent, Vladislav de Dobca, le bourg de Șercaia et les villages de Veneția, Cuculata, Calida Aqua et Dobca, pour ses hauts faits dans les combats contre les Turcs et contre l'empereur de Tirnova.

6. — <1374>. — Le voïévode Vladislav donne au monastère de Vodița, fondé par lui, les villages de Jidovștița, Vodița Mare et Țarovețul; de même, il lui alloue une somme d'argent annuelle, des aliments et des vêtements. Il établit enfin le mode d'élection de l'hégoumène.

7. — 3 octobre 1385 (6894), Argeș. — Le voïévode Dan Ier donne et confirme au monastère de Tismana, les villages de Vadul Cumanilor, Hrisomuinți, Tismana, l'étang de Bistreț et la moitié de Toporna, une ration annuelle de vivres, ainsi que d'autres revenus.

8. — 27 juin 1387 (6895), Argeș. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme aux monastères de Tismana et de Vodița les donations antérieures, ainsi que certaines parts du village de Dăbăcești données par Demètre Dăbăcescu. En outre, il donne à ces monastères les villages de Jarcovăț, Varovnicele, Prilepețul, Petrovița, Virlița et l'emplacement du village de Stânciștor.

9. — 20 mai 1388 (6896). — Le voïévode Mircea l'Ancien donne au monastère de Cozia, fondé par lui, le village d'Orlești, le village de Stoian Halgaș, une somme d'argent annuelle et 300 familles de tziganes. Il lui confirme, de même, le village de Crușia et plusieurs autres propriétés offertes par différents donateurs. Il établit enfin le mode d'élection de l'hégoumène.

10. — 4 septembre 1389 (6898), Rîmnicul Vilcea. — Le voïévode Mircea l'Ancien agrandit le domaine du monastère de Cozia, par donation d'un terrain dépendant du village de Jiblea.

11. — Octobre <1389—1400>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme à Vilcu les terres de Stanciu, dont il a adopté les enfants demeurés orphelins.

12. — <1390—1400>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme à Jean et à plusieurs autres le village de Braniștea Urășei, une terre à Vadul Șercaiei et une bergerie sur le mont de Lerești, le tout exempt de contributions et de corvées.

13. — <1390—1406>. — Mention d'un acte du voïévode Mircea l'Ancien, confirmant à Costea les villages de Vișteea-de-Jos, Vișteea-de-Sus, la moitié d'Arpașul-de-Jos, ainsi que des tziganes.

14. — <1er septembre 1391 — 31 août 1392> 6900. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme au monastère de Tismana les donations antérieures et lui donne les villages de Jarcovăț, Sușița et autres, ainsi que les droits princiers sur les roues de Ciop Hanoș à Bratilov.

15. — 27 décembre 1391 (6900), Argeș. — Le voïévode Mircea l'Ancien donne à l'hégoumène Stanciu et à son frère Călin la terre de Scorei, exemptée de toute contribution.

16. — <Env. 1392>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme au monastère de Tismana les donations antérieures et lui donne les villages de Jarcovăț, Sușița, Pesticovo, Sogoino et Sălcișor ainsi que la dîme du cuivre des roues de Ciop Hanoș à Bratilov.

17. — 8 janvier <1392>. — Le voïévode Mircea l'Ancien donne et confirme au monastère de Cozia les villages de Cereășov, Poroinița, București et autres, une somme d'argent annuelle et trois cents familles de tziganes.

18. — <1er septembre 1393 — 31 août 1394> 6902. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme à Dragomir et autres les terres de Între Boilea, Săseni et Petriceana.

19. — 21 novembre <1398>. — Le boyard Aldea et son épouse Bisa, donnent au monastère de Koutloumouz, du Mont Athos, le village de Cireășov.

20. — <Env. 1400>. — Le voïévode Mircea l'Ancien donne au monastère de Cozia les villages de Micleușevăț, Curilo et Grădanovăț sur le Danube, qui auront à obéir à l'hégoumène Sophrone et à travailler pour le monastère.

21. — <1400—1403>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme aux fils de Batea et à ceux de Neagotă des terrains à Mociurițe et autres lieux, exempts de toutes contributions et corvées, hormis le service militaire.

22. — <1400—1418>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme aux monastères de Tismana et de Vodița les donations antérieures et donne au monastère de Tismana les villages de Trufești, Obedin, Ceauri et autres.

23. — 20 juillet 1400 (6908), Argeș. — Le voïévode Mircea l'Ancien donne à Micul et à Stoia, pour fidélité à son service, la moitié du village de Mîndra, dans le pays de Făgăraș.

24. — <1401—1406>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme à messire Fintea et autres des terrains sur l'Argeșel, sur l'Elovița et à Frăsinet, exempts de contributions et de corvées.

25. — <1402—1403>. — Le voïévode Mircea l'Ancien fait don au monastère de Cozia des villages de Călimănești, Jiblea, Brădățeni, Seaca et Hinătești, exempts de contributions et de corvées.

26. — <1402—1418>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme aux monastères de Cozia et de Codmeana un terrain sur la Prahova, avec église et moulin.

27. — <1402—1418>. — Le voïévode Mircea l'Ancien ordonne que personne, ni ses officiers, ni les proches de ceux qui désirent offrir leur avoir au monastère de Cozia, ne fassent

de difficultés. De même, il confirme les donations faites au monastère par Anghel de Ocna. (Photocopie en annexe, pl. I).

28. — <1404—1406>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme au monastère de Cozia tous les lacs et marais du Danube, depuis Săpatul jusqu'au confluent de la Ialomița, avec tous leurs revenus.

29. — <1404—1418>. — Le voïévode Mircea l'Ancien ordonne que personne n'empêche tout habitant des villages seigneuriaux de s'établir dans le village — <Cărăreni> — situé au confluent de la Ialomița, propriété du monastère de Cozia.

30. — <Env. 1406>. — Le voïévode Mircea l'Ancien exempte les chariots du monastère de Cozia de toute taxe d'octroi. (Photocopie en annexe, pl. II).

31. — 1406 (6914). — Etienne Lazarevitch, despote de Serbie, confirme au monastère de Tismana ses propriétés de Serbie.

32. — 23 novembre 1406 (6915), monastère de Tismana. — Le voïévode Mircea l'Ancien interdit à qui que ce soit, en dehors des moines de Tismana, de pêcher dans la rivière de Tismana ou de faire paître son bétail sur la terre du monastère.

33. — <1407>. — Le voïévode Mircea l'Ancien enjoint aux villages du monastère de Tismana d'obéir au nouvel hégoumène du monastère, Aghaton; les assurant qu'il ne les soumettra à personne d'autre, ni boyard ni kneaz. (Photocopie en annexe, pl. III).

34. — <1407—1418>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme au monastère de Snagov le village de Ciulnița, sur le Buzău, exempt de toute contribution ou corvée, hormis le service militaire général. (Photocopie en annexe, pl. IV).

35. — 11 mai 1409 (6917), Giurgiu. — Le voïévode Mircea l'Ancien exempte le village de Pulcovți, appartenant au monastère de Strugalea, de toutes les contributions et corvées, hormis le service militaire général. (Photocopie en annexe, pl. V).

36. — 28 mars 1412 (6920). — Constantin achète à l'archiprêtre Hariton un cheval, une selle, une couverture et deux boisseaux de blé.

37. — 28 mars 1415 (6923), monastère de Cozia. — Le voïévode Mircea l'Ancien octroie au monastère de Cozia les droits de douane de Genune.

38. — 10 juin 1415 (6923), Argeș. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme à Vlad et à plusieurs autres les villages de Bala et de Preslopul, exempts de toute contribution et corvée, hormis le service militaire général.

39. — <1417—1418>. — Mihail, fils du voïévode Mircea l'Ancien, confirme aux monastères de Cozia et de Codmeana dix familles de Tîrgoviște, exemptes de toute contribution et corvée, hormis la taille, le service militaire et la corvée du moulin.

40. — <1418—1420>. — Le voïévode Mihail ordonne aux douaniers de Cetatea Dimboviței et de Rucăr de se bien comporter envers les Brașoviens.

41. — <Février — août> 1418 (6926), Argeș. — Le voïévode Mihail confirme à Coman et à Nan les terres de Rodulful, Piscul et Jiliștea.

42. — 22 juin 1418 (6926), Tîrgoviște. — Le voïévode Mihail confirme aux monastères de Cozia et de Codmeana les donations et privilèges antérieurs.

43. — 10 juillet 1418 (6926). — Le voïévode Mihail confirme aux paysans libres de Starchiojd la terre de Chiojd.

44. — 14 juillet 1418, Hagenau. — Sigismund, roi de Hongrie, accorde aux moines de Vodița le droit d'accès et de séjour dans son pays, enjoignant à ses sujets de ne les importuner en rien et même de leur venir en aide.

45. — 18 mars 1419 (6927). — Le voïévode Mihail exempte les chariots du monastère de Cozia de toute taxe d'octroi.

46. — 29 septembre <1419>, Oradea Mare. — Sigismond, roi de Hongrie, s'engage envers tous les habitans de Valachie à respecter le droit de conserver leur ancienne foi, ainsi qu'ils l'ont demandé par l'intermédiaire du prêtre Agathon, hégoumène de Tismana. (Photocopie en annexe pl. VI).

47. — 28 octobre <1419>, Vodița. — Sigismond, roi de Hongrie, ordonne à ses officiers de ne porter aucune atteinte aux moines des monastères de Vodița et de Tismana, ni à leurs villages. De même, il confirme aux dits moines la douane de Bistrița, différentes possessions à Severin et le droit de conserver leur foi.

48. — 1er juillet 1421 (6929). — Le voïévode Radu Prasnaglava confirme au monastère de Cozia ses lacs et marais du Danube, de Săpatul jusqu'au confluent de la Ialomița, avec tous leurs revenus.

49. — 19 juin <1421>, Creța. — Le voïévode Radu Prasnaglava confirme aux monastères de Cozia et de Codmeana toutes les donations de son père Mircea: villages, étangs moulins, vignes, tziganes et droits de douane.

50. — <Après le 23 octobre 1422>. — Le voïévode Dan II ordonne aux douaniers de Prahova de percevoir de chez les Brașoviens la douane stipulée par le privilège de Mircea l'Ancien.

51. — 1423. — Un acte du voïévode Dan II, concernant le village de Boișoara.

52. — 28 février 1424 (6932), Tîrgoviște. — Le voïévode Dan II confirme aux monastères de Cozia et de Codmeana dix familles de Tîrgoviște, exemptes de toute contribution ou corvée.

53. — 5 août 1424 (6932). — Le voïévode Dan II confirme au monastère de Tismana toutes les donations antérieures et fait don du village de Podeni. (Photocopie en annexe, pl. VII).

54. — <Après le 10 novembre 1424—1431>. — Le voïévode Dan II indique aux douaniers de Dîmbovița et de Rucăr les droits de douane qui sont à percevoir de chez les Brașoviens.

55. — <Après le 10 novembre 1424—1431>. Le voïévode Dan II autorise les habitans de la ville de Tîrgoviște à pratiquer le commerce dans tout le pays et à ne payer les taxes afférentes qu'à Tîrgoviște. (Photocopie en annexe, pl. VIII).

56. — 12 décembre <1424 (6933)>, Tîrgoviște. — Le voïévode Dan II confirme au monastère de Cozia les donations faites par Mircea l'Ancien, villages, étangs et tziganes.

57. — 17 juillet 1425 (6933). — Petriman donne tout son avoir au monastère de Cozia. (Photocopie en annexe, pl. IX).

58. — <1428>. — Le voïévode Dan II confirme à Dragomir et à plusieurs autres, la terre de Merișani, ainsi qu'une partie de Vezurari et de Mănicești.

59. — <1er septembre 1428—31 août 1429> 6937, Tîrgoviște. — Le voïévode Dan II confirme au monastère de Snagov <le vivier> de Ștucia.

60. — 10 septembre 1428 (6937), Argeș. — Le voïévode Dan II confirme à Pierre, ainsi qu'à d'autres, les villages de Valea Su... et autres, exempts de corvées et de contributions.

61. — 7 octobre 1428 (6937), Tîrgoviște. — Le voïévode Dan II confirme au monastère de Snagov les villages de Fringhișești, Turbați et autres et fait don du village de Vrăești.

62. — 28 octobre <1428>, Bratislava. — Sigismond, empereur des Romains et roi de Hongrie, confirme aux monastères de Vodița et de Tismana tous les privilèges et donations antérieurs.
63. — <1429>. — Le voïévide Dan II donne au boyard Șerban, pour fidélité à son service, le village de Voinigești sur la Ratina, en l'exemptant de toute corvée et contribution.
64. — <20 mars 1429—9 avril 1430>. — Le voïévide Dan II confirme au monastère de Tismana différentes donations antérieures, ainsi que des moulins à Tîrgu Jiu. (Photocopie en annexe, pl. X).
65. — 25 mai <1429>, Argeș. — Le voïévide Dan II confirme à Stroe et autres les villages de Modruzești et de Crăpești.
66. — 1er décembre <1429>, Argeș. — Le voïévide Dan II confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Maniacul et de Poenile Vărbilăului, ainsi que des terres dans d'autres villages.
67. — <1er septembre 1430—février 1431> 6939. — Mention d'un acte du voïévide Dan II, concernant la terre de Fonești.
68. — 16 septembre 1430 (6939), Argeș. — Le voïévide Dan II confirme à Stoica, ainsi qu'à d'autres, les villages de Ciurilești, Amarul, Dîmbova, Turcinești et la moitié du village de Balomirești, exempts de corvées et de contributions.
69. — <Après le 30 janvier 1431>. — Le voïévide Dan II fait savoir à tous les octrois et douanes du pays qu'il a renouvelé le privilège commercial des Brașoviens accordé par Mircea l'Ancien.
70. — <Mars 1431—1436>. — Le voïévide Alexandru Aldea enjoint aux habitants du village de Borusu d'obéir à messire Voicu.
71. — <Mars 1431—1436>. — Le voïévide Alexandru Aldea ordonne à Bratul, fils de Sumarin, de restituer à Lalu le cheval qu'il lui a pris.
72. — 17 novembre 1431 (6940), Tîrgoviște. — Le voïévide Alexandru Aldea fait don au monastère de Dealul des villages d'Alexani et de Răzvad, exemptés de corvées et de contributions.
73. — 15 janvier 1432 (6940). — Le voïévide Alexandru Aldea fait don au monastère de Cozia du village de Golești, exempté de corvées et de contributions.
74. — 9 février 1433 (6941), Tîrgoviște. — Le voïévide Alexandru Aldea alloue au monastère de Zographon du Mont Athos la somme annuelle de 3000 aspres.
75. — 15 mars 1433 (6941), Tîrgoviște. — Le voïévide Alexandru Aldea confirme au monastère de Bolintin la moitié du village de Bolintin, exemptée de la dîme sur le vin.
76. — 15 octobre 1435 (6944). — Le voïévide Alexandru Aldea confirme au <monastère de Cozia> le village de Cărăreni.
77. — 25 juin 1436 (6944), Tîrgoviște. — Le voïévide Alexandru Aldea confirme au monastère de Cozia toutes les donations antérieures -villages, étangs et marais, moulins, tziganes et droits de douane.
78. — <1437—1446>. — Le voïévide Vlad le Diable enjoint aux boyards d'Olténie de laisser en paix les marchands venant du côté de la Hongrie.
79. — <Janvier—août 1437> 6945. — Mention d'un acte du voïévide Vlad le Diable, confirmant la terre de Sărăcinești au monastère du même nom, fondé par lui.

80. — 20 janvier <1437>, Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à Roman les villages de Voivodeni, Săsciori Loviștea et des terres à Sîmbăta-de-Sus, exempts de corvées et de contributions.

81. — 18 juillet 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à plusieurs personnes le village de Mărgineni, dans le pays de Făgăraș, exempt de contributions et de corvées.

82. — 1er août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à Nan, à Tatul et à Stanciul le village de Rătești, exempt de contributions et de corvées.

83. — 1er août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Dobrușa, Șerbănești, Mamul et autres, exempts de corvées et de contributions.

84. — 8 août <1437—1438>, Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à Tacîncuș, à Stan et à Colțea une terre à Coteana, pour laquelle ils se sont affrérés.

85. — 10 août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à plusieurs personnes le village de Luciani, exempt de corvées et de contributions.

86. — 13 août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à plusieurs boyards les villages d'Aninoasa, Raugul et autres, exempts de corvées et de contributions.

87. — 23 août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à messire Bodin le village de Vlădești, exempt de corvées et de contributions.

88. — 23 août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme au Monastère de l'Annonciation, sis dans «la grande forêt», la moitié du village de Bolintin.

89. — 2 août 1439 (6947), Argeș. — Le voïévode Vlad le Diable confirme aux monastères de Tismana et de Vodița toutes donations et acquisitions antérieures.

90. — 1440. — Le voïévode Vlad le Diable établit Mihail de Tîrgoviște, comme abbé du monastère de Cîrța.

91. — 16 septembre 1440 (6949). — Le voïévode Vlad le Diable confirme à l'hiéromoine Dorothei un terrain et six vignobles à Licura, sur le territoire de Rîmnic, et l'autorise à y élever un monastère destiné à être fondation princière et dont il sera le supérieur.

92. — 1441. — Le voïévode Vlad le Diable exempte de toute contribution le boyard Théodor du pays de Făgăraș, ainsi que ses deux frères.

93. — 23 avril <1441>, Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à Stanciu Moenescu une terre à Voila, dans le pays de Făgăraș, un emplacement de moulin, le mont Jneapănul et des tziganes, ainsi qu'en Valachie les terres de Cioruș, Mislea, Cocoraști et Moenești.

94. — 14 mai 1441 (6949), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme au monastère de Glavacioc une terre sur le Neajlov, ainsi que d'autres terres à Butești et Mircești, lui cédant également les dînes sur les grains de ces deux villages.

95. — 30 juin 1441 (6949), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme au monastère de Snagov toutes les donations faites au monastère - villages, montagnes, étangs et tziganes.

96. — 9 janvier 1443 (6951), Argeș. — Le voïévode Bassarab confirme au monastère de Cozia les donations antérieures - villages et tziganes.

97. — 20 <septembre> 1444, Orșova. — Iancou de Hunedoara confirme aux monastères de Vodița et de Tismana tous leurs privilèges et donations antérieurs.

98. — (1445), Tîrgoviște. — Le voïévide Vlad le Diable confirme au Monastère de l'Annonciation <Cotmeana> les villages de Bărbătești, Budești et Ciocănești, exempts de corvées et de contributions.

99. — 7 août 1445 (6953), Tîrgoviște. — Le voïévide Vlad le Diable confirme à Badea Ciutin des terres à Malul-de-Sus et à Zlotești, exempts de contributions et de corvées.

100. — <1er septembre 1449 — 31 août 1450> 6958. — Le voïévide Vladislav II fils de Dan II, accorde différents privilèges au monastère de Koutloumouz du Mont Athos.

101. — 2 janvier 1450 (6958), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme au monastère de Cozia un moulin à Tîrgoviște, avec un emplacement pour une cellule, donation du logothète Cazan et de son frère Radu.

102. — 28 mars 1451 (6959). — Le voïévide Vladislav II confirme au monastère de Dealul la moitié des villages de Jugoreni-de-Jos, Cereșani et Măicănești, ainsi que le mont Brătciul.

103. — Juillet 1451 (6959), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Gura Deșului, Săseni, Boișoara et Găojani, ainsi que les monts Mănăileasa, Stîna Mare, Zănoaga et Arsurile lui Boe.

104. — 1er août 1451 (6959), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à messire Mihail les villages de Rușii, Vodnovul, Racovița et Tătari, ainsi que l'emplacement de l'ancien village d'Amara, tous exempts de corvées et de contributions.

105. — 5 août 1451 (6959), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Mîrșa, Ohaba, Peștișani et autres, exempts de contributions et de corvées.

106. — 7 août 1451 (6959), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II exempte les chariots du monastère de Cozia de toutes taxes d'octroi, aux bourgs, gués, ou aux routes de montagne.

107. — 7 août <1451>, Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme au monastère de Cozia toutes les donations antérieures - villages, étangs et marais, droits de douane moulins et tziganes.

108. — 5 août 1452 (6960), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à ses boyards Badea, Vlaicul et Radul les villages de Cotești, Golești, Cîrstiancești et autres, exempts de corvées et de contributions.

109. — 29 avril 1453 (6961), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme au monastère de Bolintin les villages de Bolintin, Dragomirești et de Bucșani.

110. — 2 août 1453 (6961), Gherghița. — Le voïévide Vladislav II confirme à plusieurs boyards les villages de Păușești, Vladimirești, Folești et autres, exempts de contributions et de corvées.

111. — 4 octobre 1453 (6962), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à Stanciul Dijanul la moitié d'Arpanea et des lots à Dijani, Trifești, Iași et autres villages.

112. — 30 septembre <1454—1455>, Gherghița. — Le voïévide Vladislav II confirme à Dragomir et autres une terre à Negoști.

113. — 15 avril 1456 (6964), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à messire Mogoș les villages de Corbii sur l'Argeș, Corbii-de-Piatră, la moitié de Mălureni et la terre de Micești. (Photocopie en annexe, pl. XI).

114. — <1457—1461>. — Le voïévide Vlad l'Empaleur ordonne à un douanier de Rucăr de communiquer aux Brașoviens que la nouvelle de la venue des Turcs est fausse.

115. — 16 avril 1457 (6965), Tîrgoviște. — Le voïevode Vlad l'Empaleur confirme au monastère de Cozia le village de Troianești, sis sur les deux rives de l'Olt, l'exemptant de corvées et de contributions.

116. — 12 juin 1457 (6965). — Le voïevode Vlad l'Empaleur accorde différents privilèges au monastère de Rossicon du Mont Athos.

117. — 5 mars 1458 (6966), monastère de Tismana. — Le voïevode Vlad l'Empaleur confirme au monastère de Tismana toutes les propriétés possédées du temps de son père, Vlad le Diable, les exemptant de contributions et de corvées. (Photocopie en annexe, pl. XII).

118. — 20 septembre 1459 (6968), Bucarest. — La voïevode Vlad l'Empaleur confirme à André et autres des terres à Poiana-lui-Stevu et à Ponor, les exemptant de contributions et de corvées.

119. — <1er septembre 1460 — 31 août 1461> 6969. — Le voïevode Vlad l'Empaleur alloue au monastère de Philotéos du Mont Athos une somme annuelle de 4000 aspres.

120. — 10 février 1461 (6969), Bucarest. — Le voïevode Vlad l'Empaleur confirme à Bira et à son frère Godea le village de Godeni, exempt de contributions et de corvées.

121. — 27 septembre 1461 (6970). — Mention d'un acte du voïevode Vlad l'Empaleur concernant le village de Călugăreni.

122. — 12 novembre 1463 (6972), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Radoslav et autres des terres à Dădilești.

123. — 30 mai 1464 (6972), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme au monastère de Cozia le village de Sevestreni.

124. — 10 juillet 1464 (6972), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme aux monastères de Tismana et de Vodița tous leurs privilèges antérieurs - villages, lacs et marais, droits de douane - et leur alloue une ration annuelle de blé et de vin.

125. — 12 août 1464 (6972), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à plusieurs personnes le village de Băleni ainsi que certaines parts dans d'autres villages.

126. — <1er septembre 1464 — 31 août 1465> 6973, Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme au monastère de Cozia les villages de Jiblea, Șerbănești et autres.

127. — 28 octobre 1464 (6973), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme au monastère de Snagov plusieurs villages, vignes et moulins, ainsi que la douane de la Prahova.

128. — 14 octobre 1465 (6974), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau exempté de toute taxe d'octroi deux chariots du monastère de Cozia, quoi qu'ils transportent.

129. — 5 novembre 1465 (6974), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Vrabeț et à ses frères les villages de Padeșul-de-Sus et de Slăvilești, ainsi que certaines parts dans d'autres villages.

130. — 8 juin 1466 (6974). — Radu le Beau confirme à Dragomir une part de propriété à Topolnița.

131. — 15 janvier 1467 (6975), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme au monastère de Cozia tous les étangs et chenaux du Danube, de Săpatul jusqu'au confluent de la Ialomița. (Photocopie en annexe, pl. XIII).

132. — 18 Mai 1468 (6976), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Dilban la moitié du mont Andrian.

133. — 17 janvier 1469 (6977), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Opriz, à ses frères et à ses cousins la moitié du village de Virloni, pour laquelle ils se sont affrérés.

134. — 28 juin 1469 (6977), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Dragul et plusieurs de ses parents les emplacements des villages de Murtășești, de Meianți et autres.

135. — 25 août 1469, Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à messire Michel de Ruși et autres plusieurs villages et tziganes.

136. — 29 octobre 1469 (6978), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Stance et autres une terre à Stroiești.

137. — 28 juillet 1470 (6978), Didrih. — Le voïevode Radu la Beau confirme au monastère de Tismana son ancienne propriété sur les monts Paringul, Oslea, Sorbele et Boul, les paysans qui voudraient en jouir étant tenus à payer « selon la loi *valaque* ».

138. — 25 janvier 1471 (6979), Gherghița. — Le voïevode Radu le Beau confirme à One des terres à Ghegheu et à Ungheni.

139. — 12 décembre 1471 (6980), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Stanciu la moitié du village de Spinul dans la Loviște.

140. — 12 juin 1472 (6980), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à plusieurs personnes une terre à Dușești.

141. — 16 juillet 1472 (6980), Gherghița. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Lihul et à ses frères les villages de Murcești et de Domnești. (Photocopie, pl. XIV).

142. — 28 juillet 1472 (6980), Gherghița. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Voislav et à son beau-frère Dan le village de Corcova.

143. — 17 mai 1473 (6981), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à messire Stoica Naneș, à son cousin Tatomir et à ses neveux, plusieurs villages, pour lesquels ils se sont affrérés.

144. — 29 juin, 1473, Buda. — Mathias Corvin, roi de Hongrie, autorise les moines de Cozia à acheter en Transylvanie tout ce qu'ils voudront, sans que personne leur fasse de difficultés.

145. — 16 septembre 1473 (6982), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à messire Michel, à son fils le grand spathaire Stan et à Chirtop différentes terres.

146. — 1474. — Le voïevode Radu le Beau confirme au monastère de Dealul les étangs et marais de Cameniță et de Săltava, avec tous leurs revenus.

147. — 4 septembre 1474 (6983). — Le voïevode Bassarab le Vieux confirme au monastère de Bolintin le village de Bolintin, un moulin sur le Neajlov, des vignes à Aninoasa et Bucșani, ainsi que des tziganes.

148. — 1er juin 1475 (6983). — Le voïevode Bassarab le Vieux confirme à messire Stance et à son frère Badea les villages de Făgețel, Cerașeni, Mușătești et la moitié de Cerbăreni, exempts de corvées et de contributions.

149. — 5 juin 1475 (6983), Bucarest. — Le voïevode Bassarab le Vieux confirme aux fils de Jean les villages de Cergeni et de Comănești.

150. — 15 juillet 1475 (6983), Tîrgoviște. — Le voïevode Bassarab le Vieux confirme au monastère de Cozia des villages, des étangs et marais, des tziganes, la dime sur les grains du district de Vilcea et la douane de Genune.

151. — <1er septembre 1475 — 31 août 1476> 6984, Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Vieux confirme au monastère de Koutloumouz du Mont Athos plusieurs villages et une montagne.

152. — 8 mai 1476 (6984), Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Vieux confirme à son boyard du pays de Făgăraş, Şerban, au frère et aux fils de celui-ci, la moitié du village de Şinca, certaines parts dans d'autres villages, des montagnes et des tziganes, exemptés de contributions et de corvées.

153. — 4 juillet 1476 (6984), Gherghiţa. — Le voïévode Bassarab le Vieux confirme à Ona une terre à Bărcăneşti.

154. — 30 juin 1477 (6985), Floreşti. — Le voïévode Bassarab le Vieux confirme à Badca et à Ivan des terres à Nănăşeşti, Mirileşti et Urşi.

155. — <Novembre 1477 — 1482>. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Tismana les villages de Şuşiţa, Jidovşiţa et autres, exempts de contributions et de corvées. (Photocopie en annexe, pl. XV).

156. — <1478>. — Les boyards Stan Cortofleş et Cîrjeu informent Bassarab le Jeune sur leur mission auprès du roi de Hongrie.

157. — 9 janvier 1478 (6986), Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Jeune donne au monastère de Cozia le moulin princier du bourg de Râmnic, sur l'Olt, en échange de moulins à Târgovişte.

158. — 3 avril 1478 (6986), Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme à Crăciun et autres une terre à Străhăeţ.

159. — 20 mai <1478—1481>, Tîrgovişte. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme à Stan Mîndrea une terre à Bomboeşti.

160. — 3 juin 1478 (6986), Argeş. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme à Şolca et autres les deux tiers du village de Jugorul et la moitié de Zăvideni, exempts de contributions et corvées.

161. — 9 septembre 1478 (6987), Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Cozia des villages, des étangs et marais, des tziganes, la douane de Genune et la dîme des grains du district de Vilcea.

162. — <1er septembre 1479 — 31 août 1480> 6988, Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Jeune exempte le monastère de Bolintin de payer la douane à Brăila, Dîrstor, Giurgiu ou autres lieux.

163. — 12 septembre 1479 (6988), Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Bolintin les villages de Bolintin et de Bucşani, un moulin sur le Neajlov, deux vignes et des tziganes.

164. — 12 septembre 1479 (6988). — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Tismana la dîme sur le vin du village de Tismana.

165. — 17 novembre 1479 (6988). — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Tismana les tziganes donnés par son beau-frère. (Photocopie en annexe, pl. XVI).

166. — <1480>. — Le voïévode Bassarab le Jeune écrit à son épouse, la princesse Maria, qu'il lui envoie des nouvelles par les boyards Iuga et Moş.

167. — 1480. — Le voïévode Bassarab le Jeune écrit à la princesse Maria qu'il lui envoie des nouvelles par Dragomir.

168. — <1480>. — Le voïévode Bassarab le Jeune écrit à la princesse Maria qu'il lui envoie des nouvelles par Pierre.

169. — <1480>. — Le logothète Vintilă écrit à la princesse Maria au sujet des efforts que l'on fait en vue de sa libération.

170. — 18 janvier 1480 (6988), Bucarest. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme à Ticuci et à ses frères plusieurs villages et des tziganes.

171. — 3 avril 1480 (6988), Bucarest. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Tismana le droit de pêche dans la rivière Tismana et celui de faire paître ses troupeaux dans le domaine du monastère, personne d'autre n'ayant le droit de faire paître ses troupeaux, de faucher le foin ou de labourer sur les terres du monastère sans autorisation des moines. (Photocopie en annexe. pl. XVII).

172. — 3 avril 1480 (6988), Bucarest. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Tismana plusieurs étangs et marais et la douane de Calafat, ordonnant aux agents du prince de ne percevoir la douane qu'au Jiu; les moines percevant celle de Calafat.

173. — <Juillet-novembre 1480>. — Le trésorier Cazan et le *comis* Staico écrivent à la princesse Maria qu'ils se réjouissent de sa libération et qu'ils attendent son retour.

174. — <Juillet-novembre 1480>. — Le voïevode Bassarab le Jeune écrit à la princesse Maria qu'il a envoyé un don à Etienne Bathory et qu'il se réjouit qu'elle ait échappé à leur ennemi Bassarab le Vieux.

175. — 7 novembre 1480 (6989), Bucarest. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme au logothète Stroe des terres dans les villages d'Orboești et de Brătești.

176. — <Mars-juin 1481>. — Le grand *voinic* Cazan ordonne à plusieurs douaniers de laisser les Saxons de Brașov rentrer chez eux.

177. — Juin 1481 (6989), Tîrgoviște. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme à Bratu et à Pierre la moitié du village de Mănicești.

178. — 16 août 1481 (6989), Pitești. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme à Roman et autres des terres à Ulitești et à Micești.

179. — 23 mars 1482 (6990), Gherghița. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Snagov des villages et des montagnes et lui donne la moitié du village de Velea, un moulin sur le Neajlov, la douane de la Prahova, ainsi qu'une somme d'argent et une ration de blé et d'orge annuelles.

180. — <Après le 23 mars 1482 — 15 septembre 1495>. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Milea et aux fils de Vlad des terres à Cincu et à Șipot.

181. — 13 juillet 1482 (6990), Tîrgoviște. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Roman et à ses frères des terres à Micești et à Ulitești.

182. — 15 novembre <1482>. — Le voïevode Vlad le Moine maude aux *pîrcălabi* et aux douaniers du pays qu'il a confirmé le privilège commercial des Brașoviens.

183. — <Après le 15 novembre 1482 — 15 septembre 1495>. — Le voïevode Vlad le Moine ordonne aux douaniers de Dragoslave de restituer le tapis, pris à un homme qui le portait au bourgmestre de Brașov.

184. — 27 janvier 1483 (6991), Tîrgoviște. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Cervenîța-de-Sus, Lubnicul, Criva en Mehedintși et autres, les exemptant de toute corvée ou contribution.

185. — 12 mars 1483 (6991), Tîrgoviște. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au *stolnic* Dragomir et à ses frères une famille de tziganes.

186. — 1er juin 1483 (6991), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana les villages de Tismana, Pocruia, Godineşti, Sirbşori et Ohaba, exempts de contributions et de corvées. (Photocopie en annexe, pl. XVIII).

187. — 5 juin 1483 (6991), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad la Moine confirme à Michel, à ses fils et à ses neveux le village de Topeşti, près Tismana.

188. — 25 juin 1483 (6991), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à plusieurs personnes les villages de Topliţa, Pitulaţii, Goruia, Fărcăşeşti et autres.

189. — 3 décembre 1483 (6992), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à messire Birta Pătru et à ses proches parents, les villages de Clăşneşti, Birtcoveşti, la moitié de Tiliceşti et autres.

190. — 9 mars 1484 (6992), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au spathaire Michel et à ses proches une terre, à Ruşi.

191. — 24 avril 1484 (6992), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à Ivul, à Arca et à la sœur de celui-ci, Elena, les villages de Ciocadea, Topşa et la moitié de Poiana, ainsi que les monts Părăginoşi, Plăcicoi et la moitié de Muntele Muierii.

192. — 24 Avril 1484 (6992), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au seigneur Bran et à ses frères Radu et Pierre les villages de Baia, Tîrgul-Gilort, Mogoşani et autres, les exemptant de la redevance sur le vin.

193. — 3 juillet 1484 (6992), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au *vornic* Nenciu et autres le village de Coteşti.

194. — 5 avril 1485 (6993), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à Danciu, à Marco et à Laţco le village de Iaşi.

195. — 7 septembre 1485 (6994), Bucarest. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à Stan Macrea la moitié du village de Mihoveni.

196. — 26 septembre 1485 (6994), monastère de Govora. — Joseph, hégoumenc de Govora, achète à Palco un emplacement de maison dans la ville <de Rîmnîcu Vilcea>.

197. — 23 avril 1486 (6994), monastère de Glavacioc. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à plusieurs personnes le village d'Ubirşia, la moitié de Groşi, la moitié de Necşeşti et autres.

198. — 13 juin 1486 (6994), Bucarest. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à plusieurs personnes le village de Vilculeşti sur la Coşuştiţa et à Dragomir une terre à Gornovi.

199. — 30 juin 1486 (6994), Bucarest. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Româneşti, de Balomireşti, de Budeni et autres.

200. — <1er septembre 1486 — 31 août 1487> 6995. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à Stingaciu la moitié d'Ogretin et une bergerie sur le Tătarul; de même, à Stan Costişatul et à son frère Vlaicu l'autre moitié d'Ogretin et une bergerie sur le Clăbucet.

201. — 10 septembre 1486 (6995), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au monastère situé sur le Cricov <Mărgineni> des terres à Plopeni et un emplacement de moulin sur le Teleajen.

202. — <1487—1492>. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au monastère de Philoteion du Mont Athos une somme annuelle de 4000 aspres.

203. — 12 juin 1487 (6995), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au Monastère des Russes du Mont Athos une somme annuelle de 6000 aspres.

204. — 13 juin 1487 (6995), Tîrgoviște. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Alăman, Stănilă et autres des villages et des terres à Vrabeți, Broșteni et Brativoești.
205. — 31 juillet 1487 (6995), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine accorde au monastère de Snagov la redevance sur le vin de Cernătești et toutes les dîmes et redevances du district de Brăila.
206. — 5 septembre 1487 (6996), Rîmnic. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Roman et à Vlad des terres à Huhurezi et à Rimești.
207. — 21 novembre <1487—1494>, Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine donne au fusilier Dan et à ses frères une terre à Micești.
208. — <Après le 21 novembre 1487—1494>. — Le voïevode Vlad le Moine ordonne à des boyards d'enquêter sur le litige opposant le fusilier Dan à sa tante, pour une terre.
209. — 27 novembre 1487 (6996), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Etienne, à Jean et au frère de celui-ci, Neagu, un septième du village de Lălești et du mont Coarnele.
210. — 4 février 1488 (6996), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine fait don au monastère de Govora du village de Hința.
211. — 10 avril 1488 (6996), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Vlad et à Neagu leurs terres de Neagra et d'Urlăndești, pour lesquelles ils se sont affrérés. (Photocopie en annexe, pl. XIX).
212. — 17 avril 1488 (6996), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au monastère de Cozia tous ses privilèges antérieurs.
213. — 8 janvier 1489 (6997), Tîrgoviște. — Vlad le Moine confirme au monastère de Codmeana un moulin sur le Vilsanu.
214. — <21 avril—août 1489> 6997. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au monastère de Koutloumouz du Mont Athos plusieurs villages et montagnes, exempts de contributions et de corvées.
215. — <21 avril 1489 (6997)>, Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à messire Drăghici, fils de Stoica, et à ses proches le village de Corneni.
216. — 25 avril 1489 (6997), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Bîrul et autres les villages de Marotin, Dvorsca et Polovinele.
217. — 20 juin 1489 (6997), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au *stolnic* Milco et à ses proches parents plusieurs villages.
218. — 4 juillet 1489 (6997). — Le voïevode Vlad le Moine confirme à plusieurs personnes le village de Crețești et un tiers de Rădinești.
219. — 3 août 1489 (6997). — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Stanislav, à ses frères et au collecteur Cirstea la moitié du village de Grădiștea et les trois quarts du village de Runtea.
220. — 11 septembre 1489 (6998), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au monastère de Govora des terres à Nănișești, plusieurs vignes, et les marais et le lac de Pirotul.
221. — 2 octobre 1489 (6998), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana le village de Fărcășești, avec son moulin.
222. — 7 janvier 1490 (6998). — Le voïevode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana le village de Ceauri, après jugement. (Photocopie en annexe, pl. XX).

223. — 24 mars 1490 (6998), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine alloue au monastère de Dokiariou du Mont Athos une somme annuelle de 3000 aspres.
224. — 12 avril 1490 (6998), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Dragomir le village de Pîrşani.
225. — 12 avril 1490 (6998). Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Govora les étangs et les marais de Piroet et de Lişteva, ainsi qu'un chenal.
226. — 26 juillet 1490 (6998), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au dignitaire Laţco de la maison princière et à ses cousins Andreian et Lupul la moitié des villages d'Ohaba et de Pietreni et le village de Topeşti, pour lequel ils se sont affrérés.
227. — 23 février 1491 (6999), monastère de Glavacioc. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au *comis* Stanciul et à son frère Démètre le village de Branţii, pour lequel ils s'affrèrent au *comis* Danciul.
228. — 3 septembre 1491 (7000). Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana les villages de Bahna, Petroviţa, Ploştina et une partie de celui de Fărcăşeşti et de Brătieşti.
229. — 6 mai 1492 (7000), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à ses *vlastelini* Bran, le spathaire Radu et le *stratornic* Pierre des terres à Băleşti.
230. — 9 juillet 1492 (7000). — Le voïévode Vlad le Moine confirme à messire Chirtop et à son neveu messire Dobriţa les villages de Ruşi, Racoviţa, Buiacul et autres, pour lesquels ils se sont affrérés.
231. — 29 août 1429 (7000). — Le voïévode Vlad le Moine alloue au monastère de Koutloumouz du Mont Athos une somme annuelle de 1000 aspres.
232. — <1er septembre 1492 — 31 août 1493> 7001. — Note sur les terrains achetés par le monastère de Tismana à Groşeni.
233. — 8 septembre 1492 (7001), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand fait don au monastère de Govora du village de Hinţa.
234. — 9 octobre 1492 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à son premier conseiller, le logothète Staico, les villages de Cornăţelul, Descupereşti, les trois quarts de Crătuneşti, sur la Mostişte et Birzeşti, le tout exempt de corvées et de contributions.
235. — Novembre 1492 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine alloue au monastère de Chilandarion du Mont Athos une somme annuelle de 5000 aspres.
236. — 10 avril 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana l'emplacement du village de Bahna et Vârful Vladului.
237. — 10 avril 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana une terre à Groşani.
238. — 30 mai 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Dan et autres la moitié du village de Cincul et une montagne.
239. — 3 juin 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana le village de Vodiţa Mare, l'emplacement de village de Bahna et Vârful Vladului, après jugement.
240. — 15 juin 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au spathaire Hrănitul et à ses proches les villages de Băleşti et de Budeni.
241. — 16 juin 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine donne au monastère de Glavacioc la moitié du village d'Izvorani et deux familles de tziganes.

242. — 19 juin 1493 (7001). — Le voïévode Vlad le Moine autorise le grand *vornic* Pîrvu et le grand *comis* Danciu d'amener dans leur village de Potelul des serfs, qui seront exemptés durant 4 ans de toutes les corvées et contributions, hormis la taille et le service militaire général.
243. — 2 septembre 1493 (7002), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au logothète Staico et à ses fils, Pîrvu et Barbu, le village de Bucov et la moitié du village de Suharna, exemptés de corvées et de contributions.
244. — 10 septembre 1493 (7002), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au scribe Neagu et à ses filles Stana et Maria le village de Bîrzești, une vigne et deux terrains à Tîrgoviște.
245. — 10 février 1494 (7002), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme la disposition prise par Gorga de laisser à sa mort une moitié de Bădeni à ses neveux, Fircea et le spathaire Vlad et l'autre moitié à sa fille Stana. (Photocopie en annexe, pl. XXI).
246. — <Avant le 16 mars 1494>. — Barbu, *ban* de Craiova, énumère les villages et familles de tziganes qu'il a donnés au monastère de Bistrița.
247. — 16 mars 1494 (7002), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Bistrița des villages, des tziganes et des droits de douane.
248. — 1er avril 1494 (7002), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine donne au monastère de Govora le village de Ionești et l'emplacement de village de Corbeni.
249. — 5 juin 1494 (7002), Rușii-du-Logothète. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Cîrjeu et autres l'emplacement du village Recica-lui-Dabul.
250. — 15 juillet 1494 (7002), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à plusieurs personnes une partie du village de Precenu-de-Sus.
251. — 22 juillet 1494 (7002), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Govora la terre de Pîrotu, avec le lac du même nom.
252. — 24 mars 1495 (7003). — L'hiéromoine Macaire donne au monastère de Govora une vigne à Ocne. (Photocopie en annexe, pl. XXII).
253. — 19 avril 1495 (7003), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Stoica les terres de Lumaș et de Păr, pour lesquelles il s'est affréré avec sa fille Vlădaia.
254. — Juin 1495 (7003), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Stanciu deux vignes et un verger.
255. — 4 juillet 1495 (7003). — Le voïévode Radu le Grand autorise le monastère de Snagov à amener des serfs sur la terre de Popeți, lesquels seront exemptés durant 4 ans de toute contribution ou corvée, hormis le service militaire général.
256. — 4 septembre 1495 (7004), monastère de Glavacioc. — Le voïévode Vlad le Moine donne au monastère de Glavacioc le taillis de Slatina.
257. — 8 septembre 1495 (7004), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Stanciu Dohoreț certaines parties du villages de Cîrbești.
258. — <15 septembre 1495—31 juillet 1496>. — Le voïévode Radu le Grand ordonne à Vlaicu de se retirer du village de Stoicești, qui est la propriété de la mère du prince.
259. — <15 septembre 1495—1500>. — Le voïévode Radu le Grand commet le *paharnic* Detco à découvrir ceux qui ont envahi les villages du monastère de Tismana et de rétablir les anciennes limites.
260. — <15 septembre 1495—1505>. — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Tismana les villages de Tîrgoviște, Varovnicul, Petrovița. Jidovștița Prilepețul et Cecanii Barei.

261. — <15 septembre 1495 — avril 1508>. — Le voïévide Radu le Grand confirme à plusieurs personnes une terre à Micești, pour laquelle elles se sont affrérées.

262. — <15 septembre 1495 — avril 1508>. — Le voïévide Radu le Grand confirme à messire Iarciul une terre à Osica.

263. — 30 <septembre 1495 — août 1496> 7004, Bucarest. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Rossikon du Mont Athos l'allocation d'une somme annuelle de 3000 aspres.

264. — 31 Janvier 1496 (7004), Craiova. — Le voïévide Radu le Grand confirme à messire Hamza les villages de Călugărești et de Cimpul-Mare. (Photocopie en annexe, pl. XIII).

265. — 6 avril <1496—1508>, Cornățel. — Le voïévide Radu le Grand exempté de toute contribution les villages du monastère de Tismana, à savoir Tismana, Ceauri, Corbi, Podeni, Ploștina et Clecevăț.

266. — 14 avril 1496 (7004). — Le voïévide Radu le Grand donne au monastère de Govora le village de Ionești, l'emplacement de village de Corbeni et une vigne sise sur le territoire de Copăcelu, y compris la dîme du vin, et la redevance seigneuriale du vin.

267. — 18 juin 1496 (7004), monastère de Glavacioc. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Govora une famille de tziganes.

268. — 1er août 1496 (7004), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Govora des villages, des vignes, des tziganes et une allocation annuelle en espèces et en aliments.

269. — <1er septembre 1496 — 31 août 1497> 7005. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Tismana les terres de Dodănești et de Fălcănești.

270. — 9 janvier 1497 (7005), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Tismana des terres à Cîrbești.

271. — Mars 1497 (7005), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Chilindarion du Mont Athos l'allocation d'une somme annuelle de 5000 aspres.

272. — <20> mars 1497 (7005). Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand alloue au monastère de Dokiaron du Mont Athos une somme annuelle de 3000 aspres.

273. — <22> mars 1497 (7005), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand alloue au monastère de Govora une somme annuelle de 3000 aspres et lui donne le village de Stoiciani, la moitié de Stolniceani et une partie du village de Curtișoara.

274. — 1er avril 1497 (7005), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand confirme à Lumotă et à Cernat des terres à Micești et à Tîrseni.

275. — 4 juin 1497 (7005), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand exempté le monastère Saint-Nicolas de Tîrgșor des redevances épiscopales, des perperi et de toute taxe d'octroi; de même il lui confirme un emplacement de maison et un emplacement de moulin.

276. — 29 juillet 1497 (7005). Le voïévide Radu le Grand alloue au monastère de Tismana une ration annuelle de 300 décalitres de vin des districts de Gorj et de Mehedinți, deux chariots de sel des mines de Rîmnic et 15 boisseaux de blé.

277. — <1er septembre 1497 — 31 août 1498> 7006. — Le voïévide Radu le Grand fixe les limites de la terre de Șoașu, propriété du monastère de Bistrița.

278. — 15 septembre 1497 (7006), Bucarest. — Le voïévide Radu le Grand confirme à Cîrstian et à ses proches les villages de Runcu, Luponița, Cotoruia et autres.

279. — 15 septembre 1497 (7006). — Le voïévide Radu le Grand alloue au monastère du Mont Sinai une somme annuelle de 5000 aspres.

280. — 10 novembre 1497 (7006), Bucarest. — Le voïévide Radu le Grand alloue au monastère de Govora une ration annuelle de 200 décalitres de vin, à prendre sur la dîme du vin de Rimnic.

281. — 9 janvier 1498 (7006), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand exempt les villages du monastère de Tismana à savoir Bahna, Virful-Vladului et Clecevăţ de toutes les corvées et contributions, hormis la taille et le service militaire général.

282. — 16 février 1498 (7006), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand confirme aux descendants du *voinic* Drăghici des terres à Negovani, après jugement.

283. — 15 avril 1498 (7006). — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Govora des vergers et des terrains défrichés auprès du monastère.

284. — 19 avril 1498, Bucarest. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Chilandarion une allocation annuelle de 500 aspres.

285. — 19 juillet 1498 (7006), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Rîncăciov une terre à Cîrstiani.

286. — <1er septembre 1498 — 31 août 1499>, Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand confirme à plusieurs personnes les villages de Trestioara, Gura-Jilţului, Pitrari et Stîrci.

287. — 25 septembre 1498 (7007), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand confirme au *stratornic* Manea et à son frère Stan la terre de Perşani. (Photocopie en annexe),

288. — 7 décembre 1498 (7007), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand confirme à plusieurs personnes une terre à Ueşti, pour laquelle elles se sont affrérées.

289. — 9 janvier 1499 (7007), Bucarest. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Govora la clairière de Nevoia.

290. — 25 janvier 1499 (7007), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand fait don au monastère de Govora du village de Glodul, exempté de contributions et de corvées.

291. — 27 janvier 1499 (7007), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand confirme au *comis* Stanciu les villages de Sirbi et de Neguleşti.

292. — 15 juin 1499 (7007), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand confirme à Chicoş les villages de Fîntinele, Verneşti, Plăcicoi et autres, ainsi que des tziganes.

293. — 13 juillet 1499 (7007), monastère de Glavacioc. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Govora la clairière de Nevoia et une terre avoisinante, dont il fixe les limites. (Photocopie en annexe, pl. XXV).

294. — 6 octobre 1499 (7008), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand confirme à dame Stana et à ses fils des terres à Valea-Tătarii et à Răzvad, une vigne à Tîrgovişte et des tziganes.

295. — 31 octobre 1499 (7008), Bucarest. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Tismana la terre de Virful-Vladului, après jugement.

296. — 11 janvier 1500 (7008), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand confirme à Cîrstea et à ses fils ainsi qu'à Cîrstian et à ses filles des terres à Buneşti et à Cacova et les monts Govora, Căprăreţa et Piatra, biens pour lesquels les susdits fils et filles se sont affrérés.

297. — 29 janvier 1500 (7008), Tîrgovişte. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Koutloumouz, du Mont Athos, le village de Dăneşti et la dîme de Uibăreşti.

298. — 31 janvier 1500 (7008), Tîrgoviște. — Le voïévode Radu le Grand alloue au monastère de Kapriouleou du Mont Athos une somme annuelle de 3000 aspres.

299. — 23 avril 1500 (7008), Tîrgoviște. — Le voïévode Radu le Grand confirme à Roman et à ses frères et sœurs la terre de Corcolați.

300. — 26 avril 1500 (7008), Tîrgoviște. — Le voïévode Radu le Grand alloue au monastère d'Ostrov une somme annuelle de 2000 aspres et une ration annuelle de vin, blé et orge.

301. — 17 juin 1500 (7008). — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Snagov la terre de Răspopi.

302. — 14 juillet 1500 (7008), Tîrgoviște. — Le voïévode Radu le Grand confirme à Neagoe et à ses descendants une terre à Bumboești, ainsi que le village de Clocotici, après jugement.

303. — 13 décembre 1500 (7009), Tîrgoviște. — Le voïévode Radu le Grand donne au monastère de Govora le village de Bîrsești, la moitié de la terre de Pleșoi et un sixième des revenus de la douane de Runcu.

DOCUMENTS DOUTEUX

A. — Septembre 1369 (6878). — Le voïévode Vladislav confirme au monastère de Koutloumouz, du Mont Athos, plusieurs donations et fixe les rapports devant exister entre moines roumains et grecs.

B. — <1er septembre 1447 — 31 août 1448> 69<5>6. — Le voïévode Vladislav II et Dragonir grand *voinic* donnent au monastère de Météore des reliques.

C. — 1er octobre 1491 (7000), Bucarest. — Le voïévode Radu le Grand confirme à l'échanson Stan le village d'Odobeni.

D. — 17 juillet 1500 (7008), Târgoviște. — Le voïévode Vlad confirme à Toader et autres des terres à Răspopi.

DOCUMENTS FAUX

I. — 7 janvier 1383 (6891). — Le voïévode Radu Negru confirme à l'église Sainte-Paraskève de Rășinari la terre environnante.

II. — <23 septembre 1386 — 31 janvier 1418>. — Mention d'un acte de Mircea l'Ancien conservé au monastère de Brîncoveni d'au-delà de l'Olt.

III. — 23 avril 1452 (6960), Tîrgoviște. — Le voïévode Vladislav II confirme à Stanciu Mailat et aux fils d'Oprea et de Dragomir le tiers du village de Dejani et les monts Preseaca, Izvoru et Zîrna.

IV. — Novembre 1477 (6986), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad l'Empaleur confirme à Teodor et à Ioan Balș une terre sur le bord de l'Olt.

DOCUMENTE

D O C U M E N T E

1

1247 iunie 2 <Alba Regală>.

Bela al IV-lea, regele Ungariei, întărește Cavalerilor Ioaniți țara Severinului împreună cu cnezatele lui Ioan și Farcaș, precum și toată Cumania, exceptând voievodatele românești ale lui Litovoi și Seneslau de la care li se acordă jumătate din veniturile regale.

În nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Amen. Bela dei gratia Hungarie, Dalmatie, Chroatie, Rame, Servie, Gallitie, Lodomerie Cumanieque rex, in perpetuum.

Regum celsitudo requirit et sublimium dignitati debetur, ut inter cetera eo studiosius ad multiplicationem invigilet subditorum, quo ipsorum gloria in subiecte plebis multitudine specialius exaltatur, presertim cum regum omnium et regnorum potentia, pax et securitas in suorum robore consistere dinoscantur. Accedit nichilominus non ad modicam sollicitudinis regie partem eos benignioribus intueri et amplioribus prosequi beneficiis, in quorum personis et utilitas temporalis provenire speratur et rexregum omnium propensius honoratur. Hac itaque consideratione inducti cum venerabili viro fratre Rcmbaldo domorum Hospitalis Jerosolimitani magno preceptore in partibus cismarinis dilecto amico nostro super populatione regni nostri, quod per hostilem barbare nationis incursum, que Tartari appellantur, sicut in bonorum amissione, sic incolarum interemptione grave sustinuit dispendium, longo prehabito tractatu cum principibus et baronibus regni nostri, in hoc nostra resedit communiter deliberatio ut, quia idem preceptor nomine domus Hospitalis in subsidium regni nostri intuitu defensionis fidei Christiane arma assumere secundum formam inferius annotatam et in populanda terra nostra consilium et auxilium impendere bona

fide nec non alias subire conditiones paulo post presentibus insertas se ac domum Hospitalis sponte obligavit, damus et conferimus sibi et per eum dicte domui totam terram de Zeurino cum alpibus ad ipsam pertinentibus et aliis attinentiis omnibus, pariter cum kenazatibus Joannis et Farcasii usque ad fluvium Olth, excepta terra kenezatus Lytuoy woiavode, quam Olatis relinquimus, prout iidem hactenus tenuerunt, ita tamen, quod medietatem omnium utilitatum et reddituum ac servitorum de tota terra Zeurini memorata et kenazatibus supra nominatis provenientium nobis et successoribus nostris reservamus, medietate alia ad usum domus supradicte cedente, exceptis ecclesiis constructis et construendis in omnibus terris supradictis, de quarum redditibus nichil nobis reservamus, salvis tamen reverentiis et iuribus archiepiscoporum et episcoporum, que habere dinoscuntur, exceptis etiam molendinis omnibus infra terminos prenominarum terrarum obicumque factis vel faciendis, preterquam in terra Lytua nec non edificiis et agriculturis omnibus sumptibus fratrum dicte domus factis, fenetis quoque seu animalium et pecorum suorum pascuis, piscinis etiam, que nunc sunt vel fient per ipsos, que omnia ad ipsorum fratrum usum integraliter volumus retineri, preter pisactiones Danubii ac piscine de Cheley, quas nobis et ipsis communes reservamus. Concedimus etiam, quod medietatem omnium proventuum et utilitatum, que ab Olatis terram Lytua habitantibus excepta terra Harszoc cum pertinentibus suis regi colligentur, domus Hospitalis percipiat antedicta. Volumus etiam, quod memorato ¹ Olati ad defensionem terre et ad iniurias propulsandas seu ulciscendas, que ab extraneis nostre ditioni non subiectis inferrentur, iamdictis fratribus cum apparatu suo bellico assistere, et e converso ipsi fratres in casibus consimilibus eis subsidium et iuvanem iuxta posse impendere teneantur. Ad hec de salibus, quos ad usum dicte terre et illarum partium versus Bulgariam, Greciam et Cumaniam sufficienter deferri concedimus, de quacumque salifodina Ultrasilvana commodius sumptibus nobis et ipsis communibus extrahi poterunt, salvo in omnibus iure episcopali, nec non de moneta, que illic, de voluntate regia et consilio preceptoris domus illius pro tempore constituti, curret, medietatem nobis reservamus, sicut de ceteris redditibus est pretactum, medietate alia ad usum dicte domus convertenda, salvis iuribus ecclesiarum. Ordinationes quoque nobilibus ac aliis tam super libertatibus ipsorum quam super iudiciis ad inhabitandum terram iamdictam aliunde venientibus concesserit, salva parte nostra reddituum et utilitatum exinde provenientium dicte domus nec non sententias, quas tulerit in eosdem, ratas habebimus atque firmas, hoc addito, quod si contra maiores terre aliqua sententia de sanguinis effusione prolata fuerit, in qua senserint se gravari, ad nostram curiam valeant appellare, hoc insuper adiecto, quod si exercitus regnum nostrum, quod absit, invadere ² attemptaret, quinta pars

---

¹ În loc de: memorati,

² În text urmează: atpeta <atpeta>, şters de scrib prin operația «expunctării», fiind de prisos.

armatorum terre iamdicte pro defensione terre nostre in exercitu nostro ad bella procedere teneatur. Si autem versus Bulgariam, Greciam et Cumaniam exercitum moverimus, tertia pars omnium ad bella habilium procedet et de acquisitionibus tam mobilium quam immobilium portionem recipiet domus iamdicta pro numero personarum exercitus de Zeurino pariter et armorum. Ad hec contulimus preceptori antedicto et per ipsum domui Hospitalis a fluvio Olth et alpibus Ultrasilvanis totam Cumaniam, sub eisdem conditionibus, que de terra de Zeurino superius sunt expresse, excepta terra Szeneslai woiavode Olatorum, quam eisdem relinquimus, prout iidem hactenus tenuerunt sub eisdem etiam conditionibus per omnia, que de terre Lytua sunt superius ordinate. Hoc autem nolumus preterire, quod a primo introitu sepedictorum fratrum usque ad viginti quinque annos omnes redditus Cumanie terre integraliter domus percipiat iamprefata, preterquam de terra Szeneslay antedicta, de qua tantum medietatem reddituum et utilitatum obtinabit. Ex tunc vero medietas omnium proventuum, utilitatum et servitiorum per fratres eiusdem a celsitudine regia approbatos et iuratos fisco regio ministratur, ita tamen, quod de quinquennio in quinquennium per nostrum hominem specialem proprii redditus, servitia ac utilitates exinde provenientes debeant computari. Sumptus vero, qui in castrorum seu munitionum custodiis <fient >¹ sicut nobis et ipsis fratribus debent esse communes, salvis aliis conditionibus pro parte nostra et exceptionibus pro parte domus Hospitalis in terra Cumanie, ut puta de ecclesiis, molendinis et aliis omnibus, que singillatim superius de Zeurino sunt expressa. Ad castra etiam edificanda in dicta terra Cumanie necnon contra quoslibet impugnatores terre Cumanie consilium et vires ipsis fratribus impendemus, cum necesse fuerit et ad ipsis fratribus fuerimus requisiti, etiam cessantibus impedimentis aliis illuc personaliter accedendo. Conferimus etiam eisdem terram quadringentorum aratorum in Feketig, vel alibi ultra silvas complebimus hunc numerum, ubi magis ad introitum terre Cumanie vel Zeurini dictis fratribus vidcbimus expedire, super qua donatione litteras nostras dabimus speciales. Denique ut sepedicta domus Hospitalis commodius sibi necessaria per mare valcat procurare, pro utilitatibus regni nostri et suis contulimus sibi iuxta maritima civitatem Scardonam cum omnibus suis pertinentiis et iuribus ipsam contingetibus necnon predium Pecath cum suis terminis et utilitatibus, prout, carissimus frater noster inclite memorie Colomanus rex tenuit et quemadmodum ad ipsum predium pertinere dinoscuntur, salvis ecclesiarum iuribus in eisdem. Insuper etiam terram nomine Woyla iuxta Danubium non longe a Zenilen² existentem, a castro de Crassou³ exemptam, cum omnibus pertinentiis et utilitatibus suis, sicut Nicolaus frater Ugolini in perpetuitatibus tenuerat, fratribus contulimus antedictis. Porro sepedictus preceptor ob concessionem nostras, quas propter causas

¹ Cuvînt care lipseşte în Document. Completarea se găseşte la Fejér.

² În document: Zenilen (în orig. ar fi putut fi Zemlen).

³ În document: Crassou, dar u se confundă aici cu n, deci ar putea fi Crason.

infrascriptas facimus seu fecimus, obligavit se nomine dicte domus arma assumere contra omnes paganos cuiuscumque nationis necnon contra Bulgaros, contra alios autem scismaticos, si regnum vel regni confinia invadere attemptarent, nominatim ac precise introducere in regnum nostrum in presenti ad nostrum regni servitium centum fratres militaribus armis et equis decenter et bene preparamos. Contra exercitum autem Christianorum regnum nostrum intrare volentem obligavit se nomine dicte domus, dare quinquaginta fratres armatos ad custodiam et defensionem castrorum et munitionum in confiniis existentium, ut est Ponium, Musunium, Suprunium, Castrum Ferreum, Castrum Novum, et etiam infra, ubicumque rex voluerit collocare, et sexaginta contra Tartaros, si regnum nostrum ipsos intrare contingat, quod absit. Quibus omnibus, quamdiu sunt in custodiis castrorum et munitionum, regia provisio faciet sumtus necessarios ministrari. Adiunctum etiam est nomine domus, quod preceptor seu magister, qui pro tempore ad gubernationem domorum tum in regnis nostris existentium mittetur de partibus transmarinis vel aliis in introitu suo promittere teneatur, data fide iuxta consuetudinem sui ordinis, omnem fidelitatem regi et regno et observare facere atque attendere in se et suis sine fraude universa et singula supradicta, et quod curam et operam dabit ad populandum non solum dictas terras, sed etiam alis terras nostri regni, et quod rusticos de regno nostri cuiuscumque conditionis et nationis, ac Saxones vel Teutonicos de nostro regno non recipiant ad habitandum terras supradictas nisi de licentia regia speciali. Adiunctum insuper fuit a nobis et a preceptore iamdicto nomine prefate domus receptum quod si premissa vel aliqua seu aliquid de premissis, ad que dictus preceptor se et predictam domum superius obligavit, per ipsum vel per alium preceptorem seu magistrum pro tempore constitutum omitti contingeret, et tertio solempniter admonitus satisfacere non curaret, magnusque magister transmarinus super hoc modo debito pro parte regia sufficienter requisitus, non emendaret infra annum post factam requisitionem quod omissum est seu neglectum per dictum magistrum seu preceptorem pro tempore existentem, emendam et ultionem per subtractionem redditum vel alio modo iuxta quantitatem et qualitatem excessus regia deliberatio recipiet, iuxta sue bene placitum voluntatis. Ut igitur universa et singula supradicta, coram nobis et baronibus nostris recitata, perpetue firmitatis, quantum est ex persona nostra, robur obtineant que fide data porrectione dextre regalis nostre promisimus, durantibus obligationibus ex parte domus factis, inviolabiliter observare et facere observari, presentem tradidimus paginam caractere bulle nostre auree communitam, et sepedictum preceptorem nomine domus Hospitalis prefate per dilectum et fidelem nostrum magistrum Achillem Albensem prepositum, aule nostre vicecancellarium, in possessionem predictorum corporalem auctoritate regia fecimus introduci. Datum per manus reverendi patris Benedicti archiepiscopi Colocensis et aule nostre cancellarii. Venerabili patre Stephano archiepiscopo Strigoniensi, Bartholomaco, Quinqueelesiensis, Stephano Zagrabriensi, Basilio Cenadiensis,

Ponsa Boznensi, Artolpho Jauriensi, Zalaudo Vesprimiensi, Wicentio Waradiensi, Heymone Waciensi, Gallo Transilvano, Lamperto Agriensi episcopis ecclesias dci feliciter gubernantibus. Rectislao¹ illustri duce Gallitie et bano totius Sclavonie, Stephano comite palatino, Laurentio woiavoda Transilvano, Dionisio magistro tawarnicorum et comite Psoniensi, Rolando iudice aule nostre, Mauricio magistro dapiferorum et comite Nytriensi, Chak magistro agasonum et comite Supruniensi, Bagin magistro pincernarum et comite de Bana, Paulo de Zounuk, Benedicto Musuniensi, Nicolae Zaladiensi, alio Nicolao de Ferreo Castro, Henrico Symigriensi, Sewerito Albensi comitibus ac aliis quam pluribus comitatus et magistratus regni nostri tenentibus. Anno ab incarnatione domini MCCXLVII, IIII Nonas Junii, regni autem nostri anno duodecimo.

În numele sfintei treimi una și nedespărțită, amin. Bela, din mila lui Dumnezeu, regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei și Cumaniei deapănarea.

Este o cerință a înălțimii regești și o datorie a măririi celor de sus, ca, mai presus de toate, să vegheze cu atât mai multă grijă la sporirea numărului supușilor, cu cât slava lor se înalță mai ales prin mulțimea poporului supus, căci se știe îndeosebi că puterea, pacea și siguranța tuturor regilor și regatelor se întemeiază pe tăria acestora. Și încă se mai adaugă pentru o parte nu fără însemnătate din purtarea de grijă a regelui, ca să-i privească cu mai multă blîndețe și să-i dăruiască cu mai mari binefaceri pe aceștia prin care se nădăjduiește că se va isca și în lumea aceasta folos <mai bogat> și că regele tuturor regilor va fi mai cucernic lăudat. Așa dar, mînați de acest gînd, după o îndelungată sfătuire cu frunțașii și baronii regatului nostru, ne-am oprit la această hotărîre luată dimpreună cu venerabilul bărbat Rembald, marele preceptor al caselor Ospitalierilor din Ierusalim, din părțile de dincoace de mare, cu privire la repopularea regatului nostru, care prin năvălirea dușmănoasă a neamului numit tătari, a îndurat mare pagubă, atât prin pierderea bunurilor, cât și prin uciderea locuitorilor, că deoarece acel preceptor în numele casei Ospitalierilor s-a îndatorat de bună voie, pe sine și casa Ospitalierilor, să ia armele pentru ajutorarea regatului nostru în vederea apărării credinței creștine, potrivit cu actul scris mai jos, și să ne dea sfat și ajutor credincios pentru popularea țării noastre, și să se supună și la celelalte îndatoriri ce se vor arăta îndată în această scrisoare — îi dăm și îi dăruim lui și prin dînsul numitei case, întreaga țară a Severinului împreună cu munții ce țin de ea și cu toate celelalte ce atîrnă de ea, precum și cu cnezatele lui Ioan și Farcaș pînă la riul Olt, afară de pămîntul cnezatului voievodului Litovoi, pe care îl lăsăm românilor așa cum l-au stăpînit aceștia și pînă acum. Totuși <le dăm> în așa fel încît jumătate

¹ În document, la început era Ratislao (ca la Fejér), apoi corectat în Rectislao.

din toate foloasele și veniturile și slujbele din întreaga țară a Severinului amintită mai sus, și din cnezatele numite mai sus, să o păstrăm pe seama noastră și a urmașilor noștri, cealaltă jumătate căzînd în folosul casei pomenite mai sus, afară de bisericile clădite și cele ce se vor clădi în toate țările sus zise, din veniturile cărora nu păstrăm nimic pe seama noastră — rămînînd totuși neatînse cinstea și drepturile arhiepiscopilor și episcopilor pe care se știe că le au —, lăsînd deoparte și toate morile dintre hotarele țărilor amintite atît cele clădite cît și cele ce se vor clădi — în afară de cele din țara Litua —, precum și toate clădirile și semănăturile făcute cu cheltuiala fraților zisei case, și fînețele și pășunile pentru vitele și oile lor, și pescăriile care sînt acum în ființă sau care se vor face de către dînșii, care toate vrem să se oprească în întregime în folosul fraților acestora, afară de pescăriile de la Dunăre și iazurile de la Celciu pe care le păstrăm împreună pe seama noastră și a lor. Și mai îngăduim ca jumătate din toate veniturile și foloasele ce se vor strînge pe seama regelui de la românii ce locuiesc în țara Litua — în afară de țara Hațegului cu cele ce țin de dînsa — să le culeagă sus zisa casă. Mai voim ca amintiții români să ajute pe sus zișii frați cu mijloacele lor ostășești întru apărarea țării și înfrîngerea și pedepsirea atacurilor ce ni s-ar aduce de către străini, iar din partea lor acești frați să fie datori la prilejuri asemănătoare să le dea lor sprijin și ajutor, pe cît le va sta în putință. Pe lîngă acestea, din sarea ce le-am îngăduit, să ducă în chip îndestulător spre folosința acestei țări și a părților dinspre Bulgaria, Grecia și Cumania, din orice ocnă din Transilvania de unde vor putea mai ușor să o scoată cu cheltuiala dimpreună a noastră și a lor, fără atingerea întru nimic a dreptului episcopal; tot astfel și din banii care vor umbla acolo din voința regelui și hotărîrea preceptorului acestei case, ce va fi în slujbă în acea vreme, jumătate o păstrăm pe seama noastră, precum s-a spus mai sus și despre celelalte venituri, cealaltă jumătate avînd a fi îndreptată spre folosul zisei case, fără atingerea drepturilor bisericilor. De asemenea, rînduielele pe care le va fi hărăzit zisa casă nobililor și altora venind din alte părți să locuiască în ținuturile amintite, atît în privința libertăților lor cît și a judecăților, precum și hotărîrile judecătorești pe care le vor fi rostit împotriva acelorora, le vom încuviința și întări — fără atingerea părții noastre din folosințele ieșind de acolo — cu acest adaos că de se va rosti vreo osîndă <într-o pricină de> vărsare de sînge împotriva mai marilor țării <aceleia>, și ei se vor simți nedreptățiți, să poată face apel la curtea noastră. Mai adăugăm că dacă ar veni vreo oaste asupra regatului nostru — de care lucru să ne ferească Dumnezeu — a cincea parte din ostașii țării amintite să fie datori a veni în oastea noastră și a porni la război pentru apărarea țării noastre. Iar dacă vom îndrepta oaste spre Bulgaria, Grecia și Cumania, va purcede a treia parte din cei în stare a merge la război, și din prada de război atît din cea mișcătoare cît și din cea nemișcătoare, numita casă își va primi partea sa după numărul ostașilor din țara Severinului precum și a armelor lor. Pe lîngă aceasta, am dăruit amintitului preceptor și printr-însul

casei Ospitalierilor toată Cumania, de la râul Olt și munții Transilvaniei sub aceleași îndatoriri ce sînt arătate mai sus cu privire la țara Severinului — în afară de țara lui Seneslau, voievodul românilor, pe care le-am lăsat-o acelora, așa cum au stăpînit-o și pînă acum — și întru totul sub toate acele îndatoriri, rînduite mai sus, cu privire la țara Litua. Însă nu vrem să trecem cu vederea acest lucru, că de la intrarea <în stăpînire> a despomeniților frați, timp de douăzeci și cinci de ani, numita casă va strînge toate veniturile țării Cumaniei în întregime, afară de cele din sus amintita țară a lui Seneslau, din care vor avea numai jumătate din venituri și foloase. Iar de atunci încolo, jumătate din toate veniturile, foloasele și slujbele, încuviințate și jurate de înălțimea regală, vor fi plătite vistieriei regale de către frații acelei case așa fel, ca din cinci în cinci ani, trimisul nostru osebit să fie dator a socoti veniturile, foloasele și slujbele ce vin de acolo. Iar cheltuielile ce se vor face cu paza cetăților sau întăriturilor trebuie să se poarte împreună de noi și de acei frați, în afară de alte condiții din partea noastră și excepții din partea Ospitalierilor, privind țara Cumaniei, ca de pildă cele cu privire la biserici, mori și toate celelalte care s-au arătat fiecare în parte în legătură cu Severinul. La ridicarea cetăților în amintita țară a Cumaniei, precum și la apărarea țării Cumaniei împotriva oricăror dușmani, vom sta în ajutorul fraților cu sfatul și cu puterea, cînd va fi nevoie și cînd vom fi chemați de acești frați, mergînd chiar în persoană, de nu vom fi opriți în loc de alte piedici. Le mai dăruim lor un pămînt de patru sute de pluguri în Feketig sau în alt loc în Transilvania și vom împlini acest număr unde vom crede a fi mai de folos numiților frați, la intrarea în țara Cumaniei sau în Severin, iar pentru această danie vom da o scrisoare deosebită. În sfîrșit, pentru ca această casă a Ospitalierilor să-și poată aduce cu mai mare ușurință pe mare ceea ce îi va trebui spre folosul țării noastre și al ei, i-am dăruit cetatea Scardona de lîngă mare cu toate cele ce țin de ea și drepturile ce o privesc, precum și moșia Peszath în hotarele sale și cu folosințele sale, așa cum a stăpînit-o prea iubitul nostru frate de fericită amintire, regele Coloman, și așa cum se știe că țin de această moșie, fără a se atinge de drepturile bisericilor din ele. Pe lîngă acestea, am dăruit sus-numiților frați pămîntul Woila ce se află lîngă Dunăre, nu departe de Semlin, pămînt pe care l-am scos de sub atîrnarea cetății Caraș împreună cu toate foloasele și cele ce țin de el, așa cum l-a stăpînit ca bun de veci Nicolae, fratele lui Ugolin. Iar des numitul preceptor, pentru daniile noastre pe care le facem sau le-am făcut din pricinile de mai jos amintite, s-a legat limpede și deslușit în numele zisei case să ia armele împotriva tuturor păgînilor de orice neam ar fi, precum și împotriva bulgarilor și chiar împotriva altor schismatici, dacă ar încerca să năvălească în regat sau în hotarele regatului <și> să aducă de îndată în regatul nostru spre slujba noastră și a regatului nostru o sută de frați bine și potrivit înzestrați cu arme ostășești și cai <de luptă>. Dar împotriva unei oști creștine ce ar voi să pătrundă în regatul nostru s-a legat în numele casei să dea cincizeci de frați înarmați spre

paza și apărarea cetăților și întăriturilor de la hotare, precum sînt Pojon, Moson, Sopron, Cetatea de Fier, Cetatea Nouă și chiar mai puțin ori unde va voi regele să-i așeze, și șaizeeci <de frați înarmați> împotriva tătarilor, dacă s-ar întîmpla ca aceștia să intre în regatul nostru, de care lucru să ferească Dumnezeu; tuturor acestora cîtă vreme sînt în paza cetăților și a întăriturilor, li se vor plăti cele trebuitoare din veniturile regale. S-a mai adăugat în numele casei ca preceptorul sau magistrul care va fi trimis de peste mare sau din alt loc pentru cîrmuirea caselor în ființă atunci în regatul nostru, -va fi dator la sosirea sa să făgăduiască, jurînd după datina ordinului său, că va pune să se păstreze întru totul credința regelui și regatului și că atît el cît și ai săi vor ține fără înșelăciune toate și ficcare din cele spuse mai sus, și că va avea grije și se va strădui să împoporeze nu numai zisele ținuturi, dar și alte ținuturi ale regatului nostru, și că nu-i va primi pe țărani din regatul nostru, de orice stare și ncam ar fi, și pe sașii și teutonii din regatul nostru, să se așeze în ținuturile sus numite decît cu o îngăduință regească osebită. S-a mai adăugat de noi, și s-a primit de preceptor în numele amintitei case că, dacă s-ar întîmpla ca cele de mai sus sau vreunele sau ceva din cele la care s-a legat și și-a îndatorat casa suspomenitul preceptor sau magistrul, să nu fie ținute în seamă de acesta sau de alt preceptor sau magistrul pe atunci în slujbă, și după a treia punere în vedere solemnă nu s-ar îngriji de îndreptare — și marele magistrul de peste mare, în cunoștiință după cum se cuvine din partea regelui de acest lucru, încă n-ar îndrepta timp de un an de la facerea încunoștiințării ceea ce s-a trecut cu vederea sau nu s-a împlinit de către zisul preceptor sau magistrul în slujbă în acel timp — atunci judecata regească va primi o despăgubire sau pedeapsă <asupra acclora> prin luarea din veniturile lor sau în alt chip, potrivit cu bunul plac al voinței sale după mărimea și felul greșelii. Așa dar, pentru ca toate și ficcare din cele citite înaintea noastră și a nobililor noștri — și pe care noi, dîndu-ne credința și întinzînd dreapta noastră regulă, am făgăduit să le păzim neatinse și să punem să se păzească cît timp vor dăinui îndatoririle luate din partea sus zisei case — să dobîndească puterea unei întăriri veșnice, întrucît ține de noi, am dat scrisoarea de față întărită cu bula noastră de aur și am poruncit ca numitul preceptor în numele amintitei case a Ospitalierilor să fie pus în stăpînire de fapta celor de mai sus, în temeiul autorității regale, de către iubitul și credinciosul nostru Achile prepozitul de Alba, vice cancelarul curții noastre.

Dat de mîna cînstitului părinte Benedict arhiepiscopul de Calocca și cancelar al curții noastre. Venerabilul părinte Ștefan <fiind> arhiepiscop de Strigoniu, episcopii Bartolomeu de Pecs, Ștefan de Zagreb, Vasile de Cenad, Ponsa al Bosnici, Artolf de Györ, Zaland de Vesprim, Vincențiu de Oradea, Heimond de Vaț, Gal al Transilvaniei, Lampert de Agria, păstorind cu bine bisericile lui Dumnezeu; Rectislau ilustrul duce al Galiției și ban a toată Slavonia, Ștefan comitele palatin, Laurențiu voievodul Transilvaniei, Dionisie

marele vistier și comite de Pojon, Roland judele curții noastre, Mauriciu marele stolnic și comite de Nitra, Chak marcele comis și comite de Sopron, Baghin marele paharnic și comite de Bana, comiții Pavel de Solnoc, Benedict de Moson, Nicolae de Zala, alt Nicolae de Cetatea de Fier, Henrich de Somogy, Severit de Alba și mulți alții, ținând comitatele și dregătoriile regatului nostru.

În anul de la întruparea domnului o mie două sute patruzeci și șapte, în a patra zi a nonelor lui iunie, în anul domniei noastre al doisprezecelea.

Institutul de istorie din Cluj.

Fotocopie după transumptul din registrele Vaticanului.

EDIȚII. Latin, *Pray*, 134—137; *Katona*, VI, 95—103; *Bathyan*, II, 366—370; *Fejér*, IV, 1, 447—454; *Theiner*, I, 208—211; *Zimmermann*, I, 73—76; *Hurmuzaki*, I, 1, 249—253, sub 1251; Latin și trad. Cipariu, *Arhivu*, 332—337, sub iunie 5; *D.I.R., C.*, 329—333, 422—426; *D.I.R., B.*, 1—5, 285—289. Facs. *D.I.R., C.*, 418—421.

2

<1351 septembrie 1—1352 august 31> 6860.

Mențiunea unui act de la Nicolae Alexandru Basarab voievod, prin care dăruiește bisericii din Cîmpulung satul Bădești.

<Satul Bădești este dăruit bisericii din Cîmpulung de către>.

Io Neculai Alixandru voevod, feciorul bătrînului, răposatului Io Basarab voevod...¹

Pentru că acest mai sus numit satu Bădești au fost mai nainte vréme sat domnescu. Apoi, întru acéia, Neculai Alixandru voevod, domniia lui au fost datu și au fost miluit pre sfînta biserică Cîmpulungul cu satul Bădeștii, ca să fie sfintii biserici a domniei sale spre întărire, iar preoților și părinților din cliros spre hrană, iar domniei sale și părinților domniei sale vécinică pomenire².

Transumpt în hrisevul lui Gavril Movilă din 13 noiembrie 1618. (Cf. *D.I.R., B.*, XVII, vol. III, doc. 236). Autenticitatea actului din 1351—1352 a fost contestată din pricina unor adaosuri ale copistului din 1618 (pomenirea lui Radu Negru). Totuși data de 1351—1352 corespunde cu domnia lui Nicolae Alexandru și filiația din Basarab este corectă: aceste fapte, ignorate la începutul secolului al XVII-lea, arată că documentul înfățișat de călugări în divan la 1618 era autentic.

EDIȚII. *D.I.R., B.*, 12.

¹ Actul din 13 noiembrie 1618, înlăuntru cărui se reproduc fragmente ale actului din 1352, adaugă despre Nicolae Alexandru că era « nepotul răposatului Negru Radul voevod » și că « iaste pristăvit și îngropat trupul lui întru această sfîntă biserică », mențiuni care desigur nu se aflau în actul din 1352.

² Actul din 13 noiembrie 1618 adaugă: « Și au arătat popii și o carte bătrînă a răposatului Neculae Alixandru voevod, cînd au fost cursul anilor 6860 și au arătat și sfînta icoană,

1369 noiembrie 25, Argeș.

Vladislav voievod poruncește catolicilor din țara lui să primească cu cinste pe episcopul catolic, care vine ca sufragan al episcopului Transilvaniei.

Ladislaus, Dei et regis Hungariae gratia, vajvoda Transalpinus et banus de Zewerino, necnon dux de Fogaras, fidelibus suis universis, civibus, populis, hospitibus, cuiuscunque nationis seu idiomatis existant, ritum et consuetudinem Sanctae Romanae Ecclesiae tenentibus, per totam terram Transalpinam constitutis, suam gratiam et favorem. Noveretis, quod nos saluti nostrae consulentes per venerabilem in Christo patrem, dominum Demetrium episcopum ecclesiae Transylvaniae, cui scilicet ecclesiae et eius episcopo a temporibus praedecessorum nostrorum ac bonae memoriae condam Alexandri, patris nostri charissimi, iure diocesano dinoscitur fore subiecta, suffraganeum suum episcopum pro consecrandis et reconciliandis ecclesiis et altaribus, confirmatione in fronte, confessionibus audiendis, poenitentis iniungendis, absolutionibus in casibus episcopalibus impendendis, ac aliis pontificalibus officiis exercendis, nec non pro visitatione et morum reformatione, caritativa correctione, et omnia quae saluti nostrae videbuntur fore utilia, seu etiam opportuna, ad partes istas ac in medium vestri petivimus destinari seu transmitti.

Quapropter universitati vestrae et cuilibet vestrum firmissime praecipiendo demandamus per praesentes, quatenus dum idem dominus episcopus suffraganeus in vestri medium pervenerit, ipsum honorifice suscipiatis et benigne pertractetis, obedientiam debitam sibi impendatis, et in praemissis pro vestra salute suum officium implorando.

Vobis autem universis castellanis, comitibus, iudicibus, ceterisque officialibus nostris, quibuscunque nominibus censeantur, firmo damus sub praeepto, ut eidem domino episcopo, suffraganeo ipsius domini episcopi Transylvaniae, ac ad eum pertinentibus nullum impedimentum, molestiam vel perturbationem irrogare praesumatis, imo ipsi favoribus et auxiliis opportunis assistatis.

---

chipul prea sfintei născătoare de Dumnezeu, în divanul cel mare, întru care erea toate milele sfintei biserici scrise de răposatul Nicolae Alixandru voevod și întru aceia iconă era și satul Bădești cu toate hotarăle».

Et aliud pro nostra gratia facere nullatenus audeatis.

Datum in Argyas, in festo beatae Catharinae Virginis et Martyris. Anno Domini MCCCLXIX.

Ladislau, din mila lui Dumnezeu și a regelui Ungariei, voievodul Transalpin și ban de Severin, precum și duce de Făgăraș. Tuturor credincioșilor săi, orașenilor, poporului și oaspeților de orice neam sau limbă ar fi, care țin de ritul și obiceiul sfintei biserici romane, aflați în toată Țara Transalpină, <le trimitem> mila și bunăvoința noastră. Veți ști că, îngrijindu-ne de mântuirea noastră, am cerut cinstului întru Hristos părinte, domnului Dimitrie episcop al bisericii Transilvaniei, căruia se știe că biserica <aceasta> și episcopul său i-au fost supuse cu drept diocesan din vremea înaintașilor noștri și a părintelui nostru preascump, răposatul Alexandru, de bună amintire, să îndrepte și să trimită în părțile acestea și în mijlocul vostru un locțiitor al său, pentru înființarea și împăciuirea bisericilor și a altarelor, pentru întărirea preoților, primirea mărturisirilor, poruncirea ispășirilor, darea deslegării în cazurile care țin de hotărîrea episcopală și pentru împlinirea și altor sarcini pontificale, precum și pentru vizitarea <canonică> și îndreptarea moravurilor, dojană milostivă și toate cele ce se vor arăta a fi folositoare moravurilor și toate cele ce se vor arăta a fi folositoare pentru mântuirea noastră.

De aceea, vouă tuturor și fiecăruia în parte, vă cerem prin scrisoarea de față, cu porunca cea mai tare, ca atunci cînd acel domn episcop locțiitor va ajunge în mijlocul vostru să-l primiți cu cinste și să-l tratați bine, să-i dați ascultarea cuvenită și să-i cereți sprijinul în cele de mai sus, pentru mântuirea voastră.

Vouă, însă, tuturor castelanilor, comiților, juzilor și celorlalți dregători ai noștri cu orice nume s-ar socoti, vă poruncim cu strășnicie ca să nu cutezați să-i faceți vreo piedică, supărare sau turburare aceluia domn episcop, locțiitorul acestui episcop al Transilvaniei și celor ce țin de dînsul, ci mai mult, să-i ajutați cu bunăvoință și sprijin potrivit.

Și altfel să nu îndrăzniți să faceți nicidecum, pentru mila noastră.

Dat în Argeș, în sărbătoarea fericitei Caterina fecioară și martiră, anul domnului 1369.

După *Hurmuzaki*, I, 2, p. 148—149.

Original.

EDIȚII. Latin. *Bathýáan*, III, 217; *Fejér*, IX, 4, 210; *Transilvania*, 1872, 54—55; *Zimmermann*, II, 334; *Panaitecu* 31—32. Latin și trad. *D.I.R.*, B., 19—20, 293—294.

1372 mai 8.

Mențiunea unui act de la Vladislav voievod pentru muntele Nemaia.

<În procesul dintre locuitorii satului Zărnești, dependinte de Brașov și între locuitorii satului Șinca din Țara Făgărașului pentru muntele zis Numai, aceștia din urmă cîștigă în puterea hrisovului din 8 mai 1372 > de la vodă Basarab care stăpînea pe atunci Făgărașul.

<Un alt act, în aceeași cauză, adăugînd că principele român din 1372 își dădea în hrisovul său titlul de > Basarab baron al țărilor Făgăraș și Amlaș.

După B. P. Hașdeu, *Dare de seamă*, în « Columna lui Traian », V (1874), p. 133.
Rezumat rom. după un orig. latin, pierdut, din 1640.
EDIȚII. *Panaïtescu*, 32; *D.I.R.*, B., 23.

1372 iulie 16, Argeș.

Vladislav voievod dăruiește rudei sale Vladislav de Dobca tîrgul Șercaia și satele Veneția, Cuciulata, Apele Calde și Dobca, pentru meritele sale în luptele cu turcii și cu împăratul de la Tîrnova.

Ladislau woyvoda transalpinus, banus de Zerinio et dux nove plantacionis terre Fougaras, notum facimus universis presentibus et futuris, quod magister Ladislaus, strenuus miles, filius quondam Janus Meyster de Dobka, nepos Myked bani, noster consangwineus dilectus et fidelis, cum esset liber factus ab excellentissimo principe Lodwico, illustri rege Ungarie, adhuc nos semper eramus sub jugo et in gratia regis predicti, exercitum validum contra Torcos infideles et imperatorem de Tyrna in Bulgaria proclamare fecimus, ipse magister Ladislaus de Dobka, strenuus miles supradictus, noster caro et sangwis in genitura, nobiscum et cum exercitu nostro viriliter contra sevissimos et infideles Thorcos et imperatorem de Tyrna, ipsosque invadendo properavit, actus militares nobiles et honorificos ibidem exercendo, propter fidem christianitatis et gratiam serenissimi principis, Lodwici, regis Ungariae obtinentis, ita quod ipse Lasla Meister de Dobka in invasione in infideles supradictos causa omnipotentis Dei, gratia et regis predicta, capud suum causa timoris declinando retrorsum nunquam movebatur.

Et cum tantam fidem semper in ipsa Ladislao percepimus, vidimus et invenimus; ex parte domini nostri regis et nostri dedimus et assignavimus sibi propter hujusmodi servicia fidelia nobis semper exhibita et propter consang-

winitatis annexionem, qua ligati sumus, forum dictum Scherckengen situm in terra Fugaras prope Alt, cum suis pertinenciis, item villam dictam Venetze, villam Kotzalad, villam que vocatur Calida Aqua, villam Dobka cum omnibus suis juribus et pertinenciis, quemadmodum possidebant et in possessione habebant olim filii Barnabe, perpetue possidenda. Etiam ipsum Ladislaum de Dobka, nostrum consangwineum dilectum, qui una nobiscum semper extiterat fidelis et subjectus serenissimo principi Lodwico, illustri regi Ungarie, domino nostro naturali, investimus et perpetuamus in hereditatibus et possessionibus supradictis, fide nostra mediante, tali conditione, si et quando ipsum Ladislaum de Dobka filium Janus Meyster de Dobka, nepotem Myked bani, predictum, contingerit transire universe carnis viam, Nicolaus filius ipsius Ladislav <de> Dobka aut filia, que post ipsum in vita remanserit aut remanserint, seu alter ipsorum et ab ipsis in posterum venientibus genitura predictum forum videlicet Scherckengen, villas et possessiones supra nominatas debent jure hereditario successorie, perpetue possidere, quod sub juramento fidei et capituli nostri affirmamus, omni revocatione semota, nec revocare valeamus et debeamus sicut juramento nostro concessimus et confirmavimus, quam donationem sic fecimus nostro dilecto consangwineo Ladislao de Dobka ejusque successoribus perpetue, cum eramus in gratia copiosa domini nostri Lodwici regis Ungarie. Quare supplicamus serenissimo domino nostro Lodwico, illustri regi Ungarie, domino nostro naturali, ejusque successoribus, quatenus literas nostras presentes in vigore suo confirment et coroborent et donationem nostram sic nostro dilecto consangwineo et fratre factam secundum quod profertur confirment et stabiliant.

Etiam nostris successoribus qui in nostro woyvodatus dominio erunt successores, ac baronibus supplicamus et committimus similiter, ut literas nostras presentes non violent nec revocent, ne juramentum nostrum disrumpatur contra salutem et in detrimentum anime nostre, et quod donatio nostra facta nostro dilecto consangwineo Ladyslao de Dobka, strennuo militi nostro secundum quod in presenti pagina continetur, quia serviciis fidelissimis apud nos meruit et eam donationem obtinuit, perpetue una cum suis successoribus predictas possessiones possidere; etiam si nos vel aliquis successorum nostrorum in posterum literas nostras presentes et donationem presentem supra scriptam revocare intenderet, impedire recipere vellet et presente karte contradiceret et donacioni, fiet super talem aut tales furor et indignatio Dei, beate Virginis Marie, omnium sanctorum, indignatio sanctorum regum Stephani, Ladyslav et Emerici.

In quorum omnium supradictorum testimonium firmitatemque perpetuam presentes literas nostras scribi et nostri majoris sigilli appensione fecimus roborari.

Datum in Argies, in nostra residencia, sub anno Domini millesimo tricentesimo septuagesimo secundo, in die Divisionis Apostolorum proxime preterito.

Ladislau, voievod Transalpin, ban de Severin și duce al Țării Făgărașului, nou dobândite. Facem cunoscut tuturor celor de față și viitor că magistrul Ladislau vajnicul cavaler, fiul răposatului Ianus meister de Dobca, nepotul lui Miched banul, ruda noastră de sînge iubită și credincioasă, atunci cînd a primit slobozire de la preabunul principe Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, pe cînd eram necurmat sub ascultarea și îndurarea regelui mai sus zis <și> cînd am poruncit să se ridice o oaste puternică împotriva necredincioșilor turci și a împăratului de la Tîrnova în Bulgaria, acest magistrul Ladislau de Dobca, sus zisul vajnic cavaler, trup și sînge și neam al nostru, năvălind cu noi și cu oastea noastră, s-a luptat vitejește împotriva preacruzilor și necredincioșilor turci și a împăratului de la Tîrnova, săvîrșind acolo isprăvi ostășești preastrălucite și vrednice de cinste, pentru credința creștină și pentru <dobîndirea> milostivirii prealuminatului principe Ludovic regele Ungariei, într-astfel că acest Lasla meister de Dobca n-a dat niciodată înapoi și nu și-a ferit capul său de teamă în lupta împotriva necredincioșilor mai sus-zși, pentru cauza lui Dumnezeu atotputernic și pentru îndurarea sus-zisului rege.

Și deoarece am aflat, am văzut și am găsit întotdeauna atîta credință la acest Ladislau, noi pentru atari slujbe credincioase pe care întotdeauna ni le-a făcut și pentru legătura rudeniei de sînge cu care sîntem legați, i-am dat și i-am încredințat din partea domnului nostru, regele și a noastră: tîrgul numit Șercaia așezat în Țara Făgărașului, lîngă Olt cu cele ce se țin de el, de asemenea satul numit Venete, satul Cuciuata, satul care se cheamă Apele Calde, satul Dobca, cu toate drepturile lor și cele ce se țin de ele, după cum le-au stăpînit și le-au ținut în stăpînire răposății fii ai lui Barnaba, ca să-i fie stăpînire veșnică și chiar îl punem în stăpînire.

Pe acel Ladislau de Dobca, ruda noastră iubită de sînge, care împreună cu noi a fost întotdeauna credincios și supus prealuminatului rege Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, domnul nostru firesc și îl înveșnicim în moștenirile și stăpînirile mai sus-zise punîndu-ne credința noastră, cu această înțelegere: că dacă și cînd se va întîmpla ca acest sus-zis Ladislau de Dobca, fiul lui Ianus meyster de Dobca, nepotul lui Miched banul, să treacă pe drumul tuturor trupurilor pieritoare, atunci Nicolae, fiul acelui Ladislau <de> Dobca sau fiica lui, care ar rămîne în viață după dînsul, sau unul din ei și neamul care s-ar trage după aceia dintr-înșii să stăpînească pe veci ca moștenitori cu drept de moștenire tîrgul anume Șercaia și satele și moșiile mai sus-numite. Și aceasta o întărim cu jurămînt pe credința și capul nostru, înlăturînd orice întoarcere <a daniei> și nici nu vom putea și nu trebuie să le luăm înapoi, după cum le-am dat și le-am întărit cu jurămîntul nostru. Iar dania aceasta am făcut-o într-astfel iubitei noastre rude de sînge, Ladislau de Dobca și urmașilor lui pe veci pe cînd eram noi în milostivirea deplină a domnului nostru, Ludovic regele Ungariei. De aceea rugăm pe prealuminatul nostru domn, Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, domnul nostru firesc și pe urmașii lui, ca să întărească și să con-

sfințească această carte a noastră și să întărească și să așeze dania noastră astfel făcută iubitei noastre rude de sînge și frate după cum se arată.

De asemenea, rugăm și poruncim urmașilor noștri, care vor fi urmași în stăpînirea voievodatului nostru, precum și boierilor, ca să nu calce și să nu întoarcă această carte a noastră, ca să nu strice jurămîntul meu spre paguba mîntuirii și a sufletului nostru și < să se păstreze > dania noastră făcută iubitei noastre rude de sînge, Ladislau de Dobca, vajnicul cavaler, în chipul în care se arată în cartea de față, pentru că s-a învrednicit și a dobîndit această danie prin slujbe preacredincioase față de noi, ca să stăpînească în veci moșile mai înainte zise împreună cu urmașii lui, chiar dacă noi sau vreunul dintre urmașii noștri în viitor ar încerca să strice cartea noastră de față și această danie mai sus-scrisă, < și > ar vrea să împiedice într-adevăr și să se ridice împotriva cărții și a daniei de față, iar asupra unuia sau unora ca aceștia să cadă mînia și pedeapsa lui Dumnezeu, a fericitei fecioare Maria, a tuturor sfinților, mînia sfinților regi Ștefan, Ladislau și Emeric.

Spre mărturia și tăria veșnică a tuturor celor mai sus-scrise am poruncit să se scrie cartea noastră de față și să se întărească prin atîrnarea peceteii noastre celei mari.

Dat la Argeș, în scaunul nostru, în anul domnului o mie trei sute șaptezeci și doi, în ziua după Despărțirea Apostolilor ¹.

Arh. St. Budapesta, D1.26.376.

Orig., perg., pecete atîrnată, căzută.

Fotocopie la Institutul de istorie al Academiei Republicii Socialiste România.

EDIȚII. Latin. *Fejér*, IX, 4, 477; *Fridvaldszky*, 80—84; *Katona*, X, 540—543, sub 1372; *Zimmermann*, II, 386—387, sub iulie 15; *Hurmuzaki*, I, 2, 198—200, sub 1372; Hașdeu, *Negru Vodă*, CCLXXIX—LXXX; Pușcariu, *Fragments* 32—35, sub 1372; *Panaitecu*, 33—35, sub 1372 iulie. Latin și trad. *D.I.R., B.*, 23—25, 294—295. Trad. Șincai, *Chronica*, 542—544.

6

<1374>.

Vladislav voievod dăruiește ctitoriei sale, m-rea Vodița: satele Jidovștița, Vodița Mare și Țarovățul, un obroc anual în bani, hrană și îmbrăcăminte, hotărînd totodată și modul de alegere a egumenului.

† Понеже азъ, иже къ Христа Бога благовѣрныи коекъда Владиславъ, мнаостѣж Божїеж господнѣ късен Вжгровладѣи, благозволонѣ, по Божїемъ наставленїю, въстакити мнастырь на Бодници къ намъ великаго и богороднаго Яндонѣа, послашакъ чьстнаго въ иноцѣхъ Никодима, пачеже от господства ми

¹ Ziua Despărțirii Apostolilor cade la 15 iulie.

ѣздѣ и приложеніе, а с кѹр Никодимовѣмъ трѣдомъ и того братѣи, съзи-
дахѹ и подписахѹ.

И елико вѣрѣмъ принесѣ, нинѣ приложихѹ тетроевангелѣ окованѣ съ сребром
и позлащенѣ, каднанницѣ сребрънѣ, свѣщенни съсѣды сребръни, свѣщенничьска
одеждаѣ копринена, една зигѣа, завѣси оу камхы, елико црѣковѣ трѣбоуѣтъ,
епитрахиалѣ и нарѣквницѣ сирмѣны.

По сихѹ, село Жидовщицѣ, свободно оу вѣсѣльхѹ данковѣ и работѣ господ-
скыхѹ и оу конскы и по вѣсемѹ оу хѣбѣж; и оу Костина села на Тополицѣ, колико
бѣждѣтъ къбелы, и на Дѣнаѣ, оу шемѣ вѣрѣшищѣ доходѣкъ господскы и вѣрѣ
оу срѣдны вѣсѣ съ вѣсѣмъ, и Доунавѣ оу Ѡрѣховы Падины до наигорнега
Мостица идѣще въ Рѣшавѣ и Водница Белика, по шемѹ странахѹ съ орѣшѣемъ
и съ ливадами и съ Церовцемъ съ Бахунна селища.

По сихѹ вѣсѣхѹ, на вѣсѣккѣ праздникѣ свѣтаго и богоноснаго Индонѣа, хилѣада
перпирѣ оу дома господства ми и оубогымѣ да сѣ раздастѣ перпирѣ и вѣ мѣховѣ
сыренѣа и вѣ сыровѣ и мажа воска и вѣ недръщѣ гѣнищѣ и вѣ недръщѣ хѣлевы и вѣ
ложники. Сѣа вѣсѣ оуставивше и приложивше на вѣсѣккѣ лѣто оу дома господскаго.

Пако оустави господство ми, по свѣтѣ, іако по смрѣти кѹр Никодимовѣ,
да нѣст никы господарѣ волчѣ да постави на мѣстѣ томѣ старѣшиннѣ, ни
архѣрен, ни инѣ кто, нѣ како речѣтъ кѹр Никодимѣ и како оставитѣ, такози да
дрѣжѣтъ иже тамо инѣци и сами да си полагажѣтъ старѣшиннѣ.

И сѣа вѣсѣ, мола вѣсѣккаго настоаника, да не потворитѣ никтоже. Кто ли
сѣ покѣситѣ сѣа потворити, или нѣкое оу сихѹ, да га оубѣѣтъ господѣ Богѣ и
прѣчѣстаго его мати и свѣтлы и великы и богоносныи Индонѣе и зде и въ
бѣждѣщимѣ вѣцѣ, амин.

† Іw Владиславѣ вивѣада, милостиѣ Божѣеѣ господинѣ.

† Pentrucă eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul voievod Vladislav,
din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, am binevoit, după îndemnul
lui Dumnezeu, să ridic o mănăstire la Vodița în numele marelui și purtătorului
de Dumnezeu Andonie, ascultînd pe cinstitul între călugări Nicodim, de asemena
și cu cheltuială și daruri de la domnia mea, iar cu munca lui chir Nicodim și a
fraților lui, am zidit și am zugrăvit.

Și după cît a adus vremea, acum am dăruit: un tetraevanghel fcrecat cu
argint și aurit, o cădelniță de argint, vase sfințite de argint, o pereche de odăjdii
preoțești de mătase, perdele de altar, de camhă, cît are nevoie biserica, un
epitrafil și rucavițe cusute cu fir de argint.

După acestea, satul Jidovștița, slobod de toate dățile și muncile domnești
și de oaste și cu totul ohabă; și cite găleți vor fi de la satul lui Costea pe Topol-
nița și pe Dunăre venitul domnesc de la opt pescării și toată viltoarea cea de la
mijloc, cu toate ale ei și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la Mostiștea de
Sus, mergînd spre Rîșava și Vodița Mare, pe amîndouă părțile cu nucii și cu
livezile și cu Țerovațul și cu seliștea Bahnci.

După acestea toate, la fiecare praznic al sfântului și purtătorului de Dumnezeu Andonie, o mie de perperi din casa domniei mele și să se împartă săracilor 300 de perperi și 12 burdufuri de brinză și 12 cașcavale și o maje de ceară și 12 postavuri de îmbrăcăminte și 12 postavuri de încălțăminte și 12 pături. Acestea toate le așezăm și le dăruim pe fiecare an din casa domnească.

De asemenea, am întocmit domnia mea, după sfat, ca după moartea lui chir Nicodim să nu fie volnic niciun domn să așeze în locul acela cîrmuitor, nici arhiereu, nici nimeni altul, ci precum va spune chir Nicodim și cum va orîndui, așa să ție călugării cei de acolo și singuri să-și pună cîrmuitor.

Și acestea toate, rog pe fiecare dintre urmași, niciunul să nu le schimbe. Cine s-ar încumeta să schimbe, acestea sau unele dintre acestea, să-l ucidă domnul Dumnezeu și precurata lui maică și sfîntul și marele și purtătorul de Dumnezeu Andonie și aici și veacul viitor, amin.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St., Buc., S.I. nr. 1 (Tismana).

Orig., perg. (37,5×29,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1846; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 59, 335 f. 42 și Academia Republicii Socialiste România. XLVIII/ 178 b.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, XX/1 și LXXIV/76.

Datat pe baza prezenței lui Nicodim în Țara Românească pe vremea lui Vladislav (1369—1374) și pe baza titlului domnesc; după 1369, Vladislav se intitulează « ban de Severin și domn din mila lui Dumnezeu și a regelui Ungariei », situație care durează pînă în 1373, cînd pierde Severinul și devine independent.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 5—6, sub circa 1342. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 46—49, sub 1364—1373; *Panaitescu*, 35—38, sub <circa 1369—1376>. Trad. Enăceanu, *M-rea Apele*, 626—627, sub 1342; Cotoșman, *Vechimea . . .*, 95 notă, fără dată; Giurescu, *Ist. rom.*, I, 418, fără dată; Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 3—4, fără dată; *D.I.R.*, B., 27—28. Facs. Hașdeu, *Negru Vodă* nr. 1, fără dată; *Sacerdoteanu-Bogdan*, pl. 1, sub circa 1369—1376; *D.I.R.*, B., 305.

7

1385 (6894) octombrie 3, Argeș.

Dan I voievod dăruiește și întărește m-rii Tismana: satele Vadul Cumanilor, Hrisomuinți, Tismana, balta Bistreș și jumătate din Toporna, un obroc anual, precum și alte venituri.

† Понеже азъ, иже въ Христа Бога благоверныи, Іу Данъ воевода и милостивъ Божиешъ господинъ въсен Оуггровлахѣи въ началѣ богодарованнаго ми господства шекѣтѣхъ въ земли господства ми, на мѣстѣ рекомѣмъ Тисмена, мѣнастирь всѣцѣмни дѣлы недосъвършень, егоже свѣтопочившіи благочестивыи воевода Радѣль, рѣдѣтель господства ми ит основанїа въздвиже, прѣкрашенїемъ же

живота, не съврши. Сега, благоизволи господство ми такоже и господствоу, сице и самъ въсприемникъ быти, шеновити оубо помѣнкъ рудѣтелѣ моего, своеже ради дѣшкъ, съ храмъ прѣскѣтыжъ владичицъ Богородицъ и приснодѣвы Марїжъ наздати и оукрѣпити всекъми прилогы и доходци, не тѣчиж се, нѣ и елика при рудѣтели мѡемъ приложисж сѧ монастырю, все потвърдѣти и оукрѣпити, славы ради Бога моего, въ хвалѣже и чести прѣславныхъ владычицъ мож и прѣчистыхъ Богородицъ, яко да снж обрѣишъ въ живѡтѣ господства моего крѣпителѣ и помощницъ, въ страшныже дѣнь сѣда, жизни вѣчныхъ ходатанцъ.

И прѣвѣе приложихъ семоу прѣдрекомомѣ монастырю жито шт Жалешкаго сѣдства, четыриста къблѡк на всеко лѣто. И кто бѣдетъ къблари ш тѡмъ да не къпрашатъ господство ми, нѣ да штправлѣтъ тѣ тако, сѧ монастыр.

Приложихъ и на Жалешкон рѣцѣ, сѧ Дѣбжчишѡхъ, шрѣшиѣ дрѣвѣе все; шт домаже господства ми на всеко лѣто, ѿ мѣхѡвъ сырениѧ, ѿ сырѡвъ, ѿ ложники и ѿ поставъ гѣницъ и ѿ поставъ хѡлевъ, медаже и воска прѡтижъ елико принесетъ лѣто.

Въ симъ потвърждадъ господство ми и елика свѣтопочикши рудѣтелъ господства ми, Радѡуль воевода, приложи село Коуманскы Бродъ с половином¹ Топорна и блато Бистрець шт Топляца до Бръзого Гръла, выше Ковачицъ, съ селѡмъ Хръсомѡвници и Тисменъ по шбою странѣ, елико бѣ Лигачешко и Рѣшешко. Къ симъ, потвърждадъ и елика мѡнастирю свѣтаго Янѡвѡна приложи и подписа стрѣцъ господства ми свѣтопочикши Владѣслав воевода, село Жидѡвцица сѧ Потѡколъ и на Дѣнавѣ срѣдныи вѣрь все и шт шемѡхъ врьшищъ доходкъ и Дѣнавѣ шт Сѡрѣховъжъ Падѡнъ до горнего Мѡстица и Велика Вѡдица по шбою странѣ, съ шрѣшиемъ и сѧ ливадами и Бахѡнна сѣлицъ и водѣницъ сѧ Бистреци и ацигани, м чѣлѣди.

Снѧ все прилага и потвърждадъ господство ми съ всекъмъ повелѣнїемъ и оутвърженїемъ, да бѣдѣтъ непрѣложна и непоколѣвѡма. Такожде и села скобѡдна шт всекъныхъ работъ и данкѡвъ и доходкъъ господства ми.

И къ симъ, повелѣвадъ господство ми самѡвластнымъ быти въ шбою мѡнастирю инѡкѡмъ; по смръти начлѡствѣщаго имъ, начлѡника никто да поставлѣетъ, ни азъ самъ воевода Данъ, и ни накто шт нѡже по мнѣ, ниже да сѧ разоритъ чинъ и прѣданїе Никѡдимѡво, ниже повелѣнїе. Кто ли дрѣзнѣтъ шт снхъ всехъ что разорити или прѣложити злѣ, да ѣ проклѡтъ шт господа Бога вседрѣжителѣ и шт прѣчистыхъ Богородицъ и шт всехъ свѣтыхъ и да ѣ причтѣнъ всемъ шт рекшимъ сѧ господа, прѣдакшимъ тѡго на смрътъ.

Снѧ все записашъ сѧ оу Иргиши повелѣнїемъ господина воеводъ Дана, в лѣтъ хшѡчд, ѿ индиктїѡнъ Ѡ, мѣсѡнца шктоврѡ, дѣнь г.

† Pentrucă eu, cel în Hristos Dumnezeu binecredincios, Io Dan voievod, și din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei

¹ с половином găzuit.

dăruite mie de Dumnezeu am aflat în țara domniei mele, la locul numit Tisma, o mănăstire nu într-o parte terminată, pe care sfintrăposatul, binecinstitorul voievod Radul, părintele domniei mele, a ridicat-o din temelie, dar n-a sfârșit-o din pricina scurtimii vieții. De aceea, a binevoit domnia mea ca, precum în domnie, să-i fiu urmaș și în aceasta, așa dar să înnoiesc pomana părintelui meu și pentru sufletul meu, să clădesc deplin acest hram al preasfintei stăpîne născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și să-l întăresc cu toate darurile și veniturile, nu numai acestea, dar și câte au fost dăruite mănăstirii, în vremea părintelui meu, pe toate să le întăresc și să le împuternicesc, pentru slava Dumnezeului meu și pentru slava și cinstea preaslăvitei mele stăpîne și preacuratei născătoare de Dumnezeu, ca s-o afli în viața domniei mele întăritoare și ajutătoare, iar în ziua cumplită a judecării mijlocitoare pentru viața veșnică.

Și mai întâi, am dăruit acestei mai sus-zise mănăstiri patru sute de găleți de grâu din județul Jaleșului, pe fiecare an. Și cine vor fi găletari să nu mai întrebe despre aceasta pe domnia mea, ci să-l trimită așa acolo la mănăstire.

Am dăruit și pe riul Jaleșului, la Dăbăcești, nucii copaci toți, iar de la casa domniei mele, pe fiecare an, 10 burdufuri de brânză, 10 cașcavale, 10 pături și 10 postavuri pentru îmbrăcăminte și 10 postavuri pentru încălțăminte, iar miere și ceară pe măsură, cât va aduce anul.

Pe lângă aceasta, întărește domnia mea și câte a dăruit sfintrăposatul părinte al domniei mele, Radul voievod: satul Vadul Cumanilor cu jumătate Toporna și balta Bistreț de la Toplăța pînă la Bîrzogirila, mai sus de Covacița, cu satul Hîrsomuinți și Tisma pe amîndouă părțile, cât a fost Ligăcească și Rușească.

Pe lângă acestea, întăresc și câte a dăruit și a dat în scris mănăstirii sfîntului Antonie unchiul domniei mele, sfînt răposatul Vladislav voievod: satul Jidovștița cu Potocul și la Dunăre, vîltoarea de la mijloc toată și venitul de la opt pescării și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la Mostiștea de Sus și Vodița Marc pe amîndouă părțile, cu nucii și cu livezile și sclîștea Bahnei și moară în Bistrița și țigani, 40 de sălașe.

Toate acestea le dăruiește și le întărește domnia mea, cu toată porunca și întărirea, ca să fie neustrămutate și neclintite. De asemenea, și satele să fie slobode de toate muncile și dările și veniturile domniei mele.

Pe lângă acestea, poruncește domnia mea ca să fie călugării din amîndouă mănăstirile de sine stătători; după moartea cîrmuitorului lor, nimeni să nu le pună lor cîrmuitor, nici eu însumi, voievodul Dan și nici nimeni dintre cei de după mine, nici să se strice orînduiala și datina lui Nicodim, nici porunca. Cine ar îndrăzni să strice ceva din toate acestea sau să schimbe în rău, să fie blestemat de domnul Dumnezeu și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și să fie părtași cu toți acei care s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

Аcestea toate s-au scris la Arghiș, din porunca domnului voievod Dan, în anul 6894 <1385>, indictionul 9, luna octombrie 3 zile.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 2 (Tismana I/1).

Orig., perg. (37,5×23), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1839 și 1844; alte traduceri ibidem, III/1, A.N., MMDCCCLVI/1, mss. 329 f. 59v.—60, 335 f. 2—3 și 711 f. 8—9.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/2.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, Craiova, 343—345; Ștefulescu, Tismana, 167—171; Panaitescu, 38—41. Trad. Hașdeu, Ist. critică, I, 127—128; Nicolăescu-Plopșor, Mon. j. Dolj, 6—8; D.I.R., B., 32—33. Facs. Sacerdoțeanu-Bogdan, pl. 2.

8

1387 (6895) iunie 27, Argeș.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița daniile anterioare, precum și părți din satul Dăbăcești, dăruite de Dimitrie Dăbăcescu; mai dăruiește satele: Jarcovăi, Varovnicile, Prilepețul, Petrovița, Vîrbița și seliștea Stănciștor.

† Понеже азъ, нже въ Христа Бога благовѣрныи, Іу Мирча коекода милостиж Божіеж господинъ всен Оуггровлахѣи, въ началѣ богодарованнаго ми господства верѣтѣхъ въ земн господства ми на мѣстѣ рекомѣмъ Тисмена монастыр егоже свѣтопочинешѣи рѣдитель господства ми, Іу Радѣла коекода, ѡт ѡснованїа къз-движе и свѣтопочинешѣи брат господства ми, Іу Данъ коекода, мношѣли верми покрѣпи. Сего благоизволи господство ми, іакоже и господствоу, сице и семоу въсприемникъ быти, ѡбновити оубѡ помѣнъ рѣдителяѣ моего и брата, живѣтаже ради господства ми и спасенїа. Съ храмъ прѣсвѣтыж владичицъ Богородицъ и приснодѣвы Марїѣ, оукрѣпити всѣкыми прилогы и доходци и недосвѣршѣнное испълнити, не тѣчїѣ же се, нж и елика при рѣдителии мвемъ и при братѣ приложишѣ се монастырю всѣ потверѣдити и оукрѣпити, славы ради Бога моего, въ хвалже и чѣсть прѣславныж владичицъ мож и прѣсвѣтыж Богородицъ, іако да сиѣ вершиѣ въ животѣ господства моего крѣпителѣ и помощницъ въ страшныиже днь сѣда, жизни вѣчныѣ хотатанцъ.

Прѣвѣ потверѣждамъ приложена ѡт свѣтопочиншаго рѣдителяѣ господства ми Іу Радѣла коекодаж: село Коуманскын Бродъ съ половиномъ Топорна и влато Бистрицъ, ѡт Топольца до Бръзаго Гръла выше Ковачицъ съ селомъ рекомѣмъ Хръсомоуници и Тисменоу по шею страну елико бѣ Ангачешско и Роушешско и жито ѡт Жалешского сѣдства, оу къбловъ на всѣко лѣто. И кто вѣде къбларъ, ѡ тѣм да не въпрашат господство ми, нж да ѡтправлѣтъ тѡу тако оу монастырь.

Къ семъ потвържда господство ми елика свѣтопочившии брат господства ми, Іу Данъ воевода приложи, врѣшѣ елико ест дрѣвие на Жалшии, оу Дѣвѣчиюх и шт дома господства ми на всѣко лѣто, ꙗ мѣхуе сыреніа, ꙗ сырве, ꙗ ложники, ꙗ поставѣ гоунищѣ и ꙗ поставѣ хулевѣ.

Къ симъ приложи и господство ми прѣдреченномуу монастырю прѣсвѣтыѣ Богородицѣ село зовемоу Жарковци, и селище Станчищорѣ на блатѣ Бистрици, на бдѣлѣ що е иногда было. . . . .¹ и шве Бървиниче и Прилепецъ и Петровицѣ² и Бръвницѣ.

Къ семъ потвържда господство ми и елика свѣтопочившии стрицѣ господства ми Владиславѣ воевода приложи свѣтомуу Антоніюу на Бодници: село Жидовициа с Потокимъ и шт срѣдніи вѣрѣ на Доунавѣ, вес, на лютѣхъ и шт весмъ врѣшищѣ доходѣкъ и Доунавѣ шт Бѣрѣховы Паднины до Горниго Мостица и Голѣма Бодница по шбоку страноу, съ врѣшимъ и с либадами, съ Бахнинна селища и водѣнище оу Бистрици и ацигане м челоуден.

И еще що приложилъ Дмитръ Дабѣчиескы на съмръти, монастырю, що е било него въ Дабачещѣ, а чѣст³.

Сна всѣ приага и потвържда господство ми съ всѣкымъ повелѣніемъ и оутѣржденіемъ, да бждѣт неподвижна и непрѣложна. Такожде и села свобода шт всѣкыхъ работъ и данковъ и доходѣкъ господства ми.

Къ симъ, повелѣватъ господство ми, самоуправномъ быти въ шбоку монастырю инокимъ и по смръти начмластвоуещиго имъ начмланника никто да поставлѣтъ, ни азъ самъ воевода Мирча, ни инъ кто шт нѣже по мнѣ, тѣчиѣ егоже сами благоволятъ ниже да сѣ разорит чинъ и прѣданіе Никодимово и мое повелѣніе.

Кто ли дрѣзнет шт сиѣ въсѣхъ что разорити или прѣложити злѣ, да е проклѣт шт господа Бога вседръжителѣ и шт прѣчистыѣ Богородицѣ и шт всѣхъ свѣтыѣхъ и да ест причтенъ всѣмъ штрекшимъ сѣ господа и прѣдавшимъ того на смрътъ.

† Сна всѣ записашъ сѣ оу Яргиши, повелѣніемъ господина воеводѣ, Іу Мирча, въ лѣт сшчче, Індиктиши ї, мѣсеца юуниа кз дѣнь.

† Іу Мирча кивевда, милостиѣ Божиѣ господинѣ.

† Pentru că eu, cel în Hristos Dumnezeu binecredincios, Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei mele dăruite de Dumnezeu am aflat în țara domniei mele, la locul numit Tismena o mănăstire, pe care sfintrăposatul părinte al domniei mele, Io Radul voievod, a ridicat-o din temelie și sfintrăposatul fratele domniei mele, Io Dan voievod

¹ Text răzuit peste care s-a scris ulterior de altă mână: « село Брѣшница ». De altfel satul Bresnița nu este la balta Bistreiului.

² Textul: « шве Бървиниче и Прилепецъ и Петровицѣ » este scris peste un loc ușor răzuit, însă de aceeași mână.

³ Pasajul: « И еще . . . чѣст » este adăos pe margine în partea de jos a documentului, de altă mână, cu semn în text unde să fie intercalat.

a întărit-o cu multe lucruri. De aceea, a binevoit domnia mea ca să le fiu urmaș, precum în domnie și în aceasta, așa dar să înnoiesc, pentru viața și mîntuirea domniei mele, pomana părintelui meu și a fratelui, acest hram al preasfintei stăpîne născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nedesăvîrșite să le împlinesc și nu numai aceasta, dar și cîte s-au dăruit mănăstirii sub tatăl meu și sub fratele meu, pe toate să le întăresc și să le împuternicesc, pentru slava Dumnezeului meu, spre lauda și cinstea preaslăvitei mele stăpîne și preasfintei născătoare de Dumnezeu, ca s-o aflui întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în cumplita zi a judecării, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Mai întii întăresc cele dăruite de sfîntrăposatul părintele domniei mele, Io Radul voievod, satul Vadul-Cumanilor cu jumătate Toporna și balta Bistrăț, de la Topolăța pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covaciță, cu satul numit Hârso-muinți și Tismena, pe amîndouă părțile, cît a fost Ligăcească și Rușească și 400 de găleți de grîu din județul Jaleșului, pe fiecare an. Și cine va fi gâlctar, să nu întrebe pe domnia mea despre aceasta, ci să-l trimită așa acolo la mănăstire.

Pe lîngă aceasta, întărește domnia mea cîte a dăruit sfîntrăposatul fratele domniei mele, Io Dan voievod, nucii, cîți copaci sînt pe Jaleș, în Dăbăcești și din casa domniei mele, pe fiecare an, 10 burdufuri de brînză, 10 cașcavale, 10 pături, 10 postavuri de îmbrăcăminte și 10 postavuri de încălțăminte.

Pe lîngă aceasta, dăruiește și domnia mea mai sus-zisei mănăstiri a preasfintei născătoare de Dumnezeu satul numit Jarcovți și seliștea Stanciștor pe balta Bistrăț, pe partea unde a fost odinioară . . . ¹ și amîndouă Vărovnicele și Prilepeț și Petrovița și Virbița.

Pe lîngă aceasta, întărește domnia mea și cîte a dăruit sfîntrăposatul unchiul domniei mele, Vladislav voievod, sfîntului Antonie de la Vodița, satul Jidovștița cu Potocul și viltoarea de la mijloc, la Dunăre, toată, la iuțeli, și venitul de la opt pescării și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la Mostiștea de Sus și Vodița Mare, pe amîndouă părțile, cu nucii și cu livezile, cu seliștea Bahnei și mori în Bistrița și 40 sălașe de țigani.

Și încă ce a dăruit mănăstirii Dimitrie Dăbăcescu la moartea lui, cît a fost al său la Dăbăcești, a patra parte. ²

Acestea toate le dăruiește și le întărește domnia mea cu toată porunca și întărirea, să fie nestrămutate și neschimbate. De asemenea și satele să fie slobode de toate muncile și dările și veniturile domniei mele.

Pe lîngă aceasta, poruncește domnia mea ca să fie călugării din amîndouă mănăstirile de sine stătători și după moartea cîrmuitorului lor, să nu le pună nimeni cîrmuitor, nici eu însumi, Mircea voievod, nici altul dintre cei de după

¹ Satul « Bresnița » este scris de altă mină pe un loc răzuit.

² Pasajul: « Și încă . . . parte » este adaus în partea de jos a documentului, cu un semn în text, unde să se intercaleze.

mine, ci numai ei înșiși să aleagă pe cine vor binevoi; nici să strice orînduiala și datina lui Nicodim și porunca mea.

Cine ar îndrăzni să strice ceva din toate acestea sau să le schimbe în rău să fie blestemat de domnul Dumnezeu atotîitorul și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și să fie părtaș cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

† Acestea toate s-au scris la Arghiș din porunca domnului voievod Io Mircea, în anul 6895 <1387>, indiction 10, luna iunie 27 zile.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 4 (Tismana III/2).

Orig., perg. (40×37), pecete atirnată, căzută.

Cu șase traduceri și o copie slavă; altă copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, XI/243; alte traduceri la Arh. St. Buc., mss. 329 f. 60v—62, 335 f. 211—212v. și 711 f. 72v.—73.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/3.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 13—14. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, III, 191—193; Arion, *Mircea*, 7—8 și anexa I; *Panaïtescu*, 41—45. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 10—12; *D.I.R.*, B., 40—41. Facs. *Sacerdoșeanu-Bogdan*, pl. III; *Revista Arhivelor*, III, 2, pl. I—II.

9

1388 (6896) mai 20.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește ctitoriei sale, m-rea Cozia, satul Orlești, satul lui Stoian Halgaș, un obroc anual și 300 de sălașe de țigani. De asemenea, îi întărește satul Crușia și mai multe locuri, dăruite de alții, hotărînd totodată modul de alegere a egumenului.

† Єлицы дєхѡм Божїим вѣводѡт сѡ, сын сѣтъ сыноке Божїи, ꙗкоже рече божественныи ꙗпостѡл, емѡже вѣ слѣд текѡше иже правдѡ люблѡциен и подвигом добрим подвизающе сѡ и жилаемѡю вѣсприѡша жизнь, земельныхъ земельхъ уставиѡше и на небеси приложиша сѡ, блаженныи ѡны гласъ радѡванїѡ слышавше, ꙗкоже и присно слышѡт: „Прїидѣте благословенїи ѡтца моего, наследѡшите зготѡвленное вамъ царство небесное ѡт сложенїѡ мирѡ“. Имже и азъ, иже вѣ Христа Бога благочестивїи и Христолюбивы, Іѡан Мирчѣ велїкїи коевѡда и господинь вѣсе Згровлахїе, елчко по силѣ послѣдовати изволихъ прославити прославльшаго мѡ Бога и на престоли родителїи моѡхъ съ славою вѣзнесѡша.

Тѣмже благоизволи господство ми коздвигнѡтъ ѡт ѡснованїѡ монастырѡ вѣ имѡ скѣтыѡ и живѡначалныѡ и неразѣлимѡю трѡнцѡ, несозданнаго Божества, юже царїе царствѡют и господствѡют господства, юже ради живем и движѡм сѡ и есмы, на мѣстѣ рѣкомое Калимънци на Ѡлте, иже бѣ прежде село болѣрина господства ми Нана Оудѡбѡ, ꙗкоже съ любовїю и многимъ ѡсердїем по воли господства ми предложїи предреченномѡ монастырѡ.

Приложиже и господство ми елика къ потребѣ мноком живѣщим въ тои шентели въ пицѣ и шдеждѣ, село на Ѡлтѣ иже еѣ прежде Казаново, зовемое Ѡралицѣи и дрѣгое село еще на Криковѣ, еже еѣ прежде Стогана Хаалгаша; приложихъ та ве и водоницѣ на хотары Питецком. Щеже и на смерти юю си даде жѣпан Станчул Тѣркѣ село зовомѣ Крѣшиа, яко да ест монастырю. Приложиже и дрѣгѣи болѣрни господства ми, Станчо Балков на Яргѣиши комат ижего е кѣпна шт Цѣфа, тако и съ винниграды; и то по воли господства ми. И дрѣго мѣсто тѣжде, иже приложи Дѣде, по воли Дана воевода, еще и комат тѣжде присѣвъ-кѣпен мѣсто Дѣдекѣ, шт хотарѣ Станчѣ Вранина, егоже приложи брат мѣ Владѣа и лозѣе по тоиже страни, на чѣтыре мѣста: едно на хотари Калницком и два комати на хотарѣ Бонком и дрѣго на хотари Станислава Ѡрѣкѣ и на Ривницѣхъ воданица иже приложи Дан воевод, и лозѣе тѣжде, приложенѣ шт жѣпан Бѣдѣ, по воли родѣтеле господства ми, Радѣа воевод и дѣер на мѣсте Хинатецком, иже приложи Татѣа црѣкѣи.

Ѡа вса предреченнаа да сѣт свободнѣ шт всакихъ данковъ господства ми и работ.

Ще приложи господство ми шброк шт двора господства ми, на всако лѣто: пшеницѣ къблов ѣк и винѣ бозѣланици ѣи и ѣи мѣхѣк сиренѣа и кѣ сѣрови и ѣи мѣхѣк меда и ѣи комете воска и ѣи комете гѣнища и тѣ чѣлѣди ацигани.

Къ симъ благоизволи господствѣ ми бити шентели Кодмѣнскаа въ покниновени съ вѣѣми преписанми, выше писанномѣ монастырѣ и шт тѣдѣ шладовати сѣ. Ѡжителствеже сѣи шентели, тако да бѣдетъ по уставѣ попа Гаврѣила и елика шн ѣстронт и поставит, никогоже да не смѣетъ сѣа приложити инако до мала. И еще и по смерти попа Гаврѣила, да не иматъ никто власти поставити игѣмена, ни азъ Мирча воевод, ни ни господарѣ, егоже Богѣ благоволитъ по мнѣ быти, ни митрополит, ни ни кто лѣбо, тоѣю егоже братѣа шт своѣа срѣди благоволитъ по уставѣ преданномѣ шт попа Гаврѣила.

Кто ли сѣа покѣситъ шт великихъ и малѣхъ сѣа предписаннаа инако приложити и разорити и до мала, такоѣи да ест проклѣтъ шт господа вседержителя и шт пречистѣю Богородицѣ и шт всѣхъ свѣтыхъ, и зде и къ бѣдѣшомъ вѣцѣ и бѣдетъ причѣтенъ всѣмъ штрѣкшимъ сѣа господа и предавшимъ того на смерть.

Ѡы честныи хрисѣвѣа исписа сѣа по шризмѣ великаго воевода Іу Мирчѣ и господина все Ѡгровлахѣе, въ лѣто xswчs, индиктѣишн āī, мѣсеца мана k̄.

<Sus, adaos in condicā:> Ѡы хрисѣк Іу Мирча кѣкѣа за всѣхъ милованѣа, иже даде монастырю шт него созданныю.

† Citi se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceștia sînt fiii lui Dumnezeu, cum spune dumnezeiescul apostol, căruia mergîndu-i pe urmă cei iubitori de dreptate, ce se silesc spre cele bune și viața dorită au dobîndit, cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le și mutîndu-se la ceruri, acel fericit glas de bucurie auzindu-l, pe care veșnic îl aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția cerurilor, care este gătită vouă de la întemcierea lumii ». Căroră și eu,

cel în Hristos Dumnezeu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Ioan Mircea mare voievod și domn a toată Ungrovlahia am binevoit după putere să le urmez ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit pe mine și m-a ridicat cu slavă în scaunul părinților mei.

De aceea, a binevoit domnia mea să ridic din temelie o mănăstire în numele sfinte și de viață începătoare și nedespărțitei troițe, nezidită dumnezeire, prin care împărații împărătesc și domnii domnesc și pentru care trăim și ne mișcăm și sîntem, la locul numit Calimănești pe Olt, care a fost înaintea satului boierului domniei mele Nan Udobă, pe care cu dragoste și cu multă osîrdie, după voia domniei mele, l-a închinat mai înainte-zisei mănăstiri.

A dăruit și domnia mea cîte sînt de nevoie călugărilor ce trăiesc în acel locaș pentru hrană și îmbrăcăminte: satul pe Olt care a fost mai înainte al lui Cazan, numit Orlești și al doilea sat, care e pe Cricov, care a fost mai înainte al lui Stoian Halgaș¹; am mai dăruit și o moară în hotarul Piteștilor. Încă și la moartea sa, jupan Stanciu Turcul și-a dat satul numit Crușia, ca să fie al mănăstirii. A dăruit și alt boier al domniei mele, Stanciu al lui Balco, o bucată <de ocină> pe Arghiș, pe care a cumpărat-o de la Ștef, cum și cu vii; și aceasta după voia domniei mele. Și alt loc tot acolo, pe care l-a dăruit Dude, după voia lui Dan voievod, încă și o bucată <de ocină> tot acolo împreună cu locul lui Dude, din hotarul lui Stancea Vranin, pe care a dăruit-o fratele său Vladul și o vie pe aceeași parte în patru locuri: una în hotarul Calineștilor și două bucăți din hotarul lui Voico și a doua în hotarul lui Stanislav al lui Oreav și moară la Rîmnic, pe care a dăruit-o Dan voievod și via tot acolo, dăruită de jupan Budu, după voia părintelui domniei mele Radul voievod și curtea pe locul Hinăteștilor, pe care a dăruit-o Tatul bisericii.

Acestate toate mai înainte-zise să fie slobode de toate dările și muncile domniei mele.

Încă a mai dăruit domnia mea obroc de la curtea domniei mele, pe fiecare an: 220 de găleți de grîu și 10 buți de vin și 10 burdufuri de brînză și 20 de cașcavale și 10 burdufuri de miere și 10 bucăți de ceară și 12 bucăți de postav și 300 de sălașe de țigani.

Pe lângă aceasta, a binevoit domnia mea ca mănăstirea Codmeana să fie supusă, cu toate ce se țin de ea, mănăstirii mai sus-scrise și de acolo să se stăpînească. Iar viețuirea acestui lăcaș să fie după orînduirea popii Gavriil și cîte va orîndui el și va așeza, nimeni să nu cuteze să schimbe altfel, cît de puțin. Încă și după moartea popii Gavriil, nimeni să nu aibă putere să așeze pe egumen, nici eu, Mircea voievod, nici alt domn, care va binevoi Dumnezeu să fie după mine, nici mitropolitul, nici nimeni altul, numai acel pe care frații îl vor voi din mijlocul lor, după așezămîntul lăsat de popa Gavriil.

Cine s-ar încumeta dintre cei mari și mici să schimbe cele mai sus scrise și să strice chiar și puțin, unul ca acela să fie blestemat de domnul atotțitorul și de

¹ În ms. 209, f. 137 este: Algașa.

preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și aici și în veacul viitor și să fie socotit cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

Acest cinstit hrisov s-a scris după porunca marelui voievod Io Mircea și domn a toată Ungrovlahia, în anul 6896 <1388>, indictionul 11, luna mai 20.

<Sus, adaus în condică: > Acesta este hrisovul lui Io Mircea voievod pentru toate milele pe care le-a dat mănăstirii întemeiate de dînsul.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712 f. 244v.—247.

Copie.

Cu o trad; alte traduceri, ibidem, S. I. nr. 5 (Cozia XLVII/1), mss. 209 f. 25—26 și f. 137 și 215 f. 5v.—7 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 1—4 v.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 47—51. Trad. Tocilescu, *Doc. ist. II*, 29—30; Hașdeu, *Ist. critică*, I, 130—131; Donat, *Fundațiunile*, 289—291; *D.I.R., B.*, 41—43.

10

1389 (6898) septembrie 4, Rîmnicu Vîlcea.

Mircea cel Bătrîn voievod lărgește hotarul m-rii Cozia, dăruindu-i locul ce ținea de satul Jiblea.

<† Въ имѣ ѡтца и сына и свѣтаго дѡха, аз, въ Христа Бога благовернын и Христолюбивы, великы и самодержавны господинь Іван Мирча воевода, милостію Бога вседержителя, господинь всен Оугровлахїинскви, Подѡнавским и запалинским странам.

Пивнеже изволи сѣ господствѣ ми създати манастир ѡ имени Бога жикончанаго, свѣтыа и единосѡщныа ѿ жикотворащїа тронца и ѡ приложенїю инѣх еликъ изволи сѣ господствѣ <ми, съмотрихъ разширити и хѡтар манастирю. Того ради и възѡхъ прилежшее мѣсто> села глаголемаго Жибела ѡт прибѡа дванѣго до връха планины глаголеми Кивзіа и гврѣ къзь Ѡлтѣ даже до Кърлингъ и приложихъ <манастирю господства ми свѣтсю Тронцѣ, да ест црѣквеннаа учина даже до вѣка. Въ мѣсто> то исководихъ исководемъ имже бѣше учина, Станчюа и Костюа и Бѣлкълабъ и Ябѣлабъ и Радомиръ исковавшие ѡт Жибела <и надерживаю въ що имѣ сѣ стараа учина, яко да им сѣт таи села на хѡабѣ. И не тѡкмо> имъ нѣ и дѣдцѣмъ <имъ и внѣчѣтомъ и прѣвнѣчѣтомъ, почѣвшие ѡт ѡвчїи вамъ и ѡт сквинїи камъ и ѡт житарства и ѡт винарства <и ѡт глабе и ѡт покоза и ѡт подвода, всѣко рекше ѡт великыхъ сѣлже и дажды даже и до> малыхъ, ѡт тѣхзи <сѣхъ да им сѣ исковожденно. Даровахъ же имъ господство ми и село на Ѡлтѣ глаголемое Ѡрѡшци, на мѣста радї <егоже възѡхъ и приложихъ црѣквы, по сѣлже ради, и тѡ на хѡабѣ, иже преже бѣ манастира Кодменскъ>ого.

Ѓеже записанїе <бѣстъ къ враши господства ми глаголемаго Рыбеник, прѣдъ мнѣгыми свѣдѣтельми, иже сѣтъ сынъ: > пона кѡр Никѡдимъ, пѡпъ Гавріилъ и Гаршіѡнъ іеромонахъ и жѣпани: Владиславъ дворяникъ, Борсъ, Романъ, Мѣдрѣчка,

«Трѣцѣ, Владѣ, Дан, Сѣнча, Могвш, Данчюл, Кръстѣанъ и пред прочіимѣ» бѣлаѣрми господства «ми. И сѣе записаніе господства ма, никтѣ да нѣсть вѣлен прѣлажити, ни нже по мнѣ» господарь, егоже «Богъ благоколит, ни калогеріе жителе монастырстѣи, ниже прѣдреченіи болѣре,» нмже замѣна быст, ни «нх чадъ, ни нже по нх. Кто ли сѣ поксент прѣложити ѡт велькыхъ или малыхъ, сѣм» прѣдписана «разорити, таковы да бѣдетъ проклат ѡт господа вседержителя и ѡт пречистѣю Богородицѣ и» всѣхъ свѣтыхъ, «зде и къ бѣдѣщюмъ вѣцѣ и да бѣдетъ причтенъ къскѣмъ ѡтрекшимъ сѣм господа и прѣдакшіимъ того на «смерт.

Сынъ всечестны хрисовѣла писа сѣм по шризмѣ великаго коевѣды» Мирча и господина въсен «Оуггровлахѣи, къ лѣто «Смчн, индиктѣвна гѣ, мѣсеца септем-врѣа дѣ днѣ.

† Іу Мирча вѣвѣвѣда, милостѣмъ Божѣмъ господинѣмъ.»

† În numele tatălui și al fiului și al sfântului duh, eu în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, marele și singur stăpînitorul domn, Ioan Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu atotțitorul, domn a toată Ungrovlahia și al părților Podunaviei și al celor de peste munți. Pentru că s-a învoit domnia mea să-mi întemeiez o mănăstire în numele lui Dumnezeu de viață începător, al sfintei și celci de o ființă și de viață făcătoare troițe și după alte daruri cît s-a învoit domnia mea, am căutat să lărgesc și hotarul mănăstirii. De aceea m-am nevoit de am luat locul ce ține de satul numit Jiblea, de la priboiul de jos la vârful muntelui numit Cozia și în sus de-a-lungul Oltului pînă la Cîrlig, și am dăruit mănăstirii domniei mele, Sfintei Troițe, ca să fie ocină bisericască, pînă în veci. În schimb pentru aceasta, am slobozit boicrilor căroră a fost ocina, Stanciul și Costea și Vileul și Albul și Radomir, ceea ce a rămas din Jiblea, cît se ținea din cît le-a fost vechea ocină, ca să le fie acele sate de ohabă. Și nu numai lor, ci și copiilor lor și nepoților și strănepoților, începînd: de la vama oilor și de vama porcilor și de jitărit și de vinărici și de gloabe și de cărături și de podvoade, adică de slujbele și dăjdiile mari pînă la cele mici, de toate acestea să le fie slobode. Încă le-am dăruit domnia mea pentru slujbă și satul pe Olt numit Orlești, în locul celui pe care l-am luat și l-am dăruit bisericii și acesta de ohabă, care a fost mai înainte la mănăstirea Codmeana.

Această scrisoare a fost în orașul domniei mele numit Rîmnice, înainte a mulți martori, care sînt aceștia: popa chiar Nicodim, popa Gavriil și Sarapion ieromonah și jupanii: Vladislav vornic, Bars, Roman, Mădricica, Trușea, Vlad, Dan, Oncea, Mogoș, Danciul, Cîrstian și în fața celorlalți boieri ai domniei mele.

Și această scrisoare a domniei mele nimeni nu are voie s-o schimbe, niciun domn de după mine, pe care îl va binevoi Dumnezeu, nici călugării locuitori ai mănăstirii, nici mai sus-zișii boieri, căroră le-a fost schimbul, nici copiii lor, nici cei de după dînșii. Cine s-ar încumeta să schimbe, dintre cei mari sau dintre cei mici, acele mai sus-scrite să le strice, unul ca acela să fie blestemat de Dumnezeu atotțitorul și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți

sfinții, aici și în veacul viitor și să fie părtaş cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

Acest atotcinstit hrisov s-a scris după porunca marelui voievod Mircea și domn a toată Ungrovlahia în anul 6898 <1389>, indiction 13, luna septembrie 4 zile.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 6 (Cozia).

Orig., perg., fragment; completat după copia slavă din ms. 712 f. 248.

Cu o trad. din 1914 și o copie slavă din 1910; alte copii slave, ibidem, ms. 712 f. 396v.—397 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 213; alte traduceri la Arh. St. Buc. mss. 209 f. 145, 213 f. 2, 215 f. 34v.—35 și 712 f. 248v—249v. EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 302—304; *Panaïtescu*, 51—54. Trad. *D.I.R.*, B., 44.

11

<1389—1400> octombrie.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Vilcu ocinele lui Stanciu, deoarece Vilcu a înfiat pe fiii lui Stanciu, rămași orfani de tată.

† Въ Христа Бога благоверни и Христолюбиви, велики и самодръжавни господинь, Іо Мирчѣ воивода. Благопроизволи господство ми своимъ благимъ произволениемъ и прошения ради почетаемаго воверниа господства ми жѣпана Блѣкъла и дарова мѣ господство ми сие въсечьское и прѣпочетенное шрнзмо господства ми, како да сѣ Станчюлови учини жѣпанѣ Блѣкълаѣ, неразделени шт тоговѣхъ учини. И дѣца Станчюлова да сѣ сынове жѣпанѣ Блѣкълаѣ, въ мѣсто рожденнѣхъ сыновѣ надъ въсѣми учинами и надъ въсѣмъ добиткомъ, какоже и рожденни сынове. И аще роди жѣпан Блѣкъла дѣцѣ, да сѣ Станчюлова дѣца и Блѣкълова братиѣ, едни како и дрѣзи, надъ въсѣ.

И Станчюлова жена, аще полюбоютъ да възметъ мѣжа, да естъ волна ѣзети, ижъ надворъ шт учини.

Хто ли се покѣситъ развршити сие повелѣние господства ми и записанне или господаръ нѣкон или воверни, да естъ проклетъ шт штца и сына и свѣтаго дѣха и шт въсѣхъ свѣтихъ, по томъ и шт господства ми.

† Свѣдѣтели сѣмѣ записанию: жѣпанъ Бладиславъ, Радѣла бан, жѣпанъ Мѣдрѣчка, жѣпанъ Йковъ, жѣпанъ Яламанъ, жѣпанъ Барѣла, жѣпанъ Мѣкачъ, Столанъ Голинъ, столаникъ Бѣриндѣти, Драганъ вистигарѣ.

Исписа се мѣснца шхтеверна.

† Іо Мирча воивода, милостѣмъ Божиѣмъ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, marele și singurul stăpînitorul domn, Io Mircea voievod. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință și pentru rugămintea cinstului boier al domniei mele jupan

Vilcul și i-am dăruit domnia mea această poruncă atotcinstită și preacinstită a domniei mele, ca ocinele lui Stanciul să fie ale lui jupan Vilcul, nedespărțite de ocinele acestuia. Și copiii lui Stanciul să fie fiii jupanului Vilcul în locul fiilor născuți, asupra tuturor ocinelor și asupra întregii averi, ca și fiii născuți. Și dacă jupan Vilcul va face copii, copiii lui Stanciul și ai lui Vilcul să fie frați, unii ca și alții, peste toate.

Iar soția lui Stanciul, dacă-i va plăcea să ia bărbat, să fie volnică să ia, însă în afară de ocine.

Cine s-ar încumeta să strice această poruncă și înscris al domniei mele, sau vreun domn sau boier, să fie blestemat de tatăl și fiul și sfântul duh și de toți sfinții, apoi și de domnia mea.

Martorii acestui înscris: jupan Vladislav, Radul ban, jupan Mudrăcica, jupan Iacov, jupan Alaman, jupan Barbul, jupan Lucaci, Stoian Golin, stolnic Berindei, Drăgan vistier.

S-a scris în luna octombrie.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XLV/144.

Orig., perg. (29,4×18,9), pecete atirnată, căzută.

Copie ibidem, ms. 5236 f. 16—17.

Fotocopie ibidem, XXV/5.

Datat după sfatul domnesc.

EDIȚII. Slav și trad. Arion, *Mircea*, 38 și anexa XX, fără an. octombrie; *Panaitescu*, 63—65, sub <1386—1392> octombrie. Trad. *D.I.R., B.*, 65 sub <1409—1413> octombrie. Facs. *D.I.R., B.*, 318.

12

<1390—1400>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Ion și altora satul Braniștea Urășei, ocină la Vadul Șercaiei și o stână în muntele Lereștilor, scutite de dări și de slujbe.

† Noi, cela ce este întru Hristos Dumnezeu, bun credincios și de Hristos iubitoriu și însuși țiutoriu, Io Mircea velichi voievod, cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, oblăduindu și domnindu toată Țara Muntenească, încă și Laturea Tatariului și hotărul de sub munte și pre toată Dunărea. Bine vrînd domnia mea, cu a mea bună vrere a cinstitei și luminatei inimei mele și am dăruit domnia mea acest și de toți cinstit și de frunte și luminat hrisovul domniei mele, anume lui Ion și Burcea și lui Calian, boiarinului domniei mele, ca să fie a lor satul Braniștea Urășei și la Vadul Șercaiei și stîna de în muntele Lereștilor, de moșie și de moștenie și de toate slujbele și dări și dijmile, cite le vor afla întru tot ținutul țării și întru biruința domniei mele. Să se odihnească

iei de dijmă de oi și de vămuitul porcilor, de dijmă de grâu și de vinărie și de stupi și de vadure și de în apă. Și de toate acestea să le fie lor de ocină și de moșia acelora; nu numai acelora, ce și filor lor, nepoților și strănepoților lor în viața domniei mele și pînă în viața fiului micu cela iubitul, Io Mihail voevod. Iar cine s-ar ispiti den boiarii domniei mele, den cei mari au de cei mici boiari sau de în slugile domniei mele pre Burcea, Ion și pre Calian sau pre oamenii acelora citu-i de un păr a supăra, că cine ar face aimentrea, acela va avea de la noi mare urgie și certare despre domnia mea, ca și un neascultătoriu și călcătoriu porincei și hrisovului domniei mele.

Încă și cine va alege domnul Dumnezeu după moartea mea să fie domn Țării Rumânești, den plodul inemci domniei mele sau de ruda domniei mele sau de întru altă sămînță, de va cinsti și va înnoi și va feri accasta, pre acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l hrănească; iar care nu ar cinsti, nici îl va feri, pre acela să-i plătească Dumnezeu cu munca veacului și să fie cu Iuda și cu Aria și cu iudeii ce strigară spre Hristos: singele lui spre dinșii și spre feciorii lor, cum iaste și va fi în véci, amin.

Acestea sînt mărturiile acestui hrisov: întii jupan Vlad, 2. Drăgo ban, al treilca. jupan Aldea, 4. jupan Aga, 5. jupan Bran, 6. jupan Cristian, 7. jupan Vîlcan, al 8-lea. jupan Luca, 9. jupan Cioban, 10. Stan Drăgan, 11. Aldea velichi logofăt.

Și eu, Badca, carele am scris acest hrisov.

De pe limba slovenească pre limba rumânească, s-au tălmăcit de mine, protopop Vasilie, în 10 zile din iulie 7225.

Accasta parie de pe originalul său cel adevărat bătrîn fără de niceo schimbare, adaogere, sau scădere s-au înoit și s-au scris prin mine cel mai din jos iscălit, despre care mărturisesc cu sufletul meu, întărind cu iscălitura și cu pccetea mea, Făgăraș, iulie zile 23, 1777.

Antonie Monea Vinețeanul m.p. nėmis.

După I. Pușcariu, *Fragmente istorice*, IV, p. 45—47, sub 1417.

Copie urmată de o trad. germ. din 1733.

Datat după sfatul domnesc.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 67—68, sub <1414>.

13

<1390—1406>.

Mențiunea unui act de la Mircea cel Bătrîn voievod, prin care întărește lui Costea ocinele Viștea-de-Jos, Viștea-de-Sus, jumătate din Arpașul-de-Jos, precum și țigani.

<Paul de Thomor, căpitanul Făgărașului, întărește mai multor români stăpînirile pe care le-a avut> olim quondam Kosta, avus ipsorum, ab antiquo

ex dominatione quondam magnifici domini Mirce vajvodae partium regi Transalpinarum et bani Zveriniensium, officia boeronatum totalium possessionum Also Vist ós Felső Vist, item directe et aequalis medietatis possessionis Also Arpás cum omnibus utilitatibus ad easdem pertinentibus, scilicet decem et septem Ciganus tentoriatos, inferius nominatim specificatos, hucusque pacifice possedissent possedirentque etiam in praesenti.

<Paul de Thomar căpitanul Făgăraşului întăreşte mai multor români stăpînirile pe care le-a avut> odinioară răposatul Costea, strămoşul lor, din vechime, din domnia răposatului şi strălucitului domn Mircea voievod al părţilor Transalpine şi ban de Severin: ocinele cu drept boieresc Viştea-de-Jos şi Viştea-de-Sus întregi, precum şi în acelaşi chip jumătate din ocina Arpaşul-de-Jos cu toate folosinţele ce se ţin de ele, adică 17 ȝigani de cort, arătaţi mai jos pe nume, pe care i-au stăpînit şi să-i stăpînească şi acum.

După N. Densuşianu, *Monumente pentru istoria Ţării Făgăraşului*, p. 8—9.

Extras din confirmarea dată urmaşilor lui Costea de Paul de Thomar la 19 August 1511. O copie la Bibl. Universităţii din Cluj.

Datat după titlul domnului.

EDIȚII. Hurmuzaki, II, 3, 9—10; *Panaïtescu*, 112—113, sub <1386—1418>; *D.I.R. B.*, 33—34, sub <1386 septembrie 23—1406>.

14

<1391 septembrie 1—1392 august 31> 6900.

Mircea cel Bătrîn voievod întăreşte m-rii Tismana daniile anterioare și dăruieşte satele Jarcovăi, Sușița și altele, precum și venitul domnesc de la roșile de la Bratilov ale lui Ciop Hanoș.

† Понеже азъ нже въ Христа Бога благовѣрныи, Іу Мирча воевода милостивъ Божіеж господинъ въсен Оуѓѓровлахѣи, въ началѣ богодарованнаго ми господства, вебрѣтохъ въ земли господства ми на мѣстѣ рекомѣмъ Тѣсмена монастѣрь, егоже скѣтопочнешїи рудѣтель господства ми Іу Радѣлъ воевода ѡт основанїа въздвиже и скѣтопочнешїи братъ господства ми Іу Данъ воевода ми нъземни вещми покрѣпи, сего благоизволи господство ми ѡко и господствоу сѣце и семоу въспремникъ быти, вебновити оубо помѣнъ рудѣтелѣ моего и брата, жиеота же радн господства ми и спасенїа. Съ храмъ прѣсвѣтыж владичицъ Богородицъ и приснодѣвы Марїѣ оукрѣпити всѣкыми прилогы и доходци и недоверъшенное исплнити, не тѣчїжже се нж и елика при рудѣтелїи моемъ и при братѣ приложивъ сѧ монастироу, всѣ потвѣрдити и оукрѣпити славы радї Бога моего, въ хвалжже и чьсть прѣславныж владичицъ мож и прѣсвѣтыж Богородицъ, ѡко да сїж вебращъ въ жиевтѣ господства моего крѣпителѣ и помощницъ, въ страшныиже днь сѧда, жизни вѣчныж ходатанцъ.

Прѣвѣ потврѣждамъ приложенаа въ свѣтопочившаго рудѣтелѣ господства ми Іу Радѣла воевода: селу Коуманскы Бродъ съ половиномъ Топорна и блато Бистрець, въ Тополницѣ до Брѣзого Грѣла, вѣше Ковачице съ селомъ рекомѣмъ Хрѣсомоуци и Тисленѣ по вѣбоу странѣ, елико вѣ Лигашешко, Роушеско ¹ чѣво ² и жито въ Жалешского сѣдства, оу кѣбавѣ на вѣско лѣто. И кто вѣдетъ кѣбларь, въ тѣмъ да не вѣпрашатъ господство ми, нѣ да въправлѣтъ тоу тако оу монастырѣ.

По семъ, потврѣжда господство ми елика свѣтопочившии братъ господства ми Іу Данъ воевода приложи: вѣрѣше елико естъ дрѣвѣ на Жалешу, оу Дабачицоу и въ дома господства ми на вѣско лѣто ꙗ мѣхвѣ сырѣна, ꙗ сырвѣ, ꙗ ложникъ, ꙗ поставъ гоуницъ ꙗ поставъ хулевъ.

Къ симъ, приложи и господство ми прѣд реченномъ монастырѣ прѣсвѣтыѣ Богородицѣ село зовомое Жарковци и селище Галчишоръ на влатѣ Бистрици на дѣлѣ що е нѣкогда было Станча Бранина и селу Гоуница на Тополници. И еше приложи господство ми село Гогоино и селу Пестичево и дохуодѣкъ що е господства ми въ кола Чип Хануша, що е оучинилъ ноко на Братиловѣ и водѣницѣ що е приложила монастырю мати господства ми господжа Калиникѣа въ Бистрици що е бывала прѣвѣ архимандрита Басѣ и еше що е приложилъ Димитръ Дабачецкы, на смрѣти, монастырю прѣдреченномъ що е была дѣ частъ тогова въ Дабачицоу.....².

Къ симъ, потврѣжда господство ми и елика свѣтопочившии стриць господства ми Бладѣславъ воевода приложи свѣтолоу Антоніоу на Бодичи: село Жидоцица с Потокомъ и въ срѣднѣи вѣръ на Дѣнавѣ вес, на лютѣхъ и въ вѣслѣ крѣшищѣ дохуодѣкъ и Дѣнавѣ въ Орѣховы Падинѣ до Горнего Мостица и Голѣма Бодича по вѣбоу странѣ съ вѣрѣшемъ и съ ливадами до Бахуина селища и водѣница оу Бистрици и ациганѣ мѣ чѣлѣдѣи.

Сѣа вѣсѣ прилага и потврѣжда господство ми съ вѣскымъ повелѣнѣемъ и оутврѣженѣемъ, да вѣждѣтъ неподвижна и непрѣложна. Такожде и села сководна въ вѣскыхъ работѣ и данквѣ и дохуодѣкъ господства ми. Къ симъ повелѣватъ господство ми самовластномъ быти въ вѣбоу монастырю инокомъ и по смрѣти начластвоуѣщаго имъ начланика никто да поставлѣетъ, ни азъ самъ воевода Мирча, ни инъ кто въ нѣже по мнѣ, тѣчѣмъ егоже сами благоволятъ; ниже да сѣ разоритъ чинъ и прѣданѣе Никодимово и мое повелѣнѣе. Кто ли дрѣзнетъ въ сихъ вѣсѣхъ то разорити или прѣложити заѣ, да е проклѣтъ въ господѣ Бога вѣсѣдрѣжителѣ, и въ прѣчистыхъ Богородицѣ и въ вѣсѣхъ свѣтыхъ и да е причтенъ вѣсѣмъ вътрекшимъ сѣ господѣ и прѣдавшимъ того на смрѣть.

Въ лѣтъ хСЦ индиктион еі.³

† Іу Мирча вѣвѣвѣда, милостѣжъ Божѣмъ господинѣ.

¹ Textul inițial de circa 7—8 cuvinte este răzuit.

² Loc alb.

³ «Іъ лѣтъ... еі» este adăugat posterior de altă mină și cu altă cerneală.

† Pentru că eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei mele, dăruite de Dumnezeu, am aflat în țara domniei mele, la locul numit Tismena o mănăstire, pe care sfintrăposatul părintele domniei mele Io Radu voievod a ridicat-o din temelie și sfintrăposatul fratele domniei mele Io Dan voievod a întărit-o cu multe lucruri, de aceea a binevoit domnia mea precum în domnie să le fiu urmaș, așa și în aceasta; așa dar, să înnoiesc pentru viața și mîntuirea domniei mele pomana părintelui meu și a fratelui, acest hram al preasfintei stăpîne născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nedesăvîrșite să le împlinesc. Nu numai aceasta, dar și cîte s-au dăruit mănăstirii sub tatăl meu și sub fratele meu, spre lauda și cinstea preaslăvitei mele stăpîne și preasfintă născătoare de Dumnezeu, ca s-o afliu pe ea întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în cumplita zi a judecării, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Mai întii, întăresc cele dăruite de sfintrăposatul părintele domniei mele Io Radul voievod: satul Vadul-Cumanilor cu jumătate Toporna și balta Bistreț, de la Topolnița pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița, cu satul numit Hîrsomunți și Tismena, pe amîndouă părțile, cîtă a fost Ligășească <și> Rușească. . . ¹ cevo. . . ² și 400 de găleți de grîu din județul Jaleș, pe fiecare an. Și cine va fi găletar să nu întrebe pe domnia mea despre aceasta, ci să-l trimită așa acolo la mănăstire.

După aceasta, întărește domnia mea cîte a dăruit sfintrăposatul fratele domniei mele Io Dan voievod: nucii cîți copaci sînt pe Jaleș, în Dabacești și din casa domniei mele pe fiecare an, 10 burdufuri de brînză, 10 cașcavale, 10 pături, 10 postavuri de îmbrăcămintă, 10 postavuri de încălțăminte.

Pe lîngă acestea, am dăruit și domnia mea mai sus-zisei mănăstiri a preasfintei născătoare de Dumnezeu, satul numit Jarcoviți și seliștea Salcișor pe balta Bistriței, pe partea care a fost odinioară a lui Stance Vrană și satul Sușița pe Topolnița. Și încă a dăruit domnia mea satul Sogoino și satul Pesticovo și venitul care este al domniei mele de la roțile lui Ciop Hanoș, care le-a făcut de curînd la Bratilov și moara, pe care a dăruit-o mănăstirii mama domniei mele, doamna Calinichia, la Bistrița, care a fost mai înainte a arhimandritului Batea și încă ce a dăruit Dimitru Dabacescu, la moartea lui, mănăstirii mai înainte-zise, a 4-a parte din Dăbăcești. . . ² cît a fost a lui.

Pe lîngă acestea, întărește domnia mea și cîte a dăruit sfintrăposatul unchiul domniei mele Vladislav voievod sfîntului Antonie de la Vodița: satul Jidovștița cu Potocul și tot vîrtejul de la mijloc, pe Dunăre, la iuțeli și venitul de la opt pescării și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la Mostiștea de Sus

¹ Textul inițial de circa 7—8 cuvinte răzuit.

² Loc alb.

și Vodița Mare, pe amîndouă părțile, cu nucii și cu livezile, pînă la seliștea Bahnei și moara în Bistrița și 40 de sălașe de țigani.

Accestea toate le dăruiește și le întărește domnia mea, cu toată porunca și întărirea, să fie nemișcate și neschimbate. De asemenea și satele slobode de toate muncile și dările și veniturile domniei mele.

Pe lîngă aceasta, poruncește domnia mea: călugării din amîndouă mănăstirile să fie de sine stătători, și după moartea cîrmuitorului lor să nu pună nimeni cîrmuitor, nici eu însumi, Mircea voievod, nici altul dintre cei de după mine, ci numai pe cel pe care ei singuri îl vor binevoi; nici să se strice rînduiala și datina lui Nicodim și porunca mea.

Cine ar îndrăzni să strice ceva din toate acestea sau să schimbe în rău, să fie blestemat de domnul Dumnezeu atotțîitorul și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și să fie părtaș cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

În anul 6900 <1391—1392>, indiction 15¹.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 7 (Tismana VIII n).

Orig., perg. (37,5×39), fără pecete; probabil o ciornă nedefinitivă.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. al XVIII-lea; alte două traduceri, ibidem, ms. 329 f. 62—64.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/4.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 9—12, sub circa 1382. Slav și trad. Arion, *Mircea*, 20—21, nr. IX, sub 14 . . . ; Nicolaescu, *Mircea*, 305—309, sub 1392 indiction 15; *Panaitescu*, 59—63, sub 1392. Trad. Enăceanu, *M-rea Apele*, 629—630, sub 1382; Nicolăescu, *Ploșsor, Mon. j. Dolj*, 12—15, sub 1392; *D.I.R., B.*, 45—46. Facs. *D.I.R., B.*, 306.

15

1391 (6900) decembrie 27, Argeș.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește lui Stanciul egumenul și fratelui său Călin ocina Scorei pe care o scutește de orice fel de dări.

Nos Joannes Mircea, Dei gratia princeps et vajvoda totius regni Vallachiae incipiendo ab alpibus usque ad confinia Tartariae, totiusque terrae Fogaras perpetuus dominus. Ex nostra benigna clementia, sanaque deliberatione et consensu consiliarorum nostrorum, caeterorumque boeronum dedimus, et

---

¹ Data este adăogată posterior de altă mină și cu altă cerneală.

concessimus hasce nostras literas donationales fidelibus nostris Sztancsul Egumenulu et fratri ejusdem Kalin, regni nostri nobilibus, eorumque haeredibus et posteritatibus pro firmiori et certiori ipsorum futura securitate, de territorio integro Szkore nuncupato, in antefata terra Fogaras existente habita, ea cum conditione, ut nec ipsimet praefati, nec posteritates ipsorum ulli contributioni subsint, signanter autem, ut neque de ovibus, seu vel de porcis, apibus, vineis, decimam dare, vel pascuatione, aut alio servitio postali teneantur, uno verbo, ut nulla minora, vel majora servitia subeunda adstringantur, tum praedicti Sztancsul Egumenulu et frater Kalin, boerones, tum vero haeredes et posteritates eorum.

Quod vero superius scripsi, id meus dilectissimus filius Michaila vajvoda cum caeteris boeronibus, de negotiis metarum hasce nostras literas quoque corroborabit et confirmabit: primum quidem incipiendo a trajectu fluvii Alt sub possessione Csetate dicta a regione Kercz directe penes rivulum Vályya Opatului nuncupatum, pergendo usque ad cuspidem Piatra Obla vocatum, inde autem a rivulo Rivului Lajeta, ita dicto sursum usque ad alpium cacumen; parte autem ex altera superiori pergit per locum Pe Szkoreul ceel Betrin dictum, inde tendit per rivulum Pe Vályya Viczonilor nominatum et extenditur supra usque ad pene La Ungiul cu Freszeni locum nuncupatum, inde iterum divertit se ad pena La Peraole Szasziloru locum, inde denuo pergit ad pena La Vályya Szerecsi fluviolum, inde tandem extenditur supra pene La Czolfa Tunsului, et in extremum directe pergit Pe Apa Tunsului dictum per rivulum, usque ad vertices alpium, ubi etiam meta ejusdem territorii terminatur.

Haec volens cum caeteris dominis boeronibus ut etiam superius adtinxi, ad harum nostrarum literarum robur et firmitatem, ut post meum e vivis decessum, si quem Deus clementissimus ad hocce dominium et gubernium regni hujus Valachiae, aut ex una, aut ex alia principali, aut qualicumque familia collocaverit, si ille hasce nostras literas donationales perennales fidelibus nostris Sztancsul Egumenulu et fratri Kalin dominis boeronibus datas et concessas honoraverit et in suo vigore, robore conservaverit, illum quoque Deus clementissimus et benignissimus tum in hocce seculo, tum in altero cum corpore et anima beatificet et benedicat; similiter iterum, si quis supranotata et per me conclusa confirmataque negotia aut negligeret aut annuleret, Deus quoque omnipotens eundem condemnet et damnificet cum corpore et anima ad aeternas infernales corruptiones, cum Juda et Ario simul excrucietur et uti inter Judeaeos erat in proverbio sanguis Christi contra et super posteritates ejus in aeternum, amen.

Joannes Mircea totius regni Vallachiae clementissimus et benignissimus princeps et vajvoda. Hi fuerunt testes: 1. Vlad vornicul. 2. Dragan ban. 3. jupan Aldia. 4. Groza Moldovan. 5. jupan Aga, Baldovin logofet. Scriptum in sede nostra Argiesiensi, post mundum conditum, anno 6900, die 27 Decembris.

Noi, Ioan Mircea, din mila lui Dumnezeu, domn și voievod a toată Țara Românească, începînd de la munți, pînă la marginile părților tătărăști și domn de veci a toată țara Făgărașului. Din mila noastră binevoitoare, cu chibzuială sănătoasă și cu învoirea sfetnicilor noștri și a celorlalți boieri, am dat și am dăruit această carte a noastră de danie credincioșilor noștri Stanciul egumenul și fratelui său Călin, boieri din țara noastră, precum și moștenitorilor și urmașilor lor, pentru asigurarea lor mai trainică și mai neîndoielnică pe viitor cu privire la tot pămîntul numit Scorei, care se află în țara Făgărașului mai sus-zisă, astfel ca nici aceștia mai sus-numiți ei înșiși, nici urmașii lor să nu fie supuși nici unei dări, mai cu seamă să nu dea zeciuială nici din oi, sau din porci, din albine, din vii și să nu fie ținuți la nici o obligație de pășune sau altă slujbă a poștii, într-un cuvînt să nu fie siliți la îndeplinirea niciunei slujbe mici sau mari, atît mai sus-zișii boierii Stanciul egumenul și fratele <său> Călin, cît și moștenitorii și urmașii lor.

Iar ceea ce am scris mai sus va fi întărit și împuternicit de preaiubitul meu fiu Mihail voievod împreună cu ceilalți boieri, precum și scrisoarea noastră de față în privința hotarelor: mai întîi de la cursul rîului Olt sub moșia numită Cetatea, din ținutul Cîrța, de-a dreptul de-a lungul pîrîului numit Valea Opatului, mergînd pînă la vîrfurile numit Piatra Oablă, apoi de la pîrîul Rîului Laieta, astfel numit, în sus pînă la culmea munților. Iar din partea cealaltă de sus trece prin locul zis pe Scoreul cel Bătrîn, apoi se îndreaptă pe pîrîul numit pe Valea Vișianilor și se întinde în sus pînă aproape de locul numit la Unghiul cu Frasini, apoi iar coboară din nou pînă spre locul Pîrîul Sașilor, apoi iar merge pînă la pîrîul Valea Sărății, apoi iar însfîrșit se întinde în sus pînă la Ceafa Tunsului și în cele din urmă merge drept pe pîrîul numit pe Apa Tunsului pînă la vîrfurile munților, unde se încheie hotarele acestui pămînt.

Voind noi împreună cu ceilalți domni boieri, după cum am spus mai sus, pentru puterea și întărirea acestei cărți a noastre, ca, după trecerea mea dintre cei vii, dacă acel pe care Dumnezeu cel preamilostiv îl va fi așezat în această domnie și stăpînire a acestei Țări Românești, fie dintr-unul sau din celălalt neam domnesc sau din orice neam <ar fi>, dacă acela va cinsti și va păzi în puterea și trăinicia ei această carte a noastră de danie veșnică, dată și dăruită credincioșilor noștri boieri, Stanciul egumenul și fratele său Călin, pe acela de asemenea Dumnezeu cel preamilostiv și preabun să-l fericească cu trupul și cu sufletul și să-l binecuvînteze atît în veacul acesta, cît și în celălalt. De asemenea iarăși, dacă cineva ar lăsa în părăsire sau ar strica hotărîrile cele mai sus scrise, încheiate și întărite de mine, pe acela Dumnezeu cel atotputernic să-l osîndească și să-l pedepsească cu trupul și cu sufletul în chinurile veșnice ale iadului, să fie muncit la un loc cu Iuda și cu Arie și așa cum era spusa printre iudei: sîngele lui Hristos împotriva și asupra urmașilor lui, în veci, amin.

Ioan Mircea domn și voievod preamilostiv și bun a toată Țara Românească.

Ацеѣtia au fost martorii: 1. Vlad vornicul, 2. Dragan banul, 3. jupan Aldia, 4. Groza Moldovan, 5. jupan Aga, Baldovin, logofătul.

Seris în scaunul nostru Argeș, de la facerea lumii, anul 6900 <1391> în ziua 27 decembrie.

După *Hurmuzaki*, I, 2 p. 341—2.

Trad. latină din sec. al XIX-lea după un text slav din colecția I. Kemeny.

Deși în vechea serie (vezi *D.I.R.*, B., XIII—XIV—XV, p. 276—277) documentul a fost publicat între cele îndoielnice, considerăm că argumentele aduse nu sînt suficient de temeinice pentru a-i pune la îndoială autenticitatea.

EDIȚII. Latin. *Transilvania*, 1872, 151—152, sub 1392; Pușcariu, *Fragmente*, IV, 38—41, sub 1392. Latin și trad. Arion, *Mircea*, 18—19 și anexa VIII. Trad. *D.I.R.*, B., 276—277, sub <1408—1417> decembrie 27.

16

<Circa 1392>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Tismana daniile anterioare și-i dăruiește satele: Jarcovăț, Sușița, Pesticovo, Sogoino, Sălcișor și zeciuală de aramă de la roșile lui Ciop Hanoș, la Bratilov.

Понеже азъ, въ Христа Бога благоверныи, Іу Мирча воевода, милостиж Божіеж господинъ въсен Оуггровлахѣи, въ началѣ богодарованнаго ми господства шрѣтѣхъ въ земли господства ми, на мѣстѣ рекомѣмъ Тисмена монастырѣ, егоже свѣтопочившій рѣдитель господства ми Іу Радоуль воевода шт основаніа къзднижѣ и свѣтопочившій брат господства ми Іу Данъ воевода мнѣшѣми вѣщми покрѣпи, сего ради благоизволи господство ми, іакоже и господствоу, сице и семоу въсприемникъ быти; шеновити оубо помѣнъ рѣдителя моего и брата, живѣтаже ради господства ми и спасенія, съ храмъ прѣсвѣтыж владичицѣ Богородицѣ и приснодѣвы Маріѣ оукрѣпити всѣкыми прилогы и доходци недосъвършенное исплнити. Нѣтъчїжже се, нж и елика при рѣдїтели моемъ и при братѣ приложниж се монастырю, всѣ потвърдити и оукрѣпити славы радї Бога моего, въ хвалжже и чести прѣславныхъ владичицѣ мож и прѣсвѣтыж Богородицѣ, іако да сїж шрѣщж въ живѣтѣ господства моего крѣпителѣ и помощницѣ, въ страшныяже дѣнь сѣда жизни вѣчныж ходатаицѣ.

Пръвѣе потерждамъ приложеннаа шт свѣтопочившаго рѣдїтелѣ господства ми Іуанна Радоула воеводж: селѣ Куѣманскыи Брод съполовиннымъ Топорна и блато Бнстрець шт Тополницѣ до Бръзого Гръла, выше Ковачице съ селѣмъ рекомѣмъ Хрѣсомоѣнци и Тисменж по шбою строноу, елико бѣ Ангачешко, Роушишко и жито шт Жалышкомо соудства, оу къбловъ на всѣко лѣто. И кто вждет къблари, ш томъ да не въпраша господство ми, нж да штправлѣтъ, тоу тако оу монастырѣ.

По семъ потвържда господство ми елика свѣтопочишеи братъ господства ми Данъ воевода приложи: урѣшѣ елико ест дрѣвѣ на Жалешн оу Давъчашоу и шт дома господства ми на всѣко лѣто ꙗ мѣховъ сырнѣа, ꙗ сырвѣа, ꙗ ложникъ, ꙗ поставъ гоунищъ и ꙗ поставъ холевъ.

Къ симъ прилага господство ми прѣдреченномуу монастырю прѣсвѣтыѣж Богородицѣ селѣ Жарковецѣ с Потокимъ и селѣ Гоушицоу и селѣ Пестичево и селѣ Согоино, що е мѣнилъ Никодимъ прѣд господствомъ ми на селѣ на Поронци, и селѣ Сабѣвецѣ що е коупилъ Никодимъ при Данѣ воеводѣ и половина села Грошанъ и оу Покроуи, Татолмиръ и Бонко и Радославова вѣшина и шт Жалеша четвъртаа част, що е приложилъ монастыроу самъ Димитръ Давъчешкы на смърти своен, и селѣ на Жоули, два коматѣ, рекомое Финнишъ и селѣ на Балтѣ рекомо Салчишоръ и шт Чоп Ханова кола на Братиловѣ десѣткъ мѣди. Ёще и водѣницѣ що е приложила мати господства ми, госпожда, на Бистрици, що е была архимандрита Басѣ.

Ёще къ симъ потвържда господствѣ ми елика свѣтопочишеи стрицъ господства ми Владислав воевода приложи свѣтомоу Антониоу на Бодни: селѣ Жидовици и жито, къблове шт Костина села оу Тополници и шт срѣднѣи вѣръ на Днавѣ вес на лютѣхъ и шт шемъ вѣршинѣ доходъкъ и Доунавѣ шт Ёрѣховы Падины до Горнего Мостица и Голѣма Бодница по шеоу страноу съ урѣшѣемъ и съ ливадами до Бахнина селица и водѣница оу Бистрици и ацигане, ꙗ челѣдѣи.

Ѓа всѣ прилага и потвържда господство ми съ всѣкымъ повелѣнемъ и оутвърженѣемъ да бждѣт неподвижна и непрѣложна. Такожѣ и села свободна шт всѣкыхъ работъ и данквѣ и доходъкъ господства ми.

Къ симъ повелѣватъ господство ми самовластном быти инокомъ къ шеоу монастырю и по смърти началствоуѣщаго имъ начальника никто да поставѣлетъ, ни азъ самъ, воевода Мирча, ни нѣ кто шт нѣже по мнѣ, тѣчѣж егоже сами благоволятъ, ниже да сѣ разоритъ чинъ и прѣданѣ Никодимово и мое повелѣнѣ.

Кто ли дрѣзнет, макаръ и само господство ми или шт синовѣ господства ми или кто шт господъ нѣже хошетъ настати по моему трагѣ и поишетъ разорити сѣе потвърженѣе и повелѣнѣе господства ми и чинъ и прѣданѣ Никодимово, такового да поразитъ посподъ Богъ страшинымъ и праведнымъ своимъ сждѣмъ и да моу естъ съпостатъ прѣсвѣтаа владичица Богородица и да ест проклатъ шт свѣтыихъ вѣселенскыхъ з съборъ и да е причтнѣ Иоудѣ и Яроу и всѣмъ штрѣкшимъ сѣ господа и прѣдавшѣимъ того на смъртъ.

† Іу Мирча ввекѣда, милостѣж Божѣа господинъ.

† Pentru că eu, în Hristos Dumnezeu binecredinciosul, Io Mircea voievod din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei dăruite mie de Dumnezeu am aflat în țara domniei mele, la locul numit Tismena o mănăstire pe care sfintrăposatul părintele domniei mele Io Radul voievod a

ridicat-o din temelie și sfintrăposatul fratele domniei mele Io Dan voievod a întărit-o cu multe lucruri, de aceea, a binevoit domnia mea ca precum în domnie să le fiu urmaș, așa și în aceasta; așa dar să înnoiesc pomana părintelui meu și a fratelui, pentru viața și mîntuirea domniei mele, acest hram al preasfîntei stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nedesăvîrșite să le împlinesc. Nu numai aceasta, dar și cîte s-au dăruit sub părintele și sub fratele meu mănăstirii, pe toate să le împuternicesc și să le întăresc, pentru slava Dumnezeului meu, spre lauda și cinstea preaslăvitei mele stăpîne și preasfîntei născătoare de Dumnezeu, ca s-o aflu pe ea în viața domniei mele întăritoare și ajutătoare, iar în ziua cea cumplită a judecății, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Mai întii întăresc cele dăruite de sfintrăposatul părintele domniei mele Ioan Radul voievod: satul Vadul-Cumanilor cu jumătate Toporna și balta Bistreț, de la Topolnița pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița, cu satul numit Hirsomuinți și Tismena, pe amîndouă părțile, cît a fost Ligăcească, Rușească și 400 de găleți de grîu, din județul Jaleș, pe fiecare an. Și cine va fi găletar să nu întrebe de aceasta pe domnia mea, ci să trimită așa acolo la mănăstire.

După aceasta, întărește domnia mea cîte a dăruit sfintrăposatul fratele domniei mele Dan voievod: nucii, ciți copaci sînt pe Jaleș la Dăbăcești și din casa domniei mele pe fiecare an, 10 burdufuri de brînză, 10 cașcavale, 10 pături, 10 postavuri de îmbrăcăminte și 10 postavuri de încălțăminte.

Pe lingă acestea, dăruiește și domnia mea mai înainte-zisei mănăstiri a preasfîntei născătoare de Dumnezeu: satul Jarcoveț cu Potocul și satul Sușița și satul Pesticovo și satul Sogoino, pe care l-a schimbat Nicodim în fața domniei mele pe satul Poroinți și satul Sagheaveț, pe care l-a cumpărat Nicodim sub Dan voievod și jumătatea satului Groșani și în Pocrui, baștina lui Tatomir și a lui Voicu și a lui Radoslav și din Jaleș a patra parte, pe care a dăruit-o mănăstirii însuși Dimitru Dabăcescu la moartea sa și două bucăți din satul pe Jiu, numit Aniniș și satul pe baltă, numit Salcișor și de la roțile lui Ciop Hanoș, la Bratilov, zeciuală de aramă. Încă și moara pe care a dăruit-o mama domniei mele, doamna, la Bistrița, care a fost a arhimandritului Batea.

Încă pe lingă acestea, întărește domnia mea cîte a dăruit sfintrăposatul unchiu al domniei mele Vladislav voievod sfîntului Antonie de la Vodița: satul Jidovștița și grîu, gălețile de la satul lui Costea în Topolnița și tot vîrtejul de la mijloc, pe Dunăre, la iuțeli și venitul de la opt pescării și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la Mostiștea de Sus și Vodița Mare pe amîndouă părțile, cu nucii și livezile pînă la seliștea Bahnei și moara în Bistrița și țiganii, 40 de sălașe.

Acestea toate le dăruiește și le întărește domnia mea cu toată porunca și întărirea să fie nemișcate și neschimbate. De asemenea, și satele slobode de toate muncile și dările și venitul domniei mele.

Pe lângă aceasta, poruncește domnia mea: călugării din amîndouă mănăstirile să fie de sine stătători, și după moartea cîrmuitorului lor nimeni să nu pună cîrmuitor, nici eu însuși, Mircea voievod, nici altul dintre cei de după mine, ci numai pe cel pe care singuri îl vor binevoi, nici să se strice rînduiala și datina lui Nicodim și porunca mea.

Cine ar cuteza, măcar și singur domnia mea sau dintre fiii domniei mele sau cineva dintre domnii care vor sta pe urma mea și va strica această întărire și poruncă a domniei mele și rînduiala și datina lui Nicodim, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu cu cumplita și dreapta lui judecată și să-i fie potrivnică preasfînta stăpînă, Născătoare de Dumnezeu și să fie blestemat de sfințele 7 soboare ecumenice și să fie socotit cu Iuda și cu Arie și cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 8 (Tismana XCII/50).

Orig., perg. (41 × 30), pătat, rupt în partea de jos, încît nu se poate vedea dacă a avut sau nu pecete.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 65, 335 f. 17—18v și 711 f. 9—10.

Datat după conținut (creșterea domeniului Tismanei, ca posterior actului din 1391—1392) și după formularul diplomatic (titlul domnului și blestemul).

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 337—341, sub circa 1386—1418; *Panaitescu*, 74—78, sub <1392—1408>. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 17—20, fără dată; *D.I.R.*, B., 46—48, sub <1392 mai 11>. Facs. *D.I.R.*, B., 307.

17

<1392> ianuarie 8.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește și întărește m-rii Cozia satele: Cereșov, Poroișița, București și altele, un obroc anual, precum și 300 sălașe de țigani.

† Сланы дсхум Божім въвѣдѣт сѧ, сѣн сѣт сынове Божїи, икоже рече божествены апостолѣ, емѣже въ слѣд текѣше нже правдѣ любители и подвигомъ дѣверымъ подвижающе сѧ, желаемю въспрїаша жизнь, земельныхъ земанъ оставаше, и на небесн прилужиша сѧ, блаженн ии гласъ радванїе оуслышавше, егѣже и пренш слышшт: „Прїидѣте, благословенїи отца мѣегѣ, наследственте оуготованное вамъ царство от сложенїѧ мира“. Имже и аз, нже въ Христа Бога благочестивы и Христолюбивы, великыи вѣвѣда и господнѣ въсен Оугровлахїи, Иванъ Мирча, елкѣ по силѣ прслѣдовати нзкванѣхъ, прославити прославашагѣ мѧ Бога и на престолѣ родителн мѣнѣхъ съ славюю възнесешагѣ.

Тѣмже благо нзволѣхъ господство ми въздвигнѣти отъ ишнванїѧ монастырѣ въ нмѧ свѣтыѧ и живончальныѧ и не раздѣлныѧ тронцы нескъзданнагѣ божества,

ѣже царѣ царствѣют и господствѣт господства, ѣже ради живем и движем сѧ и есмь, на мѣстѣ рекомо Калиманеши на Ѡлтѣ и въздви҃гнсти сїю съ поспѣшествѣющѣ ми скѣтѣю тронцѣ, съкръшых и Ѡроніасат и напраких и къ кратцѣ прилежчѣ нѣщо малѣ шерѣка ѡт скѣго двѣмѣ къ къспитанїе мнѣхѡм шерѣтающим сѧ къ предреченѣм монастыри сътвореных мнѣю, еже ест сен: на всѣко лѣто пѣ тѣ къбел пиеницѣ и ї козианици кина и кї мѣхѡк сырениѧ и кї сырѣк и кї колатен гѣнища. Въ сѣдство Бѣльческо да и съверѣт на кѣко лѣто сами калѣгери пчеларствѣ, да им ест мед за потребѣ монастырскѣ, а кѣскѣ да бѣдет въз црѣкви. И прилагал им влатѣ зовомо Мамино, на мѣстѣ глаголемогѣ Ѡреалѣ, та гѣрѣ кѣ влатѣ кѣланкѣ держѣт ѡт Маминѣ.

Дачал и два селѣ, еднѣ глаголемо Черѣшѡвѣ, кыше Ѡлатинѣ и дрѣго на Дѣнавѣ, Порѣнища; дачал и еднѣ коданицѣ оу Рыбницѣ и дрѣг кѣданицѣ на Катаалѣ, оу Гѣргевѣ и селѣ на Дѣнкавецѣ, Бѣкѣрѣшїи, и на Ѡлтѣ два селѣци, Бѣгданѣшїи и Дѣнчанїи.

И ещеже придаде господство ми Ѣпатѣла съ хотарѣм, до оустїе Пѣлвници и до Караресниѣ и ациганѣ тѣ чѣѣди. И еще приложих господство ми Оулицѣ на Рыбницѣ на Ѡлтѣ и селѣ зовомо Хинатешїи съ вѣсем хѣтарѡм до Троїна и до вѣдѣ Рыбническѣю и дрѣго селѣ на Катаалѣ, зовомо Бѣжоранѣ съ кѣем хѣтарѡм.

Се дах нынѣ въ кратцѣ монастырѣ сътворенномѣ мнѣю, а да благоволит Богѣ, иже въ тронци славымыи па быти ми, да и малѣ въ житїи сѣм, не имал дати тѣчїѧ единою или приложити к томѣ ѡт богѣданны мнѣ, нѣ и всегда имал давати и прилагати томѣ монастырѣ въ еже быти ми, въ спасенїе дѣши и въ прѣмененїе и покрѣк и здравїе тѣлѣ моѣмѣ.

Се҃го ради покѣлѣ господство ми писати сѧ сѣмѣ оутвержденномѣ хрисѡвѣлѣ и поставити сѧ въ предреченнѣи шѣители, пакѣ да прихѣдѣт шерѣтаемїѧ братїѧм възымаѣт ѡт двѣма господства ми сын малїи шѣрѣк, без всѣко прѣкѣсловѣѧ, двѣндеже прѣбѣдет господство ми въ житїи сѣм.

Нѣ и се да посмѣю рѣци пѣ смерти моѣи, кѣго благоволит Богѣ быти господинѣ Клашкѣи Землѣи, или ѡт плѣмене наше҃го, или ѡт инѣдѣ и понѣет да разѣрит шѣрѣк иже приложїи господство ми томѣзи монастырѣ и не приложит и шѣ, ниже поновит, пакѣже двѣжен ест всѣкомѣ хрисѣианинѣ творити, таково҃го да накажет Богѣ страшным и правѣдним своим сѣдѡм и да разѣрит е҃го ѡт книгѣ животнїх и ѡт землѣ живых. Яще ли поновит и твердит и приложит монастырѣ, да господѣ Богѣ приложит емѣ лѣта долга и живот вѣчнѣи, амин.

И съписа настоѣшїи хрисѡвѣлѣ въ лѣто хѣцѣ, їндиктїон еї, мѣсеца їанѣварїе и.

И се свѣдїтеѣе писмѣ сѣмѣ: митрополит кѣр Іѣнѣм и митрополит Сѣверинскїи Іѣанасїе, игѣмен Градїславѣ, Ѣтъннѣлѣ ван, жѣпан Вадїславѣ, жѣпан Мѣнѣ, жѣпан Іѣлѣманѣ, жѣпан Барсѣ, жѣпан Данчѣюлѣ, жѣпан Милїишѣ, Бѣнчѣо, Данїшѣор, прѣтовѣстїнѣарѣю Попшѣор, вѣстїнѣар Шѣрѣван, столнїк Братѣц, Кѣстѣ пичѣрнїк, Гинѣ пѣтарѣю, Дѣбаш пѣвнїчѣрѣю и Филѣс то҃гдашнѣи лѣгоѣет скѣдїтелствѣю записа.

† Cîți cu duhul lui Dumnezeu se poartă, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, precum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urme mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cei ce se străduiesc pentru cele bune au dobîndit viața dorită, cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le și mutîndu-se la ceruri, acel glas fericit de bucurie auzindu-l, pe care veșnic îl aud: « Veniți, binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii ». Căroră și eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, marele voievod și domn a toată Ungrovlahia, Ioan Mircea, după putere am binevoit să urmez, ca să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit pe mine și m-a ridicat cu slavă în scaunul părinților mei.

De aceea, am binevoit domnia mea să ridic din temelie o mănăstire în numele sfintei și de viață începătoare și nedespărțitei troițe dumnezeire necreată, prin care împărații împărățesc și domnii domnesc, pentru care trăim și ne mișcăm și sîntem la locul numit Calimanești pe Olt <care mai nainte era satul boiarului domniei mele Nan Dobă, pe carele cu dragoste și cu multă osîrdie l-am închinat mănăstirii domnii mele ce s-au zis mai sus>¹ și am ridicat aceasta cu ajutorul sfintei Troițe, am săvîrșit și am tîrnosit și am reparat și în scurt am dăruit puțin obroc din casa mea pentru hrana călugărilor ce se află în mai înainte-zisa mănăstire făcută de mine, care este aceasta: pe fiecare an cite 300 de găleți de grîu și 10 butoaie de vin și 12 burdufuri de brînză și 12 cașcavale și 12 bucăți de postav. În județul Vîlcea pe fiecare an să-și adune înșiși călugării albinăritul, să le fie miera pentru nevoia mănăstirii, iar ceara să fie pentru biserică. Și le dăruiesc balta numită Mamino, la locul numit Orlea, în sus toată balta, cît ține de Mamino.

Dau și două sate, unul numit Cereășov, mai sus de Slatina și al doilea pe Dunăre, Poroinița ; dau și o moară în Rîmnic și altă moară pe Cătălui, la Giurgiu și satul pe Luncavăț, Bucureștii și pe Olt două sate mici, Bogdaneștii și Luncianii.

Și încă a dat domnia mea Săpatul cu hotarul, pînă la gura Ialovniței și pînă la Carare<ni> și țigani, 300 de sălașe. Și încă am dăruit domnia mea și Ulița la Rîmnic pe Olt și satul numit Hinateștii cu tot hotarul pînă la Troian și pînă la apa Rîmnicului și alt sat pe Catalui, numit Bujorani cu tot hotarul.

Aceasta am dat acum în scurt mănăstirii făcută de mine, iar dacă binevoiește Dumnezeu cel întru troiță slăvit să mă ție pe mine încă chiar și puțin în această viață, nu voi da numai atîta, din cele cîte mi-au fost date mie de Dumnezeu, ci întotdeauna voi da și voi dărui acestei mănăstiri, cît voi trăi, pentru mîntuirea sufletului și pentru primenirea și ocrotirea și sănătatea trupului meu.

De aceea, a poruncit domnia mea să se scrie acest hrisov de întărire și să se așeze în locașul mai înainte-zis, ca să vie frații ce locuiesc acolo, să ia

---

¹ Pasajul: « care mai nainte . . . mai sus » este reprodus după trad. din ms. 209.

din casa domniei mele acest mic obroc, fără nici o piedică, cit timp va rămîne domnia mea în această viață.

Ci și aceasta cutez a zice, după moartea mea, pe cine binevoiește Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din neamul nostru sau de aiurea și va căuta să strice obrocul pe care l-a dăruit domnia mea acestei mănăstiri și nu va dăruia și el, nici nu va înnoi, precum este dator fiecare creștin s-o facă, pe unul ca acela să-l certe Dumnezeu cu judecata sa cumplită și dreaptă și să-l șteargă din cartea celor vii și din lumea celor vii. Dacă însă va înnoi și va întări și va dăruia mănăstirii, domnul Dumnezeu să-i adauge lui anii aici și viața veșnică, amin.

Și s-a scris hrisovul de față în anul 6902¹ <1394> indiction 15, luna ianuarie 8.

Și aceștia sînt martorii acestei scrisori: mitropolitul chir Antim și mitropolitul Severinului Atanasie, egumenul Gradislav², Stănilă ban, jupan Vladislav, jupan Manea, jupan Aliman, jupan Bars, jupan Danciul, jupan Milio, Voicio³, <Aldea>⁴, Danișor, protovistiar Poșșor, vistier Șerban, stolnic Brateș. Costea picernic, Ghinea pitar⁵, Lubaș pivnicer. Și Filos, pe atunci logofăt, mărturisește că a scris.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 237—239.

Copie.

Cu o trad.; altă trad. ibidem, ms. 209 f. 23—24.

Copie și trad. la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 208—212.

Datat după indiction și martori.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 309—313; *Panaitecu*, 54—57. Trad. D.I.R., B., 53—55, sub <1407> ianuarie 8.

18

<1393 septembrie 1 — 1394 august 31> 6902.

*Mircea cel Bătrîn voievod înărește lui Dragomir și altora moștile
Între Boilea, Săseni și Petriceana.*

« Leat 6902 <1393—1394>. Hrisovul domnului Ioan <Mircea> dat slugei măriei sale, lui Dragomir și Sirban și Radului, Ioan, Ivașcu și Micu și Dragomir să le fie moșie Între Boilea și Săseni și Petriceana».

După I. Conca, *Țara Loviștei*, p. 141.

Rezumat.

¹ Data este după ms. 209.

² În ms. 209 « Vladislav ».

³ În ms. 209, « Voicu ».

⁴ Numai în ms. 209.

⁵ În ms. 209, « Gin spătar ».

<1398> noiembrie 21.

Boierul Aldea și soția sa, Bisa, dăruiesc mării Cutlumuz de la Athos satul Cireșov.

Бъ законѣ повелѣ господь Богъ сыномъ Израилеком, да на кождо лѣто десатствѣжтъ еликаа аще стажжт. И се вѣдѣще свѣты апостолы и богоносныи штыцы, съвѣщжшж на помощи и на благодѣтелство дѣши наших и прѣдашж намъ молитвож и постом и милостина шгрѣбати сѧ шт грѣх нашихъ.

Сеже и азъ многогрѣшнын и хѣдын въ чьловѣкнхъ, жѣпан Владѣ, ревишж царемъже и господам и въспомжхъ иже кръвъ свож пролишж по Христѣ, а земнаа възненавидѣшж и царствѣю нечесномѣ сподокншж сѧ, сеже и азъ, еликаже ми ест даровалъ Богъ и господинъ коевода, Їв Мирча, слѣжкы радї и вѣры ере послѣжнх емѣ незазорно, нж съ истинж и вѣрж правж испльни ми желанїе тако да прѣдамъ въ Свѣтжж Горж, въ монастыри свѣтаго архїерарха и чюдотворца Христова, Николы, еже въ Кстаѣмоѣс, на камбанарїи, село зовомо Чирѣшнѣв, тако да ест помѣнж ката недѣла, пръвое господинѣ нашемѣ. Їв Мирчу коеводе, потолже и рѣдїтелемъ нашимъ и мнѣ и подрѣжїи моен, понеже ест нашъ монастыр.

И прїидишъ къ въсѣчкстнѣшомѣ штыцѣ и дѣхонкнхъ и еромонахѣ кѣр Ёремїю и прѣдавамъ емѣ тон, да помолнт ѡ дѣшах наших, тако да ми покрит Богъ молитвами еговѣми въ днѣ шждныи.

Того ради, да не метѣхат шт ннѣ, ни брат наш, ни сѣрѣдник, ни братѣжд, ниже ннкто шт сѣрѣднхъ нашихъ. Хто ли сѧ бы покѣснѣл нѣкто шт сѣрѣдник наш или ннѣ, бждї кон господинъ Блашкон земли, бжди и болѣринъ, бждї и сждець, бждї конгоде, тако да позабавнт село поданное въ монастыр Свѣтыж Горы иже шт Кстаѣмоѣс, то таковы да ест проклат шт штыца и сына и свѣтаго дѣха и шт въѣхъ свѣтыхъ иже Богъ оугождъшннхъ и да ест причастник Юдѣ и Ярїи.

Того радї сѧ исписа снѣ писанїе нашж и подаде сѧ рѣдїтелею нашемѣ и егѣменѣ еромонахѣ кѣр Їеремїю, мѣсеца ноябрїе ка днѣ, ендикто в.

Свѣдѣтележе сїемѣ писмѣ: жѣпанъ Блад, Драгон банъ, жѣпан Їга, жѣпан Дѣтко и Балдовинъ лѣгофет.

† Изъ жѣпанъ Владѣ штписахъ.

† И азъ жѣпанница Биса штписахъ.

În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Israel ca în fiecare an să dea zeciuială din cîte agonisesc. Și aceasta știind sfinții apostoli și părinți purtători de Dumnezeu, ne-au sfătuit pentru ajutorul și binefacerea sufletelor noastre și ne-au dat nouă ea, prin rugăciune și post și milostenic, să ne curățim de păcatele noastre. Iată și eu, multpăcătosul și umilul între oameni, jupan Aldea, rîvnind către împărați și domni și amintindu-mi de cei care și-au vărsat sîngele pentru Hristos, iar cele pămîntești le-au urît și s-au învrednicit de împărăția cerurilor, iată și eu, din cît mi-a dăruit Dumnezeu și domnul voievod Io Mireea, pentru

slujba și credința eu care i-am slujit, nu cu fățarnicie, ci cu adevărată și dreaptă credință, mi-am împlinit dorința, ca să dau la Sfintul Munte, la mănăstirea sfântului arhierarh și făcător de minuni al lui Hristos, Nicolae, care este la Cutlumus, la turn, satul numit Cireașov, ca să fie pomenire în fiecare săptămână, mai întâi domnului nostru Io Mircea voievod, apoi și părinților noștri și mie și soției mele, pentru că este mănăstirea noastră.

Și am venit către atotcinstitul părinte și duhovnic și ieromonah chir Ercmia și i-am dat lui aceasta, ca să se roage pentru sufletele noastre, ca prin rugăciunile lui să ne apere Dumnezeu în ziua judecății.

De aceea, să nu se amestece de acum, nici fratele nostru, nici rudă, nici văr, nici nimeni dintre rudele noastre. Cine s-ar încumeta, cineva dintre rudele noastre, sau altul, fie vreun domn al Țării Românești, fie și boier, fie și sudeț, fie oricine, ca să turbure satul dat mănăstirii Sfântului Munte cea de la Cutlumus, unul ca acela să fie blestemat de tatăl și de fiul și de sfântul duh și de toți sfinții care au plăcut lui Dumnezeu și să fie părtaș lui Iuda și lui Arie.

De aceea, s-a scris această scrisoare a noastră și s-a dat părintelui nostru, egumenului și ieromonahului chir Ieremia, luna noiembrie 21 zile, indictionul 7.

Martorii acestei cărți: jupan Vlad, Drăgoi ban, jupan Aga, jupan Detco și Baldovin logofăt.

Eu, jupan Aldea, am scris.

Și eu, jupanița Bisa, am scris.

St. Nicolaescu, *Domnia lui Alexandru Vodă Aldea*, în « Rev. p. Ist. Arch Fil. », XVI (1922), p. 239.

Orig., perg. la muntele Athos.

Traduceri la Arh. St. Buc., S. I., nr. 17 (Clocociov VII/1), ms 205 f. 4 și la Academia Republicii Socialiste România, ms 5236 f. 199—200 v.

Datat după boierii martori, egumenul Ieremia și indiction.

EDIȚII, Slav și trad. Nandriș, *Athos*, 244—245, sub <1414> noiembrie 21. Trad. D.I.R., B., 66—67, sub 1413 noiembrie 21.

20

<Circa 1400>.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia satele Micleușevăț, Curilo și Grădanovăț, pe Dunăre, care să asculte de starețul Sofronie și să lucreze la mănăstire.

† Въ законѣ повелѣ господь Богъ сыновымъ Израилевымъ да на всѣхъко лѣто деса і ствовать, елика аще стажатъ. И се вѣдаше апостоли, свѣтїи и богоносїи отци, съвѣщашъ на помощь и на благодѣтельство душамъ нашимъ и прѣдаша намъ послѣднимъ чадомъ нхъ вси молитвоуж и бдѣнїемъ и постомъ, вси многостынеуж и покланїемъ шрѣвати сѧ въ всѣхъкыихъ зѧкъ съ всѣхъкоуж вѣроуж и оутвержденїемъ, да готови бждемъ оуслышати вси гласъ: „Прїидѣте къ мнѣ

вѣси трѣждащен сѧ и шѣрѣменени и азъ оупокожъ вы, възвѣйте нго мое на себѣ и нащитѣ сѧ ит мене яко кротокъ есмь и смѣрень срдцем и шѣрацете покон дшамъ вашим, нго бо мое благое и брѣмѧ мое легкое. Прїидѣте благословенїи штца моего и наследоуїте оуготованное вам царство ит сложенїа мирѣ, възвѣлькахъ бо сѧ и дастѣ ми части, възждаждѧ сѧ и напоистѣ мѧ, странень бѣхъ и възведостѣ мѧ, нагъ и шдѣстѣ мѧ, колень и посѣтистѣ мене, въ темници бѣхъ и прїидостѣ къ мнѣ“.

Еже и азъ, благовѣрныи и Христолюбивыи и самодръжавныи Іу Мирча келкыи воевода и господинъ вѣсен земи Бжггровлауїнскои ревнѣж послѣдствовати древнїим царемъ и господамъ еже земнаа въ благодѣтелствѣ, мирнѣ прѣпрводнша и небесномуу царствїю сподобишѧ сѧ. Бѣмже яко любящїимъ Бога вѣсѣ поспѣжѧ сѧ въ благое, мждрость бо пѣтьскаа смръть, а мждрость дшувнаа живот и мирь. Єїаже възпомѣнѣжъ господство ми и слово Давида пророка и царѣ, глаголаща: „блаженїи имже штпѣстишѣ сѧ безконїа и имже прикрывша сѧ грѣси, блаженъ мжж емоуже не възмѣнитъ господь грѣха“. И пакы: Имже шѣразомъ жаееть елень на источника водныхъ, сице жаееть дша моя к тебѣ Боже“. Єице възделѣ господство ми въ свѣтыжъ и живоначальныа троицѣ, еже естъ създаиа ит само господство ми на мѣстѣ рекомѣмъ Ншчет, началствоужщѣже въ немъ, молебникоу господства ми, старцѣ квр Гофронїю, даде господство ми село на дшавѣ Миклеушевци и Кврило и Гръдановци, да сѣ въ послѣштво томѣзи монастырю и вѣсѣмъ братїамъ и да сѣ въ шчинѣ и въ шхабѣ.

Твого ради, или естъ сѣдець, или главенькы, или кто ит болѣрь господства ми, никтоже да не смѣеть бантовати села тази, ни ит кожже даждѣ, нѣ да сѣ въ послѣшани старцѣ квр Гофронїю и вѣсѣмъ братїамъ и да работаѣтъ въ монастырь господства ми, до живота господства ми и до жикота прѣвѣзлюбленнаго сына господства ми, Івана Мїханла воеводѣ.

Єубачеже и по смѣртѣи господства ми, да естъ штверѣдено и непотѣкновено кивго избѣретъ господь Богъ въ наследїї господства ми кто ли сѧ вы покѣснѧ да разоритъ сѣи вѣсечьстныи хрисовоуа господства ми, бждї болѣрнн или кто лнбо, то такивыи да естъ проклѧт ит господа вѣсѣдрѣжителѣ и шчлстїе да иматъ сѣ Іоудѣ и сѣ Ирїж; к томѣ и ит господство ми да прїимѣтъ великыи злѧ и шргїж.

† Іу Мирча ввевѣда, милостїжъ Божїемъ господинь.

† În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuială din cîte cîştigă. Şi ştiind aceasta apostolii, sfinţii purtători de Dumnezeu părinţi, ne-au îndemnat spre ajutorarea şi binefacerea sufletelor noastre şi ne-au lăsat nouă moştenire, celor din urmă copiii ai lor, ca unii prin rugăciune şi prin veghere şi post, alţii prin milostenie şi pocăinţă, să ne ferim de toate relele, ca cu toată credinţa şi întărirea să fim gata să auzim acel glas: « Veniţi la mine toţi cei ce vă trudiţi şi cei ce sînteţi împovăraţi şi eu vă voi odihni; luaţi asupra voastră jugul meu şi învăţaţi-vă de la mine, că sînt blind şi smerit cu inima şi veţi găsi pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun

și povara mea este ușoară. Veniți binecuvîntații părintelui meu și moșteniți împărăția cea gătită vouă de la întemeierea lumii, căci am fost flămînd și mi-ați dat să mănînc, am fost însetat și mi-ați dat să beau, am fost străin și m-ați primit, gol și m-ați îmbrăcat, bolnav și m-ați căutat, în temniță am fost și ați venit la mine».

Astfel și eu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Mircea mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, rîvnind să urmez vechilor împărați și domni, care cele lumești le-au cîrmuit cu pace, în binefaceri și s-au învrednicit de împărăția cerurilor. Știînd apoi că pentru cei ce iubesc pe Dumnezeu toate se îndreaptă în bine, căci înțelepciunea trupească este moarte, iar înțelepciunea sufletească este viață și pace. De acestea amintindu-și domnia mea și de cuvîntul lui David proroc și împărat, care spune: « Fericțiți cci cărora li s-au iertat fărădelegile și cărora păcatele li s-au acoperit, fericit omul căruia Dumnezeu nu-i socotește păcatul». Și iarăși: « În același chip precum cerbul dorește izvoarele de apă, astfel dorește sufletul meu către tine, doamne». Astfel a dorit domnia mea spre sfînta și de viață începătoare troiță întemeiată de însuși domnia mea la locul numit Nucet, cîrmuind în ea rugătorul domniei mele, starețul chir Sofronie, i-am dat domnia mea satul pe Dunăre, Miclușevți și Curilo și Grădanovți, ca să fie în supunere față de acea mănăstire și de toți frații și să fie de ocină și de ohabă.

De aceea, fie că este sudeț sau globnic sau cineva dintre boierii domniei mele, mari și mici, dintre dregătorii domniei mele, nimeni să nu cuteze să turbure acele sate cu nici o dajde, ci să fie în supunere față de starețul Sofronie și de toți frații și să lucreze în mănăstirea domniei mele, cît va trăi domnia mea și cît va trăi preaiubitul fiu al domniei mele, Ioan Mihail voievod.

Încă și după moartea domniei mele să fie întărit și neatins de acel pe care-l va alege domnul Dumnezeu în urma domniei mele. Cîc s-ar încumeta să nimicească acest preacinstit hrîsov al domniei mele, boier fiind sau oricine, unul ca acela să fie blestemat de domnul atotțîitorul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie; pe lîngă aceasta și de la domnia mea să primească mare rău și urgie.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 14 (Cozia XXVII/1).

Orig., perg. (32,5×27), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 712 f. 240—241 f. 313 v.—314 v și 215 f. 377—378.

Copii slave cu traduceri ibidem, ms. 712 f. 239—240 și 389 v.—390 și Academia Republicii Socialiste România ms. 5236 f. 7—10.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/11.

După denumirea destinatarului («locul numit Nucet») și după unele formulări diplomatice actul pare a fi de la sf. secolului XIV—începutul secolului XV.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 331—333, sub 1386—1418; *Panaïtescu*, 98—101, sub <1408—1418>. Trad. Nicolaescu, *Hris. Cozia*, 7—9, sub 1386 aprilie 27; *D.I.R.*, B., 59—60, sub <1409—1418>. Facs. *D.I.R.*, B., 315.

<1400—1403>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește fililor lui Batea și fililor lui Neagotă locuri la Mociurițe ș.a., scutindu-i de dări și slujbe, în afară de oaste.

† Бъ Христа Бога благоверныи и Христолюбиви, великыи и самодръжавныи господинь, Іу Мирчѣ воевода, милостива Божіеа и Божиємъ дарованіемъ владан и господствоуаи въсеи земли Оуггровлашкои, запаиннскимъ странам и въсемоу Подоунавію. Благопроизволих господство ми, своимъ благым произволением и дарова господство ми съи въсечастныи и прѣпочтенныи надстоужци над въсѣми частіи и даровъ господства ми, съи хрисевоуа господства ми слоушѣм <господства м>¹и, Батевѣмъ синовом, еднѣ шчинѣ, мѣсто зокемое оу Мочюрицах, а Команоу и Наноулоу въ чѣстѣ>¹, а Станчюлоу и Батю трети чѣст. И въ ином мѣстѣ, Нѣготина шчинна, да ест Команоу и Нан>¹шл, синомъ Батевѣм, половина, а Нѣготиноу синѣ, анепсеем Комановѣм, половина, тако да и сѣ таази шчинны на шхаб шт въсѣкыхъ сѣшжахъ и даждахъ, елика сѣ находѣт въ земли господства ми, почавши шт ш<вчїи>¹ камъ, шт свини кам и шт житарства и шт винарства и шт пчеларства и шт глобѣ и шт покова и шт подъвода, тѣжко еднѣ воинѣ да чинѣт господствѣ ми, а шт иного, шт въсего да ест сѣшѣм господства ми, Батевѣм синшвом а Команѣ и Наншл и Нѣготиноу сыноу, анепсеем Комановѣм, Станчюлоу и Батѣ и тѣхъ дѣцам, внѣшчатом и прѣвнѣчатом.

Хто ли сѣ покоушит шт болѣръ господства ми, велицѣхъже и малихъ, или шт работник господства ми и посрамит съи хрисевоуа господства ми Батевѣм синовѣм, Команѣ и Наншл и Станчюлѣ и Батю и Нѣготинѣ сынѣ, анепсеем Комановѣм и позабавит нѣ ш едином власѣ, еже ш даждахъ или слоужбахъ, таковы имѣт прижти шргил и наказ шт господства ми, нѣ да имѣ е шхаба.

† Еще закинат господство ми, и по съмрѣти господства ми, кого штбереть господѣ Богѣ быти господинѣ Бѣггровлашкои земли, или шт сръдечнаго плода господства ми или шт сръшдник господства ми или шт иноплеменик, аще почѣтет и съхранит и поновитъ съи хрисевоуа господства ми Батевѣм синовом, Команѣ и Наншл, Станчюлѣ и Батю, того господѣ Богѣ да почѣтет и да съхранит здѣ и въ бѣдѣшимъ вѣцѣ и дѣшеж и тѣлом; аще ли поперегѣт и посрамитъ и не поновитъ съи хрисевоуа господства ми, а того господѣ Богѣ да посрамитъ и да поразитъ и да шбнетъ тѣломъ здѣ и дѣшежже въ бѣдѣшомъ

¹ Loc rupt.

вѣкъ и да естъ причлсникъ Июдѣ и Ярин и съ шнѣми рекше иуден еже на Христа спаса нашего: „Кръкъ его на нас и на члдѣх наших“, такоже ест и бждет въ вѣкы, амин.

Снеже съ свѣдѣтеле сѣмѣ хрисоволю: жѣпанѣ Блад и жѣпанѣ Бран и жѣпанѣ Стага и жѣпанѣ Зорза столник и жѣпанѣ Яга, жѣпанѣ Бонкв и Стан и Радѣла вт Берикоеци.

† Іw Мирча еверѣда, милостиѣ Божіеѣ господинѣ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul marele și singur stăpînitorul domn, Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, părțile de peste munți și toată Podunavia. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și a dăruit domnia mea acest atotcinstit și preacinstit, mai presus de toate cinstele și darurile [domniei mele], acest hrisov al domniei mele, slugilor domniei mele, fiilor lui Batea, o ocină, locul numit la Mociurițe. Însă lui Coman și lui Nanul două părți, iar lui Stanciul și lui Batea a treia parte. Și într-alt loc, ocina lui Neagotă, să fie jumătate lui Coman și lui Nanul, fiii lui Batea, iar jumătate fiului lui Neagotă, nepotul lui Coman, ca să le fie ocine de ohabă de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor și de jitărit și de vinărici și de albinărit și de gloabe și de cărături și de podvoade, numai singură oastea s-o facă domniei mele, iar de alta, de toate să fie <de ohabă> slugilor domniei mele, fiilor lui Batea, lui Coman și lui Nanul și fiului lui Neagotă, nepotul lui Coman, lui Stanciul și lui Batea și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor.

Cine s-ar încumeta dintre boierii domniei mele, mari și mici sau dintre dregătorii domniei mele să batjocorească acest hrisov al domniei mele, al fiilor lui Batea, al lui Coman și al lui Nanul și al lui Stanciul și Batea și al fiilor lui Neagotă, nepoții lui Coman și să-i turbure măcar cu un fir de păr, fie pentru dăjdii, fie pentru slujbe, acela va primi urgie și pedeapsă de la domnia mea, ci să le fie ohabă.

† Încă blestemă domnia mea și după moartea domniei mele, pe cine va alege Dumnezeu să fie domn țării Ungrovlahiei sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinsti și va păzi și va înnoi acest hrisov al domniei mele fiilor lui Batea, Coman și Nanul, Stanciul și Batea, pe acela Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească aci și în veacul viitor, cu sufletul și cu trupul; dacă va călca și va batjocori și nu va înnoi acest hrisov al domniei mele, pe acela Dumnezeu să-l batjocorească și să-l nimicească și să-l ucidă, aici cu trupul și cu sufletul în veacul viitor și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și acei iudei cari au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru: « sîngele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri», precum este și va fi în veci, амин.

Аceштия cинт мaртoрии aцecтyи хpиcoв: jyпaн Vlаd ши jyпaн Brаn ши jyпaн Stаiа ши jyпaн Zorзa cтoлниц ши jyпaн Aгa, jyпaн Voico ши Stаn ши Rаdul din Bеrivoești.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Acad. R.S.R., XX 155.

Orig., perg. (44×40,7), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1848.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5286 f. 18—20.

Datat după boierii martori, după titlul domnului și după formularul blestemului.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 324—326, sub circa 1386—1418; *Panaitelescu*, 78—80, sub <1400—1408>; Trad. *D.I.R.*, B., 63—64, sub <1409—1413>. Facs. *D.I.R.*, B., 316.

22

<1400—1418>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița daniile anterioare și dăruiește m-rii Tismana satele: Trufești, Obedin, Ceauri și altele.

Пoнeжe азъ, въ Хpистa Бoгa блaгoвeрныи, Io Мирчa кoвeкoдa, милocтѣж Бoжѣж гoспoдинъ къceи зeмни ѿггpовлaxи, къ началѣ бoгoдaрoвaннaгo мн гoспoдcтвa вeрeтoх мoнaстирѣ къ зeмлн гoспoдcтвa мн нa мeстѣ рeкoмeлa Тисмeнa, eгoжe cвeтoпoчнкшыи рoдитeлѣ гoспoдcтвa мн Io Рaдoулa кoвeкoдa вт вeнoвaнѣa въздвигe и cвeтoпoчнкшыи брaт гoспoдcтвa мн Дaн кoвeкoдa мнoгымлн вeщмн пoкрѣпн. Сeгo рaди блaгoнзвoлн гoспoдcтвo мн, пaкoжe гoспoдcтвeж, снцe и ceмѣ вeспрѣeмннк бытн и вeнoвнтн oубo пoмeнкъ рoдитeлѣ гoспoдcтвa мн и брaтa жнкoтaжe рaдѣ гoспoдcтвa мн и cпacенѣa, съ хрaм прeсвeтыж влaднкнцж Бoгoрoднкцж и прнcнoдeквы Mарѣж oукрeпнтн къcккымлн прнлoгкы и дoхoдцн н нeдoсвeршeннoe нcпaлнтн. Нeтъчѣжжe ce, нж н eнкa рoдитeл мoн н брaт мoн прнлoжнкшж ceмѣ мoнaстнрю къcк пoтвeржднтн н oукрeпнтн, cлaкы рaдн бoжѣж, къ хвaлжжe н чeстн прeслaвныж влaднкнцж нaшж Бoгoрoднкцж, пaкo дa eїж вeрaшж къ жнкoтѣ гoспoдcтвa мн oукрeпнтeлѣ н пoлнвшнкнцж, къ cтpaшныи жe дeнкъ жнзнн вeчныж xoдaтaнцж.

Пpъкe пoтвeрждa гoспoдcтвo мн прнлoжeнaа вт cвeтoпoчнкшыaгo рoдитeлѣ гoспoдcтвa мн Рaдeлa кoвeкoдж: ceлoу Кeмaнскыи Бpвд c Toпopнoм н блaтo Бнcтpeц вт Toпaльцa дo Бpъзoгa Гpълa, вшыe Кoкaчнкцж, н прн нeм ceлa Хpъcoкa съ Гaлчюшoрoм н Тисмeнa, eнкo кe Лнгaчeшкo н Pшeшeшкo, н жнтo вт Жaлeшкoгa eждeткa, ѱ къблoк нa вeсeкo лeтo н сыpнeнѣa лe мeхoв н ѱ сыpoк, ѱ мeхoв мeдa.

И къ силъ прилагаат и господство ми села: Тръфещи и Пятра и Съединъ и Чабрин и Згрин и Дъшгъца и Памчина и Жарковец, Барокник и Съшицъ съ Нокоселци и на Блатници селю Пестичево, що ест приложнаа родителъ господства ми госпожда Калинкыла и селю Согонно що былъ приложна Лоукач.....¹ и Гагавъць, що ест кѣнилъ попъ Никодимъ въ Дана коевода и водѣница въ Бистрицъ що ест приложнаа мати господства ми.....².

Къ силъ потвърждаамъ що ест приложна скѣтопочинишии стрижъ господства ми Владиславъ коевода скѣтомъ Яндонію на Бодници, селю Жидовцицъ и Петровицъ и Кръбовицъ и киръ срѣднѣи вес на Желѣзныиъ Братъ и вътъ и съмъ връшицъ Т-токъ и Дѣнакъ вътъ Сърѣхове Падины до хотарѣ Ръшавскыиъ и Голѣма Бодница вътъ Дѣнакъ зъ Бахнинѣмъ селницомъ и съ ирѣшиѣ и съ анвадами, Съхуровица въса и Церковъць. Приложи господство ми на бани вътъ Чопъ Ханѣшова кола на Братилокъ Т-токъ.

Сила въскѣ прилага и потвържда господство ми съ въскѣкымъ повелѣнїемъ и оутвържденїемъ да бѣждѣтъ неподкижна и непрѣложна до живота господства ми и до живота сына господства ми, Іу Муханла коекодъ. Такожде и села свободна вътъ въскѣкыиъ работъ и данковъ и доуходковъ господства ми.

Къ симъ повелѣкатъ господство ми самокластномъ быти инокомъ въ шбою монастырю и по смърти началствѣщаго имъ, началника никто да не поставѣтъ, ни азъ самъ коевода Мирча, ни инъ кто вътъ нѣже по мнѣ, тѣчѣиъ егоже сами благоволатъ, ниже да се развритъ чинъ и прѣданїе Никодимово и мое повелѣнїе.

Кто ли дрѣзнетъ, макаръ и само господство ми, или вътъ сынѣкъ господства ми, или кто вътъ господъ иже хоцетъ настати по моемъ трагѣ и поицетъ разорити сїе потвържденїе и повелѣнїе господства ми и чинъ и прѣданїе Никодимово, таковаго да поразитъ господъ Богъ страшнымъ и праведнымъ своимъ сѣдомъ и да мѣ естъ съпостатъ прѣскѣтаа владичица Богородица и да естъ проклатъ вътъ скѣтыхъ и въселенскыиъ зъ съборѣ и да естъ причѣтенъ Іоудѣ и Ісїоу и всѣмъ штрекииимъ сѣмъ господъ и прѣдакииимъ тѣмъ на съмъртъ.

† Іу Мирча коевода, милостивъ Божїемъ господнѣмъ.

† Pentru că eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată țara Ungrovlahiei, la începutul domniei dăruite mie de Dumnezeu am aflat o mănăstire în țara domniei mele la locul numit Tismena, pe care sfintrăposatul părintele domniei mele Io Radul voievod a ridicat-o din temelie și sfintrăposatul fratele domniei mele Dan voievod a întărit-o cu multe lucruri. De aceea, a binevoit domnia mea, ca precum în domnie să le fiu urmaș, așa și în aceasta și să înoiesc așadar pomana părintelui domniei mele și a fratelui, pentru viața și mîntuirea domniei mele, acest hram al preasfintei stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l

¹ S-au adăugat ulterior, peste un loc răzmit, cuvintele: «и Бистрицъ с царинѣ».

² Ca adaos marginal, ulterior, cuvintele: «и Аврѣла и Чирвилъ и Тѣрѣларинѣ».

întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nedesăvârșite să le împlinesc. Nu numai aceasta, dar și câte au dăruit părintele meu și fratele meu acestei mănăstiri pe toate să le împuternicesc și să le întăresc, spre slava lui Dumnezeu, în lauda și cinstea preaslăvitei noastre stăpîne, născătoare de Dumnezeu, ca s-o aflu pe ea întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în ziua cea cumplită, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Mai întâi întărește domnia mea cele dăruite de sfîntrăposatul părintele domniei mele Radul voievod: satul Vadul-Cumanilor cu Toporna și balta Bistreț de la Toplăța pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița, și pe lîngă aceasta, satele Hîrsova cu Sălcișorul și Tismena, cît a fost Ligășească și Rușească, și 400 de găleți de grîu din județul Jaleș, pe fiecă an și 35 de burdufuri de brînză și 10 cașcavale și 10 burdufuri de miere.

Și pe lîngă acestea, dăruiește și domnia mea satele: Trufeștii și Piatra și Obedin și Ceaurii și Ugri și Dușăști și Ploștina și Jarcoveț, Varovnic și Sușița cu Novoselți și la Blatnița satul Pesticovo, pe care l-a dăruit maica domniei mele, doamna Calinichia și satul Sogoino, pe care l-a dăruit Lucaci...¹ și Sagavăț, pe care l-a cumpărat popa Nicodim de la Dan voievod și moara la Bistrița, pe care a dăruit-o mama domniei mele...²

Pe lîngă acestea, întăresc ce a dăruit sfîntrăposatul unchiu al domniei mele Vladislav voievod sfîntului Andonie de la Vodița: satul Jidovșița și Petrovița și Vîrbovița și întreg vîrtejul din mijloc la Porțile de Fier și din opt pescării zeciuală și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la hotarul Rîșavei și Vodița Mare de la Dunăre cu seliștea Bahnei și cu nucii și cu livezile, Elhovița toată și Țerovăț. A dăruit domnia mea la baia de la Bratilov, de la roțile lui Ciop Hanoș, zeciuală.

Acestea toate le dăruiește și le întărește domnia mea cu toată porunca și întărirea să fie nemișcate și neschimbate cît va trăi domnia mea și cît va trăi fiul domniei mele, Io Mihail voievod. De asemenea și satele slobode de orice munci și dări și venituri ale domniei mele.

Pe lîngă aceasta, poruncește domnia mea: călugării din amîndouă mănăstirile să fie de sine stătători, și după moartea cîrmuitorului lor, nimeni să nu le pună cîrmuitor, nici eu însumi, Mircea voievod nici altul dintre cei de după mine, ci numai pe cel pe care ei singuri îl vor binevoi, nici să se strice rînduiala și datina lui Nicodim și porunca mea.

Cine ar cuteza, măcar și însumi domnia mea sau dintre fiii domniei mele sau vreunul dintre domnii ce vor sta pe urma mea și vor căuta să strice această întărire și poruncă a domniei mele și rînduiala și datina lui Nicodim, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu cu cumplita și dreapta lui judecată și să-i fie potrivnică preasfînta stăpînă născătoare de Dumnezeu și

---

¹ S-au adăogat ulterior, peste un loc răzuit, cuvintele: «și Bistrița cu vama».

² Ca adaos marginal ulterior, cuvintele: «și Leurda și Cîreșelu și Turcinești».

să fie blestemat de cele 7 sfinte și ecumenice soboare și să fie socotit cu Iuda și cu Arie și cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 3 (Tismana I/3).

Orig., perg. (43×30), pecete atârnată, căzută.

Cu o trad. din 1862. Alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 62—63 și 335 f. 212v.—214. Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, XX/13 și XX/14.

Deși în ultima vreme s-au ridicat obiecții asupra autenticității actului, argumentele aduse nu ni se par suficient de temeinice pentru a-l declara fals.

După conținut (creșterea moșilor Tismanei) și după unele formule diplomatice, documentul poate fi datat 1400—1418.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 334—336, sub circa 1386—1418; *Panaitescu*, 87—90, sub (1408—1418). Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 15—17, fără dată; *D.I.R., B.*, 60—62, sub <1409—1418>.

23

1400 (6908) iulie 20, Argeș.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește lui Micul și lui Stoia, pentru credincioasă slujbă, jumătate din satul Mîndra, în Țara Făgărașului.

Én a Christus Istentől méltóztatott, egyedül birálkodo keresztényi ura, nagyságos Mirtze vajda Isten kegyelmességéből egész Havasalföldének vajdája, az ki biralkodom egész az Dunáig, és az havason által Fogaras vidékén az Oltig.

Igaz Tiszta szivből akarta az én vajdaságom, és ajándék-oztattam az ide alá meg irt boerokot evvel az én örökös állandó szabadságról való levelemmel, Mándran lako Mikulnak és Sztojának, az én boerimnak, ugyan Mondra nevű falunak felével és minden dézmájával, disznoból, méhből, borból, és malomból és mindenekből valami vagyon, hogy övek legyen örökös jóságok és birodalmok ösre magoknak, gyermekeiknek, onokájoknak és senki az én boerim közzül, avagy szolgálím közzül, az én engedelmemet és adományomat megháborítani ne merészlleje, hanem engedgye békességesen jámbor szolgálatyok után Mikulnak és Sztojának ezt az örökséget örökkösön birni mert az én jo akaratom szerént adtam, hasonloképpen, és ha valaki lészen holtom után vajda az országban és Fogaras vidékén, az én nemzetségemből, avagy másébol, vagy magyar országi nemzetségből való, ha az én adományomat meg tartya, és oltalmazza, azt az Isten is oltalmazza meg, valaki pedig meg nem oltalmazza és meg nem tartya azt az Isten is ne oltalmazza, hanem Judással és Ariussal az mulhatatlan világban, és a Zsidokkal legyen annak része, az kikkel azt kiáltattak, hogy a Christusnak vérét mireánok vesszük, és a mi maradékunkra, azokkal edgyütt lakhasson mindörökké. Ezeknek utánna egy néhány boerokot is irtam bizonyosságul, ugy mint Vlad ur. 2 Ioan ur. 3 Velka 4. Stanil, 6. Marin, 7. Koszte, 8. Bratul, 9. Bade, 10. Baldovin logofet.

Datum in arce nostra Arges, die 20 Iuly, anni a Creatore Mundi 6908 <1400>.

† Eu, de Hristos Dumnezeu învrednicitul, domn autocrat creștin, marele Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Țara Românească, stăpînitor pînă la Dunăre și peste munți în Țara Făgărașului pînă la Olt.

Din inimă cu adevărat curată a voit domnia mea de am dăruit prin această carte de privilegiu, pe boierii aici mai jos scriși, boierii domniei mele, Micul și Stoia, locuitori în Mîndra, cu jumătate din satul numit Mîndra și cu toată dijma lui, din porci, din stupi, din vin, din moară și din toate cîte va fi avînd, ca să le fie în veci moșie și stăpînire, lor, copiilor și nepoților lor. Și nimenea din boierii sau slugile domniei mele să nu îndrăznească să atingă miluirea și darul meu, ci să lase pe Micul și Stoia să țină în pace această moșie în veci, pentru slujba lor credincioasă, fiindcă am dăruit-o de a mea bunăvoie.

De asemenea, cine va veni după moartea mea domn în Țara <Românească> și în Țara Făgărașului, <fie> din neamul meu sau din alt neam sau dintr-un neam din Țara Ungurească, dacă va ține și va păzi dania mea, pe acela să-l țină și Dumnezeu; iar dacă nu o va ține și nu o va păzi, nici Dumnezeu să nu-l țină, ci să aibă parte cu Iuda și Arie în lumea de veci și cu acei jidovi care au strigat că luăm asupra noastră sîngele lui Hristos și asupra urmașilor noștri, cu aceia împreună să locuiască în veci.

După aceasta și cîțiva boieri am scris ca martori, precum: jupan Vlad, 2. jupan Ioan, 3. Velca, 4. Luca, 5. Stănilă, 6. Marin, 7. Costea, 8. Bratul, 9. Badea, 10. Baldovin logofăt.

S-a dat în cetatea noastră Argeș, în ziua de 20 iulie, anul de la facerea lumii 6908 <1400>.

După I. Pușcariu, *Fragmente istorice*, IV, p. 43—45.

Trad. maghiară după un orig. slav, pierdut.

EDIȚII. Maghiar și trad. Tocilescu, *București*, 18—21; Panaitescu, 65—67. Trad. D.I.R., B., 48—49. Facs. Tocilescu, l.c.

24

<1401—1406>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește jupanului Fintea și altora locuri pe Argeșel și pe Elovița și la Frăsinet, scutindu-i de dăjdii și slujbe.

† Изъ, въ Христа Бога благокрномъ и Христолюбикомъ, самодержавномъ Іу Мирчѣ великѣи воевода, милостію Божію владяущомъ и господствующомъ всюю землю Оугрорвахиномъ и странниахъ планенскимъ [и страннии] и по всемъ дѣшакію, Халлаш херцегъ и Сегеринскомъ банствѣ. Благопроизколеніемъ своимъ и чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ, дарокахъ господство ми чьстнїи предстоищенъ волѣрю господства ми <въ>сечестнїю сїю хрисокъ господства ми по жѣпанъ Финтѣ и нѣговѣмъ дѣтцамъ и Владъ и нѣговѣмъ дѣтцамъ и Казанъ и нѣговѣмъ дѣтцамъ

и Радѣлов и Бонневъ и Нѣгѣлов и нѣговѣм дѣтцам¹ и Мирчѣв и дрѣголы Мирчевъ, да бѣдѣт имъ въ село Оухаба мѣсто, вѣачи на Ирѣшилѣ и на Бловнице и на Фрасинет, да почивше вт овне вал и вт сѣини и вт житарства и вт рыби вама и вт винарства и вт пчеларства и вт глоб и вт подводам, тѣкмо да чинѣт господствѣ ми <вонскѣ, а вт много>² вт всего оухаба, да не имат кто нихто мѣтѣх; дѣтцам и внѣчатам и прѣвнѣчатам, да бѣдет вни мирно вт вѣсѣх пажизеніѣ и даждове даже до жикота господства ми и даже до живота прѣвѣзлюбленнаго датцѣс господства ми Іѡ Миѡхана воеводѣс. И вт некогождо работ<ниці> господства ми, вт маліих до великіих, послаемних по милостѣх и работа госаодства ми, да не смѣют позабавит даже и до влас едном главнѣс, ни вт жѣпан Финтѣ, ни нѣговѣм братиѣм, ни вт тѣх селн, не тѣх людѣи их, понеже имат прѣѣт заѣ вргіѡ и казнѣ вт господства ми и срамот по не прѣслѣшаніѣ повеленіѣ господства ми хрисов господства ми.

Щеже и закланнѣем поставих господство ми, по смрѣти господства ми, в ниже избѣрет господъ Богъ да бѣдет господинъ землѣ Бласкомѣс, ли вт сѣрѡдникъ нашѣ, ли вт иноплемѣнник быти господинъ землѣ Блаское, тои да имат поновити и прѣхвѣтити сѣѡ чистном хрисов господства ми, по него господъ Богъ да поновит заѣ с тѣлом и да сѣхранит въ кодексом вѣцѣ дѣша его. И нже разорит и не прѣхвѣтит, анѣ посрамит по сем чыстномѣ хрисов<во>м господства ми, по него господъ Богъ да га развѣет и да га посрамит и да га разорит, заѣ въ господствѣ его и въ бѣдѣщом вѣцѣ дѣшѣс его и да бѣдет треклет <вт> триста и вемъ на десѣт втцѣ Богоносници, нже въ Никен и да бѣдет причастен со Іѣсѡ и сѣ Ирѣем и сѣс дрѣги некѣрным евреем, нже возопиша на крок господа Іѣсѡ Христа рекѣще: „кров его на нас и на чадах наших“, ест и бѣдет во вѣкѣ, вѣкомѣ, аминѣ.

Бого радѣ свѣдѣтеле поставѣем господство ми сѣѡ чыстномѣ и благовѣобразном хрисов господства ми, егда даровах волѣрномѣс господства ми жѣпанев Финтѣк и нѣгозѣм чадцам нам.

† Eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, singur stăpînitorul, Io Mircea mare voievod, din mila lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de la munte [și al părților] și pe toată Dunărea, Amlașului herțeg și al Banatului Severinului. Din bunăvoința sa și cu curată și luminată inimă, am dăruit domnia mea atotcinstitul acest hrisov al domniei mele cinstitului de față boier al domniei mele, jupan Fintea și copiii lui și Vlad și copiii lui și Cazan și copiii lui și Radul și Voinea și Neagul și copiii lui³ și Mircea și alt Mircea, să le fie lor în satul Ohaba loc, însă pe Argeșel și pe Elovița și la Frăsinet, începînd de la vama oilor și de porci și de jîtărit⁴ și de vama peștilor și de vinăriciu și de albinărit și de gloabe

¹ Cuvintele: «и икрѡкѣм дѣтцам» sînt șterse ulterior.

² Lipsă în text.

³ Cuvintele: «și copiii lui» au fost șterse ulterior.

⁴ Traducerea veche adaugă după cuvîntul «jîtărit»: «adecă de cliciari care strîng piinea domnească».

și de podvoade, numai <oastea>¹ să facă domniei mele, <iar de altele>¹, de toate ohabă, să nu aibă nimeni amestec; <am dat> copiilor și nepoților și strănepoților să fie ei în pace de toate mîncăturile și dăjdiile cît va trăi domnia mea și cît va trăi preaiubitul copil al domniei mele, Io Mihail voievod. Și nici un dregător al domniei mele, de la mici pînă la mari, trimiși după milele și muncile domniei mele, să nu îndrăznească a-i împiedica, nici pînă la un fir de păr din cap, nici pe jupan Fintea, nici pe frații lui, nici satele lor, nici acei oameni ai lor, pentru că vor primi mare urgie și pedeapsă și rușine pentru neascultarea poruncii domniei mele și a hrisovului domniei mele.

Încă și blestem am pus domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din ruda noastră sau din alt neam, să fie domn al Țării Românești, acesta să aibă a înnoi și să păzească acest cinstit hrisov al domniei mele; pe acela domnul Dumnezeu să-l înnoiască aci cu trupul și să păzească și în veacul viitor sufletul lui; iar cel ce va strica și nu va păzi, ci va batjocori acest cinstit hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l zdrobească și să-l batjocorească și să-l nimecească aici, în domnia lui și în veacul viitor, sufletul lui și să fie de trei ori blestemat de trei sute optsprezece părinți purtători de Dumnezeu cei de la Nicheia și să fie socotit cu Iuda și cu Arie și cu alți necredincioși evrei care au strigat asupra sîngelui domnului Iisus Hristos zicînd: «sîngele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri», este și va fi în vecii vecilor, amin.

De aceea, am pus martori domnia mea acestui cinstit și cu frumoasă față hrisov al domniei mele, cînd am dăruit boierului domniei mele, jupan Fintea și copiilor lui.

Academia Republicii Socialiste România, ms. nr. 2456 f. 49—50.

Copie din sec. XVIII.

Cu o trad. incompletă, ibidem, f. 70.

Datat după titlul domnului și după formularul blestemului.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 62—63, sub <1409—1418>.

25

<1402—1403>.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia satele: Călimănești, Jiblea, Brădățeni, Seaca și Hinățești, toate scutite de dări și munci domnești.

† Из, нже въ Христа Бога благочестивы и Христолюбивы, Ювана Мирча великын воєвода и господинъ въсен земли Уггровлахѣнскон. Бланко по силѣ писелѣ-

¹ Lipsă în text.

дѣвати извѣлихъ прославити прославльшаго мѧ Бога и на престолаѣ рѣдителии мѡиихъ со славою вѣзнесеша.

Тѣмже благоизвѣлихъ господства ми въздвиженѣи шт основанїѧ монастырѣ въ имѧ свѣтѣѧ и живоначальнѧ и нераздѣлимѧ тронѣсѧ несозданнаго божества, еже царїе царствѣют и господствѣют господства, еже ради живем и движем сѧ и есмь, на мѣстѣ рекомое Нѣчет, на Олтѣ, рекше Квзѧ и приложихъ господство ми елика къ потребѣ инѡкѡѧ живѣщимъ въ тѡи шентели въ пицѣ и вѣждѣсѣ: селѡ близъ монастырѣ зѡвоемоѣ Калиманеши и дрѡгоѣ селѡ прѣз Олт именемъ Жибла. Ещѣже и Брадаѣени и Сека на Рыбѣницѣ селѡ Хинатеши. Еѣѧ всѧ предреченнаѧ да сѣт свобѡдна шт всѧкѡѧ данѡе и рабѡт господство ми и ни шт кѡгоже непѡтъковенно, ни да сѣт томѣ свѣтомѣ храмѣ въ шчинѣ и въ шхѡбѣ до живота господства ми.

Ещѣже и по смерти господства ми, кѡгѡ избѣретъ господѣ Богѣ бити господина Блѡшконъ Земли, или шт сѣрѡднѣѧхъ господства ми, или еѣди кѡѡ господина на столѣ господства ми, да аще понѡвѣит и почтет и оутѣрдит сѣи хрисѡвѣѧ господства ми, тѡ такѡваго да оутѣрдитъ господѣ Богѣ и да шкрѣпитъ въ господствѣ еѡѡ; аще ли разѡрѣит и посрамѣит, тѡ таковаго да разѡрѣитъ господѣ Богѣ и да оубѣѣтъ зѡѣ тѣлѡмъ, а въ еѣдѡщїи еѣк дѡшѣ его, да иматъ оучастїе съ Исѡсѣ и съ Прїю и съ шнѣми рекшими ѣсѡден, крѣѡе его на нѡѧ и на чѡѡда ихъ, аминъ.

Еѡ честны хрисѡвѣѧ испѣса сѧ по шрїзмѣ великиѡѡ вѡеѡѡда, Іѡ Мирѡа и господина вѣсѣѧ Оуггѡвѡлахїи въ лѣтѡѡ х̄шѡѡсѣ, индиктїѡѡнѣ аї, мѣсеѡа майѧ к̄.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Ioan Mircea mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. După putere am binevoit să urmez spre a proslăvi pe Dumnezeu, care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul părinților mei.

De aceea, am binevoit domnia mea să ridic din temelie o mănăstire în numele sfintei și de viață începătoare și nedespărțitei troițe, dumnezeire nezi-dită, prin care împărații împărătesc și domnii domnesc, pentru care trăim și ne mișcăm și șintem, la locul numit Nucet pe Olt, adică Coziua, și am dăruit domnia mea cîte șint pentru nevoia călugărilor ce trăiesc în acel locaș, pentru hrană și îmbrăcăminte: satul lângă mănăstire numit Calimănești și alt sat peste Olt, anume Jiblea. Încă și Bradățeanii și Seaca și pe Râmnic satul Hinateștii. Aceste toate mai sus-spuse să fie șlobode de toate dările și muncile domniei mele și de nimeni neclintit, ci să fie acestui șfint hram de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rudele domniei mele sau fie orice domn în scaunul domniei mele, dacă va înnoi și va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele, pe unul ca acela să-l întărească domnul Dumnezeu și să-l

împuternicească în domnia lui; dacă însă va nimici și va batjocori, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu și să-iucidă trupul și în veacul viitor sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei cari au spus: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor, amin.

Acest hrisov s-a scris din porunca marelui voevod Io Mircea și domn a toată Ungrovlahia, în anul 6896 <1388>, indiction 11, luna mai 20.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 243—244.

Copie.

Cu o trad.; alte traduceri ibidem, mss. 209 f 26 și 215 f. 5 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 203—204.

Data greșită. Datat după conținut, după formă (denumirea destinatarului, «locu numit Nucet pe Olt» și formularea blestemului), considerînd că indictionul este bun. EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 45—47, sub 1388 mai 20. Trad. Tocilescu, *Doc. ist. II*, 28—29, sub 1388 mai 20; *D.I.R.*, B., 43, sub 1388 mai 20.

26

<1402—1418>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana un loc pe Prahova, cu biserică, moară și metoh.

† Язь ниже въ Христа Бога благоверныи и Христолюбивыи и самодержавныи господинь, Іу Мирча великыа киекѡда, милостію Божію и Божіим дарованіем, владающеи и господствующии всен земли Эггровлахїискон, благопронзволах господство ми, своим благым произволеніем, чистым и свѣтлым срѣдцем господства ми, даровахъ сынъ всечестныи и благоверныи и прѣпочтанныи, настоящии хрисовеса господства ми, ниже надъ всѣми честныи и дарове, мнѡнастеремъ господства ми въ Къзїю, шентели свѣтыа тронца, и шентели свѣтыа благовѣщенїа, ниже на Кѡдмѣнѣ, и живущѣ въ ныхъ, наставникѣ егѡменѣ кѡрѣ Фѡфронїю, якѡ да естъ тѣмъ свѣтымъ храмомъ мѣсто на Прахѡвѣ водна съ црѣккыи и съ воденицею и съ метѡхи, въ мчннѣ и въ мѡабѣ, двѣ живѡта господства ми и двѣ живѡта сына господства ми, Мнѡнаста киекѡдѣ и не вът когоже непотѣковенно. Пивнеже кѡи се бы покѣсла вът бѡлѣрь и вът слѡгъ господства ми великыхъже и малыхъ да проситъ този мѣсто вът мѡнастеръ господства ми, тѡ таковоѡ да естъ свѣстатъ свѣтаа тронца и <въ> шргїю господскон да ѡмрѣт, пивнеже даде господства ми тѣмъ свѣтымъ мѡнастеремъ, да естъ пища божественнымъ инѡкомъ еже хѡтѣатъ быти и пребывати въ тѣхъ свѣтыхъ храмѣхъ въ вѣчнѡе късполнненїе, пачеже и за здравїе телесное господство ми.

Тѡгѡ ради и ящеже и по смерти господства ми, кѡгѡ избереѡтъ господѣ Богѣ быти господиньъ Блѡшкѡви землии наи вът сѣродникъ господство ми наи

БСДН КТѠ ДА БСДЕТ ГОСПОДИНЬ НА СТОЛѢ ГОСПОДСТВА МН, ДА АЩЕ ПОНОВИТ И ПОЧТЕТ И СТЕРДИТ СІЮ ХРИСОВЪА ГОСПОДСТВА МН, ТѠ ТАКОВАКИѠ ДА ОУТВЕРДИТ ГОСПОДЪ БОГЪ И ДА СКРѢПИТ КЪ ГОСПОДСТВѢ ЕГѠ; АЩЕ ЛИ РАЗВРИТ И ПОСРАМИТ, ТѠ ТАКОВАГО ДА РАЗОРИТ ЕГО ГОСПОДЪ БОГЪ И ДА ОУКЪІЕТ ЗДЕ ТѢЛОМ И КЪ БСДШЦІИ ВЕКЪ ДШШЕЮ И ДА ИМАТ ОУЧАСТІЕ СЪ ІСДЪС И СЪ ІРІЮ И СЪ ШНѢМН РЕКШИМИ ІУДЕН, КРѠКЪ ЕГО НА НЫХ И НА ЧЛДА НЪ, АМИН.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul domn, Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei. Am binevoit domnia mea, cu a mea bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit hrisovul de față al domniei mele, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, mănăstirilor domniei mele, de la Cozia, locașul sfintei troițe și locașului sfintei blagoveștenii care este la Codmeana și celor cari viețuiesc într-însele, nastavnicului, egumenului chir Sofronie, ca să fie acestor sfinte hramuri un loc pe apa Prahovei cu biserică și cu moară și cu metoh, de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea și cît va trăi fiul domniei mele, Mihail voevod și de nimeni neatins. Pentru că cine s-ar încumeta dintre boierii și dintre slugile domniei mele, mari și mici, să ceară acel loc de la mănăstirea domniei mele, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfînta troiță și să moară în urgia domnească, pentru că a dat domnia mea acelor sfinte mănăstiri să fie de hrană dumnezeștilor călugări cari vor fi și vor locui în acele sfinte hramuri, spre veșnică pomenire, de asemenea și pentru sănătatea trupească a domniei mele.

De aceea, încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rudele domniei mele sau oricine va fi domn în scaunul domniei mele, dacă va înnoi și va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele, pe unul ca acela să-l întărească domnul Dumnezeu și să-l împuternicească în domnia lui; dacă însă va nimici și va batjocori, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu și să-lucidă aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei, care au spus, singele lui asupra lor și asupra copiilor lor, amin.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 247.

Copie.

Cu o trad. ibidem, f. 247v.—248.

După denumirea destinatarului («Cozia»), după egumen și după formularul blestemului, documentul nu poate fi decît după 1401.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 328—330, sub circa 1386—1418; *Panaitescu*, 93—95, sub <1408—1418>. Trad. *D.I.R.*, B., 57—58, sub <1409—1418>.

<1402—1418>.

Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nici rudele, nici dregătorii domnești să nu oprească pe cei ce vor să-și dăruiască averile m-rii Cozia. De asemenea, întărește mănăstirii daniiile făcute de Anghel de la Ocna.

† Язъ Іу Мирча великын воєвода и господинь въсєи земни Оуггровлахїискою. Дават господство ми сїе врїзмо господства ми молебныкоу господства ми, старцѣ кұр Софронїю wt Козїж, іако варє хто си щєт прѣдат дѣшж и нманїє си въ монастыр wt Козїж или болѣрин или слоуга господства ми или кнѣс или прочїи чловѣкѣ, рекше сирак, да не смѣет wt рода или wt сьродника тугвзн чловѣка поискати, ниже слово рещи за тозн, понеже хто см щєт покѣсит да и щєт прѣщєт велико зав и врїж wt господства ми.

И ещєже и Яггелъ wt Окна, варє що єст дал монастырю и реклѣ съ своимъ жнїком, къща см и мѣста ли, лозїа ли, добыток ли мрѣтєъ или жнє, или бжди что wt мала до голѣма, въсє да єст старцѣ кұр Софронїю. Я нїкто wt рода Яггелова или wt сьродника мѣ или wt братїа мѣ, или пакы wt работник господства ми, сждєц ли, глобник ли или бждї кон работник, да не смѣет ни славєк рещи, нж варє хто, како си щєт дѣшж вставит ҃ монастыр wt Козїж. такози и да стонт непоколѣбнїмо до живота господства ми и сына господства ми, Мїханаа воєвода.

Пачєже и по сѣмрѣти господства ми, хто втерѣдит, того господь Богъ да бкрѣпит, а хто ли разорит, таковааго Богъ да вєнет и въ сїи вѣк и въ бжджщїи и да єст проклѣт wt wtца и сына и свѣтаго дѣха, амїн.

† Іу Мирча вєєвѣда, милостїа Божїєа господинь.

† Eu, Io Mircea mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele rugătorului domniei mele, starețului chir Sofronie de la Cozia, ca oricine se va închina cu sufletul și cu averea lui la mănăstirea de la Cozia sau boier sau sluga domniei mele sau cneaz sau alt om numit sărac, să nu cuteze din neamul sau din rudeniile aceluia om să ceară socoteală, nici să spună un cuvânt pentru aceasta, pentru că cine se va încumeta, va primi mare rău și urgie de la domnia mea.

Și încă și Anghel de la Ocna orice a dat mănăstirii și a spus cu limba lui, casa lui și locuri sau vii, avere moartă sau vie sau orice, de la mic pînă la mare, toate să fie ale starețului chir Sofronie. Și nimeni din neamul lui Anghel sau din rudeniile lui sau din frații lui sau iarăși dintre dregătorii domniei mele, fie sudeț fie globnic sau orice dregători, să nu cuteze să spună niciun cuvânt, ci oricine cum își va închina sufletul la mănăstirea Cozia, așa să și rămână neclintit, cît va trăi domnia mea și fiul domniei mele Mihail voievod.

Încă și după moartea domniei mele, cine va întări, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească, iar cine va nimici, pe acela domnul Dumnezeu să-l omoare și în veacul acesta și în cel viitor și să fie blestemat de tatăl și de fiul și de sfântul duh, amin.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 15 (Cozia XL/1).

Orig., perg. (30×23), pecete atârnată, căzută.

Cu o trad. din 1914; altă trad., ibidem, ms. 209 f. 29.

Copii slave cu traduceri ibidem, ms. 712 f. 241 și Academia Republicii Socialiste România, XI/265 și ms. 5236 f. 5—6.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 5—6.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/12.

Datat după denumirea destinatarului («Cozia») și după egumen.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 327—328, sub 1386—1418; *Panaitescu*, 97—98, sub <1408—1418>. Trad. *D.I.R.*, *B.*, 58—59, sub <1409—1418>. Facs. *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 11, sub <1408—1418>; *D.I.R.*, *B.*, 314.

28

<1404—1406>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cozia toate bășile pe Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței, cu toate veniturile.

† Язъ иже въ Христа Бога благоверный и благочестивый и Христулюбивый и самодержавный, Іо Мирча великий воєвода и господинъ, милостѣжъ Божиѣ и Божиємъ дарованіемъ владажи и господствѣжи въсєи земли Эггровлахѣнскон и западинскыя, ещєже и къ Татарскимъ странамъ и Ямлашъ и Фаграшъ херцегъ и Гѣверинскомъ банствѣ господинъ и шеа пола по въсєемъ Подънавѣоу, даже и до Великаго Мѣрѣ и Дръстрѣ градъ владалецъ. Благопронзволи господство ми сконмъ благымъ пронзволеніемъ, чистымъ и скѣтлымъ сръдцемъ и даровахъ сжи въсєчѣстныи и благообразныи и прѣпочтанныи и надъ въсѣмъ чѣсти даривъ настожи хрисовѣа ѡтцоу и молебныкъ господства ми старцѣ Гофронію и въсѣмъ братіямъ монастырскимъ шербѣтажицѣ се въ храмъ скѣтыжъ и живоначалнымъ Тронцѣ на мѣстѣ рекомѣль Нѣчет, тако да сжъ въ шѣнжъ и въ шхабѣжъ въсѣ блата почавше ѡтъ Гѣпатѣа дори до ѡстїе Яловници, по Дѣнарѣ.

Глѣба ли сѣ шѣтъ шчинити по тѣхъзи блата, дѣшегъшенна ли, бѣдѣ ѡтъ пастыренъ, бѣди ѡтъ конго чѣловѣка, прѣвелика болѣрїна, или мала, все да естъ монастырско. Ещєже и ѡтъ пчелъ каре колико се хѣтѣтъ нахѡдити по тѣхъ блата, до гдѣ имъ естъ хотаръ, монастырскимъ чѣловѣкѣ да имъ възиматъ камѣ ѡтъ пчелъ и ины въсѣ работи колико се хѣтѣтъ прилѣчитъ. И тѣзи естъ чѣловѣкѣ цѡ сѣ естъ прѣклонна старцѣ Гофронію, да естъ монастырскимъ послѣшникъ, именемъ Тѣмпа, еже естъ и тои приложиа едно грѣло Гѣпатѣа. Нихѣто ѡтъ работникъ господства ми да не посланитъ Тѣмпѣ, или естъ сѣдѣцъ или бѣдѣ конъ болѣрїна, нѣжъ Тѣмпа да естъ колѣнъ да възметъ камѣ ѡтъ грѣло Гѣпатѣа. Я ѡтъ дрѣсѣхъ блата кого възлюбитъ старецъ

Софроніе и въскѣ братїа да си поставѣтъ чьловѣка, да съберат доуха монастирскы камѣ въ рибѣ и камѣ въ пчелѣ и главѣ и дѣшнѣ и ны въскѣ работи.

Твогѣ радї такози повелѣват господство ми въскѣм работником господства ми и кефалїем Дръстерским, кон бждї¹ сждцем и главнымком, въскѣм да се варѣтъ въ монастырска блатѣ. Хто възловит да си плащат що мѣ ест доуха, а еже инако да не смѣет нихто послати сїем писманем господства ми, понеже дават господство ми на хѣбѣ, да ест за здравїа и за дѣшнѣ господства ми. Хто лику послана и въ едином либо власѣ, имат приати велїкѣ зѣло и шрїжъ штї господства ми.

И по съмрѣти господства ми, кого избереѣтъ господь Богъ быти господинь Кляшкон Земли въ срдѣчнанаго павда господства ми, или въ срдѣчник господства ми, или въ иноплеменник, та аще почѣтет и поновит и стверѣдит съи хрїсовѣл господства ми, твогѣ господь Богъ да почтет и да стверѣдит, аще ли разорит и расипет то таковаго господь Богъ да разорит и да збнет зде и въ вѣдѣщїи вѣкѣ и да ест штѣлчен тѣла и крѣва <Христовы> и оучастїе да имат съ Іудѣ и съ Ірїж и съ инѣми рекшыми Іудее, еже рекоша на Христа спаса нашего, крѣв его на нїх и <на чѣдох нїх> еже ест и бждет въ вѣки, амин.

† Іо Мирча ввекѣда, <милостїѣмъ Божїемъ господинь>.

† Eu cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Mircea mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și către părțile tătărești și Amlășului și Făgărașului herțeg și domn al Banatului Severinului și pe amîndouă părțile pe toată Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și stăpînitor al cetății Dîrstorului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință cu inimă curată și luminată și am dăruit acest preacinstit și cu frumoasă față și întru totul cinstit și mai presus de toate cinstitele daruri, hrисовул de față, părintelui și rugătorului domniei mele starețului Sofronie și tuturor fraților mănăstirești ce se află în hramul sfintei și de viață începătoarei Troițe, la locul numit Nucet, ca să-i fie de ocină și de ohabă toate bălțile pe Dunăre, începînd de la Săpatul pînă la gura Ialovniței.

Dacă se vor face gloabe la acele bălți sau dușegubine, fie de păstori, fie de orice om al vreunui boier prea mare sau mic, toate să fie ale mănăstirii. Încă și de la stupi, oricîți s-ar afla pe la acele bălți, pînă unde le este hotarul, omul mănăstirii să le ia vama de la stupi și toate celelalte munci, cîte se vor întîmpla. Și acolo este un om, anume Tîmpa, care s-a închinat starețului Sofronie, să fie poslușnic mănăstirii, care și acesta a dăruit o gîrlă, Săpatul. Nimeni dintre dregătorii domniei mele să nu silească pe Tîmpa, fie că este sudeț, fie că va fi orice boier, ci Tîmpa să fie volnic să ia vama de la gîrla Săpatul. Iar de la celelalte bălți, pe care om îi va plăcea starețului Sofronie și tuturor fraților,

¹ Pasajul «и кефалїем . . . бждї» s-a scris de aceeași mînă pe un text răzuit.

să-l pună să adune venitul mănăstirii, vama din pești și vama din stupi și gloabe și dușegubine și toate celelalte munci.

De aceea, astfel poruncește domnia mea tuturor dregătorilor domniei mele și către chefalia din Dîrstor, oricine va fi¹ sudeților și globnicilor, toți să se ferească de bălțile mănăstirești. Cine va pescui să-și plătească ce-i este venitul, iar altfel nimeni să nu cuteze să le facă silă peste înscrisul domniei mele, pentru că domnia mea le dă de ohabă, să fie pentru sănătatea și pentru sufletul domniei mele. Cine le va face silă, măcar cît un fir de păr, va primi mare rău și urgie de la domnia mea.

Și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, acela dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească; iar dacă va strica și va risipi, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimească și să-l omoare aci și în veacul viitor și să fie lipsit de trupul și de sîngele lui Hristos și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei ziși iudei, care au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

† Io Mircea voievod, <din mila lui Dumnezeu, domn>.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 9 (Cozia XV/1).

Orig., perg. (46×30), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1849; alte traduceri, ibidem, mss. 209 f. 249, 215 f. 412—413 și 712 f. 250—251.

Copie slavă ibidem, ms. 712 f. 249v.—250.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, V/14 și XX/9.

Datat după conținut (ca posterior actului din 1392 ian. 8), după egumen și după titlul domnului.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 327—328, fără dată. Slav și trad. Cipariu, *Arhivu*, 77—78, sub 1387; Arion, *Mircea*, 9—11 și anexa III, fără dată; Nicolaescu, *Mircea*, 314—317, sub circa 1392—1394; *Panaitescu*, 81—83, sub 1402—1408. Trad. *D.I.R.*, B., 50—51, sub <1406>. Facs. *Miletić-Agura*, 328; Nicolaescu, *op. cit.*, 315; Iorga, *Ist. rom.*, III, fig. 53; *Sacerdoșeanu-Bogdan*, pl. 5, sub <1402—1408>; *D.I.R.*, B., 309.

29

<1404—1418>.

Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nimeni să nu oprească pe oamenii care vor veni din satele boierești să se așeze într-un sat — <Cărăreni> — , de la gura Ialomiței, al m-rii Cozia.

† Іѡ Мирча великий воєвода и господинъ въсен Оуггровлахѣнскон землн. Дават господство ми сѣ повелѣнїе господства ми село монастырскомъ вт Козѣа,

¹ Cuvintele: « chefalia din Dîrstor, oricine va fi » s-au scris de aceeași mină, peste un text răzuit.

Еже ест на 8тыма Пловници, тако варе кто щет полкбити, вт болѣрскихъ селѣ великихъже и малыхъ, да доидетъ в село монастырско, да естъ слободенъ въсакымъ дажбы, да го не смѣетъ никто потъкнати ни шдинимъ властѣ, нѣ да естъ слободенъ вт въсакымъ дажбы великихъже и малыхъ.

Кто ли щетъ забавити томъзи чловекъс или вт болѣр или вт князов или за посадж или за вама или за къбларство, да позабавитъ томъзи чловекъс, то таковыи имать прияти каѣтеж вт Бога и вт прѣчистѣя его матере и шчастѣе да иматъ със Исдѣж и със Ярїа и свѣтаа Троица да мѣ естъ втмѣстителница здѣ и въ вѣдѣщїи вѣкъ. И вт господство ми имать прияти велико зло и шргїа.

Ино да не смѣетъ оучинити, по шрїзмѣ господства ми.

<Cu o notă:> Карарени.

† Io Mircea mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele satului mănăstirii de la Cozia, care este la gura Ialovniței, ca oricine ar dori să meargă în satul mănăstirii, din satele boierești mari și mici, să fie slobod de orice dăjdii, să nu cuteze nimeni să-i atingă nici un fir de păr, ci să fie slobod de orice dăjdii mari și mici.

Cine va împiedica pe acel om sau dintre boieri sau dintre cnezi sau pentru posadă sau pentru vamă sau pentru găletărit, să împiedice pe acel om, unul ca acela va primi blestem de la Dumnezeu și de la preacurata lui maică și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și sfînta Troiță să-i fie răzbunătoare aici și în veacul viitor. Și de la domnia mea va primi mare rău și urgie.

Altfel să nu cuteze să facă, după porunca domniei mele.

<Cu o notă>: Carareni.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 361.

Copie.

Trad. ibidem, ms. 209, f. 241.

Datat după denumirea destinatarului («Cozia») și ca posterior actului datat 1404—1406.

EDIȚII. Slav și trad. Sacerdoțeanu, *Cozia*, 69—70, fără dată. Trad. Giurescu, *Org. fin.*, 57, sub <1386—1418>; *Panaitescu*, 113, sub <1386—1418>; *D.I.R.*, B., 52—53, sub <1407—1418>.

30

<Circa 1406>.

Mircea cel Bătrîn voievod scutește carele m-rîi Cozia de orice vamă.

† Въ Христа Бога, благовѣрныи и Христолюбивыи Іо Мирча великыи воевода и господинъ, владащомъ и господствоущомъ по всен земли Оугровлашкон и запланинскимъ и къ Татарскимъ странамъ и Ямлаш и Фаграш херцегъ и Сѣверинскомъ банетвѣ господинъ. Благопроизволаи господство ми, своимъ благымъ произволенїемъ и чистымъ срѣдцемъ и дарова господствем ми съи въсечыстныи

и благоверными настоли хрисовѣлъ господства ми монастырю свѣтѣн и живочначалнѣн Тронци, настоателюже, старцѣ кѹр <Софронї>¹ телѣгамъ монастырскимъ да хѹдѣт по земли господства ми, снгдаже сѣ швращет коумеркъ или кѣпенъ или некупенъ, да сѣ никто смѣеть покоуситъ шт кѣмеркѣрь и да позабавитъ телѣгамъ монастырскимъ. Кто ли сѣ покѣситъ, тошиз иматъ приати гнѣвъ Божїи и клятвѣ свѣтѹхъ тнї штцѣ и наказъ и шргїѣ шт господства ми, іако прѣстѣпникъ и прѣслѹшникъ хрисовѣлъ господства ми и сина моего Мнѹхана воєводѣ.

† Іо Мирча кивѣвѣдѣ, мнлостнж Божнѣм господнѣм.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, Io Mircea mare voievod și domn, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți și cele tătărăști și herțeg al Amlășului și Făgărașului și domn al Banatului Severinului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință și cu inima curată și a dăruit domnia mea acest preacinstit și cu frumoasă față, hrisovul de față al domniei mele, mănăstirii sfintei și de viață începătoare Troițe și nastavnicului ei, starețului chir <Sofronie>¹, ca să umble carele mănăstirii în țara domniei mele, iar unde se află vamă sau cumpărată sau necumpărată, nimeni să nu cuteze dintre vameși să se încumete și să împiedice carele mănăstirii.

Cine s-ar încumeta, acela va primi mînia lui Dumnezeu și blestemul sfinților 318 părinți și pedeapsă și urgie de la domnia mea, ca încălcător și neascultător al hrisovului domniei mele și al fiului domniei mele, Mihail voievod.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 13 (Cozia).

Orig., perg. (37,5×36,5), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1914; altă trad., ibidem, ms. 209 f. 136.

Copie slavă și trad., ibidem, ms. 712 f. 244—244v.

Datat după titlul lui Mircea.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 328, fără dată. Slav și trad. *Arion, Mircea*, 39 și anexa XXI, fără dată; *Panaïtescu*, 95—96, sub <1408—1418>. Trad. *Nicolăescu-Plopșor, Mon. j. Dolj*, 21, fără dată; *D.I.R., B.*, 58, sub <1409—1418>. Facs. *Iorga, Ist. rom.* III, fig. 60; *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 10, sub <1408—1418>; *D.I.R., B.*, 313.

31

1406 (6914).

Ștefan Lazarevici, despotul sîrbilor, întărește m-rilor Tismana și Vodița metoașe în Serbia.

† Мнлостїѣ вѣсѣдръжитѣла Бога, азѣ Стефанъ вѣ Христа благочѣстннкою вѣрою. По вѣсходѣ власти прѣжде быкшнми деспотъ, многою теготою обдъръжнмъ

¹ Loc rupt.

шт езыкь людїе млыч и велици кѣпноже и монастырїе и иноци кѣпно скръбми одръжими бѣхѹ, якоже и азъ егдаже благоизволи благоу Божь посѣтити люди свои иже шт тѣсноти на пространство и шт немощи въ силѹ и шт скръбни на веселїе прѣводе, прѣведе и мене по своен благости шт повиновенїа на свободѹ и шт мншаа прѣстола на высочайшїи. Тогда и азъ свободѹ подахъ монастырѹмъ и коемѹждо свое достоинство.

Въ нѹже обрѣтохъ и монастыре въ Блшкон земли иже помощїю блаженаго родителя моего създаше се, храмъ прѣчестои Богородици на Тисменои и Великаго Иудонїа на Бодници. Метохы таже илахѹ въ вѣласти царства ми, подобно якоже и инаа въ забытїе и запустѣнїе коньчно прѣложенаа. Нѹже благоволи царство ми поновить пакы приложити прѣжде реченнымъ мншаа монастырѹмъ именованїа сїа: Три Брѹды, Хановци, Дражевци, Крѣшеница з Дѹхѹвци, Изворць, Баричь, Бикинь, Пониква, Попоратѣ¹.

Имже и вѣрѹ дахъ, иже бѣхѹ чьловѣци црѣковны прѣжде запоустѣнїа, гдѣ се шербѣтаю, или ѹ земли царства ми, или на Оугрехъ, да идѹтъ свободно къждо на свое мѣсто и никто шт властель царства ми да не има никоимъ забавити, ни да мѹ що задрѣжи и да соѹ свободны шт глобарь и шт всакѣ наездѣ властелске. Къ симъ аще кто побѣгне шт землею царства ми оу Оугрѣскои земли или оу Българскои или мѹи чьловѣк или моего властелина, прѣбывъ тамо три лѣта, или двѣ, или едино и вѣсхощеть вѣзвратити се оу прѣдреченнаа села црѣковнаа, свободнъ да ест да прѣидеть, тѣчию кромѣ вни сихъ: Ище бѣдет царствѹ ми що испакостилъ или бѣде властелина моего покралъ, или бѣдет оубїица или свѣщеннокрадць, или е рѹбъ кѹплень на имѣнїи, или дѣвицопохититель. Таковымъ свобода не давае се по Писанныхъ. Ищели боудеть кто кромѣ сихъ прѣдреченныхъ винъ, да приходить къ царствоу ми иконимъ, кто боуде оу прѣдреченныхъ селѣхъ и да ми извѣща за кого говоритъ, да моу дамъ вѣроу.

Сїа вѣса прѣдреченнаа вѣроу и повелѣнїемъ потвържда царство ми да боудѹтъ непрѣложна и непоколѣбима при животѣ попа кѹр Никодима, такожде и по смърти его, вѣса лѣта живота царства моего. По прѣложенїиже моего царства, по повелѣнїѹ божїю, егоже аще Божь благоволить моего прѣстола съдрѣжитель быти, молю да съхранить сїа прѣдреченна, да не и самъ грѣхъ наследить и нашъ память оугасить въ тѣхъ монастырѣхъ въ вѣчное лѣто.

Сїа вѣса написаше-се повелѣнїемъ господина деспота Стефана, въ лѣто XCXCI индиктїи дї.

Милостїѹ Божию господинъ вѣсемъ Срѣблемъ и Подѣнакѣмъ деспѹт Стефанъ.

† Din mila atotpitorului Dumnezeu, eu Ștefan cu credință drepteiinstitoare în Hristos. După ridicarea în puterea celor de mai înainte despoti, am fost

¹ « Попоратѣ » este scris posterior peste un text răzuit.

cuprins cu multe greutate de limbile străine, cei mici și mari, împreună cu mănăstirile și călugării, au fost cu toții cuprinși de supărări, ca și mine, pînă cînd a binevoit Dumnezeu să cerceteze pe oamenii lui, pe cari i-a scos din strîmtoare la loc larg și de la neputință la putere și de la supărare la veselie și m-a scos și pe mine, după bunătatea lui, de la supunere la libertate și de la un scaun mai mic la cel mai înalt. Atunci și eu am dat libertate mănăstirilor și fiecăreia averea ei.

Între acestea am aflat și mănăstirile din Țara Românească care au fost zidite cu ajutorul fericitului meu părinte, hramul Preacuratei Născătoare de Dumnezeu de la Tismana și al lui Andonie cel Mare, la Vodița. Metoașele ce le-au avut în stăpînirea împărăției mele, întocmai ca și altele, au fost date uitării și cu totul pustiite. Împărăția mea a binevoit, înnoindu-le, să le dăruiască iarăși mai sus-ziselor mănăstiri, iar numele lor sînt acestea: Tri Brodi, Hanovți, Drajevți, Crușevița cu Duhovți, Izvorți, Barici, Bichini, Poncva, Poporate¹.

Acestora le-am dat și credință: care au fost oameni bisericesti înainte de pustiire, unde se află, fie în țara împărăției mele, fie la unguri, să meargă slobod fiecare la locul său și nici unul din vlastelii împărăției mele să nu turbure pe nimeni, nici să-i oprească ceva și să fie slobozi de globari și de toate dările vlastelinilor.

Pe lîngă aceasta, cine a fugit din țara împărăției mele în Țara Ungurească sau în cea Bulgărească sau omul meu sau al vlastelinului meu și a petrecut acolo trei ani sau doi sau unul și va vrea să se întoarcă în mai sus-zisele sate bisericesti, să fie slobod să vie, afară numai de aceste vini: dacă a păgubit cu ceva împărăției mele sau a furat pe un vlastelin al meu sau va fi ucigaș sau hoț de cele bisericesti sau este rob cumpărat pe avere sau violator de fecioară. Acestora nu li se dă libertate după Scripturi. Dacă va fi cineva, afară de cei cu aceste vini mai înainte-zise să vie la împărăția mea iconomul, care va fi în satele mai înainte-zise și să-mi arate pentru cine vorbește ca să-i dau credință.

Aceste toate mai înainte-zise le întărește împărăția mea cu credință și cu poruncă, să fie neschimbate și neatînse cît va trăi popa chir Nicodim, de asemenea și după moartea lui, în toți anii împărăției mele. Iar după moartea împărăției mele, după porunca lui Dumnezeu, pe cine va binevoi Dumnezeu să fie stăpîn pe scaunul meu, îl rog să păstreze cele mai înainte-zise, ca să nu moștească numai păcatul și ca amintirea noastră să nu se stingă în aceste mănăstiri pe vecie.

Acestea toate s-au scris după porunca domnului despot Ștefan, în anul 6914 <1406>, indiction 14.

---

¹ «Poporate» este scris posterior peste un text răzuit.

Ștefan despot, din mila lui Dumnezeu domn al tuturor sîrbilor și al Podunaviei.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 10 (Tismana LXXV/1).

Orig., perg. (38×26,5), pecete căzută.

Cu o trad. din 1847; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 64, 337 f. 441—442 și 711 f. 70.

EDIȚII. Slav. Mijatović, *Odravci*, 21. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 2, 17—18; Panăitescu, 69—72. Trad. D.I.R., B., 49—50. Facs. Sacerdoțeanu-Bogdan, pl. 6; D.I.R., B., 308.

32

1406 (6915) noiembrie 23 M-rea Tismana.

Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nimeni, cu excepția călugărilor Tismanei, să nu aibă voie să pescuiască în riul Tismana, nici să-și pască vitele pe moșia mănăstirii.

† Изъ, Іу Мирча великыи воєвода и самодръжавныи господинъ въсен земли Угровлахїинскон и запланинскым, ешеже и къ Татарскимъ странамъ и Ямлашъ и Фаграшъ херцигъ и Сѣверинскомъ Банствѣ господинъ и шеа пола по въсемъ Подънавѣю, даже и до Великааго Мирѣ и Дръстрѣ градъ самодръжець. Даватъ господство ми сѣе шрѣзмо господства ми штцѣ и молебныкъ господства ми пошъ Никодимъ іако ништо да се не смѣетъ покѣснѣти да ловитъ рибѣ по рѣцѣ Тисмѣнскон или да си пасетъ бѣди конъ либо дѣбытокъ, почавше штъ селата, горѣ дори до планинѣ, нѣ тѣкмо калѣгере да сѣ волни ловити или дѣбытокъ монастырскыи да пасетъ, а ни инѣ ничїи дѣбытокъ да не смѣетъ ходити да пасетъ безъ вола монастырскѣ. Кто ли се бы покѣснѣ, штъ болѣръ великыи и маанѣ, да прѣстѣпитъ сѣе шрѣзмо господства ми, то таковыи да естъ проклатъ штъ прѣчнѣстѣ Богородицѣ и штъ въсѣхъ свѣтыхъ и богоносныхъ штцѣ и Никодимовѣ клѣтежъ да иматъ. Къ томъ и штъ господство ми да прїиметъ великыи законъ и шрѣжѣ, нѣ въсѣкыи да се варѣетъ по повелѣнїю и по шрѣзмѣ господства ми.

И се быстъ в лѣтъ <ШЦѣ и ендѣктїѣи> еї, градѣшцими господствѣ ми въ Сѣверинѣ, да се състанѣ съ кралемъ, та дондохъ въ монастырь, мѣсеца ноябрїа кѣ днь, съ въсѣми егѣмени монастырскыи и съ въсѣми болѣре господства ми. Пачеже и жѣпанъ Брата да мѣ естъ хотарникъ, понеже бѣ и томъ сѣдиць Жѣлю.

† Іу Мирча вѣивѣда, милостива Божїеа господинъ.

† Eu, Io Mircea mare voievod și domn singur stăpînitor a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și spre părțile tătărești și herțeg al Amlașului și Făgărașului și domn al Banatului Severinului și de amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă pînă la Marea cea Mare și singur stăpînitor al cetății Dîrstor. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele

părintelui și rugătorului domniei mele popii Nicodim, ca nimeni să nu cuteze a încerca să pescuiască în râul Tismenii sau să-și pască orice fel de vită, începînd de la sat în sus, pînă la munți, ci numai călugării să fie volnici să vîneze sau să pască vitele mănăstirii și alte vite ale nimănuși să nu cuteze să umble să pască fără voia mănăstirii.

Cine s-ar încumeta, dintre boierii mari și mici, să calce această poruncă a domniei mele, unul ca acela să fie blestemat de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și părinții purtători de Dumnezeu și să aibă blestemul lui Nicodim. Pe lîngă aceasta și de la domnia mea să primească mare rău și urgie, ci fiecare să se ferească, după porunca și după hotărîrea domniei mele.

Și aceasta a fost în anul 6915 <1406>, indiction 15, mergînd domnia mea către Severin, să mă întîlnesc cu craiul, astfel am ajuns la mănăstire, în luna noiembrie 23 zile, cu toți egumenii mănăstirești și cu toți boierii domniei mele. De asemenea și jupan Brata să-i fie hotarnic, pentru că a fost și acest sudeț al Jiului.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 11 (Tismana).

Orig., perg. (21,5×29), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri de la sfîrșitul sec. XVIII și din 1912; alte traduceri ibidem, Tismana I/20 f. 1, mss. 329 f. 168 și 335 f. 3v.—4; de asemenea la Academia Republicii Socialiste România, XLVIII/178 c.

Copie slavă și trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/240.

Fotocopii, ibidem, III/4 și XX/5.

EDIȚII. Slav. Venelin, 22—23; Miletić-Agura, 329, sub 1407. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 11—12; Arion, *Mircea*, 26 și anexa XII, sub 1407; Panaitescu, 67—69. Trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 98—99; *D.I.R.*, B., 51—52. Facs. Miletić-Agura, l.c.; Sacerdoțeanu-Bogdan, pl. 7; *D.I.R.*, B., 310.

33

<1407>.

Mircea cel Bătrîn voievod poruncește satelor m-rii Tismana să asculte de noul stareț al mănăstirii, Agathon, făgăduindu-le că nu le va dărui vreunor boieri sau cnezi.

† Іѡ Мирча великыи воевода самодержавныи господинъ въсен земли Оуггтро-владѣтинскон. Пишет господство ми въскѣм селамъ цю сте под области монастыръ Тисменѣстѣн, великымже и малымъ въ кѣпѣ и такози въ урисуѣтъ господство ми, тѣзи въ смѣ далъ да знатѣ каконо нѣкоемѣ княссѣ или болѣриноу господства ми да имъ сте въ учинж и въ шѣвж, та пакы днес или стрѣда въ възмж, та да въ дамъ дрѣугомѣ, нж въ смѣ далъ, за дѣшж родителн господства ми и за моѣ, да сте въ области монастыръ Тисменѣскыи, тако и съ въскѣ блага цю ест приложено. И да сте въ посланиѣе шт въскѣхъ слоужбахъ и даждахъ и шт посадж и шт кжелн оубени и шт кошници оубени.

И нѣкто аще въ възложитъ нѣкако си, да сѧ не оубѣрете никакко. Нѣ глоба ли сѧ щеть сътворити или доушегоубина, или ежди что шт мала до голѣма, вѣсе да ест монастырско и калѣгерн Тисмѣнѣстѣи да възимаатъ, а другы нхто, ни шт болѣръ, да се не смѣтеть покѣснѣти. Конанѣи прѣстѣпнѣлъ посрѣд вас, шт болѣръ господства ми еже възати, или ннхъ работъ да въ разваждатъ, сдрѣтеть въ главѣхъ вѣсѣккогго.

Щеже како стѣ имали и почитали попа Никодима, такози шт днес и напред да почитате и послашате попа кър Ѹ ГраѠона¹, колѣко и вѣразъ господства ми, такожде и вѣсѧ братѣхъ. Инако да не смѣтеть вчинити по шрѣзмѣ господства ми.

† Io Mircea кшекѣда, мнлостѣхъ Божѣхъ господинь.

† Io Mircea mare voievod și domn singur stăpînitor a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea tuturor satelor care sînteți sub stăpînirea mănăstirii Tismenii, mari și mici împreună și astfel vă poruncește domnia mea: aceasta v-am dat de știre ca niciunui cneaz sau boier al domniei mele să nu fiți de ocină și de ohabă și apoi azi sau mîine să vă iau, să vă dau altuia, ci v-am dat pentru sufletul părinților domniei mele și pentru al meu, să fiți, astfel, sub stăpînirea mănăstirii Tismenii și cu toate bălțile care s-au dăruit. Și să fiți în supunere despre toate slujbele și dăjdiile și de posadă și de găleți ohabnice și de coșnițe ohabnice.

Iar dacă cineva vă minte cumva, să nu vă încredeți nicidecum. Ci gloabele ce se vor face sau dușegubine, fie orice, de la cea mică pînă la cea mare, toate să fie ale mănăstirii și călugării Tismenii să le ia, iar alții nimeni, nici dintre boieri, să nu cuteze să încerce. Cine ar umbla printre voi, dintre boierii domniei mele, ca să vă ia sau să vă tragă la alte munci, pe oricine să-l loviți în cap.

Încă și precum ați avut și ați cinstit pe popa Nicodim, astfel și de acum înainte să cinstiți și să ascultați pe popa chir Agaton², ca și chipul domniei mele, precum și pe toți frații. Altfel să nu cutezați să faceți, după porunca domniei mele.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 12 (Tismana).

Orig., perg. (18,5×27,5), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XVIII și din 1910; alte traduceri, *ibidem*, mss. 329 f. 66 și 711 f. 14v.—15.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/15.

Datat după moartea lui Nicodim.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 26—27, sub circa 1387. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl-rom.*, 13—14, datat după 1406 decembrie 26; *Panaïtescu*, 72—74. Trad. Arion, *Mircea*, 37 și anexa XIX, fără dată; *D.I.R.*, B., 52. Facs. *Venelin*, l.c.; Iorga, *Ist. rom.*, III, fig. 52; *Sacerdoșeanu-Bogdan*, pl. 9; *D.I.R.*, B., 311.

¹ «ГраѠона» este scris peste un text răzuit.

² «Agaton» este scris peste răzătură.

<1407—1418>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Snagov satul Ciulnița, pe Buzău, scutiți de toate slujbele și dăjdiile, în afară de oastea cea mare.

† Въ Христа Бога благовѣрныи и Христолюбивныи и самодръжавныи, Іу Мирча великыи воевода и господиень, милостѣи Божіи и Божіеи дарованіемъ владающеи и господствующи въ всей земли Оугрорвалахійской и западинскимъ странамъ и къ татарскимъ странамъ и владающеи по всемоу Подоунавѣоу, даже до Великаго Шорѣ и дарованіемъ, Дръстроу градоу господиень. Благопронзвекши господство ми, своимъ благымъ произволеніемъ, чистымъ и свѣтлымъ срдцемъ и даровахъ сии въсвѣтныи и настоящи Христоу молельникуу господства ми, попуу кур Лазароу итъ Гнеговъ тако село зовомое Чулиница, еже ест на Боузе, що естъ приавшии братъ господства ми, жупанъ Стайко, монастырю господства ми итъ Гнеговъ господство ми го еще поутверждаемъ, да естъ въ шубѣи томъзи монастырю и въсемъ братіямъ, за здравіи господства ми телеснѣи и доушеснѣи; пачеже итъ въсвѣкыи службы и дажди и подани великыи и малыи, еликаже се находитъ въ самодръжавной земли и власти господства ми, почавши итъ вѣчїего вама, итъ свинїего вама, итъ пчеларства, итъ къбеларства, итъ винарства, итъ глобѣи, итъ повоза, итъ подводѣи, итъ сѣна, итъ сирени и итъ доушегоубнии и итъ ныи въсвѣхъ работъ, развѣ единыи великыи конскыи да строятъ господствоу ми, а ино нишо помниго. Я еже ныи въсвѣ службы да работаитъ монастырю господства ми итъ Гнеговъ, до живота господства ми и до живота сына господства ми, Іу Миханла воеводѣи.

Кто ли съищетъ покоушитъ, итъ болѣи господства ми, велицѣи и малыи, или итъ работникъ господства ми послаемыхъ по милостехъ и по работахъ господства ми тако да позабавитъ бждїи что томоузи селоу, аще и въ власѣ единомъ, то таковыи иматъ прїати великии зли и шрїи итъ господства ми, како прѣслушныи и невѣрныи сїемъ Христоуу господства ми.

Щеже и по смрѣти господства ми кшо изверетъ господь Богъ въ наследїи господства ми быти господиень. Блашконъ земли итъ срдечнаго павда господства ми или итъ сьрвдникъ господства ми, или итъ иноплеменникъ, та аще оутвердитъ и оукрѣпитъ, то таковаго господь Богъ да оутвердитъ и да оукрѣпитъ; аще ли разоритъ и расипетъ, бждїи господиень, бждїи конъ болѣрии, таковаго господь Богъ да расипетъ и да оубнетъ зде и въ бждїи вѣцѣи и да естъ итлаченъ тела и крѣви Христовыи и оучастїе да иматъ съ Іоудѣи и съ Ірїи и съ инѣми рекшїими Юдеи еже рекоша на Христа, спаса нашего, крѣви его <на нхъ> и на члдоу нхъ, еже естъ и бждетъ въ вѣкы, амин.

† Іу Мирча крѣпко, милостию Божіею господиень.

† <În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și > de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Mircea <mare voievod și domn>, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, <stăpînind> și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și <părțile> de peste munți și către Părțile Tătărăști și pe amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și prin darul lui Dumnezeu domn al cetății Dîrstorului. A binevoit <domnia> mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și de față hrisov rugătorului domniei mele, popii chir Lazăr de la Sneagov, ca satul numit Ciulinița, care este pe Buzău, pe care l-a dăruit fratele domniei mele, jupan Staico, mănăstirii domniei mele de la Sneagov, domnia mea încă îl întăresc, să fie de ohabă acestei mănăstiri și tuturor fraților, pentru sănătatea trupească și sufletească a domniei mele; de asemenea de toate slujbele și dăjdiile și dările mari și mici, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de gloabe, de cărături, de podvoade, de fîn, de cașcavale și de dușegubine și de toate celelalte munci, afară de singură oastea cea mare, să se ridice pentru domnia mea, iar altceva nimic mai mult. Iar toate celelalte slujbe să le muncească pentru mănăstirea <domniei mele> de la Sneagov, cît va trăi domnia mea și cît va trăi fiul domniei mele, Io Mihail voievod.

Cine s-ar încumeta dintre boierii domniei mele, mari și mici sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși pentru milostenii și pentru muncile domniei mele, să împiedice cu orice acel sat, chiar și un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca neascultător și necredincios al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu în urma domniei mele să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, acela dacă va întări și va împuternici aceasta, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească; iar dacă va nimici și va risipi, fie domn, fie vreun boier, pe acela domnul Dumnezeu să-l risipească și să-l ucidă aci și în veacul viitor și să fie lipsit de trupul și de sîngele lui Hristos și să aibă parte cu Iuda și <cu Arie> și cu acei ziși iudei care au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru, sîngele lui <asupra lor> și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

† <Io Mircea> voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Acad. R.S.R., XX/174.

Orig. perg. (37,5×31,8), rupt, pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1848.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 166—167.

Datat după titlul lui Mircea.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Snagov*, 109—111, sub circa 1414—1415; *Panaitescu*, 91—93, sub <1408—1418>. Trad. *D.I.R.*, B., 56—57, sub <1409—1418>. Facs. *D.I.R.*, B., 312.

1409 (6917) mai 11, Giurgiu.

Mircea cel Bătrîn voievod scutește satul Pulcoți, al m-rii Strugalea, de slujbe și dădii, în afară de oastea cea mare.

† Язъ, ниже въ Христа Бога благовернын и Христшлюбивын и самодръжавнын, Іу Мирча великын воевода и господинъ, милостіж Божіж и Божіемъ даршканіемъ владѣащюуми и господствущюуми въсен земли Оуггровлахїискон и западинскимъ странамъ и вѣа пола по въсемъ Подоунавїоу даже и до Великаго Морѣ и Дръстрѣ граду владѣаец. Благопроизволи господство ми своимъ благымъ произволеніемъ, чисты и свѣтлымъ сръдцемъ и даршвахъ сжи въсвѣчстны и благообразныи и прѣпочтанныи надъ въсѣми чьстїи дарше настожи хрисовѣа, моленїа ради и пршшенїа непрѣзрѣхъ почтанныжъ болѣре господства ми, лугшөөетѣ Балдовина и жшпана Шербана и Радұла Станова, іако сѣащ цо ест приложиа жшпан Галь монастырю прѣчьстыжъ Богородицѣ еже ест въ Строугали, зовомое Поуаковци, вшвобаждаты го и само господство ми, да ест на шхабѣж, почлвше шт шенїего вама, шт скнїего вама, шт чпеларства, шт кѣбларства, шт винарства, шт гавѣж, шт покова, шт подводѣж, рекше и шт малїишъ савѣбахъ и даждахъ, даже и до великышъ, шт тѣхъ въсѣхъ да ест на шхабѣж томъши монастырю. И ещеже цо ест законъ, г дни да ловѣт господствѣ ми моръши, и то вшвобаждамъ, да ест монастырю. И ещеже мѣ прилагамъ да иматъ шврокъ шт кѣщїжъ господства ми на въсѣко лѣто еї кѣблы и вѣ вознаницїи вино¹.

Кто ли сѣ шет покѣситъ шт болѣрь господства ми, малїишъ же и велицишъ или шт работникъ господства ми, послаемышъ по милостехъ и по работахъ господства ми, іако да имъ позабѣтъ тѣмъши сѣлѣномъ аще и ш властѣ единомъ при животѣ господства ми, или при животѣ сына господства ми Мїханаа воеводѣж, то таковыи иматъ прїѣти великшъ законъ и шргїжъ шт господства ми како прѣстѣпникъ и невѣрникъ сїемъ хрисовѣавъ господства ми. Развѣ великшъ конскшъ да савѣжѣтъ господствѣ ми, а ино нищю помного.

Швѣачеже и по сѣмръти господства ми, кого избѣретъ господь Богъ быти господинъ Балшескон земли, шт сръдъчнааго плода господства ми, или шт сѣродникъ господства ми, или шт иноплаемникъ, да аще кто почѣтетъ и поновитъ и оутвердїтъ сынъ хрисовоулъ господства ми тшгшъ господь Богъ да почѣтетъ и да сѣхранитъ; аще ли разоритъ и раснпѣт, а не штвердїтъ и не сѣхранитъ сїа вышѣписанныишъ, то таковааго Богъ да разоритъ и да шбнѣтъ и въ сїи вѣкъ и въ бѣдѣшии и оучлстїе да иматъ сѣ Іоудѣж и сѣ Ірїжъ и сѣ шнѣми рекшїишии Іюдѣе, еже рекошѣ на Христа, спаса нашего, крѣв его на нїхъ и на члдохъ нїхъ, еже ест и бѣдетъ въ вѣкы, амин.

¹ Pasajul «И црѣжи мѣ... вино», este adăugat ulterior între rînduri, cu altă cerneală.

† ОБЕДЖТЕЛЕ СІЕМС ХРИСОВСЛЪ: Радулъ бан, жѣпан Драгота, Станчюа Барбѣлок сынъ, Радулъ Станоулок сынъ, Шербан кистїтаръ, Іаркын намѣстник, Гостки Чръни, жѣпан Бѣлота и Манчюа кистїтаръ и лугѣфет Балдокни.

И азъ, Мѣхана, еже исписахъ въ Гурговѣ градѣ, мѣсеца майа дѣ, лѣтѣже тогда текжшѣ „СЦЗІ, НЕНДИКТІОН Г.

† Іw Мирча квекѣда, милостїа Божїеж господинь.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Mircea mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți și pe amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și stăpînitor al cetății Dârstorului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit acest de față hrisov de toată cinstea, cu frumoasă față și preacinstit, mai presus decît toate cinstitele daruri, la rugămîntea și cererea boierilor domniei mele, cei cu aleasă cinste, Baldovin logofăt și jupan Șerban și Radul al lui Stan, ca satul pe care l-a dăruit jupan Gal mănăstirii preacuratei născătoare de Dumnezeu, care este la Strugalea, numit Pulcovți să-l și slobod însuși domnia mea, ca să fie de ohabă, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de gloabe, de cărături și de podvoade, adică și de slujbele și dăjdiile mici pînă la cele mari, de toate acestea să fie de ohabă acelei mănăstirii. Și încă, cum este legea, 3 zile să pescuiască domniei mele morunii, și aceasta o slobod, ca să fie mănăstirii. Și încă îi dăruiesc ca să aibă obroc de la casa domniei mele pe fiecare an 15 găleți și 2 buții de vin.¹

Cine se va încumeta dintre boierii domniei mele, mari și mici sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, să-i împiedice pe acei săteni măcar cu un fir de păr, în timpul vieții domniei mele sau în timpul vieții fiului domniei mele, Mihail voievod, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător și un necredincios al acestui hrisov al domniei mele. Numai la oastea cea mare să slujească domniei mele, iar alta nimic mai mult.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine [va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească; dacă va nimici și va risipi și nu va întări și nu va păzi acestea de mai suscrise, pe unul ca acela Dumnezeu să-l nimicească și să-l omoare și în acest veac și în cel viitor și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei ziși iudei, care au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, cece este și va fi în veci, amin.

¹ Pasajul: « și încă îi dăruiesc . . . de vin » este adăugat ulterior între rînduri.

† Martorii acestui hrisov: Radul ban, jupan Dragota, Stanciul, fiul lui Barbul, Radul, fiul lui Stan, Șerban vistier, Iarcin namestnic, Gostei cel Negru și jupan Bealota și Manciul vistier și Baldovin logofăt.

Și eu, Mihail, care am scris în cetatea Giurgiului, luna mai 11, anul pe atunci curgător 6917 <1409>, indictionul 3.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 16.

Orig., perg. (41,5×33), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1878; o trad. franceză tipărită, la Academia Republicii Socialiste România, LI/112.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/242.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, III/6, V/9 și XX/7.

Indictionul greșit; trebuia 2.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 18–19, sub 1399; *Miletić-Agura*, 329–331. Slav și trad. Arion, *Mircea*, 27–28 și anexa XIII; Nicolaescu, *Mircea*, 317–319; *Panaiteescu*, 104–107. Trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 97–98, sub 1399; *D.I.R.* 64–65. Facs. *Miletić-Agura*, l.c.; Nicolaescu, *op. cit.*, 318; Iorga, *Ist. rom.*, III, fig. 51; *D.I.R.*, B., 317.

36

1412 (6920) martie 28.

Constantin cumpără de la protopopul Hariton un cal, o șea, o pătură și două găleți de grâu.

Δραγωσινη Σμρακα Κανχηρεα ρυνη चासा

† 'Εν ωνοματί τοῦ Θεοῦ. Καθῶ ὁ Κοσταντίνος καὶ ὁ προτοπαπᾶς Χαριτὸν εἰσασθεὶ καμεν περὶ τι τις κούπας καὶ αἰδοκεῦ με ὁ προτοπαπᾶς ἄλογων εἰς ὑπέρπορα παΐψινον ᾧ κάταιν εμπροσθευ τὸν εὐρεισκομένον μαρτίρκον», κυροῦ Θεωδόρου του γραματεικοῦ καὶ τοῦ σμέιλου του τῖφλῶ καὶ Κοστατίνου του Καλιᾶκρῖνου καὶ πᾶπᾶ ρασομεῖρου, ὅπερ εἰς το χορῖον τοῦ Βαλδοβεῖνου τοῦ λογοθετοῦ.

Εσοκά του το ξειαζεν ὁ μῦδις ὑπέρπορα ζ̄ ἐπὶ ἐν ὁ Κοσταντίνος ὑπέρπορα ε̄. Εσοκά τον σαίλαν μείαν π β̄', ἐδόκα του κάπαν, εἰς ὑπέρπορα β̄ ἐπεζῦβαλλα εἰς τὸν Δραγοτᾶ υπέρπυρα γ̄ εἰς κέρασμαυ, ζῆ καὶ ὁ Δραγοτᾶς καὶ οἱ γῖναίκα τοῦ. Καὶ να το μαρτεῖρῖσουν ὁμοῦ ὄλα μετα τοῦ ἄ λόγου καὶ τοῦ σῖταρειου καὶ τεις σελας καὶ τεις κάπας. Καὶ του κρασιῦ ᾧς ὑπέρπορα καὶ ἐπιλογισθεν ὁ ἄνθρωπος. 'Εγράφι κατὰ μείναν Μαρτ κῆ εἰς στεραιαιᾶν βαὶ βέοσῆν: ὁ δαι ἐν λόγον, εἰς ὑπερ τοῦ ἄ λου να δόσῃ μονου φῦλειαν καὶ αγάπην.

Ετός, ζ̄λκ ινδικτιῶνος ε̄ ἐγράφη.

Dragușin Orbul, fiul lui Cancio, a fost de sață¹.

În numele lui Dumnezeu. Și eu Costantin și protopopul Hariton am căzut la tocmeală pentru cumpăratură. Și mi-a dat protopopul un cal pe 30 de iperperperi. Și a înfățișat pe martorii ce s-au aflat: jupan Teodor grămătic și Smil Orbul și Costantin de la Caliacra și popa Radomir care este din satul lui Baldovin logofătul.

A dat prețul pe găleți iperperperi 6, iar Costantin a plătit iperperperi 5; a dat o șea, <perperi> 2 și a dat o pătură pe doi iperperperi. A dat lui Dragotă iperperperi 2, pentru băutură. Trăiește și Dragotă și soția lui și pot mărturisi. Împreună și pentru cal și pentru grâu și <pentru> șea și pentru manta și pentru vin: 47 de iperperperi și s-a socotit omul.

S-a scris în luna martie 28, pentru deplină încredere și nici o pîră a unuia împotriva celuilalt, ci numai prietenie și dragoste. Anul 6920 <1412>, indictionul 5, s-a scris.

Acte P. Ș. Năsturel.

Fotocopie după orig. în biblioteca Univ. din Basel, Cod F, VIII—13 f. 75v.

EDIȚII. Grec. Νέος Ἑλληνομνημων, IV (1907), 380—381, sub 1412. Trad. D.I.R., B., 66.

37

1415 (6923) martie 28, M-rea Cozia.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia vama de la Genune.

† Изъ иже въ Христа Бога благоверныи и Христолюбивыи и самодръжавныи господинѣ, Іу Мирча великыи воевода, милостѣж Божїеж и Божїемъ дарованїемъ владающїи и господствующїи въ сєи земли Оуггровлаχїискон. Благопроизволи господство ми своимъ благымъ произволенїемъ, чистымъ и скѣтымъ сръдцемъ господства ми и дарокаχ сѣи въ сечѣстныи и благоверазныи и прѣпочитанныи настожции хрисовѣль господства ми, иже надъ всѣми чѣстни даровъ, монастырю господства ми въ Козѣж, шентѣли скѣтыа Троицѣж и живжщѣ въ немъ, наставникоу ероуменуу квр Софронїю, яко да ест томѣ скѣтомѣ храмѣ кама въ Генѣне въ шчинѣж и въ шхаеж, до живкота <господства ми>² и до живкота сына господства ми, Мнѣхана воеводаж, и ни въ коже неспотѣкноено², понеже кон сѣ би покѣсилъ въ болѣрь и въ слѣгы господства ми, великычѣ или² малыч, да проситъ тѣжзи камъ въ монастырѣ господства ми, то такокомѣ да ест съпостать скѣтаа Троица и въ шргїи господскон да оумрѣтъ, понеже даде господство ми томѣ скѣтомѣ монастырю да ест пища божественымъ инокии, еже хотѣтъ быти и се прѣкывати въ томъ скѣтомъ храмѣ, въ вѣчное въспоминанїе также и за здравїе тѣлесное господства ми.

¹ Pină aici text slav.

² Loc rupt.

Того ради и ешеже и по смърти господства ми, кого изберець господь Богъ быти господинь Блашкон земли, или шт съродник господства ми или шт иного, да еждет господинь на столѣ господства ми, да аще поновит и почътет и стверднит сѣи хрисовѣа господства ми, то таковаго да оутверднит господь Богъ и да оукрепит въ господствѣ его, аще ли разорит и посрамит, то таковаго да разорит господь Богъ и да оубиеть зде тѣломъ, а въ вѣдѣшии вѣщѣ дѣше¹ ж и да иматъ участіе съ Юудж и съ Ірїж и съ ивѣми рекшими іуден, кръвѣ его на нихъ и на члѣди ихъ, аминь.

И семѣ свѣдѣтели: Радъль банъ, жѣпанъ <Бо>¹ико, протовистіарь Попшоръ, лугофеть Балдовинъ, Яга банъ, жѣпанъ Оутмешъ, жѣпанъ Стонокъ Рѣса, жѣпанъ Ялѣвль, жѣпанъ Кръстѣ.

<И азъ>¹ Миханлъ лугофеть исписах, егда дохъди Іу Мирча ввевода въ монастырь, въ Козїж, въ Великы Пост, мѣсѣца мартїа кн, въ лѣт х^сцкг, ендиктион и.

† Іу Мирча ввевода, милостїа Божїеа господинь.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și domn singur stăpînitor, Io Mircea mare voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest preacinstit și cu frumoasă față și atotcinstit de față hrisov al domniei mele, care este mai presus de toate cinstitele daruri, mănăstirii domniei mele de la Cozia, lăcașul sfintei Troițe și celui ce viețuiește întrînsul, nastavnicului, egumenului chir Sofronie, ca să fie acelui sînt hram vama de la Genune, de ocină și de ohabă, cît va trăi <domnia mea>¹ și cît va trăi fiul domniei mele Mihail voievod și de nimeni ne<atins>¹, pentru că cine s-ar încumeta dintre boierii și dintre slugile domniei mele, mari sau mici, să ceară această vamă de la mănăstirea domniei mele, unuia ca aceuia să-i fie potrivnică sfînta Troiță și să moară în urgia domească, pentru că a dat domnia mea acelei sfînte mănăstiri, ca să fie de hrană dumnezeieștilor călugări, care vor fi și vor locui în această sfîntă mănăstire spre veșnică pomnire, asemenea și pentru sănătatea trupească a domniei mele.

De aceea, încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din ruda domniei mele sau din altcineva, ca să fie domn în scaunul domniei mele, dacă va înnoi și va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele, pe unul ca acela să-l întărească domnul Dumnezeu și să-l împuternicească în domnia lui; iar dacă va nimici și va batjocori, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul, să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei, care au zis: singele lui asupra lor și a copiilor lor, amin.

¹ Loc rupt.

Și martorii acestuia: Radul ban, jupan Voico, protovistiar Popșor, logofăt Baldovin, Aga ban, jupan Utmeș, jupan Stoica Rusul, jupan Albul, jupan Cirstea.

Și eu, Mihail logofăt, am scris, cînd a venit Io Mircea voievod la mănăstire la Cozia, în postul mare, luna martie 28 zile, în anul 6923 <1415>, indiction 8.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 18 (Cozia).

Orig., perg. (41×29), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1849; altă trad. ibidem, ms. 209 f. 352.

Copii slave cu trad., ibidem, ms. 712 f. 242—243 și la Academia Republicii Socialiste România, XI/241.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/8.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 320—321; *Panaitescu*, 107—109. Trad. D.I.R., B., 68—69. Facs. *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 13.

38

1415 (6923) iunie 10, Argeș.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Vlad și altora satele Bala și Preslopul, scutite de dăjzii și slujbe, în afară de oastea cea mare.

† Въ Христа Бога благоверный и Христолюбивый и самодержавный, Іу Мирча великий воевода и господиный, многоствѣль <Божіемъ и> Божіемъ дарованіемъ владавшими и господствѣвшѣ въ сѣи земли Угролахиискон и запаиннскимъ, ещѣже и къ татарскимъ странами и шеа пол по въсемѣ Подоуначіюу даже и до Великаго Морѣ и Джрстерѣ градѣ владаецъ. Благопронзволи господство ми свонла благомы пронзволеніемъ, чистымъ и свѣтлымъ сръдцемъ, и даровахъ сѣи въсѣчженіи хрїсовла болѣрищомъ господства ми: Владѣ съ ачепсе сѣи, Шиша и Бѣга и Станнаѣ съ братїями-сѣи, іако да естъ Владѣ съ въсѣ ачепсе мѣ, Бѣга, Шиша и Станча съ братїями сѣи селѣи зовоело Бѣла, еже естъ на сѣдство Мотрьско, іако да естъ Владѣ съ въсѣ ачепсе сѣи въ шчинѣ и въ шхабѣ, село Бѣла и Преслоп. И дадоше господствѣ ми а кон и а чѣша.

Того радї да имъ естъ въ шчинѣ и въ шхабѣ, почевше шт шчїаго вама, шт свїннїаго вама, шт пчеларства, шт кѣларства, шт кннарства, шт глобѣ, шт покова, шт подкова, рекше шт мланѣ сѣлжебѣ даже и до великихъ, шт тѣхъ въсѣхъ да имъ сѣ на шхабѣ, тѣмъ и тѣхъ дѣтемъ, вншчѣтомъ и прѣвншчѣтомъ, до живота господства мїи и до живота сына господства мїи Мїхана вонкова. Кто мїи се шѣт покѣситъ шт болѣри господства ми, величѣхъ же и мланѣ, нан шт работникъ господства ми, послаасѣмѣхъ по мланостѣхъ и по работахъ господства мїи, іако да имъ¹ позабавятъ, тѣмъ имѣ людемъ имъ, аще и ш власѣ едннѣ, т¹ о

¹ Loc rupt.

таковы имат прѣтї великѡ заѡ и шрїѡж шт господства ми, <как>¹о прѣ-
стѣпник и прѣслѣшник и посрамител и неверник сѣемѡ хрїсовѡскоу господства ми.
Развѣ великѡ конскѡ да строжт, а ино ницо помного.

Щеже и по смрѣтї господства ми, кого избереѡт господѡь Богѡь битї госпо-
динѡь Блашкѡи земли, шт срѣдечнааго плода господства ми или шт съродник
господства ми или от иного племени, та аще почетет и поновит и стѣврдит
сын хрїсовѡскѡ господства ми тѡгѡь господѡь Богѡь да почжтет и да сжхранит;
аще ли разорит и расипет, то таковааго господѡь Богѡь да разорит и да шкїет,
зде и въ бждѡшом вѣцѣ и шчастїе да имат съ Юдж и съ Ярїж и съ
шнѣмї рѣкшїимї Юдее, еже рекошж на Христа спаса нашего, кжрѣвѣ его на них
и на чждѡх их, еже ест и бждет въ вѣки, амин.

Еже свѣдѣтеле сѣемѡ хрїсовоулу: Радѡа бан-дворник, жѡпан Мартин, Яга
бан, жѡпан Стопка Рѣсин, жѡпан Драгомир шт Шегарча, Балдовин лѡгѡшѡет.
.....² лѡгофет, Микѡа вїстїар и Елск лѣчѡноша, Станчоул комис³, Манѣ
стѡаник, Гергина пахарник.

И аз, Мнѡхана граматик, <еже исписах>⁴ въ Яргиш, мѣсеца Юнїа 7 днѡь,
въ лѣто шцкѡг, ендїкѣтъ и, въ крѣмѣ еги прїде Мїстафа Чѣлапи.

† Іѡ Мирча кѡекѡда, милѡстїж Божїеж господник.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur
stăpînitorul, Io Mircea mare voievod și domn din mila și cu darul <lui
Dumnezeu>¹, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și părțile de
peste munți, încă și către Părțile Tătărăști și pe amîndouă părțile peste toată
Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și stăpînitor al cetății Dîrstorului.
A binevoit domnia mea cu a mea bunăvoință, cu inima curată și luminată și
am dăruit acest atotcîstit hrisov boierinașilor domniei mele: Vlad cu nepoții
săi, Șișa și Buia și lui Stănilă cu frații săi, ca să fie lui Vlad cu toți nepoții
lui, Buia, Șișa și lui Stănilă cu frații lui, satul numit Beala, care este în județul
Motrului, ca să fie lui Vlad cu nepoții lui, de ocină și de ohabă, satul Beala
și Preslop. Și au dat domniei mele un cal și o cupă.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă, începînd de la vama oilor, de vama
porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de gloabe, de cărături, de pod-
voade, adică de la slujbele mici pînă și la cele mari, de acestea toate să le fie
de ohabă lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților, cît va trăi domnia mea
și cît va trăi fiul domniei mele Mihaîl voievod. Cine se va încumeta dintre
boierii domniei mele, mari și mici, sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși
după milostenii și după muncile domniei mele, ca să-i împiedice pe ei sau pe
oamenii lor chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie

¹ Loc rupt.

² Loc alb.

³ Cuvintele «Станчоул комис» sînt scrise între rînduri.

⁴ Text ilizibil.

de la domnia mea, ca un călcător și neascultător și batjocoritor și necredincios al acestui hrisov al domniei mele. Numai la oastea cea mare să se pregătească, iar alta nimic mai mult.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinști și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească; dacă va nimici și va risipi, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă, aici și în veacul viitor și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei ziși iudei, cari au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Iată aceștia sînt martorii acestui hrisov: Radul ban-vornic¹, jupan Martin, Aga ban, jupan Stoica Rusul, jupan Dragomir de la Șegarcea, Baldovin logofăt, Micul vistier și Vasea purtătorul de sabie, Stanciul comis², Manea stolnic, Gherghina paharnic.

Și eu, Mihail gramatic, <care am scris>³ la Arghiș, luna iunie 10 zile, în anul 6923 <1415> și indiction 8, în vremea cînd a venit Mustafa Celapi.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, C/132.

Orig. perg. (51 × 38,2), pecete atîrnată, căzută.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 11—14.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *Mircea*, 112—115; Arion, *Mircea*, 35—36 și anexa XVIII, sub iunie 1; Nicolaescu, *Mircea*, 322—323; Panaitescu, 110—112. Trad. *D.I.R.*, B., 69—70. Facs. Nicolăescu. *op. cit.*, 322; *D.I.R.*, B., 319.

39

<1417—1418>.

Mihail, fiul lui Mircea cel Bătrîn voievod, întărește m-rilor Cozia și Codmeana zece case de oameni din Tîrgoviște, scutiți de toate dăjdiile și slujbele, în afară de bir, oaste și lucru la moară.

† ꙗз нже въ Христа Бога благочестивыи и Христолюбивыи и богом помазаныи, Иванъ Михаилъ киевода, сынъ сладчаншинъ Іу Мирцю благоверномъ и христолюбивомъ и самодержавномъ, великомъ киеводе, милостѣа Божіа и Божіимъ дарованіемъ и прозколеніемъ родителѣа господетка ми, благопронзквали господ-

¹ În original, între ban și vornic nu e niciun semn, după vornic un punct, apoi puncte după fiecare dregător.

² Cuvintele « Stanciul comis » sînt scrise între rînduri.

³ Text ilizibil.

стко ми, своимъ благымъ произволіемъ, чистымъ и свѣтлымъ срдцемъ и даровахъ и пшчѣтѣхъ сынъ въсечестнынъ и благообразнынъ и прѣпочтеннынъ, надъ вѣсѣли чести и даромъ, настоашіи хрисовѣа господства ми прѣпочтаннымъ и великымъ монастыремъ родителѣ господства ми и господство ми, шт Квзѣ и шт Квдмѣна, пшнеже прѣдакатъ господство ми шт самого кѣши господство ми и шт самаго враша господства ми и паче трѣда ради молебника родителѣ господства ми и господство ми и прѣпочтеннаго негѣмена квр Гофроніа, прѣдавамъ ї кѣши: Двнгаша с анепсін его си и Іѣнакѣ и Калстан Михѣк сынѣ и Мартин и Иван и Герги и Ёванчѣ и Ёнботини и Никола Метаксар и Тѣдоран и Гергек Парамали. Тѣзи да сѣтъ въ шчинѣ и въ шхѣбѣ шт ксакіа даждьен и сѣшжбы и подани, почѣкше шт датъ шкѣи, скиныни и пчелныни, шт кѣблѣк, шт глѣбы, шт кинарства, шт днзмарства, шт сѣннокосѣа, шт дрѣк, шт покоза и шт подвода всѣакого и шт ксакіа енгарѣа, ниже виглѣ, ни кѣи да имъ сѣ не кѣзметъ, ни кѣ кѣи лнѣш работѣ и шт ныа маліаже и великіа, еанка сѣ шѣрѣтѣтъ къ враши господство ми Трѣговище, шт вѣсѣа да сѣ манастирѣтѣи людіе словѣдини.

И каре конъ либо жѣпанъ настанетъ и дворници или пристаки или бирѣкы или фѣланшгъ или бѣди кто лнѣш шт сѣшжителѣи родителѣ господства ми и господство ми пшслаемыхъ по мнѣости и по работахъ господства ми, да не сѣтѣтъ ни помислѣти, іако да позабавѣтъ монастырскимъ людемъ, бѣди ш конѣи либо вышѣписаннымъ даждьѣамъ и сѣшжѣамъ, пшнеже такѣкы налатъ прѣати велико зло и шрѣію и казнѣ шт родителѣа господства ми и шт господство ми, іако неѣкрѣниціи и посрамителѣ хрисовѣаа господства ми, іако прѣнебрегоша слоко господство ми, да сѣ дрѣзины накажѣтъ, еже сѣшшати слоко, а не грѣшѣдѣти. Ни штѣкмо биръ и кѣииска и на жрѣнкѣ да сѣ чинѣатъ, а нишъ ниша сѣ врашемъ да не имѣѣатъ метѣхъ.

Ещеже и по смерти родителѣа господства ми и господствѣ ми, кѣго изколитъ господѣ Богѣ быти господинѣа Блашконъ земли или шт сѣрѣдинѣа родителѣа господства ми и господствѣ ми или шт инноплеменникъ и шѣрѣкъ сѣю потвержденіи тѣтѣа родителѣа господства ми и господствѣ ми, да поновитъ и да оутвердитъ, іакоже естъ шѣчно пракославнымъ господаремъ творити, да и дрѣзи тогѣада покелѣнѣа тѣорити; а аще ли пошѣтъ разшрити и пѣсрѣлѣити прѣшѣдѣѣѣ оуставленое и скободителѣи родителѣаа господства ми, такѣкѣи да естъ проклатъ шт господа Бога всѣдержителѣа и шт тѣи свѣтѣхъ штѣѣ нже въ Никѣи и да потреѣатъ сѣ имѣа его шт кннѣа жикотныхъ и сѣ правѣдныни да не напишѣтъ сѣ и да поразитъ его господѣа страшнымъ и правѣднымъ гнѣвомъ своимъ нынѣ и пришо и въ вѣкы вѣка, аминъ.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul și de Dumnezeu uns, Ioan Mihail voievod, fiul preadulcelui Io Mircea, binecredinciosului și de Hristos iubitorului și singur stăpînitorului, marelui vöievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu și cu voia părintelui domniei mele, a binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inima curată și luminată

și am dăruit și am cinstit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, deasupra tuturor cinstelor și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele preacinstitelor și marilor mănăstiri ale părintelui domniei mele și ale domniei mele de la Cozia și de la Codmeana, pentru că a dat domnia mea din însăși casa domniei mele și din însuși orașul domniei mele și mai ales pentru truda rugătorului părintelui domniei mele și al domniei mele și preacinstitului egumen chir Sofronie, să-i supun 10 case: Lungași cu nepoții lui și Ianache și Caloian, fiul lui Mihu și Martin și Ivan și Gherghi și Oancea și Sîmbotin și Nicola Metaxar și Tudoran și Gherghe Paramali. Aceștia să fie de ocină și de ohabă de toate dăjdiile și slujbele și dările, începînd de la datul oilor, al porcilor, al stupilor, de găleți, de gloabe, de vinărici, de dijmărit, de cositul finului, de copaci, de cărături și de orice podvoade și de toate engariile, nici viglu, nici cal să nu li se ia, nici la orice muncă și de altele, mari și mici, cîte se află în orașul domniei mele Tîrgoviște, de toate să fie slobozi oamenii mănăstirești.

Și oricare jupan va veni și vornici sau pristav sau birău sau folnog sau fie oricare dintre slujitorii părintelui domniei mele, și ai domniei mele, trimiși după milostenii și pentru muncile domniei mele, să nu cuteze nici să se gîndească ca să turbure oamenii nănăstirești fie pentru oricare dintre dăjdiile și slujbele mai sus-scrise, pentru că unii ca aceia vor primi mare rău și urgie și pedeapsă de la părintele domniei mele și de la domnia mea, ca necredincioși și batjocoritori ai hrisovului domniei mele, ca unii ce n-au băgat în seamă cuvîntul domniei mele, să se învețe și alții ca să asculte de cuvînt și să nu se împotrivească. Ci numai birul și oastea și să lucreze la moară, iar alt nimica să nu aibă amestec cu orașul.

Încă și după moartea părintelui domniei mele și a domniei mele, pe cine binevoiește domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rudele părintelui domniei mele și ale domniei mele sau din alt neam și află această întărire cu titlul părintelui domniei mele și al domniei mele, să înnoiască și să întărească, după cum este obiceiul să facă domnii dreptcredincioși, ca și alții să facă astfel de pomană; și dacă va strica și va batjocori, nesocotind cele așezate și slobozite de părintele domniei mele, unul ca acela să fie blestemat de domnul Dumnezeu atotțitorul și de 318 sfinți părinți de la Nicheia și șteargă-se numele lui din cartea celor vii și cu cei drepți să nu fie scris și să-l lovească domnul cu mînia sa cumplită și dreaptă, aici și pururea și în veci vecilor, amin.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712 f. 251—253.

Copie.

Cu o trad.; alte traduceri, ibidem, mss. 357 f. 7v.—8v și 359 f. 4v.—5v.

Altă copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 215—216.

Datat din ultimul an al domniei lui Mîrcea, după titlul lui Mihail, fiul lui (« de Dumnezeu uns »).

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 101—104, sub <1408—1418>. Trad. *D.I.R.*, B., 55—56, sub <1409—1418>.

<1418—1420>.

Mihail voievod poruncește vameșilor din Cetatea Dimboviței și de la Rucăr să se poarte frumos cu brașovenii.

† Їw Мнѡхана велнкѣи воєвода и господинь. Пишет господство ми слѡгам господства ми ѡт Джебвицѣ град, вавешим ѡт Рѡка и ѡт Тѡрчѣ и такози ви врнѡсетѣ господство ми, тако да сѡ сте карѡкале ѡт сѣхзи брашѡвѣни, не грабѣте нѡ, нѡ им възиманте вавѡ правѡ; паче им и ѡгражданте. И коматѣ сѡкнѣна, ако възимажт рѣзаны калѣѣ, либо по г. д. лакти, не дѣнте нѡ вавѡ-кати, нѡ ходѣте право и живѣте с нами лѣпо и добрѣ, да се не¹ плачат ѡт кас по мнѡгѡ родѣтелеѡ господства ми, както до нинѣ, либо господствѡ ми; та да си чѡж нѣщо рѣчи ѡт рѡдѣтелеѣ господства ми възради рѣчи вавѡж, понеже имат господство ми велнко зло счинити томѡ[мѡ]зи чѡвѣкѡс, цѡ им би позѡбакѡ по неправдѣ, аще и кас єдин. Ино не ще бити, по врнѡмѡ господства ми.

† Їw Мнѡхалъ велєвода, милостѣж Божѣм господинь.

† Io Mihail mare voievod și domn. Scrie domnia mea slugilor domniei mele din Cetatea Dimboviței și vameșilor din Rucăr și din Turci și astfel vă poruncește domnia mea, ca să vă feriți de acești brașoveni, să nu-i prădați, ci să le luați vamă dreaptă; mai mult încă, să fiți îngăduitori cu ei. Și bucățile de postav, dacă le iau tăiate călțuni sau de cite 3—4 coți, să nu-i vămuiți, ci umblați cu dreptate și trăiți frumos și bine cu ei, să nu se plîngă mai mult de voi părintelui² domniei mele, ca pînă acum, sau domniei mele; iar dacă voi auzi niscaiva vorbe de la părintele² domniei mele, din pricina vorbelor voastre, domnia mea va face mare rău acelui om, care îi va împiedica pe nedrept, chiar și cît un fir de păr. Altfel nu va fi, după porunca domniei mele.

† Io Mihail voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 216.

Orig., hîrtie (12,5×22,5), pecete aplicată, cu inscripția † Їw Мнѡханаъ велєвода.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, LXXIII/63.

Datat din domnia lui Mihail voievod.

EDIȚII. Slav. *Miletić*, 48, fără dată. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*, 6—7, fără dată; *Tocilescu*, 534 *doc.*, 7—8, fără dată. Trad. Bogdan, *Relațiile I*, 6, fără dată.

¹ «нѣ» este scris deasupra rîndului.

² Termenul «părinte» se referă la Sigismund de Luxemburg, și nu la Mircea, cum s-a crezut.

1418 (6926) <februarie—august>. Argeş.

Mihail voievod întăreşte lui Coman şi lui Nan moşiile Rodulful, Piscul şi Jiliştea.

6926 <1418>. Mihail voievod, ca să fie lui Coman şi lui Nan, boierilor mării sale, moşia Rodulful şi Piscul şi Jiliştea.

Scris în Argeş, <acest hrisov să află la stolnicul Ştefănache>.

După *Cronologia Tabelaară*, p. 22 (nr. 15).

Rezumat.

Datat după văleat şi ca posterior morţii lui Mircea cel Bătrîn (31 ian. 1418).

EDIȚII. *Panaiteacu*, 119, sub 1418; *D.I.R.*, B., 70.

1418 (6926) iunie 22, Tîrgovişte.

Mihail voievod întăreşte m-rilor Cozia şi Codmeana toate daniile şi privilegiile anterioare.

† Язъ иже въ Христа Бога благокрѣпныи и благочестивныи и Христулюбивныи и самодръжавныи, Іуанъ Миханль воєвода и господинь въсєи земли Оуггровахѣнскон. Дават господство ми сѣе шрѣзмо монастырем шбонм, еже сж създаи шт дѣда господства ми и шт родителѣ господства ми, шт Ковѣж, свѣтыж и живоначалниж тронцж и свѣтого благокрѣпниа шт Кодмѣнж, <по снє>же по прѣставленїи родителѣ господства ми оутвердих и понокїх сѣе шрѣзмо господства ми, тако варе како ест записал и оутвердиа родител господства ми, такождере и господство ми понавѣт и оутверждават, тако варе хто късхоцїет шт своего произволенїа, или слоуга господства ми, или болѣрин, или княз, да си прѣдаст дѣшж въ монастырех господства ми, въ Кодмѣнж и къ Ковѣж, или село късхоцїет да приложит или шчинж или добыток и ецєже и шт прѣчїих члокѣкъ шт долнѣ ржкж, рекше сирак, хто шет да си даст за дѣшж или виноград или никїе или водѣницж или кжщїе или добыток или вѣди что, шт мала до голѣма, въсе да ест Божїе и монастырско, къ Ковѣж и къ Кодмѣнж. Я нихто да не смѣет поискати шт сѣрвдник тогози члокѣка еже ест приложна къ монастырех господства ми, ни сынъ мѣ, ни брат мѣ, ни анепсєи мѣ, ниже хто да не смѣет ни слово рєци ш том, нж да стонт оуткрѣжденно и непоколѣбимо до жикота господства ми и до жикота прѣвородных синовох господства ми Радѣла и Миханла. Я хтоли см шет покоусит да ицїет да штѣлнєт шт монастырѣ, такокын имат прїати кєлнко злѣи и шргїж шт господства ми, такоже прѣслоушник и невѣрник сѣемѣ хрисовѣлѣ господства ми

Нж или ест сѣдиц или глобнык или бирчѣи или бжди кон работник господства ми, въсѣкын да сѣ кароует по шрѣзмѣ господства ми.

Ещеже и по сѣмрѣти господства ми кѣгѣ избереѣт господѣ Богѣ быти господинѣ Блѣшскон земли шт срдѣчнааго плода господства ми, да аще хто почѣтет и поуткрѣдит сѣе записанѣе господства ми, тѣгѣв господѣ Богѣ да почѣтет и да оуткрѣдит; аще ли разорит, то таковааго Богѣ да разорит и да оубиет и зде и въ бждѣщемъ кѣцѣ и да ест проклѣт шт штица и сына и свѣтого дѣха и шт тѣи свѣтыхъ и богоносныхъ штицаъ иже въ Никен и да моу ест штажчена дѣша, тѣла и крѣве Христовы.

† И се свѣдѣтеле: жоупан Бонко, Радѣль бан, Яга бан, жоупан Шербан Любитѣл, Станчо Бръбоул, Станчо Мѣзѣ, Крѣстѣ Тжтароул, Бора, Нѣнчул, лшгѣѣт Пилѣ.

И азъ, Михаѣл, еже исписахъ къ Трѣговице, въ то время когда прѣиде родитѣл господства ти, господѣда, шт Бжгрѣ, мѣсеца прото Юнѣа кѣ, въ лѣтѣ хсѣцкѣ и ендиктѣи дѣ.

† Iw Михаѣл кѣгѣвѣда, милостѣмъ Божѣемъ господинѣмъ.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Ioan Mihail voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă celor două mănăstiri care sînt întemeiate de bunicul domniei mele și de părintele domniei mele, de la Cozia, a sfintei și de viață începătoarei troițe și a sfintei blagoveštenii, de la Codmeana, pe acestea, după moartea părintelui domniei mele, le-am dăruit și le-am înnoit această poruncă a domniei mele, ca orice a scris și a întărit părintele domniei mele, de asemenea și domnia mea înnoiește și întărește ca oricine va voi de voia lui, sau sluga domniei mele sau boier sau cneaz, să-și închine sufletul la mănăstirile domniei mele, la Codmeana și la Cozia, sau va vrea să dăruiască sat sau ocină sau vite și încă dintre ceilalți oameni de mîna de jos, adică siraci, cine își va închina sufletul său sau via sau ogoare sau moară sau case sau vită sau fie orice, de la mic pînă la mare, toate să fie ale lui Dumnezeu și mănăstirești, la Cozia și la Codmeana. Și nimeni să nu cuteze să ceară socoteală, dintre rudele acelu om care a dăruit mănăstirilor domniei mele, nici fiul său, nici fratele său, nici nepotul lui, nici nimeni să nu cuteze să spună nici un cuvînt despre aceasta, ci să rămînă întărit și neclintit, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi fiii cei întii născuți ai domniei mele, Radul și Mihail. Și cine se va încumeta să caute să le ia de la mănăstire, acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un neascultător și un necredincios al acestui hrisov al domniei mele. Ci, fie că este sudeș sau globnic sau birari sau fie orice dregător al domniei mele, fiecare să se ferească, după porunca domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele, dacă cineva va cinsti

și va întări acest înscris al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cins-tească și să-l întărească; dacă însă va nimici, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici și în veacul viitor și să fie blestemat de tatăl și de fiul și de sfântul duh și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu cei de la Nicheia și să-i fie lipsit sufletul de trupul și de singele lui Hristos.

† Și aceștia sînt martorii: jupan Voico, Radul ban, Aga ban, jupan Șerban Liubitul, Stancio Mezea, Cîrstea Tătarul, Bora, Nenciul, logofăt Pilea.

Și eu, Mihail, care am scris la Tîrgoviște, în vremea cînd a venit mama domniei tale, doamna, de la unguri, luna Proto-Iunie 22, în anul 6926 <1418> și indiction 11.

† Io Mihail voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 19 (Cozia).

Orig., perg. (39,5×42), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1912; alte traduceri ibidem, mss. 357 f. 7 și 359 f. 4.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/16.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 331—332. Slav și trad. *Panaïtescu*, 114—116. Trad. *D.I.R., B.*, 70—71. Facs. *D.I.R., B.*, 320.

43

1418 (6926) iulie 10.

Mihail voievod întărește moșnenilor din Star Chiojdul moșia Chiojdul.

6926 <1418> iulie 10. Mihail voevod, domnul Țării Rumânești și munților și către Țara Tătărăscă și amîndouă părțile de dincoace și peste Dunăre și pînă la Poarta de Hier și pînă la Marea Neagră, moșnenilor de Star Chiojdul, ca să le fie lor moșia Chiojdul.

După *Cronologia tabelară*, p. 22 (nr. 15).

Rezumat.

EDIȚII. *Panaïtescu*, 116; *D.I.R., B.*, 71.

44

1418 iulie 14, Hagenau.

Sigismund, regele Ungariei, acordă liberă trecere prin țara sa călugărilor de la Vodița, poruncind supușilor săi să nu-i turbure, ci să-i ajute.

† Жигмънь, по Божіѡн милости римскы краль и вѣчныи царь, Ѹгръскон земли и фрѣшкон Долмаціе и Хрѣватскон земли и инѣмъ землямъ краль. Бѣсакымъ нашимъ вѣрникымъ, црѣковнымъ старѣшинамъ и вѣсмъ властелымъ, шпановымъ и поркаабымъ и племенитымъ людемъ и нихъ слѣгамъ и монмъ добрымъ

каршнемъ и свободнымъ селум и тѣмъ селум кон съ бирокѣ и ешенемъ и фолногемъ и камошем и кницкамошем и късѣмъ нашимъ и инѣмъ късѣмъ на земли и на кодѣ и псевсѣдѣ, кон съ под лоеи власти и инѣмъ людемъ кон дрѣже чѣст и ксакомъ члокѣкъ моемъ орсагъ Оугръскои земли и ѡ ней власти ѡ ксакомъ мѣстѣ, кто гдѣ лажѣ, како съгашним и кон хте по нѣхъ быти, кто окъзи книгъ киди, мое поклоненїе и мою милость.

За що смо истинѣ познали редокнїи людїе, кон се називаю калашгерїе, оу Бога братїа скѣтаго Ынтонїа монастырѣ на Водици и що се к немъ дрѣжи, за прошенїе и за ксако нѣхъ моленїе за тон рекохъ лоеи дрѣжакѣ, краинамъ и видикимъ, да хде водичкы калашгерїе съ ксемъ свободно. Ѥ моема wrсагѣ мнѣжѣтко нардѣа людїи ест; ѡт тога и мнѣжѣтка мнѣгоѣ съ междуу ками. Кон бисте нѣхъ бантокали, волѣа да би нѣхъ ѡ чемъ зарѣчили за щогодѣ, за кон годѣ послѣ за що не би смѣли донте ѡ мои wrсагъ, мы за нѣхъ прошенїе оу томъ хкемо нимъ добро оучинити. За що валь, вашои кѣрности, вѣлма іако и тврѣдо запо-вѣдалъ и инога некѣмо ѡчинити ѡт съга почкнши и ѡ ксако врѣме: Калогеры кон смо оузели под нашиѣ рѣкъ, да нѣхъ мы чювамо и що се к нимъ дрѣжи, къда они дохде ѡ мои орсагъ, и по водѣ и по сѣхъ, оу честом нѣхъ хожденїю и оу нѣхъ добиткѣ и кон хте ѡ добиткомъ ходити, ни оу чемъ, ни оу едномъ добитцѣ да нѣхъ не бантѣте; еше іако кас оуспросе, вы да нѣхъ сте испратиле и да имъ поможете оу томъзи. Ино да не бѣде и ино да не ѡчините, ако лажате мене на потрѣбоу и ѡ любовь да бѣдете.

Окъзи книгъ кто прогледа, прогледакши, ѡпет да ю пода кто мѣ е бѣде даль.

Дадѣ се овази книга оу царекѣ вароши, ѡ Хагнокѣ, мѣсеца Юлїа дї днь, по Христокѣ рожеткѣ лѣт хѣ и нї, а ѡт конока смѣ крал Оугръскои земли, лѣт лѣ, а ѡт конока смѣ римскы царь, лѣто всмо.

И царь Римскы рекохъ моимъ езыхомъ дати окъзи книгъ¹.

† Sigismund, din mila lui Dumnezeu, regele romanilor și pururea împărat, rege al Țării Ungurești și al Dalmației Frușice și al țării Croației și al altor țări. Tuturor credincioșilor noștri, căpetenii bisericești și tuturor vlastelinilor, șpanilor și pircălabilor și nobililor și slugilor lor și bunelor mele orașe și satelor slobode și acelor sate care sint birnice și eszeșilor și folnogilor și vameșilor și vicevameșilor și tuturor alor noștri și tuturor altora pe pământ și pe apă și peste tot, care sint sub stăpînirea mea și altor oameni care dețin demnități și oricărui om al stăpînirii mele din Țara Ungurească și din stăpînirile ei, în orice loc, fie-care pe unde locuiește, atît celor de acum, cît și celor ce vor fi după dinșii, cui vede această carte, închinăciunea mea și mila mea.

Pentru că am aflat cu adevărat despre oamenii ordinului care se numesc călugări, frați întru domnul, la mănăstirea sfintului Antonie de la Vodița și ce se ține de ea, după cererea și după toată rugămintea lor, pentru aceea

¹ Această frază este scrisă deasupra textului.

am spus stăpînirii mele și marginilor și ținuturilor mele, ca să umble cu totul slobozi călugării de la Vodița. În țara mea sînt mulțime de popoare de oameni; dintre aceștia mare mulțime sînt între voi. Care i-ați turbura sau i-ați împiedica pentru ceva sau pentru cineva, ca să nu cuteze să vie în țara mea, noi, la rugămîntea lor pentru acest lucru, vrem să le facem bine. De aceea, vouă credincioșilor, vă poruncesc tare și stăruitor, și altfel nu vom face, începînd de acum și în orice vreme: călugării pe care i-am luat sub mîna noastră, ca să-i păzim și cu ce se ține de dînșii, cînd vin ei în țara mea și pe apă și pe uscat, în cinstita lor călătorie și marfa lor și cine va merge cu marfa, întru nimic să nu-i turburați, nici de o marfă. Încă, dacă vă roagă pe voi, voi să-i călăuziți și să-i ajutați întru aceasta.

Altfel să nu fie și altfel să nu faceți, dacă mă vreți pe mine de ajutor la nevoie și ca să-mi fiți cu dragoste.

Cine va citi această carte, cetind-o, să o dea înapoi, cui i-o va fi dat.

S-a dat această carte în cetatea împărătească de la Hagnov, luna iulie 14 zile, de la nașterea lui Hristos anul 1418, iar de cînd sînt rege al Țării Ungurești ani 32, și de cînd sînt împărat roman ani opt.

Eu împăratul romanilor am spus cu limba mea să se dea această carte.¹

<Pe verso, contemporan:> Cartea împărătească liberă.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 20 (Tismana).

Orig., perg. (45×15,5), pecete timbrată, ruptă.

Cu patru traduceri; altă trad. ibid., ms. 329 f. 66.

O copie slavă contemporană, tot pe perg. (26,5×20), dar fără pecete ibidem, S. I. nr. 20c; altă copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/244. Fotocopie ibidem, XX/17—18.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 36—38. Slav și trad. *Panaïtescu*, 116—119. Trad. *D.I.R.*, B., 71—72. Facs. *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 14; *D.I.R.*, B., 321.

45

1419 (6927) martie 18.

Mihail voievod scutește carele m-rii Cozia de orice vamă.

† Изъ <ниже въ Христа Бога благо>²кѣрныи и Христѡлюбивыи Іу Мнѡханаъ келныи коюкода и господнѡ, <шклат>ажцоуѡ и господствѡжцоуѡ въсен земли Бѣлгровладинскон и западнинскимъ ащеже и къ Татарскимъ странамъ и Ямлашъ и Фаграшюу херцеи и Сѣкверинскоуѡ Банствѡ господнѡ и шкв поль по късеуѡ Подѣнакѡу, даже и до Белнкааго Морѣ и Дръстрѡ градуѡ владалецѡ. Благопронзволн господствко ми свонмъ благымъ пронзколениемъ и чистымъ срѣдцеъмъ

¹ Această frază este scrisă deasupra textului.

² Loc rupt.

и дарока господство ми съи въсечестных и благообразных и настожи хрисовѣль
господства ми монастырю скѣпѣн и жиконачланѣн Тронци, настоатеакже
старцѣ кѣр Гофрвнїю, телегамъ монастырским да хвдѣть по земан господ-
ства ми, нгдѣже сѣ вѣрщеть коумеркъ или коупень или некѣпень, да сѣ нихто
смѣеть покѣснѣти шт коумеркѣрь и да позабавит телегамъ монастырским. Кто
ли сѣ покѣснѣтъ іако да позабавитъ колико до единого класа выше писанным,
рѣчьемъ тоизи имать приати гнѣвъ Божїи и казѣж скѣтыхъ ти штцѣ и
наказъ и шргнж шт господства ми, іако прѣстѣжнникъ и прѣслоушникъ хрисо-
вѣлоу господства ми. Въ лѣт хзцкз, мѣсеца мартини 1.

† Іо <Миѣданлъ> ввѣвѣда, мнлостїж Божїемъ господинь.

<Pe verso:> Гїа книга трѣбѣт ш въпрошнїи въсккон.

† Eu, <cel în Hristos bine>² credinciosul și de Hristos iubitorul, Io Mihail mare voievod și domn, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și a părților de peste munți, încă și spre Părțile Tătărești și herțeg al Amlășului și al Făgărașului și domn al Banatului Severinului și de amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și stăpînitor al cetății Dirs-torului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și a dăruit domnia mea acest preacinstit, cu frumoasă față și de față hrisov al domniei mele mănăstirii sîntei și de viață începătoarei Troițe și nastavnicului ei, starețul chir Sofronie, ca să umble carele mănăstirii prin țara domniei mele, iar unde se află vamă, fie cumpărată, fie necumpărată, nimeni să nu cuteze dintre vameși să încerce a împiedica carele mănăstirii. Cine s-ar încumeta să împiedice cu ceva cît un fir de păr, pe cele mai sus-scrise, acela va primi mînia lui Dumnezeu și blestemul sfinților 318 părinți și pedeapsă și urgie de la domnia mea, ca un călcător și neascultător al hrisovului domniei mele.

În anul 6927 <1419> luna martie 18¹.

† Io Mihail voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso, contemporan:> Această carte e de nevoie la orice cerere.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 21 (Cozia).

Orig., perg. (35×35,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1856 și 1912; altă trad. ibidem, ms. 209 f. 126.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/22.

Documentul a fost supus din vechime unei contrafaceri, transformîndu-se numele din intitulare și monogramă, din Mihail în Radul. De asemenea s-a adăogat și data, de altă mînă.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, *Negru Vodă*, CCLXI—II, sub 1379 martie; *Panaiteescu*, 119—121, sub <1419 iulie>. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 22, sub 1419 iulie; *D.I.R.*, B., 72—73. Facs. Hașdeu *op. cit.*, nr. 2; *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 15, sub 1419 mai 18; *D.I.R.*, B., 322.

¹ Data este adăugată ulterior, de altă mînă.

² Loc rupt.

<1419> septembrie 29, Oradea-Mare.

Sigismund, regele Ungariei, făgăduiește întregului popor din Țara Românească dreptul de a rămîne la credința cea veche, așa cum s-a cerut prin popa Agathon, starețul de la Tismana.

† Язъ кто есмь Жигмоундъ, милостіиwmъ Божіиwmъ, римскы царь и оугръскы крал, и даалмацінскы и чешкы и нѣмьчкы и инѣмь землямь и мнозѣмь господамь господинь. Моимъ добромь волюм и хотѣнїемь тонъ зчиннѣх и дадохъ всѣмь кон живѣ въ Оугровлахіинсконъ земли, що естъ Басарабска, за нѣхъ прошенїе що ме соу просили сконмь вѣрнїмь попомь Ягathonомь, како нѣхъ манастире и все црѣкве и калоугере и попоке и вси люде кон живоу въ твзвы земли да дрѣже сконъ законъ и ѣ скони кѣрѣ да прѣбнваю, а намь прако да слоуже. На тонъ дадохъ мою кѣрѣ и всехъ конъ к менѣ дрѣжжѣтъ извѣщашаю и по насъ кто хте бити, како ни ѣ самъ, ни кто штъ нашихъ да нмь нѣстъ волю забавити за нѣхъ вѣроу и за нѣхъ законъ, нѣ да соу воли прѣбнвати оу чемъ соу и до съга прѣбнвали, въ томь и до вѣка да прѣбнваю.

Даде се шванъ книга ѣ Великомъ Баарадоу, мѣсеца септемвриа кдъ дѣни, по Христокоу рожествоу, лѣтъ хлѣ и к, а штъ конова есмь кралъ Оугръсконъ земли, лѣтъ лѣ, а штъ конова есмь римскы царь, лѣтъ ѣ.

† Я царь римскы рекоухъ моимъ языкомъ дати швоуи книгѣ¹.

† Eu care sînt Sigismund, din mila lui Dumnezeu, împărat, al romanilor și rege al Ungariei, domn al Dalmației, al Cehilor, al Germanilor și al altor țări și al multor domnii. Cu a mea bună voie și dorință am făcut și am dat aceasta tuturor celor ce trăiesc în țara Ungrovlahiei, care este Basarabească, la cererea lor, pentru care m-au rugat prin credinciosul lor popa Agathon, ca mănăstirile lor și toate bisericile și călugării și popii și toți oamenii care trăiesc în acea țară să-și ție legea lor și să trăiască în credința lor, iar nouă să ne slujească cu dreptate. Pentru aceasta, am dat credința mea și tuturor celor care țin de mine le dau de știre, ca și celor ce vor fi după noi, precum nici eu însumi, niciunul dintre ai noștri să nu aibă voie să-i turbure pentru credința lor și pentru legea lor, ci să fie liberi să rămînă întru aceasta și cum au fost pînă acum, aceea să rămînă în veci.

S-a dat această carte la Oradea-Mare, luna septembrie 29 zile, de la nașterea lui Hristos anul 1420², iar de cînd sînt rege al Ungariei ani 32, iar de cînd sînt împărat al romanilor ani 10.

¹ Acest rînd este adăugat sus deasupra textului.

² Data a fost calculată greșit de un grămătic care aplică aci socoteala de la septembrie a erei bizantine.

† Eu împăratul romanilor, am spus cu limba mea să se dea această carte. ¹
<Pe verso, slav, contemporan:> Cartea regală pentru credință: să-și ție
toată Țara Românească credința și legea sa.

<Românește sec. XVIII:> A lui Sigismund crai pentru legea noastră. Hri-
sovul lui Sigismund crai pentru legea și credința norodului Țării Românești,
dat prin popa Agaton, la leat 1420 sept. 29.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 22 (Tismana).

Orig., perg. (37,5×31,5), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XVIII și din 1912; altă trad. ibid., ms. 329 f. 68.

O copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/245.

Fotocopie ibidem, XX/20.

Data greșită. Datat după itinerarul lui Sigismund.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 49—50. Slav și trad. *Panaïtescu* 121—122, sub 1419 sep-
tembrie 28. Trad. *D.I.R., B.*, 73. Facs. *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 16, sub 1420 sep-
tembrie 29; *D.I.R., B.*, 323.

47

<1419> octombrie 28, Vodița.

*Sigismund, regele Ungariei, poruncește dregătorilor săi să nu se atingă
de călugării m-rilor Vodița și Tismana, nici de satele lor. De asemenea
întărește acestora vama de la Bistrița, posesiuni la Severin și dreptul
de a-și păstra credința.*

Жигмѣнѣдѣ, по Божіѣи милости римскы царь и оугръскы крааль и чешскы
и фрѣнскон Долмаціе и Хръкатекон земли и нѣмь земли крааль. Тон
дакаль знати късѣль нашимъ кѣрникъмъ, цръкѣкнымъ старѣншинамъ и късѣль
властемъ и шпанокъмъ и поркалабъмъ и племенителъ людемъ и всакъмъ
чловѣкъ и велыкъ и малъ, кши к мнѣ дръжїи и мене сашиа и кѣрне скѣти
корше и Угръскомъ шръсагъ и мене има на добру: късакы да се карше и да
не колѣнѣ ни ш чель позабакити монастыромъ попа ЯгаѠвна, скѣтолоу
Яндонню на Бодницѣхъ и прѣскѣтон Богородице Тисмѣнскон, заради га дадохъ
люкомъ дверимъ колъмъ и люкомъ кѣрвамъ приехъ. Коле що есть тѣхъ
было прѣко и съга да ест нихъ славьдно, и села и късе хътарѣ цш илаю и
кинограды и кодѣниче и шръсен и ликаде, късе да есть славьдно нихъ и
оурѣчно и да ими не колѣнѣ нїкто позабакити ни ш чель.

И еще нандохъ истинъ како и прѣко Бистрица цръкѣкна была. За нихъ
молене и пракъ кѣрш, и тон нимъ дадохъ да имъ есть шчина и да нимъ есть
шрикъ съ всемъ цш к нон дръжїи, хътарѣ и трѣжна и прѣхъдна царина да
есть попа ЯгаѠвна и калъгере кодѣничкы и тисменскы, да съ колѣнъ надъ
късѣль двѣхъткомъ цш есть къ Быстрице, такожде и покъсѣдъ кшлыко илаю

¹ Acest rînd este adăugat sus deasupra textului.

села и хштаре и ликаде и коденіце и къ Гѣкеринѣ и къ Быстрице и на къса-
комъ месте цш ест нихъ монастырен и що к нимъ дрѣжѣи, вѣсе да есть
нихъ славбодно и на зрникъ шт сѣга и до вѣка и да нмъ не коанъ никто
позабакити, ни къ чель. Кон не хте мене на зшв, тши късакомъ гокорѣ, и
сыгашнѣмъ и после кон хте быти мое слбге и по насъ и до вѣка, да нмъ
некоанъ никтш забакити ни хъ чокѣкѣс и ни хъ добыткѣс и що кѣпшю и
про првдаю, и на сѣхъ и на коде. И кѣде хшде ни хъ людѣе ш ни хъ дшбыт-
кшмъ, ни на едномъ мѣсте калѣ да не паате, нѣ да хшде славбодно.

И що нмаю крѣшища и вшрше на Дѣнакѣ, вѣсе да е ни хъ слободно,
какое и прѣко бынав такон и до к вѣка да есть монастырѣско и попа Ягѣшна
и неговѣхъ калшгеря и по ни хъ кон хте быти къ тѣхъ местехъ, тѣхъ рѣда ѣ
Бшга братѣа, що ни хъ смо ми оузелн да ни хъ пазымо и хранѣмо за нѣи хъ
слѣжеѣс и пракѣ кѣрѣс <ш> намъ слѣже.

И шни къ своен вѣри да прѣвнкаю и сконн законъ да дрѣжи и къ
сконхъ црѣккахъ и да нмъ никтш некоанъ забакити или бантокати за ни хъ
законъ, на тши смъ дааь нимъ мою кѣрѣс и късего Оугрѣскога шрѣсага, и
късехъ кши кѣрѣшю сѣѣти кшрѣне и мене хште на дшбро.

И кто чѣте шсѣшч книгѣс, да ю да от гога ю е оузелъ.

Даде се шдан книга на Водницахъ, мѣсеца шхтокорѣа кѣи днѣ, по Хрѣс-
токѣс рожеткѣс лѣт хш и к, а шт конока смъ краа оугрѣскон землѣ, лѣт лд.
а шт конока смъ римскы царь лѣто десетш.

И царь Римскыи рекшхъ монамъ езыкомъ дати окоуи книгѣс¹.

† Sigismund, din mila lui Dumnezeu, împărat al romanilor și rege al Un-
gariei și rege al Cehilor, al Dalmației Frușice, al țării Croației și a altor țări.
Aceasta dau de știre tuturor credincioșilor noștri, căpeteniilor bisericеști și
tuturor vlastelinilor și șpanilor și pircălabilor și nobililor și oricărui om și
mare și mic, care ține de mine și mă ascultă și este credincios sfintei coroane
și Țării Ungurești și vrea de la mine bine: fiecare să se ferească și să nu fie
volnic întru nimic să supere mănăstirile popii Agathon, sfântul Andonie de la
Vodița și preasfinta născătoare de Dumnezeu de la Tismeana, pentru că le-am
dat cu buna mea voie și i-am primit cu credința mea. Voia ce au avut mai
înainte și acum să le fie slobode și satele și toate hotarele ce au și viile și morile
și nucii și livezile, toate să le fie slobode și de uric și să nu aibă nimeni voie să-i
supere întru nimic.

Și încă am aflat adevărul că și mai înainte Bistrița a fost bisericеască. La
rugămintea lor și pentru dreapta lor credință și aceasta le-am dat-o, să le fie
ocină și să le fie uric cu tot ce ține de ea, hotarul și vama de mărfuri și de
trecere, să fie a popii Agathon și călugării Vodiței și Tismenii să fie volnici peste
tot venitul ce este la Bistrița, precum și peste tot, cîte sate și hotare și livezi

¹ Acest rînd este scris deasupra textului.

și mori au și la Severin și la Bistrița și în orice loc care este al acelor mănăstiri și ce țin de ele, toate să le fie slobode și de uric de acum și pînă în veci și nimeni să n-aibă voie să-i supere cu ceva. Cine nu vrea să aibă de la mine rău, fiecăruia îi spun și celor de acum și mai apoi, cine va fi sluga mea și după noi și în veci: nimeni să n-aibă voie să-i împiedice, pe omul lor și marfa lor și ce cumpără și ce vînd și pe uscat și pe apă. Și pe unde merg oamenii lor cu marfa lor, în niciun loc să nu plătească vamă, ci să meargă slobod.

Și pescăriile și vîrtejurile ce au la Dunăre, toate să le fie slobode, cum au fost și mai întîi, astfel pînă în veci să fie mănăstirilor și popii Agathon și călugărilor lui și după dînșii, cine va fi în acele locuri, întru Dumnezeu frați din ordinul lor, pe care i-am luat să-i păzim și să-i apărăm, pentru slujba și dreapta credință cu care ne slujesc.

Și ei să rămîină în credința lor și să păstreze și legea lor în bisericile lor și să nu aibă voie nimeni să-i prigonească sau să-i turbure pentru legea lor, pentru care le-am dat credința mea și a întregii Țări Ungurești și a tuturor celor care cred în sfînta coroană și vreau de la mine bine.

Și cine citește această carte, să o dea de la cine a luat-o.

S-a dat această carte la Vodița, luna octombrie 28 de zile și de la nașterea lui Hristos, anul 1420, și de cînd sînt rege al Țării Ungurești, ani 34 și de cînd sînt împărat al romanilor, anul al zecilea.

† Eu împăratul romanilor am spus cu limba mea să se dea această carte. ¹

Arh. St. Buc., S. I., nr. 23 (Tismana I/4).

Orig., perg. (43×28), pecete timbrată.

Cu trei traduceri din sec. XVIII, din 1844 și din 1912; alte traduceri ibidem, LXXXVII/1 și mss 329 f. 67, 68—69 și 335 f. 5v.—6v., precum și la Academia Republicii Socialiste România, CXXXII/182.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/19.

Datat după itinerarul lui Sigismund.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 52—54. Slav și trad. *Panaïtescu*, 122—125. Trad. *D.I.R.*, B., 74—75. Facs. *D.I.R.*, B., 324.

1421 (6929) iunie 1.

Radu Prasnaglava voievod întărește m-rii Cozia bălțile de pe Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței, cu toate veniturile.

† Язъ иже къ Христа Бога благоверни и благочестивыи и Христорожбении и самодръжавныи, Іу Радѣла великѣи коекогда и господинь, милостію Божією и Божіем дароканіем шеладаши и господствѣши въси земли Оугрволахѣинское и

¹ Această frază este scrisă deasupra textului.

пашинскѣмъ, ешеже и къ татарскимъ странамъ и Иллаши и Фагараш херцег и Гекеринскомъ банствѣ господинъ и Подшакѣ, даже и до Бѣлкаго Морк. Благопронзколи господство ми, своимъ благомъ пронзколеніемъ, чьстымъ и скѣтлымъ сръдцемъ, по дарованіемъ ми отъ Бога къ сѣдръжителѣ кладикы Христа моему, рекнѣющамъ скѣтопочишомъ родителю моему, господинъ Мирча коекодъ, Дарокаѣ и азъ сѣмъ къ сѣ чьстнымъ и благоуобразнымъ и предпочтаннымъ, надъ къ сѣмъ чьсти дарокъ истожъ сѣмъ хрисокѣмъ господства ми, отъцѣ и гьдменѣ монастырѣ Ншчетскомѣ, гробѣ отъца моего и молебникѣ господства ми пошъ кир Иквикѣ и къ сѣмъ братиамъ, шже и Христѣ шербѣтающнхъ сѣмъ къ хрламъ скѣтымъ и живочначалнымъ Троицѣ на мѣстѣ рѣкомѣмъ Ншчетъ, такъ да сѣтъ къ шчинѣ и къ шхѣбѣ къ сѣмъ бѣлата, почжкше отъ Гьпатѣ, рекше самыи Гьпатѣ, дори до оуегтѣмъ Іаалокници по Дшнавѣ. Глоба ли сѣ шетъ шчинитъ по тѣхѣмъ бѣлата, дѣшегъ-бѣнна ли, бѣди отъ пастыренъ, бѣди отъ конго члѣкѣка, прѣкѣанка колѣрина или мѣла, къ сѣмъ да естъ монастырско. Ешеже и отъ пчѣл, карѣ колико сѣмъ хтѣтъ нахѣдѣти по тѣхъ бѣлата до гдѣ имъ естъ хотаръ монастырски и члѣкѣкъ да имъ къ шимѣтъ камъ отъ пчѣл и ины къ сѣмъ работи, колико сѣмъ хтѣтъ прилшчитъ.

И тѣзи бѣ члѣкѣкъ именовъ Тжмпа, иже и тои приложи едино грѣло Гьпатѣ при рѣдѣтелѣмъ господства ми, Мирчи коекодѣ, и при егьдменѣмъ Гофрѣни, монастырѣ Ншчетскомѣ, да мѣ естъ къ кѣшнѣмъ памѣтъ, иже и родителъ мой благоколи естъ бити.

Его ради и азъ, Іу Радѣ коекодъ, рекнѣмъ, порѣкнокаѣ по Бозѣ, господи моему. . . . .¹ стакленнѣмъ ми сжшѣмъ отъ скѣтымъ и живочначалнымъ Троицѣ. . . .¹ сѣ чьстное поклѣнїе по благороднѣмъ сръдѣца моего и шкрѣпнхъ и штверднхъ, какъ да естъ къ шчинѣ и къ шхѣбѣ монастырѣ Ншчетскомѣ, гробѣ отъца моего и къ вѣчноѣмъ емѣ памѣтъ, мнѣже къ ш радоканїе и спаснїе и штпшчїе грѣхѣмъ, къ сѣмъ бѣлата начжкше прѣкко Гьпатѣ, по Дшнавѣ, даже до шетѣ Іаалокницѣ.

И по сѣмъ шрѣти господства ми, кого ли избѣретъ господъ Богъ быти господинъ Бѣлшконъ землѣ, отъ сръдѣчнаго плода господства ми, или отъ сръдникъ господства ми, или отъ иноплѣменикъ, та аще почкѣтетъ и понокитъ и шткрѣдитъ, сѣмъ хрисокѣмъ господства ми, того господъ Богъ да почѣтъ и понокитъ и шткрѣдитъ. Ище ли разоритъ и расипѣтъ, то такокаго господъ Богъ да разоритъ и да оубїетъ здѣ и къ бждѣщѣмъ кѣцѣ и да естъ штлѣченъ тѣла и крѣкъ Христѣмъ и оучжѣтїе да имѣтъ със Ісѣсъ и със Ірѣмъ и съ шнѣмъ некѣрннѣмъ Ісѣсѣмъ еже рѣкѣше на господа нашего, крѣкъ его на нѣхъ и на чѣдѣ ихъ, еже естъ и бѣдетъ къ вѣки, аминъ.

И сѣмъ хрисокѣмъ свѣдѣтелїе: жшпан Радѣ, жшпан Бѣлканъ, жшпан Нап, жшпан Штменъ, жшпан Крѣстѣ, жшпан Бадѣ, жшпан Штанъ шци коекодъ, жшпан Шанчѣ Дѣгашъ, жшпан Бѣлкѣсанъ Блоринъ, жшпан Дрѣгнѣчъ, жшпан Шикѣмъ Попшоръ логодетъ.

И азъ логодетъ Гергина писѣхъ, къ лѣтѣ [~]шцѣмъ, крѣгъ слонцѣмъ дѣмъ лѣнѣмъ кѣмъ, мѣсѣца юнїе а днѣмъ.

¹ Loc alb in text.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și de către Părțile Tătărăști și Amlașului și Făgărașului herțeg și domn al Banatului Severinului și al Podu-naviei, pînă la Marea cea Mare. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată, din cele dăruite mie de Dumnezeu atotșitorul, stăpînul meu Hristos, rîvnind către sfîntrăposatul părintele meu, domnul Mircea voievod, am dăruit și eu acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele, părintelui egumen al mănăstirii Nucetului, mormîntul părintelui meu, și rugătorului domniei mele, popii chir Iacov și tuturor fraților, care se află întru Hristos în hramul sfintei și de viață începătoarei Troițe, la locul numit Nucet, ca să-i fie de ocină și de ohabă toate bălțile, începînd de la Săpatul, adică însuși Săpatul, pînă la gura Ialovniței, pe Dunăre. Gloabele ce se vor face la acele bălți sau dușegubine, fie de la păstori, fie de la orice om, boier prea mare sau mic, toate să fie mănăstirești. Încă și de la stupi, oricît se va afla la acele bălți, pînă unde le este hotarul mănăstiresc și un om să le ia vama de stupi și toate celelalte munci cîte se vor întîmpla.

Și acolo a fost un om, anume Tîmpa, care și acela a dăruit o gîrlă, Săpatul, în vremea părintelui domniei mele, Mircea voievod și în vremea egumenului Sofronie, mănăstirii Nucetului, să-i fie spre veșnică pomenire, precum și părintele meu a binevoit să fie. <Nimeni din slugile domniei mele să nu supere pe Tîmpul, sau ispravnic sau ori carele din boieri, ci Tîmpul să fie volnic să ia vama de la Săpatul >¹.

De aceea și eu, Io Radul voievod rîvnind, cu rîvnă către Dumnezeu, domnul meu. . . ² îndemnat fiind de sfînta și de viață începătoarea Troiță. . . ² această cinstită poruncă după noblețea inimii mele și am întărit și am împuternicit, ca să fie de ocină și de ohabă mănăstirii Nucet, mormîntul părintelui meu și spre veșnica lui pomenire, iar mie spre bucurie și mîntuire și iertarea păcatelor, toate bălțile începînd întii cu Săpatul pe Dunăre, pînă la gura Ialovniței.

Și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l înnoiască și să-l întărească ; iar dacă va strica și va risipi, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă, aici și în veacul viitor și să fie lipsit de trupul și de sîngele lui Hristos și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei necredincioși iudei, care au strigat asupra domnului nostru, sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce și va fi în veci, amin.

¹ Completat după traducere.

² Loc alb în text.

Și martorii acestui hrisov: jupan Radul, jupan Vilcan, jupan Nan, jupan Utmeș, jupan Cîrstea, jupan Badea, jupan Stan, unchiul voievodului, jupan Oancea Lugaș, jupan Vilcsan Vlorin, jupan Drăghici, jupan Micul Popșor logofăt.

Și eu, Gherghina logofăt, am scris în anul 6929 <1421>, crugul soarelui 14, al lunii 12, luna iunie 1 zi.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 349 v.—350.

Copie.

Traduceri ibidem, ms. 209 f. 249v—250v și f. 253—254.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 219—221v.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 125—128. Trad. D.I.R., B., 75—76.

49

<1421> iunie 19, Creața.

Radu Prasnaglava voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana toate daniile făcute de tatăl său Mircea, sate, bălți, mori, vii, vămi și țigani.

† Іw Радѡа великы воєвода и самодръжакныи господинь въсен земли Оуггроваахѣискон. Благопронзколи господство ми, сконимь благымь произволенїемь, чистымь и скѣтлымь сръдцемь господства ми, и дарокахъ сїе въсечѣстнсе и настожшеє шризло господства ми монастыремь господства ми. шентѣли свѣтымь Троицѡи вт Козїѡи и Благокѣщенїю прѣчистымь Богоматере вт Кодмѣнѡи, іако елика є притежалъ и даровалъ родитель господства ми, свѣтопочившии Мирча воєвода, тѣмь свѣтымь монастыремь: села зовомаа Жиблѣ, Брадѣцѣни, Гѣкани, Калиманаци, Лѡичани, Богданеши и метоухїа на Рывеницѣ и съ ѣ водѣници, и пакъ ѡе чллади вт ацигани и село Хинатеши и едно шкно на Горнемь Гѡкнѡи и Бѡкврати на Лѡжавци и в Слатинѡи, метоухїа съ лозїали и оу Сєвиринь гь села: Кѡрило и Гръданокци и Миклаѡшевици и оу Бистрици метоухи и воденица и гь киногради и десѡт челѣди вт Бистрицѡи и село Бадастрица и Мамина съ всѣли благи и село вт Католаши съ метоухи и съ воденицѡи и въскь благи, поченше вт Сѡпатѡла дори до оустїа Іаловници по Дѡнаѡв съ валѡи и съ Дѡшегѡвинны и глобы и село Карарѣне вт Іаловници и метоухїа на Кодиѣ съ воденицѡи и в Тръговици метоухи и ѣ воденици и гь челѣди и втчина Басока, Вєцникци, выше Тополовени и село Чоканаци и метоух вт Гпинета съ ѣ кинограда и ѣ воденици вт Питєри и втчина Мамачикова и Радеши на Бѡцковѣ и вама вт Женѡне, та въскь притежават и дарѡеть господство ми, тѣмь свѣтымь монастыремь быти къ отчинѡи и въ шѡабѡ до живота господства ми.

І кон сѡ бил покѡсилъ или сѡдець или глобникь или бѡрчи или бѡди конгодѣ вт болѣрь и вт слѡгь господства ми да и позабакитъ тѣмь свѣтымь

монастиремь, или людемь их или достолюнью их, то таковома да мѣ ест съпостатникъ скѣты дѣхъ и къ шрги господства ми да оумрет, яко нектѣрникъ господства ми.

Пачеже и по съмрѣти господства ми, кого изволить Богъ быти господинъ Блашкюи земли или вт съродникъ господства ми, или бѣди конгодѣ вт пракоктѣрныхъ христѣанъ правослакии господина быти стола Уггровлахѣнскаго, да аще поновит сѣе шриво господства ми и придадет монастиремь, а не оумѣтъ, то такокаго да съхранит господь Богъ и да оукрѣпить къ господствѣ; аще ли оумѣтъ вт тѣхъ скѣтыхъ монастирехъ и поперет и разорить, то такокаго да нескѣтитъ господь Богъ своимъ правѣднымъ сѣдомъ и оумѣстѣе да имать съ Ноудж прѣдателямь господнимъ и съ шнѣми рекшимаи Юудей, крѣкъ его на нихъ и на чѣда ихъ, такоже ест и бѣдетъ.

И семъ скѣдѣтеле: жѣпанъ Радѣль, жѣпанъ Бѣлканъ, жѣпанъ Крѣстѣ, жѣпанъ Мирча, жѣпанъ Станъ, жѣпанъ Нанъ, жѣпанъ Станчуоль, жѣпанъ Петръ Замона, логофетъ Гергина.

Изъ Iohn писъхъ, на Крѣца, июнѣ 01, [лѣто хѣцмѣ.]¹

† Io Radul кѣкѣда, милостѣмъ Божѣемъ господинъ. †

† Io Radul mare voievod și domn singur stăpînitor a toată țara Ungrovlahiei. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domnici mele și am dăruit această atotcinstită și de față poruncă a domniei mele mănăstirilor domniei mele, locașului sfintei troițe de la Cozia și al blagoveșteniei preacuratei maici a domnului, de la Codmeana, ca, cîte a dat și a dăruit părintele domniei mele, sfintrăposatul Mircea voievod, acelor sfinte mănăstiri: satele numite Jiblea, Bradeteeni, Seacani, Calimanești, Lunceani, Bogdanești și metohurile de la Rîmnic și cu 5 mori și iarăși 45 de sălașe de țigani și satul Hinatești și o ocnă la Ocna de Sus și București pe Luncavăț și în Slatina metohurile cu viile și în Severin 3 sate, Curilo și Grădanovți și Micleușevți și în Bistrița, metohurile și moara și 3 vii și zece sălașe de la Bistrița și satul Vadastrîța și Mamina cu toate bălțile și satul de la Catolui cu metohurile și cu moara și toate bălțile, începînd de la Săpatul pînă la gura Ialovniței pe Dunăre, cu vama și cu dușegubine și gloabe și satul Carareani de la Ialovnița și metohurile pe Vodnea cu moară și în Tîrgoviște metohurile și 2 mori și 10 sălașe și ocina lui Basea, Vețichești, mai sus de Topoloveni și satul Ciocanești și metohul de la Spinete cu 2 vii și 2 mori de la Pitcești și ocina lui Mamacic și Radești pe Bațcov și vama de la Jenune, acestea toate le dă și le dăruiește domnia mea acelor sfinte mănăstiri să fie de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea.

Și cine s-ar încumeta sau sudeț sau globnic sau birari sau oricare dintre boierii și dintre slugile domnici mele să împiedice acele sfinte mănăstiri sau oamenii lor sau averile lor, unuia ca aceleuia să-i fie potrivnic sfîntul duh și să moară în urgia domniei mele ca un necredincios al domniei mele.

¹ Textul « лѣто хѣцмѣ » este scris ulterior; data este greșită, căci nu corespunde cu domnia lui Radu și nici cu boierii martori.

De asemenea și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau dintre rudele domniei mele sau fie oricine dintre dreptcredincioșii creștini să fie domn dreptcinstitor al scaunului Ungrovlahiei, dacă va înnoi această poruncă a domniei mele și va mai adăuga mănăstirilor și nu le va lua, pe unul ca acela să-l păzească domnul Dumnezeu și să-l întărească în domnie; dacă va lua de la acele sfinte mănăstiri și va călca și va nimici, pe unul ca acela să-l încerce Domnul Dumnezeu cu dreapta sa judecată și să aibă parte cu Iuda trădătorul Domnului și cu acei iudei care au strigat, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, precum este și va fi.

Și martori la aceasta: jupan Radul, jupan Vilcan, jupan Cîrstea, jupan Mircea, jupan Stan, jupan Nan, jupan Stanciul, jupan Petre Zamona, Gherghina logofăt.

Eu, Ion, am scris la Creața, iunie 19, [anul 7945]¹

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 24 (Cozia III/1).

Orig., perg. (42×26,5), pecete timbrată, căzută.

Cu o trad. din 1856; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 132v.—133 și 215 f. 35v.—36.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 34—37.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/29.

Datat după sfatul domnesc.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 128—131. Trad. *D.I.R.*, B., 76—77. Facs. *D.I.R.*, B., 325.

50

<1422 după octombrie 23>.

Dan al II-lea voievod poruncește vameșilor din Prahova să ia brașovenilor vama fixată de privilegiul lui Mircea cel Bătrîn.

† Уѡ Дан воєвода и господинь вѣсен земли Ѹгровлахїтскон. Пишет господство ми вавешѡм вт Прахова и такози ви вписѣт господство ми: тѣзи цю ест была закон поставенъ вт Мирчѣ воєводѣ, тоизи закон дават и господство ми брашовѣном. И конто худѣт на кѡпѣм, ꙗко да имъ вѣмѣ вѣзниматѣ, како и на Рскеѣ: вт мажѣ крапина, или голѣма рѣба или мала, ѣ перпери и ѣ рѣбѣ; моршнїѣ мажа ѡ перпери и ѣ рѣмѣжа. И вт постака виларѣ Ипри ѣ фертѣн и вт Хрѣсѣлѣви, ѣ перпер и вт Колѣни, ѣ дѣкати и Чѣх, ѣ дѣкати. И мажа косжк, ѣ дѣкати и вт говѣда, ѣ дѣкати и вт вѣна, ѣ дѣкато и вт свинѣ, ѣ дѣкатѣ; мѣх сиренїѣ, ѣ дѣкато и вт гѣберѣ, ѣ дѣкато и печїѣ днѣїѣ,

¹ «Anul 6945 <1437>» este scris ulterior; data este greșită, căci nu corespunde cu domnia lui Radu și nici cu boierii martori.

а дѣкато н тар, г дѣкати н кон празден, г бани, пѣшци, а бан. И гадинны :
лищицѣ, ждѣръ, вѣкѣрицѣ, рисови, коткы, шт л, а. И шт кѣпла ѿ ест шт
морѣ, нан пипер нан шофран нан вѣбак, шт л, а. И шт бобов н шт платно н
шт вѣжа н шт лина н шт конопѣ н шт желѣзо н шт корди н шт лѣковн,
вама да имѣ сѣ не вѣзмет.

Тѣмъ радѣ, кѣе вамѣше, ѿ видѣте здѣ писано, на том да стонте, а по
много вамѣ да имѣ не смѣте вѣзати, понеже кон сѣ ви покѣсна да вѣзмет
вамѣ по выше, тѣ таковы имат прѣати велико зло н шрѣга господства ми,
яко неѣрник господства ми. Инако не щет быти.

И вѣре на коем трѣск продадет сѣ постак, тѣка да си вамѣ платитѣ, а
докле не продадет, вамѣ да не дѣдет, по шрѣзмѣ господства ми.

† Іw Данъ вѣвѣвѣда, милостѣа Божѣа господинъ.

† Io Dan voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea
vameșilor din Prahova și astfel vă poruncește domnia mea: iată, care lege a
fost pusă de Mircea voievod, aceeași lege o dă și domnia mea brașovenilor.
Și celor ce umblă după negoț, să le luați vamă ca și la Rucăr: de maja de
crap, fie pește mare, fie mic, 2 perperi și 7 pești; maja de morun, 9 perperi
și 2 juveți. Și de postav vilar de Ipriu, 1 fertun și de Luvia, 1 perper și de
Colonia, 12 ducați și Cehia, 6 ducați. Și maja de ceară, 12 ducați și de vită,
3 ducați și de berbec, 1 ducat și de porc, 2 ducați; burduful de brânză, 1
ducat și de cergă, 1 ducat și pielea de fiară, 1 ducat și povara, 3 ducați
și calul slobod, 3 bani, pedestrul, 1 ban. Și jivinele: vulpea, jderul, veverița,
rîșii, pisicile, din 30, 1. Și de la marfa ce este de peste mare, fie piper sau
șofran sau bumbac, din 30, 1. Iar de la bobou și de la pînză și de la frînghii
și de la in și de la cînepă și de la fier și de la săbii și de la arcuri, vamă să
nu li se ia.

Pentru aceea, voi, vameșilor, ceea ce vedeți aici scris, pe aceasta să stați,
iar mai multă vamă să nu îndrăzniți să le luați, pentru că cine s-ar ispiti să ia
vamă mai multă, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea,
ca un necredincios al domniei mele. Altfel nu va fi.

Și în orice târg se va vinde postavul, acolo să-și plătească vama, iar pînă
ce nu vor vinde, vamă să nu dea, după porunca domniei mele.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 7.

Orig., hirtie (28×21,5), pecete timbrată, cu legenda: † Іw Данъ воієвода.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/3, XI/4 și XII/9.

Datat după domn și ca posterior privilegiului din 23 octombrie 1422.

EDIȚII. Slav. *Mileiic*, 57, fără dată. Slav și trad. Bogdan *Relațiile I*₂, 19—21, sub
1422; Tocilescu, 534 doc., 16—17, fără dată; Zimmermann, IV, 172—173 (trad.
germ.); Trad. Bogdan, *Relațiile*₁, 14—15, fără dată.

1423.

Mențiune dela Dan al II-lea voievod pentru satul Boișoara.

Danŭ vodă. . . 1423. Cu data aceasta s-a găsitŭ un chrisovŭ din partea acestui domnŭ la satulu Băișoara din Loviștea, în județulŭ Argeșului.

După: Tunusli, *Istoria politică și geografică a Țării Românești*, p. 130.

1424 (6932) februarie 28, Țirgoviște.

Dan al II-lea voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana zece case de oameni din Țirgoviște, scutite de dări și slujbe.

† Изъ ниже въ Христа Бога благоверныи и благочестивыи и христороубеныи и самодержавныи, Иванъ Дана великыи воєвода и господинъ, милостѣа Божѣа и Божѣемъ дароканѣемъ, владающѣми и господствущѣми всеи земли Хггровла-хѣнскыи и Ямлашѣ и Фугарашѣ херцегъ. Благопронзколухъ господства ми, сконмѣа благымъ пронзколенѣемъ, чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ и даровахъ господство ми съи въсечестныи и благоверазныи, ниже прѣпочтаныи надъ всѣми чести и дарове, настѣиции хрисовѣа господства ми, веонимъ монастыремъ господство ми, въ Козѣю, свѣтѣю Тронцѣ и свѣтомѣа Благовѣщенѣю въ Кодмѣна, тако да сѣтъ въ враша господства ми, въ Тръговище, десѣтъ къщѣе, по имению : Иване и Трифо и Тѣдоран, аниѣи Гавалии и Костандинъ Тѣдорове сынъ и Каломанъ, сынъ Мнѣхве и Герги Яфѣматѣа и Гька Мѣкия и Герги Гьбразъ и Иванъ Гари и Цѣфо аниѣи Размирве. Тѣази десѣтъ къщѣемъ вслобаждѣетъ господство ми тѣмъзи веонимъ монастыремъ господства ми, да сѣ въ послѣшество и въ въсѣкъхъ потрѣбѣхъ на всѣкыи часъ ; пачеже и на хѣбѣхъ почѣвше въ свѣчѣго вамъ и въ свѣннѣго вамъ и въ пчеларства и въ къбларства и въ винарства и въ пѣвоза и въ подвода и въ посадѣхъ и въ сѣно, талпи и въ всѣкиа ингарѣа, малии и великыи, велика сѣ нахѣдѣтъ въ врашии господства ми, въ Тръговище, ничтоже да не имѣтъ никою метѣхѣа съ врашемъ господства ми, развѣ въ тѣхъзи веонимъ монастыремъ господства ми да слѣжитъ.

Тѣго ради, вѣре конъ вѣдетъ, по милости Божѣи и господства ми, работниции, сѣдецъ тогози враша господства ми, Тръговище или дворникъ или приставъ или бирве или фольножь, вѣщеже и къбларѣе и винарчи и вѣлшинне въ свѣцъ, въ свѣни и въ пчели и бирчѣемъ, или конъ данъ работникъ господства ми, всѣкыи да сѣа вѣрѣтъ въ тѣхъзи къщѣе що естъ приложилъ господство ми тѣмъзи веонимъ монастыремъ господства ми. Я хѣто сѣа би покѣснѣа да позабавнѣа аще и вѣлсѣ едни, такъвыи имѣтъ прѣмѣти велико завъ

и шр҃гїю шт господства ми, ꙗкоже преслѣшник и невѣрник сїемѣ хр҃совѣлѣ
господства ми.

Щеже и по смерти господства ми, кѣго изволят господь Богъ бити госпо-
динь Блѣшкон земан, шт сръдечнаго плода господства ми и шт инсплемене, да
ще почтет и понокит и штерднит сен хр҃сокула господства ми, и того господь
Богъ да почтет и да штерднит и да съхранит въ господствѣ его; ащели разо-
рнит и расипет, тѣ такоаго Богъ да разворит и да оубѣет зде и въ бѣдѣшем
вѣцѣ и да ест проклат шт штца и сына и скѣтого дѣха и шт тѣи скѣтых
богоносныхъ штцѣ иже въ Никен и да мѣ ест дѣша штабченна шт тѣла и крѣкы
Хр҃стоуѣ.

И се скѣднтелѣ: жѣпан Бѣрча, жѣпан Бѣнко, жѣпан Ялѣл, жѣпан Доброта,
жѣпан Оутмеш, жѣпан Крѣстѣ Плесескы, логошет Кѣника, Нанотъ спатар
Милец вѣстїар, Драгомир комис, Нан пахарник.

И Никѣла писахъ въ Тръгѣвице, в лѣто х҃шцѣв, индїктїѣн в, мѣсеца фѣврѣ-
арїи кн дѣни.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de
Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Ioan Dan mare voievod și domn, din
mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată
țara Ungrovlahiei, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea,
cu a sa bunăvoință cu inimă curată și luminată și am dăruit domnia mea acest
atoteinstit și cu frumoasă față, care este preacinstit, deasupra tuturor cinstelor
și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele, celor două mănăstiri ale
domniei mele, de la Cozia, a sfintei troițe și sfintei blagoveštenii de la Codmeana,
ca să le fie din orașul domniei mele, din Târgoviște, zece case, anume: Ianache
și Trifo și Tudoran, nepotul lui Gavalin și Costandin, fiul lui Tudor și Caloian,
fiul lui Mihu și Gheorghe Afumatul și Seva Muchia și Gheorghe Obraz și Ivan
Gari și Ștefu, nepotul lui Razmir. Aceste zece case le slobozesc domnia mea
acelor două mănăstiri ale domniei mele, ca să fie în supunere și pentru toată
nevoia, la orice vreme; de asemenea și de ohabă, începînd de la vama oilor și
de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de vinărici și de cărături și de
podvoade și de posadă și de fin, talpe, de toate engariile, mici și mari, cite se
află în orașul domniei mele, în Tîrgoviște, întru nimic să nu aibă vreun amestec
cu orașul domniei mele, ci să slujească numai acelor două mănăstiri ale
domniei mele.

De aceea, oricine vor fi, din mila lui Dumnezeu și a domniei mele, dregători,
sudețul acelu oraș al domniei mele, Tîrgoviște sau vornic sau pristav sau birău
sau folnoj, încă și găletarii și vinăricerii și vameșii de oi, de porci și de albine
și birarii sau oricare dregător al domniei mele, fiecare să se ferească de acele
case pe care le-a dăruit domnia mea acelor două mănăstiri ale domniei mele.
Iar cine s-ar încumeta să împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va

primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un neascultător și necredincios al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine vrea domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele și din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia ui; dacă va strica și va risipi, pe acela Dumnezeu să-l nimicească și să-lucidă aici și în veacul viitor și să fie blestemat de tatăl și fiul și sfântul duh și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să-i fie sufletul lipsit de corpul și de singele lui Hristos.

Și aceștia sint martorii: jupan Borcea, jupan Voico, jupan Albul, jupan Dobrotă, jupan Utmeș, jupan Cîrstea Pleșeschi, Coica logofăt, Nanotă spătar, Mileț vistier, Dragomir comis, Nan paharnic.

Și Nicula am scris în Tîrgoviște, în anul 6932 <1424>, indictionul 2, luna februarie 28 zile.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712 f. 253.

Copie.

Cu o trad. ibidem, ms. 712 f. 253v—254v.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 217—218.

EDIȚII: Slav și trad. *Panaïtescu*, 132—135. Trad. *D.I.R.*, B., 77—78.

53

1424 (6932) august 5.

Dan al II-lea voievod întărește m-rii Tismana toate daniile anterioare și-i dăruiește satul Podeni.

† Понеже азъ въ Христа Бога благоверный, Іу Дан воєвода милостїа Божїеж господинь въсен земи Ёггровлахискон въ начелѣ благодарѣванаго ми господства шкрѣтѣху монастырьъ въ земли господства ми на мѣстѣ рекомѣ Тисмѣна, егоже скѣтопочивши дѣд господства ми Іу Радѣл воєвода шснованна въздвиже и скѣтопочивши родителъ господства ми Іванъ Дан воєвода многими вещми покрѣпи. Сего ради благошзволи господство ми, швоже господствоу, сице и семоу въсприемникъ бити и шеновити оубо помѣн родїтелѣ господства ми, животаже ради господства ми и спасенїа, съ храмъ прѣсвѣтыжъ владичицъ Богородицъ и приснодевы Марїж оукрѣпити късѣккими прилогы и доходци и недосъврѣшеное исплнити. Не тѣчиаже се, нж и елика дѣд мон и родителъ мон приложишъ семоу монастырю, късѣ подтврѣдити и шкрѣпити, славы ради Божиж, въ хвалаже ради и чѣсть прѣславной владичицъ нашъ Богородицъ, како да сїа шбрашъ въ животѣ господства ми шкрѣпителѣ и помощницъ въ страшныиже днѣж жизни кѣчныишъ ходатаицъ.

И прѣвѣ потврѣжда и господство ми приложена вт свѣтопочившихъ родителехъ господства ми: село Коумански Брод с Теспорном и вама на Калафатъ и влато Бистрицъ вт Топлъца до Брѣзога Грѣла; выше Ковачица и при немъ села Хрѣсова съ Салчишорумъ и Тисмена, елико вѣ Лигачешко и Рѣшешко и жито вт Жѣлаешкога сждства, ѱ кѣбавѣ на вѣсѣко лѣто и сирени, лѣ меѣхѣ и ѱ сирѣк и ѱ меѣхѣ меда и ѱ поставъ гѣнищи и ѱ поставъ холѣк.

Къ семъ прилагаатъ господство ми село Чаѣрни и Дѣшеци и Зѣрен и съ що еже прикѣпи къ дни господства ми попъ кѣрѣ Платонъ вт Станѣла Махерина сына и даде мѣ кон добръ и вѣ чѣши и вѣ лѣжици и поасъ сребрънъ; и Площъна и Дѣрда и Чирешѣла и Тѣрчѣици¹ и Жарковецъ с Потскомъ и Сѣшице съ Невоселци и на Блатинци, село Пестичево, що естъ приложила лѣлѣ господства ми господжа Калиникъ, и село Гогон, що е билъ приложила Лѣкачъ ванъ и Бистрицъ съ царинъ и Сагавецъ, що естъ кѣпила попъ Никодимъ вт Дана коеводжъ и воденицъ въ Бистрици, що естъ приложила лѣлѣ господства ми.

По симъ потврѣждамъ що естъ приложила свѣтопочившии стрицъ господства ми Владѣславъ коевода свѣтомуъ Антонию на Бодници: село Жидовщицу и воденица въ Бистрици и киръ срѣдни вѣс, на Желѣзна Брата и вт ѱ връшици ѱ-тѣк и Дѣнакъ вт Сѣрѣховѣ Падинѣ до хотарѣ Рѣшѣвского и Голѣма Бодница вт Дѣнака съ Бахнинѣмъ селищомъ съ вѣрѣши и съ ливадие и Сѣлѣховица вѣсѣ и Церовецъ и село Баровникъ с хотаремъ що приложи господство ми и село Подѣни² съ хотаремъ.

Снѣ вѣсѣ прилагаетъ и потврѣждаетъ господство ми съ вѣсѣкы повелѣниемъ и потврѣженіемъ, да вѣдѣтъ неподвижима и непрѣложна до живота господства ми и до живота сѣродникъ господства ми. Такожде и села имъ да сѣ слободна вт вѣсѣкихъ рабѣхъ и ациганѣ мѣ чѣлѣди, да сѣ слободни вт вѣсѣкыхъ работъ и данкѣхъ и доѣходокъ господства ми.

Къ симъ повелѣватъ господство ми ми самовласно бити инѣкомъ въ шею монастырѣхъ и по смърти началствѣющаго имъ, начальника ниѣто да не поставлѣтъ, ни самъ азъ, коевода Данъ, ни инѣ никто вт ниѣже по мнѣ, тѣчѣжъ евоже сами благоволятъ, ниѣже да сѣ развѣритъ чинъ и прѣданиѣ Никодимово и мое повелѣнїе.

Кто ли дрѣзнетъ, макаръ и самъ господство ми, или кто ѣщѣтъ настати господинъ по моему трагѣ и поищѣтъ развѣрити снѣ потврѣженїе и повелѣнїе господства ми и прѣданиѣ Никодимово, таковаго да поразитъ господъ Богъ на страшнѣмъ сѣдѣ и да мѣ естъ сѣпостатъ прѣсѣвѣтаа владичица Богородица и да естъ проклатъ вт свѣтѣхъ и вѣселенскихъ ѣ сѣвѣр и да естъ причастенъ Исѣдѣ и Яриѣ и вѣсѣмъ втрекшихъ сѣмъ господа и съ шнѣми ѱудѣнъ еже вѣзапишѣ на спаса нашего, Исѣса Христа, крѣвъ его на ниѣхъ и на чѣдѣхъ ниѣхъ, еже естъ и вѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

И писъ въ лѣтѣ хѣцѣлѣ, ендиктѣиѣнъ вѣ, мѣсеца августѣ е дѣнь.

† Іу Данъ вѣвѣида, милостивъ Божїемъ господинъ.

¹ „и Дѣрда. . . . Тѣрчѣици“ scris între rînduri în exemplarul a.

² Ras și refăcut în: Крѣпици, în exemplarul a.

† Pentru că eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată țara Ungrovlahiei, la începutul domniei mele, dăruite de Dumnezeu, am aflat o mănăstire în țara domniei mele la locul numit Tismena, pe care sfîntrăposatul bunicul domniei mele Io Radul voievod a ridicat-o din temelie și sfîntrăposatul părintele domniei mele Ioan Dan voievod a întărit-o cu multe lucruri. De aceea, a binevoit domnia mea, ca precum în domnie, așa și în aceasta să fiu urmașul lor și să înnoiesc așa pomana părintelui domniei mele, pentru viața și mîntuirea domniei mele, acest hram al preasfintei stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și să împlinesc cele neîmplinite. Nu numai acestea, dar și cîte au dăruit acestei mănăstiri bunicul meu și părintele meu, toate să le întăresc și să le împuternicesc pentru slava lui Dumnezeu și spre lauda și cinstea preaslăvitei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, ca s-o aflu pe ea întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în ziua cea cumplită, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Însă mai întii întărește și domnia mea cele dăruite de sfîntrăposății părinții domniei mele: satul Vadul Cumanilor cu Toporna și vama la Calafat și balta Bistreț, de la Toplăța pînă la Birzogirla, mai sus de Covacița și pe lîngă ele, satele Hirsova cu Salcișorul și Tismena, cîtă a fost Ligăcească și Rușească și grîu din județul Jaleșului 400 găleți pe fiecă an și burdufuri de brînză 35 și 10 cașcavale și 10 burdufuri de miere și 10 postavuri de îmbrăcăminte și 10 postavuri de încălțăminte.

Pe lîngă acestea, dăruiește domnia mea satul Ceaurii și Dușești și Ungurei și cu ce a cumpărat în zilele domniei mele popa chir Agaton de la Stanciul, fiul lui Maher, și i-a dat un cal bun și 2 cupe și 2 lingurițe și un briu de argint; și Ploștăna și Leurda și Cireșelul și Turcinești și Jarcoveț cu Potocul și Sușița cu Novoselți și la Blatnița satul Pesticovo, pe care l-a dăruit lelea domniei mele, doamna Calinichia, și satul Sogoi, pe care l-a dăruit Lucaci ban și Bistrița cu vama și Sagaveț, pe care l-a cumpărat popa Nicodim de la Dan voievod și moară la Bistrița, pe care a dăruit-o lelea domniei mele.

După aceasta, întăresc ceea ce a dăruit sfîntrăposatul unchiul domniei mele Vladislav voievod sfîntului Antonie de la Vodița: satul Jidovștița și moară la Bistrița și vîrtejul de la mijloc întreg la Porțile de Fier și de la 8 pescării zeciuală și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la hotarul Rîșavei și Vodița Mare de la Dunăre cu seliștea Bahnei cu nucii și cu livezile și Elhovița toată și Țeroveț și satul Varovnic cu hotarul, pe care l-a dăruit domnia mea și satul Podenii cu hotarul.

Acestea toate le dăruiește și le întărește domnia mea cu toată porunca și întărirea, să fie nemișcate și neschimbate, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi rudele domniei mele. De asemenea și satele să le fie slobode de toate muncile și țigani, 40 de sălașe, să fie slobози de toate muncile și dările și veniturile domniei mele.

Pe lângă aceasta, poruncește domnia mea: călugării din amîndouă mănăstirile să fie de sine stătători, și după moartea cîrmuitorului lor nimeni să nu așeze un cîrmuitor, nici însumi eu, voievodul Dan, nici altul dintre cei de după mine, numai ei singuri să pună pe cine vor binevoi, nici să se strice rînduiala și datina lui Nicodim și porunca mea.

Cine ar îndrăzni, măcar și însumi domnia mea sau cine va sta domn pe urma mea și va căuta să strice această întărire și poruncă a domniei mele și datina lui Nicodim, pe acela să-l nimicească Dumnezeu la cumplita judecată și să-i fie potrivnică preasfînta stăpîină, născătoare de Dumnezeu și să fie blestemat de sfințele 7 soboare ecumenice și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și cu acei iudei care au strigat asupra mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Și s-a scris în anul 6932 <1424>, indiction 2, luna august 5 zile.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso:> S-a sfințit biserica în anul 6886; a murit sfîntul părintele nostru Nicodim în anul 6915.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 25 a (Tismana).

Orig., perg. (45×34), pecete atîrnată, căzută. Alt orig., b, aproape identic, ibidem. Cu patru traduceri din 1844, 1845 și fără dată, dar tot din sec. XIX; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 69—70, 335 f. 214—216, 337 f. 267—268 și 1218 f. 1—2. Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, XX/22 și 23.

EDIȚII. Slav și trad. Hajdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 19—21; Panaitescu, 135—139. Trad. Enăceanu, *M-rea Apele*, 755—757; Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 23—25; *D.I.R.*, B., 78—80. Facs. *D.I.R.*, B., 326.

54

<1424 după noiembrie 10—1431>.

Dan al II-lea voievod poruncește vameșilor din Dîmbovița și Rucăr ce vamă să ia brașovenilor.

† Іванъ Дан воєвода и господинъ. Пишетъ господство ми вѣсѣмъшѣмъ въ Дѣлбокицѣ и такози въ вонсѣтъ господство ми, тако тѣзи вѣре колѣци брашовѣни хѣтѣ поминѣтѣ, по мнѣго да имъ не вѣзметѣ, тѣкмо: въ кола, колѣко конѣ, толѣко бани и въ една кола а рѣба и въ а конъ чѣтовъ, а банъ и въ конѣ потоварѣна, г бани, а по мнѣго да сѣ вѣрѣватѣ, никожъ вамъ да не имажѣ.

И вѣне, клѣмешѣ въ Рѣскеръ: въ вѣларѣкѣ Ипрѣ, ас бановъ, Хѣселѣви, кѣ бановъ, Колѣни, сѣ бановъ, Чѣхъ, и бановъ; а вѣнѣ рѣзанъ, ницо и шапкѣ въ поставѣ, ницо

и калци кроени, ницо и вознаница меда к банок и возолница¹ медовинѣ, банов, вознаница вина, банов. Кон, цю сѣ продават, банов, мажа коска, банов. Сѣт пипер и шофран и бѣбакъ, шт вѣнѣж камлаекъ и агнатини и шт кожѣ и кѣпакъ шт морѣ, шт р бани, г бани; лежник, в банѣ, гѣнѣ, а банѣ. Сѣт крезна, шт бобова, шт желѣзо, шт лжкови, шт корди, шт вѣжа, шт хамови, шт платно, шт лен и конопѣ, ницо. Брав: скини, г бани и вол, в бани и крава, а бани, шѣн, а бан; кожа еленѣга, един бан, аще ли ест и дрѣгѣга с неж, да не даст ницо. Мѣх сирене, в бана.

Инако да не смѣете вѣзети, понеже имате прѣжт велико зло и шрѣж шт господства ми, по шризмѣ господства ми.

† Іw Данъ вивѣда, милостѣж Божѣа господинѣ.

† Ioan Dan voievod și domn. Scrie domnia mea vameșilor din Dîmbovița și astfel vă poruncește domnia mea ca oricîți brașoveni vor trece pe acolo, mai mult să nu le luați numai: de car, cîți cai, atîția bani și de un car, 1 pește și de 1 cal neîmpovărat, 1 ban și de calul împovărat, 3 bani, iar mai mult să vă feriți, nici o vamă să nu aibă.

Și voi, vameșilor din Rucăr: de vilarul de Ipriu, 36 bani, de cel de Luvia, 24 bani, de Colonia, 16 bani, de Cehia, 8 bani; iar de vigul tăiat, nimica și șepcile de postav, nimica și călțunii croiți, nimica și butoiul de miere, 20 bani și butoiul de mied, 10 bani, butoiul de vin, 10 bani. Calul, ce se vinde, 8 bani, maja de ceară, 16 bani. De la piper și șofran și bumbac, de la lîna de cămilă și de miel și de la piei și cumpărături de pește mare, de la 100 bani, 3 bani; cerga, 2 bani, sumanul, 1 ban. De la blăni, de la bobou, de la fier, de la arcuri, de la săbii, de la frînghii, de la hamuri, de la pînză, de la in și cînepă, nimica. Animale: porcul, 3 bani și bou, 6 bani și vaca, 4 bani, berbecul, 1 ban; pielea de cerb, un ban, iar dacă sînt și altele cu ea, să nu dea nimica. Burduful de brînză, 2 bani.

Altfel să nu îndrăzniți să luați, pentru că veți primi mare rău și urgie de la domnia mea, după porunca domniei mele.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 5.

Orig. hîrtie (16,5×22), pecete timbrată, cu legenda doc. de sub nr. 50.

Fotocopie la Acad. R.S.R., XIII/11.

Datat din domnia lui Dan al II-lea ca posterior privilegiului comercial din 10 nov. 1424 (Bogdan, *Relațiile*, I₂, p. 21—27).

EDIȚII. Slav. *Miletić*, 56, fără dată. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile* I₂, 27—28, sub 1424; Tocilescu, 534 doc., 21—22, fără dată; *Zimmermann*, IV, 227—228 (trad. germ.). Trad. Bogdan, *Relațiile*, 18, sub 1424.

¹ În loc de: вознаница

<1424 după noiembrie 10—1431>.

Dan al II-lea voievod dă voie oraşenilor din Tîrgovişte să facă negoţ în toată ţara, iar vamă să nu dea decît la Tîrgovişte.

† Iw Дан великыи воевода и господинь самодръжавный. Дават господство ми сие вризмо господства ми врашш господства ми, Тръговицкном: тѣзи вѣ воевождат господство ми вт вѣсего и вт кумеркѣ, да не дасте нигде, тѣкмо въ Тръговици, а вно да ходите и по Гекеринш и по вѣсѣхъ тръговохъ и въ Бранлово и по вѣсен земни господства ми, нигде да не дасте. И како сте далє прѣво кумеркѣ, такози и нинѣ: вт мажж воскъ вѣ дѣшат, флорина да нѣст, вт пипер, вт шофран, вт желѣзо, вт бѣбакн, рекше вт вѣсѣ ксѣнна, да дасте кумеркѣ долѣ по слабо; како сте далє при дни старыхъ господарє, такози и нинѣ.

И хто бы развалил вт болѣри господства ми, макар и само господство ми, да ест проклат вт Христа Бога вѣседръжителѣ, амин.

† Iw Дан воевода, мнлостѣж Божѣем господинь.

† Io Dan mare voievod și domn singur stăpînitor. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele oraşului domniei mele, Tîrgoviştenilor: iată, vă sloboade domnia mea de toate și de vamă, să nu dați nicăieri, numai la Tîrgovişte, apoi iar să umblați și pe la Severin și prin toate tîrgurile și la Brăila și prin toată țara domniei mele, nicăieri să nu dați. Și cum ați dat vamă mai înainte, astfel și acum: de la o majă de ceară 12 ducați, florini să nu fie; de la piper, de la șofran, de la fier, de la bumbac, adică de la toate cumpărăturile, să dați vamă mai puțin ceva; cum ați dat în zilele vechilor domni, astfel și acum.

Iar cine ar strica, dintre boierii domniei mele, măcar și însuși domnia mea, să fie blestemat de Hristos Dumnezeu atotțitorul, amin.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Braşov, nr. 3.

Orig., perg. (21 × 14,5), pecete aplicată, cu legenda în caractere latine: +Yoan Dan voevoda.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VIII/5 și XIII/7.

Datat după documentul din 10 noiembrie 1424 (*Hurmuzaki*, XV, 1, p. 12—13), în care apare clauza privitoare la monedă.

EDIȚII. Slav. *Miletić*, 55, fără dată. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*, 28—29, sub 1420—1424; *Tocilescu*, 534 doc., 4, fără dată; *Panaitelescu*, 131—132, sub <1420—1424>. Trad. Nicolăescu-Plopşor, *Mon. j. Dolj*, 25—26, sub <1420—1424>; *D.I.R.*, B., 80, sub <1424 noiembrie>. Facs. *D.I.R.*, B., 327.

<1424 (6933)> decembrie 12, Tîrgoviște.

Dan al II-lea voievod întărește m-rii Cozia daniile făcute ei de Mircea cel Bătrîn, sate, bălți și țigani.

† Слаци дѣхом Божїимъ водѣт сѣ, си сѣт сынове Божїи рече божественый апостолъ емѣже къ слѣд текѣше, иже правдѣ любители, и подвигом добрымъ подвижающимъ сѣ, желаемїѣмъ къспрїаша жизн, землѣныхъ земли вставлѣше и на небеси приложиша-сѣ, блаженнымъ шнѣ гласѣмъ радованїѣмъ слышавше, егоже и присно слышѣт: „Прїидѣте благословении отца моего, наследствѣи ите зготованное вамъ царство от сложенїѣмъ мїрсѣ“.

Имже и аз, къ Христа Бога благокѣрнын и Христолюбивын и самодръжавнын великїи коевода и господинъ късон земли Зггровлахїискон, Іу Дан, еанко по силѣ послѣдѣшїи и изволнѣ прославити прославльшаго мѣ Бога и на прѣстолѣ родителѣ монѣ съ славою къзнесишаго. Тѣмже благоизволи господство ми шеновити сен хрисовѣл господства ми и даровахъ скѣтомѣ монастырсѣ и шентели съшѣствїе скѣтаго дѣха, еже ест монастырѣ от Козїѣм, пѣко да се сѣ села по имени: Каанманецїи и Жибелѣ и Броджцїени, Сѣка и Богданецїи, Дѣнчїени, Хинатецїи, Бѣкѣрици, Боджстрица, Миклѣшовци и Карарїени, Кѣрило и Грѣдановци, Чоканецїи и Станчїици, къ шчиннѣ и къ шхавѣ томѣ скѣтомѣ монастырсѣ. Бѣщеже и тѣ цигане да сѣт изи челѣди за потребѣ монастырю и да даждѣбѣт и да слѣжат монастырю и мѣсто на Праховѣ водна съ водѣнницѣ и съ црѣкѣж и вама от над Ченѣне и блато Маминно от Шрѣла та горѣ, въскѣ блатѣ и грѣла колнко дрѣжжѣт от Маминно.....¹, от Сѣпатѣл въскѣ блатѣ, еанко сѣ находѣт, до вѣста Іаломици по Дѣнав и Дѣминїени и Корнїени и воденница на Кѣталѣн съ селом, како то ест подвигнѣл и съзнадал тои монастырѣ свѣтопочивши Мирча коевода и даровал и приложил сїѣмъ внише писана томѣ скѣтомѣ монастырсѣ, пѣкѣ да ест ницѣ божественымъ иннокїемъ, въ вѣчное къспоминанїе свѣтопочившихъ господаремъ Зггровлахїискимъ, родителемъ господства ми.

Такожде понавѣлет и потверждает господство ми сен хрисовѣлѣмъ господства ми, пѣко каре шѣ да ест достоинїе или от сел или от блатѣ или от цигани, въскѣки да сѣ карѣват от достоинїе монастырсѣко и сѣдец и глобник и дворник и вѣмеш и бирчи и въскѣкїи слѣга и болѣринѣмъ господства ми, послѣаемыхъ по многостѣхъ и по работахъ господства ми или ест винарчи или кѣблар или вѣмшии пчели или швчи или свини или шелѣхаре и сѣнаре, въскѣкїи да штонѣт далече, еднѣ влас вѣлкенѣ да не смѣт позабавити калѣгеромъ и достоинїю нѣхъ и людемъ нѣхъ, понеже кон сѣмъ бы покѣсна да прѣстѣпнѣт сен хрисовѣлѣмъ господства ми, да и позабавит шѣе и влас еднѣ, то такокомѣ да ест съпостатникъ съшѣствїе свѣтаго дѣха и къ шрїи господства ми да оумрѣт, како некѣрникъ и прѣстѣпникъ сѣмѣ хрисовѣлѣмъ господства ми.

¹ Loc alb.

Ещеже и по смърти господства ми, кого изволит Богъ быти господицъ Блашкон Земан, да еще поновит сен хрисовѣлу господства ми и придадет цю годѣ монастырю, того господъ Богъ да оукрѣпит и ствердит въ господствѣ егѡ; ащели посрамит и разорит и змет цю годнии, того господъ Богъ да разорит и да оубиет здѣ със тѣлом, а въ вждущи кѣкъ дѣше и да мѡ ест съпостатница скѣтаѡ тронца и оучастїе да имат съ Юдж и съ Ярїѡ и съ шнѣми їсден, иже рекоша на Христа Бога спаса нашего, кров его на нїх и на чада нїх, шкоже ест и бѣдет въ вѣки, амин.

И се скѣдѣтелїе: жѡпан Борчѣ, жѡпан Плевѣл, жѡпан Бонко, жѡпан Докрота, Мнѡхал прѣвїи вистїар, логофѣт Конка, Манѣ столник, Балѣ пахарник, Драгомир комис.

Ивн писахъ въ Тръговици, декемврии кѣ днѣ, въ лѣт хшц индиктїон лг¹.

† Citi se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceștia sînt fiii lui Dumnezeu, spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cei ce se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le și mutîndu-se spre ceruri, auzînd acel glas fericit de bucurie, pe care veșnic îl aud: «veniți blagosloviții părintelui meu, să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii».

Căroră și eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, marele voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, Io Dan, după putere am urmat și am voit să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit pe mine și m-a ridicat cu slavă în scaunul părinților mei. De aceea, am binevoit domnia mea să înnoiesc acest hrisov al domniei mele și am dăruit sfintei mănăstiri și lăcașului coborîrii sfîntului duh, care este mănăstirea de la Cozia, ca să-i fie satele anume: Calimanești și Jiblea și Brodățeni, Seaca și Bogdanești, Lunceani, Hinatești, București, Vodăstrița, Miculeșovți și Carareani, Curilo și Gradanovți, Ciocanești și Stancești, de ocină și de ohabă acelei sfinte mănăstiri. Încă și 300 de țigani, să fie acele sălașe pentru nevoia mănăstirii și să dea dajdie și să slujească mănăstirii. Și locul pe apa Prahovei cu moară și cu biserică și vama de la Genune și balta Mamino de la Orla în sus, toate bălțile și girlele cite țin de Mamino, de la Săpatul toate bălțile cite se află pînă la gura Ialomiței, pe Dunăre și Lumineni și Corneni și moara la Catalui, cu satul, precum a ridicat și a zidit această mănăstire sfîntrăposatul Mircea voievod și a dăruit și a adăugat aceste mai sus scrise acelei sfinte mănăstiri, ca să fie de hrană dumnezeieștilor călugări, spre veșnică pomenire a sfîntrăposatilor domni ai Ungrovlahiei, părinții domniei mele.

De asemenea înnoiește și întărește domnia mea acest hrisov al domniei mele, ca ori cît se cuvine sau din sate sau de la bălți sau de la țigani, oricine să se ferească de aceea ce se cuvine mănăstirii și sudeț și globnic și vornic și vameș și birari și orice slugă și boier al domniei mele, trimiși după milostenii

¹ Dată greșită; cifrele indictionului sînt în realitate zecile și unitățile anului.

și pentru muncile domniei mele, fie că este vinăricer, sau găletar, sau vameș de stupi, sau de oi, sau de porci, sau osluhari și fînari, fiecare să rămână departe, un fir sau firșor de păr să nu cuteze să oprească călugărilor și ceea ce se cuvine lor și oamenilor lor, pentru că cine s-ar încumeta să calce acest hrisov al domniei mele și să împiedice chiar cu un fir de păr, unuia ca aceleuia să-i fie potrivnică coborîrea sfîntului duh și să moară în urgia domniei mele, ca un necredincios și călcător al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine vrea Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, dacă va înnoi acest hrisov al domniei mele și va adăuga orice mănăstirii, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească în domnia lui; dacă însă va batjocori și va risipi și va lua orice, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul și să-i fie potrivnică sfînta Troiță și să aibă parte cu Iuda și cu Aric și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu mîntuitorul nostru, sîngle lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Și aceștia sînt martorii: jupan Borcea, jupan Albul, jupan Voico, jupan Dobrotă, Mihaîl primul vistier, Coico logofăt, Manea stolnic, Balea paharnic, Dragomir comis.

Ion, am scris la Țirgoviște, decembrie 12 zile, în anul 6900<1391>indiction 33¹.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712 f. 302v.—303.

Copie.

Traduceri ibidem, mss. 209 f. 26v.—27, f. 127v.—128, 213 f. 3, 215 f. 8v.—10 și Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 224—226.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 139—142. Trad. D.I.R., B., 80—82.

57

1425 (6933) iulie 17.

Petriman își dăruiește toată averea m-rii Cozia.

† Бѣ имѡ wtца и сына и свѣтого дсха. Язъ Петръманъ направѡм си дсшѡ при животѣ си и давамъ монастырю въ Козиж що имамъ иманїе въсе и въ винограда и дрѡго, що сѡ вѡрѡщет, мало, голѡмо, да е въсе монастырю, нж и водѣница да ест всѣ².

И семоу свѣдѣтеле: жспанъ Ялвѡл и жспан Ибанко и жспан Станчѡл и Кръстїанъ Петръ и Ханиш пѡргаръ и Боцк, Концъ Михаѡл и Яно и Радѡл Порка и Яндрїашк и Констандин и Шефан а лѡ Хан Давидъ и Балин и Матешк а лѡ Коцани и Янтонїе Далъгы и поп Стоїа и Бонко wt ѡкна и Стан.

Исписа сѡ сїе въ лѣт, хсцлг, месѣца июліа зї дньк на свѣтѡл Маринѡ.

¹ Data greșită; cifrele indictionului sînt în realitate zecile și unitățile anului.

² Pasajul «нж...скъ» este scris deasupra rîndului.

Щеже и по смърти мои, аще кто разорит сѣе записаніе, то такового
Богъ да разорит и да оубнет и зде и въ бждѣшомъ вѣцѣ, да ест проклѣтъ ѡт
ѡтца и сѣна и свѣтлого дѣха и ѡт тнѣ свѣтыхъ ѡтца иже въ Никен и да ест
Юудинъ и Ирѣин и да мѣ е съпостатъ свѣтаа троица.

И пакы свѣдѣтеле: жѣпанъ Голѣ и жѣпанъ Мирчѣ.

† În numele tatălui și al fiului și al sfintului duh. Eu Petriman mă pregătesc
cu sufletul în timpul vieții mele și dau mănăstirii de la Cozia toată averea pe
care o am și 2 vii și alta ce se va găsi, puțin, mult, toate să fie ale mănăstirii,
ci și moara să fie toată¹.

Și acesteia martori: jupan Albul și jupan Ivanco și jupan Stanciul și Cîrs-
tian Petru și Hanoș purgar și Boțea, Conț Mihal și Iano și Radul Porca și Andriaș
și Constandin și Ștefan a lu Han David și Balin și Mateș a lu Coțani și Antonie
Lungul și popa Stoia și Voico de la Ocna și Stan.

S-a scris aceasta în anul 6933 <1425> luna iulie 17 zile, la sfînta Marina.

Încă și după moartea mea, dacă cineva va strica această scrisoare, pe unul
ca acela Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă și aci și în veacul viitor și să fie
blestemat de tatăl, fiul și sfîntul duh și de 318 sfinți părinți care au fost la Nicheia
și să fie cu Iuda și cu Arie și să-i fie potrivnică sfînta Troiță.

Și iarăși martori: jupan Golea și jupan Mircea.

<Pe verso:> În zilele lui Dan voievod.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 26 (Cozia).

Orig., perg. (16,5×38,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1912.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/24.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Doc. sl.-rom.*, 219; *Stahl-Bogdan* 127; *Panaitecu*,
144—145. Trad. *D.I.R.*, B., 82. Facs. *Stahl-Bogdan*, 126; *D.I.R.*, B., 328.

<1428>.

*Dan al II-lea voievod întărește lui Dragomir și altora ocina Merișani
și parte din Vezurari și Mănicești.*

<† Бѣ Христа Бога благовѣрны и Хрѣстолоубивоуѡу и самодрѣжавныи
Іѡ Данъ великыи воєвода и господинъ въсенъ Шрговлахѣнъ благопронзволи господ-
ство ми, своимъ благымъ просизволеніемъ, свѣтанамъ> и чыстымъ срдцемъ
и даровахъ съи въсе чыстны и прѣсчотаны, надъ въсми чьести и даровѣхъ,
настожи>ї хрѣсвоуѡу гоподствѣ ми салгамъ господства ми Дра>гомиръ и братъ моу
Ялвоу и <... и Бладъ и Бадѣ и Станъ Бладовъ сынъ, <яко да имъ ест> очинъ зовома
Меришани <дѣлъ Б>ацковъ и дѣлъ Барсовъ ѡтъ Бездаріѡу... ри и дѣлъ Радомировъ ѡтъ

¹ Pasajul «ci și... toată» este adăugat deasupra rîndului.

Мѣнищїи . . . <въ вчинѣхъ> и въ хуба, тѣмъ и тѣмъ <дѣцямъ и вѣчѣтомъ> и прѣвѣчѣтомъ и ни вт когоже непотѣ<кновеино по вризмю господства> ми, почаше вт вѣчѣго <вама, вт свинѣго вама, втѣ крѣбларства, вт винарства, <вт сѣно>жосна, вт посады, вт глобы, вт ды<жмы, вт повози и вт по<дводи и вт ннхъ сѣжбѣхъ и даждахъ, малихъ <и великихъ, елика> сѣ находѣт въ самодѣржавныхъ земли господства ми. <И да имъ не смѣтѣтъ ван>товати ни сѣдѣц, ни глобник, ни бирчин, ни <инъ ннхто вт бо<лѣръ> господства ми послѣмыхъ по милостѣхъ и по рабо<тахъ> господства-ми>.

Еще же и по сѣмрѣти господства ми, кого изберетъ господь <Богъ быти господинь> Блашкон Земан, да аще почѣтетъ и ствердѣитъ, <того господь Богъ> да почѣтетъ и да ствердѣитъ въ господствѣ его; аще ли <разоритѣ н> посрамитъ и не сѣхранитъ, того господь Богъ да посрамитъ и да <вѣнетъ здѣ> тѣломъ, а въ вѣдащїимъ вѣкъ дѣшежъ и да иматъ вѣжстїе съ Юдж и съ Ирїѣ и съ внѣми юдене, еже вѣпнѣхъ на Христа спаса, крѣвъ его на ннхъ и на чѣдохъ нхъ, еже ест и вѣдетъ въ вѣкъ, амїнъ.

И се свѣдѣтелїе: жѣпан Явоула дворникъ, жѣпан Нан, жѣпан Стан и братъ моу Ирїюла, Татулъ Грѣвъ, Токсаба, логошетъ Конко, Милецъ вистнаръ, Явѣ спатар, Балѣ пахарникъ и Стоїко комисъ, Бѣшага столникъ.

Исписа сѣ.....

† Іоанъ Данъ вивѣвѣда, милостѣжъ Божїемъ господинь.

<† În Hristos Dumnezeu>, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, <Io Dan> mare voievod și domn a toată Ungrovlahia. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inima <luminată> și curată și am dăruit acest <atotcinstit> și preacinstit, deasupra tuturor cinstelor <și darurilor>, hrisovul de față al domniei mele și slugilor <domniei mele> Dragomir și fratele său Albu și. . . <și Vl>ad și Badea și Stan, fiul lui Vlad, <ca să le fie> ocina numită Merișani. . . Bațcov și partea lui Bars de la Vezurari. . . și partea lui Radomir de la Mănicești <de ocină> și de ohabă, lor și <copiilor lor și nepoților> și strănepoților și de nimeni neatins, <după porunca domniei> mele, începînd de la <vama> oilor, <de vama porcilor, de> găletărit, de vinărici. . . <de> cositul finului, de posade, de gloabe, de dijme, <de cărături și de> podvoade și de alte slujbe și dăjdii, mici <și mari, cite> se află în țara de sine stătătoare a domniei mele. <Și să nu cuteze> să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici <altul nimeni dintre> boierii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile <domniei mele>.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul <Dumnezeu să fie domn> al Țării Românești, dacă va cinsti și va întări, <pe acela domnul Dumnezeu> să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și va batjocori și nu va păzi, pe acela domnul Dumnezeu să-l batjocorească și < să-lucidă, aci> cu trupul, iar [în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos

mîntuitorul, singele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Și aceștia sînt martorii: jupan Albul vornic, jupan Nan, jupan Stan și fratele său Iarciul, Tatul Sirb, Toxaba, Coico logofăt, Mileț vistier, Alb spătar, Balea paharnic și Stoico comis, Bușaga stolnic.

S-a scris. . .

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de Ist. Buc., nr. 13.122.

Orig., perg. (36×22,5), deteriorat, pecete atîrnată, căzută.

Datat după sfatul domnesc, în comparație cu doc. precedent și cu cel următor.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 159—161. Trad D.I.R., B., 85—86, sub <1428 iunie—august>. Facs. Iorga, *Ist. rom.*, IV, fig. 4.

59

<1428 septembrie 1 — 1429 august 31> 6937, Tîrgoviște.

Dan al II-lea voievod întărește m-rii Snagov, <balta de la> Ștucia.

6937. Dan voevod, sin Mircea voevod, dă moșia Stuția mănăstirii Snea-govul și arată în hrisov că au avut și doi feciori, pe Danciul i Băsărabă.

Și s-au scris în Tîrgoviște.

După: *Cronologia tabelară*, p. 23 (nr. 18).

Rezumat.

60

1428 (6937) septembrie 10, Argeș.

Dan al II-lea voievod întărește lui Peteu și altora satele Valea Su. . . și altele, scutite de slujbe și dăjdii.

† Въ Христа Бога благовѣрни и благочестивни и Христолюбивни и самодръжавни Ыванъ Дан велики воевода и господинъ, милостивъ Божиеш и Божиеш дарованіемъ шладжшми и господствшшми късен земли Шрговлаушинской, ерже и запаиннъскимъ странамъ, Ямлашу и Фарашу и херцегъ. Благопронзволи господство ми, своимъ благоымъ произволеніемъ, чкъним и свѣтлимъ срѣдцемъ и даровахъ съи въсечьснни и благошеразни и прѣпочьтени и настожшнїи иже надъ въсѣми чкъсти и даровъ хрисовѣла слѣгамъ господства ми Петеш и Брате и Драгою, іако да имъ естъ Блѣкъ Сѣ¹ ...Кжалугърѣл.

Того радї, да имъ естъ въ шиннъ и въ шхабж, тѣмъ и тѣхъ дѣцамъ и вншчетѣмъ и прѣвншчетѣмъ, до² живота господства ми и до живота прѣвороднихъ сынове <господ-

¹ Loc răzuit.

² Loc rupt.

ства ми>¹, Данчѣла и Басараба, почѣвши въ шечинѣхъ, въ свинѣихъ ками, въ кѣбларѣ-ства, въ винарик, въ подвода, въ повоза, въ глоби, въ сѣнокосѣла, въ посади, въ джми, рекши въ малихъ слѣжбахъ и даждахъ, даже и вѣлникѣхъ, еликаже се нахо-детъ къ самодръжавнен земли и власти господства ми. И да им нѣ смееъ позабавити ни сѣдецъ, ниже глобник, ни бирчига, нѣ инѣ нихто въ болѣръ господ-ства ми, малихъже и вѣлникѣхъ, или въ работникъ господства ми послаемихъ по милостехъ и по работахъ господства ми. Кто ли се би покѣсил да им позабавит, аще и въ единомъ власѣ, иматъ прижити велико зло и шрижъ въ господства ми како и нѣвѣрникъ и прѣстѣпникъ господства ми.

Щеже и по сѣмрѣти господства ми, кого избереъ господь Богъ бити господинь Влашкои Земли, или въ сѣрдечнаго плода господства ми, или по грѣхомъ нашимъ въ иноплеменикъ, да аще почѣтетъ и поновеитъ и сѣхранитъ, и того господь Богъ да почѣтетъ и сѣхранитъ въ господство мѣ; аще ли разоритъ и порѣшитъ и не стверѣдитъ, и того господь Богъ да разоритъ и поразитъ и сѣнетъ зде тѣломъ, а къ бѣдѣщини вѣкъ дѣшевно и да естъ проклетъ въ тѣи вътцѣ иже въ Никен и да естъ сѣпричѣсникъ Юде и Ирѣю сѣ шнѣми юденъ еже възвѣпихъ на Христа, спаса нашего, крѣвъ его на нихъ и на члѣдохъ ихъ, еже естъ и бѣдетъ въ вѣки, аминь.

Сѣдѣтелѣе: жѣпанъ Влабѣла дворникъ, жѣпанъ Станъ, братъ мѣ Ирѣла, жѣпанъ Нанъ Паскал, жѣпанъ Татѣла Сръбѣла, жѣпанъ <Т>¹океаса, Конка протологофетъ, Нѣгъ вистигаръ, <Влабъ>¹ спатаръ, Бѣшага столникъ, Балѣ пахарникъ, Стонка комисъ.

Писа се мѣсѣца септемкрѣта 1 днь, въ Ирѣиш, въ лѣто хѣцлз, индиктиви з.

И речъ ми логофетъ².

† Іу Данъ кшевода, милостѣ Божїемъ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul Ioan Dan mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și părțile de peste munți, Amlașului și Făgărașului și herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inima curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit hrisovul de față, care este mai presus de toate cinstele și darurile, slugilor domniei mele Peteu și Bratea și Drăgoi și Manea și Neagoe, ca să le fie Valea Su...³ Călugărul.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi fiii primi născuți ai <domniei mele>¹ Danciul și Basarab, începînd de la vămile oilor și a porcilor, de găletărit, de vinărici, de podvoade, de cărături, de gloabe, de cositul fînului, de posade, de dijme, adică de la slujbele și dăjdiile mici pînă la cele mari, cîte se găsesc în țara și stăpînirea domniei mele de sine stătătoare. Și să nu cuteze să-i împie-dice nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii domniei

¹ Loc rupt.

² « Н . . . логофет » scris cu chinovar, pe margine.

³ Loc răzuit.

mele, mari și mici sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și pentru muncile domniei mele. Cine s-ar încumeta să-i împiedice măcar cu un fir de păr, va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și neascultător al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va păzi, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească în domnia lui; dacă va strica și va nimici și nu va întări, pe acela domnul Dumnezeu să-l lovească aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să fie blestemat de 318 părinți de la Nicheia și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos, mântuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Albul vornic, jupan Stan, fratele său Iarciul, jupan Nan Pascal, jupan Tatul Sîrbul, jupan <T>¹ oxaba, Coica primul logofăt, Neagu vistier, <Alb>¹ spătar, Bușaga stolnic, Balea paharnic, Stoica comis.

S-a scris luna septembrie 10 zile, la Arghiș, în anul 6937 <1428>, indiction 7. Și mi-a spus, logofătul².

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 28 (Tismana I/5).

Orig., perg. (43×22,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 168—169 și 335 f. 4v.—5.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/25.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 150—153. Trad. *D.I.R., B.*, 86—87. Facs. *D.I.R., B.*, 331.

61

1428 (6937) octombrie 7, Țirgoviște.

Dan al II-lea voievod întărește m-rii Snagov satele Fringhișești, Turbați ș.a. și-i dăruiește satul Vrăești ș.a.

Eu cel ce sînt întru Hristos Dumnezău bun credincios și binecinstitor, de Hristos iubitor, creștinul Dan voievod și domn, cu mila lui Dumnezău și cu darul lui Dumnezău ȋitor și domnitor a toată țara dintru Ungurie Rumânească și despre părțile munților, Amlașului și Făgărașului și Hațagului. Cu bună vrerea domnii mele și cu curată și luminată inima domnii mele și aprinzîndu-se de dragostea lui Dumnezău și de mănăstirea care iaste în Snagov, hramul sfintei văvedenie al preacuratii stăpînii noastre, născătoarii de Dumnezău îmmi aduș aminte domnia mea de dăruirea ce au dăruit părintele domnii mele Mircea voevod.

¹ Loc rupt.

² Pasajul: «Și... logofătul» este scris cu chinovar pe margine.

Drept aceia, după dăruirea părintelui domnii mele și domniia mea am dăruit cu toată cinstea și buna chipzuială și am tocmit hrisovul domnii mele, ca să fie casii sfintei născătoarii de Dumnezău, Snéagovului, cu bună dragoste pricepînd așa și cu dorire am dăruit și cu bălțile și cu toate locurile și satile: Fringhișeștii...¹ și Turbații. Și am dat domnia mea și Vrăeștii...¹

Drept aceia, să fie moșie și strămoșie pînă în viața domnii mele și pînă în viața născuților dintîiu feciorii domnii mele, Danciul și Basarab, începînd de: oerit, de goșterit, de vinărici, de găleată, de dijmărit, de stupi și de grîu, de slujbe mici și mari, de olăcării și de niminelea nici o bîntuială să nu se cutéze a se clăti nici de un lucru boierescu, au domnescu, după trimiterea de slujbă a domnii mele, că acela va avea mare urgie și răotate de cătră domniia mea.

Deci încă și blestem pus-am domnia mea: care va alége domnul Dumnezău a fi domn în țara domnii mele, ca den va-ntări și va-nnoi și nu va sparge, pre acela domnul Dumnezău și să-l păzească să-l întărească în domnie; iar de va sparge și nu va cinsti, pre acela domnul Dumnezău să-l bată și să-l strice, stricare aici cu trupul, iar în ceea ce va să fie de veci, cu sufletul și să fie sfintei văvedenii cu trimitere și cu cinstire cu bani și cu altele, carele zicînd fiește care spre dînsii și spre feciorii lor, de care iaste și va să fie în véci. <Și am scris eu, logofăt Costandin, în Tîrgoviște>, octovrie dne 7, văleat 6937 <1428>.

Boiari mărturii încă s-au găsit de cei mari de-ai divanului cîți s-au putut descoperi din hrisovul vechiu și spart și șters, anume: Albul spătar, Neagoe viistiar, Vușaga sto<l>nic, Balea păharnic, jupan Radul păharnic, Coica logofăt.

Academia Republicii Socialiste România, XX/285.

Traducere.

Alte traduceri la Arh. St. Buc., M-rea Țigănești IX/1 f. 3v.—4 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 206—207, după care s-au făcut unele completări.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 153—154; D.I.R., B., 87—88.

62

<1428> octombrie 28, Bratislava.

Sigismund, împăratul romanilor și rege al Ungariei, întărește m-rilor Vodița și Tismana toate daniile și privilegiile lor anterioare.

† Жигмѣндъ, по Божіѡм милости римскы царь и оугрѣскы краля и чешкы и фрѣшкон Далмацїе и Хрѣватскон земли и инѣль землямъ краля. Тон давам знати въсѣм нашим вѣрникым, црѣковнымъ старѣишимъ и въсѣм властелумъ и шпановумъ и порколабумъ и племенитемъ людемъ и въсакомѣ чловецѣ и великѣ и малѣ, кон к менѣ дрѣжїи и мене слыша и вѣрнѣ свѣтон корѣнѣ и оугрѣскомѣ

¹ Loc alb.

врсавъ и мене имаа на добру, въсакыи да се карѣ и да нѣ волнь ни ш чем позабавити монастырѹмъ попа ЯгаѠвна, скѣтомъ Яндѡнѣ на Бодичѡх и прѣскѣтон Богородици Тисмѣнскои, за радїѣа дадохъ моѡмъ добромъ воломъ и моѡмъ вѣромъ приехъ. Бола шю ест тѣхъ было прѣво и съга да е ннхъ слобвдно, и села и вѣси хотари шю имаю и виногради и воденице и шрѣси и ливаде, вѣсе да ест слобвдно ннхъ и оуречно и да имъ нѣ волнь никто позабавити ни ш чемъ.

И шво селамъ имена црѣковнына близъ монастыра скѣтаго Яндѡнѣа Бодичкога: Жидовици и Ѡшница и Прѣклячекци и Потокъ и Жарковецъ, и на Бодичѣ, Бахнинци и Ѡлховица и ш Блатничко сѣдство на Дѣнавѣ, Кѣманскы Брѡд и оу Блатницѣ, Гагавецъ и Пестичево и Тѡпорно и Гогонно и протива Цибра, блато зовомое Бистрицъ и при нїемъ двѣ села, шбон Калѣгеровци, и ш Жалешко сѣдство, села Площина и Черешевъ и Тѣрчиновци и Лѣврда, и оу Жѣланехъ, Пекалецци и Ѡбѣпалещи и Бале-Дарга и Ѡтрѡмта, и на Жѣли, село Чѡри и Шнгѣрени¹ и Дѣшечци, и на Тисмѣне, село Тисмена и Ѡрѣшѡри, и на Изварнѣ, Подѣни, и на Жалешъ, Яркани и Тамашици и Балеци и Расовъ.

И еше нагошмо истинъ како е и прѣво Бистрица црѣковнаа была и за ннхъ моленїе и правдѣрѣш и то нимъ дадохъ, попъ ЯгаѠвнъ и монастырѹмъ, да имъ ест шчина и да имъ ест шрикъ съ вѣсѣмъ шю дрѣжїи къ Бистрицѣ хотаръ и трѣжна и прошѡвнаа царина да ест попъ ЯгаѠвнъ и калѣгерѡмъ водичкыимъ и тисменскыимъ, да сѣ волни надъ вѣсѣмъ дошѡдомъ шю ест оу Бистрицѣ. Такожде и повѣсѣдъ, колико имаю села вишешисанна и хотаре и ливаде и воденице и ш Ѡкверинъ и оу Бистрицѣ и на вѣсакомъ мѣстѣ шю ест ннхъ монастыренъ и шю к нимъ дрѣжїи, вѣсе да имъ ест слобвдно и на шрикъ, шт съга и до вѣка и да имъ нѣволнь никто позабавити ни ш чемъ, кон не би хтели менѣ на зло. Тонъ вѣсакомъ говорѣ, и съгашинимъ и послае кон хюте быти мое слѣге и по насъ и до вѣка, да имъ нѣволнь никто позабавити, ни ннхъ чловѣкѣ, ни добиткѣ и шю кшпю и шю продаваю и на сѣхъ и на вѡдѣ и кшде хѡде ннхъ людїе шннхъ добиткомъ, ни на единомъ мѣстѣ влалмъ да не платѣ и да хѡде слобвдно.

И шю имаю врѣшница и вирове на Дѣнавѣ, вѣсе да е ннхъ слобвдно, како е и прѣво былъ, тако и до вѣка да ест монастырско и попа ЯгаѠвна и кон те и по нїемъ бывати и неговемъ калѣгерѡмъ кон хюте быти ш техъ монастырѣхъ тѣхъ рѣда, шбога братїа, шю ннхъ смо мы оузелн да ннхъ пазимо и хранимо. За ннхъ слоужѣш и правдѣрѣш шю намъ слѣже право и вѣрно. И шни оу своен вѣрѣ да си прѣбываю и свои закѡн да си дрѣже оу своихъ црѣквахъ и да имъ никто нѣ волнь забавити или бантовати за ннхъ закѡн. На тонъ сѣмъ далъ нимъ мою вѣрѣ и вѣсего Шгрѣскога орага и вѣсѣхъ кон вѣрѣю скѣтонъ корѣнѣ и мене кон хюте на добру и по насъ кон хюте быти.

И ешеже изнандош истинъ како е штцъ деспота Ѡтефана, кнѣзь Лазарь, далъ темен црѣкѡмъ села оу Ѡрѣбскои Землѣ за свою дѣшоу, прѣскѣтон Богородици Тисмѣнскои и скѣтомъ штцоу Яндѡнѣа Бодичкомъ, села зовома: Киселево трѣгъ

¹ „Шнгѣрени“, scris cu altă cerneală, pe loc ras.

съ царином и виногради и ливадїе и съ всем хотарем и доходком, свободно; такожде и другя села: Поповци и Марьгаане и Дръмни на Млавѣ и Канчекъц на Дънавѣ и тая села даде с виногради и воденице и нивье и ливадье и съ всем хотаром и доходком свободно, да е цркъвам прѣсвѣтлон Богородици Тисмѣнскон и свѣтомъ шцъ Индшию Бодичкомъ и попъ Никодимъ и кон те по немъ быти шт сѣга и до вѣка и нѣговѣм калѣгершм, тон те оу тѣх цркъвах прѣбывати и никто да им не смѣеть позабавити или бантовати. Тогаи радї имъ и га дадохъ тѣи села, да им сѣ свобода и на ѡрнкъ, съ всемъ дохвдком, шт сѣга и до вѣка.

И тако говори моа висѣта вѣсѣмъ нашимъ вѣрнымъ властелшмъ и шпановшм и порколабшм и камешем и хармицем, вѣсакы да се варше шт Пгаѡшнова калѣгера и шт нѣгова чловѣк и шт нѣгова блага и шт добитка мѣ и вѣсега цю возѣи и цю носи и цю тѣраа, и по водѣ и по сѣхъ и по вѣсѡудѣ. да ходѣ свободно и нигдѣ да не платѣ вамъ, шт сѣга и до вѣка и никто да им нѣ волнь позабавити ни оу чемъ, кон не би хтели мене на зло. То и вѣсакомъ говорѣ и сѣгашиим и после кон хѡте быти мое слѣге и по нас и до вѣка кон хѡте быти.

И кто хѡке чтати шесзи мою книгъ, пакы да ю пода томъши оу рѣке, шт кога ю е оузелъ.

Даде-се шван книга попъ Пгаѡшнъ, оу Пожжнъ, месѣца шхтшврѣа, кн днк, по Христѡвѣ рождѣствѣ, лѣт хѣкѡ, а шт конова сѣм краалъ Оугрѣскон земли, лѣт мѣ, а шт конова сѣм римскыи царь, лѣто деветонадесете, чѣхшмъ, десето.
† Ша, царь римскыи, рекохъ монмъ езыхшмъ дати шесзи книгъ.¹

† Sigismund, din mila lui Dumnezeu, împăratul romanilor și regele Ungariei și rege al cehilor și al Dalmației Frușice și al țării Croației și al altor țări. Aceasta dau de știre tuturor credincioșilor noștri, fruntașilor bisericеști și tuturor vlastelinilor și șpanilor și pircălabilor și nobililor și oricărui om și mare și mic, care ține de mine și mă ascultă și este credincios sfintei coroane și Țării Ungurești și pe mine mă voiește spre bine: fiecare să se ferească și să nu fie volnic să împiedice întru nimic mănăstirile popii Agathon, a sfintului Antonie de la Vodița, și a preasfintei născătoare de Dumnezeu de la Tismana, pentru că le-am dat bunăvoința mea și i-am primit în credința mea. Voia pe care au avut-o mai înainte, și acum: să le fie slobode și sate și toate hotarele ce au și vii și mori și nuci și livezi, toate să le fie slobode și de uric și nimeni să nu aibă voie să-i împiedice întru nimic.

Și acesta este numele satelor bisericеști de lângă mănăstirea sfintului Antonie de la Vodița: Jidovștița și Suștița și Preaclecevti și Potoc și Jarcovăț și pe Vodița, Bahninți și Elhovița și în județul de Baltă, la Dunăre, Vadul Cumanilor și în Blatnița, Saghiavăț și Pesticеvo și Toporno și Sogoino și în fața

¹ Ultima frază este adăugată deasupra textului.

Țibrei, balta numită Bistrăț și pe lângă ea două sate, amîndouă Calugherovți, și în județul Jaleș, satele Ploștina și Cereșevo și Turcinovți și Leurda și în Jiu, Pecalești și Obăialești și Valea Largă și Strîmta, și pe Jiu, satul Ceauri și Ungureni și Dușești și pe Tismena, satul Tismena și Sîrbșori, și pe Izvarnea, Podeni și pe Jaleș, Arcani și Tamașiști și Balești și Rasov.

Și încă am aflat adevăr, că și mai înainte Bistrița a fost bisericască și pentru rugămîntea lor și dreaptă credință și aceasta le-am dat-o popii Agathon și mănăstirilor, să le fie ocină și să le fie uric cu tot ce ține de Bistrița, hotarul și vama de mărfuri și de trecere să fie a popii Agathon și a călugărilor Vodiței și Tismenei, să fie volnici peste tot venitul ce este în Bistrița. De asemenea și peste tot, cîte sate mai sus scrise au și hotare și livezi și mori și în Severin și în Bistrița și în orice loc ce este al acelor mănăstiri și ce ține de ele, toate să le fie slobode și de uric, de acum și în veci și nimeni să n-aibă voie să-i împiedice cu ceva, cine nu ar vrea să mă aibă pe mine cu rău. Aceasta fiecăruia spun, și celor de acum și celor de apoi, cine vor fi slugile mele și după noi și în veci, să nu aibă voie nimeni să-i împiedice, nici pe omul lor, nici marfa și ce cumpără și ce vînd și pe uscat și pe apă și pe ori unde umblă oamenii lor cu marfa lor, în nici un loc să nu plătească vamă, ci să umble slobod.

Și pescăriile și vrtejurile ce au la Dunăre, toate să le fie slobode cum au fost mai înainte, așa să fie în veci mănăstirești și popii Agathon și cine va fi după dînsul și călugărilor lui, care vor fi în acele mănăstiri, ordinul lor, frații săraci, pe care i-am luat să-i păzim și să-i apărăm, pentru slujba și dreapta credință cu care ne slujesc cu dreaptă credință. Și ei să rămînă în credința lor și să-și păstreze legea lor în bisericile lor și nimeni să nu aibă voie să-i turbure sau să-i prigonească pentru legea lor. Pentru aceasta, le-am dat credința mea și a întregii Țării Ungurești și a tuturor celor care cred în sfînta coroană și pe mine cine mă vrea cu bine și cine va fi după noi.

Și încă am aflat adevăr, că părintele despotului Ștefan, cneazul Lazăr, a dat acelor biserici sate în Țara Sîrbească, pentru sufletul său, preasfîntei născătoare de Dumnezeu de la Tismana și sfîntului părinte Antonie de la Vodița, satele numite: tîrgul Kiselevo cu vama și viile și livezile și cu tot hotarul și venitul, slobod; de asemenea și alte sate: Popovți și Mariiane și Drămni pe Mlava și Clicevăț pe Dunăre și acele sate le-a dat cu vii și mori și ogoare și livezi și cu tot hotarul și venitul, slobode, să fie ale bisericilor preasfîntei născătoare de Dumnezeu de la Tismana și a sfîntului părinte Antonie de la Vodița și ale popii Nicodim și cui va fi după dînsul, de acum și în veci și călugărilor lor, care vor locui în acele biserici. Și nimeni să nu cuteze să-i împiedice sau să-i turbure. De aceea și eu le-am dat acele sate, să le fie slobode și de uric, cu tot venitul, de acum și în veci.

Și astfel vorbește înălțimea mea tuturor credincioșilor noștri, vlastelinilor și șpanilor și pîrcălabilor și vameșilor și harmitilor, fiecare să se ferească de călugării lui Agathon și de omul lui și de bunurile lui și de marfa lui și orice

duc în care sau poartă sau mină și pe apă și pe uscat și peste tot, să umble slobozi și nicăieri să nu plătească vamă, de acum și în veci și nimeni să n-aibă voie să-i turbure întru nimic, cine nu vrea să mă aibă cu rău. Aceasta fiecăruia îi spun și celor de acum și cine vor fi apoi slugile mele și după noi și în veci cine va fi.

Și cine va citi această carte a mea, iarăși să o dea aceuia în mină, de la care a luat-o.

S-a dat această carte popii Agathon, la Pojun, luna octombrie 28 zile, după nașterea lui Hristos, anul 1429, iar de când sînt rege al Țării Ungurești, anul 43, iar de când sînt împărat al romanilor, anul al nouăsprezecelea, al cehilor, al zecelea.

† Eu, împăratul romanilor, am spus cu limba mea să se dea această carte.¹

Arh. St. Buc., S. I., nr. 29 (Tismana I/5).

Trei copii; două contemporane pe hîrtie și una din sec. XVII, probabil falsă, pe pergament (48×36,5).

Cu patru traduceri din 1729, de la sf. sec. XVIII și din 1844. Alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 70—72v., 335 f. 7—9 și 711 f. 71—72.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/246.

Fotocopie ibidem, XX/26.

Datat după itinerarul lui Sigismund. Diacul a socotit anul de la septembrie, ca pentru era bizantină.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 55—59, sub 1429. Slav și trad. *Panaitescu*, 154—155. Trad. *D.I.R., B.*, 88—90. Facs. *D.I.R., B.*, 332.

63

<1429>.

Dan al II-lea dăruiește boierului Șerban, pentru credincioasă slujbă, satul Voinigești pe Ratina, scutindu-l de toate slujbele și dăjdiile.

† Въ Христа Бога благовернии и христолюбиви, Іу Дан великии воєвода и господиень вьсон земле Шрволахиское и западинском, Ямлаш и Фаграш херцег. Благопроизволи господство ми и даровах съи прѣпочтени хрисовѣа господства ми болѣринѣ господства ми, Шърбан, яко им съ Кюнежеци, дадени вт господства ми на Ратинѣ, понежъ ми послѣжено въскѣх разбоєх правокѣрини. Того ради да им ест въ учини и въ худѣх, тѣмъ дадох, почѣвше вт вѣчєєго вама, вт свинниго вама, вт пчеларства, вт къбларства, вт глобы, <вт>² покози и вт подвод, рекоше вт въскѣки слѣжен. . . . .² и да их не втмитоват ни съдець,

¹ Ultima frază adausă deasupra textului.

² Loc alb.

ни глобникъ, ни бирчин, ни болѣри и шт слѣзи господства ми. Кон сѣ би покъсна да им <позабавитъ>¹, аще влас единъ то тако имат приѣти велика зла шт господства ми.

Ещеже и по смърти господства ми, кого изволѣт господь Богъ бити господинъ Влашкоє землє, да аще поновѣт и почѣтет сен хрисовѣас господства ми, того господь Богъ да зкрѣпит въ господствѣ его; го зла...¹ посрамит и разорит, того господь Богъ да разорит го зла...¹ здеже <и въ бѣдѣцимъ вѣцѣ и да имать>¹ зчѣстїє съ Исдѣж и съ Ирїа и съ шнѣми Юдѣе иже рекоша на Христа Бога, спаса нашего, кръвы его на ннх <и>¹ на чѣда нх.

<Свѣдѣтелїє>¹ жѣпан Ялѣва и жѣпан Доброта, жѣпан Борчѣ, жѣпан Конок, жѣпан Стан, логодет Конок, Милецъ.....¹ Балѣ пахарник, Никола, Бѣшага столникъ.....¹.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, Io Dan mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea și am dăruit acest preacinstit hrisov al domniei mele boierului domniei mele Șarban, ca să-i fie Voinejeștii, pe Ratina, dăruți de domnia mea pentru că mi-a slujit în toate războaiele cu dreaptă credință. De aceea, să-i fie de ocină și de ohabă; acelea i le-am dat, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de gloabe, de cărături și de podvoade adică de toate slujbele...¹ și să nu-i vămuiască nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici boieri sau dintre slugile domniei mele. Cine s-ar încumeta < să-i împiedice >¹, chiar și un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău de la domnia mea.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine binevoiește domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, dacă va înnoi și va cinsti acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui;...¹ va batjocori și va nimici, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească...¹ aici și <în veacul viitor și să aibă > parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

<Martorii:>¹ jupan Albul și jupan Dobrotă, jupan Borcea, jupan Voico, jupan Stan, logofăt Coica, Mileț...¹ Balea paharnic, Nicola, Bușaga stolnic...¹

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Fedeleşciori, nr. 721 f. 848.

Copie.

Cu o trad. din sec. XX.

Datat după boierii martori.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 143–144, sub <1425>; Trad. *D.I.R.*, B., 83–84, sub <1427>.

¹ Loc alb.

<1429 martie 20; 1430 aprilie 9>.

Dan al II-lea voievod întărește m-rii Tismana unele danii anterioare și mori la Tîrgu-Jiu.

† Понеже азъ къ Христа Бога благобѣрныхъ, Іванъ Данъ коевода милостѣжъ Божѣжъ господинь въсен земли Угровлахѣисхонъ къ началу богодарованнаго ми господства, шербѣтоу монастырѣ въ земли господства ми на мѣстѣ рекомѣлъ Тисмѣна, егоже свѣтопочившии дѣдъ господства ми Іу Радулъ коевода шт основанѣа възджиже и свѣтопочившии родителъ господства ми Данъ коевода многими кѣшми покрѣпи. Сего радѣ благоизколи господство ми, пакоже господствѣ сице и семѣ въспрѣемнѣкъ бити и шеновити шбо поманъ дѣда господства ми и родитѣлѣ, животажъ ради господства ми и спасанѣа, съи храмъ прѣсвѣтѣжъ владичицѣ Богородицѣ и прѣснодѣвы Марѣжъ оукрѣпити късакими прѣлоги и дошци.

Къ самѣшъ потврѣжда господство ми кодѣнѣце шт Жѣлскога Тръга, шо ѡ шчинилъ попъ Ягаѡнъ з братѣшомъ своимъ трѣдомъ на мѣстѣ шо ѡ прѣложилъ жѣпанъ Штанчѣлъ и жѣпанъ Микѣлѣшъ монастырѣ Тисмѣне за дѣшѣшъ родителскѣшъ и за скожъ.

Того ради, да имъ нѣкто не смѣжъ позабакыти, штѣ сѣа въса прилага и потврѣжда господство ми съ късакымъ повѣланѣямъ и штерѣженѣемъ, да бѣдѣтъ неподвижна и непошѣнима до живота господства ми и сыновѣшъ господства ми. И по насъ конъ шоче бити благочѣстивни, нѣкто да ихъ не вольнѣшъ поколѣбати, нѣ да бѣдѣтъ непошѣнима и недвижна. Кто ли дрѣзнеть, макар и само господство ми, или шт сыновѣшъ господства ми, или кто шт господинь ихъже шцишеть настоѣати по моемъ трагѣшъ и пошцеть разорити сѣе потврѣженѣа и повѣленѣе господства ми, такоаго да поразитъ господъ Богъ страшнимъ и правѣднимъ своимъ шждомъ и да мѣ ѣ шпостать прѣсвѣта владичица и да ѣстъ проклетъ шт свѣтыхъ и въселенскихъ зъ шборни и да ѣ причѣтень Іудѣ и Ярѣю и късемъ штрѣкшимъ се господа и прѣдавшимъ того на смърть.

И се свѣдѣтелѣе: жѣпанъ Борчѣ дкорникъ, жѣпанъ Ялбул, жупанъ Добромир, жѣпанъ Доброта, Негриль мечиноша, Милецъ вистниаръ, Гарулъ столникъ, Балѣ пахарникъ, Каража комисъ.

Лѡгѡшетъ Конка писахъ у Яргиши къ Неделѣ Цѣкѣтоноснѣа.

† Іу Данъ кевекѡда, милостѣа Божѣа господинь.

† Pentru că eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, Ioan Dan voievod, din mila lui Dumnezeu domn a toată țara Ungrovlahiei, am aflat, la începutul domniei datorite mie de Dumnezeu, o mănăstire în țara domniei mele la locul numit Tismana, pe care sfintrăposatul bunicul domniei mele, Io Radul voievod, a ridicat-o din temelie și sfintrăposatul părintele domniei mele, Dan voievod, a întărit-o cu multe lucruri. Pentru aceasta, a binevoit domnia mea să le fiu

urmaș, după cum în domnie, așa și în aceasta și să înnoiesc așadar pomana bunicului domniei mele și a părintelui, pentru viața și mîntuirea domniei mele, acest hram al preasfintei stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria să-l întăresc cu toate darurile și veniturile.

Pe lângă aceasta, a întărit domnia mea morile de la Târgul Jiului, pe care le-a făcut popa Agaton cu munca fraților săi, pe locul pe care l-a dăruit jupan Stanciul și jupan Micleuș mănăstirii Tismeana, pentru sufletul părinților și al lor.

De aceea, nimeni să nu cuteze să-i împiedice, căci acestea toate le-a dăruit și le-a întărit domnia mea cu toată porunca și întărirea, să fie nemișcate și neatînse, cît va trăi domnia mea și fiii domniei mele. Și după noi, cine va fi binecinstitor, nimeni să nu aibă voie să-i clinească, ci să fie neclintite și nemișcate. Cine ar îndrăzni, chiar însumi domnia mea, sau dintre fiii domniei mele sau cineva dintre domnii care vor sta pe urma mea și vor căuta să strice această întărire și poruncă a domniei mele, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu cu cumplita și dreapta lui judecată și să-i fie potrivnică preasfinta stăpînă și să fie blestemat de sfintele 7 soboare ecumenice și să fie părtaș lui Iuda și lui Arie și tuturor celor ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

Și aceștia sînt martorii: jupan Borcea vornic, jupan Albul, jupan Dobromir, jupan Dobrotă, Negrilă purtătorul de sabie, Mileț vistier, Sarul stolnic, Balea paharnic, Caraja comis.

Coica logofăt am scris la Arghiși, în Duminica Floriilor.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 27 (Tismana I/4)

Orig., perg. (30×28), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri din 1846 și 1912; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 492 și 336 f. 327v.—328.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/28.

Anul după boierii martori și în special, Negrilă spătar, iară data de lună și zi, după Duminica Floriilor, în 1429 și 1430.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Tg. Jiu*, 333—335, sub 1420—1431; *Panaiteșcu* 147—149, sub <1426 martie 24>. Trad. *D.I.R.*, B., 82—83. Facs. *D.I.R.*, B., 329

<1429> mai 25, Argeș.

Dan al II-lea voievod întărește lui Stroe și altora satele Modruzești și Crăpești.

† Întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, de Hristos iubitoriu, Io Dan marele voievod și domn a toată Țara Rumânească și plaiurilor Amlașului și Făgărașului povățuitoriu. Bine am voit domnia mea și am dăruit acest de

acum preacinstit hrisovul domnii méle boiariului domnii méle Stroe cu frații lui și cu nepoții lui și David cu frații lui și cu nepoții lui și...¹ cu frații lui și Mareș cu frații lui, ca să le fie lor Modruzeștii și Crăpeștii de moștenire și ohabnice, lor și feciorilor lor. Să fie în pace de oerit, de rîmători, de dijmărit, de găleată, de gloabe, de podvoade, de cherestea, ce să zice de toate slujbele și dăjdile. Și nimeni să nu să îndrăznească a bintui pre dînșii, nici globnic nici birnic, că oricarele se va ispiti a-i supăra, măcar un fir de păr, acela va avea mare urgie de către domniia mea, ca un necredincios și <rușinător> acestui hrisov al domniei méle.

Încă și după moartea domnii méle, pe carele va voi domnul Dumnezeu a fi domnu Țării Rumânești, de va cinsti și va înnoi acest hrisov al domnii méle, pre acela domnul Dumnezeu să-l întărească întru domniia lui; iar carele va defăima și va strica, pre acela domnul Dumnezeu să-l strice și să-i ucigă aicea trupul, iar în veacul viitor sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu alți jidovi, cari au strigat spre domnul Dumnezeu și mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, amin.

Iată și mărturie: jupan...¹, jupan Voico, jupan Stan, jupan Iarciul, logofăt Coica, Milețu vistieru, Balea paharnic, Bușaga stolnic, Stoica comis. Și s-au scris în Argeș, mai 25 dni.

Arh. St. Buc., Condica Ep. Buzău, nr. 172 f. 111.

Traducere. O copie după ea, la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 201—202.

Datat după boierii martori.

EDIȚII. Trad. *Panaïtescu*, 149—150, sub <1428> iunie 25; *D.I.R.*, *B.*, 85, sub <1428> iunie 25.

66

<1429> decembrie 1, Argeș.

Dan al II-lea voievod întărește unor boieri ai săi satele Maniaciul și Poenile Vărbilăului, precum și părți în alte sate.

† Бъ Христа Бога благоверныи и Христовлюбивыи, Іу Данъ великыи коевода и господинъ късен земли Уггровлаѳинской и запалинским, Ямлашу и Фаграшу харцег. Благопроизколи господство ми и даровахъ съи къспрѣпочитаны хрисовула господства мѣ болѣром господства мѣ Дүмитру вт Маннѣчъ и Балѣ съз дѣцями си и Бръскнүлъ съз братїями си, тако да имъ ест Маннѣчюл и Поеннѣ Бръбилочү и пол вт Изкорѣни вт Голѣмж Горж и Балю третна част вт Станешн и Тодерү и Радүлү половина вт Бернѣоци, въ шчиннж и въ шхавж, тѣмъ и тѣмъ дѣцямъ, почавше вт швчїего вама, вт свинїего вама, вт пчеларства, вт кѣларства, вт глобы, вт подвозы и вт подводы, рекше

¹ Loc alb.

вт вѣсѣкнѣхъ службѣхъ и дажди. И да нѣхъ не смѣтѣ бантовати ни сѣдець, ни глобникъ, ни бирчи. Конъ сѣ би покѣснѣтъ да имѣтъ позабавитѣ, аще и класъ единъ, то таковы имѣтъ прѣлѣти келнко зло и шрѣтъ господства ми.

Щеже и по смъртѣти господства ми, кѣгѣв изколитъ господѣ Богъ быти господинъ Блашконъ Земан, да аще понокитъ сенъ хрисовѣлъ господства ми, того господѣ Богъ да укрѣпитъ въ господствѣе его; аще ли посрамитъ и разоритъ, того господѣ Богъ да разоритъ и да убѣетъ здеже тѣломъ, а къ бѣдѣщи кѣкъ дѣшѣмъ и да имѣтъ участне съ Нѣдѣжъ и съ Прѣмъ къ вѣкѣ, аминъ.

И се свидѣтелѣи: жупанъ Явлѣвъ, жупанъ Доброта, жупанъ Бонко, жупанъ Борчѣ, жупанъ Станъ Ирчулокъ, лѣгѣшетъ Конка, Милецъ вистнгаръ, Балѣ пахарникъ, Бѣшага столникъ.

Исписа сѣ ѱргѣшъ, декемврѣта, а.

† Io Danъ вѣвѣвѣда, милостна Божѣемъ господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, Io Dan mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea și am dăruit acest atotpreacinstit hrisov al domniei mele boierilor domniei mele Dumitru din Maniaci și Balea cu copiii lor și Bîrseanul cu frații lui, ca să le fie Maniaciul și Poenile Vărbilăului și jumătate din Izvoreanii de la Dealul Mare și lui Balea a treia parte din Stanești și lui Toader și lui Radul jumătate din Berivoești, lor și copiilor lor, de ocină și de ohabă, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de gloabe, de cărături și de podvoade, adică de toate slujbele și dajdiile. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birar. Cine s-ar încumeta să-i împiedice, chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va binevoi domnul Dumnezeu să fie domnul Țării Românești, dacă va înnoi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va batjocori și va nimici, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie, în veci, amin.

Și aceștia sînt martorii: jupan Albul, jupan Dobrotă, jupan Voico, jupan Borcea, jupan Stan al lui Iarciul, Coica logofăt, Mileț vistier, Balea paharnic, Bușaga stolnic.

S-a scris la Argeș, decembrie 1.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., Colecția «Maria și dr. George Severeanu», nr. 13.135.

Orig., perg. (30,5×16,6) pecete atîrnată, căzută.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, LXXIV/74.

Datat după boierii martori, în comparație cu doc. precedent.

EDIȚII. Slav și trad. Stahl-Bogdan, 124—125, fără an; Panaitescu, 146—147, sub <1425> dec. 1. Trad. D.I.R., B., 84—85, sub <1427> dec. 1. Facs. Stahl-Bogdan 123; Iorga, *Ist. rom.*, IV, fig. 3; Giurescu, *Ist. rom.* II, 1, 5; D.I.R., B., 330.

<1430 septembrie 1 — 1431 februarie> 6939.

Mențiunea unui act de la Dan al II-lea voievod, pentru moșia Fonești.

6939 <1430—1431>. Dan voievod dă moșia Fonești.

După *Cronologia tabelară*, p. 23 (nr. 19).

Rezumat.

EDIȚII. *Panaïtescu*, 163, sub 1430—1431; *D.I.R.*, *B.*, 90.

1430 (6939) septembrie 16, Argeș.

Dan al II-lea voievod întărește lui Stoica și altora satele Ciurilești, Amarul, Dîmbova, Turcinești și jumătate din Balomirești, scutindu-le de slujbe și dăjdi.

† Язъ ниже въ Христа Бога благовѣрныхъ и благочестивыхъ и Христовлю-
бныхъ, Іу Дан великыхъ воевода и господинъ, милостѣжъ Божїѣжъ и Божїемъ даро-
ванїемъ, владажцѣмъ и господствѣжцѣмъ въ ксенъ земли Уггроклауѣнскон и
западиннскымъ, Ямлашѣ и Фрагашѣ херцег. Благопронзволи господство ми своимъ
благымъ пронзволенїемъ, чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ, и даровахъ сѣи благвѣраз-
ныхъ и прѣпочтанныхъ, надъ всѣми чѣсти дарокъ настожи хрисовѣла, слугамъ господ-
ства ми, Стоикѣ и Димитрѣ и Блѣксанѣ и Михалѣ и Петрѣ и Шишманѣ, яко
да имъ естъ села Чюрилеши и Ямарул¹ и Джмбова и Турчинци и полъ Баломи-
реши, въ вчинѣжъ и хуабѣжъ, тѣмъ и дѣцалъ ихъ, внѣчетомъ и прѣвнѣчетомъ ихъ,
почавше вътъ вкчѣего вама, вътъ скннїего вама, вътъ пчеларства, вътъ кѣларства, вътъ
винарства, вътъ днжми, вътъ глобѣжъ, вътъ сѣнокосїѣ, вътъ поквоза вътъ подводѣжъ и вътъ
иннѣхъ слѣжбѣхъ и поданихъ, великыхъ же и малыхъ, вътъ тѣхъ всѣхъ да имъ естъ въ
хуабѣжъ. И да ихъ не смѣетъ бантѣвати ни сѣдецъ, ни глобникъ, ни бирчи, ниже вътъ
иннѣхъ слѣгахъ и работникъ господства ми посланнѣмъ по слѣжбѣхъ и работахъ господ-
ства ми.

И позабавише тѣмъ или тѣхъ людїемъ, то такокыхъ иматъ прѣжти велико зло
и шргїѣжъ вътъ господства ми, како прѣстѣпникъ и прѣслѣшникъ и посрамителъ и нѣкѣ-
рникъ сїемѣ хрисовѣлау господства ми.

Ѓбачеже и по сѣмрѣти господства ми, кѣго избереѣтъ господѣ <Богѣ быти
господинъ>² Бласконъ Земли, да аще почѣтетъ и ѣтврѣдитъ сынъ хрисовѣлау господ-

¹ и Ямарул este adăugat deasupra rîndului.

² Loc rupt.

стева ми, и тѣго господъ Богъ да почѣтет и сгверѣдит въ господствѣ его; аще ли разорит и попереет и того господъ Богъ да разорит и да сѣет зде и въ бѣдѣшнимъ вѣцѣхъ и счѣстїе да иматъ съ Юдж и съ Ирїж и съ инѣми рекшїими Юдее, иже рекоша на Христа Бога, спаса нашего, кръв его на нух и на члѣда ихъ, иакоже ест и бѣдетъ въ вѣкы, амин.

И свидѣтеле: жупан Бадѣ дворникъ, жупан Сарандино, лугъшѣт Конко, Балѣ пахарникъ, Негрилъ спатаръ, Станъ столникъ, Стонка комис.

Исписа сѣ въ Ирғыш, месѣца септемврїе, Сї днь, въ лѣт х.зцлθ, индї-ктївнъ θ.

† Iw Данъ бивеквда, милостїа Божїемъ господинь.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Dan mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpîinind și domnind în toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit hrisovul de față cu frumoasă față și preacinstit, deasupra tuturor cinstelor și darurilor, slugilor domniei mele Stoica și Dimitru și Vilcsan și Mihală și Petru și Șișman, ca să le fie satele Ciurilești și Amarul ¹ și Dîmbova și Turcinești și jumătate din Balomirești, de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe, de cositul finului, de cărături, de podvoade și de celelalte slujbe și dări, mari și mici, de toate acestea să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici dintre celelalte slugi și dregători ai domniei mele, trimiși pentru slujbele și muncile domniei mele.

Și împiedicîndu-i pe ei sau oamenii lor, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător și neascultător și necredincios și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul <Dumnezeu să fie domn> ² al Țării Românești, dacă va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și va călca, și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici și în veacul viitor și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru, sînglele lui asupra lor și asupra copiilor lor, precum este și va fi în veci, amin.

Și martori: jupan Badea vornic, jupan Sarandino, Coico logofăt, Balea paharnic, Negrilă spătar, Stan stolnic, Stoica comis.

¹ «Și Amarul» este scris deasupra rîndului.

² Loc rupt.

S-a scris la Argîș, luna septembrie 16 zile, în anul 6939 <1430>, indiction 9.
† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 30 (Tismana).

Orig., perg. (37×44,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 520 și 336 f. 53—54.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/27.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 2, 73; Ghibănescu, *Surete*, I, 280—283;

Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 15—17; Panaitescu, 161—163. Trad. Tocilescu, *Doc. ist.*,

II, 32—33; *D.I.R.*, B., 91. Facs. *D.I.R.*, B., 333.

<1431 după ianuarie 30>.

Dan al II-lea voievod scrie tuturor țărgurilor și vămilei țării că a reînnoit privilegiul comercial al brașovenilor, dat de Mircea cel Bătrîn.

† Ъванъ Дан велики конвода и господинъ въсен земли Ѣгровлахинскон. Пишет господство ми въсен земли господства ти, малимже и великим, и тръговым господства ми въсем и вамам: Рвкжрѣном и Длѣгополцем и Ъргишаном и Тръговищѣном и Тръгшорѣном и Сакѣтаном и Гергинчаном и Бранловѣном и Бѣзжяном и Флочѣном и градѣ шт Длѣгополѣ и инѣм въсѣм тръговым и вамам и инѣм малимже и великим. И тѣзи да знаете, понеже ѣтъкми господство ми съ Брашовѣни, тако да тръгѣят чловѣци господства ми и да занесет въ Брашев кто що любит: или восжк, или лон, или сребро, или злато, или маргарит, или варе кто що любит, а шни да ест воленн да занесет въ Брашев и да тръгѣет кто що <лю>бит и да се не бонт нищо, понеже ѣтъкми господство ми. И пакн шт Брашова да донесет въ земли господства ми кто що любит и да тръгѣет или поставѣ, или сребро, или флоринн, или варе кто що любит, а шни да донесет въ земли господства ми и да тръгѣет и да ест како и било и въ дѣни родителѣ господства ми Иван Мирчя конводѣ, такози да ест и инѣ свободно въсе.

И пакн говорѣ вамешем въсем, колико вамн сѣт и тръгови въ земли господства ми, а вѣе да възимате вамѣ такоже се е било възимала и въ дѣни родителѣ господства ми Мирчя конводѣ, тако и инѣ да възимате.

И пакн аще кто имат нѣщо длѣжно въ чловѣка шт тижзи земаѣ, а шн да си нандет тогози чловѣка, що мѣ е длѣжн, та да мѣ платит, а шт права чловѣка да се варѣет, какото шт шгнѣ, понеже кто шет бантѣват права чловѣка, то таковаго шж сѣжечи шгнем. Ъ ино не шет бити, нѣ да си нандет своего длѣжника и да си просит шт него длѣгѣ. Ъ ино да нест, тѣкмо по ѣризмѣ господства ми.

И рече логофѣт.

† Ъв Данъ конвода, милостїж Божїем господинъ.

† Ioan Dan mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea întregii țări a domniei mele, celor mici și celor mari și tuturor târgurilor domniei mele și vămile: rucărenilor și cîmpulungenilor și arghișanilor și târgoviștenilor și târgșorenilor și săcuianilor și gherghiceanilor și brăilenilor și buzăianilor și floceștilor și cetății de la Cîmpulung și tuturor celorlalte târguri și vămi și altora, mici și mari. Și aceasta să știți, că s-a întocmit domnia mea cu brașovenii, ca să neguțătorească oamenii domniei mele și să ducă la Brașov ce le va plăcea: fie ceară, fie său, fie argint, fie aur, fie mărgăritar, fie ce le va plăcea, iar ei să fie volnici să ducă la Brașov și să neguțătorească ce le va plăcea și să nu se teamă de nimic, pentru că a întocmit domnia mea. Și iarăși din Brașov să aducă în țara domniei mele ce le va plăcea și să neguțătorească: fie postav, fie argint, fie florini, fie ce le va plăcea, ei să aducă în țara domniei mele și să neguțătorească și să fie cum a fost și în zilele părintelui domniei mele, Ioan Mircea voievod, tot așa să fie și acum slobode toate.

Și iarăși spun tuturor vameșilor, câte vămi sînt și târguri în țara domniei mele, iar voi să luați vamă cum s-a luat și în zilele părintelui domniei mele Mircea voievod, așa să luați și acum.

Și iarăși, dacă cineva are vreo datorie la vreun om din țara aceea, el să-și găsească pe acel om, care îi este dator, și să-i plătească, iar de omul drept să se ferească ca de foc, pentru că cine va bîntui pe omul drept, pe unul ca acela îl voi arde cu foc. Iar altfel nu va fi, ci să-și afle datornicul și să-și ceară datoria de la el. Altfel să nu fie, după porunca domniei mele.

Și a spus logofătul.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 6.

Orig., hîrtie (29 × 16), pecete timbrată, cu legenda: † Іѡ <Данъ> воивода

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VIII/9 și XIII/14.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 39, ca posterior privilegiului din 30 ian. 1431.

EDIȚII. Slav. *Miletic*, 56—57. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*, 38—39; Tocilescu, *534 doc.*, 27—28, fără dată.

<1431 martie — 1436>.

Alexandru Aldea voievod poruncește sătenilor din Boruși să asculte de jupan Voicu.

† Іѡ Александръ воивода и господинъ въсен <земан Оугровлахійскон>. Пишет господство ми до вас, Борвшакнъ... , тажекози ви пишеть господство ми, тако почьтиномъ и много послажнишомъ по кжци господства ми> жспанъ Бонкъ,

ИМО ДА МѢ ССТЕ ПОСЛѢШНИ... > ПОНЕЖЕ МѢ СТЕ СТАРА УЧИНА, ПРАВА... , ПОСЛѢШАТЕ И ПОЧИТАТЕ КОЛНКО... ИМО ДА НѢСТ ПО УРИЗМѢ ГОСПОДСТВА-М<И>.

† Io *Александръ* *воевода*, <милостѣа Божіеа господникъ>.

† Io Alexandru voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea către voi, borușanilor... astfel vă poruncește domnia mea ca să fiți <ascultători>... cinstului, celui ce mi-a slujit mult, din casa <domniei mele> jupanului Voicu, pentru că-i sînteți veche și dreaptă ocină... să-l ascultați și să-l cinstiți, cît... Altfel să nu fie, după porunca domniei mele.

† Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 309.

Orig., hîrtie (10×12), deteriorat, pecete aplicată, căzută.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VIII/19 și XIII/25.

Datat din domnia lui Alexandru Aldea.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I₂*, 54, fără dată; Nicolaescu, *Aldea*, 41, fără dată; Tocilescu, *534 doc.*, 38—39, fără dată; *Panaitescu*, 172, sub <1431—1436>.

Trad. *D.I.R.*, B., 92—93, sub <1431—1436>.

71

<1431 martie — 1436>.

Alexandru Aldea voievod poruncește lui Bratul al lui Sumarin să înapoieze lui Lalu un cal pe care l-a luat de la acesta.

† ИМО *Александръ* *воевода* и *господникъ* късен земли *Угровлахѣнскон*, сынъ *Мирча* *воевода*. Пишетъ *господство* ми *Братулу* *Сумариноку* и такози ти ури-суетъ *господство* ми: тѣка цю си *сѣла* *кѣн* *Лалу*, поскоро да мѢ повратиш, инако да не смѣешъ *счинити*, по уризмѣ *господства* ми.

† Io *Александръ* *воевода*, *милостѣа* *Божіеа* *господникъ*.

† Io Alexandru voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Mircea voievod. Scrie domnia mea lui Bratul al lui Sumarin și astfel îți poruncește domnia mea: calul lui Lalu pe care l-ai luat de aici, îndată să-l înapoiezi. Altfel să nu cutezi să faci, după porunca domniei mele.

† Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XXI/201.

Orig., hîrtie (7,6×20), pecete aplicată, cu legenda: † *Ивана Александръ* *воевода*.

Datat din domnia lui Alexandru Aldea.

EDIȚII. Slav și trad. Sturdza, *Doc. Wiesbaden*, 245, fără dată; Bogdan, *Relațiile I₂*, 49, sub 1431—1433; Nicolaescu, *Aldea*, 40—41, sub 1433; Tocilescu, *534 doc.*, 29, fără dată; *Panaitescu*, 172—173, sub <1431—1436>. Trad. *D.I.R.*, B., 93, sub <1431—1436>; Facs. Sturdza, *op. cit.*, nr. 5 urm. p. 259; *D.I.R.*, B., 335.

1431 (6940) noiembrie 17, Tîrgoviște.

Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Dealul satele Alexani și Răzvad, scutindu-le de slujbe și dăjdi.

† Къ Христа Бога благовѣрныи и благочыстныи и Христолюбивныи и богомазанныи, Іу Александръ воевода и господиень, милостыж Божіеж и Божіемъ благымъ произволеніемъ владаждишми и господствуещиуми въ сєи земли Оуггровлахїискон. Благопроизволенъ господство мн, своимъ благымъ произволеніемъ, свѣтлымъ и чистымъ срѣдцемъ господства мн и даровахъ сын и въсечистныи и благообразныи и прѣпочтанныи, нже надъ въсєми чыстыи и даровъ, настожи хрисовѣлъ господства мн, монастырю шт Дѣл, шбитѣли свѣтого архіерарха и чудотворца Николау, іако въ животе господства мн приложихъ монастырю села зовомаа Ілеѣзани на Ілозници и Развад, близъ монастыра, подъ брѣдо, іако да намъ естъ въ шчинж и въ шхабѣж монастырю, въ вечноє въспоминаніє свѣтопочившихъ родителъ господства мн Мирча воеводе та потшм и господствѣ мн. Почавши шт швчїє вама, шт свинныи вама, шт пчеларства, шт винарства, шт кѣблѣ шхабнаго, шт дрѣв, шт сѣнокосїа, шт глобы, шт посади, шт покова, шт подвода, рекше шт късакыхъ службахъ и дажбахъ, великыхъже и малихъ, елики сѣ находитъ въ земли и къ власти господства мн, шт тѣхъ въсѣхъ да естъ въ шхабѣж свѣтому Никлає.

Кто сѣ би покусилъ та би позабавилъ сєшмъ монастырскимъ аще и власъ єдин шт болѣр нан шт слугъ господства мн, то таковошму да му естъ свѣтымъ Николає сжпрѣшникъ въ сѣ вѣкѣ и въ бѣдѣши и хоцетъ прїѣти велико зло и шргїж шт господства мн, како прѣстѣпникъ и неверникъ и посрамителъ сїєму дарованїю господства мн.

Єщеже и по сѣмрѣты господства мн, кшго изволятъ господь Богъ быты господиень Влашконъ земли, да аще поновитъ и почжтетъ и ўтвердѣитъ и приложитъ монастырю свѣтого Николаи, то таковошму господь Богъ да приложитъ лета и години господствѣ его; аще ли разоритъ и не почжтетъ и не приложитъ монастырю и не ўтвердѣитъ въ господствѣ его, то таковаго господь Богъ да разоритъ и да посрамитъ и да го ўбїетъ зає теломъ и въ вѣкъ дѣшеж и да иматъ шчастыє сж Іюдѣж и сѣ Ірїж и сж шнеми Іудєи нже рекошж на Христа Бога, спаса нашего Исуса Христа, крѣвъ его на нихъ и на чждош ихъ, іакоже естъ и бѣдетъ въ вѣкы, аминѣ.

Свѣдѣтеле: жѣпан Ілєвѣл, жѣпан Радѣлѣ Гахакив, Нан Паскал, жѣпан Станчюл, жѣпан Ірчюл, жѣпан Токеба, жѣпан Драгон Баншв, шлгшѣт Казан, Влакиѣл столник, Барѣл пахарник, Станчюл вистїарѣ, Татѣл комис.

Калчо писахъ въ Тръговници, новєрїа зї, въ лѣтѣ шсшс, єндиктїшн аї.

† Іу Ілеѣзандрь воевода, милостїа Божїемъ господиень.

<Pe margine, contemporan:> шт Гомеш, Фаѣр Мнхаю.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos jubitorul și unsul lui Dumnezeu, Io Alexandru voievod și domn din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă luminată și curată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele mănăstirii de la Dealul, lăcașul sfîntului arhierarh și făcător de minuni Nicolae, că în viața domniei mele am dăruit mănăstirii satele numite Alexani pe Ialovnița și Razvad, lîngă mănăstire, sub deal, ca să fie de ocină și de ohabă mănăstirii, de veșnică pomenire sfîntătrăposatului părintelui domniei mele Mircea voievod și apoi și domniei mele. Începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de vinărici, de găleată ohabnică, de copaci, de cositul finului, de gloabe, de posade, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, cîte se află în țara și în stăpînirea domniei mele, de toate acestea să fie de ohabă sfîntului Nicolae.

Cine s-ar încumeta să turbure satele mănăstirești, măcar și cu un fir de păr, dintre boierii sau dintre slugile domniei mele, unuia ca aceleuia să-i fie sfîntul Nicolae potrivnic în acest veac și în cel viitor și va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător și necredincios și batjocoritor al acestei danii a domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, dacă va înnoi și va cinsti și va întări și va dăruia mănăstirii sfîntului Nicolae, unuia ca aceleuia domnul Dumnezeu să-i adauge anii și timpul domniei lui; dacă va nimici și nu va cinsti și nu va dăruia mănăstirii și nu va întări în domnia lui, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l batjocorească și să-lucidă, aci cu trupul și în veci cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Albul, jupan Radul al lui Sahac, Nan Pascal, jupan Stanciul, jupan Iarciul, jupan Toxaba, jupan Drăgoi al Banului, Cazan logofăt, Vlaicul stolnic, Barbul paharnic, Stanciul vistier, Tatul comis.

Calcio, am scris în Tîrgoviște, noiembrie 17, în anul 6940 <1431>, indiction 11.

† Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe margine, contemporan:> de la Someș, Faur Mihaiu.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 31 (Deal XIII/1).

Orig., perg. (46,5×45), pecete atîrnată, căzută.

Cu trei traduceri din sec. XVII, din 1844 și din 1912; alte traduceri ibidem, mss. 462 f 5, 217 f. 93 și la Academia Republicii Socialiste România, CMIX/58.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms., 5236 f. 28—32.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/30.

Indictionul greșit.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Doc. sl.-rom.*, 209—212 și *Aldea*, 20—23; *Panaitescu*, 164—166. Trad. *D.I.R.*, B., 91—92. Facs. *D.I.R.*, B., 334.

1432 (6940) ianuarie 15.

Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Cozia satul Golești, scutindu-le slujbe și dăjdii.

† Eu cel întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și bineslăvitoriul și de Hristos iubitoriul, Io Alexandru voevod, cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind toată țara Ungrovlahiei. Bine am voit domnia mea, cu a domniei mele bunăvoință și cu curată și luminată inimă și am dăruit acest preacinstit și bine închipuit și decît toate mai cinstit, preste toate cinstitele daruri, acest hrisov, mănăstirii părintelui domniei mele celuia ce întru sfînta odihnă s-au mutat, Mircea voevod, Coziia, care iaste hramul sîntei Troițe, pentru că am adaos satul ce să numește Goleștii, ca să fie metoh călugărescu, spre vécinica pomenire părinților domniei méle, ohabnic, începînd de la vama de oi și de rîmători și de stupi și de găletărie și de vinerici și de dijmă și de gloabe și de cosit de fîn și de cară și de podvaze și de alte slujbe și dări, mari și mici oricîte vor eși întru însuși stăpînirea țării domniei mele. De acelea și de toate să fie slobozit în veci.

Și să nu îndrăznească a-i supăra, nici ispravnic, nici globnic, nici birari, nici dintr-alte slugi sau slujbași ai domniei mele, carii sînt trimiși pe la slujbele și lucrurile domniei mele. Iar care-i vor supăra pre aceia sau pre acei oameni, unii ca aceia vor lua mare pedeapsă și urgie de la domnia mea, ca un căcătoriu și neascultătoriu și rușinătoriu și necredincios acestui hrisov al domniei mele.

Și adecă și după moartea domniei mele, pre carele va alége domnul Dumnezeu a fi domnu Țării Rumânești, de va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele, pre acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească; iar de va strica și va călca, pre acela domnul Dumnezeu să-l sfărâme și să-l strice, aicea și în veacul cel viitoriu și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu ceilalți necredincioși jidovi, carii au strigat asupra mîntuitoriului nostru Isus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, carele iaste și va fi în véci, amin.

Și mărturiile: jupan Albul, jupan Nan, jupan Stanciul și Radul al lui Sahac, Dragomir al lui Berendei, jupan Stan și frate-său Iarciul, Nan Pascal, Tatul Sirbul, logofătul Voinea¹, Stoica meceonoșa², Mircea stolnic³, Radu vistier⁴.

S-au scris ghenarie 15, la leat 6940 <1432>.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209 f. 365v.

Traducere.

EDIȚII. Trad. Nicolaescu, *Aldea*, 28–29; *Panaitescu*, 166–167; *D.I.R., B.*, 93–94.

¹ În domnia lui Alexandru Aldea, logofăt era Cazan.

² În domnia lui Alexandru Aldea, spătar era Stancea.

³ În domnia lui Alexandru Aldea, stolnic era Vlaicul.

⁴ În domnia lui Alexandru Aldea, vistier era Stanciul.

1433 (6941) februarie 9, Tîrgoviște.

Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Zograf de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.

† Изъ иже въ Христа Бога благовѣрныи и благочестивыи <и> Христолюбивыи и самодръжавныи господиъ милостыю Божию и Божиємъ милосердіемъ иже ѿмилосерди сѧ о мнѣ видѣше¹ желаніе мое и моленіе и слези на вѣсакон днь и часть милосердые (sic) благаго Бога и того вѣсе <и>порочнѣю и прѣобрадованнѣю матеръ свѣтѣю еже естъ венеца и похвала и ствержденіе вѣсѣмъ христїаномъ и свѣтото великаго мѣченика Георгїа, Иоаннъ Алѣксандра воєвода господствѣщїемъ и обладащїемъ вѣсен земли> Угровлахїнскон.

Его ради благопроизволи господство ми своимъ благымъ произволенїемъ чистымъ и свѣтлымъ сердцемъ и дарковахъ сын [и] вѣсечестныи и благообразныи и прѣпочетанныи иже надъ вѣсѣми чистыи даровъ настои хрисовѣла господства ми монастырскоу въ Свѣтлыа Горы Зѣграфа, обнтѣла свѣтото велико мѣченика Георгїа иже обещахъ непрѣзрети моленїа его но съ вѣсѣхъ ѿсердіемъ мола сѧ емѣ ако да ми бѣдетъ помощныкъ и покровитель доуши и тѣла зде и въ бѣдѣшии вѣкъ.

Его ради <на> вѣсакѣ годинѣ елико ми бысть мощно ꙗ хилладн аспри приложихъ, ако да естъ въ вѣчное вѣспоминаніе свѣтопочившомѣ родителю господства ми Ширча воєводѣ и да вѣспоминають въ свѣтыхъ и божественныхъ танихъ имѣ мое Алѣксандра воєводѣ не тоцю сїа приложихъ свѣтомѣ Георгїю. . . . . до живота моего на вѣсакѣ. . . . . <и>мамъ прилагати и ѿдрѣж. . . . . ати.

Пис. . . . . снѣ дарованїе господства ми егда <прї>нде егѣменъ кѣрѣ Моисн тако и съ Иосифомъ и попъ Еврасїе къ господствѣ ми въ Тръговищи мѣсѣца февралѣ ѿ днь в лѣто хсѣма и ендыктїона а писахъ.

† Iw Алѣксандръ воєвода, милостїа Божиѣа господиъ.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și domn singur stăpînitor, din mila lui Dumnezeu și cu buna milostivire a lui Dumnezeu, care s-a milostivit de mine, văzînd dorința mea și rugăciunea și lacrimi în fiecare zi și ceas, rugînd pe atotbunul Dumnezeu și maica lui sfîntă atotneprihănită și prea îmbucurătoare, care este cununa și lauda și întărirea tuturor creștinilor și pe sfîntul mare mucenic Gheorghe, Ioan Alexandru voievod, care prin rugăciunile acestora stăpînește toată țara Ungrovlahiei.

¹ Probabil: видѣше.

De aceea, a binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și a dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, hrisovul de față al domniei mele, mănăstirii de la Sfântul Munte, Zugraf, locașul sfântului mare mucenic Gheorghe, căruia am făgăduit să nu trec cu vederea ruga lui, ci cu toată silința să mă rog lui, ca să-mi fie ajutător și ocrotitor al sufletului și al trupului, aici și în veacul viitor.

De aceea, în fiecare an, pe cât mi-a fost cu putință, am dăruit 3000 de aspri, care să fie spre veșnică pomenire a sfîntrăposatului părinte al domniei mele, Mircea voievod și să pomenească în sfințele, dumnezeieștile lor taine numele meu, Alexandru voievod. Nu numai atîta am dăruit sfîntului Gheorghe, ci pînă la moartea mea, în fiecare <an> voi dărui și voi întări.

S-a scris această danie a domniei mele, cînd a venit egumenul chir Moisi, împreună cu Iosif și cu popa Ervasie, către domnia mea la Tîrgoviște, luna februarie 9 zile, în anul 6941 <1433>, indicationul 1.

... a scris.

† Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După St. Nicolaescu, *Aldea* p. 32–34.

Orig., perg. la m-rea Zografu de la Athos.

EDIȚII. Slav. *Kaceanovski*, 48–49. Trad. *D.I.R.*, B., 94–95.

75

1433 (6941) martie 15, Tîrgoviște.

Alexandru Aldea voievod întărește m-rii Bolintin jumătate din satul Bolintin, scutit de vinărici.

6941 <1433> mart 15. Hrisovul lui Alexandru marele voievod, <fiul lui Mircea voievod Basarabă>, ce-l dă mănăstirii Bolintinu din Pădurea cea mare, unde este Buna Vestire, preste apa Argeșului, împotriva Bucșanilor, ca să-i fie satu ce să numește Bolintinu, jumătate <și să fie iertată de vinăriciu> i proci.

<Și s-au scris în Tîrgoviște>.

Arh. St. Buc., M-rea Mihai Vodă, VIII/70, f. 3v.

Rezumat.

EDIȚII. *Brezoianu*, 234; Nicolaescu, *Aldea*, 47; *Cronologia tabelară*, 23 (nr. 21);

Ionașcu *Bolintin*, 333; *Panaïtescu*, 168; *D.I.R.*, B., 95, sub martie 5.

1435 (6944) octombrie 15.

Alexandru Aldea voievod întărește satul Cărăreni <m-rii Cozia>.

1435 (6944) octombrie 15. Hrisov sîrbesc de la Alexandru vodă pentru Cărăreni.

Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom., CDVII/18 nr. 100.
Mențiune.

1436 (6944) iunie 25, Tîrgoviște.

Alexandru Aldea voievod întărește m-rii Cozia toate daniile anterioare, sate, bălți, vămi, mori și țigani.

† Блаци дүүхм Божѣм водѣт сѣ си сѣт сынове Божїи, речет божественн апостола, емуже въ слѣд текуще ниже правдѣ любителѣ и подвигом добрым подвизавшим сѣ, желаемъмъ възпрѣшжъ жизнь; земльныхъ земли поставше и на небеси прѣложишжъ сѣ, блаженныи он гласъ радованїа услышавше, ігоже и присно слыжѣт: „Прїидѣте благословении отца моего, наследствуйте оуготованое вамъ царство от ложенїа миру“. Имже и азъ, въ Христа Бога благочестивыи и Христолюбивыи и самодръжавныи воевода и господинь въ всен Уггровлахїиской, Іу Александръ, елико по силѣ послѣдовати изволюхъ, прославити прославляшаго мѣ Бога и на прѣстолѣ родителѣ моихъ съ славою възнесша.

Тѣмже благопронзволни господство мѣ шеновити си хрисовула господства ми и даровахъ свѣтому монастырю, шентѣли съшествїе свѣтаго дүүха, еже ест монастырь от Козїа, іако да сѣт села по имену: Калиманци и Жибелѣ и Броджцѣни, Ёѣка и Богданци, Лунчѣни, Хинатѣни и Бүкүреци, Божүрѣни и Шатѣни, Воджстрица, Миклеүшевци, Кярарѣ, Күрило, Гръдановци, Чокжнеци и Станчѣни, въ шчинж и въ шхабжъ тому свѣтому монастырю. Ёщеже и т ацигаке, да сѣт тыязи челѣди за потрѣбжъ монастырю, да даждубажт и да служжт монастырю. И мѣсто на Праховѣ водна съ водѣницжъ и съ црѣквжъ и вама на Ченүне и блато Мамино от Шора та горѣ въса блато и грѣла, въса блато елика дрѣжжт от Мамино, почавше от Ёлпатүл, въса блато елика сѣ находит до үсти Іаловници, тако и съ села ниже сѣт на блатохъ: Карарѣни и Лүминѣни и Корнѣа Ёжогов и воденица на Каталүи съ селом, како то ест подвижна и сѣздамъ тоизн монастырь свѣтопочившии Мирча воевода и дарова и приложи сїа вышписанаа тому свѣтому монастырю, іако да ест пища божественнымъ инокомъ въ вечное въспоминанїе свѣтопочившихъ господинь Уггровлахїискимъ, родителѣмъ господства ми.

Такожде понавѣтъ и потвърждаѣтъ господство ми сын христовъ господства ми, яко вѣре що да ест достоинїе или шт сел или шт влата или шт ациганы, вѣсакы да сѣ вароват шт достоинїе монастырско и сѣдѣц и глобник и дворник и валеши и бирчи и вѣсѣкы слуга и болѣрин господства ми, послѣднихъ по милостѣхъ и по работахъ господства ми, или ест винарич или кжебаръ или валеши пчелам или скини или вслугаре или сенаре, вѣсакы да сѣ вароват и да стоит далече, един влас да не смет позабавит калугером и достоинїю ихъ и людемъ ихъ. Понеже кон се би покусил да прѣстѣпнит сен христовъ господства ми, да и позабавит, то такому да ест съпостатникъ съшествїе свѣтаго дѣха и въ шрѣмъ господства ми да шмрет, како неверник и прѣстѣпникъ сему христову господства ми.

Обачежи и по смрѣты господства ми, кѣмо изволят господь Богъ быти господинь Блѣшкскон земли, да аще поновит сен христовъ господства ми, и придадет що годѣ монастырю, тѣмъ господь Богъ да укрѣпит и утвърдит въ господстве его; аще ли разорит и посрамит, таковаго Богъ да разорит и да убѣет, зде тѣломъ и въ бѣдѣхъмъ вѣкъ дѣшеж и да му ест съпостатникъ свѣта и живоначала трица и да иматъ участыє съ Юдж и съ Ярѣмъ и съ шнѣми юден иже рекошѣ на Христа Бога спаса нашего, кровь его на нихъ и на члдохъ ихъ, якоже ест и бѣдетъ въ веки, аминь.

И съ свѣдѣтеле: жупан Ялеса и Радѣль Сахакѣв и Станчоу брат Мирчев и Блѣксан Флорев и Радѣль Борчев, Нан Паскал, Татѣль Брѣвѣль, жупан Јарчоу, Станча спатаръ и Станчоу вистѣдръ, Бланка столник, Барѣль пахарник, Казан лугловет.

И азъ Калчо писахъ въ настоѣщи столѣ Трѣговици, Юнни кѣ, въ лѣто
 xшцма, ендыктѣмъ кѣ.

† Іу Ялѣзандръ вкѣкѣмъ, милостѣмъ Божѣмъ господинь.

† Citi se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceștia sînt fiii lui Dumnezeu, spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cu strădanie spre cele bune năzuind, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești lăsîndu-le pămîntului și mutîndu-se în ceruri, auzind acel fericit glas de bucurie, pe care veșnic îl aud: «Veniți binecuvîntații părintelui meu să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii». Căroră și eu, în Hristos Dumnezeu binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitor, voievod și domn în toată țara Ungrovlahiei, Io Alexandru, cît mi-a fost cu puțință a le urma, am voit să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul părinților mei.

De aceea, a binevoit domnia mea să înnoiesc acest hrisov al domniei mele și am dăruit sfîntei mănăstiri, locașul coborîrii sfîntului duh, care este mănăstirea de la Cozia, ca să-i fie satele anume: Calimanești și Jiblea și Brodățeani, Seaca și Bogdanești, Lunceani, Hinatești și București, Bojureani și Olteani, Vodăstrița, Micleușevți, Cărarea, Curilo, Grădanovți, Ciocănești și Stancești, de ocină și de ohabă acelei sfînte mănăstiri. Încă și 300 de țigani, să fie acele sălașe pentru nevoile mănăstirii, să dea dajde și să slujească mănăstirii. Și locul

pe apa Prahova, cu moară și cu biserică și vama la Genune și balta Mamino de la Orla în sus, toate bălțile și gîrlele, toate bălțile cîte țin de Mamino, începînd de la Săpatul, toate bălțile cîte se găsesc pînă la gura Ialovniței, cum și cu satele care sînt la bălți: Carareani și Lumineani și Cornul lui Ujog și moara la Catalui cu satul, cum a ridicat și a zidit aceea mănăstire, sfintrăposatul Mircea voievod și a dăruit și a adăugat aceste mai sus scrise acestei sfinte mănăstiri, ca să fie de hrană dumnezeieștilor călugări spre veșnică pomenire a sfintrăpoșaiilor domni ai Ungrovlahiei, părinții domniei mele.

De asemenea, înnoiește și întărește domnia mea acest hrisov al domniei mele, ca orice este avere sau din sate sau din bălți sau de la țigani, fiecare să se ferească de averea mănăstirii și sudeț și globnic și vornic și vameș și birari și orice slugă și boier al domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, fie că este vinăricer sau găletar sau vameși de albine sau de porci sau osluhari sau fînari, fiecare să se păzească și să stea departe, cu un fir de păr să nu cuteze să împiedice pe călugări și averea și oamenii lor. Pentru că cine s-ar încumeta să calce acest hrisov al domniei mele și să le împiedice lor, unuia ca aceuia să-i fie potrivnică coborîrea sfîntului duh și să moară în urgia domniei mele, ca necredincios și călcător al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domnul Țării Românești, dacă va înnoi acest hrisov al domniei mele și va mai adăuga orice mănăstirii pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească în domnia lui; dacă va nimici și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacul viitor, cu sufletul, și să-i fie potrivnică sfînta și de viață începătoarea troiță și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, cum este și va fi în veci, amin.

Și aceștia sînt martori: jupan Albul și Radul al lui Sahac și Stanciul, fratele lui Mircea și Vilcsan al lui Florea și Radul al lui Borcea, Nan Pascal, Tatul Sirbul, jupan Iarciul, Stancea spătar și Stanciul vistier, Vlaicu stolnic, Barbul paharnic, Cazan logofăt.

Și eu, Calcio, am scris în scaunul de față Țirgoviște, iunie 25, în anul 6944 <1436>, indiction 12.

† Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 32 (Cozia I/1).

Orig., perg. (49,5×35), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1843 și 1908; alte traduceri, ibidem, mss. 209 f. 126, 213 f. 4 și 215 f. 7—8.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/31.

Indictionul greșit.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Aldea*, 42—46, sub 1434 iunie 25; *Panaitescu*, 168—172. Trad. Bălășel, *Hris. Bogdănești*, 113—114, sub 1432 iunie 25; *D.I.R.*, B., 95—96. Facs. *D.I.R.*, B., 336.

<1437—1446>.

Vlad Dracul voievod poruncește boierilor olteni să lase în pace pe cei ce vin cu mărfuri din părțile ungurești.

† Іw Влад воєвода и господинъ. Пишетъ господство ми Стоикъ Харсеанъ и въснмъ боѣрѣмъ ватѣнѣскимъ и такози ки вришекатъ господство ми: тѣзи кон прихѣдѣтъ въ кѣгрѣскѣ странѣ съсъ добиткомъ, да нѣ не бѣнтѣвате. И пакъ въ тогѣзи добитка да не вставите да сѣ повратитъ на шпатъ ни единъ владъ, по вризмѣ господства ми.

† Іw Влад вѣвѣвѣда, милостѣмъ Божѣмъ господинъ.

† Io Vlad voievod și domn. Scrie domnia mea lui Stoica Harsean și tuturor boierilor olteni și astfel vă poruncește domnia mea: pe cei ce vin din părțile ungurești cu marfă, să nu-i bîntuiți. Și iar, din acea marfă să nu lăsați să se întoarcă înapoi nici un fir de păr, după porunca domniei mele.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 187.

Orig., hirtie (10×22), pecete timbrată, cu legenda: † Іwанъ Владѣа вѣвѣвѣда сѣни дѣ... Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VIII/43 și XIII/50.

Datat din domnia lui Vlad Dracul.

EDIȚII. Slav. *Miletić* 66, fără dată. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*, 83—84, sub circa 1433—1446; Tocilescu, *534 doc.*, 59, fără dată. Trad. Bogdan, *Relațiile*₁, 58, sub circa 1433—1446.

<1437 ianuarie — august> 6945.

Mențiune despre întărirea moșiei Sărăcinești schitului cu același nume, făcută de Vlad Dracul voievod.

Sacellum Saracsineste possidet autem in Caesarea hoc Valachia possessionem sui nominis, in qua est situatum, de qua literas donationales Vlad Vayvoda dedit, possessionibus prioribus quae postmodum una cum possessione episcopatus sunt traditae de anno 6945.

Schitul Sărăcinești are și în Oltenia o moșie, cu numele său, pe care este așezat, pentru care a dat carte de danie Vlad voievod, din anul 6945; care <moșie>, pe lângă moșiile anterioare, a fost mai apoi trecută la un loc cu moșiile episcopiei.

După N. Dobrescu, *Ist. bis. rom din Oltenia*, p. 235.

EDIȚII. Latin. Donat, *Fundațiunile*, 324.

<1437> ianuarie 20, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește lui Roman satele Voivodeni, Săsciori-Loviștea, părți în Simbăta-de-Sus, scutindu-le de slujbe și dăjdi.

Egy igaz Istenben Crhistusban igaz hittel lévő, és Christust szerető Joan Vlad Isten keghelméből vajvoda, és az Istentől fel kenetetett egyedül ur, isteni jó akaratból, és bírása az egész Oláh Országnak az havasokon, az Omlásnak, és Fogarasnak hercege, az én uraságom jó akaratjából, és jó akaratomból, tiszta és igaz szivemből, világos elméből ajándékoztam az én uraságomból, ez egész ajándékozott, és igen tisztességes, és minden ajándékoknál tisztességeseb uraságom levelét az én uraságom szolgáljának Boer Sztancs öcsének Románnak, hogy legyen nekik örökségek, két falujok, úgy mint: Vajdafalva, és Sessori-Lovistyén, és Felső Szombatfalván a Bajkul, és Vlád része, a Mosul nevű havas, és a fogarasi víz ezek legyenek övék örökösen állandóképpen, gyermekeiké, fioké, unokájoké, és unokájoknak unokáié, senki őket ne akadályozza, senki töllek el ne vegye, se az én uraságomnak idejében, se az én első-szület fiának idejében. Uraságomnak végeig Myrcza és Vladul szekerességtől, és más mindenféle szolgálatoktól mentek légyenek, az Olt felett juhoknak, sertéseknek, méheknek dézmájától mentek legyenek, csendességek, és nyugodalmak legyen a köbölnek fizetésétől, bor dézmától, széna fizetéstől, posta ló adástól, mindenféle szolgálattól, és adózástól, minden nagyoktól, és minden kicsinyektől, a mik lesznek, a mi tőlünk birandó országunk birodalmába, és az én uraságom idejében, vagy uraságomban ne legyen bántódások, se tisztektől, se valami hatalmasaktól, se adoszedőktől, egy szoval senkitől, kik az én uraságom szolgálatjába küldetnek, mert valaki megpróbálná, hogy erőszakos lenne rajtok, csak egy hajszálokat is illetné, az olyan nagy nehézséget vészen, és haragját az én uraságomnak, mint egy tökéletlen, és meg nem becsülője az én uraságom levelének.

De ugyan halála után az én uraságomnak, a kit az ur Isten választ, hogy az Oláh Országnak ura legyen, az én uraságom szives törzsökéből, vagy az atyafiak közül, vagy a mi bűneinkért más féle nemzet, ha megbecsüli, és megujítja, őtetis megtisztelje meg is erősitse az Isten az ő uraságában. De ha felbontya, és meg nem becsüli, az ur Isten verje meg, és sebesitse meg itt, és a jövőendő életben, és legyen átkozott az 318 szent atjától a kik Nycaeaban öszve gyültek volt, és Judással a Ariussal legyen öröksége, és azokkal kik kiáltozták az Isten Christusnak, az ő vére legyen rajtok, és az ő fiain, a mely meg vagyon és leszen mind örökké, amen.

Ezen dologban bizonyságok: Vajkul vornik ur, Thodor ur, Nán ur, Sztancsul, és Myrcza, báltja, Rátztatul, Pratyá, és Sztáncsul Honoj, Kojka vijsztyr, Szé-

men asztalnok, Mányok pohárnok, Bagyo lovászmester, Stefan az iródeák, és Mikaila.

Datum Targoviste mense Ianuario die 20, anno 6940 <1432>.

Én Vlád vájda Isten kegyelméből valo ur.

În Hristos Dumnezeu adevărat, credincios adevărat și de Hristos iubitor, Ioan Vlad, din mila lui Dumnezeu voievod și singur stăpînitor uns al lui Dumnezeu, din bunăvoința lui Dumnezeu stăpîn a toată Țara Românească și <al părților de > peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. Am dăruit din bunăvoia domniei mele și cu bunăvoința mea, cu inima curată și adevărată, cu mintea luminată, această scrisoare a domniei mele dăruită deplin și foarte cinstită și mai cinstită decît toate darurile, slugii domniei mele Roman, nepotul boierului Stanciul, ca să le fie lor moștenire două sate, anume Voivodeni și Săsciorii-Loviștea și în Stîmbăta-de-Sus partea lui Baicul și a lui Vlad, muntele cu numele Moșul și apa Făgărașului. Să le fie lor acestea în veci statornice, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, să nu-i prigonească nimeni, să nu le ia nimeni de la ei, nici în vremea domniei mele, nici în vremea fiilor mei primi născuți, Mircea și Vladul; pînă la sfîrșitul domniei mele, să fie scutiți de căraușie și de toate celelalte slujbe, peste Olt să fie scutiți de dijma oilor, a porcilor <și> a albinelor, să fie lăsați în liniște și pace de plata găleții, de dijma vinului, de plata finului, de darea de cai pentru poștă, de tot felul de slujbe și dări, atît de cele mari, cît și de cele mici, care vor fi în țara stăpînită de noi și în vremea domniei mele, adică în domnia mea. Să nu fie supărați nici de slujbași, nici de dregători, nici de strîngători de dare, cu un cuvînt de nimeni dintre cei care sînt trimiși în slujba domniei mele, căci de va încerca cineva să-i prigonească și le-ar atinge chiar numai un fir de păr, acela va avea parte de mare supărare și mînie a domniei mele, ca un necredincios și necinstitor al scrisorii domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine-l alege domnul Dumnezeu să fie domnul Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau dintre rudeni sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă cinstește și înnoiește <această scrisoare >, să-l cinstească și să-l întărească și pe el domnul Dumnezeu în domnia lui; dar dacă o strică și nu o cinstește, să-l bată domnul Dumnezeu și să-l pedepsească aici și în viața viitoare și să fie blestemat de cei 318 sfinți părinți care se adunaseră la Nicheia și să-i fie moștenirea cu Iuda și cu Arie și cu acei care au strigat asupra lui Isus Hristos, ca sîngele lui să fie asupra lor și asupra fiilor lor, ceea ce este și va fi pînă în toți vecii, amin.

Mărturiile ale acestui lucru: jupan Voicul vornic, jupan Todor, jupan Nan, Stanciul și Mircea, fratele <său> mai mare, Tatul Sîrbul, Pratea și Stanciul Honoi, Coica vistier, Semen stolnic, Mănioc paharnic, Badea comis, Ștefan gramatic și Mihăilă.

S-a dat în Tîrgoviște, luna ianuarie, ziua 20, anul 6940 <1432 >.
Eu Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După I. Pușcariu, *Fragmente istorice*, IV, p. 50—52.

Trad. maghiară din 1727, după un orig. slav, perg., pecete atîrnată.

Data greșită; s-a omis cifra unităților. Datat după domn și boierii martori.

EDIȚII. Maghiar și trad. *Transilvania*, 1873, 5—6, sub 1432; *Hurmuzaki*, I, 2, 573—574, sub 1432; *Panaitecu*, 173—176. Trad. *D.I.R., B.*, 96—97.

81

1437 (6945) iulie 18, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește mai multora satul Mărgineni, în Țara Făgărașului, scutindu-l de dări și slujbe.

Întru Hristos, binecredincios și binecinstit și iubitoriu de Hristos, Io Vlad voievod, cu mila lui Dumnezeu și cu darul dumnezeiesc domn și stăpînitoriu a toată țara Ungroromână și a plaiurilor și domn herțeg la Amlaș și la Făgăraș. Bine am voit domnia mea cu voință curată și luminată, cu inimă bună, că am dăruit acest cinstit și preacinstit de acum încolo hrisov, slugilor mele Stan, sin Tatul și Ursul și Radul Stan, sin Bâra și Godea, întru stăpînirea satului în Mărgineni, celora și fiilor lor și nepoților lor și prea nepoților lor, pînă în viața prea nepoților fiilor lor, le dăm în Mărgineni cu ocină, cu moară, cu pămînt de arătură, de cosit, cu pădure, cu munți. Începînd de la goștinit, de la oierit, de la vierit, de la muște sau albine, de la gloabe, de la dișmă, de la fînație, de la poiană, de la poște, de la slușbe mari și mici, de la cîte se află întru stăpînirea domniei mele, din acestea toate dăm în Mărgineni.

Pentru aceasta, să nu îndrăzniți să faceți împărechere, nici să-i globiți, nice nimica să nu luați de la slugile lor carii să vor trimite după milostenie sau după alte slujbe. Dară de s-ar înșela cineva ca să-i zăbovească, acela mare rău și plată va lua, ca un necredincios.

Și după moartea domniilor, iară Dumnezău bine au voit ca să fie domn Țării Rumânești sau din roada inimii sau din rudeni sau pentru păcatele noastre din alt neam sau seminția, de va ridica Dumnezeu domn, de va întări și va cinsti aceasta, să-l întărească Dumnezeu întru domnia lui; iară de-l va strica, să-l strice Dumnezău și să-l bată aicea trupește și în veacul cel viitoriu sufletește și să aibă împărtășire cu Iuda și cu Aria, cu fărdelegiitorii jidovi cari au strigat pentru răstignirea lui Hristos, sîngele lui spre ei și spre feciorii lor, amin.

Mărturie pentru hrisovul acesta a fost: jupan Voicul, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stan, jupan Radul Borce, jupan Nan Pascal, jupan Dimitrie

spătar, jupan Stoica pustelnic, jupan Simeon stolnic, Miclea păharnic, Badea comis, Ștefan logofăt.

Scris în orașul domnii, Tîrgoviște, méseța iulie, zile 18, vleat 6945 <1437>.

Io Vlad voevod.

După I. Pușcariu, *Fragmente istorice*, IV, p. 55—57.

Traducere din 1752, după un orig. slav; urmată de o trad. maghiară, din 1758.

EDIȚII. Trad. Pușcariu, *Revolta*, 3; *Panaïtescu*, 176—177, sub iulie 15; *D.I.R.*, B., 98.

82

1437 (6945) august 1, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește lui Nan, Tatul și Stanciul satul Rătești, scutindu-l de dări și slujbe.

† Изъ нже къ Христа благоверны и благочестныи и Христиволюбны, Іу Влад воєвода и господинъ въсен земли Ъггровкляхинскои и запланинскимъ Ямлашѣ и Фаграшѣ херцег. Благопронзволи господство ми сконм благымъ произволиннем, чистим и свѣтлымъ срѣдцемъ и даровахъ сен въсечестныи и прѣпочитаныи и благоуобразныи хрисовѣл господства ми слугамъ господства ми, Нанѣ и Татѣ и Станчулѣ, яко да имъ ест ховизи село Ратеши въ шчиннѣхъ и въ шхабѣхъ, тѣмъ и тѣхъ дѣцамъ, вношчѣтомъ. Почѣвшн ит вечного вамъ, ит свиннихъ вамъ, ит пчеларѣства, ит къбеларѣства, ит глоби, ит сѣнокоснѣа, ит посади, ит подводн, ит покова, ит тѣхъ въснхъ да имъ ест въ шхабѣхъ. И да имъ не смѣетъ позабавити ни съдецъ, ни глобникъ, ни бирчи, ни дрѣгниже ништо ит слугахъ или от болѣрѣхъ господства ми, посллаемнхъ по мнлостѣхъ и по службахъ господства ми, понеже хто имъ би позабавилъ аще и ш власъ еднн, то таковы имати прижти велнко зло и велнкѣ шргнѣхъ ит господства ми, якоже невѣрникъ и прѣслушникъ и посрамнтелъ снемѣ хрисовѣлу господства ми.

Ъбачеже и по смръти господства ми, когоже произволилъ господь Богъ бити господинъ Ълашскои земли, или ит плода срѣдечнаго господства ми, или ит сѣродникъ господства ми, та аще поновитъ и ѣтвѣрдитъ, того господь Богъ да ѣтвѣрдитъ и да ѡкрѣпитъ въ господствѣ его; аще ли разоритъ и того господь Богъ да разоритъ и да ѡвнѣтъ здѣ тѣломъ, а къ бѣдѣщимъ вѣцѣ дѣшевно и да иматъ ѡчастнѣ съ Идѣхъ и съ Яремѣхъ, еже ест и бѣдетъ въ вѣки, аминъ.

Свѣдѣтели: жѣпанъ Ъонко дворникъ, жѣпанъ Тѣдоръ, жѣпанъ Нанѣ, жѣпанъ Станчулъ, Мирчекъ братъ, жѣпанъ Паскалъ, жѣпанъ Станчулъ Хононъ, жѣпанъ Радѣлъ Ъврчекъ, Димитрѣ спатаръ, Конка вистнгаръ, Семенъ столникъ, Миклаѣ пахарникъ, Бадѣ комисъ, Стефанъ логофетъ.

Никола писъ, въ лѣ ^{сѣмѣ} мѣсѣца аугустъ а денъ, въ Тръговищи.

† Іу Влад воєвода, мнлостѣа Божѣа господинъ.

† Eu, cel în Hristos binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest preacinstit și a tot cinstit și cu frumoasă față hrisov al domniei mele slugilor mele Nan și Tatul și Stanciul, ca să le fie acestora satul Ratești de ocină și de ohabă, lor și copiilor și nepoților lor. Începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de gloabe, de cositul finului, de posade, de podvoade, de cărături, de toate acestea să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să-i împiedice nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici alții nimeni dintre slugile sau dintre boierii domniei mele, trimiși după milostenii și pentru slujbele domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și mare urgie de la domnia mea, ca un necredincios și neascultător și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, sau din rodul inimii domniei mele sau dintre rudele domniei mele, dacă va înnoi și va întări, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească în domnia lui; dacă va nimici și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Voico vornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Nan Pascal, jupan Stanciul Honoi, jupan Radul al lui Borcea, Dimitru spătar, Coica vistier, Semen stolnic, Miclea paharnic, Badea comis, Ștefan logofăt.

Nicola a scris, în anul 6945 <1437>, luna august 1 zi, în Țirgoviște.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 33 (Snagov XXXI/1).

Orig., perg. (38,5×32), pecete atârnată, căzută.

Cu două traduceri din 1848 și 1912; alte traduceri ibidem, ms. 354 f. 119 și la Academia Republicii Socialiste România, CMXII/161.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/32.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 178—180. Trad. D.I.R., B., 98—99. Facs. D.I.R. B., 337.

1437 (6945) august 1, Țirgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește mai multor boieri ai săi satele Dobrușa, Șerbănești, Mamul ș.a., scutindu-le de slujbe și dăjdii.

Întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și iubitorul de Hristos însuși stăpînitor, Io Vladu voievod și domn, cu mila lui Dumnezeu, stăpînind

și domnind toată Țara Rumânească și laturilor plaiurilor Almașului și Făgărașului herțeg. Bine am voit domnia mea, cu a mea bunăvoință, cu curată și luminată inimă și am dăruit domnia mea acest întru tot cinstit hrisov slugilor și boierilor domnii mele, Rutaș și Coicăi și lui Novac și lui Strațimir, să le fie lor satele anume zise: Dobrușa și Șerbăneștii și Mamul și Corăeștii și Urbueștii și Ioneștii. Așa și feciorilor lor, Cornei și lui Dragomir și lui Stan să le fie preste acéste trei locuri care mai la urmă am zis, întru moștenire și ohabnice, lor și feciorilor lor, nepoților și strenepoților lor, pînă în viața domnii mele și pînă în viața fiilor domnii mele, Mircea și Vladu.

Și să fie în pace de vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găleată și de vinărici și de cositul finului și de podvoaze și de toate slujbele și dăjdile mari și mici, care sînt și să găsească în însuși stăpînirea țării domnii mele. Și să nu-i bîntuiască nici judecători, nici globnic, nici birari și niminea alții din boieri și din slugile domnii mele, carii vor fi trimiși după mile și lucrurile domnii mele.

Căci cine să va ispiti a le face supărare, măcar și un păr, unul ca acela va avea a lua mare răutate și urgie de la domniia mea, ca un necredincios și rușinător hrisovului domnii mele.

Încă și după moartea domnii mele, pre carele va alége domnul Dumnezeu a fi domn Țării Rumânești, din rodul inimii domnii mele sau din neamul domnii mele sau, după păcatele noastre, din alte neamuri, de va cinsti și va întări acest hrisov, pre acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domniia lui; iar de-l va strica și nu-l va cinsti, pre acela să-l bată Dumnezeu domnul, aici și în veacul ce va să fie și să fie blestemat de 318 sfinți părinți de la Nicheea și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu cei ce au zis: sîngele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, care iaste și va fi în veci, amin.

Și mărturii la aceasta: jupan Ianco¹ dvornicu și jupan Tudor și jupan Nanul și Stanciul, fratele Mircei și Vlăcsan al Florei și Nan Păcal² și Stanciu Honoi și Dumitru spătariul și Coica vistieriul și Seman stolnicul și Miclea paharnicul și Badea comisul și Stefan logofăt.

Și am scris eu, Mihail, în Tîrgoviște, în luna lui avgust 1 dne, văleat 6945 <1437>.

Io Vladul voevod.

Academia Republicii Socialiste România, ms. 5722 f. 5.

Traducere din 1812.

EDIȚII. Trad. Ionașcu, *Doc. Morunglavu*, 289—290; *Panaitescu*, 177—178; *D.I.R.*, B., 99—100.

¹ În loc de: Voico.

² În loc de: Pascal.

<1437—1438> august 8, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește lui Taeîncoș, lui Stan și lui Colțea o ocină în Coteana, peste care s-au înfrățit.

† Io Vladu voievod, domnul Țării Rumânești, feciorul marelui și preabunului creștin Vladul voievod. Porunca dumnealui slugii dumnealui Taeîncoș și Stan și Colții și cu ficiorii lui, cîți Dumnezău le va da, ca să le fie lor ocină satul Coteana tot, cu tot hotarul, pentru că iaste a lor bătrînă și direaptă ocină și de moșie.

Iar după acéia, venit-au Taeîncoș și Stan și Colțea, ei singuri, înaintea dumnealui de s-au înfrățit pre ale lor bucate și dobitoace și pre ocine și pre țigani și pre toate ale lor, ca să știe să fie trei frați nedespărțiți. Și așa s-au tocmii ei de a lor bună voie și să știe și hotarale: din Piscul Lungu, pînă în vilceaoa Cornățclului și pînă în Lacul Fătăciunii și pînă în Măgura cea Mare în Lacul Stejariului și pre Scovarda în vilceaoa Secereilor și pînă în poiana tîrgului și pînă în Lacu den Miezu și pînă în calea Topolovului și pînă în Ogrăzele și pînă în drumul Slatinii și pînă în răspîntiile pîrului și pînă în Piscu Urdii și peste obîrșia Milovanului și pînă în Dealul Oltului. Ca să le fie lor ocină ohabnică și într-alt chip să nu fie, preste zisa dumnealui.

Și mărturii i-au pus dumnealui: jupînul Tudor și jupînul Nanul și jupînul Stanciul și jupînul Pascalie și jupînul Radul Borcea și jupînul Dumitru spătar și Stoica vistier și Seman stolnic și Badea comisul și Ștefan logofăt.

În Tîrgoviște, august 8 dni i ot Adama, leat 6955 <1447>.

Bibl. Centrală de Stat, CXIX/1.

Traducere din 1728.

Altă trad. la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 232—233.

Data greșită. Datat după boierii martori, în domnia lui Vlad Dracul.

EDIȚII. Trad. Iorga, *St. și doc.*, V, 169, sub 1447 august 8; Ghibănescu, *Codrescu*, II, 129; *Panaiteșcu*, 210—211, sub 1447 august 8; *D.I.R.*, B., 100—101.

1437 (6945) august 10, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește mai multora satul Luciiani, scutindu-l de slujbe și dăjdi.

† Eu, cel întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și blagocestivul, de Hristos iubitoriu și singur stăpînitoriu, Io Vlad voievod și domn, cu mila lui

Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind toată Țara Rumânească și munților Almașului și Făgărașului povățuitoriu. Bine am voit domnia mea, cu bună voința mea și cu curată și luminată inimă și am dăruit acest cu totul cinstit și bine închipuit și mai cinstit decît toate darurile, acest hrisov, slugilor și boiarilor domniei méle: Stoilă și Radul și lui Petru și Bratului și Radului și Neagului și lui Bucur și lui Șărban și lui Stan preste Luciani, întru moșie și întru ohabnicie, lor și feciorilor lor, nepoților și strănepoților lor, pînă în viața domniei méle și pînă în viața celor întiu născuți fiii domniei méle, Mircea și Vladul.

Și să fie în pace de vama de oi și de vama de rîmători și de dijmărit și de vinărici și de găleată, de dijmă, de gloabă, de cară, de podvoade și de cositul finului și de toate slujbele și dăjdile, mici și mari, cîte să vor afla întru singură stăpînirea domniei méle. Și să nu îndrăznească a-i bîntui pre dinșii nici județii, nici globnicii, nici birarii, nici alții nimenea din boiarii sau din slugile domniei méle, ce să vor triumite după trebile și slujbele domniei méle; că ispitindu-se a-i supăra pre ei măcar de un păr, va lua mare răotăte și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și defăimătoriu hrisovului domniei méle.

Însă și după moartea domniei méle, pre carele va alége domnul Dumnezeu a fi domnu Țării Rumânești au din fiii domniei méle au din rudenii sau pentru păcatele noastre, din alt neam, de va cinsti și va înnoi și va întări, pre acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l întemeieze și să-l păzească întru domnia lui; iar de-l va strica și-l va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l strice și să-l răsipească și să-l ucigă aici cu trupul, iar în veacul viitoriu, sufletul lui și să fie proklet de 318 sfinți părinți de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu acei jidovi cari au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Isus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, care iaste și va fi în véci, amin.

Și iată mărturii: jupan Voico dvornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele Mircii, jupan Nan Pascale, jupan Stanciul-Hanoi, Dumitru spatâr, Coica vistiariul, Semen stolnec, Miclea paharnec, Badea comis, logothet Stefan.

Și Badea, care am scris în Tîrgoviște, luna lui avgust 10 dni, leat 6945 <1437>.

† Acest izvod s-au scris pe limba rumânească asémenea de pe hrisovul cel slovenesc, de Lupp dascălul slovenesc, la Școala Domnească în București. Az Lupp dascal slovenesc izpisah.

Academia Republicii Socialiste România, CLXV/123.

Traducere din sec. XVIII.

EDIȚII. Trad. Iorga, *St. și doc.*, VII, 46—47; *Panaitecu*, 180—181; *D.I.R., B.*, 101—102.

1437 (6945) august 13, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește mai multor boieri satele Aninoasa, Raugul ș.a., scutindu-le de slujbe și dăjdi.

† Въ Христа Бога благоверных и благочъстных и Христолюбивых Іу Блад воєвода и господинь, милостѣж Божіеж и Божіем благым произволеніем владѣщѣми въсєи землѣи Оугровлахіискон, Ямлашѣ и Фаграшѣ херцег, благопроизволи господство ми и даровахъ съи въсєчьсты надстоѣщи хрисєвѣлъ господства ми болѣршм господства ми, Бонхне и Радулъ и Драгомѣр и Явєл и Бѣлксанѣ и Бланкул, тако да им єст пол ѡт Лънжещи ѡт Яргнш и Горны¹[и] Янинєса и Раєгєл и Балотѣщи и Гъурѣне. Тѣж въсѣ да им сѣт въ ѡчинѣж и въ ѡхѣбѣж до живота господства ми и до живота сыновѣж господства ми и до живота тѣхъ вѣнѣчатѡм и прѣвѣнѣчатѡм нѣхъ, почєвшѣи ѡт ѡвчи вам, ѡт свинны вам, ѡт пчєл вам, ѡт кѣбларства, ѡт винарства, ѡт дѣжми, ѡт сѣнокос, ѡт талпы, ѡт подѡд и ѡт въсєхъ рекшихъ, ѡт малыхъ и великыхъ слѡужбѣхъ, єлика сє нахѡдѣт въ самодрѣжавном землѣи и вєласти господства ми, и да им не смѣетъ бантѡвѣти ни сѣдец, ни глобник, ни бнрѣѣа нѣ ни нихѣто ѡт болѣрѣж великыхъ и малыхъ, понеже хѣто ли бѣ позабавѣл аще и ѡ влєс єдин, то таковы имѣт прѣлѣти велико зло и ѡргѣж ѡт господства ми, тако прѣстѣпникъ сѣмѣу хрисєвѣлѣж господства ми.

Њбачєже и по сѣмрѣти господства ми, кого избєрєтє господѣж Богѣж бытѣи господинь Блѣшкѡн землѣи ни ѡт сѣрдєчногѡ плода господства ми ни ѡт сѣрдѣнникъ господства ми ни по грѣхѡмъ нашимъ ѡт иноплємєныкъ, да аще почтєт и ѡутвѣрдѣт сын хрисєвѣлъ господства ми, и того господѣж Богѣж да ѡтвѣрдѣт въ господствє єгѡ; аще ли разоритъ а не ѡутвѣрдѣт, и того господѣж Богѣж да поразитъ и збѣетъ здє тѣлѡмъ, а въ ѡн вєкъ дѣшеа и да єст подобєнъ Юдє и Яриѡ и сѣ ѡнєми рекшихъ; кръв єгѡ на ныхъ и на чѣдѡхъ нѣхъ, єже єст и бѣдєтъ въ вѣкы вѣкѡмъ, аминь.

Єже сѣдєтѣлє: жоупан Бонко двѡрникъ, жѡпан Тѣдѡр, жѡпан Нѡнѡл, жѡпан Єтанѣѡл, Мирѣвє братъ, жоупан Нѡн Паскал, жоупан Єтанѣл Хѡнѡн, Дѣмитрѣ спѣтаръ, Конка прѡтовєстѣарѣж, Ємєн стѡлникъ, Миклє пахарникъ, Бѣдѣ комєс Єтєфан ѡгѡѡетъ.

Язъ Конка писѣхъ въ Трѣговѣщи, аугѣста 13, въ лѣтѣ 6945.

† Іу Блад вкєкѡда, милостѣж Божіеж господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînînd toată țara Ungrovlahiei, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea și am dăruit acest atotcinstit hrisov de față al domniei mele boierilor domniei mele Voinea și Radul și Dragomir și Albul și Vilcsan și Vlaicul, ca să le fie jumătate din Lănjești din Arghiș și Aninoasa-

¹ «и Горны», adaus pe margine.

de-Sus¹ și Raugul și Balotești și Găureane. Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi fiii domniei mele și cît vor trăi ei și nepoții lor și strănepoții lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cositul fînului, de talpe, de podvoade și cărături și de toate, adică de slujbele mari și mici, cîte se află în țara singur stăpînitoare și în stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici altul nimeni dintre boierii mari și mici, pentru că cine i-ar împiedica măcar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător al acestui hrisov al domniei mele.

Însă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și nu va întări și pe acela domnul Dumnezeu să-l lovească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în cel veac cu sufletul și să fie asemenea lui Iuda și lui Arie și cu acei care au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în vecii vecilor, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Voico vornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Nan Pascal, jupan Stanciul Honoi, Dimitrie spătar, Coica primul vistier, Semen stolnic, Micle paharnic, Badea comis, Ștefan logofăt.

Eu Coica, am scris, la Tîrgoviște, august 13, în anul 6945 <1437>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 34 (Mitrop. Ț. Rom. XCIV/1).

Orig., perg. (38×26), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XVIII și din 1901; altă trad. ibidem, ms. 137 f. 142—143.

Copie slavă și trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/247.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/33.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 77—80; *Miletić-Agura*, 332—333. Slav și trad. *Panaitescu*, 181—183. Trad. *Tocilescu, Doc. ist. I*, 294—295; *D.I.R., B.*, 102—103. Facs. *D.I.R., B.*, 338.

87

1437 (6945) august 23, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește jupanului Bodin satul Vlădești, scutindu-l de slujbe și dăjdi.

† Въ Христа Бога благоверныи и благочъстивыи и Христолюбивыи, Ио Влад воєвода и господинь, милостїж Божїеж и Божїем благым произволенїем шла-

¹ «de Sus» adaos pe margine.

даждѣми въсен земли Оугроволахинскои, Ямлашу и Фаграшиѣ херцег. Благопронзволни господство ми, своимъ благымъ произволеніемъ, и даровахъ сѣи въсечѣстны и надстоѣщи хрисовѣла господства ми савсе и болѣринѣ господства ми жұпанѣу Бодиноѣу съ сынови си, тако да мѣ сѣтъ Бладеши въ шчинѣ и въ шхабѣ, до живота господства ми и до живота синовѣ господства ми, Мирче и Влад и до живота ихъ, почевши шт шечи кам, шт синни кам, шт пчел кам, шт къбларства, шт винарства, шт джамы, шт сѣнокѣс, шт дрѣк, шт сѣнокѣс, шт подкѣд, шт поков, рекши шт малыхъ и великихъ савжебахъ, елика се находѣтъ къ земли господства ми и да имъ не смѣетъ вантѣвати ни сѣдецъ, ни глобнык, ни бирчѣд, нѣ ни ништо шт болѣръ нан работныкъ господства ми, понеже што лимъ позабавылъ аще и ш власъ единъ, то таковы имѣтъ прѣмти велико зѣло и шрѣе шт господство ми, како невѣрнык и прѣслушнык сѣмѣу хрисовѣлау господства ми.

Ще же и по сѣмрѣти господства ми, кѣмго избереѣтъ господѣ Богъ быты господинѣмъ Блашкои земли нан шт сръдечнаго плода господства ми нан шт сръдныкъ господства ми нан, по грѣхѣмъ нашимъ шт иноплеменнык, да аще почкѣтет и штерѣдитъ сѣи хрисовѣлау господства ми и того господѣ Богъ да штерѣдитъ къ господство его; ащеши разоритъ и посрамитъ, и того господѣ Богъ да поразитъ и посрамитъ зде тѣломъ, а въ шнъ вѣкѣ дѣшежъ и да ест причестныкъ Юдѣ и Ирѣю и съ шнѣми рекшихъ: крѣв его на ныхъ и на чѣдѣхъ ихъ, еже ест и бѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

Свѣдѣтеле: жұпанъ Бонко дворникъ, жұпанъ Тѣдѣвр, жұпанъ Наноѣла, жұпанъ Штанчѣла, Мирчевъ братъ, жұпанъ Нанъ Паскал, Штанчоѣла Хонон, жұпанъ Ирѣке, Димитръ спатаръ, Конка прѣтовистѣгаръ, Семенъ столнык, Микле пахарнык, Бадѣ комис, Стефанъ шгошетъ.

Язкъ Конка писѣхъ въ Тръговице, месѣца аугѣста кѣ днѣ, въ лѣтѣ шцимѣ.
† Іу Владъ кѣкѣда, милостѣмъ Божѣмъ господинѣмъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și din bunăvoința lui Dumnezeu stăpînind peste toată țara Ungrovlahiei, herțeg al Amlașului și al Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și am dăruit acest atotcinstit și de față hrisov al domniei mele slugii și boierului domniei mele жұпанъ Bodin cu fiii săi, ca să-i fie Vladeștii de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi fiii domniei mele, Mircea și Vlad și cît vor trăi ei, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cositul finului, de copaci, de căratul finului, de podvoade, de cărături, adică de slujbele mari și mici, cîte se află în țara domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii sau dregătorii domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și neascultător al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și va batjocori și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l batjocorească aici cu trupul, iar în cel veac cu sufletul și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și cu acei care au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Voico vornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Nan Pascal, Stanciul Honoi, jupan Pîrve, Dimitrie spătar, Coica primul vistier, Semen stolnic, Micle paharnic, Badea comis, Stefan logofăt.

Eu, Coica, am scris, la Tîrgoviște, luna august 23 zile, în anul 6945 <1437>.
† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 35 (Mitrop. Ț. Rom. XCIV/2).

Orig., perg. (46×28), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1745 și 1912; altă trad., ibidem, ms. 137 f. 143—144.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/34.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 183—185. Trad. Tocilescu, *Doc. ist. I*, 295—296;

D.I.R., B., 103—104 Facs. *D.I.R., B.*, 339.

88

1437 (6945) august 23, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește m-rii Blagoveștenia, « din Pădurea cea mare », jumătate din satul Bolintinul.

6945 <1437> august 23. Hrisov a lui Vlad voievod, <sin Mircea voevod>, ce-l dă mănăstirii din Pădurea cea mare, care este sf. Blagoveștenie, preste rîul Argeșului, împotriva Bucșanilor, ca să-i fie satul ce să numește Bolintinul, jumătate i proci.

<S-au scris în Tîrgoviște>.

Arh. St. Buc., M-rea Mihai-Vodă VIII/70, f. 3v. (nr. 2).

Rezumat.

EDIȚII. *Cronologia tabelară*, 24 (nr. 22); Ionașcu, *Bolintin*, 333; *Panaïtescu*, 185—186; *D.I.R., B.*, 104.

1439 (6947) august 2, Argeş.

Vlad Dracul voievod întăreşte m-rilor Tismana şi Vodiţa toate daniile şi cumpărăturile lor anterioare.

† Иже азъ въ Христа Бога благоверный и благочестивый и Христолюбыи, Іу Влад воевода и господиный, милостію Божіею и благомы Божіем произволеніем владающым и господствующымъ въ селъ земли Оуггровладихинскон, Пмлашъ и Фаграшу херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ благомы произволеніемъ, честнымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ и даровахъ си въсечестнымъ и благоуобразнымъ, иже надъ высѣмъ чѣстмы и даромъ, надстожи христовуа господства ми, монастыру въ земли господства ми на мѣсто рекомемъ Тисмена, егоже свѣтупочивши рѣдители рѣдители ми, Мирча воевода, Радуль воевода, шт основаніа въздвиже и свѣтупочивши братъ рѣдители ми, Дан воевода, многими вещми покрѣпи. Его ради, благоизволи господство ми, такоже и господствоу, сице и семоу сице въспрїемныкъ бити и шеновиты оубо помѣнъ родїтели господства ми и животаже радї и спасенїа господства ми, сынъ храмъ прѣсвѣтыи владичици Богородици и присно дѣвы Марїе оукрѣпиты въскыми прилогы и дохваци и донесъврѣшенїе испакниты, нетычїже се, нѣ елика рѣдители мои и братъ его приложимъ семъ храму, въскъ потвѣрдиты и шкрѣпиты славы радї Божїи, въ хвалѣ же и чѣсть прѣсвѣтыи владичици нашї Богородици, тако да сїа пришеверїи въ животе господства ми шкрѣпителѣ и помощницѣ, въ страшный днь ходатанци.

Прѣвѣе потерѣжда господство ми приложена шт дѣда господства ми Радула воевода: село Куманскы Бродъ с Топорнымъ и Тисмена, елико бѣ Лигачишко и Рѣшешко и блато Бистрець шт Топола до Брѣзого Грѣла выше Ковачици и при немъ села Хрѣсова съ Галчишорымъ и жито шт Жалешскога сѣдства къеловъ ѱ на въскы ерѣме дажди, сирени мѣховъ ѱ и сировъ ѱ и мѣховъ меда ѱ и поставъ гоунири ѱ и м чѣлѣди ацигани.

И къ сымъ приложи рѣдители господства ми Мирчѣ воевода село Чаоури и Дѣшени и Площина и Жарковецъ с Потокымъ и Шшици съ Новоселци и на Блатници село Пестичево, що естъ приложила госпожда Калиникїа, баба господства ми. И Авкачъ приложи и село Согонно. И приложи стрницъ рѣдители ми Владиславъ воевода свѣтомъ Индонїю на Бодичи село Жидовици и водѣницѣ въ Бистрици и виръ средныи вес на Желѣзныи Братъ и шт осмъ врѣшици десетокъ и Дѣнавѣ шт Шрѣховѣ Падинѣ до хотарѣ Рѣшавскога и Голѣла Бодича шт Дѣнава з Бахнинномъ селншомъ съ врѣшиемъ и съ ливадами, Шлъховица вса и Цѣровецъ. И приложи родители господства ми на банїе, шт Чопъ Ханешева кола на Братилов, ѱ-токъ.

Сїа въскъ прилагаютъ и господство ми и оутвержда съ въскымъ повелѣніемъ и оутвержденїемъ, да бѣдѣтъ неподвижна и непрѣложна до живота господства ми и до живота сыновъ господства ми Мирчѣ и Владъ и Радуль. Такоже и селата въскъ, юще и Сагавыци, еже бѣ кѣпиа попъ Никодимъ шт Данъ воеводъ, да сѣтъ свободна шт въскыи работъ и данкыи и доходкы господства ми.

Къ сим повелѣват господство ми самовластном биты иноком въ обою монастырѹ и по смръти начелствѹющаго им, началника никто да не поставлѣт, нї азъ сам, Владъ воевода, нї ни нхѹто, иже по миѣ, тѣчїа егоже сами благоволят, иже да се разорит чин и прѣданїе Никодимово и мое повелѣнїе. Кто ли дрѣзнет, макар и само господство ми или шт сыновѣ господства ми или бжди кон господарь иже хошет настати по моем трагѣ и понцет разорити сїе потврѣженїе и повелѣнїе господства ми и чин и прѣданїе Никодимово, таковаго да поразит господь Богъ страшным и праведнымъ сждом своим и да мѹ ест съпостатница прѣскѣтааа владичица Богородица и да ест проклѣт шт свѣтых и въселенскыхъ Сѣ събор и да ест причетен Юде и Ирѣш и въсем штрекших се господа и прѣдавшихъ его на смръть.

Сеже свѣдѣтеле: жбпан Тѣдвр, жбпан Нанѹца, жбпан Манѣ дворник, жбпан Станчѣл, Мирчек брат, жбпан Татѣл Сръбѣл, жбпан Ирѣшл, жбпан Станчѣлѣ Хонон, Конка протовистїарь, Димитрь спатар, лшгофет Стефан, Семен стѣлник, Шербан вистїарь, Микаѣ пахарник, Бадѣ комис.

Язъ Конка еже писахъ въ Ирѣши, месѣца авгѹста в днь, въ лѣт хцмз, ендиктѹ г.

† Іw Владъ воевода, милостїа Божїея господинь.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, herțeg al Amlășului și Făgărașului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, mănăstirii din țara domniei mele la locul numit Tismena, pe care sfînt-răposatul părintele părintelui meu Mircea voievod, Radul voievod, a ridicat-o din temelie și sfîntrăposatul fratele părintelui meu, Dan voievod, a întărit-o cu multe lucruri. Deci a binevoit domnia mea, precum în domnie, așa și în aceasta, să le fiu urmaș și să înnoiesc așadar pomana părintelui domniei mele pentru viața și mîntuirea domniei mele, acest hram al preasfintei născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nesăvîrșite să le împlinesc. Nu numai aceasta, ci cîte au dăruit părintele meu și fratele lui acestui hram, pe toate să le întăresc și să le împunternicesc, spre slava lui Dumnezeu și spre lauda și cinstea preasfintei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu, ca s-o află pe ea întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în ziua cea cumplită, mijlocitoare.

Mai întii întărește domnia mea cele dăruite de bunicul domniei mele Radul voievod: satul Vadul Cumanilor cu Toporna și Tismena, cîtă a fost Ligăcească și Rușească și balta Bistreț de la Topolița pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița și pe lîngă aceasta satele Hîrsova cu Sălcișorul și grîu din județul Jaleșului, 400 de găleți, de cîte ori e vremea dăjdiei, 10 burdufuri de brînză și 10 cașcavale și 10 burdufuri de miere și 10 postavuri de îmbrăcăminte și 40 de sălașe de ațigani.

Și pe lângă aceasta, a dăruit părintele domniei mele Mircea voievod: satul Ceauri și Dușești și Ploștina și Jarcoveț cu Potocul și Sușița cu Novoselți și la Blatnița, satul Pesticovo, pe care l-a dăruit doamna Calinichia, bunica domniei mele. Și Lucaci a dăruit și satul Sogoino. Și a dăruit unchiul părintelui domniei mele, Vladislav voievod, sfântului Andonie de la Vodița satul Jidovștița și moară la Bistrița și vârtejul de la mijloc întreg, la Porțile de Fier și zeciuală de la opt pescării și Dunărea, de la Padina Oreahova pînă la hotarul Rîșavei și Vodița Mare de la Dunăre cu seliștea Bahnei cu nucii și cu livezile și Elhovița toată și Țerovețul. Și a dăruit părintele domniei mele la baia de la Bratilov, zeciuală de la roțile lui Ciop Haneș.

Acestea toate le-a dăruit și domnia mea și le-a întărit cu toată porunca și întărirea, ca să fie nemișcate și neschimbate, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi fiii domniei mele Mircea și Vlad și Radul. De asemenea și satele toate, încă și Sagavățul, care le-a cumpărat popa Nicodim de la Dan voievod, să le fie slobode de orice munci și dări și venituri ale domniei mele.

Și pe lângă aceasta, poruncește domnia mea: călugării să fie de sine stătători în amîndouă mănăstirile și după moartea cîrmuitorului lor, nimeni să nu le așeze cîrmuitor, nici eu însumi, Vlad voievod, nici altul nimeni de după mine, numai pe acela pe care ei singuri îl vor binevoi, nici să se nimicească orînduirea și datina lui Nicodim și porunca mea. Cine ar îndrăzni, măcar și însumi domnia mea sau dintre fiii domniei mele sau oricare domn care va sta pe urma mea și va căuta să strice această întărire și porunca domniei mele și orînduiala și datina lui Nicodim, pe unul ca acela să-l lovească domnul Dumnezeu cu cumplita și dreapta lui judecată și să-i fie potrivnică preasfînta stăpîină, născătoare de Dumnezeu și să fie blestemat de sfințele și ecumenicele 7 soboare și să fie socotit cu Iuda și cu Arie și cu toți ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

Aceștia sînt martorii: jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Manea vornic, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Tatul Sîrbul, jupan Iarciul, jupan Stanciul Honoi, Coica primul vistier, Dimitrie spătar, Ștefan logofăt, Semen stolnic, Șerban vistier, Miclea paharnic, Badea comis.

Eu, Coica, care am scris la Arghiș, luna august 2 zile, în anul 6947 <1439>, indiction 3.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceți, nr. 1 (Tismana III/3).

Orig., perg. (53×44), pecete atîrnată, cu legenda: S<IGILLUM> WLAD FILIUS MERCE TRANSALPINIS VAIVODA . . .¹

Cu trei traduceri din sec. XVIII, din 1845 și din 1862; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 72v.—73, 335 f. 216—217.

Indictionul greșit.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 181—183; *Panaitescu*, 186—190. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 27—29; *D.I.R.*, B., 104—105.

¹ Ilizibil.

1440.

Vlad Dracul voievod așează abate la m-rea Cîrța pe Mihail din Tîrgoviște.

1440. Michaelis abbatis de Kercz literae, ex quibus evenit, quod vajvoda Transalpinus, quemdam Michaellem, qui se plebanum in Tergovistia asserit ad monasterium in Kercz intruserit.

1440. Cartea lui Mihail abatele de la Cîrța, din care reiese că voievodul Transalpin a așezat la mănăstirea Cîrța pe un anume Mihail, care spune că este pleban în Tîrgoviște.

După Hurmuzaki, I, 2, p. 633.

Rezumat.

EDIȚII. Latin. Transilvania, 1873, 65; Panaitescu, 193. Trad. D.I.R., B., 107.

1440 (6949) septembrie 16.

Vlad Dracul voievod întărește lui Dorotei ieromonah un loc la Licura și șase vii și-i dă voie să ridice acolo o mănăstire, în hotarul Rîmnicului, care să fie ciitorie domnească, iar Dorotei, egumen.

† Язь иже въ Христа Бога благовѣрны и благочѣсти и Христулюбивы и Богомъ помазанны и самодръжавны, Іу Владъ вшивѣда и господишь въ сенъ земанъ Ёгровлахѣтискомъ и даже до Великаго Мора вбладше, и на Ёгрьское стране вбдръже, Ямлашъ и Фяграшъ херцегъ. Благопронзволи господство ми, своимъ благымъ пронзволеніемъ, чистимъ и свѣтлимъ сердцемъ и дарова господство ми сы въсчестны хрисовѣа молъбеникъ господства ми и свѣщеннонокъ, попѣ кър Доротею, яко да мѹ ест мѣсто вентелно зовомо Ликсра и њ виноградї, що ест покѣпна, единъ вт синовѣ Петровѣхъ за њ сто ведра вино и дрѣги вт Ласлова протомещера за њ сто ведра и третн вт синовѣ Владїславовѣхъ за ѣ сто ведра и четвртн вт Ягѣте за д сто ведра и пети вт Мѣргоча за р ведра и шести вт Миѣхана и вт Бове за петь сто ведра.

Потѣмъ мѹ даде и господство ми да подигнетъ монастырь въ хотари Рибничкомъ въ Ликсре, въ хитторѣжъ господства ми да бждетъ, и до гдѣ бждетъ живъ попѣ Доротен, да ест томѹ мѣстѣ настоятель и егѣмень, ни вт когоже непотѣкновены. По съмрътнже его, да ест вольнъ попѣ Доретен да поставитъ

на свое мѣсто кого любитъ и братѣа въсакого полюбеть. То да мѹ ест непотык-
новено до живота господства ми и до живота сыновъ господства ми Мирча и
Блад и Радѹла. Такожде наї е болѣринъ великъ или малъ или шт слѣгъ гос-
подства ми, та се би покѣсиль позабавити пош Доротею на тѹмзи мѣсте, или
томъ кого шнь на свое мѣсто вставит, аще и влас единъ, то такови имат
прѣжти велико зло и шргѣж господства, тако невѣрныкъ и прѣслашныкъ шризмъ
господства ми,

Щеже и по смрти господства ми, кого извереть господъ Богъ бити госпо-
динъ Блашкон земан, шт срдечнаго плода господства ми или шт сѣродныкъ
господства ми или, по грѣхомъ нашим, шт иноплѣменыкъ, да аще почытетъ сы
хрисовѣа и шбитель сѣж поновит и штвердѣит, и тѹго господъ Богъ да почкѣт
и штвердѣит въ господствѣ его; аще ли посрамит и разрѣшитъ, то таковаго
господъ Богъ да разрѣшитъ въ господствѣ его и да шбѣтъ зде тѣло, а въ
бѣдѣшнимъ вѣще дѣшк и да ест проклет шт Христа Бога и шт тѣи свѣтых и
богоносных штцъ иже въ Никен и да иматъ шчестѣи Юдж и съ шрѣж и съ
шне злочистивными иудей, еже възкпншж на Христа Бога, спаса нашего, кръвъ
его на ннх и на члѣдох нх, еже ест и бѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

И семъ свѣдетеле: жѣпанъ Тѣдѹръ и жѣпанъ Татѣа дворныкъ и жѣпанъ Нанѣа
и жѣпанъ Бонко и жѣпанъ Манѣ и жѣпанъ Штанѣа и жѣпанъ Татѣа Шръѣѣа и
жѣпанъ Блѣксанъ Флоревъ и жѣпанъ Іарчюль и Радѹль Борчекъ и Штефанъ шшгошет
и Шербанъ вистѣръ и Димитръ спатаръ и Шемѣн столныкъ и Микле пахарныкъ и
Бадѣ комис.

И Мнѣханъ писа, мѣсеца септемвриа 51 дѣнь, въ лѣтъ шсѣмѣ.

† Ів Блад вшекѣда, милостѣа Божѣа господинъ.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de
Hristos iubitorul și unsul lui Dumnezeu și singur stăpînitor, Io Vlad voievod
și domn a toată țara Ungrovlahiei, stăpînind și pînă la Marea cea Mare și stăpî-
nind și în părțile ungurești, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit
domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit domnia
mea acest atotcinstit hrisov rugătorului domniei mele și ieromonah, popa chir
Dorotei, ca să-i fie locul de mănăstire numit Licura și 6 vii, pe care le-a cumpărat,
una de la fiii lui Petre, pentru 6 sute de vedre de vin și a doua de la Laslău
prim meșter, pentru 6 sute de vedre și a treia de la fiii lui Vladislav, pentru
9 sute de vedre și a patra de la Agăta, pentru 4 sute de vedre și a cincea de
la Murgoci, pentru 100 de vedre și a șasea de la Mihail și de la Bohe, pentru
cinci sute de vedre.

După aceea, i-a dat și domnia mea să ridice o mănăstire în hotarul Rîmni-
cului, la Licura, să fie în ctitoria domniei mele și cît va fi popa Dorotei viu,
să fie cîrmuitor și egumen al acelu loc, de nimeni neclintit. Iar popa Dorotei
să fie volnic să așeze în locul său, după moartea lui, pe cine-i place și pe cine-l
vor plăcea toți frații. Aceasta să-i fie neclintit, cît va trăi domnia mea și cît

vor trăi fiii domniei mele Mircea și Vlad și Radul. De asemenea sau boier mare sau mic dintre slugile domniei mele, dacă s-ar încumeta să împiedice pe popa Dorotei la acel loc sau pe acela pe care el îl lasă în locul său, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie domnească, ca un necredincios și neascultător al poruncii domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinști acest hrisov și va înnoi și va întări acest locaș și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va batjocori și strica, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească în domnia lui și să-i ucidă aici trupul, iar în veacul viitor sufletul și să fie blestemat de Hristos Dumnezeu și de 318 sfinți și părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei rău cinstitori iudei, care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mântuitorul nostru, singele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Și martorii acestuia: jupan Tudor și jupan Tatul vornic și jupan Nanul și jupan Voico și jupan Manea și jupan Stanciul și jupan Tatul Sîrbul și jupan Vilcsan al lui Florea și jupan Iarciul și Radul al lui Borcea și Stefan logofăt și Șerban vistier și Dimitru spătar și Semen stolnic și Micle paharnic și Badea comis.

Și Mihail a scris, în luna septembrie 16 zile, în anul 6949 <1440>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 36 (Cozia IX/1).

Orig., perg. (42×27), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1843 și 1912; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 73, 215 f. 92v.—93 și 712 f. 458—458.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/35.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 190—192. Trad. Donat, *Fundațiunile*, 393—394; *D.I.R., B.*, 107—108. Facs. *D.I.R., B.*, 340.

1441.

Vlad Dracul voievod scutește de dări pe boierul Teodor din Țara Făgărașului și pe cei doi frați ai săi.

Vidi etiam literas in pergamina exaratas et olim sigillo pendente e filis bombycinis fuscis rubris munitas, quod abest. Character est valachicus, sed voces nemo Valachorum intelligit. Vicarius Valachorum disunitorum ait esse

lingua moscovitica exaratas anno 1441 per Vlad Vayvodam Valachiae continere collationem immunitatum nobilitarium pro quodam Theodoro eiusque duobus fratribus; ad calcem litterarum occurrunt characteres onciales, qui, ut item characteres quidam minusculi in ipso contexti et initio literarum, rubro colore scripti sunt. Conatus sum imitari. Ad latus sinistri legentis:

† Іw клада кверѡда. Ad latus dextrum legentis: Милостѡ Божѡ господинь.

Am văzut și cartea scrisă pe pergament, care avea odinioară un sigiliu atârnat de fire împletite de bumbac roșu, care acum lipsește. Alfabetul este românesc, dar cuvintele nu le înțelege nici un român. Vicarul românilor neuniți spune că este scris în limba rusească, în anul 1441, de către Vlad voievodul Țării Românești, cuprinzând întărirea imunităților nobiliare pentru un oarecare Teodor și cu doi frați ai lui. În partea de jos a cărții și la început sînt litere unciale în roșu, care sînt scrise în aceleași caractere ca însuși textul, dar acestea sînt mai mici. Am încercat să le reproduc. La stînga, se citește:

Io Vlad voevod, <la dreapta>: din mila lui Dumnezeu, domn.

După N. Iorga, *Studii și documente*, III, p. LXVII (nr. 2).

Rezumat.

EDIȚII. Latin. *Panaïtescu*, 201. Trad. *D.I.R.*, B., 108.

93

<1441> aprilie 23, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește lui Stanciu Moenescu ocină la Voila în Țara Făgărașului, loc de moară, muntele Jneapănul și țigani, iar în țara Românească părți din moșiile Cioruș, Mislea, Cocoraști și Moenești.

† În Hristos Dumnezău, buncredincios și iubitoriu întru Hristos, creștinu Ioan Vlad voevod și domn, cu mila lui Dumnezău, cu buna tocmeala lui Dumnezeu am biruit și am domnit toată Țara Rumânească și am fost biruitor Amlagiului și Făgărașului. Și am dăruit domniia mea cu a mea bunăvoie acestui cinstit și slugă bună, cartea domnii mele, cu slugile și cu boierii domnii mele, jupînului Stanciul Moenescul cu 5 feciori a lui: Moian și Stoica, Sin și Vlad și Mihail. Moian are feciori pe Aldea și pe Moian și fete pe Stanca. Stoica are feciori pe Șerban și pe Coman și pe Mihail. Și le-am dat lor jumătate din Voila și din hotar și din ceailaltă jumătate le-am mai dat lor și a treia parte și le-am dat locul lor din sat din pîriu ce se cheamă Căcicea și Apa Morii pîn în Rîul cel Sec și de ceia parte de Apa Morii pînă în pîriul cel tinos ce se cheamă

Matca și din calea din sat pînă în Oltu, ocolul hotarului din Oltu, pre Rîul cel Sec, în sus pînă în Gruiful Fételor și de acolo dreptu preste dumbravă și preste cîmpu și preste dealuri, preste un cornu de dealu, pînă în pîriu ce se chiamă Ludișorel și pre pîriu în jos pînă în Oltu. Și le-am dat pe munte Jneapănu și vîrfu muntelui, a Piriului, pînă în mijlocul Oltului, și le-am dat lor loc de moară în Olt, în Voila și Apa Morii, apă de două roate și i-am slobozit să poată duce apă din rîu la moară, pre unde ar vrea ei și să fie slobozi în apa lor a păscui și a mai face și alte mori și vîrtoape și dîrste, iară nu alții, și din sus de sat pînă la hotaru Voivodénilor, și din jos de sat, pînă în Oltu.

Și le-am dat lor să fie boieri și slobozi împreună cu boierii domnii méle.

Și le-am dat lor țigani 15: pe Manea țiganul cu 5 feciori ai lui și pe Pascu țiganul cu 3 feciori ai lui și pre Cazac țiganul cu un fecior lîngă el și pre Micul țiganul cu 2 feciori lîngă el.

Și le-am dat lor partea de ocină, și le-am dat lor jumătate din Cioruș în Țara Rumânească și a treia parte din Mislea și a treia parte de la Plopeni și jumătate din Cocoréști și moșia lor de la Moenești. Acestea toate le-am dat lor ca să le fie ocină și moșie și boerișag, lor și rămășițelor lor și a neam din neamul lor. Și de aceasta am poruncit domniia mea, din nice un féliu din marha lor să nu li să ia vamă domnească dintîi, nice din oi, nice din stupi, nice din porci, nice din găleată, nice din vinăriciu, nice din dijmă, nice din semănături, nice din livezi, nice din pométe, nice vamă din tîrgu și să nu fie nice într-o gloabă domnească. Poruncit-am de la cei mici pînă la cei mari, carei au slujbă, de fî voru umbla în țară, birarii domnii méle, să nu-și riză de dînșii și să nu-i învăluască, pre acélea ocine să nu puie județ, nici gloabă, nice biru, pentru ce că ce, cu ce-i vor învălui, vor dobîndi mare răutate și urgie de la domniia mea. Și într-altu chipu să nu încerce preste cartea domnii méle.

Și încă și după moartea domnii méle, pe cine îl va dărui domnul Dumnedzău să fie domnu în Țara Rumânească și va învoi și va întări această carte, și pe acela domnul Dumnedzău îl va întări întru domniia sa, iară cela ce o va sparge și o va strica și nu o va învoi, și pre acela domnul Dumnedzău îl va risipi și îl va ucide. Aciasta iarăși, pentru la cel loc luminat, a sufletelor celor curate, acela ce o ar strica să fie soț Iudei și Ariei și să fie blestemat de Dumnedzău și de toți sfinții apostoli și de 300 și 18 părinți sfinți, carii au fost la săborulu cel dintîi în Nicheia și asemenea cu cine ce ziseră la răstignirea lui Hristos: sîngele lui spre noi și spre feciorii noștri, într-acestu veac ce iaste și în cela ce va să fie, în veacii veacilor, amin.

Iară mărturii am pus într-această carte a domnii méle boierii domnii méle: jupan Toder, jupan Nanul, jupan Tatul, Stanciul Honoi, jupan Voicul, jupan Manea mare dvornic, jupan Nan Pascal, Radu Borcev, Dumitru spătar, jupan Ștefan logofet, jupan Șerban vel vistier, jupan Semen stolnic, jupan Micla vel paharnic, jupan Badea vel comis.

Eu, Coica logofet, am scris această carte în cetate, în Tîrgoviște, în luna lui aprilie 23 de zile, anul de la zidirea lumii 6945 <1437>, Nede u po Paștea ¹.
† Ion Vlad voevod, milostiia Bojia gospodin.

După N. Iorga, *Studii și documente*, XII, p. 276—278.

Traducere din sec. XVIII.

Data greșită. S-a îndreptat după faptul că indicația (Duminica după Paști) se potrivește în domnia lui Vlad Dracul pentru data de 23 aprilie, numai cu anul 1441, cînd Paștile cad la 16 aprilie. (În 1437, Paștile a căzut la 31 martie).

De asemenea, sfatul domnesc corespunde anului 1441 și nu 1437.

EDIȚII. Trad. *Panaitescu*, 193—195; *D.I.R.*, *B.*, 109—110.

94

1441 (6949) mai 14, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește m-rii Glavacioc o ocină pe Neajlov, și alte ocine în Butești și Mircești, dăruindu-i și gălețile ohabnice domnești din cele două sate.

† Иже въ Христа Бога благоверны и благочастивы ² и Христомулюбы, Іу Влад воєвода и господинъ всен земли Уггровлахинскон и западнинъскымъ странам, Ямлашѣ и Фраграшю херцегъ. Благопроизволн господство ми своимъ благымъ произволениемъ, чистим и свѣдлимъ сръцемъ господства ми и даровахъ сен въсечестны и благообразны и прѣпочитаны, еже надъ всѣми частми и даровѣ надстѣжи хрисовѣа господства ми, такоже да естъ монастырю еже въ Главачев, шентѣанъ Благовѣщенне прѣчистѣа Богородицѣа и братнемъ еже сѣтъ въ томъ храмѣ, тако да имъ сѣа села по имени въ Нѣжловѣ, шчинна Берилова и ѣ Бѣтцин, шчинна Микѣлова Банкова ³, и ѣ Тѣлшурманъ Мирчцин, еже далъ Радулъ банъ ⁴.

Тига да имъ сѣа въ шхабѣа и шт двѣ села, шт Бѣтцин и шт Мирчцин, кжеае шхабени, що естъ господства ми и то дадухъ монастырю. Тѣмъ ради, варѣ хто хоцетъ бити къбларъ..... ² да си варуѣтъ шт..... ² швчѣго вамъ, шт пчеларѣства, шт джшми, шт глоби, шт посади, шт подводни, шт покова, рекше шт великыи шсѣжахъ и маанхъ, еанко сѣтъ въ швласти господства ми, шт тѣхъ въсихъ да имъ естъ въ шхабѣа и хто сѣа би покѣсна шт слѣгахъ ниш шт болѣръ господства ми да позабавляа имъ..... ² аще и ш власъ едни, зло шетъ прижити и великѣа шргиж шт господства ми, такоже и невѣрникъ господства ми.

¹ Duminică, după Paști.

² Loc rupt și șters, ilizibil.

³ Pasajul «и ѣ Бѣтцин... Банкова» este șters cu o linie groasă.

⁴ Urmează 2 rînduri albe.

И ешеже и по смърти господства ми, егоже произволят господь Богъ бити господинъ Блашкон земн, нан шт плода сръдечнаго господства ми, нан даже и по грѣсѣхъ нашихъ нѣкон иноплеменик, то аще поновит и стѣждит и того господь Богъ да стѣждит къ господствѣ его; аще ми разорит, и того господь Богъ да разорит и да збнет дѣшекно и телесно и да иматъ зчжстїе съ Юдѣ и съ Иремѣ къ вѣкы, амин.

Скѣдѣтелине сиемү хрисоквѣдъ: жѣпан Та<тұл>¹, жѣпан Нанул, Манѣ дворникъ, жѣпан Станчо Хонон, Радулъ Бурчек, ...¹ ил, Димитръ спатаръ, Шербан протоквѣстнаръ¹, Семен столник, Миклаѣ пѣхарник, логгоет Стефанъ. Писе> в лѣт <СИМѠ, МАГА МѢСЕЦА, ДѢ ДЕН, 8 ТРЪГОВНИЦЪ.

† Іw Блад <КВЕКѠДА>¹ мнолости а Божїеа господинъ.

† Cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, ca să fie mănăstirii care este la Glavacev, lăcașul blagoveșteniei a preacuratei născătoarei de Dumnezeu și fraților care sînt în acest hram, ca să le fie satele anume: la Neajlov, ocina lui Berilă și în Butești, ocina lui Micul al lui Baico² și în Teleorman, Mircești, care a dat-o Radul banul.

Acestea să le fie de ohabă. Și de la două sate, de la Butești și de la Mircești, gălețile ohabnice care sînt ale domniei mele și pe acestea le-am dat mănăstirii. De aceea, cine va fi găletar . . .³ să se ferească de . . .³ de vama oilor, de albinărit, de dijme, de gloabe, de posade, de podvoade, de cărături, adică de slujbele mari și mici, cîte sînt în stăpînirea domniei mele, de acestea toate să le fie de ohabă. Și cine s-ar încumeta dintre slugile sau dintre boierii domniei mele să-i împiedice . . .³ măcar cu un fir de păr, va primi mare rău și mare urgie de la domniia mea, ca și un necredincios al domniei mele.

Și încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele, pînă și pentru păcatele noastre, oricine din alt neam, dacă va înnoi și va întări și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă sufletește și trupește și să aibă parte cu Iuda și cu Arie în veci, amin.

Martorii acestui hrisov: jupan Та<тұл>³, jupan Nanul, Manea vornic, jupan Stancio Honoi, Radul al lui Borcea. . .³ il, Dimitru spătar, Șerban prim vistier, Semen stolnic, Miclea paharnic, Stefan logofăt.

¹ Loc rupt.

² Pasajul «și în Butești. . . Baico» șters cu o linie groasă.

³ Loc rupt și șters, ilizibil.

Scris în anul 6949 <1441>, luna mai 14 zile, în Tîrgoviște.

† Io Vlad <voievod>¹, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 37 (Glavacioc I/1).

Orig., perg. (36×26), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1752 și 1912. Alte traduceri ibidem, ms. 223 f. 4 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 1449 f. 1.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/36

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 195—197. Trad. Mușeteanu, *Glavacioc*, 43—44; *D.I.R., B.*, 110—111. Facs. Mușeteanu, *op. cit.*

95

1441 (6949) iunie 30, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește m-rii Snagov toate daniile mănăstirii, sate, munți, bălți și țigani.

† Иже елицн дсхwm Божѣм <вод>¹ѣт-сѧ, син сът сынове Божын, рече божественн апостоль, емуже въ след текѣще иже правде любитель и подвигом добрым подвижацим-сѧ, желемъжъ въсприѣщъ жизнь, земльнихъ земли вставѣши и въ небеси прилепши сѧ, блаженн он глас радванїа слышавше, егоже присно слышѣт: „Прїидете благословени шїца моего, оуготовано ест вам царство шт сложенїа мира“.

Им же и азъ, благочестивын и Христолюбивын, Іу Влад ковода и господинь, милостыѧ Божѣм и Божѣм дарованїемъ владающими и господствующими въсєи земли Уггровлахуїскон, западинскимъ странамъ и въсємъ прѣдѣламъ Млашиѧ и Фаграну херцег, иже въ силе благопроизволи господство ми прославити прославѣшаго ме Бога и на прѣстоле свѣтопочивнихъ родителъ господства ми съ славожъ възнесена, и даровахъ сынъ въсєчестнынъ и благовернынъ и прѣпочтаннынъ, иже надъ въсєми чѣсты и даровѣ, настожи хрисовулъ господства ми, свѣтому монастырю Снѣгвѣ, шентѣл прѣсвѣтїѧ владичицъ нашъ Богородицъ и приснодѣви Марїѧ, свѣтаѧ въ свѣтыхъ, Тегумену попу Доментїану, тако да имъ сѣтъ села зовома: Фрингеници въсєи и половина Жилище на Ратинѣ и планина Флорен на Прѣснопѣ и Турбачи и Добрушци и шт Германци, два дела, и Изворѣни, Бръсари и съ жилищемъ на Бибарсе и съ планиножъ на Гръбове и друга на Радославїелъ и Млѣсимѣни въсєи и езеро шт Шучїѧ съ шипоти и пѣтнадесетъ чѣлѣди ацигани. И приложи жупанъ Станъ мечоноша комата съ гръломъ Снѣгговскимъ, дѣлъ Манѣк.

Та въса да сътъ въ шхѣбъ монастырю и въ пицѣ божественн инокwm, въ вечноѣ въспоминанїѣ родителъ господства ми, та потwm и господствѣ ми,

¹ Loc rupt

почаѡши ѡт ѡбчи вѡм, ѡт свини вѡм, ѡт пчеларства, ѡт кѡбларства, ѡт вѡнарчи, ѡт дѡжми, ѡт сѣно, ѡт дрѡв, ѡт сѣнокос, ѡт повоза, ѡт подвод, рекше ѡт вѣсакѣм слѡужбы и дажбы, елика сѡ нахѡдѡтъ въ зѣми господства ми, ѡт вѣсѣх да им ест въ ѡхѡбѡ. И да не смет позабавити тѣзи села, ни сѡдець, ни глобник, ни бирчи, ни кто ѡт болѣрь и ѡт слѡг господства ми послѡаемых по мнлостѣх и по слѡужбах господства ми. Да аще би позабавила елика и влас един, то такокѡму да му ест съпостатница прѣчистѡ Богородица въ . . . въ бѡдѡщи и хѡщет ѡмрет въ ѡргѣм господства ми.

Ещеже по смърти господства ми, кѡго избереѡтъ господа Богъ быти господиѡмъ Блѡшкон земни, да аще сѡ слѡучет срдѣчни сѡи господства ми или ѡт сѡродник господства ми, та би почитѡл и ѡтверѡдил сѡа вѡшеписанѡна то> такокѡаго господа Богъ да почѡтет и ѡтверѡдит въ господстве его; аще ли разорит и посрамит, то такокѡаго господа Богъ да разорит и да ѡвѣет, зде тѣлѡм и въ бѡдѡщи вѣк дѡшеж и да имат ѡчѡмствѡ съ Ио>дѡж и съ Яргѡм и съ ѡнеми юдени иже вѡзжѡнишѡ на Христа Бога и спаса нашего, крѡв <его на них> и на чѡдох их, такоже ест и бѡдет въ вѣкы, амин.

Еже свѣдѣтеле: Мѡнкъ дворник, <жѡпанъ> Тодоръ, Радѡлъ Борчев, жѡпан Блѡксѡн Флорев, Татѡл Ерѡвѡл, жѡпан Іарчѡл, Дѡмитръ спатаръ, Шербѡн вѡстѡръ, Семен столник, Мѡклеѡ пахарник, Стефан лѡгѡшет.

Калчо писѡх въ Трѡговѡщи, юни л, въ лѣт ѡсѡмѡ.

† И кнѡзови ѡт Изворѣни, Нѣгоѡ, Ёнча и Нѡн и Тренѡфѡл, да даѡѡтъ биръ, такоже и ниѡи сѡраци, въ Изворѣни, да сѡт. . . . . ѡ писѡх¹.

† Іѡв Влад <воевода>, мнлостѣмъ Божѣмъ господиѡмъ.

† Cei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceștia sînt fiii lui Dumnezeu, a spus dumnezeiescul apostol, căruia pe urme mergîndu-i cei iubitori de dreptate și se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită; cele pămîntești lășindu-le pămîntului și alipindu-se de ceruri, au auzit acel fericit glas de bucurie, pe care veșnic îl aud: «Veniți binecuvîntați părintelui meu, gătita este vouă împărăția de la întemeierea lumii».

Căroră și eu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, a părților de peste munți și a tuturor marginilor, herțeg al Amlașului și Făgărașului, care cu putere a binevoit domnia mea să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfîntrăposaților părinților domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, sfîntei mănăstiri Sneagov, locașul preasfîntei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, sfîntă între sfînți, egumenului popa Domentian, ca să le fie satele numite: Frengheșești

¹ И кнѡзови . . . писѡх, frază scrisă pe margine, cu chinovar.

toți și jumătate din Jiliște pe Ratina și muntele Florei la Preasnop și Turbați și Dobrușești și din Ghermanești două părți și Izvoreani, Bîrșești și cu siliștea pe Bibarsa și cu munte la Gîrbova și altul la Radoslaviel și Maximeanii toți și iezerul de la Ștucia cu șipotele și cincisprezece sălașe de țigani. Și a dăruit jupan Stan purtătorul de sabie o bucată de pămînt cu gîrla Sneagovului, partea lui Mano.

Acestea toate să fie de ohabă mănăstirii și pentru hrana dumnezeieștilor călugări, spre veșnică pomenire a părinților domniei mele, apoi și a domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de fin, de lemne, de cositul finului, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să împiedice acele sate nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii și dintre slugile domniei mele, trimiși pentru milostenii și pentru slujbele domniei mele. Dacă i-ar împiedica și <cît> un fir de păr, unuia ca aceuia să-i fie potrivnică preacurata născătoare de Dumnezeu <în acest veac și> în cel viitor și va muri în urgia domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, dacă se întîmplă să fie fiu din inima domniei mele sau dintre rudele domniei mele, dacă ar cinsti și ar întări aceste mai sus scrise, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și va batjocori, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu și mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii: Manea vornic, <jupan> Todor, Radul al lui Borcea, jupan Vîlcsan al lui Florea, Tatul Sîrbul, jupan Iarciul, Dimitru spătar, Șerban vistier, Semen stolnic, Miclea paharnic, Stefan logofăt.

Calcio a scris, la Tîrgoviște, iunie 30, anul 6949 <1441>.

† Și cnezii din Izvoreani, Neagoe, Oncea și Nan și Trendafil să dea bir, ca și ceilalți siraci, la Izvoreani, să fie. . . a scris¹.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 38 (Snagov I/2).

Orig., perg. (43×36), rupt, pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1852 și 1911; alte traduceri, ibidem, mss. 354 f. 3 și 458 f. 4—5 și la Academia Republicii Socialiste România, XX/268, CMXII/1.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/37.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 87—89. Slav și trad. *Panaiteescu*, 198—201. Trad. *D.I.R. B.*, 111—112. Facs. *D.I.R., B.*, 341.

¹ Pasajul «Și cnezii . . . scris» este adăugat pe margine, cu chinovar.

1443 (6951) ianuarie 9, Argeş.

Basarab voievod întăreşte m-rii Cozia daniile anterioare, sate şi ȱigani.

Cîţi cu duhul lui Dumnezeu să povăţuesc, accia sînt fii lui Dumnezeu, zis-au dumnezeiescul apostol, carele alergînd în urma iubitoriului de dreptate şi cu bună nevoinţă nevoindu-se, ceea ce au poftit au luat, viaţa de pămînt pămîntului o au lăsat şi cu cele cereşti s-au împreunat, fericitul glas de bucurie auzindu-l, carele pururea se aude: «Venîţi blagosloviţii părintelui meu de moşteniţi împărăţia cea gătită voao de la întemeierea lumii».

Cu care şi eu, buncredinciosul şi de bine cinstitoriul şi de Hristos iubitoriul, Io Basarab voevod şi domn, cu mila şi cu darul lui Dumnezeu, domnitoriul şi stăpînitoriul a toată Ţara Rumânească, încă şi despre laturile plaiurilor, Amlaş, Făgăraş, herţeg, cît întru putere bine am voit domnia mea a proslăvi pre Dumnezeu, cel ce m-au proslăvit şi pre scaunul răposaiţilor părinţilor domniei mele m-au pus. Dăruit-am acest întru tot cinstit hrisov al domniei mele sfintei mănăstiri, hramul sfînta şi de viaţă începătoare troiţă, ca să-i fie satele: anume Călimăneştii şi Jiblea şi Brăduţenii şi Seaca şi Bogdăneştii şi Luncénii şi Hinateştii şi Bucureştii şi Vădăstriţa şi Micleuşul şi Cărarea şi Curila şi Gărdanul şi Ciocăneştii şi Stănceştii şi 50 de sălaşe de ȱigani şi loc de moară la apa Praovei şi beserică şi vamă la Jănune şi balta Mamina de la Orlea de sus, toată balta, Săpatul şi Căbălul şi Şăperagul şi Podnea, Bucéciul şi ȱiganii de la Uliţa din Rîmnic şi satele de la baltă, Cărărenii şi Luminénii şi Cornul <lui Ujog>¹ şi moara de la Cătălui şi cu satul.

Acéstea toate să fie sfintei mănăstiri şi dumnezeuştilor călugări întru hrană, iar părinţilor domniei mele veacinică pomenire. Drept acéia şi domnia mea încă le-am ertat de oerit şi de gorştinărit şi de dijmărit şi de vinericiu, de găleată, de dijmă, de lemne, de fîn, de povări, de podvoade şi de toate dăjdile, cîte vor mai fi în Ţara domniei mele. Să n-aibă nimeni a-i supăra, nici judeţ, nici globnic, nici birari, pentru că cine s-ar ispiti a lua de la acéste sate măcar un păr, aceluia să-i fie pizmaşă sfînta şi de viaţă începătoare troiţă şi în urgia domniei mele va muri, ca un necredincios şi ruşinaătoriu acestui hrisov al domniei mele.

Aşijderea şi după petrecerea domniei mele, pre care va alége domnul a fi domn Ţării Rumâneşti, care va cinsti şi va întări acest hrisov, pre acela domnul Dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească în domnia lui; iar carele va strica şi-l va sparge, pre acela domnul Dumnezeu să-i ucigă aici trupul lui şi în veacul cel viitoriu sufletul lui şi să aibă parte cu Iuda şi cu Ariia şi cu alţi necredincioşi jidovi, ca să fie în véci, amin.

¹ Loc alb.

Iată și mărturiile am pus domnia mea, boiarii divanului domniei mele.

Și au scris Calotă, în cetatea cea domnească a Argeșului, în luna lui ghenarie 9, văleat 6951 <1443>.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209, f. 132.

Traducere.

Alte traduceri, ibidem, mss. 213 f. 5 și 215 f. 36v.—37.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 202—203; D.I.R., B., 112—113.

97

1444 <septembrie> 20, Orșova.

Iancu de Hunedoara întărește m-rilor Vodița și Tismana toate privilegiile și daniile lor anterioare.

† Іанъшь ѡт Хѣнада, воевода Брделскы и шпан Секлаумъ и Тълишварѡ и кралевства Угръскога вѣсѣмъ квинскамъ найвышн капитанъ, давамъ на знаніе всемъ нашему ѡтворенемъ Іанстомъ вѣсѣмъ нашему црѣковникумъ старѣшиннамъ и вѣсѣмъ властелумъ и шпановумъ и порколабѡмъ и владьшемъ и бирѡкумъ и вѣсакомъ чловѣкъ кто к менѣ слоуша. Бѣсаки чловѣкъ да се варѣе и да нѣ воланъ ни оу чемъ позабавити монастырѡмъ попа Герасима, свѣтомъ Індѡнѣ на Бодичахъ и прѣсвѣтонъ Богородици Тисменскон, за радѣ нхъ смьла оузелъ подъ свою роуку, да нхъ ѡварѣемо ѡтъ всакого чловѣка и мовумъ вѣромъ прѣхъ, вѡле що естъ было прѣво тѣхъ [монастыри, и съга да е нхъ слѡводно, и села и вѣси хѡтарнъ що имаю и винограднъ и воденице и ѡрѣси и лѡваде црѣковникъ :

Близъ монастыра свѣтаго Індѡнѣ Бодичкога: село Жидовщица и Ёшница и Прѣклячевци и Потокъ и Жарковъцъ; и на Бодичи, Бахуничи и Ёлхѡвница; и оу Блаатничко сѡдство, на Дѡнавѣ, Кѡланскыи Брѡдъ; и ѡ Блаатници, Ёагѣвъцъ и дрѡгы Ёагѣвъцъ и Пестичѡво и Тѡпорно и Ёѡгонно и протива Цѣбра, влато зѡвѡмоѡ Бистрицъ и при немъ двѣ села, ѡбѡи <Калѡгерѡвци; и ѡ Жалашко сѡдство, село Площина и Черешѡво и <Тѡрчиновци и Лѡсрѡда>, и ѡ Жѡлацѣхъ, <Пекалѣщи> и Ёбѣгалеци и Вале Ларга и Ётрѡлѡта; и на Жѡли, село <Чаѡри и Унгѡри и Дѡшѣшинъ> и на Тисмѣна, село Тисмана и Ёрѣшѡри; и на Изѡри, Пѡдѣнчъ; и на Жалашѣ, <Аркани и Тамъшѣци> и Балаци и <Расѡвъ>. И ещѣ нагохъ истинъ како е и прѡво Бистрица црѣковнаа и за нхъ <моленіе и правѣ и вѣрѣ то> нимъ слѡводнѡхъ, попѣ Герасѣмъ и монастырѡмъ, да естъ оу бащинѣ и да нма естъ ѡрѣкахъ съ вѣсли что дрѣжнъ къ Бистрицкѣ хѡтаръ и трѣжна и прѡхѡднаа царина

да ест попъ Герасимъ и калѣгерымъ вѣдичкемъ и тисмѣнскимъ, <да сѣ волни надъ всѣмъ доходоу>кымъ що ест оу Бистрицѣ.

Такожде и по вѣсоудѣ, колико имаю села с више писанна и хутора и ливаде и воденице и оу Стѣверинѣ и оу Бистрици и на всакомъ мѣстѣ що е ни ху монастыремъ и що к нимъ дрѣжѣи, все да имъ естъ словѣдно и на зрик, въдъ съга и до вѣка и да имъ нѣ волнь никто позабавити ни оу чемъ. Тко не хокіе своемъ злѣ, тон свакомъ говорѣ и съгашнимъ и послѣ кон хоте быти мое слѣге и по нас и до вѣка, да имъ нѣ волнь никто позабавити ни ѣ чемъ, ни ни ху чловекъс и ни ху добиткъс. И що кѣпю и що продаю, и на сѣхѣ, и на водѣ, и кѣдѣ ходо ни ху людѣ ш ни ху добиткомъ, ни на единомъ мѣстѣ ваамъ да не платѣ, нь да ходо словѣдно. И що имаю врѣшница и вироке на Дзнакѣ, все да е ни ху словѣдно, како е и прѣво было, тако и до вѣка да ест монастырмъ попа Герасима и кон хоте по немъ быти и неговѣмъ калѣгерымъ, кон хоте быти ѣ тѣхъ монастырѣхъ, тѣхъ реда оубогаа братїа, що нхъ смо мы ззелн, да нхъ мы пазнимо и хранимо, за ни ху слоужбѣс и правѣвѣтрѣс, що намъ слоуже право и вѣрно.

И уни ѣ своинъ вѣрѣ да си прѣбываю и свонъ закн да си дрѣже оу своихъ црѣквахъ и да имъ никто нѣ волнь позабавити или бантовати за ни ху закн, на тонъ сѣмъ даль нимъ свою вѣрѣс и свега врсга згрѣскога, на <тонъ дадѣ>хъ вѣни нашѣ отворенїи листѣ. Того радї, заповѣдамо свакомъ нашемъ слѣгѣ, кое сѣ съга и кое те быти напрѣд, како ино никто да не смѣлъ зчинит, тко не хокіе своемъ злѣ вт господства ми, него свакинъ да нхъ ѣ шеароваль и оу томъ да нхъ ѣ дрѣжалъ, на що имъ сѣмъ га даль монъ листѣ и како имъ дрѣжѣи книга светопочиншега цара Жигмѣнда.

И ешеже изнагохъ истинѣ како е втцѣ деспота Стефана, Лазарь кнѣзь, приложилъ тѣменъ црѣккамъ села оу Грѣсконъ земли, за свою доушю, прѣсвѣтонъ Богородици Тисмѣнсконъ и свѣтомъ втцоу Яндѣнїсъ Бодничкомъ, села на имѣ, Киселинеко трѣгъ и сѣ цариномъ и с киногради и с ливадами и сѣ всѣмъ хотаромъ и дохѣдомъ словѣдно, такожде и дрѣгла сѣла: Попивци и Мариане и Дрѣмни на Млакѣ и Кичевѣц на Дзнакѣ. И тѣи села даде с виногради и с нивѣемъ и сѣнокоси и с воденицами и кѣсѣми хотары, да ест словѣдно, да ест црѣквалъ прѣсвѣтонъ Богородици Тисменсконъ и свѣтомъ втцоу Яндѣнїсъ Бодничкомъ. И тонъ съга шлобагаймо попъ Герасимъ и тѣменъ конъ те по немъ быти и съга и до вѣка.

И таконъ гѣвори господство ми всѣмъ нашимъ вѣрнемъ слоужамъ и шановымъ и поркалакымъ и <вадешемъ и хармицемъ, всаки да сѣ> варѣетъ вт Герасимови калѣгерн и вт негова <чловекъс> и вт негова блага и вт есакога нигока добитка и що носи и що возїи, да мѣ е вѣра, и по водѣ и по сѣхѣ и по вѣсоудѣ, словѣдно да ходо и ни гдѣ да не платѣ вама, вт съга и до вѣка и никто да имъ нѣстъ волнь позабавити ни оу чемъ, тко не би хотѣли вт господства ми зло приети. Тонъ вѣсакимъ чловекъс гокорѣ, и съгашнемъ моемъ слоужамъ, и напрѣд, конъ те быти.

И КТО ПРОЧТЕ ШЕШ МОЮ КНИГЪ, ПАКЪ ДА Ю Е КРАТНА ТОМЪШ ЧЛОВѢКСЪ, КОМУ Е ВАМ ДА ВГЛЕДАТИ.

ДАДЕ СЕ ШЕАН КНИГА ПОПЪ ГЕРАСИМЪ ѿ БРШАКЪ, ПО ХРИСТЪ РОЖДАСТЕЪ, ХА И ШМА ЛѢТО, МЕСЕЦА СЕПТЕМВРИА КЪ ДЪНЬ. ЗА ПОДПИСАНІЮ, САМЪ ГОСПОДИНЪ КОЕКЪДА.

† Ianăș de Huniade, voievod al Ardealului și șpan al secuilor și al Timișoarei și căpitan suprem al tuturor oștirilor regatului unguresc. Dăm de știre cu acesată a noastră scrisoare deschisă tuturor fruntașilor noștri bisericești și tuturor vlastelinilor și șpanilor și pîrcălabilor și vameșilor și birăilor și oricărui om care ascultă de mine; orice om să se ferească și nu are voie să împiedice cu nimic mănăstirile popii Gherasim, sfîntul Antonie de la Vodița și preasfînta născătoare de Dumnezeu de la Tismeana, pentru că le-am luat eu sub mîna mea să le apărăm de orice om și le-am primit în credința mea, încît ceea ce au fost mai întîi al acelor mănăstiri și acum să le fie slobod și sate și toate hotarele pe care le au și vii și mori și nuci și livezi bisericești.

Lîngă mănăstirea sfîntului Antonie de la Vodița: satul Jidovștița și Sușița și Preaclecevți și Potoc și Jarcovăț; și pe Vodița, Bahninți și Elhovița; și în județul de Baltă, la Dunăre, Vadul Cumanilor; și în Blatnița, Saghevățul și al doilea Saghevăț și Pesticovo și Toporno și Sogoino și în fața Țibrei, balta numită Bistrăț și pe lîngă ea două sate, amîndouă Calugherovți; și în județul Jaleș, satul Ploștina și Cereșevo și <Turcinovți și Leurda> și la Julți <Pecalești> și Obăialești și Valea Largă și Strîmta; și la Jiu, satul <Ceauri și Ungurei și Dușești>; și la Tismeana, satul Tismana și Sîrbșori; și la Izvirna, Podeani; și la Jaleș, <Arcani și Tamașești> și Balești și <Rasova>. Și încă am aflat adevărul că și mai înainte Bistrița a fost bisericească și pentru <rugăminte și dreapta lor credință> și aceasta le-am slobozit, popii Gherasim și mănăstirilor, ca să fie de baștină și să le fie în mîini cu tot ce se ține de hotarul Bistriței și vama de măruri și de trecere, să fie a popii Gherasim și a călugărilor de la Vodița și de la Tismana, <ca să fie volnici asupra> întregului venit care este la Bistrița.

De asemenea și peste tot, cîte sate au mai sus scrise și hotare și livezi și mori și în Severin și în Bistrița și în orice loc care este al mănăstirilor lor și care țin de ele, toate să le fie slobode și de uric de acum și în veci. Și să nu aibă voie nimeni să-i împiedice cu nimic, cine nu vrea răul său. Aceasta o spun fiecăruia și celor de acum și celor ce vor fi mai tîrziu slugile mele și după noi și în veci, că nimeni nu are voie să-i împiedice întru nimic, nici pe omul lor, nici marfa lor. Și ce cumpără și ce vînd și pe uscat și pe apă și pe unde umblă oamenii lor cu marfa lor, în niciun loc să nu plătească vamă, ci să umble slobod. Și vîrtejuri și pescăriile ce au la Dunăre, toate să le fie slobode, cum au fost și mai înainte și în veci, să fie mănăstirilor popii Gherasim și cui va fi

după dînsul și călugărilor lui care vor fi în acele mănăstiri, frații săraci ai aceluiași ordin, pe care noi i-am luat ca să-i păzim și să-i apărăm pentru slujba și dreapta lor credință, cu care ne-au slujit drept și credincios.

Și ei să rămînă în credința lor și legea lor să o țină în bisericile lor și nimeni să nu aibă voie să-i împiedice sau să-i turbure pentru legea lor, pentru aceasta le-am dat credința mea și a întregii Țări Ungurești, <pentru aceasta> am dat această scrisoare deschisă a noastră. De aceea, poruncim tuturor slugilor noastre, care sînt acuma și care vor fi de acum înainte, ca nimeni să nu cuteze să facă altfel, cine nu-și vrea răul de la domnia mea, ci toți să-i apere și să țină întru aceasta pentru care eu le-am dat scrisoarea mea și precum îi ține cartea sfintră-posatului împărat Sigismund.

Și încă am aflat adevărat că părintele despotului Ștefan, cneazul Lazăr, a dăruit acelor biserici, preasfintei născătoare de Dumnezeu de la Tismana și sfîntului părinte Antonie de la Vodița, sate în Țara Sîrbească pentru sufletul său, satele anume, tîrgul Kiselievo și cu vama și cu viile și cu livezile și cu toate hotarele și veniturile sobod, de asemenea și alte sate: Popovți și Mariane și Drămni pe Mlava și Clicevăț pe Dunăre. Și acele sate le-a dat cu vii și cu ogoare și fînețe și cu mori și cu toate hotarele, ca să fie slobode, să fie ale bisericilor preasfintei născătoare de Dumnezeu de la Tismana și ale sfîntului părinte Antonie de la Vodița. Și acestea acum le slobozim popii Gherasim și celor ce vor fi după dînsul și acum și în veci.

Și astfel spune domniia mea tuturor credincioaselor noastre slugi și șpanilor și pîrcălabilor și vameșilor și harmiților, fiecare să se ferească de călugării lui Gherasim și de oamenii lui și de bunurile lui și de orice marfă a lui și ceea ce poartă și ceea ce cară să aibă credință și pe apă și pe uscat și peste tot să umble slobod și nicăieri să nu plătească vamă, de acum și în veci. Și nimeni să nu aibe voie să-i împiedice întru nimic, cine nu vrea să primească rău de la domnia mea. Aceasta o spun oricărui om și slugilor mele de acum și celor care vor fi în viitor.

Și cine va citi această carte a mea, iarăși s-o înapoieze aceluiași om care i-o va da s-o vadă.

S-a dat această carte popii Gherasim la Orșova, după nașterea lui Hristos, anul 1444, <luna septembrie> 20 zile. Pentru iscălitură, însuși domnul voievod.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 39 (Tismana).

Copie contemporană, hîrtie (43×30), deteriorată.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 73v.—75.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, XI/248.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/38.

Luna după data trecerii lui Ioan de Hunedoara la Orșova, în 1444.

EDIȚII. Slav. *Mijatović*, 27—29. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 184—189, sub octombrie 20; *Panaitescu*, 203—207, sub octombrie 20. Trad. *Miatovici*, *Reflexiuni sîrbești* 947—950, sub octombrie 20; *D.I.R.*, B., 113—115.

<1445>, Tirgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește m-rii Buna-Vestire (Cotmeana) satele Bărbătești, Budești și Ciocănești, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

Cîți cu duhul lui Dumnezeu să povățuiesc, aceia sînt fii lui Dumnezeu, duple cum zice dumnezeescul apostol, căruia urmînd cei iubitori de dreptate și cu nevoiță bună s-au nevoit, vîiața cea dorită au cîștigat și cele pămîntești pre pămînt lăsîndu-le, către cele cerești s-au lipit, glasul cel fericit auzînd, pre carele apururea îl aud: « Veniți blagosloviții părintelui meu de moșteniți împărăția carea iaste voaă de la întemeerea lumii ». Pentru aceea și eu, binecredinciosul și binecinstitoriul și de Hristos iubitoriul, Io Vlad voievod și domn, cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînitoriul și domnitoriul a toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți, Almașului, Făgărașului herțeg. Pentru aceea bine am voit domnia <mea>¹ cu a mea bunăvoință, cu luminată și curată inimă, ca să proslăvesc pre Dumnezeu, cel ce m-a proslăvit și pre scaonul celuia ce întru sfînta odihnă s-au mutat, părintelui domnii mele, cu slavă m-au înălțat și am dăruit acest cinstit și prea cinstit, carele iaste preste toate cinstile și darurile, acest hrisov al domnii mele, sfîntei mănăstiri și sfîntului lăcaș al sfîntei Bunei Vestiri, preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, Codmeana, ca să fie satele ce să numesc Bărbăteștii și Budeștii și Ciocăneștii, pre carele l-au dăruit jupan. . .¹

Pentru aceea și domnia mea am adaos și am întărit, ca acele sate să fie pentru slujba și spre hrana dumnezeștilor călugări, obabnice și spre vecinică pomenire domnii mele. Începînd de la oerit și de la dijmărit de stupi i de rîmători, de găleată și de dijmă și de vinerici și de podvoadele, de lemne și de gloabe și de cositul finului, ce să zice de toate slujbele și dijmele cîte vor eși în țară domnii mele, de toate să fie slobozi. Și să nu îndrăznească a-i supăra, nici judecători, nici pîrcălabi, nici birari și nici altcinevași din boierii domnie; méle. Iar carii vor îndrăzni a supăra satele mănăstirii, măcar pînă la un păr din cap, unuia ca aceluia să-i fie înpotrivire preasfînta născătoare de Dumnezeu și va muri întru pedeapsa domnii mele, ca un necredincios și neascultător și rușinătoriu hrisovului domniei mele.

Încă și după moartea domniei méle, pre carele va alege domnul Dumnezeu a fi domn Țării Rumânești, sau din preaiubiții fii domnii méle, sau din rudele domnii méle, de va cinsti și va întări aceste mai sus scrise, pre acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească întru domnia lui. Iar de va strica și va rușina, pre acela domnul Dumnezeu să-l ucigă, aicea trupul lui, iar în veacul viitoriu sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți necre-

¹ Lipsă în text.

dincioși jidovi, carii au strigat asupra domnului nostru Isus Hristos, sîngele lui asupra feciorilor lor și asupra lor, carele iaste și va fi în veci, amin.

Iată și mărturii am pus domnia mea: jupan Manea Udriște și fratele său Stoica și jupan Nanul i Vlaicul dvornicul i Radul Gorcea și Vilcan al Florii și Dumitru spătar și Radul spătar¹ și Radul vistiier și Simion² stolnic și Radul paharnic și Cazan logofăt.

Și Calcea carele am scris la Tîrgoviște, la leat 6968 <1459—1460>.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cotmeana, nr. 357 f. 32.

Traducere din sec. XVIII.

Copie ibidem, ms. 359 f. 77v.—78.

Data greșită. Datat după boierii martori și în special după Cazan logofăt și Radu vistiier.

EDIȚII. Trad. *Panaitescu*, 242—244, sub <1459—1460>; *D.I.R., B.*, 106—107 sub <1439 sept. 1—1440 aug. 31>.

99

1445 (6953) august 7, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește lui Badea Ciutin ocină la Malul-de-Sus și la Zlotești, scutindu-l de dări și slujbe.

† Въ Христа Бога благоверны, благочестивы и Христолюбивы, Іу Влад воєвода и господинъ, милостѣм Божѣем и Божѣем дарованѣем, владѣющѣм и господствѣющѣм въ всѣи земли ѿггровлахѣи и западинскимъ страннам, Ямлашѣ и Фѣгарашѣ херцег. Благопронзволн господство ми, своимъ благымъ пронзволенѣем, честнымъ и свѣтлымъ сръдцемъ и даровахъ сѣи въсечестны и благошеобразны и прѣпочтан, иже надъ въсѣми честы и даров, надстожи хрисовеса господства ми, Бадѣ Чютин съ синови си Бадѣ, Глакѣ, Радѣ, Нѣкше, Браниславѣ и синѣ его Бадѣ, яко да имъ естъ ѿ зже ѣ Малъ вт Гор, понеже естъ покѣпенъ за гѣ кони вт Радѣ вт Тѣрчи, делъ Шеркановъ и дѣкл. . . > вт Тѣрчи³ вт Злотеци и дѣ . . . . . вѣ кони . . . . . кѣпихъ самъ господство ми за два кони.

Тѣмъ ради, да имъ естъ въ шчинѣ и въ шѣбѣ, тѣмъ и дѣцамъ ихъ, вѣнчатомъ и прѣвѣнчатомъ ихъ, до живота господства ми и до живота прѣвороднихъ синовъ господства ми Мирчю и Бладѣуль и Радѣуль, почехъ вт вѣчѣго вама, вт свинного вама, вт пчеларства, вт кѣбларства, вт винарич, вт джѣмы, вт пѣсади, вт глобы, вт дрѣва, вт тапни, вт сѣнокосѣа, вт повоза, вт пѣвѣд и вт въсѣхъ слѣжбахъ и дѣжбахъ великихъ и малыхъ, елико се нахѣдетъ въ земли господства ми. И да ихъ не смѣетъ бантѣвати, ни сѣдѣц, ни глобник,

¹ În loc de: comis.

² În loc de: Semen.

³ Cuvîntul: «Тѣрчи» este scris posterior peste text ras.

ни бирчѣи, ни ннхто шт болѣр и <шт> работник господства ми послалени по мнлостех и работах господства ми. Кт<о сѣ б>и покѣсна позабавити аще о влас един, то таков имат прѣлати> велико зло и шргѣе шт господства ми, іако неврник и прѣстѣпник и посрамителя сіемѣ> хрисовѣлѣ господства ми.

Ещеже <и по смрѣти господства ми, кого> изберет господъ Богъ быти <господинъ Влашкон земан, или шт срдечна>го плода господства ми, или шт срданик господства ми, или <по грѣсѣх> наших шт иноплеменник, та аще почтет и поновит и сѣхранит> и штерѣдит, тѣгѣв господъ Богъ да почтет и поновит и сѣхранит> и штерѣдит въ господствѣ его; аще ли не почтет и не поновит и не сѣхранит и не штерѣдит, нѣ расипет и порѣшит, тѣгѣв господъ Богъ да шѣет его зде тѣлом, а въ бѣдѣшим вѣцѣк дѣшевно и да имат шчастіе съ Івдѣ и съ Ірїю и съ инѣми рекшиами на господа Бога, спаса нашего Ісуса Христа, крѣк его на ннх и на члдох их, еже ест и бѣдет въ вѣкы, амин.

Еже свѣдѣтеле: жѣпан Манѣ дворник и жѣпан Ханѣл и жѣпан Радоуѣл Борчев и жѣпан Штонка и жѣпан Димитрѣ, Нѣгое спатарѣ, Казан шлгѣшет, Радоуѣл вистѣар, Нѣг пахарник, Семен столник, Радоуѣл комис.

Ізъ, Драгомир, еже исписах въ Трѣговици, дѣгѣст ѣ въ лѣто шциг, ендиктїон ш.

† Ів Влад вѣвѣда, мнлостїѣ Божїем господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind în toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele lui Badea Ciutin cu fiii săi, Badea, Slavul, Radul, Neacșu, Branislav și fiul său Badea, ca să le fie o funie la Malul de Sus, pentru că este cumpărat pe 3 cai dela Radu din Turci, partea lui Șerban și partea... Turci¹ din Zlotești și partea... cai... am cumpărat însumi domnia mea pe doi cai.

De aceea, să le fie ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi cei dintii născuți fii ai domniei mele Mircea și Vladul și Radul, începînd dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărat, de găletărit, de vinărici, de dijme, de posade, de gloabe, de copaci, de talpe, de cositul finului, de cărături, de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cite se află în țara domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boieri și dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și muncile domniei mele. Cine s-ar încumeta

¹ Cuvîntul: «Turci» este scris posterior peste un text ras.

să-i împiedice chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie dela domnia mea, ca un necredincios și călcător <și batjocoritor> al acestui hrisov al domniei mele.

Încă <și după moartea domniei mele, pe cine> va alege domnul Dumnezeu să fie <domn al Țării Românești sau din> rodul inimii domniei mele sau din ruda domniei mele sau, <pentru păcatele noastre>, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va păzi și va întări, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l înnoiască și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti și nu va înnoi și nu va păzi și nu va întări, ci va risipi și va strica, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletește și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei cari au strigat asupra domnului Dumnezeu, mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Manea vornic și jupan Nanul și jupan Radul al lui Borcea și jupan Stoica și jupan Dimitru, Neagoe spătar, Cazan logofăt, Radul vistier, Neag paharnic, Semen stolnic, Radul comis.

Eu, Dragomir, care am scris în Țirgoviște, august 7, în anul 6953 <1445> indiction 8.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 45—48.

Copie incompletă.

Altă copie, decalc, ibidem, XLV/148.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 208—210. Trad. *D.I.R., B.*, 115—116.

100

<1449 septembrie 1 — 1450 august 31> 6958.

Vladislav al II-lea voievod, fiul lui Dan al II-lea, acordă privilegii m-rii Cutlumuz de la Athos.

Χρυσόβουλλον Δὲν Βλάδον Βασσασάβα βοεβόδα Οὐγκροβλαχίας, χορηγοῦντος προνόμα τῆ ἐν Ἀθῶνα ἱερᾶ μονῆ Κουτλουμουσίου; ζ' ἀνη.

Hrisovul lui Dan Vlad Basarab voievod al Ungrovlahiei, dăruind sfintei mănăstiri Cutlumus de la Athos privilegii; 6958.

Academia Republicii Socialiste România, DXCV/8.

Rezumat din fondul Aristarhi.

EDIȚII. Trad *Hurmuzaki* XIV, 1, 40.

1450 (6958) ianuarie 2, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Cozia o moară la Tîrgoviște și un loc de chilie, dăruite de Cazan logofăt și de fratele său Radu.

† Бѣ Христа Бога благовѣрны и благочѣстивы и Христолюбивыи, Іу Владиславъ воєвода и господиень, милостїа Божїеа и Божїеа благимъ произволенїемъ, владающеи и господствѣ мужицѣи въ всенъ земли Оуггровалахїнскон, запланинскимъ странамъ и късемъ прѣдѣлаамъ, Ямлашѣ и Фагарашиѣ херцег. Благопроизволи господство ми своимъ благимъ произволенїемъ, яко прославихъ прославѣшаго мѣ Бога и на прѣстолаѣ свѣто! почавшихъ родїтель господства ми съ славою възнесеша, и даровахъ сынъ въсечѣстни и благообразни и прѣпочѣтанны, еже надъ късемъ чѣстынъ даршеша¹, надсестожи хрисовола господства ми свѣтомоу мо¹настирю и свѣтонъ шбитѣли свѣтожъ и живоначалнон троицѣ и ке наричетъ сѣ Козїа, радї прошенїа вернихъ и почѣтанихъ волѣръ господства ми Казанъ лугвоетъ и братъ его Радулъ, яко троудомъ нѣ еже поставишѣхъ и сътворишѣхъ воденицѣ, близъ своихъ кѣщиѣ, своихъ делъ штъ тѣзи воденицѣ приложихъ монастырю егда бѣ наставчикъ въ Козїа попъ кѣр Іосифъ, радї оусопшаго родїтелѣ нѣ, жоупана Радула. И тїа воденица сътворена въ Тръговици, една естъ воденица Манѣ Оудрица, а друга естъ Казанъ лугвоета, две въ едниѣ кѣщиѣ.

Твогѣ радї, приложи Казанъ свои делъ монастырю, тако и съ мѣстомъ штъ келїа шцо естъ близъ воденицѣ, да естъ въ вечное въспоминанїе њ въ пищѣ божественїа инокомъ шбретающимъ сѣ въ храмъ сзѣтїа Троицѣ. И тако приложихъ и оутоканихъ съ егоуменомъ попъ кѣр Іосифъ, яко да запишетъ въ поменникъ мнѣнастирекшго, прѣжде жоупана Радула родїтелѣ нѣ, и потомъ матери нѣ, жшпаницѣ Станѣ, и Казанъ лугвоета и брата его Радула и брата нѣ шмершаго Сахака.

И тако поставишѣ швицанїа, яко по смрѣты егоумена Іосифа, колико егоумени станетъ въ монастырѣ, да оутвѣрдитъ таковоѣа заповѣдъ въ законникъ и въ монастыри, яко на въсакѣа гредѣщїа годниѣ въспоминанїе и колико да се творити радї шсопшаго брата нѣ Сахака и тѣмъ късемъ въ рѣдъ и рѣдъ, аминн.

Сеже свидетелье: жоупанъ Манѣ Оудрица и жоупанъ Папа дворникъ и жоупанъ Тодоръ и Станѣа Ялкоулавъ и Станъ Негрекъ и лугвоетъ Шихана, жоупанъ Доука и Казанъ Кѣдраки и Пахулѣ вистїаръ и Нѣгое столникъ, Балѣ пахарникъ, Манѣ колмс.

И азъ Кръстѣ нже писахъ, въ Тръговици мѣсѣца генарїне ѿ <дани>¹, влѣтъ <сци текѣ>¹ шснѣхъ¹ ендиктиви гї.

† Іу Владїславъ вшевода, милостїа Божїеа господиень.

¹ Text ilizibil.

În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind în toată țara Ungrovlahiei, părților de peste munți și tuturor marginilor, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, ca să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfintrăposatilor părinților domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și precinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, <hrisovul de față al domniei mele sfinte>¹ mănăstiri și sfintului locaș al sfinte și de viață începătoarei troițe care se cheamă Cozia, pentru rugămîntea credincioșilor și cinstiților boieri ai domniei mele, Cazan logofăt și fratele lui, Radul, ca moara pe care au așezat-o și au făcut-o cu truda lor, lingă casa lor, partea lor din aceea moară au dăruit-o mănăstirii, cînd era nastavnic la Cozia popa chir Iosif, pentru răposatul lor părinte, jupan Radul, iar acele mori făcute la Tîrgoviște, una este moara lui Manea Udriște, iar cealaltă este a lui Cazan logofăt, două într-o casă.

Pentru aceasta, a dăruit Cazan partea lui mănăstirii, cum și cu un loc de chilie, care este lingă moară, să fie de veșnică pomenire și de hrană dumnezeieștilor călugări, care locuiesc în hramul sfinte troițe. Și astfel au dăruit și s-au întocmit cu egumenul popa chir Iosif, ca să scrie în pomelnicul mănăstirii mai întîi pe jupan Radul, părintele lor și apoi pe mama lor, jupanița Stana și pe Cazan logofăt și fratele lui, Radul și pe fratele lor răposat, Sahac.

Și astfel au așezat făgăduială, ca, după moartea egumenului Iosif, orice egumeni vor sta în mănăstire, să întărească această făgăduială în zaconic și în mănăstire, ca pe fiecare an ce se va scurge să se facă pomenire și colivă pentru răposatul lor frate Sahac și lor tuturor, din neam în neam, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Manea Udriște și jupan Papa vornic și jupan Todor și Stancea al lui Albul și Stan al lui Negre și Mihail logofăt, jupan Duca și Cazan Crețul, Pahulea vistier, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis.

Și eu, Cîrstea, care am scris la Tîrgoviște, luna ianuarie 2 <zile>,¹ în anul 6<958 (1450) curgător>¹, indiction 13.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 40 (Cozia).

Orig., perg. (38,5×24), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1857.

Copie slavă și trad. ibidem, ms. 712 f. 254v.—256.

Copii slave la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 59—60 și f. 222—223.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/42.

Datat după indiction.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 211—214, sub ianuarie 5. Trad. *D.I.R.*, B., 117.

¹ Text ilizibil.

1451 (6959) martie 28.

Vladislaw al II-lea voievod întărește m-rii Dealul jumătate din satele Jugoreni-de-Jos, Cereșani și Măicănești, precum și muntele Brăteiu.

† Iw Владислав воєвода и господи́нь вѣсви земли Угровлаху́нскои. Дават господство ми сѣе вризмо свѣтѡму храму и свѣтѡн шѣнтѣли свѣтѡго втца нашего Николи, монастырю вт Дѣл и егѣмену и наставнику свѣтѣлж шѣнтѣли тож попу Гисою и вѣсем еже в Христе братѣам, яко да им сѣжт Жугорѣни Долны, половина и Черешани¹ и Манканици и планина Черешаном, Братѣюл, понеже прѣиде прѣд господство ми Радулъ, анеѣен <P>¹аскала и прѣд вѣси болѣре господства ми, та си прѣдаде дѣшѣ монастырю и села си и виногради си, що му ест в Инѣдоли и кѣщѣ си и вѣсе тогово имени, како докле ест жив да сѣ хранит на села си сѣ имением си, а по сѣмрѣти, вѣсел да ест монастырю, а инь никто да не сѣ метѣхат. Того радѣ им даде и господство ми, да им ест вѣ вчинж и вѣ вѣабж и ни вт когоже непотѣкновено, по вризмѣ господства ми.

Свѣдетеле: жѣпан Манѣ Удрице велики дворник, жѣпан Димитрь спатар, жѣпан Миѣхана логошет, жѣпан Дѣка, жѣпан Казан логошет, <жѣпан>¹ Иаков, жѣпан Бернеон, Стонка Кѣркмаз, Драгомир вт Бранци и Петек Бѣвѣшин вт Дѣчѣани, Станѣл спатар, Нѣгоє столник, Балѣ пѣхарник, Манѣ комис, Малѣушѣ страторник.

И азъ Костандин писахъ, месеца марта кн, вѣ лѣт х.с.ц.нѡ.

† Iw Владислав воєвода, милостѣл Божѣл господи́нь.

† Io Vladislav voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă sfântului hram și sfântului locaș al sfântului părintelui nostru Nicolae, mănăstirii de la Deal și egumenului și nastavnicului acestui sfânt locaș, popii Sisoe și tuturor în Hristos frați, ca să le fie Jugoreanii-de-Jos, jumătate și Cereșani¹ și Maicanеști jumătate și muntele Cereșanilor, Brateiu, pentru că a venit înaintea domniei mele Radul, nepotul lui <R>¹ascal, și în fața tuturor boierilor domniei mele, de și-a închinat sufletul mănăstirii și satele sale și viile sale care-i sînt în Andolie și casa sa și toată averea lui, ca pînă este viu, să se hrănească la acele sate ale lui și cu averea lui, iar după moarte, toate să fie ale mănăstirii, iar altul nimeni să nu se amestece. Pentru aceasta, le-am dat și domnia mea, să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatînse, după porunca domniei mele.

¹ Loc rupt.

Martorii: jupan Manea Udriște mare vornic, jupan Dimitrie spătar, jupan Mihail Iogofăt, jupan Duca, jupan Cazan Iogofăt², <jupan>¹ Iacov, jupan Berivoi, Stoica Curemaz, Dragomir din Branești și Petec Babușin din Luciani, Stanciul spătar, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis, Maleuș stratornic.

Și eu, Costandin, am scris, în luna martie 28, în anul 6959 <1451>.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 41 (Dealu XI/1).

Orig., perg. (21×33), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri, ibidem, mss. 216 f. 2, 217 f. 49 și 462 f. 6, precum și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 1447 f. 46 și CMIX/23.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/40.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 214—215. Trad. D.I.R., B., 117—118.

103

1451 (6959) iulie, Tirgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește mai multor boieri ai săi satele: Gura Dezului, Săseni, Boișoara și Găojani, precum și munții: Mănăileasa, Stîna mare, Zănoaga și Arsurile lui Boe.

† Бѣ Христа Бога благовѣрни и благочѣстивыи и Христулюбивыи, Іу Владислав воевода и господинь, мнлоstinъ Божиѣх и Божиємь дарованиєм, обладажущими н² господствущими въ всен земли Зггровкажѣнскон и запалиннским странам, Ямлашѣ и Фугарашѣ херцег. <Благопро>²няволи господство ми, своимъ благимъ прозяволеннымъ чѣстимъ и свѣтлимъ срѣдцемъ и дарѣва господство ми съи въсечестни и благошербазни и прѣпочетани, иже надъ въсѣми чѣсти и даровъ надстожи хрисовѣл господства ми слѣгамъ и болѣромъ господства ми Драгомирѣ Рѣхат и сыновомъ его, Іонѣ и Бѣлѣкѣл и анеѣрею его, Драгомир и Татѣл съ сынове си и Микѣл съ сынове си и Бора съ сынове си, надъ Жсти Дешѣ и Гжѣни. И еце Драгомирѣ Рѣхат и сынъ его Нон и Бѣлѣкѣл и Драгомир надъ Боншора и Глѣжжани между Боншоре и палиннъ Млнжѣлѣсж и Голѣла Стѣннъ и Зжнога и Прислоп и Унтре Бонле и Прѣурнае Боев.

Тиа въсѣ да имъ сѣтъ въ очиннъ и въ охѣбж, тѣмъ и тѣхъ децамъ, вѣнчетомъ и прѣвѣнчетомъ нѣ, почевши шт овчиннѣ вама, шт свинниннѣ вама, шт пчеларства, шт кжеларства, шт винарич, шт джжми, шт глобн, шт посади, шт дрѣва, шт талин, шт сѣнокосна, шт повоза, шт подѣвод и шт въсѣхъ слѣжеахъ великихъже и малихъ, велико се нахѣдѣтъ къ самодрѣжавнон земли и области господства ми. И да нѣ не сметъ бантѣвати ни сѣдецъ, ни глобникъ, ни вѣрчиа, ни ннѣ ннѣтѣ шт

¹ Probabil fost Iogofăt.

² Loc rupt.

болѣръ или шт работникъ господства ми послалелихъ по милостехъ и по работахъ и по службахъ господства ми. Кто се би покуси позабавити ми, аще и ш влас един, тѣ таковы хощетъ прижти велико зло и <шр>¹гна шт господство ми, якоже невѣрникъ и прѣстѣпникъ и посрамителя снѣмѣ хрисовѣлу господства ми.

Ещеже и закланнине поставяѣтъ господство ми, по сѣмрѣти господства ми, кѣмъ избереѣтъ господь Богъ бити господинъ Блашкон Землі или шт срдечнаго лаода господства ми или шт сродникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, шт иноплеменникъ, та аще почететъ и поновитъ и ѳтвердѣитъ сжи х<ри>¹совѣла господства ми, и тѣмъ господь Бога да почететъ и сѣхраниѣтъ и ѳтвердѣитъ въ господства его; аще ли не почететъ и не ѳтвердѣитъ, нѣ поперетъ и порѣшитъ и расипетъ, и тогъ господь Богъ да посрамитъ и поперетъ и ѳвнѣтъ его, зде тѣломъ, а въ инъ вѣкѣ душа его и да иматъ ѳчестіе съ Іуда и съ Іриемъ и съ онѣми Іудеи иже вѣзѣпнише на господа Бога, спаса нашего, Ісуса Христа, кръвъ его на нихъ и на чедоѳ ихъ, еже естъ и бѣдетъ въ вѣки, амѣнъ.

Еже свѣдѣтеле: жѣпанъ Манѣ ѳдрище, жѣпанъ Тѣдоръ, жѣпанъ Станче дворникъ, жѣпанъ Михаилъ лѣгѣшетъ, жѣпанъ Димитръжъ, жѣпанъ Дѣрка, жѣпанъ Станъ Негровичъ, Станѣулъ спатаръ, Пахѣлкѣ вистинаръ, Балѣ пѣхарникъ, Нѣкоеъ столанникъ, Ма¹-лѣушъ страторникъ, Манѣ комисъ.

Івъ Нѣгъ еже писъ юліи.....¹ въ лѣтѣ ^ѳсѣнѣ, въ Трѣговици.

† Іѳ Владиславъ вивекѣда, милостѣмъ Божѣемъ господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînînd și domnînd în toată țara Ungrovlahiei și părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit domnia mea acest atotcînstit și cu frumoasă față și preacînstit, care este deasupra tuturor cînstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele <slugilor>¹ și boierilor domniei mele Dragomir Ruhă și fiilor lui, Ion și Vîlcul și nepotului său Dragomir și lui Tatul cu fiii săi și Micul cu fiii săi și Bora cu fiii săi, peste Gura Deșului și Săseani. Și încă lui Dragomir Ruhă și fiilor lui, Ion și Vîlcul și Dragomir, peste Boișoara și Găojani, între Boișoare și muntele Mănăileasa și Stîna Mare și Zănoaga și Prislop și Între Boile și Arsurile lui Boe. Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe de posade, de copaci, de talpe, de cositul finului, de cărături, de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte se află în țara singur stăpînitoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile și după slujbele domniei mele. Cine s-ar

¹ Loc rupt.

încumeta să-i împiedice, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din ruda domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească. în domnia lui; dacă însă nu va cinsti și nu va întări, ci va călca și va strica și va risipi și pe acela domnul Dumnezeu să-l batjocorească și să-l calce și să-lucidă aici cu trupul, iar în celălalt veac sufletul său, să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu, mîntuitorul nostru, Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Manea Udriște, jupan Tudor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Dimitru, jupan Duca, jupan Stan Negrovici, Stanciul spătar, Pahulea vistier, Balea paharnic, Neagoe stolnic, <Ma>¹leuș stratornic, Manea comis.

Eu, Neagu, care am scris, iulie. . . ¹ 6959 <1451>, în Țirgoviște.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., CLXVI/1.

Orig., perg. (40×32), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1913.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 215—218. Trad. D.I.R., B., 118—119. Facs. D.I.R., B., 342.

104

1451 (6959) august 1, Țirgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește jupanului Mihail satele: Rușii, Vodnovul, Racovița, Tătarii și siliștea Amara, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

† Въ Христа Бога благоверныи и благочъстивыи и Христолюбивыи, Іу Владѣслав коевода и самодръжавныи господинь, милостѣж Божѣж и благым Божѣм произколеніем, владающими и господствоущими въсех земли Оугррвлахѣинскон, Ямлашѣ и Фарашѣ херцег. Благопроизволи господство ми своим благым произколеніем, светлым и чистым сръдцем и даровахъ сѣи късе чесны и благообразни, иже надъ въсемы чъстмы и дарок, надстожши хри совѣл господства ми

¹ Loc rupt.

сын почътаномъ болѣриноу господства ми жѣпанъ Мнѣхану и сыновемъ его, Станчул, яко да му сѣтъ сѣмъ зовома Русини и Бодновеа и Раковица и Татарен . . . . .¹ аковы и жилище въ Ямара. И паки Русини въ Тръговище вамъ да не давѣт.

Тѣмъ вѣсѣ да имъ естъ въ очинѣ и въ ухабѣ вноучатомъ и прѣвѣчатомъ ихъ, почекши въ свѣчѣхъ вамъ, въ свиннѣхъ вамъ, въ пчелнѣхъ вамъ, въ кѣбларства, въ кинарства, въ джмѣхъ, въ сѣнокосѣхъ, въ дрѣвѣхъ, въ подеода, въ повозѣ, рѣкшѣхъ въ нѣмъхъ смѣжебахъ великыхъ же и малнѣхъ, елика сѣмъ нахѣдѣтъ въ самодръжавномъ земли и области господства ми. И да имъ не сметъ позабавити, ни съдець, ни глобникъ, ни бирча, ни инѣ нихътъхъ въ работникъ или дворникъ или камышъ, понеже хъто ли би позабавилъ аще и о власѣ еднѣхъ, то таковыи имѣтъ прѣлати велико оргѣжъ въ господство ми, како неверникъ и посрамитель сѣмъхъ хрисовѣахъ господства ми, а ино нѣст.

Заканнаніе поставѣтъ господство ми, яко по смръты господства ми, кѣмъ изберетъ господь Богъ биты господинь Блашконъ Земли или въ срѣдечнаго павда господства ми или въ срѣдникъ, или, по грѣхомъ нашимъ, въ иноплеменникъ да аще поновы и почѣтетъ сынъ хрисовѣа господства ми и тѣмъ господь Богъ да почѣтетъ и оутвердитъ въ господство его; аще ли разоритъ и не оутвердитъ и того господь Богъ да посрамитъ и да вѣдетъ зде тѣломъ, а въ ѡмъ векѣ дѣшевно и да бѣдетъ причесникъ Юдѣи и Ирѣю и съ ѡнехъ рѣкшихъ Юдене еже възъпнихъ на господа Бога и спаса нашего, крѣвѣ его на нѣхъ и на члѣдѣхъ ихъ, еже естъ и бѣдетъ въ вѣкиамъ, аминъ.

Еже свидѣтели: жоупанъ Манѣ Шдрыще, жѣпанъ Тѣдоръ, жѣпанъ Станче дворникъ, жѣпанъ Мнѣхана лѣгофетъ, жѣпанъ Казанъ Сахаковъ, жѣпанъ Станъ Негрекъ, жѣпанъ Димитръ спатаръ, Казанъ Крець, Станчулъ спатаръ, Пахъале вистѣаръ, Нѣгое столникъ, Балѣ пахарникъ, Манѣ комис.

И азъ, Конка, писахъ въ Тръговище, въ лето $\times$ СІСНӨ, лѣгоуста мѣсца а днѣхъ, ендѣкто дѣ.

† Іо Владиславъ крѣкѣда, милостѣа Божѣа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn singur stăpînitor, din mila lui Dumnezeu și din bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, herțeg al Amlașului și al Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inima luminată și curată și am dăruit acest atotcîstit și cu frumoasă față, care este deasupra tuturor cînstelor și darurilor, acest hrisov de față al domniei mele, cînstului boier al domniei mele, jupanul Mihail și fiului său Stanciul, ca să-i fie satele numite: Rușii și Vodnovul și Racovița și Tatarei . . . .¹ covi și siliștea de la Amara. Și de asemenea Rușii să nu dea vamă la Tîrgoviște.

Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit,

¹ Loc ilizibil.

de vinărici, de dijme, de cositul fînului, de copaci, de podvoade, de cărături adică și de celelalte slujbe mari și mici, cîte se găsesc în țara singur stăpînitoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i împiedice, nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici altul nimeni dintre dregători sau vornic sau vameș, pentru că cine i-ar împiedica chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare urgie de la domnia mea, ca un necredincios și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele, iar altfel nu este.

Blestem pune domnia mea : ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau dintre rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va înnoi și va cinsti acest hrisov al domniei mele și pe acela domnul Dumnezeu să-l cînsească și să-l întărească în domnia lui ; dacă va nimici și nu va întări, și pe acela domnul Dumnezeu să-l batjocorească și să-lucidă aici cu trupul, iar în cel veac sufletește și să fie părtaș lui Iuda și lui Arie și cu acei ziși iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru, sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în vecii vecilor, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Manea Udriște, jupan Tudor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stan al lui Negre, jupan Dimitru spătar, Cazan Crețul, Stanciul spătar, Pahule vistier, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis.

Și eu, Coica, am scris în Țirgoviște, în anul 6959 <1451>, luna august 1 zi, indiction 14.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Pечеți, nr. 2 (Mitrop. Ț. Rom. III/1).

Orig., perg. (28,5×43), pecete atîrnată, cu legenda: † Іѡ ѡддѡслѡвѡ вѡевѡдѡдѡ и гѡспѡдинѡ всѡи зѡман ѡугрѡвѡлѡхѡнскѡи.

Cu o trad. din 1863.

Copie slavă și trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/249 și ms. 1322 f. 18—19.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitecu*, 218—220. Trad. *D.I.R., B.*, 119—120.

105

1451 (6959) august 5, Țirgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește mai multor boieri ai săi satele Mîrșa, Ohaba, Peștișani, ș.a. scutindu-le de dări și slujbe.

† Въ Христа Бога благоверныи и благочестивыи и Христулюбивыи, Іѡ Владиславъ воевода и господинъ, многостѣмъ Божиємъ и Божиємъ дарованіемъ владающуи и господствующи въ всенъ зѡманъ Оугрѡвѡлѡхѡнскѡи и западинскѡи страннамъ, Ямлашѡ и Фѡгарашѡ херцѡгъ. Благопронзволѡи господство ми сконмъ благыи прѡнзволѡеніемъ чистымъ и свѣтлымъ сръдцемъ, и дарѡва господство ми

съи въсѣчестны и благообразны и прѣпочитанны, иже над въсѣми чѣстии дариве, настожи хрисевоуа господства ми Барбѣлѣ съ сынове си и съ анемсен си над пол Мръша¹ и ѿ² хаба пѣд планинѣ и Пащиани. И еше Барбѣлѣ вѣсѣ съ сынове си над Гаванѣи вт <Тели>² шрман и еше Данчюл и сынъ его Данчюл над пол Мръшѣ¹ и Шкѣи; Костѣ съ сынове си, Манѣ и Радѣль, над Ротѣ; и Вѣлкан и Татѣл и Шербан и Нѣгое и Мѣшат над Ѣши вт Джмѣрвеникъ³ и Ѣши вт Бацкѣк и пол Чиши вт Квдмана, въ вчинѣ и въ вхлѣбѣ, тѣм и дѣцам их, ввѣчатѣм и прѣвѣчатѣм их, почлѣши вт вѣчѣго вала и вт свинниго вѣла, вт пчеларства и вт кѣларства и вт кинаричѣ и вт джѣмѣ и вт глѣвѣ и вт посады и вт дрѣва и вт талпы и вт сѣноквѣа и вт повоза и вт пѣдѣвѣ и вт вѣсѣх слѣужбѣх и дѣжбѣх великѣхже и малѣх, елика сѣ находитъ въ самодръжавнои земли и вѣласти господства ми. И да их не сметъ бантѣвати ни сѣдець, ни глѣвник, ни бирѣа, ни ништѣ вт колѣркѣ или вт работникѣ господства ми, послаемѣ по милостѣх и работахъ господства ми. Ктѣ се би покѣсилъ позабавити, аще в вѣас един, тѣм такѣмѣ иматъ приати велико завѣ и вргѣе вт господства ми, тако невѣрнык и прѣстѣпникъ и посрамитѣл сѣмѣ хрисевоа господства ми.

Заклинанѣе поставѣтъ господство ми: и по сѣмрѣти господства ми, кѣго избѣретъ господѣ Богѣ быти господинѣмъ Блѣшкои Земли или вт сѣрдѣчнаго пѣдѣа господства ми или вт сѣрѣдникъ господства ми или по грѣсѣхъ нашихъ, вт иноплеменик, да аще почѣтетъ и поновитъ и сѣхранитъ и сѣтѣрѣдитъ сѣмѣ хрисевоа господства ми, тѣмъ господѣ Богѣ да почѣтетъ и сѣхранитъ и сѣтѣрѣдитъ въ господствѣ его; аще ли поперѣтъ и порѣшитъ и расиѣтъ, тѣмъ господѣ Богѣ да сѣѣтъ его зде тѣлѣмъ, а въ вѣдѣщимъ вѣсѣ дѣша его и да иматъ сѣчастѣе съ Юдѣ и съ Ярѣемъ и съ инѣми рекшимъ на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, крѣвъ его на нихъ и на члѣдохъ ихъ, еже естъ и вѣдетъ въ кѣкѣмъ, амин.

Сѣвѣдѣтелѣе: жѣпанъ Манѣ Ѣдрище, жѣпанъ Тѣвѣркѣ, жѣпанъ Ѣтанче дворникъ, жѣпанъ Михѣанъ лѣгоѣетъ, жѣпанъ Казанъ Ѣхлѣкѣ, жѣпанъ Ѣтанъ Нѣгрекѣ, Ѣтанчюлъ спатарѣ, Пахлѣ вѣстѣарѣ, Балѣ пахарникъ, Нѣгое столникъ, Манѣ комисъ.

Язѣ, Драгомиръ граматикъ, еже исписахъ, мѣсеца аугѣстѣ, въ настѣлни вѣрши Трѣговици, въ лѣтѣ хѣцѣнѣ, ендѣктѣи дѣ.

† Іу Владислѣвѣ вѣвѣдѣ, милостѣмъ Божѣемъ господинѣмъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind în toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit domnia mea acest atotcîinstit

¹ « пол Мръшѣ » este șters și adăugat deasupra: Измажнѣ аз Ѣдрище Настѣриа вторѣмъ лѣгоѣетъ повѣлѣнѣмъ Іу Мѣвѣа воievoда.

² Loc rupt.

³ « над Ѣши вт Джмѣрвеникъ », șters cu roșu.

și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele lui Barbul cu fiii săi și cu nepoții săi peste jumătate din Mîrșa ¹ <și O>²haba, sub munte și Peștișani. Și iarăși lui Barbul deosebit cu fiii săi peste Gavanestii din Teleorman și încă Danciul și fiul său Danciul peste jumătate din Mîrșa ¹ și Șcheai; Costea cu fiii săi, Manea și Radul, peste Roata; și Vilcan și Tatul și Șerban și Neagoe și Mușat peste Uieștii de la Dîmbrovnic ³ și Uieștii de la Bațcov și jumătate din Cieștii de la Codmana, de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor și de vama porcilor, de albinărit și de găletărit și de vinărici și de dijme și de gloabe și de posade și de copaci și de talpe și de cositul fînului și de cărături și de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și trebile domniei mele. Cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisev al domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va păzi și va întări acest hrisev al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă va călca și va nimici și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-lucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui să și aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Manea Udriște, jupan Todor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stan al lui Negre, Stanciul spătar, Pahulea vistier, Balea paharnic, Neagoe stolnic, Manea comis.

Eu, Dragomir gramatic, care am scris, în luna august 5, în orașul de scaun Țirgoviște, în anul 6959 <1451>, indiction 14.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 42 (Ep. Argeș LII/45).

Orig., perg. (39,5×34), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1753 și 1911.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/39.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 333—334, sub 1451. Slav și trad. *Panaïtescu*, 221—223.

Trad. *D.I.R., B.*, 120—121. Facs. *D.I.R., B.*, 343.

¹ Pasajul «jumătate din Mîrșa» este șters și scris deasupra cu roșu: «Am șters eu, Udriște Năsturel al doilea logofăt, din porunca lui Io Matei voievod».

² Loc rupt.

³ Cuvintele «peste Uieștii de la Dâmbrovnic» sînt șterse cu roșu.

1451 (6959) august 7, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod scutește căruțele m-rii Cozia de orice fel de vamă, la tîrguri, la vaduri sau pe drumurile munților.

† Въ Христа Бога благоверны и благочыстныи и Христолюбивыи, Іу Блaслaвa вoевoдa и гoспoдннѣ, мнлoстїa Бoжїeмa и Бoжїeмa дaрoвaнїeмa влaдaдaжцѣмa и гoспoдствѣжцѣмa въ всeн зeмлн Угрoвлaхїнскoн, зaплaнннскнмa стpaнaмa и въ сeмa прѣдѣлaмa, Імaлaннѣ и Фaгрaшѣ хeрцeг. Блaгoпрoнзвoлн гoспoдствo мн, скoнмa блaгнмa прoнзвoлнeмь, свeтлнмa и чнстнмa срѣдцeмa гoспoдствa мн, и дaрoвaхъ сынъ въ сeчeстнн и прѣпoчѣтaннн, нжe нaдъ вѣсeмн чкстнн дaрoвe, нaстoян хрнcoвѣлa гoспoдствa мн, свѣтoмѣ мoнaстнрю и свѣтoн шeнтѣлн свѣтeмa и жнвoнaчaлaннa трoнцѣ нжe вт Кoзїa и нaстaвннкѣ шeнтѣлн тoн, пoп кнр Івeнѣ, кaкo твгo мoнaстнрa тeлeгн дa хoдѣт слoбoднo и дa кѣпчѣвaжт, прѣвoе сoлa нa шкнaхъ, нжe кѣпчѣвaтн, вaмѣ дa нe дaвaжт, нжe вт вoзeлннцн вннмa, нжe вт рнбн, нжe вт ннoжъ кѣплaн, ннгдѣ вaмѣ дa нe дaвaжт пo вѣсe трѣгoвнн и пo вѣсн брoдoвн, вт Гeвeрнн дaжe и дo Брaнoлoв, нжe пo пѣтн плaнннaхъ, ннгдѣ вaмѣ дa нe дaвaжт, пoнeжe прнлoжн гoспoдствo мн сїe дaрoвaнїe съ вѣсeмa ўсрѣдїeм, кaкo дa сe хрaнѣт свѣтн и бoжeствнн ннoцн въ вeчнoе вѣспoмнaнїe свѣтoпoчнвeшнхъ рoднтeлѣ гoспoдствa мн, тa пoтѣмa и гoспoдствѣ мн. Сeгo рaдї дa нe смeт пoзaбaвнт тeмзн кaлoгeршмa, aщe вн хoтeлн прoдaвaтн шeцн и свннa, нлн пoстaв, нлн жeлeзo, нлн вoсѣк, нлн бѣдн цo, пoд вaмѣ, бѣдн aщe eст и прoдaдeнa, eщe вaмa дa нмa сe нe кѣзнмaт нн дa нмa нe пoзaбaвнт нн сѣдцн, нн глoбннцн, нжe пaркaлaбн пo шрaшoхъ ндeжe сѣт трѣгoвн, нжe двoрннцн, нжe вaмeшн, нн нн вт бoлѣрѣ гoспoдствa мн нлн вт слѣт гoспoдствa мн, тa вн пoзaбaвнa кaлoгeрскнмa тeлeгaмa, aщe влaс eднн, тo тaкoвoшмѣ дa eст сѣпoстaтннкa сѣктaа и жнвoнaчaлaннa трoнцa и дa нмaт клѣтѣж тнї свѣтнмa и бoгoшoсннмa штцeмa и прѣчкстїa Бoгoрoднцѣ и въ сeсeхъ свѣтнхъ и въ шрѣгїa гoспoдствa мн хoщeт ўмрeт, кaкo нeвeрннк и прѣслѣшннк сїeмѣ дaрoвaнїю гoспoдствa мн.

И сe вьстъ въ Трѣгoвннцн, aвгѣт ѣ, въ лѣтъ xсїцнѠ, eндыктївн дї. И Кaлчo грaмaтнк нжe пнсa.

† Іу Блaдїслaвa вoевoдa, мнлoстїa Бoжїeмa гoспoдннѣ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind în toată țara Ungrovlahiei, al părților de peste munți și a tuturor marginilor, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă luminată și curată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și precinstit, care este deasupra tuturor cinstelor

și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, sfintei mănăstiri și sfântului lăcaș al sfintei și de viață începătoare troițe de la Cozia și nastavnicului acelu locaș, popii chir Iosif, ca să umble slobode căruțele acestei mănăstiri și să cumpere mai întâi sare la ocne, pe care cumpărînd-o, vamă să nu dea, nici de la butiile cu vin, nici de la pește, nici de la alte cumpărături, nicăieri să nu dea vamă la toate târgurile și la toate vadurile, de la Severin pînă la Brăila, nici pe drumurile munților, nicăieri să nu dea vamă, pentru că a dăruit domnia mea această danie cu toată osîrdia, ca să se hrănească sfinții și dumnezeieștii călugări, spre veșnică pomenire a sfintrăposaților părinți ai domniei mele, apoi și a domniei mele.

De aceea să nu cuteze să-i împiedice pe acei călugări dacă vor vinde berbeci și porci sau postav sau fier sau ceară sau fie orice lucru sub vamă, fie că este și vîndută, încă vamă să nu li se ia și să nu-i împiedice nici sudeț, nici globnici, nici pîrcălabi de orașe, unde sînt târguri, nici vornici, nici vameși, nici altul dintre boierii domniei mele sau dintre slugile domniei mele.

Cine ar împiedica căruțele călugărești, chiar și un fir de păr, unuia ca aceleia să-i fie potrivnică sfînta și de viață începătoare troiță și să aibă blestemul celor 318 sfinți și părinți purtători de Dumnezeu și al preacuratei născătoare de Dumnezeu și al tuturor sfinților și va muri în urgia domniei mele, ca un necredincios și neascultător al acestei danii a domniei mele.

Și aceasta a fost la Tîrgoviște, august 7, în anul 6959 <1451> indiction 14. Și Calcio gramatic, care a scris.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso sec. XVII rom.> † Vladislav vodă pentru carile mănăstirii cu sare, să umble în pace, fără vamă la vaduri.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 43 (Cozia).

Orig., perg. (49×26), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1911; altă trad. ibidem, ms. 209 f. 365.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, XX/41.

EDIȚII. Slav și trad Panaitescu, 225—227. Trad. D.I.R., B., 121—122. Facs. D.I.R., B., 344.

107

<1451> august 7, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Cozia toate daniile anterioare, sate, bălți, vamă, mori și țigani.

† Cîți cu duhul lui Dumnezeu să povățuesc, aceia sînt fiii lui <Dumnezeu, precum zice> dumnezeescul apostol, căruia următoriu fiind cei iubitori de dreptate și cu nevoință bună s-au nevoit, viața cea dorită au cîștigat, cele

pămîntești pre pămîntu lăsîndu-le, către cele cerești s-au alăturat și fericitul acela glas auzînd, pre carele deapurare il aud: « Veniți blagosloviții părintelui meu de moșteniți înpărăția, care iaste gătită voao de la întemeierea lumii ».

Și eu binecredinciosul și de Hristos iubitoriul, Io Vladislav vovod și domn, cu mila lui Dumnezeu și cu buna voința lui Dumnezeu, stăpînînd și domnînd toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți și tuturor înprejurimilor, a Amlășului și a Făgărășului herțeg. Bine am voit domnia mea cu a mea bunăvoință și cu luminată și curată inima domniei mele, ca să proslăvească pre Dumnezeu cel ce m-au proslăvit și pre scaunul celuia ce întru sfînta odihnă s-au pristăvit, părintelui domniei mele, cu slavă m-au înălțat și am dăruit acest cîstit și preacîstit, carele iaste preste toate cîstele și darurile, acest hrisov al domniei mele, sfîntei mănăstiri și sfîntului lăcaș al sfîntei începătoare de viață troiță de la Coziia și nastavnicului acelu lăcaș, popei chir Iosif, ca să fie lor satele ce să numesc: Călimăneștii și Jiblea și Brăduțenii și Seaca și Bogdăneștii și Luncénii și Hinateștii și Bucureștii și Bojorénii și Olténii, Vădăstrița și Micleușul și Cărarea și Curila și Gărdanul, Ciocăneștii și Stănceștii și 50 sălașă de țigani și loc la apa Praovei și biserica și moara și vama dintre munți și balta Mamina, de la Orlea în sus, cu toate bălțile, Săpatul și Căbălu și Șeperigul și Bucenul și țiganii după Ulița de la Rîmnic. Încă și la baltă, satele Cărărenii și Luminénii și Cornul la Jăgov și moara de la Cătălu cu satul. Acestea toate să fie moșii ohamnice sfîntei mănăstiri și dumnezezeștilor călugări spre slujbă și spre hrană, iar celuia ce întru sfînta odihnă s-au pristăvit, părintelui domniei mele, vécinică pomenire, iar după acéia și domniei mele, începîndde la vama de oi și de rîmători și de stupi și de găleată și de dijmă, mai virtos din județul Vîlcii și de povări și de podvoade și de lemn și de cosit de fîn și de globnici și de poclon, ce să zice de toate slujbele și dăjdile, cîte vor eși în țara și întru stăpînirea domniei mele, de toate să fie slobozi în véci. Și să nu aibă a supăra pre acéle sate, nici judecători, nici globnici, nici birnic și niminea din boiarii domniei mele, carii să trimit după trebile și slujbele domniei mele. Iar carele va îndrăzni a supăra pînă la un păr, aceluia să-i fie potrivnică sfînta Troiță și va muri în urgia domniei mele, ca un necredincios și călcătoriu hrisovului domniei mele.

« Iar blestemele și mărturiile le-am lăsat, că destule sînt la alte hrisoave ».

Și au scris Calciul, în Tîrgoviște, în luna lui august 7, văleat 6954 <1446> indiction 14.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209 f. 127.

Traducere.

Alte traduceri ibidem, mss. 213 f. 6 și 215 f. 37v.—38.

Data greșită. Datat după domn și indiction.

EDIȚII. Trad. *Panaitescu*, 223—225; *D.I.R.*, B., 122—123.

1452 (6960) august 5, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește boierilor săi Badea, Vlaicul și Radul satele Cotești, Golești, Cîrstianești ș.a. scutindu-i de slujbe și dăjdii.

† Бѣ Христа Бога благоверны и благочестивы и Христолюбивы и самодръжавны, Іу Владислав великы ввекъвда и господинь, милостѣа Божѣа и Божѣем дарованіемъ, вѣладажщѣми и господствоужщѣми въсен земли Оугрвѣлахінескон и запаиннскимъ странамъ, Ямлашѣ и Фагарашѣ херцегъ. Благопроизколи господство ми, своимъ благымъ произволеніемъ, чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ и дарова господство ми сынъ въсечестныи, благообразныи, прѣпочтанныи, нже надъ въсѣми чѣсти и даровъ надстожи хрисовоуа господства ми слоугамъ и волѣрвомъ господства ми Бадю и Бланкѣа и Радоуа, јако да имъ сѣла по имени Котеции и полъ Шефаниши и Голещи и Кръстїанещи и полъ Телеци и полъ Жѣгорѣа, дѣла Боевъ, въ вчинж и въ вхавж, тѣмъ и дѣцѣамъ и вноучатомъ и прѣвноучатомъ, почавши втъ вѣчнемъ кама, втъ свиннегъ кама, втъ пчеларства, втъ кѣбеларства, втъ винарничъ, втъ дичжмы, втъ глобы, втъ посады, втъ дрѣва, втъ талпы, втъ сѣнокосѣа, втъ позоза, втъ пшадкѣа и втъ въсѣхъ слоужбѣахъ и да<же>а<хъ>, великыхъ же и малыхъ, елика се находитъ въ самодръжавнойъ земли и вѣлаести господства ми. И да ихъ не сметъ вантовати ни сѣдець, ни главеникъ, ни бирчѣа, ни нихтъ втъ волѣрѣ или втъ работникъ господства ми посланемъ по милостехъ и работахъ господства ми. Кто се ви покѣсенъ позабавити аще вѣ вѣсѣдинъ, тѣмъ такъвѣ иматъ прияти вѣанко залъ и вѣргѣ втъ господства ми, јако неѣкрникъ и прѣстѣпникъ и посрамитѣа сѣемъ хрисовоуа господства ми.

Закланнїе поставетъ господство ми: по сѣмрѣти господства ми, кѣгв изберетъ господъ Богъ быти господинь Блѣшконъ Земли или втъ срѣдечнаго плода господства ми или втъ сѣрѣдникъ господства ми или по грѣсѣхъ нашихъ, <вт> иноплѣменикъ, да аще почтѣетъ и поновитъ и сѣхранитъ и <оутвер>дитъ сѣи хрисовѣа господства ми, тѣгв господъ Богъ да почтѣетъ и сѣхранитъ и оутвердитъ къ господствѣ его; а аще ли посрамитъ и попереетъ и расипетъ, тѣгв господъ Богъ да сѣиетъ егвъ зде тѣломъ, а въ вѣдѣжнимъ вѣцѣ дѣша егвъ и да иматъ оучастїе съ Юдѣи и съ Ярѣемъ и съ нѣмнѣи режшїи на господа Бога и спаса нашего, Исоуса Христа: крѣвъ его на нихъ и на члѣдохъ ихъ, еже есть и вѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

Сеже сѣдѣтелѣ¹ сѣемъ хрисовоуа господства мї: жоупанъ Мнѣ Ждрище, жоупанъ Твдѣръ, жѣпанъ Станче дворникъ, жоупанъ Мнѣхана лѣговетъ, жоупанъ Стан Негрекъ, жѣпанъ Казанъ Сахаковъ, жоупанъ Димитръ, жѣпанъ Казанъ Крѣцѣа, жѣпанъ Конка Утмешовъ, жоупанъ Станчолъ, Стоганъ спатаръ, Пахоуаѣ вѣстѣларъ, Бале пахарникъ, Нѣгое столникъ, Мнѣ комне.

Язъ, Драгомиръ, еже испнсахъ, мѣсеца августѣа ѣ дѣни, къ настоини вѣрашъ Тръговищѣ, вѣкѣтъ хсѣцѣ, индиктїонъ ѣ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vladislav mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit domnia mea acest atotcinstit, cu frumoasă față, preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele slugilor și boierilor domniei mele Badea și Vlaicul și Radul, ca să le fie satele anume: Coteștii și jumătate din Ștefănești și Golești și Cîrstianeștii și jumătate din Telești și jumătate din Jugorul, partea lui Boe, de ocină și de ohabă lor și copiilor și nepoților și strănepoților, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe, de posade, de copaci, de talpe, de cositul fînului, de cărături, de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, cîte se află în țara și în stăpînirea de sine stătătoare a domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birar, nici nimeni dintre boierii sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele. Cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii mele, sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam dacă va cinsti și va înnoi și va păzi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; iar dacă va batjocori și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu cei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii acestui hrisov al domniei mele: jupan Manea Udriște, jupan Todor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Stan al lui Negre, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Dimitru, jupan Cazan Crețul, jupan Coica al lui Utmeș, jupan Stanciu, jupan Stoian spătar, Pahulea vistier, Bale paharnic, Neagoe stolnic, Manea comis.

Eu, Dragomir, care am scris, luna august 5 zile, în orașul de scaun Tîrgoviște, în anul 6960 <1452> indiction 15.¹

<Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn>.

Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 54—56.

Copie modernă după orig. slav, perg., pecete atîrnată.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 228—231. Trad. D.I.R., B., 124—125.

¹ În copie este greșit: 8; indictionul este restabilit după dată.

1453 (6961) aprilie 29, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Bolintinul satele Bolintinul, Dragomirești și Bucșani.

« 6961 <1453> aprilie 29. Vladislav voievod mănăstirii Bolintinul pentru moșia Bolintinul; scris în Tîrgoviște».

« 1453 (6961) aprilie 29. Hrisov lui Vlad¹ marele voievod ce-l dă sf<intei> mănăstiri din Pădurea cea Mare la Bolintin, ca să-i fie satul Bolintinul și moara, care au cumpărat-o Pavel de la Stoica la Neajlovu și cu loc de fîn. Și via de la Răzvad, care a închinat-o Pilea logofătu și altă vie de la Aninoasa. Și-au cumpărat domnia mea jumătate din Bucșani și am închinat-o mănăstirii. Și încă au închinat Stoica și Dan și Pătru, Dragomirești de la Dîmbovița și 4 sălașe de țigani și Bucșani la Argeș, i proci».

După *Cronologia tabelară*, p. 25 (nr. 27).

Rezumat. Alt rezumat la Arh. St. Buc., Mihai Vodă VIII/70 f. 3v. (nr. 3).

EDIȚII. Ionașcu, *Bolintin*, 333; *Panaiteșcu*, 231; *D.I.R.*, B., 125.

1453 (6961) august 2, Gherghița.

Vladislav al II-lea voievod întărește unor boieri satele Păușești, Vladimirești, Folești ș.a., scutindu-i de dări și slujbe.

† Въ Христа Бога благокрънын и благочъстивы и Христолюбивыи, Іу Владислав коекода и самодръжавніи господинь милостіж Божіем и благымъ Божіем произволеніем, владѣицими и господствоуицими въсен земли Оуггровлахиинскон, Ямлашъ и Фаграшѹ херциг. Благопроизволи господство ми, своимъ благымъ произволеніем, чистым и свѣтлымъ сръдцемъ, и дарѹвахъ сынъ въсечъстны и благошеразны, иже надъ въсѣми чъстми и даровъ надстожи хрисовѣа господства ми слоугам и болѣромъ господства ми Станѹ и Владимирѹ братѹ его и сынѹ его Оутмешѹ и Радѹлѹ, іако да имъ сжъ села зовома Затрѣни, дѣлъ Блада и Странъ и Данъ, понеже нхъ покѹпи еще въ дни Басарабе. И даде Басараке ѿ кѹн и чашѹ, и потомъ извади въ дни господства ми мартѹрїю како естъ тогово кѹпено. И Паоушици и Владимирѣци и Фолѣци и Кошани и Копроси. Тѹжъ въсжъ да имъ сжъ въ вчннѹ и въ вхѣбж, темъ и децамъ его, внѹчатомъ нхъ и прѣвнѣчатомъ, до живота господства ми и сыновъ господства ми, почевше въ вчннѹ

¹ Greșeala copistului pentru Vladislav.

камъ, въ свинихъ камъ, въ пчелихъ камъ, въ кжбларства, въ внарства, въ дръвь, въ сѣнокосъ, въ подвода, въ повозъ, рекше въ иныхъ службахъ, великихъже и малыхъ, елика смъ нахѣдѣтъ въ земанъ господства ми и да ихъ не сме позабакитъ, ни сѣдецъ, ни глобникъ, ни бирѣла, ни инь ништо въ болѣръ или работникъ господства ми. Кто ли'мъ позабакилъ, аще и въ власкѣ едномъ, то таковы имать прѣлати велико зло и вргѣжъ въ господство ми, ино нѣст.

Закланнаніе поставлѣтъ господство ми, яко по смърти господства ми, кого изберетъ господь Богъ быти господинъ Блшконъ Земли ми въ срѣдечнаго плода господства ми, или въ сѣродникъ, или, по грѣхомъ нашимъ въ иноплеменикъ, да аще почтѣтъ и понокытъ съи хрисовѣла господства ми, и того господь Богъ да почтѣтъ и вѣтвердитъ въ господствѣ его, аще ли разоритъ и нѣтвердитъ, и тѣмъ господь Богъ да поразитъ и посрамитъ и вѣѣтъ здѣ тѣломъ, а въ инъ вѣкъ дѣшевно и да естъ съпричастникъ Юдѣ и Ирѣю и съ инемъ рекшихъ, кровъ его на нихъ и на члдохъ ихъ, еже естъ и бѣдетъ въ вѣкы вѣкомъ, амѣнь.

Сіе свидѣтеле: жѣпанъ Манѣ Оудрице, жѣпанъ Тѣдоръ, жѣпанъ Станчѣ дворникъ, лѣгѣфетъ Миханъ, Димитръ спатаръ, Казанъ Гахаковъ, Станъ Негрекъ, Станчюла мечуноша, Казанъ Крецѣла, Казанъ Билбанешъ, Пахѣла прѣтовистаръ, Станъ спатаръ, Нѣгое столникъ, Балѣ пахарникъ, Манѣ комисъ.

И азъ, Конка, еже исписахъ въ Гергици, мѣсеца августѣ къ днѣ, въ лѣтъ х.с.ц.з.д.

† Іw Владѣславъ вшежда, милостѣмъ Божѣмъ господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn singur stăpînitor, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisevul de față al domniei mele, slugilor și boierilor domniei mele, Stan și Vladimir, fratele său și fiului său Utmeș și Radul, ca să le fie satele numite Zatreani, părțile lui Vlad și ale lui Stoian și Dan, pentru că le-au cumpărat încă din zilele lui Basarab. Și au dat lui Basarab un cal și o cupă și după aceea a arătat în zilele domniei mele mărturie că le-au cumpărat. Și Păușești și Vladimirești și Folești și Coșani și Coprozi. Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor, nepoților și strănepoților, cît va trăi domnia mea și fiii domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit, de vinărici, de copaci, de cositul finului, de podvoade, de cărături precum și celelalte slujbe mari și mici, cîte se află în țara domniei mele. Și să nu cuteze să împiedice nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici altul nimeni dintre boierii sau dregătorii domniei mele. Cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea și altfel nu este.

Blestem pune domnia mea: ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi acest hrisov al domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și nu va întări și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l batjocorească și să-lucidă aici cu trupul, iar în cel veac sufletește și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și cu acei care au strigat sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în vecii vecilor, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Manea Udriște, jupan Tudor, jupan Stancea vornic, Mihail logofăt, Dimitru spătar, Cazan al lui Sahac, Stan al lui Negre, Stanciul purtătorul de sabie, Cazan Crețul, Cazan Bilbaneș, Pahulea întiul vistier, Stoian spătar, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis.

Și eu, Coica, care am scris la Gherghița, luna august 2 zile, în anul 6961 <1453>.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 44 (Dintrunlemn VII/1).

Orig., perg. (38×24), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1785 și 1859; altă trad. ibidem, ms. 445 f. 90.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/43.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 232—234. Trad. D.I.R., B., 125—126. Facs. D.I.R., B., 345.

111

1453 (6962) octombrie 4, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește lui Stanciul Dijanul jumătate din Arpanea și părți în Dijani, Trifești, Iași și în alte sate.

† Бѣ Христа Бога благоверныи и благочестивыи и Христолюбивыи, Їу Владиславъ коюкода и господинь, милостыа Божіеа и Божіеа дарованіем, владающеи и господствющеи въсен земли Сръвлахїнскои и запланинским странам и въсем прѣдѣлом, Ямлашъ и Фугарашъ херцег. Благопроизволи господство ми своимъ благимъ произволеніем, скетанм и честнимъ сръдцемъ господства ми и даровахъ сы въсечьстныи и прѣпочтанны хрисовѣа господства ми болѣрвомъ господства ми Станчѣа Дижанѣа съ деца мѣ и съ анисен мѣ над трети деа ѡт Дижани и Трифеши и четвърти деа ѡт Шши и пол ѡт Арпанѣ и трети деа ѡт Хсѣхрѣзи, деа Стоиан. И даде си Кодрѣ своа деа ѡт Дижани. И пак Драгомир и Дал над трети деа ѡт Дижани и четвърти деа ѡт Гьсчорн и пол ѡт Шевиш и пак над ѣ фертелеа ѡт Дижани да си сът брати над въси шчине и над горомъ и над планинахъ зовеми Извор Банїеа и цю се падеѡт ѡт горахъ и

шт планинах и..... е кѣсех ..... шт поков, шт подкод, шт дрѣк и шт сѣнокосѣа и шт кѣсакнх савѣбах и даждах, еанко сѣа находѣт въ земан господства ми, шт въсех да им ест къ шхѣбѣ. И да не <смѣет> им позабавит ни сѣдец, ни глобник, ни бирчѣи, ни ни шт болѣре или сѣбг господства ми. Кто би им <позабавил>, аще и влас един, то такови хоцет прѣлѣти велико зло и шргѣа господства ми, іако нехѣрник и посрамител хрисовсѣа господства ми.

Щеже и по сѣмрѣти господства ми, кого избереѣт господа Богъ быти господинь Блѣшкон земан, или шт сръдечнаго пакода господства ми или шт сѣродникъ> господства ми или, аще и по грѣсех и шт иноплеменик, да аще почытет и оутвердѣит> сѣа више писанѣа и тшго господа Богъ да почытет и штердѣит въ господствѣ его; а ащеаи не <оутвердѣит>, а нш> посрамит и таковаго господа Богъ да разорит и швѣтъ его, зде тѣлѣм и къ бѣдѣшым бѣк дѣшеж и да имат шчастыє съ Юдѣж и съ Ярѣм и съ шнеми ншдее, иже възжпше на Христа Бога и спаса нашего: крѣк его на ннх и на чѣдох нх, іако ест и бѣдет въ кѣкы, амин.

Сеже сведетелн: Панѣ Шдрише и жѣпан Тѣдор, Штанча дкорник, лшгофет Шнхана, Димитрѣ спатар, Штан Негрек, Казан Шахакон, Квинко Штмешок и Пѣюа, Штанчуа спатар, Пахѣа вѣстѣарѣ, Нѣгоє столник..... Панѣ комне.

Калчо писѣх къ Трѣгокнше, шктоврѣи д <дмн>, къ лѣт <шсѣѣ>, индѣктѣи в.
† Іѣ Бладѣслав вѣекѣда, милостѣа Божѣа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnînd peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți și al tuturor marginilor, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, și am dăruit acest atotcîstit și preacîstit hrisov al domniei mele boierilor domniei mele, Stanciul Dijanul cu copiii lui și cu nepoții lui pe a treia parte din Dijani și Trifești și a patra parte din Iași și jumătate din Arpanea și a treia parte din Huhurezi, partea lui Stoian. Și și-a dat Codrea partea sa din Dijani. Și iarăși, Dragomir și Lal pe a treia parte din Dijani și a patra parte din Săsciori și jumătate din Șebîș și iar pe 5 fertele din Dijani, să fie frați pe toate ocinele și pe dealuri și pe munții numiți Izvorul Baniei și ce se cuvine din dealuri și din munți... și toate. .

... de cărături și de podvoade, de copaci și de cositul fînului, <adică> și de toate slujbele și dăjdiile, cite se află în țara domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să-i împiedice nici sudet, nici globnic, nici birari, nici altul dintre boierii sau dintre slugile domniei mele. Cine i-ar <împiedica>, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca necredincios și batjocoritor al hrisovului domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii <domniei mele sau din

rudete > domniei mele sau, dacă și după păcatele noastre dintr-alt neam, dacă va cinști <și va întări> acestea mai sus-scrise și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; iar dacă nu va întări, ci va batjocori, și pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu și mîntuitorul nostru: sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, precum este și va fi în veci, amin.

Iată martorii: Manea Udriște și jupan Tudor, Stancea vornic, Mihail logofăt, Dimitru spătar, Stan al lui Negre, Cazan al lui Sahac, Coico al lui Utmeș și Puiu, Stanciul spătar, Pahulea vistier, Neagoe stolnic... Manea comis.

Calcio am scris, în Tîrgoviște, octombrie 4 <zile>, în anul <696>2 <1453>, indictionul 2.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCVII/79.

Orig., perg. (35,5×24,5), rupt și șters, pecete atîrnată, căzută.

Anul, după sfatul domnesc și după indiction.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 126—127.

112

<1454—1455> septembrie 30, Gherghița.

Vladislav al II-lea voievod întărește lui Dragomir și altora ocină la Negoști.

† Іѡ Владислав воєвода и господинъ земли Угровлахіскон. Дават господство ми сѣе врѣзмо слѣгам господства ми Драгомирѣ съ сынови си и Шербѣ съ сыновы си и Коман съ сынови си и Стано съ синоки си и Іѡнн і съ синоки си, іакоже да им ест вчинѣ вт Негоци, дѣл Тѣдора и Бадѣк и Сѣнчек, варе колико избрат вѣса вт поскодѣ, али вт мал дорн до врѣбен и до Самѣл, до матка вадѣк, до шербѣшин вадѣк, тиже до пискѣ вт Золо, дондеже ест Гѣѣа и до хотарѣ Шѣтнок и до рѣка, понеже в покѣпнише за С сто и п аспри вт Тѣдора и вт Бадѣк и вт Сѣнча. И господство ми дадоше конь добрѣ.

Того ради да им ест вѣ вчинѣ и вѣ вѣхаба и нѣм и децам их и не вт когоже непотѣкновено, по врѣзмо господства ми.

Свѣдѣтеле: жѣпан Манѣ [н] Удрице, жѣпан Станчок дворник и жѣпан Миѣхана логофет, Димитрѣ спатарѣ, Казан Саѣако¹к, Стан Негрѣк, Кжрѣтѣ столник, Балѣ паѣарник, Паѣѣлѣ вистіарѣ, Манѣ комисѣ, Раѣѣл страторник.

И азѣ, граматик Коман, еже исписаѣ вѣ Гергице, септѣмври л, а вѣ лѣт хѣѣѣ.

† Іѡ Владислав воєвода, милостю Божю господин.

¹ Omis.

† Io Vladislav voievod și domn al Țării Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă slugilor domniei mele Dragomir cu fiii săi și Șerbu cu fiii săi și Coman cu fiii săi și Stan cu fiii săi și Ion și cu fiii săi, ca să le fie ocina de la Negoești, partea lui Tudor și a lui Badea și Oancea, oricît se va alege, toată, de pretutindeni, însă de la mal pînă la sălcii și pînă la ulmul, pînă la matca văii, pînă la obîrșia văii, de aici pînă la piscul de jos, pînă unde este Guia și pînă la hotarul lui Șutilă și pînă la rîu, pentru că au cumpărat-o pentru 6 sute și 80 aspri de la Tudor și de la Badea și de la Oancea. Și domniei mele i-au dat un cal bun.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă și lor și copiilor lor, și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Manea Udriște, jupan Stanciul vornic și jupan Mihail logofăt, Dimitru spătar, Cazan al lui Sahac, Stan al lui Negre, Cîrstea stolnic, Balea paharnic, Pahulea vistier, Manea comis, Radul stratornic.

Și eu, Coman gramatic, care am scris la Gherghița, septembrie 30 și în anul 6960 <1451>.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, LXXVI/23.

Copie.

Cu o trad. din 1839.

Data greșită; s-a omis cifra unităților de la văleat. Datat după boierii martori și în special după Cîrstea stolnic.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 227—228, sub 1451 septembrie 30. Trad. *D.I.R. B.*, 123—124, sub 1451 septembrie 30.

113

1456 (6964) aprilie 15, Tirgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește jupanului Mogoș satele: Corbii pe Argeș, Corbii-de-Piatră, jumătate din Mălureni și ocina de la Micești.

† Милостїум Божїум Іу Владїслак конкода и господинь вѣсен земли Оугрокладїнскои, сынъ Дана великаго конкоде. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми болѣринѣ господства ми жупанѣ Могошъ съ сынови мѣ и съ дѣщере мѣ, колико мѣ Богъ даст сынове или дѣщери, яко да мѣ сѣт села по имѣ: Корбы вѣси, по Яргини доле, и Корби вт Камен вѣси, и вчина вт Мичаши и съ бродове вт воденице и пол вт Малѣрени, понеже сѣт жѣпанѣ Могошъ старе и праве вчине, дѣдине.

Того радї мѣ дадох и господство ми яко да мѣ сѣт вѣ вчинѣ и вѣ вѣхавѣ и на вт когоже непотѣжковено, по речи господства ми.

СВЕДЕТЕЛІЕ СЪТ: ЖЪПАН ДРАГОМИР ОУДРИЦЕ И ЖЪПАН СТАНЧКОЛ ДВОРНИК, ЖЪПАН МИХАИЛ ЛОГОФЕТ, ЖЪПАН СТАН НЕГРЕК, ЖЪПАН КОНКА ШТАМЕШОВ, ЖЪПАН КАЗАН САХАКОВ, ЖЪПАН КАЗАН КРЕЦЪЛА, ДИМИТРОШ И СТОИАН СПАТАРИ, ПАХУЛАКЪ ВИСТІАРЪ БАЛЪК ПЕХАРНИК, КРЪСТЪКЪ СТОЛНИК, МАНЪКЪ КОМИС, РАДУЛАКЪ СТРАТОРНИК.

ИНСЪ СЪ СТОЛНИ ВАРОШЪ ТРЪГОВИЩЕ, МЪСЯЦА АПРИЛА ЕЪ ДЪНЬ, ВЪ ЛЪТО <XСЦЪДА.† ІУ ВЛАДИСЛАВЪ КВЕКЪДА, МИЛОСТІА БОЖІЕА ГОСПОДНЬ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vladislav voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Dan marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierului domniei mele jupanului Mogoș cu fiii lui și cu ficele lui, ciți fii sau fiice îi va da Dumnezeu, ca să-i fie satele anume: Corbii toți, pe Arghiș în jos și Corbii-de-Piatră toți și ocina de la Micești și cu vaduri de moară și jumătate din Malureni, pentru că sînt vechi și drepte ocine, dedine ale lui Mogoș.

De aceea, i-am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii sînt: jupan Dragomir Udriște și jupan Stanciul vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Stan al lui Negre, jupan Coica al lui Utmeș, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Cazan Creșul, Dimitru și Stoian spătari, Pahulea vistier, Balea paharnic, Cîrstea stolnic, Manea comis, Radul stratornic.

S-a scris în orașul de scaun, Tîrgoviște, luna aprilie 15 zile, în anul 6964 <1456>.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 45 (Ep. Argeș XVI/1).

Orig., perg. (18×35), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XVIII și din 1915; altă trad. ibidem, ms. 168 f. 275.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/44.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 142; Panaitescu, 234—235. Trad, *D.I.R.*, B., 127—128.

114

<1457—1461>.

Vlad Tepeș voievod poruncește unui vameș de la Rucăr să spună brașovenilor că vestea despre venirea turcilor e falsă.

† Пишетъ господство ми вавешемъ въ Рѣкеръ. Тѣзи ви говоритъ господство ми: въ кон часъ видите сие повелѣніе господства ми, на томъ часъ единъ въ васъ да отидеъ съ Брашовъ, та да дасте знати брашовѣномъ за сези гласъ, що ми е дошелъ за работѣ тѣрцемъ, да знайтъ не е нища за то. И хтелъ е да дондеъ единъ въ нхъ апокансаръ къ господство ми, а ѡнъ како е чуолъ за сези гласъ, а ѡнъ се е ѡпрѣл. Сега радѣ, кто е хтелъ да дондеъ, а ѡнъ да дондеъ; аще ли не хте донтъ къ

господство ми, а тоиши влмеш¹ що ще штит ѿ Брашов, пак да донде къ господство ми, да ми дава знати. Ъ сези чловѣкъ, що ще донестъ сиззи книга, а вие да га вставете да штиде дома си. Ъще ли хте донт, тоиши апокансар къ господство ми и да донде с того и тоиши влмеш, що ще штит ѿ Брашов. Ино да нѣст.

† Іw Влад воевода, милостїа Божїа господињь.

<Pe verso:> Влмешем wt Рѡкер.

† Scrie domnia mea vameșilor din Rucăr. Iată vă grăiește domnia mea: în ceasul în care veți vedea această poruncă a domniei mele, în acelaș ceas unul din voi să plece la Brașov și să dea de știre brașovenilor de acea veste ce mi-a venit de treaba turcilor, să știe că nu e nimic de aceasta. Și a vrut să vină unul dintre ei sol la domnia mea, iar el, cum a auzit de acea veste, s-a oprit. Pentru aceasta, cine a vrut să vină, el să vină; iar dacă nu vrea să vină la domnia mea, atunci acel vameș², care se va duce la Brașov, să vină la domnia mea, să-mi dea de știre. Iar pe acest om, care va aduce această carte, voi să-l lăsați să se ducă la casa lui. Iar dacă va vrea să vină acel sol la domnia mea, să vină cu el și acel vameș, care se va duce la Brașov. Altfel să nu fie.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso>: Vameșilor din Rucăr.

Arh. St. Brașov, nr. 175.

Orig., hirtie (21,5×11,5), pecete timbrată, stricată.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/11 și XIII/63.

Datat din domnia lui Vlad Țepeș, anterior expediției din 1462.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*, 94—95, sub 1456—1462; Tocilescu, *534 doc.*, 69—70, fără dată.

115

1457 (6965) aprilie 16, Tîrgoviște.

Vlad Țepeș voievod întărește m-rii Cozia satul Troianești, pe ambele maluri ale Oltului, scutindu-l de slujbe și dăjdii.

† Иже елнци дсхумм Божїем водѣт сѧ си сѧт сынове Божїи, рече боже- ствении апостола, емоу же въ след текѣще иже правде любитела и подвигала добриа подвижаниа сѧ желемѣа въспрїашѣ жизнь, землѣних земли воста- вѣше и на неба приахнїшѣ се, блажени ви глас радованїа слышавше, егоже присно и слышѣт: „Прїидете благословени шца моего, наследствоушите, оуготовано ест вам царствїе wt сѣложенїа мира“. Илже и азъ, благоверный и благочѣстивый и Христолюбивый, Іw Влад воевода и господињь въсен земли Оуггровлахїнскон, сынъ стараго Влада воевода, сего радї благопронзволи господство ми, свонл

¹ « влмеш » este scris deasupra rîndului

² « vameș » scris deasupra rîndului.

благим произволеніемъ, светлимъ и чистимъ сръдцемъ господства ми, прославити прославляшаго мѧ Бога и на прѣстоле свѣтопочиншихъ родителейъ господства ми съ славою възнесша и даровахъ сѧ въсе чѣстное дарованіе и чѣстїи и прѣпочтѣннѣи, иже надъ всеми чѣсты и даровѣ, настоящи хрисовоуа господства ми свѣтомоу монастырю и свѣтонъ шентели свѣтымъ и живоначелїа тронцѧ Козїа и егоуменоу и наставникоу тожъ шентели, попъ кѣр Іушенѣ, яко да естъ село Тропанеши; штъ обонѣ страна Шлатѣ, съ въсемъ хотаремъ, еанко естъ Тропанешумъ, понеже покупнѣхъ калоери този селнше штъ Драгоїа, сына Драгоева, за ѿ флорини и господствоу ми конъ добръ. Да естъ монастырю въ шчинѣ и въ шхабѣ и въ савѣжѣ и пицѣ свѣтымъ и божественнѣи нїкола и господствоу ми въ вечное въспоминаніе, почлѣши штъ шчинъ камъ и штъ скнннъ камъ, штъ пчелъ, штъ кѣбелъ, штъ днжлн, штъ вїнарнчъ, штъ дрѣвъ и штъ сенокосъ, штъ покосъ, штъ подводъ, рекши штъ въсехъ слоужбѣхъ и дѣбѣхъ, еанка се находитъ въ земли господства ми, штъ въсехъ да нл естъ въ шхабѣ. И да не сметъ позабавитъ въ томъ селе Тропанешолъ, ни сѣдецъ, ни глобннчъ, ни бирчїа, ни ни нїкто штъ болѣръ и штъ слѣгъ господства ми послалелнхъ по мнлостѣхъ и по работѣхъ господства ми. Та вн позабавнл аще и класъ еднн, то таковоуму, да мѣу естъ съпостатннчъ свѣтаа тронца въ сннъ векъ и въ бѣдѣши и въ шргїа господства ми да оумретъ, яко неверннчъ и прѣстѣпннчъ хрисовоуаа господства ми.

Шбачеже и по смръти господства ми, кшго изберетъ господѣ Богѣ быти господннѣ Влашконъ Земли, нлн штъ сѣродннчъ господства ми, аще нл по гресехъ нашнхъ и штъ ннпелелннчъ, да аще почѣтетъ и оутвѣрднѣ сїа кншнпнсанаа, и того господѣ Богѣ да оутвѣрднѣ въ господствѣ его; аще нл разорнѣтъ и посралнѣтъ, и тшго господѣ Богѣ да разорнѣтъ и да оубїетъ здѣ тѣлѣмъ и въ бѣдѣши вѣкъ дѣшежъ и да нматъ оучѣстїе съ Юдѣ и съ Ирїа и съ шнелнн Юденъ иже възѣпншѣ на Христа Бога и спаса нашего, крѣвъ его на ннхъ и на члдохъ нхъ, якоже естъ и бѣдетъ въ веки, амїн.

Сведетеле: Мнѣ Оудрнше и Кодрѣ дворннчъ и Драгомиръ Цаклѣ, Бонко Добрнца и Штанъ Негрѣкъ, жупанъ Доука, Казанъ Сахакнѣ, Шпѣкъ лшгшѣетъ, Молдовѣкн спатаръ, Боуда столннчъ, Мнѣ пахарннчъ, Іува колнсѣ.

И азъ, Калчо, писахъ въ Тръговнцн, въ свѣтѣмъ и велнкѣмъ сѣботѣ, апрнлѣ 51, въ лѣтѣ ^хсѣдѣ, енднктїѣмъ ѣ.

† Іу Владъ кшкшда, мнлостїа Божїа господннчъ.

† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, spune dumnezeiescul apostol, cîrăuia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate, care se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești lăsîndu-le pămîntului și alipîndu-se de cer, auzînd acel fericit glas de bucurie, pe care veșnic îl și aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii ». Căroră și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bătrînului Vlad voievod, de aceea a binevoit domnia mea, cu

a sa bunăvoință, cu inimă luminată și curată a domniei mele, să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfintră-
poșaiilor părinți ai domniei mele și am dăruit această a tot cinstită danie și
cinstit și precinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul
de față al domniei mele, sfintei mănăstiri și sfântului locaș al sfintei și de viață
începătoarei troițe, Cozia și egumenului și nastavnicului acelu locaș, popa chir
Iosif, ca să-i fie satul Troienești, de pe amîndouă părțile Oltului, cu tot hotarul,
cît este al Troeneștilor, pentru că au cumpărat călugării acea seliște de la Drăgoi,
fiul lui Drăgoi, pentru 50 de florini, și domniei mele, un cal bun. Să fie
mănăstirii de ocină și de ohabă și de slujbă și hrană sfinților și dumnezeieștilor
călugări, iar domniei mele, de veșnică pomenire. Începînd de la vama oilor și
de vama porcilor, de stupi, de găleți, de dijmă, de vinărici, de copaci și de
cositul finului, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte
se găsesc în țara domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Și să nu cuteze
să-i împiedice în acel sat Troianești, nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici
nimeni altul dintre boierii și dintre slugile domniei mele, trimise după miloste-
niile și după muncile domniei mele. Cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de
păr, unuia ca acela să-i fie potrivnică sfînta Troiță în acest veac și în cel viitor
și să moară în urgia domniei mele, ca un necredincios și călcător al hrisovului
domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu
să fie domn al Țării Românești sau din rudele domniei mele, sau pentru păca-
tele noastre, și din alt neam, dacă va cinsti și va întări acestea mai sus scrise,
și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și
va batjocori și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu
trupul și în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și
cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu și mîntuitorul nostru:
sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: Manea Udriște și Codrea vornic și Dragomir Țacal, Voico Dobrița
și Stan al lui Negre, jupan Duca, Cazan al lui Sahac, Oprea logofăt, Moldo-
vean spătar, Buda stolnic, Milea paharnic, Iova comis.

Și eu, Calcio, am scris la Țirgoviște, în sfînta și marea sîmbătă, aprilie 16,
în anul 6965 <1457>, indiction 5.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 46 (Cozia).

Orig., perg. (40,5×30), pecete atîrnată, căzută.

Cu trei traduceri din 1751, 1849 și 1912; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 89 și
215 f. 101—102.

Copie slavă ibidem, ms. 712 f. 307—308.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/45.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 235—238. Trad. *D.I.R., B.*, 128—129. Facs.
D.I.R., B., 347.

1457 (6965) iunie 12.

Vlad Țepeș voievod acordă privilegii m-rii Rusicon de la Athos.

Χρυσόβουλλον Βλάδου τοῦ Δράκουλου βοεβόδα Οὐγκροβλαχίας χορηγοῦντος
προνόμια τῇ ἐν Ἀθωνί μονῇ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος; $\times\varsigma \lambda \xi \epsilon$ ἰουνίου ἰβ¹.

Hrisovul lui Vlad Dracul voievod al Ungrovlahiei prin care dă mănăstirii sfântului Pantelimon de la Athos, privilegii; 6965 <1457> iunie 12.

Academia Republicii Socialiste România, DXCV/9.
Rezumat din fondul Aristarhi.
EDIȚII. Trad. Hurmuzaki, XIV, 1, 40.

1458 (6966) martie 5, M-rea Tismana.

Vlad Țepeș voievod întărește m-rii Tismana toate satele ei, pe care le-a avut în timpul tatălui său, Vlad Dracul, scutindu-le de slujbe și munci domnești.

† Іѵ ВЛАД КОЕВОДА И ГОСПОДИНЪ ВЪСЕН ЗЕМЛИ УГРОВЛАХІНСКОИ, СЫНЪ ВЕЛИКАГО ВЛАДА КОЕВОДА. ДАВАТ ГОСПОДСТВО МИ СІЕ УРИЗМО ИВЕНТЪЛИ СВѢТЫХЪ БОГОРОДИЦЕ, МОНАСТІРЮ ГОСПОДСТВА МИ ТИСМЕНЕ, ІАКО ДА ИМ СЪТ ЕЛИКО СЪ ИМАЛИ И ДРЪЖАЛИ ВЪ ДНИ СВѢТОПОЧИВШИ РОДИТЕЛ ГОСПОДСТВА МИ, ВЛАД КОЕВОДА, ІАКО ИЛИ СЪТ СЕЛА ИЛИ БЛАТА БИСТРЕЦ ИЛИ И НА БЛАТА ИЛИ ЦИГАНИ ИЛИ ВОДЕНИЦА ИЛИ ХОТАР ИЛИ ЛОЗІА ИЛИ ИНО ЦО ЛИБО ИЛИ Е МНОГО ИЛИ МАЛО, ЦО ЕСТ МОНАСТІРСКО ДА ИЛИ ЕСТ ВЪ УЧИНИЖ И ВЪ УХАБЖ И ВЪ ВѢЧНОЕ ВЪСПОМИНАНІЕ РОДИТЕЛЮ ГОСПОДСТВА МИ ꙗко еЩЕЖЕ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВІЕ ГОСПОДСТВА МИ И НИ УТ КОГОЖЕ НЕПОТЪКНОВЕНО ПО УРИЗМУ ГОСПОДСТВА МИ.

СЕГО РАДІ ДА НЕ СМЕТ БАНТУВАТИ СЕЛА МОНАСТІРСКА ИЛИ БЛАТА ИЛИ ХОТАРИ ИЛИ ВОДѢНИЦА ИЛИ ЛОЗІА ИЛИ ЦИГАНИ ИЛИ ЦО ЛИБО, НИ СЪДЕЦ, НИ ГЛОБНИК, НИ БИРЧІА, НИ ВАМЕШИ УТ ПЧЕЛ, НИ КЖЕЛАР, НИ КНЕЗ АЦИГАНСКИ, НИ ВАМЕШИ УТ БЛАТАХ, НИ НИ ННХТО УТ БОЛѢРИ ГОСПОДСТВА МИ ПОСИЛАЕМИХ ПО СЛУЖБАХ И РАБОТАХ ГОСПОДСТВА МИ,

¹ Este posibil ca textul acesta să fie rezumatul documentului din 1487 (6995) iunie 12, în care sînt de asemeni amintite daniile făcute m-rii Sf. Pantelimon de la Athos.

понеже кто не би послушад шрнзмѹ господства ми, та им би бантовал, такови хоцет шмрети съпрѣни съ прѣчнстож Богородицѣ и прїѣти зло и шргїж шт господство ми, како неврѣник и прѣстѣпник шрнзмѹ господства ми.

Еже свѣдѣтели: жупан Драгомѣр Цакал, жупан Ђонко Добрица, жупан Стан Негрев дворник, Ішва вистіар, Бѹда столник, Гергина комис, Стопка пахарник, Пѣтрѣ страторник, Казан логѡет.

И азъ, Радѹ граматик, еже исписахъ въ монастыр Тисмени, мѣсеца марта 5, въ лѣтѣ шццѣс, индиктїѡн 5.

† Іш Влад вшекѡда, милостїѡ Божїѡ господинь.

† Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă locașului sfintei născătoarei de Dumnezeu, mănăstirii domniei mele, Tismenei, ca să le fie cîte au avut și au ținut în zilele sfintrăposatului părintelui domniei mele, Vlad voievod, fie că sînt sate sau balta Bistreț sau alte bălți sau țigani sau moară sau hotar sau vii sau orice altceva fie că este mult, fie puțin, ce este al mănăstirii, să le fie de ocină și de ohabă și de veșnică pomenire părintelui domniei mele și încă și pentru viața și sănătatea domniei mele și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

De aceea, să nu cuteze să turbure satele mănăstirești sau bălțile sau hotarele sau morile sau viile sau țiganii sau orice, nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici vameșii de stupi, nici găletar, nici cnez de țigani, nici vameși de bălți, nici nimeni altul dintre boierii domniei mele, trimiși pentru slujbele și muncile mele, pentru că cine nu ar asculta porunca domniei mele și i-ar turbura, unul ca acela va muri în pîră cu preacurata născătoare de Dumnezeu și va primi rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al poruncii domniei mele.

Aceștia sînt martorii: jupan Dragomir Țacal, jupan Voico Dobrița, jupan Stan al lui Negre vornic, Iova vistier, Buda stolnic, Gherghina comis, Stoica paharnic, Pătru stratornic, Cazan logofăt.

Și eu, Radu grămătic, care am scris în mănăstirea Tismena, luna martie 5, anul 6966 <1458>, indiction 6.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., nr. 47 (Tismana IX/91).

Orig., perg. (29×21), pecete aplicată, căzută.

Cu traduceri din 1847 și 1912; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 75.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/250.

Copii slave ibidem, ms. 5236 f. 61–62 și 63–63 bis.

Fotocopie ibidem, XX/46.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 238–240. Trad. D.I.R., B., 129–130. Facs. D.I.R., B., 348.

1459 (6968) septembrie 20, București.

Vlad Țepeș voievod întărește lui Andrei și altora ocine în Poiana lui Stev și în Ponor, scutindu-i de dăjdii și slujbe.

† Многостѣмъ Божїемъ, Іу Владъ воевода и господинь и сынъ великаго Влада воевода, владаашоу ми и господствоашоу ми въсеи земли Оуггровлахѣнскои, Ямлашъ и Фрагашу херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ благымъ произволенїемъ, чьстымъ и свѣтлымъ сръдцемъ и даровахъ сынъ въсе чьстныи и благообразни и надъ въсеми чьстнчъ дариве, настожши хрисовѣлъ господства ми Яндрею и съ сыновемъ сси, яко да имъ естъ Поиану Стева и Юкек и Драги и.... ави, да имъ естъ у Понор третн деа, що естъ вилъ Шипиновъ и третн деа въ Понор и вчина Петрова въ Поноръ, третн деа, понеже покүпише въ Петра за вѣ флорини. Господствѣ ми даше кивн.

И кто въ нхъ смретъ, а вчини да съ вставшиа, въ нхъ прѣдалка да нѣст. Я пакъ Яндрею съ дѣца сси на четвръти деа въ Понор.

Тѣжъ въса да имъ сжъ въ очинѣ и въ вхавѣ, темъ и децамъ нхъ, ввѣчатомъ и прѣвѣчатомъ нхъ, почевши въ вчнхъ вамъ, въ свиннъ вамъ, въ пчелъ вамъ, въ кжеларства, въ винарства, въ днжамъ, въ сенокосѣа, въ посади, въ подводъ, и въ повозъ, рекши въ малахъ и великихъ слѣждахъ. И да имъ не смеетъ позабавити ни садецъ, ни глобеникъ, ни бирчнї, ни ни нхѣто <въ колѣри и слѣгъ господства> ми, понеже хѣто <се вн покѣсна да позабавитъ имъ, аще и въ владъ единъ, тѣо таковыи иматъ въспрѣати велико зло и вргѣжъ въ господства ми>.

Същеже и по смръти господства ми, кого изволитъ господь Богъ вни господинь Влахсконъ Земли, или въ сръдечнаго плода господства ми, или въ сръдникъ, или по грѣсѣхъ нашихъ въ иноплеменикъ, аще ли ствердѣитъ и съхранитъ и поновитъ сынъ хрисовѣла господства ми, того господь Богъ да үтвръдѣитъ въ господствѣ его; аще ли непоновитъ и не ствердѣитъ, нжъ поперетъ и расипетъ, того господь Богъ да поразитъ и вѣетъ зде тѣломъ, а въ вѣдѣшиа вѣкъ дѣша его и да естъ причѣтенъ съ Юджъ и Ярю и съ внемли рекшихъ: крѣвъ его на нхъ и на члдохъ нхъ, еже естъ и вѣдетъ въ вѣки, аминъ.

Сведетеле: жѣпанъ Драгомиръ Цакал, жѣпанъ Вонко Добрица, жѣпанъ Степанъ дворникъ, жѣпанъ Степанъ Тврчинъ, жѣпанъ Ёпрѣ, жѣпанъ..... и Братѣа въ Милковъ и Молдовѣнъ спатаръ и Юва вистигаръ и <..... спагтаръ и Токсаба столаникъ, Стонка пѣхарникъ, Гергина комисъ.....

Писъ септемвриа к, въ градъ Бүкүреши въ лѣто 7968.

<† Іу> Владъ воевода, многостѣмъ Божїемъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn și fiul marelui Vlad voievod, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și deasupra tuturor <cinstitelor> daruri, hrisovul de față al domniei mele, lui Andrei și cu fiii săi, <ca să le fie> Poiana lui Stev și lui Iova și lui Drag și lui... să le fie la Ponor a treia <parte>, care a fost a lui Șipin și a treia parte din Ponor și ocina lui Petre din Ponor, a treia parte, pentru că au cumpărat de la Petre pe 12 florini. Și domniei mele au dat un cal.

Și cine dintre dînșii va muri, iar ocinele să fie celor rămași, la dînșii prădalica să nu fie. Și iarăși lui Andrei cu copiii săi peste a patra parte din Ponor.

Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cositul finului, de posade, de podvoade și de cărături, adică de slujbele mari și mici. Și să nu <cuteze> să-i împiedice nici sudeț, nici globnic, <nici birari>, nici nimeni altul <dintre boierii și slugile> domniei mele, pentru că cine <s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu> un fir de păr, unul ca <acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea>.

Încă <și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau dintre rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va întări și va păzi și va înnoi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l> întărească în domnia lui; iar dacă nu va înnoi și nu va întări, <ci va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu> să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui, să fie părtaș <lui Iuda> și lui Arie și cu ceilalți care au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce <este și va fi în> veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir Țacal, jupan Voico Dobrița, jupan Stan vornic, jupan Stepan Turcul, jupan Oprea, jupan... și Bratul de la Milcov și Moldovean spătar și Iova vistier și... spătar și Tocsaba stolnic, Stoica paharnic, Gherghina comis...

S-a scris în septembrie 20, în cetatea București, în anul 6968 <1459>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CLXX/2.

Orig., perg. (45×31,5) foarte deteriorat, pecete atîrnată, căzută.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 160—161.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 240—242. Trad. Nicolaescu, București, 99—100;

D.I.R., B., 130—131. Facs. Chircă, Comentariu, pl. urm. p. 6.

<1460 septembrie 1 — 1461 august 31> 6969.

Vlad Țepeș voievod dăruiește m-rii Filoteu de la Athos un obroc anual de 4000 aspri.

Χρυσόβουλλου Βλάδου Δρακούλου βοεβόδα Ούγκροβλαχίας χορηγοῦντος ἄσπρα τετρακισχίλια τῆ ἐν Ἄθωνι ἱερᾷ μονῆ φιλοθέου; xζ λξθ.

Hrisovul lui Vlad Dracul, voievod al Ungrovlahiei prin care dă sfintei mănăstiri Filoteu de la Athos patru mii de asprii; 6969.

Academia Republicii Socialiste România, DXCV/10.

Rezumat din fondul Aristarhi.

EDIȚII. Trad. Hurmuzaki, XIV, 1, 40.

1461 (6969) februarie 10, București.

Vlad Țepeș voievod întărește lui Bîra și fratelui său Godea satul Godeni, scutindu-l de dăjdi și slujbe.

† Многостна Божием, Іу Влад воєвода и господинъ, сынъ великога Влада воєводѣ, вѣладажцѣмн и господствѣжцѣмн въсен земли Оугровлахійскон и запалиннскимъ странамъ, Пмлашѣ и Фаграшѣ херцег. Благопронзволи господство ми, своимъ благымъ пронзволеніемъ, чистимъ и светлымъ срѣдцемъ господства ми, и даровахъ сы въсѣкъчестныи и благоуобразныи, ниже надъ въсемн <чест>и и даровъ настожи хрисовѣла господства ми, слѣгамъ господства ми, Бжре и братѣ мѣ <Г>одѣ, іако да имъ сѣятъ Годѣни въсен, понеже половина ѡтъ Годѣни естъ нѣхъ ѡчина стара, <а> дрѣгѣ половинѣ ѡтъ Годѣни кѣпише <ѡт> Радѡула Граме, за ѣ флоринн, гесподствѣ ми дадоше кѡнн.

Того радѣ имъ даде господство ми, да имъ естъ въ ѡчинѣхъ и въ ѡхабѣхъ, тѣмъ и тѣхъ децамъ, вѣнчѡтѡмъ и прѣвѣнѣчетѡмъ, почевше ѡтъ ѡвчѣго вама, ѡтъ свинѣго вама, ѡтъ пчеларствѣ, ѡтъ кѣбларствѣ, ѡтъ днжмн, ѡтъ <..... да> нѣхъ ни<х>то не смѣетъ бѡнѡвати, ни сѣдецъ, ни глобникъ, ни бѣнрчѣи, ни<и> нѣхъ кто ѡтъ слѣгъ и ѡтъ болѣръ господства ми <посла>емнѣхъ по мнолостѣхъ и работахъ господства ми, <поне>же кто имъ пѡзабѡкѡнѡ аще <и ѡ> вѡлѡсѣ еднн, то таковыи<и> имѡтъ прѣѡтн велико зло и ѡргѣѡ ѡтъ <господства ми>.

Сведетелѣе: жѣпанъ Бонко Добрица, жѣпанъ Галешъ дворникъ, жѣпанъ Степанъ Тѣркѡла, жѣпанъ Казанъ логофетъ, Бѣрѣѣ спатаръ, Ывѡка вѣстѣарѣ, Ѡприша пѣхарникъ, Дннарѣтъ столникъ, Гергинѡ колникъ, Радѡула страторникъ.

И азъ, Костандинъ, еже написахъ по речнъ господина воєводѣ, с градъ Бѣскѣ-
рици, мѣсеца февралѣа ѿ днѣхъ, вѣктъ хциѣѠ, индиктионъ Ѡ.

† Iw Eладъ воеводѣа, милостѣа Божѣа господинѣа.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inima curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atot<cinstit> și cu frumoasă față care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, slugilor domniei mele, Bîra și fratelui său Godea, ca să le fie Godenii toți, pentru că jumătate din Godeni le este veche ocină, iar cealaltă jumătate din Godeni au cumpărat-o <de la> Radul Grama, pentru 30 de florini. Domniei mele au dat un cal.

De aceea, le-a dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de... Nimeni <să nu cuțeze> să-i turbure, nici sudeț, nici globnic nici birari, nici nimeni altul dintre slugile și dintre boierii domniei mele, trimiși după milosteniile și muncile domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, <unul ca acela> va primi mare rău și urgie de la domnia mea.

Martorii: jupan Voico Dobrița, jupan Galeș vornic, jupan Stepan Turcul, jupan Cazan logofăt, Buriu spătar, Iova vistier, Oprișa paharnic, Linart stolnic, Gherghina comis, Radul stratornic.

Și eu, Costandin, care am scris după spusa domnului voievod, în cetatea București, luna februarie 10 zile, în anul 6969 <1461>, indiction 9.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCVII/80.

Orig., perg. (21,5×33), deteriorat, pecete atîrnată, căzută.

Copie ibidem, ms. 5236 f. 64—65.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 244—245. Trad. Nicolaescu, București, 101; D.I.R., B., 131.

1461 (6970) septembrie 27.

Mențiunea unui act de la Vlad Țepeș voievod pentru satul Călugăreni.

Și i-am dat domnia mea satul Călugăreni și hotarul, ca să fie hotarul de la metoh pe calea Giurgiului pînă în calea Prundului și din calea Prundului pînă în calea Mujdreanului și din calea Mujdreanului în jos pînă în vale și de acolo pă vale, ca să fie hotarul pînă unde se împreună cu balta Comanei, drept în

iazarul Cilniței. Aceste semne sînt scoase din chiar hrisovul măriei sale răposatul Vlad v<oe>v<od>, feciorul mării sale, răposatul Vlad voievod, ce este scris la leat 6970¹, adică 6970², septembrie 27. <1797 mart. 7, Grigore logofăt>.

Acte Grădișteanu.

Extras dintr-o trad.

EDIȚII. D.I.R., B., 132.

122

1463 (6972) noiembrie 12, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Radoslav și altora ocine la Dădilești.

† Многостѣмъ Божиѣмъ, Іо Радубъ коевода и господинъ въсен земли Оугро-владѣйскаго, сынъ Блада великаго коеводѣ. Дават господство ми сѣе повееніе слугамъ господства ми Радославѣ и Станчѣмъ и дъщеремъ Радославовымъ, Марине и Стае, яко да имъ естъ учина Радославова Сѣптъ Костѣ, и учина Станчулова, половина въ Дѣдѣлещи, понеже прѣиде прѣдъ господство ми Радославу и Станчу, яко си слагаше учини си учина Радославова Сѣптъ Костѣ и учина Станчулова половина въ Дѣдѣлещи, да сѣ въ единно. И дъще Радославова, Марина и Стае, да мѣ сѣ въ мѣсто сынове надъ учини и надъ въсе именїе. Кому се въ нихъ прибѣжитъ смрътъ, а учини и именїе да естъ оставшилъ, а прѣданка между ними да нѣст. И господства ми дадоше кѣмъ.

Того радѣ, имъ даде и господство ми да имъ естъ въ учинѣ и въ оубѣжъ, и ни въ коже непотѣковено, по речи господства ми.

Сведетелѣе: жупан Драгомир дворникъ, жупан Дѣка, жупан Казан Сахакъ, жупан Стонка Винтѣловъ, жупан Димитрѣ логотетъ, Дѣл вистѣмъ, Дѣтко столникъ, Иванъ пѣхарникъ, Нѣгоє комисъ и Брата Сѣптъ Костѣ и Данъ и Брата въ Кожѣи и Дадулъ и Мѣханъ въ Падѣшъ и Дадулъ въ Ракоци.

И азъ, Костяндинъ, исписахъ оу градъ Бѣкурѣши мѣсеца ноемвриа въ, в лѣтъ
хрѣстоу индиктѣи ѣи.

† Іо Радубъ коевода, многостѣмъ Божиѣмъ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă slugilor domniei mele Radoslav și Stanciul și fiicelor lui Radoslav, Marinei și Stăiei, ca să le fie ocina lui Radoslav Supt Coastă, și ocina lui Stanciul, jumătate din Dădilești, pentru că au venit înaintea domniei mele Radoslav și Stanciul de și-au amestecat ocinele: ocina lui Radoslav Supt Coastă și ocina lui Stanciul,

¹ Cu cifre arabe.

² Cu cifre chirilice.

jumătate din Dădilești, să fie unite. Și ficele lui Radoslav, Marina și Staia, să le fie în loc de fii asupra ocinelor și asupra întregii averi. Cui dintre dînșii i se va întimpla moarte, iar ocinele și averea să fie celor rămași, iar prădalica între dînșii să nu fie. Și domniei mele i-au dat un cal.

Deci le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni ne atins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir vornic, jupan Duca, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Dimitru logofăt, Lal vistier, Deatco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis și Brata Supt Coastă și Dan și Brata de la Cojoni și Dadul și Mihai din Padeș și Dadul din Racoți.

Și eu, Costandin, am scris în cetatea București, luna noiembrie 12, în anul 6972 <1463>, indiction 11.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CVIII/26.

Orig., perg. (20,8×25,2), pecete aplicată, căzută.

Indictionul greșit.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 246—247. Trad. Nicolaescu, *București*, 101—102; *D.I.R., B.*, 133.

123

1464 (6972) mai 30, București.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia satul Sevestreni.

† Милостїа Божїа, Іу Радулъ воєвода и господинь вѣсен земли Оугро-владѣнскон, сынъ Блада великога воєводѣ. Дават господство ми сїе повеленне господства ми свѣтому храму и свѣтон шентели свѣткѣа и живоначелнїж тронци, монастырю господства ми иже ест Козїа и наставнїку свѣткѣж шентѣли тѣж, егѹмену кѹр Симону и вѣсемже в Христе братѣа шерѣтажцима сѣ вѣ свѣтон шентѣли тоя, іако да им сѣт Севестрени вѣсен, понеже половинѹ покупнше вт Шолда за хїлїаду и шесть сто аспри и другѹ половинѹ покупнше вт Стонке за хїлїаду и шесть сто аспри.

Тѣго радї им даде и господство ми, да ест свѣтому монастырю вѣ шчинѣ и вѣ шѣвѣж и ни вт когѣже непотѣковено, по речн господства ми.

Сведетелїе: жѣпан Драгомир дворнїк, жѣпан Казач Саѣакѣв, жѣпан Дѹка, жѹпан Стонка Бинтилик, жѹпан Нѣгоє Борчев, жѹпан Димитрь логофет, Братѹл спатар, Лал вистїар Дѣтко столник, Иван пѣхарник, Нѣгоє колмс.

И азѣ Костандин, еже исписах ѹ град Бѹкѹреци, мѣсеца маїа л̄ влѣт̄ .сѹов, їндикто вї.

† Іу Радулъ воєвода, милостїа Божїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiu lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram și sfântului locaș al sfintei și de viață începătoarei troițe, mănăstirii domniei mele care este Cozia și nastavnicului acelui sfânt locaș, egumenului chir Simon și tuturor în Hristos frați cari locuiesc în acel sfânt locaș, ca să le fie Sevestrenii toți, pentru că jumătate au cumpărat-o de la Șolda pe o mie și șase sute de aspri și a doua jumătate au cumpărat-o de la Stoica pe o mie și șase sute de aspri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, să fie sfintei mănăstiri de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir vornic, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Duca, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dimitru logofăt, Bratul spătar, Lal vistier, Deatco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis.

Și eu, Costandin, care am scris în cetatea București, luna mai 30, în anul 6972 <1464>, indiction 12.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 48 (Cozia XIV/1).

Orig., perg. (20×28), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1849; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 90 și 215 f. 107.

Copii slave, ibidem, ms. 712 f. 399 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 66.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/47.

EDIȚII. Slav și trad Panaitescu, 247—248. Trad. Nicolaescu, *București*, 102; *D.I.R.*, B., 133—134. Facs. *D.I.R.*, B., 350.

124

1464 (6972) iulie 10, București.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița toate privilegiile lor anterioare, sate, bălți, vămi, un obroc anual în grâu și vin.

† Въ Христа Бога благоверныи и благочестивыи и Христолюбивыи и самодержавныи и миромъ Божиѣмъ помазаныи, Іо Радѹлъ воєвода и господинь и сынъ великаго Блада воєвода, милостію Божию и благымъ Божиѣмъ прозволєніѣмъ владѣащѣмъ и господствѹющѹмъ въ сєнъ земли Оуггровлахінскєи и Пмлашѹ и Флграшѹ хєрцєг. Благопрєзволєи господство мн, своимъ благымъ прозволєніѣмъ, чєстнымъ и светлымъ срдцємъ, и даровахъ сынъ всєчєстныи и благообразныи, нже надъ всьєкимъ чєстнымъ и даривъ, настоящи хрисєваѹлъ господства мн храмъ и шєнтєки прѣчєстыи владичицъ нашонъ Богородици и прєснодєкы Маріє и монастырю господства мн зовомое Тисмена, емже свѣтопочившии родитєл рѹднитєлѣ

господства ми Влада коевода многими вѣщи покрѣпи. Его радї и господство ми благопроизволих и семѸ, сице въ господствѣ....., и шеновити оубо помен рвдїтелѣк господства ми и животаже радї и спасенїа господства ми, сын храл прѣчистые владичицѣ хоцем оуствердїти еликоже по силѣ, елико и родител господства ми дарова въ члст и хвалж прѣскѣтыа владичицѣ, тако да помощнициѣ ми вждет въ страшныи день сжда.

Прѣвѣе потверждат господство ми и прилагат село Квмански Брвд с Топорном и Тисмѣна, елико вѣ Ангачшко и РѸшешко и влато Бистрец вт Тополца до БрѸзога ГрѸла, више КовачицѸ и при нем села ХрѸсова съ Галчишором.

И пакн приложил дѣд господства ми Мирча вонвода села Чаурн и <УнгѸрен> и Площина и Жарковец с Потоквл и ГѸшицѣ съ Новоселци и на Блатници, село Пестичево, що ест приложила госпожда Калиникїа, баба рвдїтелю господства ми Владу вонводе, и село Гогонно що приложил Авкач.

И стриц рвдителю ми Владу вонводе, Владуслав коевода, приложил свѣтлому Антонию на Водници село Жидовница и БрѸвеница и Бистрица и вирь средни вес на Желѣзних Брат и осмъ връшницъ десеток и ДѸнав вт Орѣхове Падине до хотара РѸшавскога и Голема Водн<ца> вт ДѸнава з Бахнином селищом съ врѣшинем и съ ливадами и ГлѸовница сва и Царовецъ. И еще и на Бани вт <Чоп Хано>шева кола на Братилов Ѣ-ток.

ГѸа вѣсѣ потвержда и придават господство ми, чьсть въ чьсты, тако да вждет слово рвдїтелю господства ми исплнено и нерѸшимо, тако да прїимж благословенїе, а не клеветѸ.

Такождере и села таа вѣсѣ и ешеже и Гагавѣц еже ест покѸпил Никодим вт старога Дана вонводе, да сжт въ слободж вт вѣсѣккѸх дажебах и слѸжебах, елика се находѸт въ с<лаалод>рѸжавном земли и шласти господства ми.

И потвлм да им ест и село.....ци, четврѣти дел и Фаркашици и Подѣ<ни и Бр>атїѸци. И еще им дават господство ми на вѣсѣкѸу години по Ѣ кжеби жита и по Ѣ возниаци вина.

И еще им ест поставил и шещанїе вт настоянїа тому свѣтлому монастырю..... вт вѣсѣх господарѣ, тако ни един господарѣ, а ни един владыка, да нѣст волен поставлѣти егѸмена тому монастырѸ, тѣкмо калѸгерн сами да поставлѣют..... тавлѣт и господство ми, а ино да нѣст.

Того ради <им дадох и господство ми тако> вѣсе вѸше писано, да ест монастырѸ вѣ шчннж и вѣ шѸавж и вѣ вечное вѣспоминанїе и вѣ пицѣ свѣтлом и божественнкѸм иноком, почевши вт швчнх вавъ, вт свини вав, вт пчел вав, вт винарства, вт кжеларства, вт посади, вт сѣнокосїа, вт талпи, вт подвода, вт повоз, рекши вт инѸх дажебах и слѸжебах и да им не смѣет позабавит тел селам, ни сждец, ни бан Тисмѣнски, нїхто вт вирчїе, понеже хто им позабавил, аще и владс един, то такови имат прїѸти велико зло и шргїе вт господство ми, а ино не шѣт битѸ, по реч господства ми.

Заклинаниѣ поставлѣтъ господство ми, тако по смръти господства ми, кого избереѣтъ господь Богъ бити господинь Влашкон Земли или въ срѣдечнаго плода господства ми или въ срѣдник или, по грѣсѣхъ нашихъ надстанетъ въ иноплеменик, да аще поновитъ и оутвердитъ и придастъ чѣстъ къ чѣстѣ господства ми, и того господь Богъ да почтетъ и оутвердитъ въ господство его; аще ли разоритъ и поршнитъ, и того господь Богъ да поразитъ и да үбѣетъ зде тѣломъ и къ шнелъ вѣцѣ дүшевно и да иматъ үчестіѣ съ Юдомъ и Яремъ и съ шнелми рекшихъ, кровь его на нихъ и на члдехъ ихъ, еже естъ и еждетъ въ вѣки, аминъ. И да естъ съперница свѣта Богородица.

Сеже свидѣтели сѣмү хрисовүлү: жупан Драгомир дворникъ и жупан Конко Доврица, жупан Казан логофетъ, жупан Стонка Винтилү, жупан Нѣгоѣ Борчевъ, жупан Дүка, жупан Дїа, логофетъ Димитръ, Братүл спатаръ, Дѣтко столникъ, Иванъ пахарникъ, Нѣгоѣ колмс.

Конка исписахъ въ градъ <Бүкү>раци, мѣсеца юліа ѿ, въ лѣтъ хсѣовъ.

† Іw Радүл ввевѣда, милостїа Божїа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul și cu mirul lui Dumnezeu uns, Io Radul voievod și domn și fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, hramului și locașului preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și mănăstirii domniei mele numite Tismena, pe care sfîntrăposatul părinte al părintelui domniei mele, Vlad voievod, cu multe lucruri a întărit-o. De aceea și domnia mea am binevoit <să-i fiu urmaș> și în aceasta, ca și în domnie și să înnoiesc dar pomana părintelui domniei mele și pentru viața și mîntuirea domniei mele, acest hram al preacuratei stăpîne vrem să-l întărim și cît ne este puterea cît a dăruit și părintele domniei mele pentru cinstea și lauda preasfintei stăpîne, ca să-mi fie ajutătoare în ziua cumplită a judecării.

Mai întii întărește domnia mea și dăruiește satul Vadul Cumanilor cu Toporna și Tismeana, cîta a fost Ligăcească și Rușească și balta Bistreț, de la Topolăța pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița și pe lingă ea, satul Hirsova cu Sălcișorul.

Și de asemeni, a dăruit bunicul domniei mele Mircea voievod satul Ceauri și <Ungurei> și Ploștina și Jarcoveț cu Potocul și Sușița cu Novoselți și la Blatnița, satul Pesticovo, pe care l-a dăruit doamna Calinichia, bunica părintelui domniei mele Vlad voievod și satul Sogoino, pe care l-a dăruit Lucaci.

Și unchiul părintelui meu Vlad voievod, Vladislav voievod, a dăruit sfîntului Antonie de la Vodița satul Jidovștița și Vrăbnița și Bistrița și vîrtejul

de la mijloc tot, la Porțile de Fier și zeciuală de la opt pescării și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la hotarul Rîșavei și Vodița Mare de la Dunăre și seliștea Bahnei cu nucii și cu livezile și Elhovița toată și Țarovețul. Și încă și la baie, de la roțile lui Ciop Hanoș de la Bratilov, zeciuală.

Acestea toate le întărește și le dăruiește domnia mea, cinste pentru cinste, ca să fie cuvîntul părintelui domniei mele împlinit și neclintit, ca să primesc binecuvîntare, iar nu blestem.

De asemenea și satele acestea toate și încă și Sagavățul, pe care l-a cumpărat Nicodim de la bătrînul Dan voievod, să fie slobode de toate dăjdiile și slujbele, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele.

Și după aceea, să le fie și satul. . . ști, a patra parte și Farcașești și Podeani și Bratiești. Și încă le dă domnia mea pe fiecare an cîte 10 găleți de grîu și cîte 2 butoaie de vin.

Și încă li s-a pus și făgăduiala de la întemeierea acestei sfinte mănăstiri, care este întărită și de toți domnii, ca nici un domn, nici vlădică, să n-aibă voie să așeze egumenul acestei mănăstiri, numai călugării singuri să așeze pe egumen, ei pe cine le va plăcea lor să așeze dintre frații lor, pe acela să-l așeze și domnia mea, și altfel să nu fie.

Deci <le-am dat și domnia mea ca> toate cele mai sus scrise să fie mănăstirii de ocină și de ohabă și spre veșnică pomenire și pentru hrana sfinților și dumnezeștilor călugări, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de vinărici, de găletărit, de posade, de cositul finului, de talpe, de podvoade, de cărături precum și de celelalte dări și slujbe. Și să nu cuteze să împiedice acele sate, nici sudet, nici banul Tismenii, nici vreunul dintre birari, pentru că cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, iar altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

Blestem pune domnia mea, ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rude sau, pentru păcatele noastre, ar sta din alt neam, dacă va înnoi și va întări și va adăoga cinste la cinstea domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui, dacă va nimici și va strica și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-lucidă, aici cu trupul, iar în cel veac sufletește, și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei cari au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin. Și să-i fie potrivnică sfînta născătoare de Dumnezeu.

Aceștia sînt martorii acestui hrisov: jupan Dragomir vornic și jupan Voico Dobrița, jupan Cazan logofăt, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Duca, jupan Diia, Dimitru logofăt, Bratul spătar, Deatco stolnic Ivan paharnic, Neagoe comis.

Coica am scris în cetatea București, luna iulie 10, în anul 6972 < 1464 >.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 49 (Tismana).

Orig., perg. (52,5×39), rupt și șters, pecete atârnată, căzută.

Cu trei traduceri din 1845, 1862 și 1912; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 75 v., 335 f. 218—219 v. și 711 f. 10v.—11.

Fotocopie la Acad. R.S.R., XX/48.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 248—253. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 30—33; *D.I.R., B.*, 134—136.

125

1464 (6972) august 12, București.

Radu cel Frumos voievod întărește mai multora satul Băleni și părți în alte sate.

† Въ Христа Бога благовѣрны и благочестивы и Христолюбивы и самодръжавны, Іо Радулъ воєвода и господинъ, сынъ Влада великога воєводѣ, милостїа Божїем и Божїем дароканїем вєлладажцѣми и господствѣжцѣми къ вѣсен земли Оугрволахїнскои и запалинским странам Ямлашѣ и Фаграшѣ херцег. Благопроизволи господство ми своим благым проивзволением, чистим и светлым срдцем господства ми и даровахъ сѣи вѣсечьстни и благообразни и иже над вѣсемн чьсти и даровѣ, надстѣжн хрисовѣа господства ми слѣгам господства ми Тѣдорѣ и братїам его, Никѣле и Станѣ и Мирче и Нѣнчѣла и Радулѣ и маломѣ Никѣле, іако да им ест оу Іашии вт Кѣртѣни вт половина, седемь делѣвѣ, и вт Бѣлгарскє третн дѣла. Іак Іандренѣ и братїам его, Татѣлаш и Бадн, да им сѣт Бѣлѣкни вѣсен.

Тѣа късѣ да им сѣт къ шчинѣ и къ шхабѣ, тѣм и тѣхъ децѣм, вѣнчѣтѣм и прѣвѣнчѣтѣм, до живота господства ми, почѣвише вт вєчнєго кама, вт свинїєго кама, вт пчеларства, вт кѣбеларства, вт днжнми, вт винарич, вт сѣнокосїа, вт талпи, вт послѣди, вт подѣвад, вт подѣвоз, пачеже вт вѣсєхъ слѣжѣвѣхъ и даждахъ, елико се нахѣдѣт къ самодръжавнои земли господства ми. И да нѣ не сметѣ вѣнтѣват ни сѣдѣц, ни глобник, ни бирчїи, ни инѣ ктѣм вт болѣр и вт слѣг господства ми, поснаѣемнѣхъ по милостєхъ и по работахъ господства ми, понеже ктѣм бї им позабавил, ащє и влас єдин, такоєки имат прїѣти велико зѣм и шргїѣ вт господства ми, іако невѣрник и прѣстѣпни: и посрамитєл сїемѣ хрисовѣлаш господства ми.

Щєже по сѣмрѣти господства ми, кого избєрет господѣ Богѣ вѣти господинѣ Вѣлашкон Земли или вт срдѣчнога плода господства ми или вт сѣрѣдникѣ господства ми или по грѣхѣм нашим, вт иноплеменик, тѣ ащє почѣтет и поновѣт

и оутвърдѣнт сѣа вишеписанна, и тогѡ господь Богъ да зкрѣпит въ господствѣ его; аще ли не поновит и не зтвердѣнт, анѡ разврѣнт, и тѡгѡ господь Богъ да оубѣет его здѣ тѣломъ, а въ бждѣши вѣк дѡшеа и да имат оучастіе съ Юдѡмъ и съ Ярѣемъ и съ онѣми рекшыми на господа Бога и спаса нашего, Исуса Христа, кръвъ его на нѣхъ и на члдохъ <нѣхъ, еже>¹ ест и бждет, аминь.

Сведетелѣе: жѡпан Драгомир дворникъ, жѡпан Дѡска, жѡпан Казан Сахакѡвъ, <жѡпан Ст>¹онка Бинтиловъ, жѡпан Нѣгѡе Борчекъ, Братѡла спатаръ, Димитръ Логофетъ, Пал вѣстѣларъ, Дѣтко столникъ, Иванъ пѣхарникъ, Нѣгѡе комисъ.

И азъ, Костандинъ, исписахъ ѡ градъ Бѡкѡрѡци, мѣсеца аугѡстъ, вѣ дѣнь, въ лѣтъ хѡцѡвъ.

† Іо Радѡла вѡвѡвѡда, милѡстѣа Божѣа господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn, fiul lui Vlad marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind în toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, herțeg al Amlășului și Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvointă, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele slugilor domniei mele, lui Tudor cu frații săi Nicula și Stan și Mircea și Nenciul și Radul și Nicula cel Mic, ca să le fie la Iași de la Curteani din jumătate, șapte părți și din Bulgari, a treia parte. Iarăși lui Andrei și fraților lui, Tatul și Badea, să le fie Băleanii toți.

Aceste toate să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților, cît va trăi domnia mea, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de vinărici, de cositul fînului, de talpe, de posade, de podvoade, de cărături, încă și de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara singur stăpînitoare a domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudet, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii și dintre slugile domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acestea mai sus scrise, și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă nu va înnoi și nu va întări, ci va nimici și pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aci cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei care au strigat asupra

¹ Loc rupt.

domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi, amin.

Martorii: jupan Dragomir vornic, jupan Duca, jupan Cazan al lui Sahac, <jupan St>¹ oica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, Bratul spătar, Dimitru logofăt, Lal vistier, Deatco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis.

Și eu, Costandin, am scris în cetatea București, luna august 12 zile, în anul 6972 <1464>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCI/1.

Orig., perg. (39×28,5), pecete atîrnată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaiteescu*, 253—255. Trad. Ghibănescu, *Codrescu*, II (1934), 145—147; Nicolaescu, *București*, 103—105; *D.I.R., B.*, 136—137, sub 1469. Facs. Nicolaescu, *l.c.*

126

<1464 septembrie 1 — 1465 august 31> 6973, București.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia satele Jiblea, Șerbănești ș.a.

6973. Radul voevod sin Vlad voevod Basarab cel Mare, sin Mircii voevod, nepotul Radului voevod, mănăstirii Cozii pentru satele Jăblea și Șerbăneștii i proci...

Și s-au scris hrisovul în orași în București.

După: *Cronologia tabelară*, p. 25—26, (nr. 31).

Rezumat.

127

1464 (6973) octombrie 28, București.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Snagov mai multe sate, vii, mori și vama Prahovei.

† Иже елции дѣхуемъ божіемъ водѣт-сѧ, сѧи сѧт сынове божіи, иже <речетъ божественны апостолъ, еможе въ слѣдѣ> текѣци подвигуемъ добримъ подвижащимъ сѧ, желаемъ въсприимъ жизнь, а земляныи земанъ оставишѧ и къ небеси прилѣпише се, блаженъ ѡнь иже гласъ радванія слышаше, егоже присно слышѧт :

¹ Loc rupt.

„Прїидѣте благословени отца моего, наследствїите сѧ яко оуготовано ест царствїа вт сложенїе мѹра.

Иже и азъ благовѣрны и благочестивы и Христолюбивы и самодръжавны, Іу Радѹлак воєвода и господинь, синь Блада великаго воєводе, милостїа Божїем и Божїем дарованїем владѣащѹми и господствѣащѹми въ всен земли Оуггровлахїнскои и западинским странама, Ямлашѹ и Фагарашѹ херцег, иже въ силѣ благопроизволи господство ми, своимъ благїамъ произволенїемъ, чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ, яко прославити прославлѣшааго ма Бога на прѣстоле свѣтопочившихъ рудїтелеіе господства ми и съ славожъ възнесенаго мѣ. Сеже въсполнѣнж и господство ми, «яко» мнози царїе въ царствїа си въселише се, нж малы небеснаго царствїа наследоваше, сиѹ радї» тѣщжъ «бо се и азъ не тѣчїжъ сїе царство» оправити, нж присно и в дѣшжъ собжъ съмотрѣти, тѣмъ радї дарова господство ми съи въсечѣтное и» благо«свразное и прѣпочитаное, и»же надъ въсѣми чысты и даривъ надстожъ повелѣнїю господства ми, храмѹ и обитѣли свѣтомуѹ «монастироѹ» вт Гнѣгѹкъ «же ест въведе»нїе прѣскѣтѣи владичици нашии Богородици и чистнѣишомѹ иже въ свѣщенно-иноковѹхъ, наставникѹ и «оучителю словеснаго стада «христова» старцѹ попу Бинїаминѹ, потомъ въсѣмъ братїамъ елико сѣт о Христѣ въ монастыр, яко да «силъ ест села на имѣ» Фрингишащи и Дѡврѹшащи и Изборани и Тѡрбаци и Германѣщи и Градїщѣ и Бърсащи и Кръчмари четвърти дѣла и Бѣбѣни четвърти дѣла и планина Гръбова и вт Стравщи нѹхъ дѣла и вт Калѹгарѣни нѹхъ дѣла и Флорѣюа и планина Манѣва и вт..... и селнцѣ и виноград вт Тръговище и виноград вт Подгорїе и к чѣлѣди ацигани и четири воденици на Дидрѹхъ. И варѣ коа села сѣ пазнан водѣнице до колѣ сѣ биле господства, тїжъ да нѹхъ пазит и направит егда сѧ развалѣт; и кама вт Прахѹва половина и виноград вт Тополовѣни цо ест господско.

Въ дни оубо господства ми, да ест волнъ господство ми бѣди вт кое мѣсто довѣсти и поставити егѹмена. И по смрѣти господства ми, бѣди въ дни коимъ господаремъ, да не бѣдетъ волнъ господарѣ поставити егѹмена вт инѹхъ странахъ, ни калѹгере поставити егѹмена вт инѹхъ монастырѣхъ, нж да си поставетъ егѹмена вт братїа вт монастыр, варѣ кого любитъ и ни въси и да бѣдетъ до смрѣти мѹ, да бѣдетъ волни да го поменяжт вт тѹго часъ что го поставетъ, да егда смрѣтъ и ни да сѣ волни иного поставити. И тїжъзи села монастырскїа, Фрингишащи и Дѡврѹшащи и Изборани и Тѡрбаци «и Германѣщи и» Граднцѣ и Бърсащи и Кръчмари и Бѣбѣни и вт Стравщїи и в Калѹгарѣни и ни єдинъ правитѣлъ господскїи да нест «волнъ бантѣвати» овѣмъзи села, ни кѣлар, ни пчеларе, ни джмарѣ, ни никто что възѣти вт елика ест господскаа достоанїа, тако«ждере вт» виноградъ коли сѣтъ монастырю, винарнчъ да имъ сѧ не възметъ, а биръ да плашатъ и посадѣ и вонскѹ да чинитъ.

Тїжъ въсѣ да сѣтъ свѣтому монастырю въ вѣкы въ вчинѣ и въ вѹхабж и божественїимъ иноковѹмъ въ вѣчнои въспоминанїе свѣтопочившихъ родитѣлъ господства ми, потомъ и господство ми, понеже кто се би покуснлъ позаблѣвити аще в

ВЛАС ЕДИН, ТО ТАКОВЫ ИМАТ ПРѢАТИ КЕЛИКО ЗЛО И ШРГѢ ШТ ГОСПОДСТВА МИ ТАКО НЕВѢРНИК И ПРѢСТѢПНИК И ПОСРАМИТЕЛ СЪЕМУ ПОВЕЛѢНІЮ ГОСПОДСТВА МИ.

ЗАКЛИНАНІЕ ПОСТАВЕТ ГОСПОДСТВО МИ, ПО СЪМРЪТИ ГОСПОДСТВА МИ КОГО ИЗБЕРЕТ ГОСПОДЬ БОГЬ ВЪИТИ ГОСПОДИНЬ БЛАШКОН ЗЕМАН ИЛИ ШТ СРЪДЕЧНАГО ПЛОДА ГОСПОДСТВА МИ, ИЛИ ШТ СЪРЪДНИК ГОСПОДСТВА МИ, ИЛИ ПО ГРѢСЕКЪ НАШИХ ШТ ИНОПЛЕМЕНИК, ДА АЩЕ ПОЧТЕТ И И ПОНОВИТ И СЪХРАНИТ И ОУТВРЪДИТ СЪЕ ПОВЕЛѢНІЕ ГОСПОДСТВА МИ, ТШГО <ГОСПОДЬ БОГЬ ДА ОУТВРЪДИТ И ДА> СЪХРАНИТ И ОУКРѢПИТ ВЪ ГОСПОДСТВѢ ЕГО; АЩЕ ЛИ ПОСРАМИТ И ПОПЕРЕТ, ТШГО ГОСПОДЬ БОГЬ ДА ОУБИЕТ ЕГО ЗАЕ ТѢЛШМ И ВЪ БЖДЪШИМ ВѢК ДЪША ЕГО И ДА ИМАТ ОУЧЛСТІЕ СЪ ЮДЖ И СЪ ЙРЪЕМ И СЪ ИНКЪМИ РЕКШИМИ НА ГОСПОДА БОГА, СПАСА НАШЕГО, ІУСУСА ХРИСТА, КРЪВЬ ЕГО НА НУХ И НА ЧАДОУ ИХ, ЕЖЕ ЕСТ И БЖДЕТ КЪ ВѢКЪИ, АМИН.

СКЪДѢТЕЛІЕ: МИТРОПОЛИТ ОУГРОВЛАХІНСКЫ КҮР ІУСЕНФ, ПОТОМ ЖҮПАН ДРАГОМИР ДВОРНИК, ЖҮПАН БОЖКО ДОБРИЦА, ЖҮПАН ДУКА, ЖҮПАН КАЗАН БАХАКОВ, ЖҮПАН СТОИКА БИНИЛОВ, <ЖШАН НѢГОЕ> БОРЧЕВ, ЖҮПАН ДИМИТРЬ ШВГШФЕТ, ДѢТКО СТОЛИК, БРАТУЛ СПАТАР, ЛАЛ ВИСТІАР, ИВАН ПЕХАРНИК, НѢГОЕ КОМИС.

<КО>ИКО ПИСЕХ, ШКТОВРИ КИ ВЪ ГРАД БҮКҮРЕЦИ, ВЪ ЛѢТ ШЗОГ, ИНДИКТИШН ГІ.

† ІУ РАДУЛ КИВЕВДА, МИЛОСТІА БОЖІА ГОСПОДИНЬ.

† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, cum <spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă> mergîndu-i cei ce se străduesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești lăsîndu-le pămîntului și de ceruri alipindu-se, au auzit acel glas fericit de bucurie, pe care, veșnic îl și aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu să moșteniți împărăția care este gătită vouă de la întemeierea lumii ». Care și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn, fiul lui Vlad marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind în toată țara Ungrovlahiei și a părților de peste munți, herțeg al Amlașului și Făgărașului, care cu putere a binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă pe scaunul sfintrăposăților părinților domniei mele. Aceasta amintindu-mi și domnia mea că mulți împărați s-au veselit în împărăția lor, dar pușini au moștenit împărăția cerurilor, < așa dar > m-am grăbit și eu < nu numai > să cîrmuiesc < această împărăție >, ci pururea să socotesc și pentru sufletul meu. De aceea, a dăruit domnia mea această atotcinstită și cu frumoasă față și < preacinstită > care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, porunca de față a domniei mele hramului și lăcașului sfintei < mănăstiri > de la Sneagov, care este vovidenia preasfintei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și preacinstitului între ieromonahi, nastavnicul < și învățătorul >, turmei cuvîntătoare < a lui Hristos >, starețului popii Viniamin, după aceea tuturor fraților cîți sînt în Hristos în mănăstire, ca < să le fie satele anume >: Fringhișești și Dobrușești și Izvorani și Turbați și

Ghermănești și Gradiștea și Bîrsești și Cîrcimari a patra parte și Băbeanii, a patra parte și muntele Gîrbova și din Straoști partea lor și din Calugareani partea lor și Floreaiul și muntele Manii și din... și via de la Tîrgoviște și via de la podgorie și 20 de sălașe de țigani și patru mori la Didrih. Și oricîte sate au păzit morile, cît timp au fost domnești, acelea să le păzească și să le dreagă cînd se strică; și vama de la Prahova jumătate și via de la Topoloveni, care este domneasă.

Iar în zilele domniei mele să fie volnic domnia mea din orice loc să aducă și să pună egumen. Iar după moartea domniei mele, în zilele oricărui domn, să nu fie volnic domnul să așeze pe egumen din alte părți, nici călugării să așeze pe egumen din alte mănăstiri, ci să-și așeze egumen dintre frații din mănăstire, pe oricine le va plăcea lor tuturor și să fie pînă la moartea lui, să nu fie volnic să-l schimbe din ceasul cînd l-au așezat, pînă ce va muri și nici să aibă voie să așeze altul. Și acele sate mănăstirești: Fringhișești și Dobrușești și Izvorani și Turbați <și Ghermanești> și Grădiștea și Bîrsești și Cîrcimari și Băbeani și din Straoști și la Călugăreani nici un dregător domnesc să nu fie volnic să turbure acele sate, nici găletar, nici albinari, nici dijmari, nici nimeni să nu ia ceva din cît este venitul domnesc; de asemenea din viile care sînt ale mănăstirii să nu li se ia vinărici, iar birul să-l plătească și posadă și oaste să facă.

Acestea toate să fie sfintei mănăstiri în veci, de ocină și de ohabă și dumnezeieștilor călugări de hrană și spre veșnică pomenire a sfîntrăpoșaiilor părinți ai domniei mele, apoi și domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și un batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va păzi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela <domnul Dumnezeu să-l întărească> și să-l păzească și să-l împuternicească în domnia lui. Dacă va batjocori și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul său și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți cari au strigat asupra domnului Dumnezeu, mîntuitorul nostru, Iisus Hristos: sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: mitropolitul Ungrovlahiei chir Iosif, după aceea jupan Dragomir vornic, jupan Voico Dobrița, jupan Duca, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stoica al lui Vintilă, <jupan Neago>e al lui Borcea, jupan Dimitru logofăt, Deatco stolnic, Bratul spătar, Lal vistier, Ivan paharnic, Neagoie comis.

<Co >ico am scris, ocotombrie 28, în cetatea București, în anul 6973<1464>, indiction 13.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso, în sec. XVII>: carte de ocol a mănăstirii.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 50 (Snagov).

Orig., perg. (48×37), rupt, pecete atârnată, căzută.

Cu o trad. din 1843; alte traduceri ibidem, mss. 353 f. 4 și 6—7, 354 f. 4—5 și la Academia Republicii Socialiste România, CMXII/3.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/49.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 255—260. Trad. Nicolaescu, București, 105—106;

D.I.R., B., 137—138.

128

1465 (6974) octombrie 14, București.

Radu cel Frumos voievod scutește de orice vamă două căruțe ale m-rii Cozia, indiferent de ce vor transporta.

† Милостію Божією, Іу Радулъ воєвода и господинъ въсен земан Уггровлахтинскон, сынъ великога Владъ воєводе. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми свѣтому храму и шентели свѣтѣи и жиконачелѣи тронци и свѣтому монастиру еже ест Козїа и наставнику и учителю словеснаго стада Христова, егумену кѹр Симону и въсем братїам, елици сѣт въ свѣтом монастирѣ еже в Христѣ, іако тѣмго монастира две телеги да ходит свободно и да кѹпчѹвает прѣвое сол на шнах, еже кѹповати, вамѣ да не дават, ниже вт возилници винном, ниже вт рибки, ниже вт инол кѹпан, нигде вамѣ да не дават по въси трѣговн и по въси бродоке вт Гезерин даже и до Браил, ниже по вамах планинсках, нигде вамѣ да не даваѣт, понеже приложн господство ми сїе дарованїе съ въсем ѹсрѣдїем, іако да се хранит свѣты и божественн иноци, въ вѣчное въспоминанїе свѣтопочѣвших рѣдїтел господства ми, потом и господства ми.

И да не смѣет позабавит тѣхзи две телеги, ни сѣдци, ниже паркалаби по врашоу идеже сѣт трѣговн, ниже дворници, ниже камешн, ништо вт болѣр и вт слѹг господства ми, понеже кто ли им би позабавил аще и влас еднн, то таковн имат прїети велико зло и шргїе вт господство ми, како прѣслѹшник и неѣрник сїемѹ повелѣнію господства ми. И ино нѣст, по реч господства ми.

Писахъ Лацко, шхтокрїи дї, ѹ настолни град Бѹкѹрѣци, въ лѣт $\widetilde{\times}$ СѹДА.

† Іу Радулъ вѣвѣда, милостїа Божїа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintului hram și locaș al sfintei și de viață începătoarei Troițe și sfintei mănăstiri care este Cozia și nastavnicului și învățătorului turmei cuvântătoare a lui Hristos, egumenului chir Simon și tuturor fraților, ciți sînt în sfînta mănăs-

tire întru Hristos, ca două căruțe ale acelei mănăstiri să umble slobode și să cumpere, mai întâi sare la ocne, pe care cumpărînd-o să nu dea vamă, nici de la butoaiele cu vin, nici de la pești, nici de la altă cumpărătură, nicăieri să nu dea vamă la toate tîrgurile și la toate vadurile, de la Severin pînă la Brăila, nici la vămile munților, nicăieri să nu dea vamă, pentru că a dăruit domnia mea această danie cu toată osîrdia, ca să se hrănească sfinții și dumnezești călugări, spre veșnică pomenire a sfintrăposaților părinților domniei mele, apoi și domniei mele.

Și să nu cuteze să împiedice acele două căruțe, nici sudeț, nici pîrcălabi de orașe, unde sînt tîrguri, nici vornici, nici vameși, niciunul dintre boierii și dintre slugile domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un neascultător și necredincios al acestei porunci a domniei mele. Și altfel nu este, după spusa domniei mele.

Am scris Lațco, octombrie 14, în cetatea de scaun București, în anul 6974 <1465>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 51 (Cozia XLVII/3).

Orig., perg. (28,5×24), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XIX și din 1914; altă trad. *ibidem*, ms. 209 f. 29v.

Copii slave *ibidem*, ms. 712 f. 301v. și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 69—70 și XI/251 (cu trad.).

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/51 și LXXIV/45.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 334—335, sub 1466. Slav și trad. *Panaïtescu*, 260—261.

Trad. Nicolaescu, *București*, 107—109; *D.I.R.*, B., 139. Facs. Nicolaescu *l.c.*; *D.I.R.*, B., 351.

129

1465 (6974) noiembrie 5, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Vrabeț și fraților săi satele Padeșul-de-Sus și Slăvileștii, precum și părți în alte sate.

† Бъ Христа Бога благоверни и благочестивни и Христороубки и самодръжавни, Іо Радулъ воєвода и господинъ, синни великого Блада воєводе, милостѣм Божіеж и Божіем дарованіем шладалшѣми и господствѣшѣми въсен земли Угровлажискои и западинским странам, Ямлаиш и Фаграшоу херцег. Благопронзволи господство ми, своим благым произволеніем, свѣтлым и чѣстим срѣдцем, и даровах сини въсечѣстни и благообразни и прѣпочтани иже над въсѣми чѣстъ и дарок, настожи повелѣніе господства ми, саугам господства ми, ... ѡ Бралец и братіам его, Драгомирѣ и Никѣле и Гюрге и Мѣтне сѣ

синове си, іако да им ест Падеш Горски и . . . . . > и вт Рошіа Шжрецова трети дел и вт Рошіа . . . . . > Славѣюва трети дел и . . . . . и трети дел вт Пискѣпци, варе колико пѣрдалике сѣ и вт Бужореци пол и Беривоци и вт Вѣдѣни пол и Слѣвляци.

Твого радї тїа вѣсѣ да им ест вѣ вчинѣ и кѣ вхавѣ, тѣм и децам нх, ввѣчетом и прѣвѣчетом, почевши вт вѣчного вѣм, вт свинного вѣм, вт пчеларства, вт кѣвларства, вт джми, вт винарич, вт глоби, вт повоз, вт подвод, рекши вт вѣсѣх слѣжвах и дѣжвах великих же и малих, вѣлика се находит вѣ самодрѣжавнои земли и вѣласти господства ми. И да нх не смеѣт бантовати ни сѣдец, ни глобник, ни бирѣе, ни ништо вт болѣр и вт правитѣл господства ми, послаемих по милостѣх и по работах господства ми, понеже кто ли им би позабавил аще и вѣас един, то такови имат прїети вѣлико зло и вргїе вт господство ми, како прѣстѣпник и невѣрник повелѣнїе господства ми.

Щеже и по смрѣти господства ми, кого произволит господь Богъ <вѣити> господнїк Вѣлашкон Земли, или вт срдѣчнаго плода господства ми, или <вт сѣродник> господства ми, или по грѣхом <нашимъ> вт ино>племенник, аще почѣтѣт и поновит и ствердїт сїе повелѣнїе господства ми, и твго господь Богъ да <ствердї>т и да сѣхранит вѣ господствѣ его; аще ли не почѣтѣт и не поновит и не ствердїт сїе повелѣнїе, <нѣ раз>врит и расипет, и твго господь Богъ да разорит и да вѣѣет зде тѣлом, а вѣ вѣдѣщих вѣк дѣша его и да имат вѣчастїе сѣ Іудом и сѣ Ірїем и сѣ вниими Іудеи еже вѣзѣпнше на Христа Бога спаса нашего, крѣвѣ его на нх и на чедоу нх, еже ест и вѣдет кѣ вѣкы, амин.

Свѣдѣтелїе: жѣпан Драгомир дворник, жѣпан Бонко Добраца, жѣпан Дѣка вт Гречи, жѣпан Стопка Винтилов, жѣпан Нѣгое Борчек, жѣпан Димитръ лвогфет, Братѣль спатар, Пал вистїар, Дѣтко столник, Иван пѣхарник, Нѣгое комис.

Ізъ <Ла>чко писах, ноеврїа ѣ, вѣ град Бѣкѣреци, кѣ лѣт хсѣод.

† Іw Радѣа ввевївда, милостїа Божїеа господнїк.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitor, Io Radul voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și a părților de peste munți, herțeg al Amlășului și Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă luminată și curată și am dăruit această atotcinstită și cu frumoasă-față și preacinstită care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, porunca de față a domniei mele, slugilor domniei mele. . . Vrabeț și fraților săi, lui Dragomir și lui Nicula și Gheorghe și Mînea cu fiii lor, ca să le fie Padeșul-de-Sus și. . . și din Roșia lui Știrbeț a treia parte și din Roșia lui Slăveiu a treia parte și. . . și a treia parte din Piscupești oricîte sînt prădalice și din Bujorești jumătate și Berivoești și din Vadeani jumătate și Slăvilești.

De aceea, acestea toate să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albînărit, de găletărit, de dijme, de vinărici, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte se află în țara singur stăpînitore și în stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure, nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii și dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător și necredincios al poruncii domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu < să fie > domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau < din rudele > domniei mele, sau pentru păcatele < noastre din > alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă nu va cinsti și nu va înnoi și nu va întări această poruncă, ci va nimici și va risipi, și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei cari au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Dragomir vornic, jupan Voico Dobrița, jupan Duca din Greci, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dimitru logofăt, Bratul spătar, Lal vistier, Deatco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis.

Eu, Lațco, am scris, noiembrie 5, în cetatea București, în anul 6974 < 1465 >.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CXXXIV/12.

Orig., perg. (34,7×29,5), rupt și șters, pecete atîrnată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 261–264. Trad. Nicolaescu, București, 109–110;

D.I.R., B., 139–140.

130

1466 (6974) iunie 8.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Dragomir parte din Topolnița.

† Многостїж Божїеж, Іу Радѣлъ воєвода [Радѣлъ] и господинь кѣсен земли Оугршвѣлахїнскон, сынъ великагѣо Влада конкодѣ. Дават господство ми сїе повеленїе Драгомирѣ съ сыновн мѣ и братѣ мѣ Станкѣ съ сыновн си, тако да им ест ѡт Тополницѣ ѡсми дѣл, понеже ѡ купнше ѡт попа Драгоше и ѡт Брата за три ста аспры, ѡт тѣх дѣл, четвѣртїн дѣл. И господствѣ ми дадоше кон.

Того ради им даде и господство ми да им ест въ учинъ и въ шѣбъ и ни въ когоже непотѣковенно по речи господства ми.

СРЕДЕТЕЛІЕ: жѣпан Нѣг дворник, жѣпан Драгомѣр Шанек, жѣпан Воико Добрица, жѣпан Казан Гахаков, жѣпан Дѣна, жѣпан Димитѣр логофѣт, Дѣстко столник, Братѣл <спатар>, Лал кистнаръ, Иван пѣхарник, Пипер столник, Мирча комис.

И азъ, Стан логофѣт, <писасх>, егда се врати господство ти въ Тисмѣна . . . . ., хѣди господство ти тамъ, мѣсеца юнѣа и <днь въ лѣкто <хсц>од.
† Іо Радѣа коевода, милостѣа Божѣа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul [Radul] voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă lui Dragomir cu fiii lui și fratelui lui, Stancu, cu fiii săi, ca să le fie din Topolnița a opta parte, pentru că au cumpărat-o de la popa Dragoș și de la Bratu pentru trei sute de aspri, din partea lor, a patra parte. Și domniei mele au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag vornic, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Voico Dobrița, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Diia, jupan Dimitru logofăt, De<teo stolnic>, Bratul <spătar>, Lal vistier, Ivan paharnic, Piper stolnic, Mircea comis.

Și eu, Stan logofăt, <am scris>, când s-a întors domnia ta de la Tismana . . . a umblat domnia ta acolo, luna iunie 8, în anul <69>74 <1466>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. Reg. Porțile de Fier, Tr. Severin, nr. 1242.

Orig., perg. (16×28), șters, pecete timbrată, căzută.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 140—141.

131

1467 (6975) ianuarie 15, București.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia toate bălțile și gârlele de la Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței.

† Милостію Божією, Іо Радѣлъ коевода и господинъ въсем земан Уггровлахѣискон, сынъ Блада великого конкодѣ. Дават господство ми сѣ повелѣніе господства ми скѣтомуу храмѣ и скѣтон шентѣлы скѣтыж и живоначелнѣи тронци, мннастирю въ Козіе и егулену и наставнику скѣтыж шентѣлы тож, кѣр Симон, и въсем братнам шже въ Христѣ шбрѣтажцим см въ скѣтон шентѣлы тож, шко да им сѣт блати и грѣла въ Сѣпатѣла право на Дуняе, ми

по воду и по Дунаву, долѣ, до устїа Бловнице, све по воду. Понеже прѣнде пред господство ми егүмен Симон, та му даде господство ми слугки господства ми Драгоа и Гою шт Фѣкжени и Гүреша шт Фрѣццалеши и шт Флочн, Петра прѣгара и Бүдүшлвѣ, та им сү далки хотар по воду, күде пишеть книга господства ми. Того ради да им ест въ шчинѣх и въ шхабѣх. И вѣре що ест доход тѣм блатум и грѣлум, вама шт рибѣ, вѣсе да ест свѣтон швнтѣли тон. И инѣ никто да не метехат, ни прѣкжлаки Флочем, ни браницари, нї инѣ ктв шт болѣри и шт правитѣли господства ми, понеже кто им би позабавил аще и влас един, таковн зло шет патит шт господства ми.

И пак, вкѣ Флочани, тако ви говорим господство ми, да сѣт волни калүгери да полагажт ватаски и ини правителѣ по нѣх блата, а ви работү да немате. И вѣре гдѣ се натоварит кола рибү шт нѣх блата, или ү Стѣнке или оү Бордүшани или ү Фѣкженики, или оү Блѣдѣнки и оү Благодеши или оү Корнѣнки, да сѣт волни калүгери да вѣзнимажт вамү и перперү, а инѣ никто да не метехат. И вѣре кто бѣ прѣстжпна сѣе повелѣнїе господства ми, таковы имат прѣжткѣ велико залв и шргѣе шт господства ми, по речн господства ми.

Сведетеелѣ сѣемү повелѣнїю господства ми: жупан Нѣг дворник, жупан Дска, жупан Драгомнр үдрицев, жупан Казан логофет, жупан Нѣгоѣ Борчев, жупан Штанчүл Шююмүл малки дворник, Дѣтко столник, Братүл спатар, Лал вистилар, Иван пѣхарник, Мнрча комнс, Штан и Радүл страторници.

И азъ, Штан, писах ү град Бүкүряци, мѣсеца гемарїи еї, въ лѣт шцоѣ, индїктїи еї.

† Іу Радүл вивевда, милостїа Божїеа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad mare voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram și sfântului locaș al sfintei și de viață începătoarei troițe, mănăstirii de la Cozia și egumenului și nastavnicului acelui sfânt locaș, chir Simon și tuturor fraților care locuiesc întru Hristos în acel sfânt locaș, ca să le fie bălțile și gîrlele de la Săpatul, drept la Dunăre, dar pe apă și pe Dunăre în jos, pînă la gura Elovniței tot pe apă. Pentru că a venit înaintea domniei mele egumenul Simon de i-a dat domnia mea pe slugile domniei mele Drăgoi și Goe din Făcăieni și Gureș din Frățilești și din Floci, Petre pîrgarul și Budușlov, de li-au dat hotar pe apă, pe unde scrie cartea domniei mele. De aceea, să le fie de ocină și de ohabă. Și oricît este venitul acelor bălți și gîrle, vama din pește, totul să fie al acelui sfânt locaș. Și nimeni altul să nu se amestece, nici pircălabii Flocilor, nici brăniștari, nici nimeni altul dintre boierii și dintre dregătorii domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica și cu un fir de păr, acela va păți rău de la domnia mea.

Și iarăși vouă flocenilor, astfel vă vorbește domnia mea, să fie volnici călugării să-și așeze vâtafii și alți dregători pe la bălțile lor, iar voi să nu aveți treabă. Și oriunde se încarcă carele cu pește de la bălțile lor sau la

Steanca sau la Bordușani sau la Făcăiani sau la Vlădeani și la Blagodești sau la Corneani, să fie volnici călugării să ia vama și perperul, iar altul nimeni să nu se amestece. Și oricine ar călca această poruncă a domniei mele, acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, după spusa domniei mele.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Neag vornic, jupan Duca, jupan Dragomir al lui Udriște, jupan Cazan logofăt, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Stanciul Șoimul vornic mic, Deatco stolnic, Bratul spătar, Lal vistier, Ivan paharnic, Mircea comis, Stan și Radul stratornici.

Și eu, Stan, am scris în cetatea București, luna ianuarie 15, în anul 6975 <1467>, indiction 15.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso rom.:> De la balta Căbălu.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 52 (Cozia XL/2).

Orig., perg. (20×38), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1849; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 251 și 215 f. 413—414.

Copii slave ibidem, ms. 712 f. 359v.—360 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236, f. 71—72.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România- XX/52.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 335. Slav și trad. *Panaitescu*, 264—266. Trad. *Iliescu*, 21—22; *Nicolaescu, București*, 110—111; *D.I.R., B.*, 141—142. Facs. *D.I.R., B.*, 352.

132

1468 (6976) mai 18, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Dălban jumătate din muntele Andrian.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Радѹль воєвода и господинь въсен земли Ѣгровлахїтскои, сынъ великога Блада воєводѣ. Дават господство ми сѣе пожеланїе Дълбанъ съ сыновя мѡ, яко да мѡ ест планина въ Андрийн пол, понеже покѡпи въ Житїан за тѡ аспри и господствѡ ми кон. Сего радї да мѡ ест въ вчинѡ и въ вхлѡб и ни въ когожде непотѣкновено по речи господства ми.

Свѣдѣтели: жѡпан НѢг дворник и жѡпан Дѡка и жѡпан Драгомир Ѣдрищев и жѡпан Казан логѡфет, Братѹл спатар, Дѣтко столник и Блад вистїтар, Бинтило пахарник, Мирча комис.

Лазко писах, маа нї, у град Бѡксрещи, въ лѣт 7305.

† Іѡ Радѹль воєвода, милостїа Божїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă lui Dălban cu fiii lui, ca să le fie muntele de la Andrian jumătate, pentru că a cumpărat de la Jitian, pentru 330 aspri și domniei mele, un cal.

De aceea să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag vornic și jupan Duca și jupan Dragomir al lui Udriște și jupan Cazan logofăt, Bratul spătar, Deatco stolnic și Vlad vistier, Vintilo paharnic, Mircea comis.

Lațco am scris, mai 18, în cetatea București, în anul 6976 <1468>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 1.

Orig., perg. (13,5×20,5), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Vlad Călugărul*, 376—377 și *Doc. sl.-rom.*, 18—19; Ghibănescu, *Surete*, I, 283—284; Panăitescu, 266—267. Trad. *D.I.R.*, B., 142.

133

1469 (6977) ianuarie 17, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Oprîș, fraților și verilor săi jumătate din satul Vîrloni, peste care ei s-au înfrățit.

† Милостїа Божїа, Іо Радулъ воєвода и господинъ въсен земли Оугро-влахїнскои, сынъ Влада великаго воєвода. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми саздам господства ми Оприше съ братїам си и съ братучедом нх Станчуа и Душман и Балак, тако да им ест оу Брълони пол, понеже прїиде Оприше съ братїа си пред господство ми, та си оуложи братучедїа си, Станчуа и Душман и Балак над половину шт Брълони, да си сѣ братїа неразделени въ вѣкы. И каре комѣ се шт нїх прилучит съмръть, прѣданка въ нїх да нѣст, ну да ест шчина штавшим. И господству ми дадоше кон.

Того радї да им ест въ шчинѣ и шхабѣ и ни шт когоже непотъкновено, по речи господства ми.

Сведетеле: жупан Нѣг дворник, жупан Дўка, жупан Драгомир Удрицев, жупан Казан логѣфет, жупан Нѣгое Борчек, Дѣтко столник, Братулъ спатар, Мирча комис, Балкулъ вистїар, Внтїла пахарник, Стан и Бадк страторници.

И азъ Милоко писах, у град Бўкўреци, генарїи зї, въ лѣт шсѣоз.

† Іо Радулъ воєвода, милостїа Божїа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată Țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Oprîșe cu frații și cu verii lor, Stanciul și Dușman și Balea, ca să le fie în Vîrloni jumătate, pentru că a venit Oprîșe cu frații săi înaintea domniei mele, de și-a așezat pe verii săi Stanciul și Dușman și Balea, peste jumătate din Vîrloni, ca să-i fie frați nedespărțiți în veci. Și oricăruia

dintre dînşii i s-ar întîmpla moarte, prădalica la dînşii să nu fie, ci să fie ocina celor rămaşi. Şi domniei mele au dat un cal.

De aceea, să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag vornic, jupan Duca, jupan Dragomir al lui Udrişte, jupan Cazan logofăt, jupan Neagoe al lui Borcea, Deatco stolnic, Bratul spătar, Mircea comis, Vileul vistier, Vintilă paharnic, Stan şi Badea stratornici.

Şi eu, Milco, am scris în cetatea Bucureşti, ianuarie 17, în anul 6977 <1469>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CLXX/3.

Orig., perg. (17×26), pecete aplicată, căzută.

Copie ibidem, ms. 5236 f. 162.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 267—268. Trad. Nicolaescu, Bucureşti, 111—112;

D.I.R., B., 142—143. Facs. D.I.R., B., 353.

134

1469 (6977) iunie 28, Bucureşti.

Radu cel Frumos voievod întăreşte lui Dragul şi rudelor sale seliştea Murtăşeştilor, seliştea Meianţi ş.a.

† Милостивъ Божїемъ, Іу Радулъ воєвода и господинъ въсен земли Оугро-владхїнскон, сынъ Блада великаго воєводе. Дават господство ми сїе повеленїе господства ми слугам господства ми Драгъа съ братнїа си, Богдан и Степан и Радулъ и Добротъ и Стан и Иван и Хасан съ сынови му и кумнат его, Фьтъа и Боика съ братнїа си, Радъти и Драготъ и Радулъ и Шербъ съ сынове си Стан и Стъниаъ и Кънда, іако да им ест селищѣ Мьртъшешомъ въскъ и селищѣ Меианци и Бървошии ѡт Жнаци и селищѣ Бечомъ и селищѣ Радоселъа.

Сего ради да им ест въ учинѣ и ѡхъабѣ и ни ѡт когоже непотъкновено, по реч господства ми.

Писъ градъ Бѣкърешти, кнїа кн, къ лѣтъ хъцоз.

† Іу Радулъ воєвода, милостїемъ Божїемъ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Dragul cu fraţii săi, Bogdan şi Stepan şi Radul şi Dobrotă şi Stan şi Ivan şi Hasan, cu fiii lui şi cumnatului lui, Fătul şi Boica cu fraţii săi, Rădei şi Dragotă şi Radul şi Şerb cu fiii săi, Stan şi Stănilă şi Cînda, ca să le fie seliştea Murtăşeştilor toată şi seliştea Meianţi şi Bărboşii de la Jilţ şi seliştea Becilor şi seliştea Radoşelul.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S-a scris la București, 28 iunie, în anul 6977 <1469>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Craiova, I/1.

Orig., perg. (13,5×22), pecete timbrată, căzută.

Fotocopii la Arh. St. Buc., I/32 și la Academia Republicii Socialiste România, LXXIV/46.

EDIȚII. Slav și trad. Fotino, *Documente*, 301—302; *Panaïtescu*, 269. Trad. Nicolaescu, *București*, 112—113; *D.I.R., B.*, 143. Facs. Fotino, *L.c.*; Nicolăescu-Plopșor, *Doc. ol.*, pl. I; Nicolaescu, *L.c.*

135

<1469> august 25, București.

Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Mihail din Ruși și altora mai multe sate și țigani.

† În Hristos Dumnezeu, bunul credincios și blagocestiv și de Hristos iubitor și însuși țiitoru, creștinul Radul voievod, însuș fiind domnu, feciorul marelui Vlad voievod, mila lui Dumnezeu cu domnia dăruindu-l ca să domnească și să stăpânească tot pământul Țării Românești, încă și de ceailaltă parte Ablašul¹ și Făgărașul herțeg. Bine au voit cu a lui bună vrere și cu a lui bunătate și cinstea însăș au luminat inima domniei lui cu darul cel cinstit și cu bun chip l-au dăruit, întru carele și cu toată dăruirea lui l-au dăruit, dat-au domnia lui această poruncă a domnii lui credinciosului boiarului domnii mele jupanului Mihailu ot Ruși și fiu-său, lui jupan Stan, care s-au tras din neam mare și statornic și bătrînului Chirtop, pentru ca <să> fie lor satul Rușii toți și Mușateștii și Hilești și Racovița și Tătărăi de lângă Colciac și siliște de la Amza și toată siliștea Șenteștilor și Grecii toții, pentru că i-au fost cumpărat de la domnia mea drept un cal bun turcesc, însă și Tătuleștii iar drept un cal bun și Cernăteștii iar au fost cumpărați de la domnia mea, iar pentru un cal domnesc și Sturzenii toți și Brana și iar Rușii din Tîrgoviște toți, care i-am dat.

Și țigani pre anume: Badea cu tot sălașul și frate său Costea cu toți feciorii lui și Năsturel cu toți feciorii, Necea cu tot sălașul și Danciul cu toți feciorii lui și Fistruia cu fiu său Slab i Sima cu toți feciorii și Colan și Ciolan cu feciorii și frate său Stoica, pentru că i-au fost cumpărați de la jupîneasa Voica Pirciu-lovoaia drept dousprézece sute de florinți ungurești, și Dima țigan cu tot sălașul lui și Costinca cu tot sălașul lui și Stan cu tot sălașul lui și tot neamul acistor

¹ Așa în text.

țigani, i-am datu, ca să fie ocina ohabnic și statornici cu toți ficiorii lor și cu toate fetele lor și toți nepoții lor și toți strănepoții lor. Drept aceiaia, i-am dat domniia mea ca să fie numai de slujba statornicului și credinciosul boiarului domnii mele, celui mai sus zis.

Iar ei să fie în pace și ertați acești boieri de oerit și de vama tîrgului și de dij mărit, de stupi și de rîmători, de mertice, de conace, de cai de olac și vinărici, d epodvode, de vaci grase, de ceară domnească, de miare și de alte dăjdii, oricîte ar eși în țara domnii mele, de nici unile valu sau bîntuială să nu aibă acestu statornic și credincios boiar ce iaste mai sus zis. Așa să știe că mare urgie va petrece de cătră domniia mea, pentru că m-am milostivit domniia mea celui sus zis jupan Mihail și domniia mea vă dăm poruncă vouă tuturorea boierilor care veți umbla cu ver cé slujbă în țara domnii mele, iar voi să aveți a vă feri de toate bucatele lor și de toți rumânii lor. Într-aceiaia, vă dăm știrea și vouă, pîrcălabilor domnești și vameșilor, să aveți a vă feri de a luare de vamă, nici vornicească, nici cămănărit, ci toți să aveți a vă feri, pă cum v-am și poruncit domniia mea. Că înțelegînd domniia mea că veri care din boiari ar face un val au bîntuială, așa am miluit pă acestu bătrîn boiar al domnii mele, ce iaste mai sus zis, așa să știe că mare urgiia va petrece de către domniia mea, pentru că m-am milostivit domniia mea de am ertat pe acest boiar, ce este mai sus zis, de toate.

Și într-un alt chip să nu fie, peste zisa domnii mele, pentru că am pus domniia mea și blestem: după moartea domnii mele, pre carele îl va alege domnul Dumnezeu ca să fie domnu Țării Rumânești, or din neamul domnii mele ori din altă rudenie din sîngele domnii mele, ori din păcatele noastre, aciaia de vor vedea și se vor feri și vor întări această poruncă, pre acela domnul Dumnezeu să-l ferească și să-l întărească și să-l cinstească întru domniia lui; iar carele nu va feri, ci va strica și va sfărîma, pre acela domnul Dumnezeu să-l surpe și pe elu și tot trupul lui să stea întreg și să aibă parte cu Iuda și cu afurisitul Aria și cu spurcații ovrei, care au îndrăznit a striga asupra domnului Dumnezeu și păstorul nostru, Isus Hristos, care au zis: «sîngele lui asupra noastră și asupra ficiorilor noștri» și așa să fie în vécii, amin, amin.

Drept aceia, am spus domniia mea și mărturii pe: jupan Neagul vornic i jupan Duca i jupan Dragomir i Udriște i jupan Cazan i jupan Neagoe i jupan Diia, ficiorul lui vel stolnic i Bratul i Furduiu spătariu i Vilcul vistiiar i Vintilă păharnic i Mircea comis i Badea cel bătrîn i Furcă cluciar.

Și am scris eu, Stan gramatic, în oraș în București, méseța august 25 dni tecuști vă leat 6974 <1466>, indiction 2.

După P. P. Panaitescu, *Documentele Țării Românești*, p. 270—272.

Traducere veche, intitulată «Izvod din cartea Radului voievod cel de demult» din arhiva Cantacuzino.

Data greșită. Datat după sfatul domnesc și indiction.

EDIȚII. Trad., *D.I.R., B.*, 143—145.

1469 (6978) octombrie 29, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Stance și altora ocină în Stroești.

† Милостіе Божіа Іу Радулъ воєвода и господинѣ късен земли Угров-кларѣнскон, синъ Влад великога воєводѣ. Дават господство ми сѣе пожелѣніе господства ми Станче със синовѣ си и съ анепсехъ мѣ Петросъ, сынъ Драгомировъ, тако да имъ естъ въ Строещи дело Балабановъ, варе колико естъ дрѣждѣ, понеже ѡ покѣпише ѡт Балабана за дванадесетъ флоринѣ Угровски и господствъ ми кон.

Того ради имъ даде и господства ми да имъ естъ въ ѡчинѣ и въ ѡхлебѣ и ни ѡт кожде непотекѣновениѡ.

Скелетеліе: жѡпан Нѣг дворникъ, жѡпан Драгомир Удрище, жѡпан Казан логофетъ, жѡпан Нѣгое Борчевъ, Станчѣла мали дворникъ, Дѣтко столникъ, Братѣла спатаръ, Блѣкѣла вистиръ, Бинтило пѣхарникъ, Мирча комисъ, Стан и Бадѣла страторници, Фѣркѣла ключаръ.

Стан писъ въ градъ Бѣкѣрѣши, ѡхтомверіе кѣ въ лѣтѣ хѣѡѡн, ендѣктѣѡн г.

† Іу Радулъ воєвода, милостиа Божіа господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stance cu fiii săi și cu nepotul său Petru, fiul lui Dragomir, ca să le fie în Stroești partea lui Balaban, oricât a stăpînit, pentru că au cumpărat-o de la Balaban cu doisprezece florini ungurești și domniei mele <au dat> calul.

Pentru aceasta, le-am dat și domnia mea ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neclintit.

Martori sînt: jupan Neag vornic, jupan Dragomir Udriște, jupan Cazan logofăt, jupan Neagoie al lui Borcea, Stanciul vornic mic, Deatco stolnic, Bratul spătar, Vilcul vistir, Vintilo paharnic, Mircea comis, Stan și Badea stratornici, Furcă clucer.

A scris Stan în cetatea București, octombrie 29, în anul 6978 <1469>, indictionul 3.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., MMDCCCLIX/1.

Orig., perg. (14,5×23,5), pecete timbrată, căzută.

EDIȚII. Trad. Cărăbiș, *Valea Jaleșului*, 166.

1470 (6978) iulie 28, Didrih.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Tismana vechii ei munți: Parîngul, Oslea, Sorbele și Boul. Țăranii care vor umbla pe acei munți, să plătească călugărilor « ce este legea românească ».

† Іѡ Радуль воивода и господинь въсен земан Оугрорвладѣтинскон, сынъ Влада¹ великаагв воивода. Дават господство ми сѣе побелѣніе господства ми егѣмену Тисменкомѣ и въсѣм братиамъ иже во Христе, яко да намъ естъ тѣхъ старии планини манастирски на име Парѣнгѣла и Осла и Сорбеле и Була, яко да нѣхъ никто не смѣетъ бантѣвати надъ тими планинами, ни болѣрини, ни кнези, ни сиромахъ, а нѣ да ходитъ манастирски добитѣкъ въ славѣдно, понеже кто нѣхъ би позабавитъ, тѣмъ чловекъ иматъ патити велико зло и вргѣтъ отъ господства ми. И пакы конъ хтѣтъ ходити отъ хоране по тѣхъ планинамъ манастирски, они да плацаютъ калугеромъ цю естъ законъ влашки, по речъ господства ми, ино да нѣстъ.

Писъ въ Дидрихъ, юлія кн, въ лѣтъ 870.

† Іѡ Радула воивода, мнолостѣмъ Божіемъ господинь.

† Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui <Vlad>¹ marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele egumenului de la Tismana și tuturor fraților celor în Hristos, ca să le fie lor acei vechi munți ai mănăstirii, anume: Parîngul și Oslea și Sorbele și Boul, ca nimeni să nu cuteze să-i turbure la acei munți, nici boier, nici cnez, nici siromah, ci să umble slobode vitele mănăstirești, pentru că cine le-ar împiedica acel om va păți mare rău și urgie de la domnia mea. Și iarăși cine va umbla dintre țărani pe acei munți mănăstirești, ei să plătească călugărilor ce este legea românească după spusa domniei mele, altfel să nu fie.

S-a scris la Didrih, iulie 28, în anul 6978 <1470>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 53 (Tismana LXIX/1).

Orig., perg. (20,5×24), pecete aplicată, căzută.

Cu o copie slavă din 1914 și două traduceri din 1784 și 1846; alte traduceri, ibidem, LXXXV/1 și mss. 329 f. 140, 334 f. 1, 337 f. 386v.—387 și 711 f. 15 și 57v.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5263 f. 68.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/50.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 19—20; Ghibănescu, *Surete*, I, 284—285; Panăitescu, 272—273. Trad. Urechia, *Memoriu*, 1084—1085, sub 6970; *D.I.R. B.*, 145. Facs. *D.I.R.*, B., 354.

¹ Loc rupt.

1471 (6979) ianuarie 25, Gherghița.

Radu cel Frumos voievod întărește lui One ocine la Ghegheu și la Ungheni.

† Милостіе Божіѣж, Іу Радұлъ воевода и господинь въсен земли Уггровладхтинскон, сынъ Блада великаго воевода. Дават господство ми сѣ повеленне господства ми Онен и съ сыновни шѣ, Станъ и Блъксанъ и Станкъсѣ и съ анушен мѣ Нанъ и Татұлъ и Шересъ, іако да им ест ѡт Гегесъ дел Станұлѡв и дел Мадзимувъ и ѡт Унгѣни дел Станлъѡв и дел Мадзинувъ, понеже кѣшише ѡт Мъльдатъ, сынъ Макѣснѡв и ѡт Бладұлъ и ѡт Бланкъа, сынове Станұлѡви за хъ аспри. И господствѣ ми дадоше кон доверъ.

Того радѣ им даде и господство ми, іако да им ест въ вчинъ и въ вхлѣбъ и ни ѡт когоже непотъкинѡвено, по реч господства ми.

Сведетелѣе: жупан Нѣг дворник и жупан Драгомир Манев и жупан Казан Сахаквѣ и жупан Нѣгое Борчек и жупан Диамтръ логофет и жупан Станчұл мали дворник, Фурдун спатар, Блъкъа вистітар, Пипер столник, Винтилъ пехарник, Мирчѣ комис, Драгич страторник.

И азъ, Станко, писахъ, мѣсеца генаріе кѣ днь, въ Гергице, въ лѣт хъсѡѡ.
† Іу Радұлъ воевода, милостиѣ Божіеѣ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui One și cu fiii lui, Stan și Vîlcsan și Stancul și cu nepoții lui, Nan și Tatul și Șerbu, ca să le fie din Gheagheu partea lui Stanul și partea lui Maxim și din Ungheani, partea lui Stan și partea lui Maxim, pentru că au cumpărat de la Lăpădat, fiul lui Maxim și de la Vladul și de la Vlaicul, fiii lui Stanul, pentru 1000 aspri. Și domniei mele i-au dat un cal bun.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag vornic și jupan Dragomir al lui Manea și jupan Cazan al lui Sahac și jupan Neagoe al lui Borcea și jupan Dimitru logofăt și jupan Stanciul vornic mic, Furdui spătar, Vîlcul vistier, Piper stolnic, Vintilă paharnic, Mircea comis, Drăghici stratornic.

Și eu, Staico, am scris, luna ianuarie 25 zile, la Gherghița, în anul 6979 <1471>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XC/1.

Orig., perg. (17,5×22,5), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 95–96. Slav și trad. *Panaïtescu*, 273–274. Trad. *D.I.R. B.*, 145–146. Facs. *D.I.R. B.*, 355.

1471 (6980) decembrie 12, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Stanciu jumătate din satul Spinul la Loviște.

† Въ Христа Бога благовѣрни и благочестивы и Христолюбивы и самодръжакны Іу Радъаь воевода и господинъ въсен земле Оугррввлахѣинскон, сынъ Блада великаго воевѣдѣ, милостива Божіем и Божіем дарованіем владѣащѣми и господствѣащѣми въсен земли Оугррввлахѣинскон и западннским странама, Ямлашѣ, Фугарашѣ херцег. Благопроизволи господство ми, своим благым произволеніем, чистымъ и свѣтлым сръдцемъ и даровахъ съи въсечесны и благообразны и прѣпочитанны, иже надъ въскли чисты даров надстоа, сіемъ повелѣнію господства ми Станцюа съ сыновн мѣ и съ фнастри си Бжрбат и Ивн тако да им ест пол вт Спинъ ѡ Ловище, понеже покѣпише вт Блѣкн за єднѣ хилѣдѣ аспри. И господствѣ ми дадоше кон.

Того радѣ да им сѣт въ вчинѣ и вхавѣ и ни вт когоже непотѣкновено, по реч господства ми, тѣм и дѣцам нх ввнчетом и прѣвннчетом нх, почевше вт ввчнего вам, вт свнннего вам, вт пчеларства, вт кѣларства, вт вннаричи, вт днжми, вт повоз, вт подвод, вт въсѣхъ сажбахъ и даждахъ малихъже и великихъ, елика се находитъ въ земли господства ми. И да нх не смѣетъ бантѣвати ни сѣдец, ни глобник, ни бирчиа, ни нихто вт сазг и вт правителъ господства ми, послаемнхъ по милостехъ и по работѣхъ господства ми, понеже кто се би покѣсилъ бантѣватъ нх, аще и влас єдин, то таковнхъ иматъ приети велико зло и и шргнѣ, тако невѣрник и прѣстѣпникъ сіемъ повелѣнію господства ми.

Заклинаніе поставетъ господство ми, тако по сѣмръти господства ми, кого изверетъ господъ Богъ бити господинъ Блашконъ Земли или вт сръдечнаго плода господства ми или вт сръдникъ или, по грѣсѣхъ нашихъ, вт [ино]иноплеменникъ, да аще почететъ и поновитъ и оутвердитъ сия вше писана и того господчъ Богъ да почететъ и съхранитъ и оутвердитъ въ господствѣ его; аще ли разоритъ и посрамитъ, а не ствердитъ, и того господъ Богъ да збнетъ его, зде тѣломъ, а въ вѣдѣшимъ вѣцѣ да иматъ вчети съ Иѡда и съ инѣми Іѡдене еже възалнише на господа Бога и спаса нашего Іѡуса Христа, крѣвъ его на нихъ и на чедѣхъ нхъ, еже ест и вѣдетъ въ вѣки, аминъ.

Сведетеліе сіемъ повелѣнію господства ми: жѣпанъ Нѣгъ дворникъ, жѣпанъ Драгомиръ Паневъ, жѣпанъ Казанъ Сахаквѣ, жѣпанъ Нѣгоє Борчевъ, жѣпанъ Дмитръ логофетъ, жѣпанъ Нанъ мали дворникъ, Станъ спатаръ, [в] Пилеръ столникъ, Блѣкълъ вистигаръ Бинтило пахарникъ, Бладуль комисъ, Драгичъ и Крѣстианъ страторници.

И азъ, Милко, писахъ ѡ градъ Бѣкѣрци, декемвриа вѣ, въ лѣто хѣци.

† Іу Радѣ ввевѣда, милостива Божіемъ господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit această atotcinstită și cu frumoasă față și preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele lui Stanciul cu fiii săi și cu fiastrii săi, Bărbat și Ion, ca să le fie jumătate din Spin în Loviște, pentru că au cumpărat de la Vîlcan pe o mie de aspri. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după zisa domniei mele, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cărături, de podvoade, de toate slujbele și dăjdiile mici și mari, cîte se află în țara domniei mele. Și că nu cuteze să-i turbure nici sudet, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre slugile și dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele. Pentru că cine s-ar încumeta să-i turbure, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei sale.

Blestem pune domnia mea: ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări aceste mai sus scrise și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici și nu va păzi și va batjocori și nu va întări, și pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacul viitor să aibă parte cu Iuda și cu ceilalți iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Neag vornic, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dimitru logofăt, jupan Nan vornic mic, Stan spătar, Piper stolnic, Vîlcul vistier, Vintilo paharnic, Vladul comis, Draghici și Cîrstian stratornici.

Și eu, Milco, am scris în cetatea București, decembrie 12, în anul 6980 <1471>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., MMDCCCLIX/2.

Orig., perg. (37×39), pecete atîrnată, căzută.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XXVIII/4.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 274—277. Trad. *D.I.R., B.*, 146—147.

1472 (6980) iunie 12, București.

Radu cel Frumos voievod întărește mai multora ocină la Dușești.

† Мнѡстнѣ Божїемъ, <Иѡ>¹ Радоуль конкода и господнѣ въсен земан Оугрв-влахѣнскон, сынъ Блада великаго конкодѣ. Дажат господство ми сѣе повелѣнїе господства ми Балканъ и съ анепсен его Банко и Балканъ и Стопка и Станъ съ братїа си, Радоуль и Бладоуль и Радоуль съ братна си, Драгослав и Татѣа и Рѣснѣ съ сынови мѣ, Радѣа и Нѣгою и Нанъ, іако да им ест ѡ Дѣшаци, ѡт делъ Мѣнжевъ четире делове, понеже ю стигоше ѡ родїтелѣкъ господства ми, ѡ старога Блада конкодѣ. И пакн сѣ покѣпнлн ѡт неѣа за ѣ кон. И пакн извѣднше предъ господство ми бї болѣри, та мартѣрнсаша, понеже им ест стара ѡчина.

Того рада им даде и господство ми, да им ест въ ѡчинѣх и въ ѡхабѣх и ни ѡт коѡже непотѣкнѡвѣно, по рѣчи господства ми.

Свѣдетелїе: жѣпан Нѣг велики дворник и жѣпан Драгомир Манек и жѣпан Казан Сахаков и жѣпан <Нѣгое>¹ Борчек и жѣпан Нан <малн>¹ дворник, Стан спатар, Пипер столник, Балкѣа кистиар, Бинтило пѣхарник, Бладоуль колнс, Дрѣгнч и Крѣстнїан страторнїци.

И пакн ѡт ѡжнзи ѡо сѣ писани кнше, прѣдалнка въ ннѣ да нѣст, а нѣ да сѣ ѡчнне ѡставншнм. <Ино>² да нѣст.

Пнс ѡ градъ Бѣкѣрнцн, мѣсеца Юнїе вї днѣх, къ лѣтъ хѣци.

† Иѡ Радоуль вѣвѣвда, мнѡстїмъ Божїемъ господнѣх.

† Din mila lui Dumnezeu <Io>¹ Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Vilcan și cu nepotul lui, Baico și lui Vilcan și Stoica și lui Stan cu frații săi, Radul și Vladul și lui Radul cu frații săi, Dragoslav și Tatul și lui Rusin cu fiii lui, Radu și Neagoe și Nan, ca să le fie la Dușești, din partea lui Minje patru părți pentru că au dobândit-o de la părintele domniei mele, de la bătrînul Vlad voievod. Și iarăși au cumpărat de la dînsul pe un cal. Și iarăși au scos în fața domniei mele 12 boieri, de au mărturisit că le este ocină veche.

De aceea, le-a dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag mare vornic și jupan Dragomir al lui Manea și jupan Cazan al lui Sahac și jupan <Neagoe>¹ al lui Borcea și jupan Nan vornic <mic>¹, Stan spătar, Piper stolnic, Vilcul vistier, Vintilo paharnic, Vladul comis, Drăghici și Cîrstian stratornici.

¹ Text ilizibil.

² Omis.

Și iarăși de la aceia, care sînt scriși mai sus, prădalica la ei să nu fie, ci să fie ocinele celor rămași. <Altfel>¹ să nu fie.

S-a scris în cetatea București, luna iunie 12 zile, în anul 6980 <1472>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCVII/81.

Orig., perg. (14,5×28,5), pecete timbrată, căzută.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 74—75.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 277—278. Trad. *D.I.R.*, *B.*, 147.

141

1472 (6980) iulie 16, Gherghița.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Lihul cu frații săi satele Murcești și Domnești.

† Милостивым Божиим, Іо Радѹлъ воивода и господинь въсен земли Оугровлахѹнскон, сынъ Елада воиводѣ. Дават господство ми сѣе повелѣнїе господства ми Лихѹлу и съ братїи си, Данѹ и Кръчѹнѣ и Мѣнѣ и съ сынови им тако да им ест Мурчеци сви и Домнеци сви ит Жиаци.

Того ради им даде господство ми да им ест въ вчинѣ и въ вхѣбѣ и ни ит когоже непотѣжковено, по реч господства ми.

Пис с Гергицѣ, юліа сї днь, въ лѣт ̅x̅c̅c̅.

† Іо Радѹл воивода, милостїа Божїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Lihul și cu frații săi, Dan și Crăciun și Minea și cu fiii lor, ca să le fie Murceștii toți și Domneștii toți, de la Jiți.

De aceea, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S-a scris la Gherghița, iulie 16 zile, în anul 6980 <1472>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 54 (Ep. Râmnic CI/1).

Orig., perg. (14×26), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1793.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/53.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 278—279. Trad. *D.I.R.*, *B.*, 148. Facs. *D.I.R.*, *B.*, 356.

¹ Omis.

1472 (6980) iulie 28, Gherghița.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Voislav și lui Stan satul Corcova.

† Милостие Божиѣѡ, Іѡ Радоуль конвода и гоподинь въсен земли Згров-
влахійскои, сынъ старога Владда конводѣ. Дават господство ми сѣе повелѣнїе
господства ми сѣсгъ господства ми Конславѣ и съ сыновеи мѣѣ, и кѣмнатѣ си
Станѣ, ꙗко да им ест Коркова сѣѡ, понеже кѣпи Конславѣ ѡт дїѡкона господ-
ства ми, ѡт Петра, за х̃ аспри, и господство ми простих кон.

Того радї им даде и господство ми да им ест въ шчинѣ и къ шхабѣ и
ни ѡт когоже непотѣжковенниѡ, по реч господства ми.

Свѣдѣтелїе: жѣпан Нѣг дворник и жѣпан Драгомир Здрициѣ и жѣпан Казан
Сахакеѣ и жѣпан Нѣгоѣ Борчек и жѣпан Нан мали дворник, Стан спатар, Пипер
стѡлник, Балкѣѡ вистїар, Винтило пѣхарник, Владуль комис, Држгич и Кръ-
стиѡн страторници.

Пис ѡ Гергицѣ, мѣсеца юлїѡ ки, влѣт х̃сцп.

† Іѡ Радоуль конвода, милостїѡ Божиѣѡ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul bătrînului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugii domniei mele, lui Voislav și cu fiii lui și cumnatului său Stan, ca să
le fie Corcova toată, pentru că a cumpărat Voislav de la diaconul domniei mele,
de la Petre, pentru 600 aspri și domnia mea am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și
de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag vornic și jupan Dragomir al lui Udriște și jupan
Cazan al lui Sahac și jupan Neagoie al lui Borcea și jupan Nan vornic mic,
Stan spătar, Piper stolnic, Vilcul vistier, Vintilo paharnic, Vladul comis,
Drăghici și Cirstian stratornici.

S-a scris la Gherghița, luna iulie 28, în anul 6980 <1472>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, DCXXVII/40.

Orig., perg. (20×23,5), pecete timbrată, căzută.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 76—77 și trad. MCCCCLXXVII/38.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 279—280. Trad. D.I.R., B., 148.

1473 (6981) mai 17, București.

Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Stoica Naneș, vărului său Tatomir și nepoților săi mai multe sate, peste care ei s-au înfrățit.

Еъ Христа Бога благоверни и благочестики и самодръжавны и Христолюбиви Іу Радѹль конвода и господинѹ късен земли Угровлахѹнскои, сынѹ Блада великога конводе милостію Божію и Божіемъ дарованіемъ владѣицѹмы и господствѣиоми въсен земли Угровлахѹнскои и запаинскимъ странамъ Ямлашѹ и Фагарашѹ херцег. Благопроизволи господство ми своимъ благымъ произволеніемъ чистимѹ и свѣтлымъ срдцемъ и даровахъ сѣи въсечестныи и благообразни и препочитанни еже надъ въсемъ чести и даровъ надстоѣщи сиемѹ повеленіе господства ми, жѹпанѹ Стоика Нанешѹ и братѹчедѹ емѹ Татомирѹ «и вѣн»кѹмъ емѹ Манѹ и Стоике и Стоик... Манѹ, како да имъ сѣятъ села по именѹ· половино... .. и половино въ Бѣтланіи и Рѹшорѹа вес и Копѣчелъ вес и ѹ Буилѹ половино и Уча въса и Порѹмбакъ долини половино и Кръцишоара... .. и половино въ Гѹратѹ делъ Стоикевъ и Долини Порѹмбакъ половино... .. горни... .. къ весъ въ дрѹге села пакъ половино... .. на Яргиш... .. и ѹ Гѹшчорни и планино... .. и Бѹмбѣици... .. и Клокотич... .. половино да имъ сѣтъ въ «очинѹ и въ охадѣ», понеже постигоше въ господство ми съсъ сѣлѣба.

Яли Стоика Нанешъ злага братѹчедѹ си Татомира и аниесе емѹ, Манѹ и Стоикѹ надъ именіе си, елико иматъ, пакъ по его смръти късѹ да сѣтъ нимъ, а прѣдалника да нѣстъ а надъ учинѹ въс... да си сѣтъ братіѹ неразделена въ еко. Коѹсъ въ нихъ ѹ прилѣчна смрътъ а учинѹ да сѣтъ сѣ вѣстакшіимъ.

Того ради имъ дадохъ и господство ми пакъ да имъ сѣтъ въ учинѹ и въ хадѣ и въ никожеже непотѣкновено, по речѹ господства ми, темъ и децамъ его и вѣнчетѹмъ и превѣчетомъ его почевши вътѣи кама, вътѣи свини кама, вътѣи пчелъ кама, вътѣи къбларства кама, вътѣи «вина»рства кама вътѣи дѣжмѹ, вътѣи сенокосіѹ, вътѣи талпѹ и вътѣи дрѹва, вътѣи подкова, вътѣи покова, рекши вътѣи нихъ сѣлѣбахъ великихъ же и малихъ, елика се находитъ въ самодрѣжавнѹи земли господства ми. И да имъ не смеетъ бантовати ни сѣдецъ, ни глобникъ, ни бирча, ни ни никтѹ вътѣи сѣгъ господства ми, послѣаемихъ по работа и по «милосте»хъ «господства ми» понеже что би се покѹси забавитъ «аще» и въ власъ единъ, то таковоихъ ималъ прѣѣти велико зло и шрѣи вътѣи господства ми како неѣрникъ и прѣстѣпникъ сѣе «повеленіе» господства ми.

Заклинаніе «поставлѣемъ» господство ми, како по смръти господства ми когѹ избѣретъ господѹ Богъ бити «господинѹ» Блѣшкоѹ Земле или вътѣи срдечнаго плода господства ми или вътѣи сѣродникъ господства ми или, по гресе нашихъ, вътѣи иноплеменикъ, да аще почетѣтъ и поновитъ и ѹтвердитъ сѣе повеленіе господства ми

и того господь Богъ да почътет и съхрани и стврѣдит въ господства его; аще ли разорит и расипет и не стврѣдит и того господь Богъ да збьет его зде телом и въ бѣденіе веков дѣша <его> и да иматъ зчестіѣ съ Нюда и съ Ярїта и съ инѣми юден, еже възъпише на господа Бога наше Ісуса Христа и рекъят: кръв его на нхъ и на чедоѹ нхъ, еже ест и бѣдетъ въ вѣки, аминь.

Среде теле снемъ повеленію господства ми: жѣпан Н<ѣг> дворник, жѣпан Драгомир Манев, жѣпан Казан Гаѹаков, жѣпан Нѣгоє Борчев, жѣпан Фѣрдѣн логофет, Пипер столник, Стан спатаръ, Влѣкѣл вистнаръ, Винтило пѣхарник, Владуѣл колмс, Драгич страторник и . . . . . ѣнк.

И азъ, Пронка, писахъ ѹ на столни градъ Бѣскрѣци <мѣсеца> мана зї днѣ въ лѣто „ѡца <ндн>ктїонъ ѡ.

† Іw Радуѣл ввевѣда, милостїѣѣ Божїѣѣ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și singur stăpî-nitorul și de Hristos iubitorul, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-vlahiei, fiul lui Vlad marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inima mea curată și luminată și am dăruit această atotcinstită și cu frumoasă față și preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele, jupanului Stoica Naneș și vărului lui, Tatomir și nepoților lui, Manea și Stoica și lui Stoica cu . . și nepotului. . . Manea, ca să le fie satele anume: jumătate din . . și jumătate din Bitlani și Riușorul tot și Copăcelul tot și la Voila jumătate și Ucea toată Porumbacul-de-Jos jumătate și Cîrțișoara . . și jumătate din Sărata, partea lui Stoica și Porumbacul-de-Jos jumătate . . de Sus . . tot și din alte sate tot jumătate . . și în Săsciori și muntele . . și Bumbuești . . și Clocotici . . jumătate . . să le fie de <ocină și de ohabă>, pentru că au dobîndit de la domnia mea cu slujbă.

Iar Stoica Naneș a așezat pe vărul său Tatomir și nepoții lui, Manea și Stoica peste averea lui, cît are, ca după moartea lui, toate să le fie ale lor, iar prădalica să nu fie, ci pe toate ocinele să fie frați nedespărțiți în veci. Iar căruia dintre dinșii i s-ar întîmpla moarte, iar ocinele să fie celor rămași.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele, lui și copiilor lui și nepoților și strănepoților lui, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de vama găletăritului, de vama vinăriciului, de dijmă, de cositul finului, de talpe, de copaci, de podvoade, de cărătură, adică de celelalte slujbe mari și mici, cîte se află în țara singur stăpînitore a domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre slugile domniei mele, trimiși după muncile și după milosteniile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare

rău și urgie de la domnia mea, <ca> un necredincios și batjocoritor al acestei <porunci> a domniei mele.

Blestem pune domnia mea, ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie <domn> al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele, sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinști și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici și va risipi și nu va întări, și pe acela domnul Dumnezeu să-lucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu alți iudei care au strigat asupra Dumnezeului nostru Iisus Hristos și <au spus:> sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan N<eag> vornic, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea jupan Furdui logofăt, Piper stolnic, Stan spătar, Vilcul vistier, Vintilă paharnic Vladul comis, Drăghici stratornic. . . una.

Și eu, Proica, am scris în cetatea de scaun București, luna mai 17 zile, în anul 6981 <1473>, indiction 6.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., CLV/1.

Orig., perg. (40×34,5), rupt și șters, pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1915; altă trad. la Arh. St. Rîmnicu Vilcea, LXIV/1.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 148—150.

144

1473 iunie 29, Buda.

Matei Corvin, regele Ungariei, dă voie călugărilor de la Cozia să-și cumpere din Ardeal orice vor voi, fără a fi supărați de nimeni.

† Mateiași, din mila lui Dumnezeu, craiu al Țării Ungurești, Boiamiei și altori mai multe, la toți ai noștri credincioși și tuturor celor mai mari ai bisericii și baronilor, conților, castalonilor, celor însemnați, care sînt mai mari la tabere, Trorhi și al Turnului Roșul și la boiarii lor, care sînt așezați și ai lor ofițeri, iar și la cetăți, la orașe și la sate și ispravnicilor lor la județe și la fonogi, iar și zapciilor și celor ce sînt orînduiți pentru dăjdi și altor tuturor, ori de ce cinste oameni, și altor ce sînt însemnați la partea regnului nostru, al țării Ardealului, măcar unde să vor afla, cînd vor vedea această carte a noastră, spunem sănătate și pace. Pre cum noi fratele lui, sfînt călugăr și la alți frați, la mănăstirea sf. troițe, care se numește Cozia, în partea Țării Rumânești,

care se află și iaste făcută acolo și celor de acolo lăcuitori, voim că adecă ei, ori cînd vor vrea și le vor fi lor îndemînă, să meargă la părțile regnului nostru Ardealului, să fie slobozi orice vor vrea să aducă lucruri pentru hrana lor, adecă bucate și postavuri și alte lucruri într-ajuns, care vor fi trebuința și de chiverniseala mănăstirii care s-au zis mai sus, fără de opreală să poată a aduce la locurile lor.

Pentru aceea, la credința voastră și la fiecine din rîndul vostru, tare poruncim, cînd vor veni de acum înainte acești frați, oamenii lor cînd să vor arăta cu ce feli de chiverniseală și cu alte lucruri, cînd vor merge pã pãmîntul și pîn starea voastră, au prin alte locuri ale voastre, pretutindeni să-i lăsați să treacă slobozi cu pace și fără nici o frică și să nu-i supărați de nici un feli de chieltuiale, au pentru alte mîncături să nu-i împiedicați și să-i năcăjiți, ca să poată merge și să vie. Încă pohtind și căutînd vreo ajutoarniță, ca să poată merge fără de frică și cu pace, să le dați ajutor, pînă vor ajunge la locuri bune.

Și aceasta să o faceți pãntu porunca noastră și într-alt chip pentru mila noastră să nu faceți, cînd veți ceti această carte, caré iaste de față, caré s-au scris în cetatea Buda, la ziua lui svéti Petru, la anul de la nașterea lui Hristos 1473 și stăpînirea a noastră, Țării Ungurești la 15 ani și după încorănare noao ani și al stăpînirii al Boiamiei la 4 ani.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209 f. 438.

Traducere.

EDIȚII. Trad. Furnică, *Comerțul*, 1—2; *Panaitescu*, 280—281; *D.I.R., B.*, 150.

145

1473 (6982) septembrie 16, București.

Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Mihail, fiului său, Stan mare spătar și lui Chirtop ocina Bucovei, seliștea Cocoșarii și ocină în Cucuteni.

† Cu mila lui Dumnezeu și creștinul Radul voivodă cel Mare, feciorul Vladului voivodă. Dat-au domniia lui această învățătură a domniei lui preacinstului și credinciosului boiarinului domniei méle jupan Mihail și fiia său, lui Stan marele spătar și lui Chirtop și toți feciorii lor, cîți Dumnezeu le va dărui, pentru ca să fie lor ocină Bucovei, dă lingă Colciac, pentru că i-au cumpărat boiarul domniei méle, ce e mai sus zis, jupan Mihail, de la domniia mea, drept un cal bun turcesc. Pentru acéia, domniia mea am ertat pe acest boiaru și de vinăriciu domnescu pe pãmînt cu otașnăli.

Și iar să fie boiarului domniei méle, lui jupan Mihail, săleștea Cocoșarii jumătate, pentru că o au fost cumpărat de la Neagul Șula și de la frate său, Amza, pe aspri 300 și iar drept un cal bun.

Și iar ca să fie lui jupan Mihail ocină în Cucuténi, a treia parte, de la Orla și de la Voinea, feciorul Manughevi, pe aspri 1000 gata.

Și am dat domniia mea aceasta ocine, ce sînt mai sus zise, acestui boiaru, ca să-i fie ocine ohabnece și statornece în vécii și de nimeni nemișcate.

Și am pus domniia mea și boiari mărturii: pe jupan Dragomir, feciorul lui Udriște și jupan Neagul vornece și jupan Cazan al lui Sahac și jupan Neagoi sinū Borcii și jupan Furdui vel logofăt și Nan vornic și Piper stolnic, Vălcol vistier și Stoica¹ spătar și Vintilă peharnic și Vlad comis și Crăstiiian medelnicar și Jitiian cliuciar.

Și am scris eu, Theodor logofăt, în oraș, în București, săptembrie 16 zile, în anul 6982 <1473>.

După P. P. Panaitescu, *Documentele Țării Românești*, p. 281—282.

Traducere din sec. XVIII.

EDIȚII. D.I.R., B., 151.

1474.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Dealul bălțile Camenița și Saltava, cu tot venitul.

ЩЕЖЕ ДА СЕ ЗНАЕТ БЛАТА МОНАСТИРСКА, ИЖЕ БЫСТ ДАДЕНА УТ ПОКОИИНАГО РАДУЛЬ ВОЕВОДА, СЫНА БЛАДА ВОЕВОДИ, КАКО ПИШЕТ ОУ СКОЕМ ХРИСОВОУА, СИЦЕ: ЯКО ДА ЕСТ 8 СВЕТИ МОНАСТИР БЛАТО КАМЕНИЦА И ХОТАР МОНАСТЫРСКИИ ОТ ОУСТИІА КАМЕНИЦЕ И ГАЛТАВА ВОДА ВЪСК ДО РОГА ГАЛТАВЕ. ЩЕЖЕ ГАЛТАВА ГОРѢ ДО ДШНАВА И КАМЕНИЦА ГОРѢ ДО БЛАТА ПОЛСКАГО И УТ ДШНАВА САМО ДО ОБРѢЖІА, ПОНЕЖЕ ИМ ДАДОХ ГОСПОДСТВО МН.

ТОГО РАДИ ДА СЪ ВОЛИИ КАЛШГЕРИ ОУЗЕТИ ДЕСЕТОК УТ РИБЕ И УТ ПЧЕЛИ, ЦЮ ЕСТ ДОСТОИАНІЕ ГОСПОДСТВА МН. И ПАКИ ЦЮ ПАДАТ ХОТАРЩИНА ДА СІ ОУЗИМАЮТ УТ СВИНѢХ И УТ УВЦАХ ЦЮ СЕ ПАДАЛ. И ЦЮ ХОЩЕТ 8ЧИННІІ НА ТОНЗИ ХОТАР, ВАРЕ ДШШЕГЪБЕННА, ВАРЕ ХУТААМЪ, ВАРЕ КРЪВЕ ИЛИ ПРѢДАЛКА ДА СОУТ ВОЛИИ КАЛШГЕРИ ОУЗЕТИ.

ТОГО РАДИ ДА ИМ ЕСТ ВЪ УЧИНОУ И ВЪ ОХОУБА И БОЖЕСТВѢНЫМ ИИИИИИИИ ВЪ ПИШѢ И ВЪ ВѢЧНОЕ ВЪСПОМИНАНІЕ, НИ УТ КОГОЖЕ НЕПОТЪКНОВЕНО, ПО РѢЧИ ГОСПОДСТВА МН.

ЩЕЖЕ БЛАТА, УТНЕЛИЖЕ СОУТ ДАДЕНКИ УТ ВИШЕ РЕЧЕНЪИИ ГОСПОДАРІЕ ИМАТ ЛѢТ РМ.

Încă să se știe și bălțile mănăstirești, care au fost date de răposatul Radul voievod, fiul lui Vlad voievod, cum scrie hrisovul său așa: să fie la sfînta mănăstire balta Camenița și hotarul mănăstiresc din gura Cameniței și apa Saltavei

¹ Greșit pentru: Stan.

toată pînă la Cornul Saltavei. Încă și Saltava în sus, pînă la Dunăre și Camenița în sus pînă la balta Plosca și de la Dunăre numai pînă la Obreajă, pentrucă le-am dat domnia mea.

De aceea, să fie călugării volnici să ia zeciuiala din pești și din stupi, cît este venitul domniei mele. Și iar cît cade hotarștina, să-și ia din porci și din oi ce se cuvine. Și ce se va face în acel hotar, fie dușegubină, fie hatalm, fie sînge sau prădalica, să fie volnici călugării să ia. De aceea, să le fie de ocină și de ohabă și dumnezeieștilor călugări de hrană și de veșnică pomenire și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Aceste bălți care au fost date de mai sus spușii domni, sînt ani 140.

Arh. St. Buc., Suluri, nr. 2.

Transumpt din doc. lui Radu Mihnea cu data 1614 (7122) iulie 10.

EDIȚII. Trad. *Panăitescu*, 282—283; *D.I.R.*, B., 151—152 și *D.I.R.*, B., XVII, vol. II, 298.

147

1474 (6983) septembrie 4.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Bolintin satul Bolintinul, moară la Neajlov, vii la Aninoasa și Bucșani precum și țigani.

6983 <1474 > septemvrie 4. Hrisovu lui Basarab voievod, cu care dă poruncă igumenului a mănăstiri din Pădurea Mare la Bolintin, ca să-i fie satul Bolintinul și moara la Neajlovu, cu loc de fîn și viile la Aninoasa și Bucșanii la Argeș și cu țigani anume, să fie sfintei mănăstiri ohabnici.

Arh. St. Buc., M-rea Mihai Vodă, VIII/70 f. 3v. (nr. 4).

Rezumat.

EDIȚII. Ionașcu, *Bolintin*, 333; *Panăitescu*, 285; *D.I.R.*, B., 152.

148

1475 (6983) iunie 1.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește jupanului Stance și fratelui său Badea satele Făgețel, Cerașeni, Mușătești și jumătate din Cerbăreni, scutindu-i de slujbe și dăjdii.

† Въ Христа Бога благоверни и благочестни и Христолюбиви и самодръжени, Іу Басараба воевода и господинъ въсен земли Уггровлахинскон, сынъ Дана великаго воеводе, милостіумъ Божиумъ и Божіем дарованиемъ владающеи

и господствѣицолни въ сѣи землѣи Уггровауѣнскон, ецеже и запланинским, Ёмлашѣи и Фагарашѣи и Херцегѣи. Благопроизволен господство мѣи своимъ благимъ произволеніемъ, чистимъ и светлимъ срѣдцемъ господства мѣи и даровахъ сѣи въ сѣи чѣстни и благообразни и прѣпочѣтени, иже надъ въ сѣи чѣсти и даривъ, <надостажи> Христова господства ми, болѣринѣи господства ми жѣпанъ Станче съ децалми си и братѣи мѣи Бадаѣ съ децалми си, тако да имъ естъ Фъчечелѣу въ сѣи Черевърѣни полъ и Черашени въ сѣи¹, да дрѣжитъ Бадаѣ, а Станче нищо метѣхъ да не иматъ², що покѣпи въ дни Радѣлу вонводе въ Н. . . . . а за хѣѣ <аспри> и Мѣшѣтици въ сѣи, понеже имъ естъ третинъ дѣла вчинна стара, а два дела покѣпише въ Карапчинна и въ Драгомира за хѣв аспри. И господствѣи ми дадоше кѣи.

Того радѣи и дадоше и господство ми тако да имъ естъ въ вчинѣи и въ вхѣбѣи, имъ и сѣиновѣи имъ и вѣнчетѣи имъ и прѣвѣнчетѣи, почевши въ вѣчѣго вама и въ свиннего вама и въ пчеларства и въ кѣларства и въ джѣма и въ сѣнокосѣи, и въ винаричъ и въ поковъ и въ подковъ, <рекше въ вѣкнихъ сѣвѣбахъ и даждахъ>, елика се вѣбрѣтаѣтъ въ самодрѣжавнои землѣи и вѣласти господства ми и да имъ не смеетъ позабавити, ни <сѣдѣцъ>, ни глобникъ, ни бирчѣи, ни ни никто въ болѣр и правитѣла господства ми посланѣемъ>иѣхъ по милости и по работъ господства ми понеже кто се би покѣпила позабавити имъ, аще въ вѣс единъ, то таковѣи не сматъ прѣати велико зѣи и велико вѣрѣи въ господства ми, <тако> не вѣрникъ и прѣстѣпникъ и посрамитѣла сѣемъ повелѣниѣю господства ми.

Щеже и закланіе> поставѣетъ господство ми по сѣи мѣрѣи господства ми или въ сѣи родникъ господства ми или въ <срѣдѣчнаго плода> господства ми или по грѣсѣхъ нашихъ въ иноплеменикъ та аще почѣтетъ и поновитъ и вѣтверѣдитъ сѣи <вѣишѣи>сѣнна, того господѣи Богъ да почѣтетъ и вѣтверѣдитъ и сѣхранитъ въ господствѣи его; аще ли <не поновитъ и не вѣтверѣдитъ, нѣ разоритъ и поперетъ и посрамитъ, того господѣи Богъ да разоритъ и да поразитъ и вѣѣетъ вѣдѣ тѣломъ, а въ вѣдѣицимъ вѣдѣи дѣшежъ и да мѣи естъ сѣи постатница сѣи та владичница Богородица на страшнои и не вѣмитнои сѣици и да иматъ вѣчѣиѣи и сѣи <Нюдѣ> и сѣи <Ирѣ> и сѣи инѣи Юденъ еже въ зѣпише на господѣи Бога и спаса нашего Исѣса Христа и <крѣвъ> его на нѣи хъ и на чѣдохъ нѣи еже естъ и вѣдетъ въ вѣки, аминъ.

Сеже сѣи вѣдетѣи сѣемъ <Христова> господства ми: жѣпанъ Драгомир Манѣв, жѣпанъ Казанъ Сахакѣи и жѣпанъ Нѣгоѣ Борчѣв, <жѣпанъ Данѣ дво>рникъ, жѣпанъ Станчѣолъ, жѣпанъ <Нѣ>гоѣ въ Краѣва, жѣпанъ Балѣ пѣхарникъ, жѣпанъ . . . . . тѣловъ, жѣпанъ Бинтило и жѣпанъ Балѣкѣи и Бинтилъ пѣхарникъ, Тѣдоръ логѣетъ, Манѣи и Драгичъ спатарѣи, <Дра>гомиръ столникъ, Дѣтѣко пѣхарникъ, ... Плѣвъ . . . <Димитръ> стра>торникъ.

И азъ, Тѣдоръ, еже писѣхъ въ лѣтъ хѣцигъ, мѣсеца Юниѣи а дѣни.

† Іѣвъ Басарабъ вѣкѣи, <милостѣи> Божѣи господинѣи.

¹ « Черевърѣи . . . вѣси », стѣи сѣи о линѣи роѣи.

² « да дрѣжитъ . . . иматъ » адаусъ ре марѣи.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul Io Basarab voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Dan marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și părțile de peste munți Amlaşului și Făgăraşului și Herţegului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, <hrisovul de față al domniei> mele, boierului domniei mele jupan Stance cu copiii săi și fratelui lui, Badea cu copii săi, ca să le fie Făcţelul tot și Cerbăreanii jumătate și Ceraşenii toți¹, să ție Badea, iar Stance nici un amestec să nu aibă², pe care l-a cumpărat în zilele lui Radul voievod de la N. . . pentru 2500 <aspri> și Muşăteştii toți, pentru că a treia parte le este veche ocină, iar două părți le-au cumpărat de la Carapcin și de la Dragomir, pentru 2000 aspri. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și filor și nepoţilor lor și trănepoţilor, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de dijmă și de cositul finului și de vinărici și de cărături și de podvoade, <adică de toate slujbele și dăjdiile>, cîte se află în țara singur stăpînitoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i împiedice nici <sudeţ>, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii și dregătorii domniei mele, trimiși după milele și muncile domniei mele pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va <primi mare rău> și mare urgie de la domnia mea, <ca> un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă <și blestem> pune domnia mea: după moartea domniei mele pe cine-l va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele, sau după păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acestea mai sus scrise, pe acela domnul Dumnezeu îl va cinsti și îl va păzi și îl va întări în domnia lui; dacă <nu va înnoi> și nu va întări, ci va nimici și va călca și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l lovească și să-lucidă, aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul și să-i fie potrivnică <sfînta> stăpînă născătoare de Dumnezeu la judecata cea cumplită și fără făţărnicie și să aibă parte și <cu Iuda> și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, <singlele lui asupra lor> și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii acestui <hrisov al> domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neag și jupan Neagoe al lui Borcea, <jupan Dan> vornic, jupan Stanciul, jupan Neagoe de la Craiova, jupan Balea paharnicul, jupan. . . al lui. . . tul, jupan Vintilo și jupan Vilcul și Vintilă

¹ Textul: «Cerbăreani . . . toți» este șters cu o linie roșie.

² Textul: «să ție . . . aibă» este adăugat pe margine.

paharnic, Tudor logofăt, Manea și Drăghici spătari, Dragomir stolnic, Deatco paharnic. . . Alb. . . Dimitru stratornic.

Și eu, Tudor, care am scris în anul 6983 <1475> luna iunie I zi.

†Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 55 (Glavacioc XVI/1).

Orig., perg. (45×31), foarte deteriorat și greu lizibil, pecete atârnată, căzută.

Cu o trad. din 1844; altă trad. ibidem, ms. 223 f. 68.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/54.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 285—288. Trad. *D.I.R., B.*, 152—153.

149

1475 (6983) iunie 5, București.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește fiilor lui Ion satele Cergeni și Comănești.

† Милостивум Божиум Ыв Басараба конвода и господинь въсьи земли Ѹгро-
владхискон, сынъ Дана великога конвода. Дават господство мѹ сѣе повѣленіе гос-
подство мѹ слѣгам господство мѹ сыновем Ивнокем РадѹлѸ и Юге и Радомирс
и МикѸлѸ и съ синовом си РадѹлѸ яко да им ест Черѹкни въсьи и Комѹнеци
въсьи понеже им сѣт старе вчини и праве.

Тогаи ради им дадох и господство ми да им ест въ вчинѸ и въ вѸабѸ
и шт никоже непотѹкновено, по рѸч господства мѹ.

Пис юнѹи е днь въ настолни града БѸскѸреци, въ лѸкто хѸциг, индиктиви и.

Исправник сам рече господство ти¹

† Ів Басараба квевода, милостива Божиа господинь.

<Pe verso:> — Черѹкени —, <mai poi:> код Ѹтетелиш.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul lui Dan marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugilor domniei mele, fiilor lui Ion, lui Radul și lui Iuga și lui Radomir
și lui Micul și cu fiul său, Radul, ca să le fie Cergeanii toți și Comăneștii toți,
pentrucă le sînt vechi și drepte ocine.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și
de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S-a scris în iunie 5 zile, în cetatea de scaun București, în anul 6983 <1475>
indiction 8.

¹ Așa în text.

Ispravnic însăși spusa domniei tale.¹

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso>: Gerăgeni. <Mai nou>: lingă Oteteliș.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 2.

Orig., perg. (14×18), pecete aplicată, deteriorată.

Copie la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5221 f. 46.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, VI, 162–163; *Panaïtescu*, 288–289.

Trad. Ștefulescu, *Arhiva Gorj*, 72; *D.I.R.*, B., 153–154.

150

1475 (6983) iulie 15, Tîrgoviște.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cozia sate, bălți, găletăritul din jud. Vilcea, vama de la Genune și țigani.

† Иже елици дѣхуаа Божїаа водет сѧ, сѧ сѧт сѧинове Божї такоже речет божественнї апостоль, елиже къ слѣд текѡше иже правделюбительѣ и подвигуаа доврїаа подвижащїаа сѧ, желалѡа въспрїешѡ жизнь, землянкїх земли вставлѡшѡ и къ небесн прилепншѡ се, блаженнїи ѡи глас радованїа слышавше, егоже приснои слышѡт: „Прїидѣте благословении ѡтца моего, наследствените оуготованое вам царствїе ѡт сѡложенїа мирѡ“.

Сего радї порекнозах иже прѣжде мене визшїих господарь и азъ благочестнѡи и Христолюбивїи и самодръжавнїи, Іоу Басараба киевска и господинь, синь Дана великаго ководе, милостїуаа Божїуаа и Божїем произволенїем, владѡшми и господствѡшми, въсѡ землѡ Угровлахїнскож, ещєже и западинским странам, Иллѡш и Фагарашѡ херцег. Сего радї благопроизволи господство ми своимъ благимъ произволенїем и чистимъ и свѣтлимъ срѣдцемъ господства ми, іако прославити иже въ тронци славномуѡ Бѡгѡу, иже и мене прославлѡшаго и на прѣстоле прѣжде починшимъ родїтелъ господства ми съ славоє възнесешаго ме. Сеже въспомѣнѡ и господство ми, іако мнози царѣ къ царствїа си въселїше се, нѡ мали небеснаго царствїа наследнїше, сиѡ радї тѣшѡ бо се и азъ не тѣчїѡ сїе² царство ѡкрѣмити, нѡ и ѡ предележїиѡ сѡматрѣти, іакоже възраст благаго коренѡ чїстїнши³ плод приносити.

Сїих радї даровахъ сѧ въсѡчестнїи и прѣпочтаннїи, иже надъ въсѣми чїсти и дарѡхъ надстѡжши, сїемѡ хрисѡвѡа господства ми свѣтомѡ манастирѡ, храмѡ и вѡнтѡан трїсѡставномѡ Божестѡ, свѣтїѡ и живѡначалнїѡ тронцѡ, манастирѡ ѡт Козїю и наставникѡ іеромѡнахѡ Макарію и въсѡм еже ѡ Христѣ братїаа, іако да имъ естъ села зѡкола Жибелѣ и Шербїнїши и Брѡдѡцїни и Гѣка и Кѡли-

¹ Аșa în text.

² «ни тѣчї сїе» s-a adăugat deasupra rîndului.

³ «чїстїнши», asemenea.

мънаци и Лвнуани и Богданецти и Хинатеци и Бсвсрци и Тронеци и Цсррѣни, що покъпише wt Драгоа за њ флорини и за един кон, и Съвъстрѣни въси, понеже покъпише wt Шолда половинѣ за хах аспри, а дрѣга половинѣ къпише wt Стонке и wt Кръстѣ за хах аспри, и Пешони и Оулица wt Ривник и т¹ челѣди ацигани и Бодастрица и Чокънеци и Станчеци и Калдгърѣни и Кърърѣни и Лвминѣни и Пъпѣни, що их покъпише wt Нѣг Табрѣа за њн и кжбларство въ сждство Блъче и вама на Ценѣне и Блато Шамино и блата въсѣх и Съпатѣа долѣ до ѡстниа Иаловнице, елико се шерѣта, тако и съ въсем хотарем тѣм селом и блатом.

Его радї да им сѣт въ шчинѣ и въ шхабѣ свѣтомѣ монастырѣ и божественым инокомъ въ пицѣ и въ слѣжеж и въ вѣчное въспоминанїе родїтелех господства ми, потом и господствѣ ми, почавши wt шчѣго вама, wt свиннего вама, wt пчел, wt кжбларства, wt дичми, wt винарич, wt подвод, wt подвоз, wt дрѣв, wt сѣнокос, wt глоб, wt поклон, рекши wt въсѣх слѣжеж и дажеж, елика се находит въ самодръжавном земан и шласти господства ми, wt въсѣх да им ест въ охабѣ. И да им не смѣет позабавити ни сждец, ни глобник, ни бирѣа ни ни никто wt болѣр нан wt слѣг господства ми послалемих по милостех и по работах господства ми понеже варе кто им позабавит аще и о влас еднн, то такови чловѣкъ да мѣ ест съпостатник свѣтаа и живоначелнаа тронца и имат прїети велико зло и шрїе wt господства ми, іако невѣрник и пристѣпник и посрамител сїемѣ повелѣнїю господства ми.

Щеже и заканнанїе поставѣет господство ми: по смрѣти господства ми, кого изверет господь Богъ бити господинь Блашкон Земан нан wt сръдечнаго плода господства ми нан wt сьродник господства ми нан по грѣсех наших, wt иноплеменик, да аще почѣтет и поновит и шкрѣдит сїа више писанна, того господь Богъ сътворивѣи некъ и земле да шкрѣпит въ господствѣ егъ; а аще ли нештерѣдит и не поновит, а нѣ разорит и посрамит и расипат, а того господь Богъ да шѣет его зде тѣлом, а въ вѣдѣщаго вѣцѣ дѣшеж и да мѣ ест съпостатница свѣтаа тронца и прѣсвѣтаа Божїа мати на страшном и нешмитном сждище и идеже лицемѣрїе нѣст и да имат шчлестїе съ Іудою и съ трѣклетим Ірїем и съ нїкми Ісденми иже възъпише на господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа и рѣкше, кръв его на нѣх и на чедѣх нѣх, еже ест и вѣдет въ вѣки, амїн.

И си сѣт сѣдетелїе сїемѣ повелѣнїю господства ми: жѣпан Драгомир Манев, жѣпан Нѣг що вѣше дкорник, жѣпан Казан Сахаквк, жѣпан Нѣгоѣ Борчев, жѣпан Дан велики дворник, жѣпан Нѣгоѣ wt Кралева, жѣпан Балѣ, Манѣ и Драгич спатарн, Бадѣ вѣстїар, Дѣтко пѣхарник, Драгомир столник, Шакрѣ комис, Дїмїтрѣ страторник.

И азъ, Калоіана, еже исписах въ Трѣговнице, мѣсеца юлїа еї, въ лѣт шципг, индїктїи, њ.

† Іw Басараба ввевѣда, милостїа Божїа господинь.

¹ A fost o altă cifră care posterior a fost corectată în 300; probabil 50.

† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, cum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și care se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești lăsîndu-le pămîntului și de ceruri alipindu-se, acel glas fericit de bucurie auzind, pe care veșnic îl și aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii ».

De aceea, urmînd pe domnii care au fost înaintea mea și eu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basarab voievod și domn, fiul lui Dan marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu voia lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, herțeg al Amlășului și Făgărașului. Deci a binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și luminată a domniei mele ca să proslăvesc pe Dumnezeu cel din troiță slăvit, care și pe mine m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul dinainte al răposaților părinți ai domniei mele. Aceasta amintindu-mi și domnia mea că mulți împărați s-au veselit în împărăția lor, dar puțini au moștenit împărăția cerurilor, de aceea mă străduiesc și eu, nu numai să cîrmuiesc această împărăție, dar să și socotesc pentru cele viitoare, precum creșterea rădăcinii bune aduce rodul cel mai curat.

De aceea, am dăruit acest atotcinstit și preacinstit, care este de-asupra tuturor cinstelor și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele sfintei mănăstiri, hramului și locașului dumnezeirii celei cu trei înfățișări, sfînta și de viață începătoare troiță, mănăstirii de la Cozia și nastavnicului ieromonahului Macarie și tuturor celor în Hristos frați, ca să le fie satele numite: Jiblea și Șerbănești și Brădățeani și Seaca și Călimănești și Lungiani și Bogdanești și Hinatești și București și Troenești și Giurgeani, pe care l-au cumpărat de la Drăgoi pentru 50 de florini și un cal și Săvăstreani toți, pentru că l-au cumpărat jumătate de la Șolda, pentru 1600 aspri și cealaltă jumătate au cumpărat-o de la Stoica și de la Cîrstea, pentru 1600 aspri și Pleșoni și Ulița din Rîmnic și 300¹ de sălașe de ațigani și Vodaștrița și Ciocănești și Stancești și Calugăreani și Cărăreani și Lumineani și Păpeani, pe care l-au cumpărat de la Neag Taurul, pentru 650 <de aspri> și găletăritul din județul Vîlcea și vama la Genune și balta Mamino și bălțile toate și Săpatul în jos, pînă la gura Ialovniții, cîte se află, cum și cu tot hotarul acelor sate și bălți.

De aceea, să-i fie de ocină și de ohabă sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de hrană și de slujbă și spre veșnică amintire a părinților domniei mele apoi și domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de stupi, de găletărit, de dijme, de vinărici, de podvoade, de cărături, de copaci, de cositul finului, de gloabe, de pocloane, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara singur stăpînitoare și stăpînirea domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să-i împiedice nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni

---

¹ A fost o altă cifră care posterior a fost corectată în 300; probabil 50.

altul dintre boierii sau dintre slugile domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că oricine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unui om ca acela să-i fie potrivnică sfânta și de viață începătoare troiță și va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acestea mai sus scrise, pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pământului să-l întărească în domnia lui; iar dacă nu va întări și nu va înnoi, ci va strica și va batjocori și va risipi, iar pe acela domnul Dumnezeu să-lucidă, aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să-i fie potrivnică sfânta troiță și preasfânta maica domnului la cumplita și neînduplecata judecată, unde nu este fățarnicie și să aibă parte cu Iuda și cu de trei ori blestematul Arie și cu ceilalți iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Isus Hristos și au spus: sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci amin.

Și aceștia sînt martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neag care a fost vornic, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dan mare vornic, jupan Neagoe de la Craiova, jupan Balea, Manea și Draghici spătari, Badea vistier, Deatco paharnic, Dragomir stolnic, Macrea comis, Dimitru stratornic.

Și eu, Caloiana, care am scris la Tîrgoviște, luna iulie 15, anul 6983 <1475, indiction 8.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 56 (Cozia).

Orig., perg. (43,5×36), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1914; alte traduceri, ibidem, mss. 209 f. 30 și 215 f. 10—11.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/55.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 289—293. Trad. D.I.R., B., 154—155.

151

<1475 septembrie 1 — 1476 august 31> 6984, București.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe sate și un munte.

† Въ законѣ повелѣхъ господь Богъ сыномъ Ысраилевымъ, да на въскѣско лѣто десетстествовати елика аще стежжтъ. Свѣкдаше сие и свѣты и Богоносни отци свѣщаша на помощь и на благодѣтелство дшшамъ нашимъ и предаша намъ <последнимъ> чедомъ, ови молитвож и брѣменемъ и постомъ, ови милостинож

посрамитъ и не стѣрѣднѣтъ, того господь Богъ <да съетъ его зде> тѣломъ, <а въ бѣдѣ живимъ вѣкъ> дѣшожъ, <и да иматъ участіе> съ Ісѣемъ и съ Іеріемъ и съ нѣкѣми Юдеемъ, еже възвѣншихъ на> господа нашего Ісуса Христа: «крѣвъ его на насъ и на чадехъ нашихъ», естъ и бѣдетъ въ вѣки, амѣнь.

Еже <свѣдѣтелиѣ поставлетъ> господство мнѣ сѣмѣ> повеление господства мнѣ: жѣпанъ Драгомиръ Мѣланекъ,..... Казанъ Гахаковъ..... <Б>орчекъ,..... жѣпанъ Данъ велъ <дворникъ>..... Манѣ..... Дмитръ страторникъ.

И азъ Млако еже написахъ въ настолни градъ Бѣвѣрещи <и> ..... въ лѣтъ хѣщпа.

† Іw Басарабъ воевода, милостѣмъ Божѣмъ господинѣмъ,

† În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuială din cîte agonisesc. Ştiind aceasta, sfinţii şi părinţii purtători de Dumnezeu au sfătuit pentru ajutorul şi binefacerea sufletelor noastre şi ne-au lăsat nou <ultimilor> fi ai lor, ca unii cu rugăciune şi suferirea poverilor şi post, alţii cu milostenie şi pocăinţă să ne curăţim de toate relele, <ca cu toată> credinţa şi întărirea, să fim gata să ascultăm acel glas: «Veniţi către mine, toţi cei ce vă trudiţi şi cei împovăraţi şi eu vă voi odihni. Luaţi jugul meu asupra voastră şi învăţaţi de la mine că sînt umil şi smerit <cu sufletul> şi veţi afla pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun şi povara mea este uşoară. Veniţi, binecuvîntaţii părintelui meu şi moşteniţi împărăţia gătită vouă de la întemeierea lumii, căci am înfometat şi mi-aţi dat să mănînc, am însetat şi mi-aţi dat să beau, strein am fost şi m-aţi cercetat, gol am fost şi m-aţi îmbrăcat, bolnav am fost şi m-aţi îngrijit, în temniţă am fost şi aţi venit la mine».

Iată şi <eu>, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, singur stăpînitorul, Io Basaraba voievod <şi domn>, fiul lui <Dan> mare voievod <din mila lui Dumnezeu>, stăpînind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg, rîvnind să urmez vechilor împăraţi şi domni care au cîrmuit cele pămînteşti în binefaceri cu pace şi s-au învrednicit de împărăţia cerurilor, <ştiind> că celor ce iubesc pe Dumnezeu toate li se îndreaptă spre bine, căci înţelepciunea trupească este moarte, iar înţelepciunea <duhovnicească este viaţă şi pace>. Acestea amintindu-mi domnia mea şi cuvîntul lui David prooroc şi împărat care spune: «Fericiti cei cărora li se iartă fărădelegile şi cei cărora li se acoperă păcatele, fericit bărbatul căruia nu-i socoteşte Dumnezeu păcatele». <Şi> iarăşi: «În chipul în care doreşte cerbul către izvoarele apelor, astfel sufletul meu către tine, doamne».

Astfel am însetat domnia mea către casa şi sfîntul locaş al preobrajaniei domnului Dumnezeu şi mîntuitorul nostru Isus Hristos şi mănăstirea domniei mele de la sfîntul şi marele munte, numită Cotlomos, ca să-i fie în stăpînire satele anume: Giurgiu şi Prislop şi <toate> bălţile de la Sviştov pe tot Calmaţuiiu şi

Comanca și Laiovul lui Stroe și Daneștii cu hotarul, cît <a dăruit> Mircea voevod, de la Uibărești să-și ia călugării dijme, și Cireașovul pe Olt și Grecii Călugărești pe deal și Hârtești pe Argeșel și ocina lui Bucur <și muntele> de la Strunga Hirteștilor și satul Maricino.

De aceea, <acestea toate să fie> sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări <ciți se> află în sfintul loc, de ocină și ohabă și spre veșnică pomenire a sfint-răposașilor <părinți ai domniei mele> și domniei mele, începînd de la <vama> oilor, de <vama porcilor>, de <găletărit>, de albinărit, de dijmă, de... <Și să nu cuteze să> turbure acele sate <nimeni> dintre slugile <și> dintre <dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după> muncile domniei mele, <pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice>, chiar <și cu> un <fir de păr, unul ca acela va> primi mare rău și urgie de la <domnia mea, ca> un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

Blestem punem domnia mea: pe cine alege domnul Dumnezeu <să fie domn> al Țării Românești sau din <rodul> din inimă al domniei mele sau din rude sau din <alt neam> dacă va cinsti și va înnoi acestea mai sus scrise, <pe acela domnul Dumnezeu să-l> întărească în domnia lui; dacă însă va nimici și va batjocori și nu va întări, pe acela domnul Dumnezeu <să-l ucidă aici> cu trupul, <iar în veacul viitor> cu sufletul <și să aibă parte> cu Iuda și cu Arie <și cu ceilalți iudei, care au strigat asupra> domnului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri, este și va fi în veci, amin.

Iată <martori pune domnia mea acestei> porunci a domniei mele: jupan Dragomir <al lui Manea>... Cazan al lui Sahac,... al lui Borcea,... jupan Dan mare <vornic...>... Manea ...Dumitru stratornic.

Și eu, Milco, care am scris în cetatea de scaun București... în anul 6984 <1475—1476.>

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIV/42 A, B.

Fotocopie după orig., perg., pecete atîrnată, căzută, la m-rea Cutlumuz de la Athos.

EDIȚII. Slav și trad. Nandriș, Athos, 23—26, sub 1476. Trad. D.I.R., B., 156—157.

152

1476 (6984) mai 8, București.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește unor boieri ai săi din Țara Făgărașului, Șerban și Aldea, jumătate din satul Șinca, părți din alte sate, munți și țigani.

† Въ Христа Бога благоверни и благочисти и Христолюбиви и самодержавни, Іо Басараб конвода и господинь, сынъ Дана великаго конводе, милостивым Божіем и Божіем дарованіем владающеи и господствеющеи въ селъ земли Оугрво-

владѣискои и запаинским странам, Ямлашу и Фагарашѣ херцег. Благопроизволи господство ми, сконм благым произволеніем и чистымъ и скѣтлимъ срдцемъ и даровахъ сини късе честни и благообразны и прѣпочитанны, иже надъ къскми чьсти и даровъ, настожъ сѣмъ повелѣнію господства ми, болѣринъ господства ми въ Фагарашескои земли жѣпанъ Шербанъ и съ братомъ си Ядѣ и съ сынове им, іако да имъ сѣтъ села по имени: половинъ въ Шинка и въ планиномъ си зовомомъ Немаи и дрѣгъ планинъ, такожде Немаи, що естъ кѣпила въ Бѣдѣ и половинъ въ Охаба съ планиномъ.....¹ въ Лѣдишоръ и съ планиномъ що се зоветъ Лѣдишоръ и ацигани по имени Радѣль съ сынове си и Лалъ съ сынове си и Радѣль съ сынови си и Кѣркѣ съ сынове си и Мѣжа съ сынове си и Квѣтѣ съ сынове си и зетъ Родѣ съ сынове си.

Сего радѣ ти къскъ да имъ сѣтъ къ вчинѣ и охабѣ, тѣмъ и дѣцамъ ихъ, вѣнчетомъ и прѣвѣнчетомъ ихъ и да ихъ не смѣетъ бантѣвати тѣхъ села, ни съдецъ, ни глобникъ, ни бирчѣи, ни ништо въ слѣгъ и въ правителъ господства ми послаемнѣ по милостѣхъ и по работахъ господства ми, понеже кто се би позабавити ихъ аще и власъ едины, то таковнѣ иматъ прѣнети великѣ зло и шрѣжъ въ господство ми, іако невѣрникъ и прѣстѣпникъ сѣмъ повелѣнію господства ми.

Пшечѣши въ вѣчногѣ камъ, свинѣгѣ камъ, въ пчеларства, въ дѣжми, въ къбларства, въ винаричъ, въ сѣнокосѣи, въ повозъ, въ подводъ и въ къскѣхъ сиужѣахъ и даждахъ великнѣхъ и малнѣхъ, елика се нахѣдетъ къ самодѣржавнои земли господства ми.

Заклинаніе поставѣетъ господства ми сѣмъ повелѣнію господства ми, іако по смѣрти господства ми, кѣго избѣретъ господъ Богъ бити господинѣ Влашескои земли или въ срдечнагѣ плода господства ми или въ сѣродникъ господства ми или, по грѣскѣхъ нашихъ, въ иноплеменикъ, да аще почететъ и поновитъ и вѣтвердитъ сѣи вишпѣсана, того господъ Богъ да почететъ и съхранитъ и вѣтвердитъ къ господствѣ его; аще ли разоритъ и посрамитъ, а не оутвердитъ, а того господъ Богъ да вѣветъ его зде тѣломъ, а къ бѣдѣшимъ вѣцѣ дѣшежъ и да естъ проклетъ въ Бога сътворившаго небо и землѣи и да го треснетъ въ свѣтнѣхъ крѣховннѣхъ апостола и въ тѣи свѣтнѣхъ и богоносннѣхъ шцѣи и да иматъ вѣчетіе съ Іудѣи и съ Іремъ и съ инѣми Іудѣи еже къзѣпише на господа Бога и спаса нашего Іесуса Христа, крѣвъ его на нихъ и на чѣдохъ ихъ, еже естъ и бѣдетъ къ вѣки, аминъ.

Свѣдетелію сѣмъ повелѣніе господства ми: жѣпанъ Драгомиръ Манѣкъ, жѣпанъ Казанъ Сахакѣкъ, жѣпанъ Нѣгѣе Борчекъ, жѣпанъ Станила Басѣекъ, жѣпанъ Данъ великнѣ дворникъ, жѣпанъ Тѣдоръ логофетъ, Манѣкъ Негрѣла и Драгичъ спатаринъ, Драгомиръ столникъ, Бадѣкъ вѣстниаръ, Дѣтко пахарникъ, Димитрѣ страторникъ, Макрѣкъ комисъ.

И азъ, Милко, еже писахъ къ градъ Бѣкѣрѣци, маїа ѣ, къ лѣтъ хѣцѣдъ.

† Іѣ Басарабъ вѣкѣда, милостѣи Божіеи господинѣ.

¹ Loc rupt.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basarab voievod și domn, fiul lui Dan marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și luminată și am dăruit această atotcinstită și cu frumoasă față și preacinstită, care este de-asupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele, boierului domniei mele din țara Făgărașului, jupanului Șerban și cu fratele său Aldea și cu fiii lor, ca să le fie satele anume: jumătate din Șinca și din muntele său numit Nemaia și alt munte, de asemenea Nemaia, pe care l-a cumpărat de la Budea și jumătate din Ohaba cu muntele. . . ¹ din Ludișor și cu muntele care se cheamă Ludișor și țișanii anume: Radul cu fiii săi și Lal cu fiii săi și Radul cu fiii săi și Curchea cu fiii săi și Muja cu fiii săi și Costea cu fiii săi și ginerele Rodea cu fiii săi.

De aceea, acestea toate să le fie de ocină și ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor. Și să nu cuteze să le turbure acele sate nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre slugile și dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

<Să fie de ohabă > începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de dijme, de găletărit, de vinărici, de cositul finului, de cărături, de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, cîte se găsesc în țara singur stăpînitoare a domniei mele.

Blestem pune domnia mea la această poruncă a domniei mele: ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acestea mai sus-scrise, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici și va batjocori și nu va întări, și pe acela domnul Dumnezeu să-lucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să fie blestemat de Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului și să-l trăsnească 12 sfinți fruntași apostoli și de 318 sfinți și părinți purtători de Dumnezeu și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și a mîntuitorului nostru Iisus Hristos: sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Stănilă al lui Vasie, jupan Dan mare vornic, jupan Tudor logofăt, Manea Negrul și Drăghici

---

¹ Loc rupt.

spătari, Dragomir stolnic, Badea vistier, Deatco paharnic, Dimitru stratornic, Macrea comis.

Și eu, Milco, care am scris în cetatea București, mai 8, în anul 6984 <1476>.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CXXXIV/47.

Orig., perg. (46,5×36), pecete atirnată, căzută.

Copie ibidem, ms. 5152, f. 120.

Fotocopie ibidem, IX/13.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 294—296. Trad. D.I.R., B., 157—158.

153

1476 (6984) iulie 4, Gherghița.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește lui Ona ocină la Bărcănești.

† Милостѣимъ Божѣимъ, Іоу Басараба воєвода и господинъ вѣсон земли Угровлахѣинскон, синъ Дана великаго воєводе. Дават господство ми сие повелѣние господства ми слугамъ господства ми Она и съ синови си, Станъ и Станкулъ, яко да имъ есть у Бѣркѣнѣши, варе колико есть дрѣжалъ Корлатъ и Нанъ, понеже покупише штъ Корлатъ и штъ Нана, за петъ сто аспри. И господству ми дадоше кон.

Тем радн им даде и господство ми, да им есть въ шчинъ и въ шхабж и ни шт когоже непотѣкновено, по речн господства ми.

И сему сѣтъ сведетелне: жупан Драгомиръ Маневъ, жупан Казанъ Сахаковъ, жупан Нѣгоє Борчевъ, жупан Данъ дворѣникъ, жупанъ Тудоръ логофетъ, Драгомиръ столникъ, Бадѣ вистѣаръ, Манѣ Негрулъ и Драгичъ спатарн, Манѣ комис, Димитръ Гиздавецъ страторникъ.

Изъ, Ивка граматникъ, еже исписахъ въ Гергице, мѣсеца юліа д днь, въ лѣто xсцпа.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Dan marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Ona și cu fiii săi Stan și Stancul, ca să le fie în Bărcănești oricît au ținut Corlat și Nan, pentru că au cumpărat de la Corlat și de la Nan, pentru cinci sute de aspri. Și domniei mele au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și martorii acesteia sînt: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoє al lui Borcea, jupan Dan vornic, jupan Tudor

logofăt, Dragomir stolnic, Badea vistier, Manea Negrul și Drăghici spătar, Manea¹ comis, Dimitru Ghizdaveț stratornic.

Eu, Iova gramatic, care am scris în Gherghița, luna iulie 4 zile în anul 6948 <1476>.

După Venelin, *Влахо-Болгарския или Дако-Славянския грамоты*, p. 118—119.

Orig., perg.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 297—298. Trad. *D.I.R.*, B., 158—159.

154

1477 (6985) iunie 30, Florești.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește lui Badea și lui Ivan ocine în Nănășești, Mirilești și Urși.

† Милостѣмъ Божіѣмъ, Іѡ Басараба воєвода и господинь въсєи землѣи Оуггрово-влахѣнскон. Даватъ господство ми сѣе повелѣніе господства ми сѣсгамъ господства ми Бадѣ и Ивань тако да мѣ сѣт село Нѣнѣшеци, дел Братила, и Мирилеци Спринтенови и въ дрѣги Мирилеци Тѣмпѣновѣи, третѣи дел и Урши, дел Спринтеновѣи.

Того радѣ мѣ даде господство ми тако да мѣ сѣтъ вчинѣи и въ вѣха и въ никогоже непотѣкновѣно, по речъ господства ми. И дадоше мене кѣмъ понеже мѣ бѣли старѣи вчинѣи.

Писъ сѣце, мѣсеца юніа, дѣнь ѿ, въ Флорѣци.

† Іѡ Басарабъ вѣвѣда, милостѣмъ Божіѣмъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Badea și Ivan, ca să le fie satul Nănășești, partea lui Brătîlă și Mirilești al lui Sprinten și din alt Mirilești al lui Timpeanu, a treia parte și Urși, partea lui Sprinten.

Deci, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele. Și mi-au dat un cal, pentrucă le-au fost vechi ocine.

S-a scris la 6985 <1477>, luna iunie zile 30, la Florești.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 58 (Govora VII/3).

Orig., perg. (21×19), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri, din 1792 și 1843; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 127v., 447 f. 163 și 463 f. 153 v.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/56.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 298. Trad. *D.I.R.*, B., 159. Facs. *D.I.R.*, B., 357.

¹ În loc de: Macrea.

<1477 noiembrie — 1482>.

Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana satele Șușița, Jidovștița ș.a., scutite de dăjdiu, slujbe și munci.

Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Младї Басараба воєвода и господинѣ въсен землн Угровлахїнскою. Дават господства мї сїе повѣленїе господства мї храмѣ и вбитѣлн прѣчистнє владнчнцє нашн Богороднцє и прїсно дѣвн Марїє и свѣтоє успеннє, монастирю ѡт Тисмена, тако да мѣ сѣт села зовома, на нмє: Шѣшнцѣ и Жндѡвнцнцѣ и Жарковец и Потѡк и ѡбє Варовннчє и Церѡвѡц, Ёлѣховѡц и Ёлѣховнцѣ и Бахна и Гостннцн, Кѣѡѡлєшн, Бѡботннч, тако да мѣ ест ѡчннѣ и ѡхаба и нн ѡт кѡгоже непѡтѣкнѡвєно, по ѡрнзмѣ господства мн.

И вєрє кон члѡвѣкѣ хѣтєт лѡковѣт ѡ тѡго сєлнщє, да ест слѡбѡдно нм ѡт вѣсєкнх дѡждѡх и слѡѡбѡх и рѡботѣх господства мн. И дѡх нх не смѣтєт бѡнѡтовѣт нн правнтел господства мї, нн сѣдцѣ, нн кнрчїє, понєжє вєрє кон цєт бѡнѡтовѣт ѡн цєт прїѡтн вєлнко злѡ и ѡргнє ѡт господства мн.

† Іѡ Басараб Младї вѡєвѡдѣ, милѡстїѡм Божїѡм господннѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele hramului și locașului preacuratei noastre stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și sfintei uspenii, mănăstirii de la Tismana, ca să-i fie satele numite anume: Șușița și Jidovștița și Jarcoveț și Potoc și Varovnicele amîndouă și Țerovăț, Elhovăț și Elhovița și Bahna și Gostiești, Văgiulești, Bobotnici, ca să-i fie ocină și ohabă și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Și orice om va locui în acea seliște să fie slobod de toate dăjdiile și slujbele și muncile domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici dregător al domniei mele, nici sudeț, nici birari, pentrucă oricine îi va turbura, el va primi mare rău și urgie de la domnia mea.

† Io Basarab cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 57 (Tismana).

Orig., perg. (21×17), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1846; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 83, 335 f. 43 și la Academia Republicii Socialiste România, MCCXXXI/51.

Datat din domnia lui Basarab cel Tânăr.

EDIȚII. Slav și trad. *Stahl-Bogdan*, 129, fără dată; *Panaitescu*, 327—328, sub <1478—1482>. Trad. *D.I.R.*, B., 159—160, sub <1478—1482>. Facs. *Stahl-Bogdan*, 128; *D.I.R.*, B., 358.

<1478>.

*Boierii Stan Cortofleş și Cîrjeu îl vestesc pe Basarab cel Tânăr despre
mersul soliei lor pe lângă craiul Ungariei.*

† Господине, давам ъ<знаніе>, за що ни ест пѣстна господство ти до Батър Шефан, да ѡчиним мир и добродѣтел. Батър Шефан вн ест пѣстна¹ на крааѣ, али краа ест [пѣстна Банцѣна Миклаъш и Кнеж Паѡа да се състанет със Батър Шефан. Я Батър² Шефан вн ест втишел на неѡа, да сѡ говорили с тобом. И донесли сѡ добродѣтел и мир, како не ест имаа ни един господинъ вт Влашкѡ землю, тѣкмѡ Радѡлкѡ конвод. За тои чѡет Лаот. Та да знае господство ти, ере ест без знаніе Батър Шефан. Да знает господство ти и да верѡет³ господство ти и нам, раби господство ти и да знает господство ти ере ест по волю господство ти.

И Богъ ти ѡмножит лета господство ти.

Баре що казат Могош и Бланкѡа, да верѡет господство ти, ере наши речи истинни.

† Раби и калкици> господство ти, Стан Кортофлаш и Кръжкѡ.

† Stăpine, îți dăm de știre pentru că ne-ai trimis domnia ta la Batăr Ștefan, ca să facem pace și bine. Batăr Ștefan a trimis⁴ la craiul, însă craiul a trimis pe Banți Miclăuș și Cnej Paul să se întâlnească cu Batăr Ștefan. Iar Batăr⁵ Ștefan, el s-a dus la ei, ca să vorbească de tine. Și au adus bine și pace, cum n-a avut nici un domn din Țara Românească, numai Radul voievod. Despre aceasta va auzi Laiot. Și să știi domnia ta, că este fără știrea lui Batăr Ștefan. Să știi domnia ta și să creadă⁶ domnia ta și nouă, robii domniei tale și să știi domnia ta că este pe voia domniei tale.

Și Dumnezeu să-ți inmulțească anii domniei tale.

Orice vor spune Mogoș și Vlaicul, să creadă domnia ta, căci sint cuvintele noastre adevărate.

† Robii și supușii domniei tale, Stan Cortofleş și Cîrjău.

Arh. St. Brașov, nr. 522.

Orig., hîrtie (22×19), pecete timbrată.

Datarea după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 270.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*, 269—270; Tocilescu, 534 doc. 392, fără dată.

¹ Cuvîntul « пѣстна » este scris deasupra rîndului de același diac.

² Deasupra cuvîntului « Батър » este scris: « ѡ аша ».

³ Deasupra cuvîntului « верѡет » este scris: « молим сѡ », însă de altă mînă.

⁴ Cuvîntul « trimis » este scris deasupra rîndului.

⁵ Deasupra cuvîntului « Batăr » este scris « în suflet ».

⁶ Deasupra cuvîntului « creadă » este scris « mă rog », însă de altă mînă.

1478 (6986) ianuarie 9, București.

Basarab cel Tânăr voievod dă m-rii Cozia moara domnească din târgul Rîmnic, la Olt, în schimbul unor mori de la Tîrgoviște.

† Милостію Божію, Іо Младди Басараб коевѣд и господинъ въсен земан Шгроклауїнскон, сынъ добраго Басараба коевѣда. Єіе покеленіе дават господство ми шентели свѣтомѣ монастырѣ Козїи свѣтѣи тронць храмомѣ и почтаномѣ монастырѣ нже къ земан господства ми ї егѣменѣ кир попѣ Ілариншѣ шеретающомѣ се къ свѣтом монастыр и въсем нже братїям, іако да имъ ест воденица господства ми еже ест къ тѣргѣ Рѣбникѣ на Олтѣ, понеже мени господство ми със егѣменом, та дѣди господствѣ ми воденицѣ що сѣ къ Тѣрговище, да сѣ господскы.

Того радї им даде господство ми ним, да им сѣ водиница шт Рѣбник, къ вчинѣ и шхабѣ, дори шет бити свѣтѣи монастыр, непотѣкновенно, по рече господства ми.

И свѣдители: жѣпан Драгомїр Манѣк и жѣпан Дан велнкїи; корник, жѣпан Винтилѣ логофѣт и егѣмен шт Єнѣгов, попа Євѣимїе и егѣмен шт Дѣла, попа Іошѣ.

Пис къ лѣто хшцпс, мѣсеца генарїе Ѡ дьни, къ Бѣскрециї; и Іанеш дїи Іашї.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voievod. Această poruncă dă domnia mea locașului sfintei mănăstiri Cozia, hramului sfintei Troițe și cinstitiei mănăstiri care este în țara domniei mele, egumenului chir popa Parion și tuturor fraților ce se află în sfânta mănăstire, ca să le fie moara domniei mele care este în târgul Rîmnic pe Olt, pentrucă a schimbat domnia mea cu egumenul, de au dat domniei mele morile care sînt în Tîrgoviște, ca să fie domnești.

De aceea, le-am dat domnia mea lor, ca să le fie moara de la Rîmnic de ocină și ohabă, cît va fi sfînta mănăstire, neatins, după spusa domniei mele.

Și martorii: jupan Dragomir al lui Manea și jupan Dan mare vornic și jupan Vintilă logofăt și egumenul de la Snagov, popa Evtimie și egumenul de la Deal, popa Iosif.

S-a scris, în anul 6986 <1478>, luna ianuarie 9 zile, în București, și Ianeș din Iași.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712 f. 463.

Copie.

Traduceri ibidem, mss. 209 f. 73v.—74 și 215 f. 82.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 299—300. Trad. D.I.R., B., 160.

1478 (6986) aprilie 3, București.

Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Crăciun și altora ocină la Străhaeș.

† Многостѣѡмъ Божѣѡмъ, Іѡ Басарабъ Младѣѡѡ воевода и господинъ въсенъ земанъ Зггровлахиѣсонъ, синъ добраго Басарабѣ воеводе. Даватъ господство ми сѣѣ пове-
лѣнѣѣ господства ми савгамъ господства ми Крачкѡнѣштъ Слатинѣштъ и сѣѣ синови си и
Манѣ и сѣѣ братнѡмъ си и сѣѣ синове имъ и Петрѣ сѣѣ синове си, тако да имъ естъ штъ
Стрѣхаецъ деа Башантѣвѣ и Нѣгомѡровъ и деа Оичевъ, понеже покѣпнѣштъ штъ Башантъ и
штъ Нѣгомѡр и штъ Оичѣ за ѡѣ аспрѣѣ. И господство ми дадоше единъ конъ добръ.

Сеѡго радѣѣ имъ дадоуъ господство ми, тако да имъ естъ въ шчинѣ и въ шхабѣ и
и штъ никѡгоже непѡтѣкнѡвѣно, по рѣчъ господства ми.

Сеѡже и сеѣдѣтелѣѣ: жѣпанъ Драгомѡръ Маневъ, жѣпанъ Нѣгъ, жѣпанъ Нѣгоѡ
Борчевъ, жѣпанъ Гергина, жѣпанъ Данъ велики дворникъ, жѣпанъ Винтилѣ велики логофѣтъ,
Казанъ вѣстѣгаръ, Радѣлѣ пѣхарникъ, Петрѣ столникъ, Станко комѣс, Прѣлѣнтѣла и
Петру стратѡрницѣ.

И азѣ, Ялѣвъ, писахъ въ настоѣни градъ Бѣскѣрѣци, апрѣлѣга гъ, въ лѣтѣ хѣспѣсъ.

† Іѡ Басарабъ Младѣѡѡ воевода, многостѣѡмъ Божѣѡмъ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Crăciun de la Slatina și cu fiii săi și Manea și cu frații săi și cu fiii lor și Petru cu fiii săi, ca să le fie din Străhaeș partea lui Bașait și a lui Neagomir și partea lui Oncea, pentru că le-au cumpărat de la Bașait și de la Neagomir și de la Oncea, pentru 460 aspri. Și domniei mele i-au dat un cal bun.

De aceea, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după zisa domniei mele.

Iată și martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neag, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Gherghina, jupan Dan mare vornic, jupan Vintilă mare logofăt, Cazan vistier, Radul paharnic, Petru stolnic, Staico comis, Pirlitul și Petru stratornici.

Și eu, Alb, am scris în cetatea de scaun București, aprilie 3, în anul 6986 <1478>.

† Io Basarab cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 59 (Mitrop. T. Rom., CXLIX/1).

Orig., perg. (18×28,5), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. de la începutul sec. XIX; altă trad. ibidem, ms. 136 f. 66.

Copie slavă ibidem, ms. 706 f. 2.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/57.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 111—112, sub 1472 aprilie 3. Slav și trad. *Panaitescu*, 300—301. Trad. *D.I.R.*, B., 160—161.

<1478—1481> mai 20, Tîrgoviște.

Basarab cel Tînăr voievod întărește lui Stan Mîndrea ocină la Bomboești.

† Їw Басараб Младн конвода и господинъ късен земли Угровлахискон. Дават господство ми сѣе повеленіе господства ми Станѣ Мъндри и съ сынокн си Нѣго и Манѣ, како да им ест ѣ Бомбоецн четфрѣти¹ деа, понеже ихъ тѣкмихъ господство ми. Та ѣз Боркан асприѣ вътъ Сѣсчор, а Бомбоецн дадохъ ним.

Сего радї да им естъ вътъ учинѣ и охаеж и вътъ никогоже непотѣжковено, по речъ господства ми. Ино нѣст.

Пис манѣ кѣ, ѣ Тръговнице, вътъ лѣтѣ „ѣцп...“².

† Їw Басараб кивевда, милостїа Божїа господинъ.

† Io Basarab cel Tînăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stan Mîndre și cu fiii săi Neagoe și Manea, ca să le fie în Bonboești a patra¹ parte, pentrucă i-am întocmit domnia mea, de a luat Borcan asprii de la Săscior, iar Bonboeștii l-am dat lor.

De aceea, să le fie de ocină și ohabă și de nimeni neclintit, după spusa domniei mele. Altfel să nu fie.

Scris mai 20, la Tîrgoviște, în anul 698...²

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Rimnicu Vilcea, LXIV/2.

Orig., perg. (14×21), pecete aplicată, stricată.

Datat din domnia lui Basarab cel Tînăr și ținînd seama că cifra zecilor este 8.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 161.

1478 (6986) iunie 3, Argeș.

Basarab cel Tînăr Voievod întărește lui Șolea și altora două treimi din satul Jugorul și jumătate din Zăvideni, scutindu-i de dăjdi și slujbe.

† Бѣ Христа Бога благокѣрнїи и благочѣстнїи и Христолюбнїи и самодръжкнїи, Іw Младї Басараба конвода и господинъ, сынъ добраго Басарабе конводе, милостїюм Божїюм и Божїем дарованїем, владѣющїи и господствѣж-

¹ Cuvînt scris peste un loc răzuit; se pare că la început a fost « трѣти = a treia ».

² Loc rupt.

цѣмн вѣсеж земли Уггровлахѣискон, ешеже и запаинниским странам, Ямлашу и Фагарашу херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ благимъ произволеніемъ, чѣстимъ и свѣтлимъ срѣдцемъ господства ми и даровахъ сынъ вѣсе чѣстнѣи и благообразни, и препочтенѣи нже надъ вѣсѣми чѣсти и даровъ, настоужъ сѣмѣ повелѣнію господства ми слугамъ господства ми Шолѣ и сынѣмъ Шербанѣу и съ сыновѣи имъ и съ аневѣи имъ, Драгомиру и Шербанѣу и Стонка и съ сыновѣи имъ, тако да имъ естъ села на имѣ Жугорѣулъ третѣи деѣл и пакѣи чѣ Жугор, шт деѣл Пасхалевъ, третѣи деѣл, ере имъ естъ шчина стара¹, и полъ шт Зѣвидѣни, понеже изнадоше два на десете болѣри и мартѣрисаше предъ господство ми, како естъ шчина господска. Тако ихъ продаде господство ми за а конъ добръ шт ѿ аспри.

Его радѣи имъ даде и господство ми, тако да имъ естъ въ шчинѣи и въ шхавѣи, тѣмъ и деѣламъ ихъ, вѣнчетомъ и прѣвнѣчетомъ имъ. И варѣ коемѣу се случитъ шт нѣхъ прежде съмрътѣи, а шчина да естъ шставшимъ, прѣдалѣика въ нѣхъ да нѣст. И ни шт когоже непотѣкновено, по рѣчи господства мѣи, пшчевше шт швчѣего вама, шт свинѣего вама, шт пчеларства, шт джмарства, шт <винаричъ², шт талпи, шт сено, шт воз, шт подвода, рекше шт вѣсѣхъ слѣжбахъ и даждехъ, елико се находитъ въ самодрѣжавнои землѣи и швласти господства ми. И да ихъ не смѣсетъ бантовати² тѣхъ села ни сѣдци, ни бирѣи, ни ни нѣкто шт болѣри или шт слугѣи господства ми, послаемѣихъ по милостѣхъ и по работахъ господства ми, <понеже кто се² бѣи покѣси забавити или теглѣи тѣхъ села, аще и о власѣи едѣи, тѣ тако вѣи чловѣкѣи иматъ вѣспрѣти елико зло и шргѣи шт господство ми, тако невѣриникъ и прѣстѣпникъ и посрамѣтелъ сѣмѣ повелѣнію господства мѣи.

Заканнѣиѣ поставѣлетъ господство ми: по съмрътѣи господства ми, кого избѣретъ господѣи Богѣи бѣити господѣи Блѣшконъ землѣи или шт срѣдечнаго павда господства ми или шт срѣдникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, шт шноплеменникъ, да аще почетѣтъ и штверѣдитъ и поновитъ сѣи повелѣнѣиѣ господства ми, того господѣи Богѣи да штверѣдитъ его и да почетѣтъ его въ господствѣи его; а аще ли не почетѣтъ и не штверѣдитъ и не поновитъ, нѣи разоритъ и прѣстѣпитъ и посрамѣитъ сѣи повелѣнѣиѣ господства ми, а того господѣи Богѣи, сътворнѣиѣи некое и землѣи, да швѣетъ его шде съ тѣломъ, а въ еждѣцаго вѣцѣи съ душею и да естъ съпричѣстникъ съ Юдоѣи и съ Ярѣеи и съ нѣмѣи швдене еше възпѣише на господа Бога и спаса нашего Исѣса Христа и рекоше, кръвъ его на нихъ и на чѣдѣхъ ихъ, еше естъ и бѣдетъ въ вѣки, аминъ.

Ешеже и свѣдѣтелѣиѣ поставѣлетъ господство ми сѣмѣ повелѣнію господства ми: жупанъ Драгомиръ Маневъ, Казанъ Гахаковъ, жѣпанъ Данъ кѣлчки дворникъ, жѣпанъ Нѣгоѣ Борчекъ, жѣпанъ Бинтило логофѣтъ, Бадѣи армашъ, Казанъ вѣстѣаръ, Радѣуль пѣхарникъ, Петрѣи столникъ, Станко комѣи, Прѣлантѣулъ страторникъ.

И азъ, Калогѣиана, писахъ чѣи Яргѣишъ, мѣсеца юнѣи г дѣнѣи, въ лѣтѣи хсѣцлс.
† Іѣи Басараба кѣкѣиѣи, милостѣиѣи Божѣиѣи господѣиѣи.

¹ «ико ... старѣи», sters cu o linie.

² Loc rupt.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basarab cel Tinăr voievod și domn, fiul bunului Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit această atotcinstită și cu frumoasă față și precinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Șolea și fiului lui, Șerban și cu fiii lor și cu nepoții lor, lui Dragomir și lui Șerban și Stoica și cu fiii lor, ca să le fie satele anume: Jugorul a treia parte și iarăși în Jugor, din partea lui Pashale, a treia parte, căci le este veche ocină¹ și jumătate din Zăvideani, pentru că au aflat doisprezece boieri și au mărturisit înaintea domniei mele că este ocina domnească. Astfel le-a vîndut domnia mea pentru un cal bun de 800 de aspri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor. Și oricui dintre dînșii i s-ar întimpla mai înainte moarte, iar ocina să fie celor rămași, prădalica la dînșii să nu fie. Și de nimeni neatins, după spusa domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de dijmă, de <vinărici>, de talpe, de fîn, de care, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să turbure acele sate nici, sudeț, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii sau dintre slugile domniei mele trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, <pentru că cine>² s-ar încumeta să-i împiedice sau să tragă acele sate chiar și cu un fir de păr, un astfel de om va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din ruda domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări și va înnoi această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l cinstească în domnia lui; iar dacă nu va cinsti și nu va întări și nu va înnoi, ci va strica și va călca și va batjocori această poruncă a domniei mele, iar pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului, să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos și au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Încă și martori pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Dan mare vornic,

¹ Textul: « ca să le fie . . . ocină » este șters cu o linie.

² Loc rupt.

jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilo logofăt, Badea armaş, Cazan vistier, Radul paharnic, Petru stolnic, Staico comis, Pîrlitul stratornic.

Şi eu, Caloiana, am scris la Arghiş, luna iunie 3 zile, în anul 6986 <1478>.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, DCXLII/1.

Orig., perg. (32,5×33), pecete atîrnată, căzută.

Copie cu trad. din 1916 la Arh. St. Buc., ms. 1232 f. 11.

Fotocopie ibidem, II/18.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 301—304. Trad. Filimon, *Doc. munt.*, 525—526;

D.I.R., B., 161—162.

161

1478 (6987) septembrie 9, <Bucureşti>.

Basarab cel Tânăr voievod întăreşte m-rii Cozia sate, bălţi, vama de la Genune, găletăritul din jud. Vâlcea şi Țigani.

† Иже елици дѣхомъ Божіимъ водетъ сѧ сїи сѧтъ синоуе Божїи, рече боже-свеныи апостолъ, емѣже въ слѣдъ текѣше нже правде любяще, подвигомъ добрымъ подвизающимъ сѧ, желаемъ сѧ въспрїамша жизньъ, земли вставаше и къ небесн прилѣпише се, блаженнии ии гласъ радованїа слышавше, егоже и присно слышѧтъ : „Прїидѣте благословенїи иица моего, наследствените сготованное каи царство ии съложеное мира“.

Иже и азъ, благовѣрни и благочестиви и Христолюбиви и самодръжавнии, Іоу Басараба Младди воєвода, сынъ добраго Басараба воєводе, милостїюмъ Божиимъ и Божиимъ благимъ произволенїемъ, владѣющимъ и господствѣющимъ въсен земли Сѣггролахїискон и Ямлашъ и Фагарашъ херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ благимъ произволенїемъ, сѣтлымъ и чистымъ срдцемъ господства ми прославити прославляшаго ма Бога и на прѣстоле сѣктопочившихъ родителъ господства ми и съ славою възнесешаго ме и даровахъ сынъ въсе чьстныи и препочитанїи, нже надъ въсѣми чьстными и даровъ настоиши сїемъ хрисовѣдъ господства ми сѣктомъ монастырѣ и сѣктои шбители сѣктыа живоначемыа тронцѧ ии Козїа и наставникѣ тожъ шбители, Яларинѣ, пакъ да ии сѣтъ села зокома Жибѣ и Шербънеши и Бръдѣцѣни и Гѣка и Кълнмънаши и Дѣнчани и Богдънаши и Хинатеши и Бѣкѣрѣши и Тропанѣши и Жържани, що купиху ии Драгоа, за ѿ флорени и един кон, и Гѣвъѣстрѣни въсен, понеже покѣпише ии Шолда половинѧ, за хѧхъ аспре и дрѣга половина кѣпише ии Стонке и ии Кръстѣ за хѧхъ аспре ии Пешони и Оулица ии Рибник и ии челѣди за цигани и Водострица и Чокънеши и Стънчѣши и Кълбгърѣни и Кърърѣни и Дѣминѣни и Пъпънен, що ии кѣпише ии Нѣгъ Ташѣа за хѧ

аспріе, и кѣларство въ сѣдство Бжлчем и вама на Цѣнѣне и блато Маминно и блато Кѣба¹ въ Сѣпатѣла, долѣ до встїе Іаловнице, еанко се вѣрѣтае, тако и съ вѣсем хотарем тѣм селом и тѣм влатом.

Сїа вѣса да им сѣт въ вчинѣ и въ шѣбѣ свѣтомѣ монастырѣ и божественным инноким въ сѣбѣжѣ и въ пищѣ и въ вѣчное вѣспомянїе свѣтопочивших родител господства ми, потом и господствѣ ми. Почившіе въ вѣчїего вама, въ свиннїего вама въ пчеларства и въ джмарьства же и въ винарич, въ повод и въ повоза и въ дрѣва и въ сенососїа и въ глоб и въ поклон, рекше въ вѣсѣх сѣбѣбах и даждах, еанко се находит въ самодрѣжавном земан и вѣласти господства ми, въ вѣсѣх да им ест въ шѣбѣ. И да им не смѣет позабавити ни сѣдце, ни глобник, ни бирчїи, ни ни ништо въ болѣр и въ сѣбг господства ми, поснаемих по мнлостѣх и по работѣх господства ми, понеже кто би им позабавил аще и в вѣсѣ еднимъ, то таковомѣ ест сѣпостатник свѣта и живоначалнаа тронцѣ на страшном и невмѣтном сѣдїще, идеже лицемѣрїе не сѣт и имает вѣспрїѣти вѣанко зло и шрїѣж въ господства ми, такъ и невѣрник и прѣстѣпник и посрамител сїемѣ повѣлїїе господства ми.

Щеже и по смрѣти господства ми, кого избѣрет Богъ бити господинъ Блашкон земан, и въ срдѣчнаго плаода господства ми или въ сѣродник господства ми или, по грѣхом нашим, въ иноплѣмник, та аще почѣтет и поновит и штердит сїа писана, того господѣ Богъ сѣтворикын небо и землю да шкрѣпит въ господствѣ его; аще ли не штердит сїа и не поновит, анѣ разорит и посрамит, того господѣ Богъ да швет его зде тѣлом его, а въ бждѣшаго вѣка дѣшю и да имат шчѣстїе със Ісдом и със Йрем и със инѣли рекшїими, крѣе его на них и на чедош их, еже и бѣдет въ вѣки, амин.

И свѣдѣтелїе сїю повѣлїїю: жѣпан Драгѣла² Манек, жѣпан Нѣгое Борчек, жѣпан Нѣг бикше дворник, жѣпан Казан Гахаков и жѣпан Дан великин дворник и Бинтїнаѣ словописател и Штонка спатар и Радѣла пѣхарник и Петрѣ столник и Петрѣ страторник.

И аз Брѣскѣла, исписах, мѣсеца септемврїи ̄ дни, 8 Нови град, въ лѣто
хзцпз.

† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, a zis dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cei ce se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești lăsîndu-le și către ceruri alipindu-se, acel fericit glas de bucurie auzindu-l, pe care veșnic îl și aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii».

Care și eu, binecredinciosul și bineinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basaraba cel Tînăr voievod, fiul bunului Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind

¹ Pentru Кѣба.

² În loc de « Драгомир».

peste toată țara Ungrovlahiei și Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și care m-a ridicat cu slavă în scaunul sfintrăposaiilor părinților domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și preacinstit care este deasupra tuturor cinstelor, acest de față hrisov al domniei mele sfintei mănăstiri și sfintului locaș al sfintei și de viață începătoare troițe de la Cozia și nastavnicului acelu locaș, Ilarion, ca să le fie satele numite: Jiblea și Șerbănești și Brădățeani și Seaca și Călimănești și Lunceani și Bogdănești și Hinatești și București și Troianești și Jurjani, pe care l-au cumpărat de la Drăgoi, pe 50 de florini și un cal, și Săvăstreanii toți, pentru că au cumpărat de la Șolda jumătate, pentru 1600 aspri și cealaltă jumătate au cumpărat de la Stoica și de la Cîrstea, pentru 1600 aspri, și Pleșoii și Ulița de la Rimnic și 350 de sălașe de țigani și Vodostrița și Ciocănești și Stăncești și Călugăreani și Cărăreani și Lumineani și Păpănei, pe care l-au cumpărat de la Neag Taurul, pentru 650 de aspri și găletăritul în județul Vlcea și vama la Genune și balta Mamino și balta Cîba¹ de la Săpatul în jos pînă la gura Ialovniței, cît se află, asemenea și cu toate hotarele acelor sate și acelor bălți.

Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de slujbă și de hrană și de veșnică pomenire sfintrăposaiilor părinți ai domniei mele, apoi și domniei mele. Începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit și de dijmărit și de vinărici, de podvoade și de cărături și de copaci și de cositul finului și de gloabe și de pocloane, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara de sine stătătoare și în stăpînirea domniei mele, de toate să le fie ohabă. Și să nu cuteze să-i împiedice nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii și dintre slugile domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfinta și de viață începătoare troiță la judecata cea cumplită și neîndurată, unde fățărnicii nu sînt și va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege Dumnezeu să fie domn al Țării Românești și din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acestea scrise, pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului, să-l întărească în domnia lui; dacă însă nu va întări acestea și nu va înnoi, ci va strica și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul lui, iar în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți care au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce și va fi în veci, amin.

---

¹ Pentru Căbăl.

Și martorii acestei porunci: jupan Dragul¹ al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Neag fost vornic, jupan Cazan al lui Sahac și jupan Dan mare vornic și Vintilă scriitor de cuvinte și Stoica spătar și Radul paharnic și Petru stolnic și Petru stratornic.

Și eu, Bîrseanul, am scris, luna septembrie 9 zile, în Cetatea Nouă, la anul 6987 <1478>.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 387v.—388v.

Copie.

Traduceri ibidem, mss. 209 f. 3I și 215 f. 11v.—12.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 304—308. Trad. *D.I.R.*, B., 162—164.

162

<1479 septembrie 1 — 1480 august 31> 6988, București.

Basarab cel Tînăr voievod hotărăște ca m-rea Bolintin să nu dea vamă la Brăila, Dîrstor, Giurgiu și în alte locuri.

« 6988 ». Basarab voevod cel Tînăr, sinû Basarab voevod mănăstirii Bolintinii, să nu dea vamă la Brăila și la Dârstor și la Giurgiu și la Sfiștov și la Nicopoe și la Țimbru.

S-au scris în București.

După I. Brezoianu, *Vechile instituțiuni*, p. 239.

Rezumat; alt rezumat la Arh. St. Buc., Mihai Vodă VIII/70.

EDIȚII. *Panaïtescu*, 308, sub 1479 septembrie 12; *D.I.R.*, B., 164.

163

1479 (6988) septembrie 12, <București>.

Basarab cel Tînăr voievod întărește m-rii Bolintin satele Bolintinul, Bucșani și Argeș, moară la Neajlov, vie și țigani.

1479 <6988> septembrie 12. Hrisov lui Basarab Tînărul voievod, ce-l dă la mănăstirea de la Bolintin, ca să-i fic satele anume Bolintinu și Bucșani i Argeșul și moara la Neajlovul, cu loc de cosit fîn și via la Vihorți i altă vie ce a cumpărat măriia sa de la Cepal Mustafa și țiganii anume... i proci.

Arh. St. Buc., M-rea Mihai Vodă VIII/70 f. 3v. (nr. 5).

Rezumat.

EDIȚII. *Brezoianu*, 239; *Ionașcu*, *Bolintin*, 333; *Panaïtescu*, 308; *D.I.R.*, B., 164.

¹ În loc de Dragomir.

1479 (6988) septembrie 12.

Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana vinăriciul satului Tismana.

6988 sep. 12. Basarab voievod cel Tânăr sfintei măsătiri Tismana au închinat vinăriciul de la Tismana.

După: *Cronologia tabelară*, p. 26 (nr. 36).

1479 (6988) noiembrie 17.

Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana țigani dăruiri de cumnatul său.

† Милостѣмъ Божіѣмъ, Іо Младѣ Басараба воєвода и господинь. Даватъ господство ми сѣ повелѣніе господства ми сѣѣтомъ храмъ и шентѣли прѣчистѣхъ Богородице, монастырѣхъ въ Тисменѣхъ и ерѣменѣхъ іеромонахѣхъ кѣр Матею и въсемъ еже въ Христѣ братіа, яко да имъ естъ ꙗко члѣдѣи ацигданѣ на имѣ Мирчѣхъ съ децѣми си и Никѣла съ съ децѣми си и Юба съ децѣми си, понеже нѣхъ даде шѣра ми, жѣпанъ Станчѣла и сестра ми, Анка, яко да сѣ сѣѣтомъ монастырѣхъ въ вчинѣхъ и въ вѣдѣхъ и въ слѣжѣхъ сѣѣтомъ монастырѣхъ и ни въ когоже непотѣкновено, по рѣчи господства ми.

Писъ новѣрѣга зѣ дѣнь, въ лѣтѣ х.СЦЛИ.

† Іо Басарабъ кѣзѣзда, милостѣмъ Божіѣмъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintului hram și locașului preacuratei născătoare de Dumnezeu, mănăstirii de la Tismana și egumenului, ieromonahului chir Matei și tuturor ciți sînt frați întru Hristos, ca să le fie 3 sălașe de țigani, anume: Mircea cu copiii săi și Necula cu [cu] copiii săi și Iuba cu copiii săi, pentrucă le-a dat cumnatul meu, jupan Stanciul și sora mea, Anca, ca să fie sfintei mănăstiri de ocină și de ohabă și pentru slujba sfintei mănăstiri și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S-a scris noiembrie 17 zile, în anul 6988 <1479>.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 60 (Tismana).

Orig., perg. (12×27,5), pecete aplicată căzută.

Cu o trad. de la sfârșitul sec. XIX; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 642.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/252, altă copie ms. 5236 f. 79.

Fotocopie ibidem, XX/58.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 337, sub 1480 noiembrie 17. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 191—192; *Panaiteșcu*, 309. Trad. *D.I.R.*, B., 165. Facs. *D.I.R.*, B., 359.

166

<1480>.

Basarab cel Tânăr voievod scrie soției sale, doamna Maria, că-i trimite vești prin boierii Iuga și Moș.

† Їw Младѹ Басараба вонвода и господинь. Пишет господство ми много з<д>равїе госпожде ми Марїи и w сем дѣвам ѡ знанїе господствѣ ти, како варе еанка изречет Юга и Мош, а господство ти да нѣ верѡеш, понеже сѣ наши речн.

И Богъ те веселит, амин.

† Їw Басараб вонвода, многотїа Божїа господинь.

<Pe verso:> Госпожде Марїи.

† Io Basarab cel Tânăr voievod și domn. Scrie domnia mea multă sănătate doamnei mele Maria și îți dau de știre domniei tale despre aceasta, ca orice îți vor spune Iuga și Moș, iar domnia ta să-i crezi, pentru că sînt cuvintele noastre.

Și Dumnezeu să te bucure, amin.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso:> Doamnei Maria.

Arh. St. Brașov, nr. 92.

Orig., hîrtie (20,5×20,5), pecete aplicată, căzută.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/59 și XIV/46.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 161.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *l.c.*; Tocilescu, 534 doc., 124, fără dată.

<1480>.

Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că-i trimite vești prin Dragomir.

† Ъw Младї Басараба воєвода и господинь. Пишет господство ми много здравїе госпожди Марїи и w сем давам ѝ знанїе господствѣ тї: тѣзи сѣм послаа Драгомира, та варе еанко изречет, а господство ти да га верѣши, понеже сѣ наши рѣчи.

И Богъ те веселит.

† Ъw Басараба воевода, милостїа Божїа господинь.

<Pe verso: > Госпожди Марїи.

† Io Basarab cel Tânăr voievod și domn. Scrie domnia mea multă sănătate doamnei Maria și-ți dau de știre domniei tale despre aceasta: am trimis acolo pe Dragomir și orice va spune, iar domnia ta să-l crezi, pentru că sînt cuvintele noastre.

Și Dumnezeu să te bucure.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso: > Doamnei Maria.

Arh. St. Brașov, nr. 94.

Orig., hîrtie (17×20,5), pecete aplicată, stricată.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/58 și XIV/45.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 162.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *l.c.*; Tocilescu, 534 *doc.*, 123, fără dată.

<1480>.

Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că-i trimite vești prin Petru.

† Милостїю Божїю, Ъw Басараба Младї воєвод и господинь. Пишет господство ми много здравїе госпожде Марїе Ъ w сем ти давам ѝ знанїе, ере тѣка посладохмо Петръ, та варе еанка изречет къ господство ти, а господство ти да га верѣши, ере сѣ речи господства ми истини, из вѣсего наше срдце.

И Богъ ти умножит лета.

† Ъw Басараба Младї воевода, милостїа Божїа господинь.

<Pe verso: > Госпожде Марїе.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn. Scrie domnia mea multă sănătate doamnei Maria și-ți dau de știre despre aceasta, că am trimis acolo pe Petru și orice va spune către domnia ta, iar domnia ta să-l crezi, căci sînt cuvintele adevărate ale domniei mele, din toată inima noastră.

Și Dumnezeu să-ți înmulțească anii.

† Io Basarab cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso:> Doamnei Maria.

Arh. St. Brașov, nr. 58.

Orig., hîrtie (9×21), pecete aplicată, stricată.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/60 și XIV/47.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 162.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *l.c.*; Tocilescu, 534 doc., 124, fără dată.

169

<1480>.

Vintilă logofăt scrie doamnei Maria despre încercările ce se fac pentru a o elibera.

† Господинѣ ми, господгѣ Маріе, много здравіе и нискоє поклоненіе приносим господствѣ ти, раб господства тї І w сем дам ѣ знаніе господства ти, за що ми си порѣчала господство тї по Петрѣ, азъ добре ти смѣ разѣмел.

И да знає господство ти, ере ѡт кѣда ест ѡтишла господство ти, а нам ест срѣдце черна и зла, како єдин Богъ знает. И ѡт тѣда, ја стоим кон господина ми воевода и день и нош, за работѣ господства ти, како те кемо извадит, да ни си пак господинъ, како ни ест и господинъ воевода и како ни си би и преже господинъ. И съда да знает господство ти, ере имамо великѣ надеждѣ на Бога, ере те кемо извадит, та чеш донти скоро, та ни чеш бит господинъ, како и прѣже, ере смо пѣстиян дар добръ Батрѣ Ишванѣ, ске за работѣ господства ти, да те извадимо. И имамо надеждѣ на Бога, ере ке скоро бит що ке бит.

И Богъ ти ѣмножит лета.

Раб господства ти, жѣпан Бинтиаъ логофѣт.

<Pe verso:> Госпожде Маріе.

† Doamnei mele, doamnei Maria, multă sănătate și adîncă închinăciune aduc domniei tale, robul domniei tale și-ți dau de știre domniei tale despre aceasta: pentru ceea ce mi-ai încredințat domnia ta prin Petru, eu bine te-am înțeles.

Și să știi domnia ta că de cînd ai plecat domnia ta, ne este inima cernită și rea, cum numai unul Dumnezeu știe. Și de atunci, eu stau pe lîngă domnul

meu, voievodul și ziua și noaptea, pentru lucrul domniei tale, cum să te scoatem, ca să ne fi iar doamnă, cum ne este și domnul, voievodul și cum ne-ai fost și mai înainte doamnă. Și acum să știi domnia ta că avem mare nădejde în Dumnezeu că te vom scoate și că vei veni în curînd de ne vei fi doamnă, ca mai înainte, căci am trimis dar bun lui Batăr Iștvan, tot pentru lucrul domniei tale, ca să te scoatem. Și avem nădejde în Dumnezeu, că în curînd va fi ce va fi.

Și Dumnezeu să-ți înmulțească anii.

Robul domniei tale, jupan Vintilă logofăt.

<Pe verso:> Doamnei Maria.

Arh. St. Brașov, nr. 535.

Orig., hîrtie (28,5×21), pecete aplicată, căzută.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/181 și XVIII/25.

Datat după L. Bogdan, *Relațiile I*, p. 279.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *op. cit.*, 278—279; Tocilescu, 534 *doc.*, 398—399, fără dată; Trad. Bogdan, *Relațiile*, 216.

170

1480 (6988) ianuarie 18, București.

Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Ticuci și fraților lui multe sate, părți de sate și țigani.

† Еъ Христа Бога благовернаго и благочыстныи и Христулюбивыи и самодръжакны, Іу Младї Басараба коевода и господинь, сынъ добраго Басараба коевода, многѣмъ Божїимъ и Божїемъ дарованїемъ, обладающѣмъ, господствущѣмъ всен земли Оугровлахїнскон, ещже и запланинскимъ страннамъ, Ѳмлашѣ и Фагарашиѣ херцег. Благоупрозволи господство ми, своимъ благымъ произволенїемъ, чыстымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ господства ми и дарова господство ми съи въсечыстныи и благообразныи и прѣпочтанныи, иже надъ въсѣмъ чыстыи и даров надстожи сїемъ повѣленїю господства ми почтаннымъ болѣрнѣ господства ми жупанѣ Тиксч¹ и братїамъ его, Бранѣ и Радулѣ и Пѣтрѣ, яко да имъ сѣла по имени Банка и Цилортъ и Половраци и Спинѣни и Бѣудонни и Пжръяни и Екѣръта и Стръмьбьтаци и Кънищи и Бръжщи и Дворъ Вьлкановъ, понеже имъ сѣт старе ичине. Потомъ пакы да имъ естъ Могошани и Тоурїца, понеже покѣпише Тиксч¹ и братїамъ отъ Мога за о флорини, потомъ мени Тѣксчъ със братїамъ Тѣрїца със попомъ отъ Сѣтчелъ на трети делъ отъ Шефънищи и надъ половино отъ Баларн. Потомъ приде Тодерѣ отъ Шефънищи прѣдъ господствѣмъ ми, тере си даде варе коланко делъ

¹ Тиксчъ răzuit și scris deasupra de altă mînă: Іерам.

имат Тодер с Шефанаци и вт Балари половина Тикъч¹ и Бран и Радулъ и Пьтрос.

И пакы да им сѣт Тикъч със братїам Бьрони, понеже покъпише вт Стѣнѣса и вт члѣда ен за ѱ аспри. И пакы да им сѣт Тикучъ със братїам Чептѣриле, деа Кожокон и Голаци ски със цигани, ере се днже Тикъч със братїа си, тере къпише вт господства ми за п̃ флорини, и Бьрици деа Манчулов и Баеци и Турчинаци вт Ябланица, понеже даде господство ми Тикучъ и Добрен прїкие. И пак приде Микѹл пред господство ми, тере си даде свои деа вт Вльксѣнциа Тикъчъ със братиам. Ёще да им сътъ Тикучѹ и братиам его и пол [и пол] вт Стрьмбѣтаци, деа Бисен и пол вт Гьнеци и пол Диново, понеже приде Биса и синове же пред господство ми, та си дадоше свое вчине Тикъчъ и братиам его. И пакы да им сѣт Къцеци, понеже приде Дан и Ёпрѣ пред господство ми, та си дадоше свое вчине ним. И да им сътъ пол вт Шкилаци, понеже покупише вт синове Стоеке за ф̃ аспри. И на име цигани: Никѹла със си.ови си, Банчѣ със си.ови си, Драгомир със си.ови си, Костѣ със си.ови си, Радулъ съ си.ови си, Тѹдор съ си.ови си, Цима съ си.ови си, Радѹлъ съ си.ови си, Балѣ съ си.ови си, Данчюл съ си.ови си, Татѹл съ си.ови си, ...³ съ си.ови си, Ботан съ си.ови си, Чѣ . . . .³ съ си.ови си, НикѢла съ си.ови си, Ёпрѣ съ си.ови си, Татѹл съ си.ови си; ти цигани <им сѣтъ>³ стари цигани.

Того радї им даде господство ми да им сътъ въ вчинѣ и въ хѹабѣж Тикъчъ и Бран и Радулъ и <Пьтрос>³. Того радї дадох господство ми да им сътъ въ вчинѣ и въ хѹабѣж и вт никтоже непотъкъновено, тѣм, и си.овом их, ввѣчетом их и прѣвѣчетом их. Ёще се прилѹчит съмрѣтъ бѣди кому вт них, прѣдаланка въ них да нѣст, а нѹ да ест вставшиам въ вѣк, почевши вт вечнего вама, вт свиннего вама, вт пчеларства, вт кѣларства, вт киндрич, вт днжма, вт глобы и вт посад, вт дрѣва, вт сенокосна, вт покова, вт подвод и въсѣх слѣбѣах и дажбѣах великы и мали, влика се нахѹдет въ самодръжавноу земан и власть господства ми. И да их не смет бантоват ни сѣдец, ни глобник, ни бирчѣе, ни нитко вт болар или вт работнык господства ми, понеже велико зло и зръгыш вт господство ми имат патит.

Заканнанїе поставлѣеть господство ми: по съмрѣти господства ми, кого избереет господь Богъ быти господинѣ Влашкии земан или вт срьдечнаго плода господства ми или вт сьродник господства ми или, по грѣсѣхъ наших, вт иноплеменик, да аще почетет и поновит и съхранил и зкрѣпит сиемѣ повеленю господства ми, того господь Богъ да почетет и съхранил и оукрѣпит въ господствѣ его; аще ли посрамил и поперет и расипет, того господь Богъ да ѹбнег зде тѣлом, а въ бѣдѣих вѣкъ дѹша его и да имат вчестїю съ Юда и с Яриюм и съ инѣми рекшиам на господа Бога и спаса нашего Исѹса Христа, кѣрьвѣ его на них и на чидѹх их, иже ест и бѣдет въ вѣкы, амин.

¹ Тикъчъ răzuit și scris deasupra de altă mină: Иврам.

² три . . . флорини adaus marginal.

³ Text șters, ilizibil.

СѢДѢТЕЛИ: ЖЪПАН Драгомир Манев, ЖЪПАН НѢГОЕ Борчев, ЖЪПАН НѢГЪ
КНИШЕ ДВОРНИК, ЖЪПАН БЛАДСАК великы дворник, ЖЪПАН Станчок логофѣт, Казан
вѣстияр, Радѹль пѣхарник, Петру столник, Станко комис, Пардос ключар, Стан
мали дворник, Станчка постелник.

И азъ, МѢХЪ, еже исписахъ къ настоли нови градъ БѹКѹРЕЩИ, генерѣа иѢ ДѢНЪ,
къ лѢТЪ СЦПН.

† Io Basaraba Mladăi kvewwda, milostĭa Bojĭe gospodiny.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubit
iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basaraba cel Tânăr voievod și domn, fiul
bunului Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, și cu darul lui Dumnezeu,
stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste
munți, herțeg al Amlășului și Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa
bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și a dăruit domnia
mea această atotcinstită și cu frumoasă față și preacinstită, care este deasupra
tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele cinsti-
tului boier al domniei mele, jupan Ticuci¹ și fraților lui, Bran și Radul și Pătru,
ca să le fie satele anume Banea și Gilort și Polovragi și Spineani și Budonii și
Pirăiani și Scurta și Strîmbătați și Cănești și Brăiști și Curtea lui Vilcan,
pentru că le sînt vechi ocine. După aceea, iarăși să le fie Mogoșani și Turița,
pentru că au cumpărat Ticuci¹ și frații lui de la Moga, pentru 70 de florini;
după aceia Ticuci cu frații a schimbat Turița cu popa din Sătecel, pentru a
treia parte din Ștefănești și pentru jumătate din Valari. După aceea, a venit
Toader din Ștefănești înaintea domniei mele, de a dat oricîte părți are Toader
în Ștefănești și din Valari jumătate lui Ticuci¹ și lui Bran și lui Radul și
lui Pătru.

Și iarăși să le fie lui Ticuci cu frații săi Băronii, pentru că au cumpărat
de la Stăneasa și de la copiii ei, pentru 400 aspri. Și iarăși să le fie lui Ticuci
cu frații săi Cepturile, partea lui Cojoc și Goleștii toți cu țiganii, căci s-a ridicat
Ticuci cu frații săi de au cumpărat de la domnia mea, pentru 80 de florini²
și Brăști, partea lui Manciu și Baești și Turcinești de la Ablanița, pentru că le-am
dat domnia mea lui Ticuci și Dobrei de zestre. Și iarăși a venit Micul înaintea
domniei mele, de a dat partea sa din Vîlcsănești lui Ticuci și fraților lui. Încă
să le fie, lui Ticuci și fraților lui, și jumătate [și jumătate] din Strîmbătați,
partea Bisei și jumătate din Cănești și jumătate Dinovo, pentru că au venit
înaintea domniei mele Bisa și fiii ei de și-au dat ocinele lor lui Ticuci și fraților
lui. Și iarăși să le fie Cățeții, pentru că au venit înaintea domniei mele Dan
și Oprea, de le-au dat ocina lor. Și să le fie jumătate din Măilați, pentru că
au cumpărat de la fiii lui Stoe, pentru 500 aspri. Și țiganii anume: Nicula cu

¹ «Ticuci» este răzuit și scris deasupra de altă mînă: «Avram».

² Textul: «căci s-a ridicat ... florini», este adăugat marginal.

fii săi, Bancea cu fii săi, Dragomir cu fii săi, Costea cu fii săi, Radul cu fii, săi, Tudor cu fii săi, Țima cu fii săi, Radul cu fii săi, Balea cu fii său Danciul cu fii săi, Tatul cu fii săi. . . ¹ cu fii săi, Boian cu fii săi, Cea . . . ¹ cu fii săi, Nicula cu fii săi, Oprea cu fii săi, Tatul cu fii săi; acești țigani <le sînt> ¹ vechii lor țigani.

De aceea, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lui Ticuci și Bran și Radul și <Pătru> ¹. De aceea am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, lor și fiilor lor, nepoților lor și strănepoților lor. Dacă se va întîmpla moarte oricăruia dintr-înșii, prădalica să nu fie la ei, ci să fie celor rămași, în veci, începînd de vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijmă, de gloabe și de posadă, de copaci, de cositul finului, de cărătură, de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, cîte se află în țara și stăpînirea singur stăpînitore a domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici unul dintre boierii sau dregătorii domniei mele, pentrucă va păți mare rău și urgie de la domnia mea.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va păzi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va batjocori și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți cari au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Neag fost vornic, jupan Vladul mare vornic, jupan Stanciul logofăt, Cazan vistier, Radul paharnic, Petru stolnic, Staico comis, Pardos clucer, Stan vornic mic, Stanciul postelnic.

Și eu, Mihnea, care am scris în noua cetate de scaun, București, ianuarie 18 zile, în anul 6988 <1480>.

† Io Basarab cel Tînăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 61 (Polovragi).

Orig., perg. (34×30), pecete atîrnată, căzută.

Cu trad. din 1915.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/59.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 310—314, sub 1480 ianuarie 8. Trad. *D.I.R., B.*, 165—167. Facs. *D.I.R., B.*, 360.

¹ Text șters, ilizibil.

1480 (6988) aprilie 3, București.

Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana dreptul de a pescui în râul Tismana și de a-și păște vitele în hotarul mănăstirii, iar altul nimeni să n-aibă voie să-și pască vitele, să cosească fin sau să are în pământul mănăstirii, fără voia călugărilor.

† Милостію Божию, Іо Басараба Младї воєвода и господинъ въсен земли Угровлахинскои, синь добраго Басарабе воєводе. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми наставникѣ Христова стада, штъс егѣменѣ и молебникѣ господства ми крѣ попѣ Млаѣю и въск ежє ш Христѣ братїе ежє шврѣтаещим се въ свѣтнн манастир шт Тисменѣ, ежє ест швнтелїе, храм прѣчистїе владїчнице нашєн Богородице и присно дѣки Марїе, іако никто да се не смѣет покѣсннти да ловнт рнєѣ по рѣцѣ Тисменскои нан да си пасет бѣди кон либо добнтка, почєшє шт сєлата Тисмене, шт Стлѣпа Скрѣтѣлова, ѣ шєе стране, горе до планина, до гдє ест хотар манастирѣ, нѣ токмо да сѣт волни калѣгерн ловнтн, либо добнтѣк манастирєки да се пасет. ѡ ин ничїи добнтѣк да се пасет по хотарѣ манастирѣ без колѣ манастирєка. И варє кон сѣт землѣ манастирєка, никто да не смѣет шратнн нан коснтн сєно, без колѣ манастирєка. ѡ варє кто ѣтєт шратн, а шн да си платєт днжмѣ. И варє по кѣдє сѣт швоцїє манастирєка шт хотара, никто да не смѣет копатн нан сѣшнтн, єрє варє кто ѣтєт покѣсннтн копатн нан сѣшнтн, зло ѣтєт патнтн.

Геѣ радї да нєст волни нн колѣри, нч правнтелїє господства ми нан либо кон шт слѣг господства ми, та ѣтєт прѣстѣпнтн сїн повелѣніє господства ми, то такоєн чловѣкѣ да ест прокаєт шт прѣчистѣлѣ Богородице и шт въскѣх свѣтнѣх и Богоноснѣх штѣцѣ и Никодимєво клєтєлѣ да имат, к томѣ и шт господства ми велнко зло ї шргїє ѣтєт въспрїєтн. Нѣ въскѣки да се варѣет по повелѣніє господства ми, єрє ѣтєт зло патнт, нѣст ннако.

⟨Пис⟩ априлїе г, въ свѣтлн Понєдєлнкъ въ град Бєскрєци, въ лѣт $\overline{\text{x}}\text{scpn}$.
† Іо Басараба Младї крєкєдѣ, милостїа Божїа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele nastavnicului turmei lui Hristos, părintelui egumen și rugătorului domniei mele chir popa Matei și tuturor fraților celor în Hristos care se află în sfânta mănăstire de la Tismana, care este lăcașul hramului preacuratei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, ca nimeni să nu cuteze să încerce a pescui pe râul Tismenii sau să-și pască vreo vită, începînd de la satul Tismana, de la Stilpul Scurtului, pe amîndouă părțile, în sus pînă în munte, pînă unde este hotarul mănăstirii, ci numai călugării să fie volnici să vîneze sau să pască vitele mănăstirești. Și altă vită a nimănuui să

nu pască în hotarul mănăstirii fără voia mănăstirii. Și oricâte sînt pămînturile mănăstirești, nimeni să nu cuteze să are sau să cosească fin, fără voia mănăstirii. Și oricine va ara, el să-și plătească dijma. Și ori pe unde sînt pometurile mănăstirii de la hotar, nimeni să nu cuteze să le sape sau să le usuce că oricine se va încumeta să le sape sau să le usuce, rău va păți.

De aceea, să nu fie volnici boieri, nici dregători ai domniei mele sau oricare dintre slugile domniei mele, căci de va călca această poruncă a domniei mele, un astfel de om să fie blestemat de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și părinții purtători de Dumnezeu și să aibă și blestemul lui Nicodim, pe lingă aceasta va primi și de la domnia mea mare rău și urgie. Deci fiecare să se ferească, după porunca domniei mele, căci va păți rău, nu va fi altfel.

S-a scris la 3 aprilie, în luna luminată, în cetatea București, în anul 6988 <1480>.

† Io Basarab cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 62 (Tismana).

Orig., perg. (29,5×20,5), pecete timbrată.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. XVIII; alte traduceri ibidem, Tismana I/20 f. 1v.—2,

mss. 329 f. 169 și 335 f. 9 și la Academia Republicii Socialiste România, XLVIII/178.

Copie slavă și trad la Academia Republicii Socialiste România, XI/254.

Fotocopie ibidem, XX/60.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 336. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 20—22;

Panaïtescu, 316—318. Trad. *D.I.R.*, B., 168. Facs. *D.I.R.*, B., 361.

172

1480 (6988) aprilie 3, București.

Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana vama de la Calafat și mai multe bălți, poruncind ca oamenii domnești să ia vama numai la Jiu, iar la Calafat să ia călugării.

† Милостію Божією, Іоу Басараба Младді воєвода и господинь вѣсен земли Уггровладѣнскон, сынъ добраго Басараба воєводе. Дават господство ми сѣе повелѣніе господства ми егѣменѣ и наставникѣ вт монастыр Тисменскн, еже ест шентеліе храм прѣчистіе владичице нашеи Богородице и приснодѣвне Маріе кр попѣ Млаѣю и вѣск еже в Христѣ братіе еже шбретающим се въ свѣти монастыр, іако да ест вама вт Калафат със трѣгѣ и блата Бнстрецѣ със вамѣ и Бело Блатѣл и Жнецѣл и Платѣц и Котлок и Калнище, понеже им сѣт билн дадени вт старн господари и вт дѣд господства ми, вт Дана воєвода. Тако и господство ми им дадох да ест скѣтомѣл монастырѣ, іакоже им ест било и прѣжде и да ест пище иноком и въ вѣчное вѣспоминаніе родітеліе господства ми и господство ми.

Сего радї да сѣт волни калѣгери вт Тисменѣ да си взмет достоанїе вт теѣ вале и вт теѣ влате. И варе кон болѣрин цет дигнѣт карвана, а вн да ест волн да си взмет вале на Жна, где ест бна и прѣжде, а на Калафат да немаѣ работѣ, а нѣ да имаѣ токмо калѣгери вт Тисменѣ. И варе кон болѣрин или дворанин или либо кто цет бити, та че вднести сол или вѣце или либо вт кон добитка, та цет продати, ѡ калѣгери да сѣт волни да си взмет вале и никто да им не смѣет задрѣжати, ере велико зло и шрѣе вт господство ми цет вѣспрїети такозаго чловека, нѣет инако.

И да сѣт волни валеши калѣгерол да испишет ѡ катастиѣ, кто не ке платит, те да донесет къ господство ми.

И варе кто цет разорит сїе позелѣнїе господства ми и не ке стверѣдит, а вно да мѣ ест съпостатница прѣчиста Богвматере на страшиѣм и неѣлитном съдище и да имаѣ клетка тнї богоносниѣ втцѣ иже вѣ Никен и да имаѣ вчестїе съ Юдоѡ и трѣклетом Ярїе и съ инѣми їодеїе иже вѣзвѣпише на господа Ёга и спаса нашего, Исуса Христа, кръв его на ниѣ и на чедоѣ ниѣ, еже ест и вѣдет вѣ вѣцѣ, амїнѣ. И да имаѣ клетка свѣтомѣ Никодимѣ, а ино да нест.

Писаѣ априлїа г, вѣ град Бѣскрѣци, вѣ лѣт ѡципи.

† Іу Басараба Младѣ вѣвѣвда, милостїа Божїеа господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele egumenului și nastavnicului de la mănăstirea Tismenii, care este locașul hramului preacuratei noastre stăpine, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, chir popa Matei și tuturor fraților celor în Hristos, care se află în sfinta mănăstire, ca să le fie vama de la Calafat cu ȋrgul și balta Bistrețu cu vama și Balta-Albă și Jiețul și Platăț și Cotlov și Caliște, pentrucă le-au fost date de bătrînii domni și de bunicul domniei mele, de Dan voievod. Astfel și domnia mea le-am dat, ca să fie sfintei mănăstiri cum le-a fost și mai înainte și să fie de hrană călugărilor și de veșnică pomenire părinților domniei mele și domniei mele.

De aceea, să fie volnici călugării de la Tismana să ia venitul de la aceste vămi și de la aceste bălți. Și orice boier va ridica vama, el să aibă voie să ia vama la Jiu, unde a fost și mai înainte, iar la Calafat să nu aibă treabă, ci să aibă numai călugării de la Tismana. Și orice boier sau curtean sau oricine va fi, dacă va duce sare sau oi sau oricare marfă și le va vinde, iar călugării să fie volnici să-și ia vama și nimeni să nu cuteze să-i oprească, căci un asemenea om va primi mare rău și urgie de la domnia mea, nu va fi altfel.

Și să fie volnici vameșii călugărilor să scrie în catastif pe cine nu va plăti și să-l aducă la domnia mea.

Și oricine va strica această poruncă a domniei mele și nu va întări, aceluia să-i fie potrivnică preacurata maica domnului la judecata cea cumplită și fără

îndurare și să aibă blestemul celor 318 părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu cel de trei ori blestemat Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin. Și să aibă blestemul sfintului Nicodim și altfel să nu fie.

S-a scris la 3 aprilie, în cetatea București, în anul 6988 <1480>.

† Io Basaraba cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 63 (Tismana III/4).

Orig., perg. (33×27), pecete timbrată.

Cu două traduceri de la sfîrșitul sec. XVIII și din 1839; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 586.

Copie slavă și trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/253.

Fotocopie ibidem, XX/61.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 121—123; *Miletić-Agura*, 336—337. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 192—194; *Panaitescu*, 314—316. Trad. *D.I.R., B.*, 167—168. Facs. *D.I.R., B.*, 362.

173

<1480 iulie — noiembrie>.

Cazan vistier și Staico comis scriu doamnei Maria că se bucură de eliberarea ei și că o așteaptă să se întoarcă în țară.

† Господи́нѣ ни, госпогѣ Маріѣ, много здравіѣ и нискоє покло<не>ніѣ пріно-
симо господство ти, раби господства ти ꙗко сем да камо ѿ знаніѣ господство
ти, ере чюхмо за господство ти, ча те ест извадил Богъ из рѣкъ вражмашѣ,
та си ѿ рѣкъ людем господи́нѣ ни воевода. За тон захвалѣмо и благодаримо
Бога за господство ти, како да те извадит Богъ да дондѣш, да ни си пак
како ни си била и прѣжде господи́нѣ.

И да знає господство ти, ере ѡт кѣда си ѡтишла, а ми стоимо и днѣю
и нокію, сѣ за работѣ господства ти, ѡколо господина ни воевода, да те изва-
димо. И имамо надеждѣ на Бога, ере скоро те ке Богъ извадит, та чеш донт,
та ни чеш бнт господи́нѣ, како и господи́нѣ ни воевода.

И Богъ ти ѡмножит лета.

Раби господства ти, жѣпан Казан вистиар и жѣпан Станко комис.

<Pe verso:> Госпожде господи́нѣ ми ꙗко Басарабѣ Младѣ воевода.

† Doamnei noastre, doamnei Maria, multă sănătate și adîncă închinăciune
aducem domniei tale, robii domniei tale și-ți dăm de știre domniei tale despre
aceasta, că am auzit despre domnia ta că încă te-a scos Dumnezeu din mîna
vrăjmașului și ești în mîna oamenilor domnului nostru, voievodul. De aceea,

mulțumim și îl lăudăm pe Dumnezeu pentru domnia ta, ca să te scoată Dumnezeu să vii, ca să ne fii iar doamnă, cum ne-ai fost și mai înainte.

Și să știi domnia ta că de când ai plecat, noi stăm și ziua și noaptea tot pentru lucrul domniei tale în jurul domnului nostru, voievodul, ca să te scoatem. Și avem nădejde în Dumnezeu, că în curînd te va scoate Dumnezeu și vei veni de ne vei fi doamnă, ca și domnul nostru, voievodul.

Și Dumnezeu să-ți înmulțească anii.

Robii domniei tale, jupan Cazan vistier și jupan Staico comis.

<Pe verso:> Doamnei domnului meu Basarab cel Tînăr voievod.

Arh. St. Brașov, nr. 461.

Orig., hîrtie (17×21), pecete aplicată, căzută.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 278.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *op. cit.*, 277—278; Tocilescu, *534 doc.*, 397—398 fără dată. Trad. Bogdan, *Relațiile*, 214.

174

<1480 iulie — noiembrie>.

Basarab cel Tînăr voievod scrie doamnei Maria că i-a trimis un dar lui Ștefan Bathori și că se bucură că a scăpat din mîinile vrăjmașului <Laiotă>.

† Милостію Божією Їв Басараба Младї воєвода и господинь вьсен земли Зггровлахиискон. Пишет господство ми много здравїе родїтелю ми Мош ¹ любїмен господк Марїе, много здравїе. И в сем ти давам знанїе господство ти, за цю ми си порѣчал по наша слава, по Петръ, а господство ми добре ти смъ разсмел за работъ, ча те ест извадил Богъ и прѣчиста Богоматерь и Батръ Шефан вт рѣкъ нашемъ вражмацїх и съда си с рѣкъ нашем людем и пѣргаром. За тон захвалѣм и благодарим Бога. И добре ми се мнит господство ми за тон и споан Батръ Шефанъ за тон. И пак ни си пѣстила, ча те ест взела Батръ Стефан, да мѣ си дѣщере по Богъ. За тон добре ест зчинил и внти мѣ ке за дѣшъ². Тако и ти се даван, да мѣ си дѣщере, а вни да ти ест родїтел. И пак ни си пѣстила да зчиним дар Батръ Ицванъ, а господство ми за тон разсмелъ и зчиних и пѣстих, како чеш и господство ти видит; али да ест тон дар вт господство ти. И говори да мѣ си дѣщере и потрѣди се и постави си реч на прѣгарїе и молн се родїтелю ти Батръ Шефанъ, да те пѣстет скоро, те да доидеш. Їко ли видиш, ча не можеш ница зчинит и не можеш скоро донти, а ти ме прости, и господство ти да си простена вт мене, ере

¹ Cuvintele « родїтелю ми Мош » sînt scrise deasupra rîndului, cu altă cerneală.

² Pasajul « и внти . . . дѣшъ », la fel.

ДОСТА СЕ НЕКОЛИСАХЪ СЪ БОЛѢРИ ГОСПОДСТВА МН, ТАКО НЕМАМЪ ЦЮ ДА СЧИНИМЪ; ЕРЕ ТЕБЕ ТИ СЕ СЛЪСЧИ ТА ХОДИШЪ УТЪ РЪКЕ ДО РЪКЕ, ТА НЕМАМЪ ЦЮ ЧИНЮТЪ¹.

И БОГЪ ТИ СЛЪНОЖИТЪ ЛЕТА ГОСПОДСТВО ТИ.

И ЦЮ ИЗРЕЧЕТЪ ПЕТРЪ, ДА ВЕРШЕШЪ².

† Іу Басарабъ Младшій ввекѣвѣда, милостѣмъ Божіемъ господинѣ.

<Pe verso:> РОДІТЕЛЮ МНЪ МОШЪ И ГОСПОЖДЕ ГОСПОДСТВА МНЪ МАРІЕ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea multă sănătate părintelui meu <суфлетесѣ>, Мошъ și³ iubitei doamne Maria, multă sănătate. Și despre aceasta îți dau de știre domniei tale: pentru ceea ce mi-ai încredințat prin sluga noastră, prin Petru, iar domnia mea bine te-am înțeles de faptul că te-a scos Dumnezeu și preacurata maică a lui Dumnezeu și Batăr Ștefan din mîinile vrăjmașului nostru și acum ești în mîinile oamenilor noștri și ale pîrgarilor. Pentru aceasta, îi mulțumesc și-l laud pe Dumnezeu. Și îmi pare bine domniei mele de aceasta și-i mulțumesc lui Batăr Ștefan pentru aceasta. Și iarăși ne-ai trimis <veste> că te-a luat Batăr Ștefan, ca să-i fie fiică de suflet. Pentru aceasta, bine a făcut și să-i fie lui de suflet⁴. Astfel și tu dă-te să-i fie lui fiică, iar el să-ți fie ție părinte. Și iarăși ne-ai trimis <veste> să-i fac un dar lui Batăr Iștvan, iar domnia mea am înțeles de aceasta și am făcut și am trimis, cum vei vedea și domnia ta; însă să fie acest dar de la domnia ta. Și spune-i că-i ești fiică și trudește-te și pune vorbă pe lingă pîrgari și roagă-te de părintele tău, Batăr Ștefan, să-ți dea drumul mai curînd și să vii. Iar dacă vei vedea că nu-ți face nimica și nu poți să vii mai curînd, tu iartă-mă și domnia ta să fie iertată de mine, căci destul m-am nevoit cu boierii domniei mele, astfel n-am ce să mai fac; căci ți s-a întîmplat să mergi din mîină în mîină și n-am ce să fac.⁵

Și Dumnezeu să înmulțească anii domniei tale.

Și ce va spune Petru, să crezi⁶.

† Io Basarab cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso> Părintelui meu, Мошъ și doamnei domnicii mele, Maria.

Arh. St. Brașov, nr. 106.

Orig., hîrtie (25,5×21), pecete timbrată, cu legenda:

† Іу Басарабъ Младшій ввекѣвѣда . . . . .

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/57 și XIV/44.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 161.

EDIȚII. Slav. *Miletić*, 82, fără dată. Slav și trad. Bogdan, *op. cit.*, 159–161; Tocilescu, *534 doc.*, 122–123, fără dată. Trad. Bogdan, *Relațiile I*, 101–102.

¹ Pasajul «и тиби . . . чинютъ», este scris deasupra rîndului cu altă cerneală.

² Pasajul «и цю изречетъ . . . вершеши», la fel.

³ Cuvintele «пărintelui meu Мошъ și» la fel.

⁴ Pasajul «și să-i fie lui de suflet», la fel.

⁵ Pasajul «căci ți . . . fac», la fel.

⁶ Pasajul «și ce va . . . să crezi», la fel.

1480 (6989) noiembrie 7, București.

Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Stroe logofăt ocine în satele Orboești și Brătești.

† Бъ Христа Бога благовѣрни и благочѣстиви и Христолюбиви самодръжавни Іу Басараба Младї воєвода и господинь милостива Божїва и Божїем дарованием владажцѣми и господствѣжцѣми въ сєи земли Уггровлахїнскон ещєже и запланинским странам Яллашѣ и Фагарашѣ херцег. Благопроизволи господство ми своим благоым произволеннем чистим и свѣтлим срѣдцем господства ми, даровах сѣи въсєчесни и благообразни и прѣпочетанни иже над въсѣми чєсти дарив настояи сѣи хрѣсовѣл господства ми волѣром, жєпанѣ Тѣдорѣ логофет и жєпанѣ Строе шѣре мѣ и дѣщери мѣ Станє тако оуложи жєпан Строе прєд господство ми дѣщери си Станє, да мѣ ест въ сына мѣсто а жєпана Тѣдора логофета да ест сѣ дѣщерином Строевим за єдном братна на села цо имат жєпан Строе, ѣ Орбоєци и ѣ Брѣтеци, вєрє колико ест дел Строев. И господство ми дадоше кон, а господство ми га паки простих.

Яли докле щєт бити жик жєпан Строе да си ест он самъ в<о>ленъ сѣ щчина ми си; а по смрѣти Строевє да ест дѣщци мѣ Станє над телми щчинами и над сєем добнтоком Строевєм. Ящє ли сє слычат и дѣщери мѣ Станє сѣ смрѣт, а тизи щчине да сѣ Тѣдорѣ логофетѣ. Я прѣдалика въ них на нѣст нѣ да [сѣ] сѣт щчине щтавшим.

Твого радї им даде и господство ми да им сѣт въ щчинѣ и въ щхаєѣ и ни щт когоже непотѣкновєно по щризло господства ми, тѣм и дєцам их и внѣщєтом и прѣвнѣщєтом их, <п>очєвши щт овчнєго вама, щт свинїєго вама щт пчєларства и щт кѣвлєрста, щт винарич, щт днжам, щт посади, щт талпи, щт сѣнокоснѣ, щт воза, щт подвода и щт въсѣх слѣжеах и дѣжеах єлика сє щкрѣтает въ самодръжавнои земли и щвласти господства ми. И да их не смѣет бантовати ни сѣдєцѣ ни бирчєа ни инѣ нищто щт слѣг или щт правитєл господства ми послєаємих по милостєх и по работєх господства ми, понеже кто сє би покѣсилъ позабавити им ащє и влас єдинѣ, то такоєи иматѣ въспрїєти вєлико зло и щргїю щт господства ми тако невѣрник и прѣстѣпникѣ и посрамитєл сємѣ хрѣсовѣлѣ господства ми.

<Ѣ>щєже и заклинанїє поставлѣтѣ господство ми: по смрѣти господства ми кого избєрєтѣ господѣ Богѣ бити господинь Блѣшкон земли или щт срѣдєчнєго плода господства ми или щт сѣродник господства ми или, по грѣсѣх наших, щт иноплємєник настанєт бити господинь Блѣшкон Земли, да ащє пощєтєт и сѣхранит и понокит и щтвѣрдит сѣє вищє писанї господства ми того господѣ Богѣ да сѣхранитѣ и пощєтєт и оутвѣр<дитъ>¹ въ господствѣ єго; ащєлиже

¹ Loc rupt.

посрамит и поперет и разорит тѣго господь Богъ да посрамит и разорит и поперет и вѣнет зде тѣла ѡм а въ бж<дж>ѣши вѣк съ дѣшеж и да ест съ Юѡда и съ Яриѡ и съ инѣми Юдене еже възъпише на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа и рекоше: кръв его на ных и на чедех их еже ест и бждет въ вѣкы, амин.

СВЕДЕТЕЛІЕ СЕМЪ ХРИСОВЪСЪ ГОСПОДСТВА МИ: ЖЪПАН Станнло Басіевъ, ЖЪПАН Бонко Татѡловъ, ЖЪПАН Казан велики дворникъ, ЖЪПАН Бинтиѡ велики логофеть, Пардосѡ спатарь, Бѡцкат пахарникъ, Пипер столникъ, Станко колмс Радѡлъ вистигарь, Бѡргенѡ сѡлѡар, Владѣслав страторникъ.

И азъ, Нѣг граматикъ, еже исписахъ въ настолни градъ Бѡкѡрѡци, мѣсеца ноемвриѡ 3 днькъ въ лѣтѣ х<сцп>ѡ.

† Іѡ Басараба Младѣи кверѡда, милостіѡ Божіѡ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînînd și domnînd peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu bunăvoința sa, cu inimă curată și luminată a domniei mele, am dăruit hrisovul domniei mele atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit care stă deasupra tuturor cinstitelor daruri, boierilor jupanului Tudor logofăt și jupanului Stroe, cumnatul său și fiicei lui, Stana, căci a așezat jupan Stroe înaintea domniei mele pe fiica sa Stana, să-i fie în loc de fiu, iar pe jupan Tudor logofăt să fie, împreună cu fiica lui Stroe, frați pe satele pe care le are jupan Stroe, în Orboești și în Brătești, oricît este partea lui Stroe. Și domniei mele au dat un cal, iar domnia mea iarăși l-am iertat.

Dar pînă cînd va fi viu jupan Stroe, să fie el singur volnic cu ocinele lui; iar după moartea lui Stroe, să fie fiica sa Stana peste aceste ocine și peste toată averea lui Stroe. Dacă însă se va întîmpla moarte și fiicei lui, Stana, iar acele ocine să fie ale lui Tudor logofăt. Iar prădalica la dinșii să nu fie, ci să fie ocinele celor rămași.

De aceea, le-am dat și domnia mea, să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit și de găletărit, de vinărici, de dijme, de posade, de talpe, de cositul finului, de care, de povoade și de toate slujhele și dăjdiile, cîte se află în țara de sine stătătoare și în stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici birari, nici altul nimeni dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

¹ Omis.

Încă și blestem am pus domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudenia domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam se va ridica să fie domn al Țării Românești, dacă va cinști și va păzi și va înnoi această mai sus-scrisă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l păzească și să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; iar dacă va batjocori și va călca și va nimici, pe acela domnul Dumnezeu să-l batjocorească și să-l nimicească și să-l calce și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să fie cu Iuda și cu Arie și cu alți iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos și au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii acestui hrisov al domniei mele: jupan Stanilo al lui Vasie, jupan Voico al lui Tatul, jupan Cazan mare vornic, jupan Vintilă mare logofăt, Pardosul spătar, Buțcat paharnic, Piper stolnic, Staico comis, Radul vistier, Bugheanul sulger, Vladislav stratornic.

Și eu, Neag gramatic, care am scris în cetatea de scaun București, luna noiembrie 7 zile, în anul 6989 <1480>.

† Io Basarab cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Acte Cantacuzino.

Orig., perg. (34×38), pecete atîrnată, căzută.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 168—170.

176

<1481 martie — iunie>.

Cazan mare vornic poruncește unor vameși să lase pe sașii din Brașov să se întoarcă la casele lor.

† Пишет жупан Казан велики джорник, до тебе Михаилъ и Бъркъ и Съркъ и такози ви говорим: ъ кою час цю видѣте сию книгу мою, а ви да вставите внизи саси въ Брашов, да иде домоу си, и по Прахова и по Телѣжени и да ходи сваки человекъ и въ тамо вѣламо и въ вѣламо тамо, да не бѣде пазиторъ никѣде и да се не дрѣжитъ нѣтъ.

Или ви да придете на град Крачнев, како знате поскоро.

Или въ саси да се вѣржете, да мѣ га не липсатъ ни единъ влас¹.

† Scrie jupan Cazan mare vornic către tine, Mihăilă și Bircă și Oprea și astfel vă vorbesc: în ceasul în care veți vedea această carte a mea, voi să lăsați pe acei sași din Brașov să meargă la casele lor și pe Prahova și pe

¹ Mai întâi fusese scris: « да мѣ га не липсатъ ница », dar apoi a fost șters.

Teleajen și să umble orice om și de acolo incoace și de aici într-acolo, să nu fie păzitori nicăieri și să nu se țină calea.

Iar voi să veniți la cetatea Crăciunei, cum știți mai curind.

Iar de sași să vă feriți, să nu le lipsească nici un fir de păr¹.

Arh. St. Brașov, nr. 503.

Orig., hirtie (10×21,5), pecete aplicată, căzută.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/186 și XVIII/28.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 286.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *l.c.*; Tocilescu 534 *doc.*, 401–402, fără dată. Trad. Bogdan, *Relațiile*, 215–216.

177

1481 (6989) iunie, Tîrgoviște.

Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Bratu și lui Pătru jumătate din satul Mănicești.

† Многостѣмъ Божіумъ, Іу Младѣ Басараба воєвода и господинъ въсен земан Оуггровлахїнскон и сини добраго Басарабе конкоде. Дават господство ми сѣе повелѣніе господства ми Братъаъ съ синови си² и Пѣтръ съ синови си, іако да им ест ꙋ Мънничиши половина³, понеже покѣпнише ѡт Хънсѣ за два колоки⁴ и аспри ѡ. Яли Братъа съ синови си да ест над два дела⁵, а Пѣтръ съ синови си да ест на третѣи⁶ дел. И господство ми дадохе кон.

Бего ради им дадох и господство ми да им ест въ шчинѣ и въ шхабѣ, ни ѡт когоже непотжковено, по рѣчи господства ми.

Сн сведетелѣ: жѣпан Стѣннлѣ еже вивши дворник, жѣпан Бонко Татълов, жѣпан Казан велики дворник, жѣпан Бентнлѣ логовет, Бѣцкат пѣхарник, Станко комис, Пинер столник Радѣл вистѣтар, Долофан спатар, Влѣдислав страторник.

И азъ, Кодрѣ граматник, еже исписахъ въ Тръговици, мѣсеца юніа.....⁷ въ лѣт ѿсѣциѡ. Исправник Ратѣ пѣркѣлаб Поенарем.

† Іу Басараба воєвода, многостѣмъ Божіа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei și fiul bunului Basarab voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Bratul cu fiii lui⁸ și lui Pătru cu fiii lui, ca să le

¹ Mai întâi fusese scris: «să nu le lipsească nimic», dar apoi a fost șters.

² Textul: Братъаъ съ синови си a fost șters ulterior.

³ половина, șters ulterior.

⁴ два колоки șters ulterior.

⁵ два Братъа съ синови си да ест над два дела, șters ulterior.

⁶ третѣи, șters și scris deasupra: шестѣи

⁷ Loc alb.

⁸ Textul: «Bratul cu fiii lui» a fost șters cu roșu.

fie în Mănicești jumătate¹, pentrucă au cumpărat-o de la Hînsea pe doi boi² și 70 de aspri. Dar Bratul cu fiii lui să fie pe două părți³, iar Pătru cu fiii lui să fie pe a treia⁴ parte. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, de nimeni neatins, după zisa domniei mele.

Și martorii: jupan Stănilă, care a fost vornic, jupan Voico al lui Tatul, jupan Cazan mare vornic, jupan Ventilă logofăt, Buțcat paharnic, Staico comis, Piper stolnic, Radul vistier, Dolofan spătar, Vlădislav stratornic.

Și eu, Codrea gramatic, care am scris în Tîrgoviște, luna iunie...⁵ în anul 6989 <1481>. Ispravnic Ratea pîrcălab al Poenarilor.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., nr. 13.133.

Orig., perg. (17×30), pecete aplicată, căzută.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, LXXIV/50.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 318—319. Trad. D.I.R., B., 170. Facs. D.I.R., B., 363.

178

1481 (6989) august 16, Pitești.

Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Roman și altora ocine la Ulitești și la Micești.

† Многостиним Божіум, Іо Младї Басараба воєвода и господинъ въсе земанъ Згровлахїнскон, сынъ добраго Басараба воєвода. Дават господство ми сіе покелїніе господства ми савсем господства ми Романъ и съ сыновем си и съ братїам его, Дан и Радул и Микѣл и Мѣшат и съ сынове им, тако да им ест ѿ Залїтещи делъ Замоне варе колнко ест дрѣжалъ Замона, понеже кѣпнише ѿт Замона за ѿ аспрїе и конъ а и два вола. И пакн да им ест ѿ Мичеши делъ Ганек, понеже кѣпнише ѿт сына Ганека, ѿт Бѣнїе, за ѿ аспрїе и два конѣ и една крака. И господство ми дадоше еднн кон.

Сего радї им дадох и господство ми и децам нх, внѣчетом, прекнѣчетом нх, къ нх прѣданка да нѣст, а нѣ да ест <встакші>⁶ им къ вчинѣ и къ вхавѣ и ни ѿт когоже непотѣкновено по реч господства ми.

¹ «jumătate» șters ulterior.

² «doi boi», șters ulterior.

³ «Dar Bratul cu fiii săi să fie pe două părți», șters ulterior.

⁴ «a treia», șters ulterior și adaus deasupra: «șase».

⁵ Loc alb.

⁶ Loc rupt.

Свѣдѣтелѣ: жупан Нѣгъ бывши дворникъ, жупан Станило Басѣевъ, жупан Бладула дворникъ великии, Сскала вистниаръ, Бинтнлъ логофетъ, Пардослъ спатаръ, пехарникъ Мирча Бѣцкатъ, Пѣтръ столникъ, Станко комис.

Драгон писа ѡ Пнтацин, мѣсеца августъ 21 днѣхъ, въ лѣтъ 2520.

† Io Basaraba Mladă vorbea, multora Bogaș gospodini.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele lui Roman și cu fiii lui și cu frații lui, Dan și Radul și Micul și Mușat și cu fiii lor, ca să le fie în Uli-tești partea lui Zamona, ori cât a ținut Zamona, pentru că au cumpărat-o de la Zamona, pentru 400 aspri și un cal și doi boi. Și iarăși să le fie la Micești, partea lui Ganea, pentru că au cumpărat-o de la fiul lui Ganea, de la Bănie, pentru 100 aspri și doi cai și o vacă. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași, de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după pusă domniei mele.

Martori: jupan Neag fost vornic, jupan Stanilo al lui Vasie, jupan Vladul mare vornic, Sucală vistier, Vintilă logofăt, Pardosul spătar, paharnic Mircea Buțcat, Pătru stolnic, Staico comis.

Drăgoi a scris, în Pitești, luna august 16 zile, în anul 6989 <1481>.

† Io Basaraba cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XL/6.

Orig., hîrtie (24×21,5), pecete aplicată.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 340. Slav și trad. *Panaitescu*, 320—321. Trad. *D.I.R.*, B., 170—171. Facs. *Năsturel, Nova plantatio*, 30; *D.I.R.*, B., 364.

1482 (6990) martie 23, Gherghița.

Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Snagov sate și munți și-i dăruiește jumătate din satul Velea, moară, vamă și un obroc anual în bani, grîu și orz.

† Иже единъ дѣхумъ Божіемъ въдетъ сѧ, сынъ сытъ сынове Божіи, такоже рече божественн апостоль, нже правды любетелѣ емѡ же въ слѣдъ текущи подвигомъ добрымъ подвижасящимъ сѧ, желаемъа въспрѣшже жъзнь, а земльни земли вставаше и на небеси прилѣпаше сѧ, блаженъ инъ нже гласъ радваніа слышавше, егоже присно и слышжт: „Прѣндѣте благословенн отца моего и наследствоуште сѧ тако оуготованно ест царствїа въ сложенїа мѣра“.

Иже и азъ благокръпнн и благочестнннн и Христолюбнннн и самодръжавннн, Іу Басараба квекѡда и господннн, сынъ Басараба добраго квекоде, мнлостѡ Божїем и Божїем дарованїем обладающїмнн и господствоущїмнн въсе землн Сгррвладїнскон, ещєже и запалннннскым странам, Імлашѡ и Фагарашѡ херцег, иже въ слѣ благопронзволи господство мї, сконл благым пронзволенїем, чнстнлм и свѣтлм срьдцем и тако прославнтн прославльшаго мѡ Бога и на прѣстола свѣтопочнвшнх рѡдїтелїе господства мї и съ славож възнесешаго мѡ. Сеже въсполнѣж господство мн, іако мнѡсн царїе въ царствїа сн въселншѡ сѡ нж малы невеснагѡ царствїа наслѣдовашѡ, тѣшж бо сѡ и азъ не тѣчїе сїе царство неправнтн, нж прнсно и ѡ дѡшж свож съматрѣтн.

Тѣм радї дарѡва господство мн сън въсечкстнїн и благообразннн и прѣпочтанїн, иже надъ въсємн чьстн и даров, надестожи хрнсовоуль господства мн, храмѡ и шьнтѣлн свѣтомѡ мннашнрѡ ѡт Снѣгов, еже естъ въкєденїе прѣсвѣтѣнн владїчнцн нашн Богороднцн и чьснѣншомѡ иже въ свѣщєнно ннокѡх, наставннкѡ и оучнтєлю словєснаго стада Хрнстова, старцѡ іеромонахѡ кѡр Сѡналїю и въсѣм братїам ѡ Хрнстѣ, елнко се шьрѣтажтъ въ свѣтн мннашнрѡ, іако прнложн господство мн ѡ свѣтн мннашнрѡ пол ѡт Бєлє и съ воденнцѡ ѡт Нѣжлѡк и вама Праховѡ ꙗ сва, да естъ за покровѡ свѣтомѡ мннашнрѡ и кєлїем цѡ сѡ ѡ свѣтн мннашнрѡ.

И пакн варє колнко села нматъ свѣтн мннашнрѡ оу сѡдство Сѡховѡ, а ѡно да се възметъ бнр ѡт бнрарєхъ коєхъ хтєтъ бнтн ѡт вєчннєхъ мннашнрѡ, та да се прнносєтъ ѡ свѣтн мннашнрѡ, дондє стонтъ свѣтн мннашнрѡ, да бѡдєтъ за работанїю внноградѡм мннашнрѡ.

И пакн да естъ свѣтомѡ мннашнрѡ третї дєл ѡт камешннство Сѡховѡ ката годннѡꙗ, дондєже стонтъ свѣто мєсто, да естъ за возѡк на проскѣщєнїе свѣтєн црѣквєн.

И пакн прнложн господство мн свѣтомѡ мннашнрѡ іако ката годннѡ да се прнносєтъ ѡ свѣтн мннашнрѡ ѡт сѡдство Праховѡ, ѡт н села н кѡбєлє жнтѡ н н єчмєн ѡт села цѡ бѡдєтъ прнлєж мннашнрѡ.

И пакн да естъ свѣтомѡ мннашнрѡ д воденнцє ѡт Андрихъ, како сѡ бнлє н прн днн Бладѡ кѡвѡдє н варє коѡ села сѡ пазнлн тѣда на тїєзн вѡдєннцє, тїж да нхъ пазнтъ н направнтъ н сѣда, егда сѡ разваллѡт.

И пакн да естъ свѣтомѡ мннашнрѡ оу вама госпѡждннн четвєртн дєл н ѡт дрѡгн четвєртн дєл полѡзнннѡ н вама Лѡпатнє.

И пакн варє колнко села сѡ свѣтомѡ мннашнрѡ: Фрннгншєцнн и Нєворанн и пол ѡт Тѣнкѡвєцнн и Гермѣнєцннн и Попєцнн и Дѡбрѡшєцннн и Тѡрєцннн и пол ѡт Шѡлдєцннн и пол ѡт Сѡрѣчннєцннн и Ннмнрєцннн и пол ѡт Спанцѡвннн и Брѣсєцннн и пол ѡт Стрѣшцнннн и пол ѡт Крѣчмарнннн и Грѣднцѡ сва н пол ѡт Бєлє н планннѡ Грѣбовѡ н Флѡрѣюлѡ н Паланнѡ Манєкѡ.

Я ѡно варє цѡ се цѣтъ ѡчнннтъ надъ тїєзн села н планннє, бѡдн глѡбє нлн дѡшєгѡбнннє нлн бѡдн цѡ, а ѡно да не мєтєхѡтъ ннкто пклєннтн, нн двѡрннкѡ вєлнкн, нн сѡдєцъ, нн нн ннкто ѡт правнтєлѡ нлн ѡт слѡгѡ господства мн, а нѡ варє цѡ кє ѡчнннтн, глѡбє нлн дѡшєгѡбнннє, да се донєсєтъ ѡ мннашнрѡ. Та егда

се зчинит глобе над тѣзи села, а они да не идѣт калѣгери сами да пленѣют, а нѣ да послет егѣмен един шт братѣх до великога дворника, та да послет дворник една слѣга господска и дрѣга дворникова, та да пленит они и да штнесѣт на монастыр, а егѣмен да даст дворном цю им ест правда и ккаконъ бити глоба. Егѣ радї ни един правитеа господарскы да не метехат с тѣмизи села, ни кѣбларь, ни пчеларе, ни джмаре, ни нихто что вѣзети шт елика ест <монастирск>а достоянїа. Тїж вѣск да ест свѣтомѣ монастырѣ въ вѣки, въ очинж и въ хѣабж и божественим инокимъ въ пицж и въ вѣчное вѣспоминанїе свѣтопочившихъ родителеѣ господства ми, потом и господствоу ми.

Егѣ радї никто да не смѣет бантовати тѣх села или елико више пишет, понеже варе кто се би покѣсна забавити или теглантн аще и ш владс един, а тѣ таковыи чловѣкъ имат вѣспрети велико зло и шргїе шт господство ми како невѣрник и прѣстѣпник и посрамитеа сїемоу повелѣнїю господства мї.

Заканнанїе поставлѣет господство ми: по сѣмрѣти господства мї, кого избереет господь Богъ бити господинь Блшкон земан или шт срдечнаго плода прѣвѣзлюбленїх сыновѣ господства ми или шт сѣродник господства ми, или, по грѣшех наших, шт иноплеменник, да аще почѣтет и поновит и штерѣдит и шкрѣпит сїе повелѣнїе господства ми, а того господь Богъ да штерѣдит и да почѣтет <и да шкрѣпитъ> въ господствеѣ его; а аще ли нештерѣдит и не поновит сїе повелѣнїе господства ми, а ноу разорит и посрамит <и расипет> а того господь Богъ сѣтеоривїи неко и земан да шїет <и да разорит> его зде сѣ тѣлом, а въ вѣдѣщаго вѣцѣ сѣ дѣшеж и да мѣ ест сѣпостатница прѣчнста Божїа мати на страшном и нешмнтном сѣднще идеже лицемѣкрїи нѣст и да имѣат шчестїе сѣ Іудое и сѣ Ирїе и сѣ инѣми їудеи еже вѣзѣпише на господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа и рекоше, кръв его на них и на чедѣх их, еже ест и бѣдет въ вѣки, амїн.

<Е>же и свѣдетелеѣ поставлѣет господство ми сїемѣ повелѣнїю господства мї: мїтршполит кур Макариѣ, жѣпан Прѣвола велики дворник, жѣпан Мирча пѣхарник, жѣпан Барбѣла, жѣпан Дїмїтръ Гнздавец, жѣпан Прѣве логошет, жѣпан Мирчѣ дворник, Ябѣ спатар, Корман и Стоган армашин, Пипер столник, Штанско комис, Влѣднслав внстїар, Шна страторник.

И азѣ, Калогана, писах ѣ Гергици, мартїа кр, въ лѣт хшцц, индїктїи шї.
† Іw Басараба вкѣвѣда, милостїа Божїа господинь.

† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, cum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cei ce se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești lăsîndu-le pămîntului și de ceruri alipindu-se, acel glas fericit de bucurie auzind, pe care veșnic îl și aud: «Veniți binecuvîntații tatălui meu și moșteniți împărăția care este gătită vouă de la întemeierea lumii».

Deci și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basarab voievod și domn, fiul lui Basarab bunul voievod

din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg, care cu putere a binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfintrăposaiilor părinți ai domniei mele. Aceasta amintindu-mi domnia mea, că mulți împărați s-au veselit în împărăția lor, dar puțini au moștenit împărăția cerurilor, mă străduiesc și eu, nu numai să cîrmuiesc această împărăție, ci să socotesc pururea și de sufletul meu.

De aceea, a dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, hramului și locașului sfintei mănăstiri de la Snagov, care este văvidenia preasfintei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și preacinstitului între ieromonahi, nastavnicului și învățătorului turmei cuvîntătoare a lui Hristos, bătrînului ieromonah chir Eftimie și tuturor fraților în Hristos, cîți trăiesc în sfînta mănăstire, că a dăruit domnia mea la sfînta mănăstire jumătate din Velea și cu moara de la Neajlov și vama Prahovei toată, să fie pentru acoperirea sfintei mănăstiri și a chiliilor care sînt la sfînta mănăstire.

Și iarăși oricîte sate are sfînta mănăstire în județul Elhov, iar la ele să se ia birul de la vecinii mănăstirii de către birarii care vor fi, să-l aducă la sfînta mănăstire, cît va sta sfînta mănăstire, să fie pentru lucrarea viilor mănăstirii.

Și iarăși să fie sfintei mănăstiri a treia parte din vămășia Elhovului, pe fiecare an, pînă cînd va sta sfîntul loc, să fie pentru ceară la luminarea sfintei biserici.

Și iarăși a dăruit domnia mea sfintei mănăstiri, ca să se aducă la sfînta mănăstire în fiecare an din județul Prahova, de la 8 sate, 8 găleți de grîu și 8 de orz din satele care vor fi supuse mănăstirii.

Și iarăși să fie sfintei mănăstiri 4 mori de la Didrih, așa cum au fost și în zilele lui Vlad voievod și oricîte sate au avut grijă atunci de acele mori, acelea să aibă grija și să le dreagă și acum, cînd se vor strica.

Și iarăși să fie sfintei mănăstiri din vama Doamnei a patra parte și din alt sfert jumătate și vama Lopatnei.

Și iarăși, oricîte sate sînt ale sfintei mănăstiri: Fringhișești și Izvorani și jumătate din Tîncăbești și Ghermăneștii și Popetii și Dobroșeștii și Turbații și jumătate din Șoldești și jumătate din Sărăcinești și Nimireștii și jumătate din Spanțov și Bîrșești și jumătate din Străoști și jumătate din Cîrcimari și Grădișta toată și jumătate din Velea și muntele Gîrbova și Floreaiul și Muntele lui Manea.

Și orice s-ar face în acele sate și munți, fie gloabe sau dușegubine sau orice, să nu se amestece nimeni să prade, nici vornicul mare, nici cel mic, nici sudeț, nici nimeni altul dintre dregătorii sau dintre slugile domniei mele, ci orice s-ar face, gloabe sau dușegubine, să se aducă la mănăstire. Iar cînd se fac gloabe asupra acelor sate, să nu meargă călugării singuri să prade, ci să trimită egumenul

pe unul dintre frați la marele vornic ca să trimită vornicul o slugă domnească și alta vornicească, ca să prade ei și să ducă la mănăstire, iar egumenul să dea curtenilor ce le este dreptul și cum va fi gloaba. De aceea, nici un dregător domnesc să nu se amestece cu acele sate, nici gălctar, nici albinar, nici dijmar, nici nimeni să nu ia ceva din ce se cuvine mănăstirii. Acestea toate să fie sfinte mănăstiri în veci, de ocină și de ohabă și dumnezeieștilor călugări de hrană și de veșnică pomenire sfintrăpoșaiilor părinți ai domniei melc, după aceia și domniei mele.

De aceea, nimeni să nu cuteze să turbure acele sate sau cîte sînt mai sus scrise, pentrucă oricine s-ar încumeta să împiedice sau să le tragă, chiar și cît un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii preaiubiților fii ai domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări și va împuternici această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l cinstească <și să-l împuternicească> în domnia lui; iar dacă nu va întări și nu va înnoi această poruncă a domniei mele, ci va risipi și va batjocori și <va nimici>, pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului, să-l ucidă și să-l nimicească, aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul și să-i fie potrivnică preacurata maică a lui Dumnezeu la judecata cea cumplită și neîndurată, unde <nu este> fățarnicie, și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos și au spus: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Îată și martori pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: mitropolitul chir Macarie, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Mircea paharnic, jupan Barbul, jupan Dimitru Ghizdaveț, jupan Pîrve logofăt, jupan Mircea vornic, Alb spătar, Corman și Stoian armași, Piper stolnic, Stai<co> comis, Vlădislav vistier, Ona stratornic.

Și eu, Caloiana, am scris la Gherghița, martie 23, în anul 6990 <1482>, indiction 15.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 64 (Snagov II/1).

Orig., perg. (42×36,3), rupt, pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1847; alte traduceri ibidem, mss. 353 f. 2—3, 354 f. 6v.—8, 458 f. 1—2 și la Academia Republicii Socialiste România, XX/284, CMXII/4 și ms. 5236 f. 80—85.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/62.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 338—339, sub 1480 indiction 15. Slav și trad. *Panaitescu*, 321—327. Trad. Iorga, St. și doc., XVIII, 71—73; *D.I.R.*, B., 171—173.

<1482 după martie 23 — 1495 septembrie 15>.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Milea și fiilor lui Vlad ocine în Cincu și în Șipot.

† Милостіум Божіум, Іу Влад коєвода н господинь вѣсен земан Оуггровлахїнскон, синъ Влада коєводе великаго. Дават господство ми сіе повелѣніе господства ми слѣгим господства ми по нмѣ Милѣ н съ сыновн мѣ н съ анепсїн мѣ, сыновн Владавѣ..... н Нан..... съ синозн нм, іако да нм ест ѡт Чинкѣ третн дѣл, колнко нм нзберет сѣ н ѡт Шипот, колнко ест бнл ѡчинѣ Милевѣ н сыновом Владавѣ, понеже нм сѣ старѣ н правѣ ѡчиннѣ; понеже знандоу господство ми како сѣ свѣдетелствоваан, ещѣже при дннн брата господства ми, Радѣла коєводе.....

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, anume Milea și cu fiii lui și cu nepoții lui, fiii lui Vlad... și Nan... cu fiii lor, ca să le fie a treia parte din Cincu, cât li se va alege și din Șipot, cât a fost ocina lui Milea și a fiilor lui Vlad, pentru că le sînt vechi și drepte ocine; pentru că am aflat domnia mea că au mărturisit încă din zilele fratelui domniei mele, Radul voievod...

După Al. Ștefulescu, *Vlad Călugărul*, în *Noua Rev. Rom.*, II (1900), p. 377, fără dată. Orig., perg., foarte deteriorat, lipsindu-i sfîrșitul.

Datat din domnia lui Vlad Călugărul.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 173.

1482 (6990) iulie 13, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Roman și fraților săi ocine la Micești și la Ulitești.

† Милостіум Божіум, Іу Влад коєвода н господинь вѣсен земан Угровлахїнскон. Дават господство ми сіе повелѣніе господства ми Роману н братї му, Дану н Радѣлу н Мнкулѣ н Мѣшатѣ н Стонка, іако да нм ест ѡ Мнчещн, дѣл Гннѣв н Вѣнжѣв н Курчѣв н Балкулѣвѣ, понеже о ест стнгул жѣпан Стонка двѡрннк ѡт Басараб Младї със слѣжбу ѡт господство ми¹, н пак потѡм ї ѡ господство ми. Ещѣ придоше кї болѣрн, та ю дадоше како ест прѣдалнка гос-

¹ În loc de « си ».

подска, а господство ми даде Стонке дворникѹ, а жѣпан Стонка ю даде темзи
вншписани вт пред господство ми, ере мѹ внше сѹге. И господство мѣ ми
дадоше кѹнъ вѣ, та ю кѹпише. И пак Зантеци, дел Замонвѣ, понеже ю кѹпише
вт Замона за х̄ аспрѣ, и дел Томев, понеже ю платише вт биръ 8 господство ми
и дел Бѣнїев, понеже покѣпише вт Бѣнїе за един кон. . . .¹ . . . . ем . . . . кѹм.

Того радї им даде и господство ми тем и сыново нѹ въ вчинѣ и вѣлабѣ
и ни вт когоже непотѣкнове, по реч господства ми.

И свидетелїе: жѣпан Здрїце, жѣпан Нѣгомъ Борчек, жѣпан Казан бивши
дворник, Бинтиж лвогѣт, жѣпан Драгич велики дворник, Станко лвогѣт,
Манк Негрѹл вистїар, Хрѣгота пѣхарник, Данчол столник, Димитрѹ и Чег
спатарї, Ялагоз колнїс, Колца и Родк страторнїци.

Изъ, Іанжш граматик, писах, мѣсеца нолїта гї, въ Трѣговнїе и въ
лѣтъ х̄сцч.

† Іо Влад кѣкѣвда, милостїа Божїа господнїк.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Roman și fraților
săi, Dan, Radul, Micul, Mușat și Stoica, ca să le fie Miceștii, partea lui Sinea
și a lui Vinjea și a lui Curcea și a lui Vlăcuț, pentru că a dobândit-o jupan
Stoica vornic de la Basarab cel Tânăr cu slujba de la domnia sa și iarăși apoi
și la domnia mea. Încă au venit 12 boieri și au dat-o cum că este prădalica
domneasă, iar domnia mea am dat-o lui Stoica vornic, iar jupan Stoica vornic
a dat-o celor mai sus scriși dinaintea domniei mele, căci i-au fost slugi. Și domniei
mele i-au dat 2 cai, de au cumpărat-o. Și iarăși Ulitești, partea lui Zamona,
pentru că a cumpărat-o de la Zamona, pentru 600 aspri și partea lui Toma,
pentru că i-au plătit-o de bir la domnia mea și partea lui Bănie, pentru că au
cumpărat-o de la Bănie pe un cal. . . .¹

De aceea, le-am dat și domnia mea, lor și fiilor lor, de ocină și de ohabă
și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și martorii: jupan Udriște, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Cazan fost
vornic, Vintilă logofăt, jupan Draghici mare vornic, Staico logofăt, Manea
Negrul vistier, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Dimitru și Cega spătari,
Alagoz stolnic, Colțea și Rodea stratornici.

Eu, Ianăș gramatic, am scris, luna iulie 13, în Tîrgoviște și în anul 6990
<1482>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XL/7.

Orig., perg. (22×21), pecete timbrată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 328—329. Trad. *D.I.R.*, B., 173—174. Facs. *D.I.R.*,
B., 365.

¹ Loc rupt.

<1482> noiembrie 15.

Vlad Călugărul voievod scrie pîrcălabilor și vameșilor din țară că a întărit vechiul privilegiu comercial al brașovenilor.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Елад воєвода и господињь земли Угровлахітскои. Давамъ знати вѣсѣкомѡ чловѣкѡ кто се находитъ ѡ нашихъ дръжавѣ: и паркалабѡмъ по вѣсѣхъ нашихъ варошехъ и прѣгаромъ и вавешомъ, що сѡ по варошехъ и по Дѡнавѣ, кѡде се рѣба ловитъ и свакомѡ иномѡ чловѣкѡ, понеже прѣидоше посланници ѡтъ нашихъ добрехъ приателехъ прѣгарехъ Брашовскихъ и поискаше ѡтъ насъ како да бѣхъмо ствѣрдили старіи законъ, що естъ бѣлъ при нѣхъ господарехъ и при братѣхъ ми Радоуласъ воєводе како да се могѡ и нашии и нѣхъ сиромаси хранити слободно, како сѡ се и ѡтъ прежде хранили.

За тоганъ радѣ заповѣдамо свакомѡ вѣшереченномѡ чловѣкѡ, како вавѣ ѡ конъ трѣгове или на Дѡнавѣ или бѣди гдѣ хтѣтъ донти ѡтъ Брашовскихъ людѣ съ кѡпавѡмъ, или продавати или кѡповати, да сѡ волни и продавати и кѡповати и по трѣговехъ и по блатѡхъ или на Дѡнавѣ рѣвѣ или бѣди кою кѡплю. И никто да нѣхъ не смѣетъ бантовати, тѣкмо да си плащѡютъ вамѡ старѡ, що естъ ѡтъ прежде законъ, а вавѣ новѣ да се не чинетъ. Такожде и нашии сиромаси да имаютъ ѡ нѣхъ правдѡ.

Писъ новекрѣтѣ ѣї.

† Іѡ Еладъ кверѡда, милостіѡмъ Божіѡмъ господињь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn al țării Ungrovlahiei. Dau de știre fiecărui om ce se află în țara noastră: și pîrcălabilor de prin toate orașele noastre și pîrgarilor și vameșilor, care sînt prin orașe și la Dunăre, unde se vînează pește și oricărui alt om, pentru că au venit soli de la bunii noștri prieteni, pîrgarii din Brașov și ne-au cerut să întărim vechea lege, care a fost în vremea altor domni și în vremea fratelui meu Radul voievod, ca să se poată hrăni slobod și supușii noștri și ai lor, cum s-au hrănit și mai înainte.

Pentru aceasta, poruncim oricărui om mai sus spus, ca în oricare tîrguri sau la Dunăre sau oriunde ar veni dintre oamenii Brașovului cu marfă, fie să vîndă, fie să cumpere, să fie volnici și să vîndă și să cumpere și prin tîrguri și la bălți sau la Dunăre pește sau fie orice marfă. Și nimeni să nu îndrăznească a-i bîntui, numai să-și plătească vechea vamă, ceea ce este legea dinainte, iar vămi noi să nu se facă. De asemenea și supușii noștri să aibă la dînșii dreptate.

Scris noiembrie 15.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Braşov, nr. 143.

Orig., hirtie (23,5×21,5), pecete timbrată, cu legenda: † Іѡ Владъ воєвода м(н)ѡстїю <Божїю н> господинѡ.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/82 și XV/8.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 184.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *op. cit.*, 183–184; Tocilescu 534 *doc.*, 152, fără an.

Trad. Bogdan, *Relațiile*₁, 116–117.

183

<1482 după noiembrie 15 – 1495 septembrie 15>.

Vlad Călugărul voievod poruncește schilerilor din Dragoslave să înapoieze covorul ce l-au luat de la un om și pe care acesta îl ducea județului din Braşov.

† Мнѡстїю Божїю, Іѡ Владъ воєвода м(н)ѡстїю. Пишетъ господство ми вамъ снѡлѡромъ въ Драгославеле и такози ви говоримъ господство ми за радїи ѡконъ чловѣкъ, ере мѡ сте взели единъ сѡгъ, тере естъ бнѡ да га ѡтнесетъ на честъ сѡдѡжъ въ Брашовъ.

Таганъ радїи, ѡ часъ цо взрите сїю книгъ господства ми, а ви ѡ томъзи часъ да мѡ давате тѡнъ коворъ, цо мѡ сте взели, ере макаръ да би бнѡ тѡнъ коворъ и господства ми, а господство ми га би бнѡ ѡставнѡ за радїи прїятелство и за радїи волю сѡдѡжъ.

Тако да мѡ га давате. Инако да не ѡчиннѡш, по речъ господства ми.

† Іѡ Владъ воєвода, мнѡстїю Божїю господинѡ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn. Scrie domnia mea vouă, schilerilor din Dragoslavele și astfel vă vorbește domnia mea pentru acel om, căruia i-ați luat un covor, pe care avea să-l ducă în cinste județului din Braşov.

De aceea, în ceasul în care veți vedea această carte a domniei mele, iar voi în acelaș ceas să-i dați acel covor, pe care i l-ați luat, căci măcar de ar fi fost acel covor și al domniei mele, iar domnia mea l-ar fi lăsat pentru prietenie și pentru voia județului.

Astfel să i-l dați. Și altfel să nu faci, după spusa domniei mele.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Braşov, nr. 198.

Orig., hirtie (14,5×21), pecete timbrată, căzută.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VIII/73 și XV/30.

Datat din domnia lui Vlad Călugărul, ca posterior actului din 15 nov. <1482>.

EDIȚII. Slav și trad. Tocilescu, 534 *doc.*, 174, fără dată.

1483 (6991) ianuarie 27, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Cervenîța de Sus, Lubnicul, Criva de la Mehedinți ș. a. scutindu-i de slujbe și dăjdi.

† Еъ Христа Бога благовѣрнн и благочестивн и Христолюбивн и самодръжавнн, Іу Вллад воєвода и господин, син велнкога Влада конвода, мнлостном Божюм и Божюм дарованюм, владажцвмн и господствѣжцвмн восен земан Угровлахунскон и заплаинскнм странаал, Ямлашн и Фагарашн херцег. Благопроизволи господство мн, свонм благнм произволенюм, чнстнм и свѣтанм сердцем господства мн, и даровах син всечестннн и благообразннн и прѣпочнтанн, нже над всѣмн честнм и даров, настоѣан сѣмю повеленю господства мн, волѣром господства мн Батюе със сннове сн и съ братюам сн, Радѣа съ снновнм сн, Драгое съ сннове сн, Станчѣа съ сннове сн, Брат съ сннове сн, Драгѣа съ сннове сн, Добромир съ сннове снм и анепсе нм, Драгѣа съ братнм сн, Радѣа и Данчѣа и съ сннове нм, јко да нм ест ѡт ѡстн Кошвцице, Дрѣготешн, деа Грѣдов и деа Кънѣднн, пол ѡт Дрѣготешн и Червеннца Горнѣ и Лѣвннкѣа, понеже нм ест старе очнне и праве. И пак Крива ѡт Мехадннци сва, и Бѣкѣрешн г деа, и Рѣсѣнешн вѣсн, понеже нх покѣпнше ѡт Мѣшатата и ѡт анепсе Мѣшатовн, за г хнлѣде аспрн. И господствѣ мн дадоше конь добрѣ. Яли анепсе нм Драгѣа съ братнм сн да сжт над петн на десетн деа ѡт Криве и ѡт Бѣкѣрешн и ѡт Рѣсѣнешн, а пак ѡ Драготешн и ѡ Червеннца и ѡ Лѣвннк метехѣа да не нмат.

Того радн нм дадох и господство мн тне вѣсе да нм сжт вѣ шчнне и вѣ шхавѣ, тем и децал нх и вншчетом и превншчетом, почевшн ѡт шечнего вала, ѡт свнннего вала, ѡт пчеларства, ѡт кѣбларства, ѡт вннарнчѣ, ѡт днжмн, ѡт глобн, ѡт поков, ѡт повод, рекшн ѡт вѣснх слѣжбах и дажбах, велнкнмѣже и малнх, еанка се нахондн вѣ самодръжавнон земан и области господства мн. И да нх не слѣет бантовати нн сѣдец, нн внрчнне, нн глобннк, нн ннхто ѡт волѣрѣ или ѡт правнтель господства мн, понеже кто нх шче бантоват, нмат прнети велнко зло и шргне ѡт господство мн, како невѣрннк и прѣстжпннк селшн повеленю господства мн.

Заканнанюе поставнт господство мн: по смрѣтн господства мн, кого нзберет господѣ Богѣа внтн господин Блашкон земан или ѡт сердечнаго плода господства мн или ѡт сѣрѡдннк господства мн или, по грѣхом нашнм, ѡт нноплеменнк, да аше почтет и поновнт и штерѣднт сѣе повелѣнюе господства мн и того господѣ Богѣа да почтет и штерѣднт вѣ господствѣ его; аше ли непочтет и поновнт и нештерѣдѣт, нж поперет и раснпет, и того господѣ Богѣа да поразнт и да шбѣет зде тѣлом, а вѣ бждѣшнх вѣк дѣша его и да нмат шчастюе съ Юдом и съ Ярѣем и съ оннмн Юдеюе, еже вѣзѣпнше на Хри-

ста Бога спаса нашихо, крък его на них и на чедях их, еже ест и бждет въ
векн, амин.

Свѣдѣтели: жѣпан Драгомир Манев, жѣпан Нѣгое Борчев, жѣпан Драгич
внѣши дворник, жѣпан Кръстиан велики дворник, жѣпан Станко велики лого-
фет, Владислав спатар, Манѣ вистниар, Хръгота пѣхарникъ, Данчѣл столник,
Станчѣл колнис, Колицъ и Родѣ постельници.

И аз, Ходор граматик, писахъ къ Тръговище, месеца Янвѣрѣн, 27 ден,
въ лѣтѣ хщца.

† ІV ВЛАД КИЕВЪДА, МИЛОСТІА <БОЖІА>¹ ГОСПОДИНЬ.

<ПЕЧѢТЬ ГОСПОДСКА>.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos
iubitul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad
voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind
peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlășului și Făgă-
rașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată
și luminată a domniei mele și am dăruit această atoteinstită și cu bună față
și preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față
poruncă a domniei mele, boierilor domniei mele, Batiu cu fiii săi și cu frații
săi, Radul cu fiii săi, Dragoe cu fiii săi, Stanciul cu fiii săi, Brat cu fiii săi,
Dragul cu fiii săi, Dobromir cu fiii și nepoții lui, Dragul cu frații săi, Radul
și Danciul și cu fiii lor, ca să le fie de la gura Coșuștiței, Drăgotești, partea
lui Gîrdea și partea lui Cănădin, jumătate din Drăgotești și Cervenita-de-Sus
și Lubnicul, pentru că le sînt vechi și drepte ocine. Și iarăși Criva de la Mehe-
dinti toată și București, 3 părți, și Rusănești toți, pentru că le-au cumpărat
de la Mușat și de la nepoții lui Mușat, pentru 3 mii de aspri. Și domniei mele
au dat un cal bun. Însă nepoții lor, Dragul cu frații săi, să fie peste a cincispre-
zecea parte din Criva și din București și din Rusănești, iar în Drăgotești și
în Cervenita și în Lubnic să nu aibă amestec.

De aceea, le-am dat și domnia mea acestea toate, ca să le fie de ocină și
de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților, începînd de la vama
oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe,
de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte
se află în țara și în stăpînirea singur stăpînitoare a domniei mele. Și să nu
cuteze să-i turbure nici sudeț, nici birari, nici globnic, nici nimeni altul dintre
boicrii sau dintre dregătorii domniei mele, pentru că cine îi va turbura, va
primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei
porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege
domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei

¹ Omis.

mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă nu va cinsti și nu va înnoi și nu va întări, ci va călca și va risipi, și pe acela domnul Dumnezeu să-l lovească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei, care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici fost vornic, jupan Cîrstian mare vornic, jupan Staico mare logofăt, Vladislav spătar, Manea vistier, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Stanciul comis, Colțea și Rodea postelnici.

Și eu, Hodor gramatic, am scris la Tîrgoviște, luna ianuarie 27 zile, în anul 6991 <1483>.

† Io Vlad voievod, din mila <lui Dumnezeu>¹, domn.

<Pecetea domnească>.

Academia Republicii Socialiste România, LXXVI/5.

Copie.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 329—332. Trad. *D.I.R.*, B., 174—175.

185

1483 (6991) mai 12, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Dragomir stolnic cu frații lui un sălaș de țigani.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влад воивода и господинъ въ вѣсон земан Оуггровлахїнскон, сынъ Блада великаго воиводаѣ. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми волѣром господства ми, жупану Драгомиру столнику и братїам его, яко да им ест една чемеда цигански, на име Радѹль Рѣнтѣ съ синови си, понеже им сѣ спокѹпени ще ѡт Младдога Басараба за вѣ кони и еще нѹ спокѹпише и ѡт господство ми за един кон прѣс.

Того ради им даде и господства ми, ним и детцам им, вночетом и прѣвночетом, въ ѡчинѣ и въ ѡхаѣс и ѡт никогоже непотѣжковено, по рѣчи господства ми.

И свѣдѣтелїе: жупан Драгомир Манек и жупан Нѣгое Борчев и жупан Драгич еже виешии дворник и жупан Крѣстїан велики дворник и Станко ѡггоет и Манѣ Негрул вистїтар и Пан мали дворник и Хрѣгота пѣхарник и Гогоше столник и Блѣднслав спатар и страторник Колецѣ.

¹ Cuvinte omise.

И азъ, Кодрк граматик, еже исписахъ въ настоини вѣрош Тръговище, мѣн
вѣ, въ лѣтѣ „СЦЧА.

† Іу Влад воевода, милостѣа Божѣа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierilor domniei mele, jupanului Dragomir stolnic și fraților lui, ca să le fie un sălaș de țigani, anume Radul Răitea cu fiii săi, pentru că le sînt cumpărați încă de la Basarab cel Tânăr, pe 2 cai și încă i-au cumpărat și de la domnia mea pe un cal prus.

De aceea, le-am dat și domnia mea, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și martorii: jupan Dragomir al lui Manea și jupan Neagoe al lui Borcea și jupan Drăghici care a fost vornic și jupan Cîrstian mare vornic și Staico logofăt și Manea Negrul vistier și Nan vornic mic și Hîrgota paharnic și Gogoșe stolnic și Vlădislav spătar și stratornic Colțea.

Și eu, Codrea gramatic, care am scris în orașul de scaun Tîrgoviște, mai 12, în anul 6991 <1483>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XC/5.

Orig., perg. (13,7×26,5), pecete timbrată.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 332—333. Trad. D.I.R., B., 175—176. Facs. D.I.R., B., 366.

186

1483 (6991) iunie 1, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satele: Tismana, Pocuia, Godineștii, Sîrbșorii și Ohaba, scutindu-le de dăjzii și slujbe.

† Въ законѣ повелѣ Богъ сынѣмъ Исраелевѣмъ да на вѣсѣко лѣто десет-ствоуж и еанка аще стажжт и се вѣдаще апостолы свѣтъи и богоноснѣи шци наши, прѣдашж нам, послѣднимъ чадѣмъ нх, шви молитвож и милостинѣж шгрѣбати см шт вѣсѣхъ злѣ. Сеже и азъ благовѣрнѣи и Христѣлюбнѣи и самодръжавнѣи, Іу Влад конкода и господинь вѣсен земли Угровлахѣинскон, сынъ великаго Влада конкоде, поревновахъ, вѣспомѣнѣже слово старца нѣкоего рекшаго: „Досажденѣа врѣмѣа прѣнде и коупимъ цѣломъждоѣемъ и смѣренѣемъ ползж, къ себѣ привести въ врѣмѣа сѣда и възданѣа“. Сеже и азъ желаж штдеснж штца стати ми и припадаж къ владнѣкѣ самомѣ Христѣу царю, Богоу нашемѣ и прѣчи-

стѣн его матери, еже ест храм свѣтаго ѿспенїа еж, иже въ Тисмѣнкѣ, и даровахъ сынъ всесечестнїи, благообразнїи и прѣпочетеннїи, иже надъ вѣсѣкмѣ чести и даровъ, настожи сынъ христевоуа господства мї, молебникомъ господства мї, игѣменуу іерѣмонахѣ Матѣеу и вѣсѣкмъ братїамъ шербѣтажцимъ са въ свѣтонъ шьвѣтѣли тон, паче да имъ соуѣшчине на нме: Тисмѣна шт обоѣмъ стране рѣкѣ Тисмѣни и Покрѣнѣ съ вѣсемъ хотарѣмъ и Годннѣщи вѣси съ вѣсемъ хотарѣмъ и Грѣвшорнѣ вѣси съ хотарѣмъ и Гѣхава вѣсѣкъ съ хотарѣмъ, понеже покѣпи жѣнанъ Бинтилъ лѣгѣшетъ шт Станчюла Кортофлешъ за флорини рѣ; потомъ приложихъ господство мї и дѣла Добровоюе и Драгомироз, да естъ за дѣшю рѣдѣтелѣмъ господства мї и за здразїе господства мї.

Того радї да сѣсзѣтомѣшъ монастырю въ шчинѣж и въ шхабѣж и ни шт когоже потѣкѣноженно, по рѣчи господства ми, почевше шт овчїего вама и шт свинного вама и шт кѣвларства и шт пчеларства и шт джмарства и шт винарич и шт сѣнокосїе и шт тапни и шт воз и шт подвод. И нихто да ихъ не смѣетъ бантовати, ни волѣрин, ни правителїе еже сѣтъ въ кѣщи господства мї, ни сѣдци, ни дворѣкни, ни глобнннцн, ни вшрчїи, ни ни никто, понеже варѣ кто са ви покѣсиа позабавити или бантовати сїе вишеписанно повелѣнїе господства мї, бѣдѣ кто шт волѣрин или шт слоуѣтъ господства мї, аще и власъ единъ, то такоуи иматъ вѣспрїети велико зло и шргїю шт господство ми, паче незѣрник и прѣстѣпникъ сїемѣ повелѣнїю господства ми. Ино не шѣетъ быти, по рѣчи господства ми.

Закланнїе поставлѣеть господство ми: по слрѣти господства ми, кого изберетъ господѣ Богѣ быти господинѣ Блѣшконъ земли нан шт срдѣчнаго плода господства мї или шт сѣродникъ господства ми нан, по грѣсѣхъ нашихъ, шт иноплеменикъ, да аще почететъ и оутѣрѣдитъ и сѣхранитъ и поновитъ сїа вишеписанна, того господѣ Богѣ да оутѣрѣдитъ и почететъ и сѣхранитъ его въ господствѣ; аще ли не почететъ и не оутѣрѣдитъ и не поновитъ, нѣ разоритъ и поперетъ и посрамитъ того господѣ Богѣ да разоритъ и поперетъ и посрамитъ его въ господствѣ и да оубїетъ его здѣ съ тѣломъ, а въ бѣдѣжцихъ вѣцѣкъ дѣшежъ и да моу естъ сѣпостатница прѣчнстѣа Богоматри на страшиѣмъ и неошмытномъ сѣдици идеже лицемѣрїе нѣсетъ и да нлатъ шчестїе съ Ісѣдожъ и съ Ярїежъ и съ инѣли Ісѣденъ еже възъпишѣ на господѣ Богѣ и спаса нашего Ісѣса Христа и рекоша: „Крѣве его на насъ и на члѣдѣхъ нашихъ“, еже естъ и бѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

Щеже и свѣдѣтелїе поставлѣетъ господство ми сїемѣ повелѣнїю господства ми: митрополитъ кѣрѣ Макариѣ, жѣнанъ Драгомиръ Манѣв, жѣнанъ Нѣгоѣ Борчѣв, Драгичъ Стонокѣ, жѣнанъ Крѣстїанъ великнн дворникъ, жѣнанъ Станко лѣгѣшетъ, Шанѣкъ вистїар, Бладѣуа Ярѣманѣ спатар, Нанъ малїи дворникъ, Хрѣгота нехарникъ, Данчюла столникъ, Станчюла колннѣ, Колицѣ и Родѣ страторнннцн.

Писа са въ настоанїи варѣвшъ господства ми, въ Трѣговищѣ, мѣсеца Існїа дѣ дѣнь, въ лѣтѣ шсцѣа, индїктїи дѣ.

† Ішнъ Бладъ кѣкѣшѣа, милостїа Божїа господинѣ.

† În lege a poruncit Dumnezeu fiilor lui Israel ca pe fiecare an să dea dijmă din oricîte agonisesc și aceasta știind sfinții apostoli și părinții noștri purtători de Dumnezeu, ne-au lăsat-o nouă, cei din urmă copii ai lor, ca unii cu rugăciune și milostenie să ne ferim de tot răul. Iată și eu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod, am rîvnit amintindu-mi cuvintele unui oarecare stareț care a spus: « a venit vremea fărădelegii și să agonisim cu înțelepciune și smerenie cele de folos, să le aducem către noi în vremea judecării și a răsplătii ». Iată și eu, dorind să stau în dreapta tatălui și căzînd către însuși stăpînul Hristos împăratul, Dumnezeul nostru și preacurata lui maică, care este hramul sfintei sale uspenii, cel de la Tismeanea și am dăruit acest atotcinstit, cu frumoasă față, preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele rugătorilor domniei mele egumenului ieromonah Matei și tuturor fraților ce trăiesc în acel sfînt locaș, ca să le fie ocinele anume: Tismeanea de pe amîndouă părțile rîului Tismenii și Pocruia cu tot hotarul și Godineștii toți cu tot hotarul și Sîrbșorii toți cu hotarul și Ohaba toată cu hotarul, pentru că a cumpărat jupan Vintilă logofăt de la Stanciul Cortofleș, pentru 160 de florini; după aceea am dăruit domnia mea și partea lui Dobrovoe și a lui Dragomir, ca să fie pentru sufletul părinților domniei mele și pentru sănătatea domniei mele.

De aceea, să fie sfintei mănăstiri de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de găletărit și de albinărit și de dijmărit și de vinărici și de cositul finului și de talpe și de care și de podvoadc. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici boier nici dregătorii care sînt în casa domniei mele, nici sudeț, nici curteni, nici globnici, nici birari, nici nimeni altul, pentru că oricine s-ar încumeta să împiedice sau să turbure această mai sus scrisă poruncă a domniei mele, oricine dintre boieri sau dintre slugile domniei mele, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele. Altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

Blcstem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări și va păzi și va înnoi acestea mai sus scrise, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l cinstască și să-l păzească în domnie; dacă nu va cinsti și nu va întări și nu va înnoi, ci va strica și nimici și va călca și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l calce și să-l batjocorească în domnie și să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacurile viitoare cu sufletul și să-i fie potrivnică preacurata maica domnului la judecata cea cumplită și fără îndurare, unde nu este fățarnicie și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntui-

torului nostru Iisus Hristos și au spus: «sîngele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri», ceea ce este și va fi în veci, amin.

Încă și martori pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: mitropolitul chir Macarie, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoie al lui Borcea, Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian mare vornic, jupan Staico logofăt, Manea vistier, Vladul Arbanas spătar, Nan vornic mic, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Stanciul comis, Colțea și Rodea stratornici.

S-a scris în orașul de scaun al domniei mele, la Tîrgoviște, luna iunie 1 zi, anul 6991 <1483>, indiction 1.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 65 (Tismana I/8).

Orig., perg. (51×34), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 75v.—76, 335 f. 10—11v. și 711 f. 15v.—17.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/63.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 124—126. Slav și trad. *Panaitescu*, 334—337. Trad. *D.I.R.*, B., 176—177. Facs. *D.I.R.*, B., 367.

187

1483 (6991) iunie 5, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Mihail și rudelor sale, satul Topeștii de lângă Tismana.

† Милостѣѡм Божѣѡм, Іѡ Влад воивода и господинѣ въсен земли Уггровла-хъинскон сынѣ Блада великаго воивода. Дават господство ми сие повекаѣнїе гос-подствеѡ ми слѣгам господства ми, Мнѣаналѣ съ сыновн си и анеѣею Мнѣанлов...¹ съ синовн си, тако да им сѣт Топащин кон Тисмена, понеже нѣ покѣпише <шт>¹ Манѣ бнвшн столник, сынѣ Барбѣлов, за хѣт аспри. И господствеѡ ми дадише кон.

Того радѣ им дадох и господство ми, тако да им ест въ шчинѣ и въ шѣбѣ и нѣ шт когоже непотѣкнокено по реч господства ми, тѣм и децам им и внѣчетом им и прѣвнѣчетом. И варе кому се щет шт нѣ съмрътъ прилѣчит, а прѣдданѣ въ нѣ да нест, а нѣ да ест шѣтавшнм.

И свидетелне: жѣпан Драгомнр Манев, жѣпан Нѣгое Борчек, жѣпан Драгич бнвшн дворник, жѣпан Бинтиалѣ Флорескул, жѣпан Кръстниан дворник, жѣпан Станко логофет, Манѣ вистниар, Данчул столник, Хръгота пѣхарник, Станчул комис, Дѣдюл спатарѣ.

И азѣ, Чѣскѣц граматик, исписах въ Тръговнщн, мѣсеца Іонїа, ѣ днѣ, въ лѣт хѣщча. Испрачникѣ Данчул столник.

† Іѡ Влад воивода, милостѣѡ Божѣѡм господинѣ.

¹ Loc rupt.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Mihail cu fiii săi și nepotului lui Mihail. . .¹ cu fiii lui, ca să le fie Topeștii lângă Tismana, pentrucă i-au cumpărat de la Manea fost stolnic, fiul lui Barbul, pentru 1300 aspri. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele, lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților. Și oricăruia dintre dânșii i s-ar întâmpla moarte, iar prădalica la ei să nu fie, ci să fie celor rămași.

Și martorii: jupan Dragomir al lui Manca, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici fost vornic, jupan Vintilă Florescul, jupan Cîrstian vornic, jupan Staico logofăt, Manea vistier, Danciul stolnic, Hîrgota paharnic, Stanciul comis, Deadiul spătar.

Și eu, Ceucuț gramatic, am scris în Tîrgoviște, luna iunie 5 zile, în anul 6991 <1483>. Ispravnic Danciul stolnic.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 66 (Tismana II/1).

Orig., perg. (30,5×25), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, A.N., MMDCCLVI/2 și mss. 329 f. 180 și 335 f. 34v.—35.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/64.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 340. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 37; Ghibănescu, *Surete*, I, 285—286; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 23—24; *Panaïtescu*, 337—338. Trad. *D.I.R.*, B., 177—178. *Facs. D.I.R.*, B., 368.

188

1483 (6991) iunie 25, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Toplița, Pitulații, Goruia ș.a.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влад воєвода и господинь вьсен земли Угровлахїнскон, сынь Влад великаго воєводе. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми сасгала господства ми Мѣнк и сьс анепѣен мѹ, Іѡнѡ и сьс братїа мѹ и Радѹлѡ и сьс братїа мѡ и Станчулѡ сьс братїа мѡ, како да им ест Топаница вт Жлѣци и Пнтѹлаци вт Бѡврѡлаѡ и Горѡи и селница Долнещем и Шербаци и Малаѡ и Поланиа Длаови вт шѡмѡ ѡ Телѣци, пол вт дѣл Цѡгев и вт дрѹзех Телѣци половина и ѡ Бонтеци трїи делови и ѡ Богдѣнечи вт трїи делови половина и селница Мнриѣцѡл. Я Фьркѣшаци ест покѹпна Мѣнк сам си, та мѹ сѡ ѡсѡб. Понеже им тезн ѡчїне внхѡ праве ѡчине праве. Я Мон

¹ Loc rupt.

да съ БѢНЪ и съ братїѣ мѢ и братѹчедѹ имъ, РадѹлѢ и със братїѣ мѹ, шешѢ,
понеже нѹ шѢвези шчине що съ шсоенїче, шно нѹ съ покѢпенѢ шт ннѹ.

Того радї им даде и господство ми въ шчїнѹ и шхѢбѹ, тем и сыновом нѹ
и внѹком и правнѹком нѹ, непотѣкновѢно по рѣч господства ми.

Исправник ЯлѢв граматик.

Пис мѣсеца июнїѣ кѢ и въ лѣт „ШЦЧА, въ настоленѢм варашѹ Трѣговици.
Шнжш граматик писѣх.

† Іу Влад вивѢвѢда, мнлостїѣ Божїѣм господнѢ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugilor domniei mele, Mînea și cu nepotul lui, Ioan și cu frații lui și Radul
și cu frații lui și Stanciul cu frații lui, ca să le fie Toplița de la Jilț și Pitulați
de la Buorelul și Goruia și seliștea Domneștilor și Șerbești și Malul și Poienile
lui Lal din pădure, la Telești, jumătate din partea lui Țughea și din alți Telești
jumătate și în Voitești, trei părți și în Bogdănești, din trei părți, jumătate și
seliștea Mirileștilor. Iar Fărcășeștii și i-a cumpărat Mînea singur; aceștia îi
sînt deosebit. Pentrucă aceste ocine le-au fost ocine drepte. Iar Moii să fie
ai lui Onu și cu frații lui și verilor lor, Radul și cu frații lui, deosebit,
pentrucă acele ocine care le sînt deosebite, au fost cumpărate de ei.

De aceea, le-am dat și domnia mea, de ocină și ohabă, lor și filor lor și
nepoților și strănepoților lor, neatins, după spusa domniei mele.

Ispravnic Alb gramatic.

S-a scris în luna iunie 25 și în anul 6991 <1483>, în orașul de scaun Țirgoviște.

Ianăș gramatic am scris.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 67 (Tismana).

Orig., perg. (27,5×21), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 508 și 336 f. 252.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/65.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaiteșcu*, 339—340. Trad. *D.I.R.*, B., 178. Facs. *D.I.R.*,
B., 369.

1483 (6992) decembrie 3, Țirgoviște.

*Vlad Călugărul voievod întărește lui jupan Birta Pătru și rudelor
sale satele Clășnești, Birtcovești, jumătate din Tilicești ș.a.*

† Въ Христа Бога благозѣрнын и благочѣстывын и Христѡлюбивын и
самодрѣжавнын и Богѡм помазанын, Іу Влад воевода и господнѢ, сынѢ
Влада великаго воеводы, мнлостыѡм Божїѡм и Божїѡм дарованїѡм, шѢладѣѣ-

щѣми и господствоуищѣми въсен земли Угровлахѣнскои, ещѣже и запалиннскимъ странамъ, Ямлашѣ и Фаграшѣ херцегѣ. Благпроизволи господства ми своимъ благымъ произволеніемъ, чѣстнымъ и свѣтлымъ <сръдцемъ> господства ми и дарова господство ми съи въсе чѣстнымъ и благообразнымъ и прѣпочтани, иже надъ въсѣми <час>ты и даровѣ въ настоѣщи сѣи повелѣніе господства ми, волѣромъ господства ми жѣпанѣ Бѣрта Пѣтрѣ съ сыновн мѣ и съ пастѣрка мѣ Нѣгое и брат мѣ Пашнѣл и съ сыновимъ и Роман съ сыновн мѣ и Преда и Ѡпрѣ съ сыновѣ мѣ и прѣви имъ братѣчеди, Димитрѣ и брат мѣ Преда съ сыновн мѣ, тако да имъ <ест> Каѣшнѣщи въсен и Брѣтковѣщи въсен. Или да ест Бѣрта Пѣтрѣ съ сыновн <мѣ и съ> пастѣрка мѣ Нѣгое и Пашнѣл и <Р>оман надъ полъ, а Преда и брат мѣ Ѡпрѣ и братѣчеди <ихъ Димитрѣ и брат мѣ Преда> да сѣт надъ дрѣга половина.

И пакъ да ест Бѣрта Пѣтрѣ съ сыновн мѣ и съ пастѣрка мѣ <Нѣгое и брат мѣ Пашнѣл и> Преда и Ѡпрѣ и Димитрѣ и братѣ мѣ Преда, <да имъ сѣт> Тилнѣщи полъ и Блѣцащи въсен <и> Берѣщи въсен и Жировѣл вѣст и Жировѣлѣл къст и Бовотникѣл къст. И <Р>оман да не метѣхатъ със тѣзи щинѣ, токомъ да метѣхатъ Братко на Жировъ и на Жировѣл и на Бовотникъ, али надъ трети дѣлъ, а надъ дрѣсе щинѣ цю сѣ више<писане>, Братко да не метѣхатъ.

И пакъ да ест Бѣрте Пѣтрѣ съ сыновн мѣ и съ пастѣрка мѣ Нѣгое и Пашнѣл ѣ двѣрѣса петъ дѣлъ и ѣ Пожерита петъ дѣлъ и ѣ Ермонѣщи въ коматѣ землѣ и една кривинъ цю ест за щинѣ Блѣцацѣмъ, понеже покѣпнише вът Ермонъ за ѣ флорѣи и ѣ Чертежи една комата, понеже покѣпнише вът Братко за единъ флоринъ. Тако надъ тѣзи щинѣ, токомъ да иматъ метѣхѣ Бѣрта Петрѣ съ сыновн мѣ и съ пастѣрка мѣ Нѣгое и Пашнѣл. И господство ми прости конъ.

Сего радѣ имъ дадохъ и господство ми и децамъ имъ и внѣчетомъ и прѣкнѣчетомъ ихъ. И варѣ комѣ вът нихъ сѣлѣчитъ сѣ прѣжде сѣмрѣтъ, прѣдалнка къ нимъ да нѣст, нѣ да естъ штавшѣимъ къ щинѣж и къ шѣбѣж и ни вът когоже непотѣкновенно.

Сего радѣ ништо да ихъ не смѣетъ бантовати, ни сѣдѣцѣ ни вѣрѣинъ, ни глобникъ, ни ни ништо вът сѣлѣгъ правитѣлѣ господства ми послалѣми по милостѣхъ <и по работѣхъ господства ми>, понеже кто <се ви покѣсила позабавити> ихъ, аще и класъ единъ, то такового иматъ въспрѣти <велико зло и шрѣге> вът господства ми, тако невѣрникъ и посрамитѣлъ <сѣмѣ> повелѣніе господства ми.

Щѣе и заклинаніе поставѣетъ господство ми, кого избѣретъ господѣ Богъ бити <господинѣ Блѣшконъ Земли> или вът сръдѣчнаго плода господства ми или вът сѣроднѣкъ <господства ми>, или по грѣсѣхъ нашихъ, вът иноплѣменникъ, да аще поновитъ и сѣхранитъ и штерѣдитъ сѣе више писана, <того господѣ Богъ да штерѣдитъ и да шкрѣпитъ къ господствѣ его, аще ли> не поновитъ и порѣшитъ и расшпетъ, того господѣ Богъ да шветъ <здѣ тѣломъ, авѣ бѣдѣщимъ вѣцѣ дѣша его> и да иматъ шчастіе съ Юджъ и съ Ирѣю и съ шнѣми Юѣденѣ иже възѣпнише <на Христа Бога и спаса нашего, и рекоше крѣвъ его на нихъ и на чадѣхъ ихъ, ежѣ естъ и бѣдетъ къ вѣки, аминъ.

«Сеже скѣдѣтелѣ: жѣпан» Драгомир Манкев, жѣпан Нѣгоев Борчек, «жѣпан» Бинтла Флорескѣл, жѣпан Драгич бикшіи дкорник, жѣпан Етанко логофет, Данчюл столник и Хрѣгота пѣхарник, Владислав спатар, Манк вистѣар, Етънчѣлѣ комне, Колцѣ страторник.

Драгон писахъ къ славному столу Тръгокнище, лѣксеца декемвриа г дѣне, хѣцче
† Юв Влада коевода, мнѣстїю Божїю господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul și unsul lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn, fiul lui Vlad marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului, herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu <inima> curată și luminată a domniei mele și a dăruit domnia mea această atotcinstită și cu frumoasă față și preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele, boierilor domniei mele jupan Birta Pătru cu fiii lui și cu fiul său vitreg, Neagoe și fratele său Păunul și cu fiii lui și Roman cu fiii lui și Preda și Oprea cu fiii lui și verilor lor primari, Dimitru și fratele său Preda cu fiii lui, ca să le <fie> Clăneștii toți și Birtcoveștii toți. Dar să fie Birta Pătru cu fiii <lui și cu> fiul său vitreg Neagoe și Păunul și Roman peste jumătate, iar Preda și cu fratele său Oprea și verii lor <Dimitru și fratele său Preda> să fie peste cealaltă jumătate. Și iarăși să fie Birta Pătru cu fiii lui și cu fiul său vitreg <Neagoe și fratele său Păunul și> Preda și Oprea și Dimitru și fratele său Preda, <să le fie> Tiliceștii jumătate și Bălțații toți și Bereștii toți și Jirovul tot și Jirovelul tot și Bobotnicul tot. Iar Roman să nu se amestece cu aceste ocine, numai Bratco să se amestece la Jirov și la Jirovel și la Bobotnic, însă peste a treia parte, iar peste celelalte ocine care sînt mai sus <scrise>, Bratco să nu se amestece.

Și iarăși să fie lui Birta Pătru cu fiii lui și cu fiul său vitreg Neagoe și Păunul la Luturoasa cinci părți și în Pojerita cinci părți și în Ermoneshti 2 bucăți de pămînt și o crivină ce este de ocină a Bălțaților, pentru că au cumpărat de la Ermon pe 8 florini; și la Certeji o bucată, pentru că au cumpărat de la Bratco pe un florin. Astfel, peste aceste moșii, să aibă amestec numai Birta Petru cu fiii lui și cu fiul său vitreg Neagoe și Păunul. Și domnia mea am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Și oricui dintre dînșii s-ar întîmpla mai înainte moarte, prădalica la dînșii să nu fie, ci să fie celor rămași, ocină și ohabă și de nimeni neatins.

De aceea, nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeț, nici birari, nici globnic, nici nimeni altul dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii <și după muncile domniei mele>, pentru că cine <s-ar încumeta să-i împiedice> chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi <mare rău și

urgie > de la domnia mea, ca un necredincios și batjocoritor al <acestei> porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie <domn al Țării Românești> sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele <domniei mele> sau, pentru păcatele noastre din alt neam <dacă va înnoi> și va păzi și va întări acestea mai sus scrise, <pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească în domnia lui; dacă însă> nu va înnoi și va nimici și va strica, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă, <aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu> Arie și cu acei iudei care au strigat <asupra lui Hristos Dumnezeu și mîntuitorul nostru și au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce> este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Dragomir al lui Manea, <jupan Neagoe> al lui Borcea, jupan Vintilă Florescu, jupan Draghici fost vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic și Hîrgota paharnic, Vladislav spătar, Manea vistier, Stănciulea comis, Colțea stratornic.

Drăgoi am scris, în slăvitul scaun Tîrgoviște, luna decembrie 3 zile, în anul 6992 <1483>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., nr. 25.343.

Orig., perg. (39×32), deteriorat, pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri, una din sec. XVIII, cealaltă contemporană și două copii slave contemporane; altă trad. la Arh. St. Buc., Copii.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 340—343. Trad. D.I.R., B., 178—180.

190

1484 (6992) martie 9, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Mihai spătar și rudelor sale ocină la Ruși.

† Милостѣемъ Божиѣмъ, Іоу Влада воивода и господина късен земли Уггровлаѣтинскон, сынъ Влада великаго воивода. Даватъ господство ми сие пожеланіе господства ми правителю ниже ест въ князѣу господства ми, жупану Михаю спатар съ сынове си и брат мѹ Иви съ сынови си и братучедѹ имъ Михаилъ съ сынови си и Балаѣ съ сынови си, тако да имъ ест ѹ Рѹшин третн дел, понеже ю покупилъ ест Мѣкѹн за хг аспри. И господство ми имъ прости кон. Янъ друга трета делъ ест Рѹшин, а жупан Михаилъ достигже съ правдомъ службѣмъ ест господство ми.

Его радѣ имъ даде господство ми темъ и децамъ имъ и внѹчетомъ ихъ и прѣвнѹчетомъ ихъ. И варѣ коемѹ се прилѹчнтъ естъ ниѹ прѣжде съмрътъ, а въ ниѹ прѣдалника да нѣст, а нѹ да естъ встакшилъ въ вчинѹ и въ вхабѹ и ни естъ коже непотѣкновено, по речъ господства ми.

СВЕДЕТЕЛІЕ: жупан Драгомир Манев, жупан Нѣгоє Борчев, жупан Кръстиан велики дворник, жупан Станко логофет, Бладѣслав спатар, Хръгота пехарник, Данчюл столник, Манѣ Негрул вистиярю, Ялбѣ колмис, Колацѣ и Родѣ постеляници.

И азъ, Крълинг граматик еже исписахъ въ Тръговище, мѣсеца марта ѿ днь, въ лѣтъ „ЩЦВ“.

† Io Vlad voievoda, milostivъ Bozivъ gospodinъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui voievod Vlad. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele dregătorului, care este din casa domniei mele, jupanului Mihai spătar cu fiii săi și cu fratele său Ion cu fiii săi și nepotul lor Mihai cu fiii săi și Balea cu fiii săi, ca să le fie în Ruși a treia parte, pentru că au cumpărat-o de la Măcui, pentru 3.000 aspri. Și domnia mea le-am iertat calul. Dar cealaltă a treia parte din Ruși, jupan Mihai a dobândit-o cu dreaptă slujbă de la domnia mea.

De aceea, le-am dat domnia mea lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor. Și oricui i s-ar întâmpla dintre dînșii mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași, de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Cîrstian mare vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Manea Negrul vistier, Alb comis, Colțea și Rodea postelnici.

Și eu, Cîrlig gramatic, care am scris la Tîrgoviște, luna martie 9 zile, în anul 6992 <1484>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., nr. 27.276.

Orig., perg. (21×28), pecete timbrată, căzută.

Trad. ibidem, ms. 27.654, f. 1—2.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 344—345. Trad. D.I.R., B., 180. Facs. D.I.R., B., 370.

191

1484 (6992) aprilie 24, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Ivul, lui Arca și surorii acestuia Elena, satele Ciocadea, Topșa și jumătate din Poiana, și munții Părăginoși, Plăcicoi și jumătate din Muntele Muierii.

† Милостинимъ Божіимъ, Io Влад воивода и господинъ всенъ земли Угровлахинской, сынъ Блада великаго воивода. Даватъ господство ми снѣ повелѣніе господства ми слугъ господства ми Ивѣл съ синови мѹ и Арка, синъ Арков и

сестра Ярков, Елена, како да им ест Чьквладѣ свах и Тьпша свах и Поиана поло-
вина и планине на име Пърѣциноши и с Пльчиконе и пол шт Планине Жендл,
понеже им сѣт учине старн и дѣдне.

Сего радї им дадох и господство ми, како да им ест въ учинѣ и въ
ухаба и ни шт кожеже непотькновено, по реч господства ми.

Пис ҃у Тръговище, април ка, въ лѣт ^хѣцк. Исправник Думитру Гиз-
давецъ.

† Io Vlad voievod, milaostim Bozim gospodnik.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugilor domniei mele Ivul cu fiii lui și Arca, fiul lui Arca și surorii lui
Arca, Elena, ca să le fie Ciocadea toată și Topșa toată și Poiana jumătate și
munții anume Părăginoșii și cu Plăcicoi și jumătate din Muntele Muierii, pentru
că le sînt vechi ocine și dedine.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de
nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Scris în Țirgoviște, aprilie 24, în anul 6992 <1484>.

Ispravnic Dumitru Ghizdaveț.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 3.

Orig., perg. (12,5×24), pecete aplicată, stricată.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 287; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 25;
Panaitescu, 345. Trad. D.I.R., B., 180–181.

192

1484 (6992) aprilie 24, Țirgoviște.

*Vlad Călugărul voievod întărește jupanului Bran și fraților săi Radu
și Pătru satele Baia, Țirgul Gilort, Mogoșani ș.a. scutindu-i de vină-
riciul domnesc.*

† Въ Христа Бога благокрѣны и благочестивы и Христолюбивы и само-
дръжавни, Io Влад воєвода и господин, сынъ великаго Влада воєводѣ, мило-
стїѣмъ Божїѣмъ и Божїѣмъ дарованїемъ шєладжїцѣмъ и господствѣжїцѣмъ въ сєи
земли Угроклахїнскон, ещєже и за планинскимъ странамъ, Ямлашѣ и Фаграшѣ хєрцєг.
Благопронзволи господство ми, своимъ благимъ произволенїемъ, чистимъ и свѣтлимъ
срѣдцемъ господства ми и даровахъ господство ми сїи въ сєчєстни и благошєбразни,
прѣпочтани, нже надъ въ сѣкли чєстни даршє, настожи сєи хрисєкѣлъ господства
ми жупанѣу Бран съ братїямъ си, Радѣль и Пѣтрѣ и съ сыновїи имѣ, како да

им сѹт села по имени Банѣ и Тръг Цилврт и Могошани и Половраци и Шефъ-нециї и Бодони и Спинѣни слободни шт винарич що ест господствѣ, понеже прииде жѣпан Бран съ братиѣ си, Радѹль и Пѣтрѹ, та покѹпише винарич, що се падат да ест господство, шт господство ми за вѣ кони добри тѹрски.

Сего радї и господство ми шелободих до живота господства ми винарич господство шт ниѹ села да се не ѹзимат и винаричи господства ми шт сѹга да им не бантоват села шт винарич, понеже тко иѹ щет бантовати, а то таковаго имат въспрїети велико зло и шргїе господство ми, како невѣрник и прѣстѣпник семѢ повелѣнїю господства ми.

Заклинанїе поставлѣет господство ми: по смрѣти господства ми кого избѣрет господѣ Богѣ бити господинѣ Блшкон Земля или шт срдечнаго плода господства ми или шт сѣродникѣ господства ми или, по грѣсѣх наших, шт иноплеменик, да аще почѣтет и ѹтврѣдит и поновит сїе више писана, а того господѣ Богѣ да почѣтет и ѹтврѣдит и сѹхранит его въ господствѣ его; аще ли непочѣтет и не ѹтврѣдит и не поновит сїе више писана, а нѹ разорит и поперет, а того <господѣ Богѣ> да разорит и поперет его въ господствѣ и да скїет его зде тѣлом, а въ бѹдишим вѣкѣ дѹшевно <и да имат> ѹчестїе съ Июдѣ и съ <Ирїем> и съ инѣми <Июдее> еже кѣзѣпише на <Исѣса Христа Бога и спаса нашего, крѣвъ его на ниѹ> и на чедѣх иѹ, еже ест и бѣдет въ вѣки, амин.

Сведетелїе: жѹпан Драгомир Манѣк и жѣпан <Негоѣ> Борчез, жѹпан Драгич Стонокѣ, жѹпан Бинтиль Флорескѹл, жѹпан Крѣстїан дворник, жѹпан Станко логофет, Манѣ Негрѹл вистриар, Бладїслав спсатарѣ, Хрѣготѣ пѣхарник, Данчюл столник, Пабѣ комис, Колицѣ страторник.

И азѣ, Преда, неже неписахъ въ Тръговици, мѣсеца априлѣ кд днѣ, въ лѣтѣ шцѣв, индїктон <в>.

† Іw Блад вивекѣда, милостїа Божїа господинѣ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele jupanului Bran cu frații săi, Radul și Pătru și cu fiii lor, ca să le fie satele, anume: Banea și Tirgul Gilort și Mogoșani și Polovragi și Ștefănești și Bodoni și Spineani, slobode de vinăriciul care este domnesc, pentru că a venit jupan Bran cu frații săi, Radul și Pătru, de au cumpărat vinăriciul cît se cade să fie domnesc, de la domnia mea pe 2 cai buni turcești.

De aceea și domnia mea i-am slobozit, cît va trăi domnia mea, vinăriciul domnesc de la satele lor să nu se mai ia. Și vinăricerii domniei mele de acum să nu le turbure satele de vinărici, pentru că cine-i va turbura, unul ca acela va primi mare rău și urgie a domniei mele, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări și va înnoi acestea mai sus scrise, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti și nu va întări și nu va înnoi acestea mai sus scrise, ci va nimici și va călca, pe acela <domnul Dumnezeu> să-l lovească și să-l nimicească în domnie și să-lucidă, aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul <și să aibă> parte cu Iuda și cu <Arie> și cu ceilalți iudei care au strigat asupra lui <Iisus Hristos, Dumnezeul și mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor> și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea și jupan <Neagoe> al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Vintilă Florescul, jupan Cirstian vornic, jupan Staico logofăt, Manea Negrul vistier, Vladislav spătar, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Alb comis, Colțea stratornic.

Și eu, Preda, care am scris la Tîrgoviște, luna aprilie 24 zile, în anul 6992 <1484>, indiction <2>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 68 (Clocociov).

Orig., perg. (33×27), deteriorat, pecete atîrnată, căzută.

Cu trad. din 1915.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/66.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 346—348. Trad. *D.I.R., B.*, 181—182.

193

1484 (6992) iulie 3, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Nenciu vornic și altora satul Cotești.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele jupanului Nenciu¹ vornic și cu fiii Stan și Stoica și Neag și cu fiii ca să

¹ S-a încercat contrafacerea numelui.

stăpînească jumătate din Cotești ¹, pentru că au cumpărat de la Vlaicul drept 7300 ² aspri. Și domniei mele i-au dat cal.

Drept care le-am dat și domnia mea lor și fiilor lor, nepoților și strănepoților, ca să fie lor moșie stătătoare și de către nimeni neclătită, după porunca domniei mele.

Mărturii: jupan Dragomir al lui Manea și jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Drăghici biv vel vornic, jupan Cîrstian velichi vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Danciu stolnic, Hîrgota paharnic, Stănciulea comis, Colțea și Rodea stratornici.

Scris iulie 3 zile, în Tîrgoviște, la leat 6992 <1484>.

Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După I. Răuțescu, *Acte și documente muscelene*, în «Bul. Com. ist. a Rom.», XII (1933), p. 103.

194

1485 (6993) aprilie 5, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Danciu, lui Marco și lui Lațco satul Iași.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влѡд конвода н господинь вѣсен земли Угровлахїнскон, сынъ великаго Влада воеводаѣ. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми слѣгам господства ми, Данчѡлу съ сыновн мѡ и брат мѡ Марко съ сыновн мѡ и Лацко съ сыновн мѡ, ꙗко да им ест Іашн вѣси, понеже нѡ покѡпише ѡт Шшман ѡт Кѡрте за лѣ флоринн угрѣски и за а кафтан ѡт рѣтище. И господство ми прости кон.

Сїго радї им дадох н господство ми ꙗко да им ест вѣ шчинѡ и вѣ шхабж. И вѡре кому се ѡт нѡ прилѡчит прежда сѣмрѣтн, а шчина да ест вставшнм, а прѣдалнка вѣ нѡ да нѣст. И ни ѡт когоже непотѣкновено, по реч господства ми.

Сведетелїе: жупан Драгомир Удрице, жупан Нѣгое Борчев, жупан Драгич Стонкѡв, жупан Димитѣр Гнздавец, жупан Крстїан дворник, жупан Станко логофет, Станчѡл вистїнар, Владїслав спатар, Хѣргота пѣхарник, Данчѡл столник, Яльѡ комис, Колцѣ постѣлник.

Язъ, Прѣда, писах ѹ Трѣгокице, апрїлїе 5, вѣ лѣт хсѣцг.

† Іѡ Влѡд воевода, милостїѡм Божїѡм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei

¹ În original s-a încercat o contrafacere, schimbîndu-se în Gontuești.

² Cifră corectată.

mele slugilor domniei mele lui Danciul cu fii lui și fratelui său Marco cu fiii lui și Lațco cu fiii lui, ca să le fie Iașii toți, pentru că i-au cumpărat de la Șuşman de la Curte pe 35 de florini ungurești și pe un caftan de îmbrăcămintе. Și domnia mea am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă. Și oricui dintre dînșii i s-ar întâmpla mai înainte moarte, iar ocina să fie a celor rămași, iar prădalica la ei să nu fie. Și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir Udriște, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Dimitru Ghizdaveț, jupan Cîrstian vornic, jupan Staico logofăt, Stanciul vistier, Vladislav spătar, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Alb comis, Colțea postelnic.

Eu, Preda, am scris la Tîrgoviște, aprilie 5, în anul 6993 <1485>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 4.

Orig., perg. (20,5×20,5), pecete timbrată.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 288—289; Ștefulescu, *Arhiva Gorj*, 85—87 și în *Doc. sl.-rom.*, 26—27; Panaitescu, 348—349. Trad. D.I.R., B., 182.

195

<1485> septembrie 7, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stan Macrea jumătate din satul Mihoveni.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влад коєкода и господинѡ късен земли Оуггров-кляхїнскон, сынѡ великаго Влада коєкоде. Дават господство ми сїе повелїнїе господства ми слѡгам господства ми, Станѡ Макрѡ и сѡс дщере мѡ и сѡс анепси мѡ, Мъртин и Стан, и Стоѡ и сѡс сынови мѡ и сѡс брат мѡ, Нѣкшѡ и сѡс сынови мѡ и сѡс анепси мѡ, Нѣгѡ и Бѣра и Братѡ¹ и анепси мѡ ѡт дщер, Ѧпрѡ и братѡчедѡм мѡ, Стан и Голѡ, како да им ест² оѡ Мнѡхкенн половина, колико ест дрѡжал Драгомир и Златко, понеже ю ест поклоннн Драгомир и Златко жѡпаноѡ Драгичю Стонокѡвѡ, ѡт пред Радѡлѡ коєкода, брат господства ми. Я жѡпан Драгич продаде Станѡ Макрѡ и Стою х̄ аспри и един кон добрѡ ѡт т̄ аспри, и пол ѡт монастыр Мнѡхкеном.

Потом прїиде Стан Макрѡ пред господства ми, та си зложн дщере си, по имѡ Мнѡк и Нѣга и еще колико мѡ нѡ даст господѡ Богѡ ѡт плода его, и анепси мѡ, Мъртинѡ и Станѡл да си сѡ братїѡ на половинѡ ѡт учинѡ цю покѡпише, а Стоѡ сѡс братїѡ мѡ, на дрѡгѡ половинѡ. И господствѡ ми дадоше кон.

¹ «и сѡс брат мѡ... Братѡл», șters cu rozu.

² «и братѡчедѡм... ни ест», asemenea.

Того радї им даде и господство ми въ учиноу и въ шхабоу, тем и сыновом и висквм нх и прѣвнском нх, непотѣкнокино по реч господства ми.

И сведетелїе: жѣпан Драгомѣр Удрише, жѣпан . . . ¹ жѣпан Драгич Стонкѣв, жѣпан Бинтило Флорескѣв, жѣпан Кръстїан велики дворник, жѣпан Стаїко велики логофет, Данчюл столнїк, Хръгота пехарнїк, Станчю вистїар, Влаждї-слак спатар, ... ¹ и Родѣ страторници.

Изъ Іанжш граматик, писах мѣсеца септемвриа ̃ и въ лѣто х̃сцї въ Бс̃кврци.

† Io Vlad кивеода, милост Им Божя господинк.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, lui Stan Macrea și cu ficele lui și cu nepoții lui, Mărtin și Stan, și lui Stoia și cu fiii lui și cu fratele lui, Neacșul și cu fiii lui și cu nepoții lui, Neagul și Bira și Bratul ² și nepotului lui de fiică, Oprea și verilor lui, Stan și Goia, ca să le fie ³ jumătate din Mihoveni, cât au ținut Dragomir și Zlatco, pentru că au închinat-o Dragomir și Zlatco jupanului Draghici al lui Stoica dinaintea lui Radul voievod, fratele domniei mele. Iar jupan Drăghici a vîndut lui Stan Macrea și lui Stoia, pentru 600 aspri și un cal bun de 300 aspri și jumătate din mănăstirea Mihovenilor.

După aceea, a venit Stan Macrea înaintea domniei mele și a așezat pe fetele lui, anume Mica și Neaga și încă cîte i-ar da domnul Dumnezeu din rodul lui, și pe nepoții lui, Mărtin și Stanul, ca să-i fie frați pe jumătate din ocina pe care a cumpărat-o, iar Stoia și cu frații lui, pe cealaltă jumătate. Iar domniei mele au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, de ocină și de ohabă, lor și filor lor și nepoților lor și strănepoților, neatins, după spusa domniei mele.

Și martori: jupan Dragomir Udriște, jupan . . . ¹, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Vintilo Florescul, jupan Cîrstian mare vornic, jupan Staico mare logofăt, Danciul stolnic, Hîrgota paharnic, Stanciul vistier, Vladislav spătar . . . ¹ și Rodea stratornici.

Eu, Іанăș gramatic, am scris în luna septembrie 7 și în anul 6910 <1401>, în București.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., ms. nr. 1232 f. 2.

Copie după orig., perg.

Altă copie, ibidem, ms. nr. 1232 f. 3 și trad. rom. f. 4.

Data greșită. Datat după sfatul domnesc.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu 349—350. Trad. D.I.R. 182—183.

¹ Loc deteriorat.

² Pasagiul «și cu fratele . . . Bratul» șters cu roșu.

³ Pasagiul «verilor . . . ca să le fie» șters cu roșu.

1485 (6994) septembrie 26, M-rea Govora.

Egumenul Iosif Govoreanul cumpără de la Palco un loc de casă în oraşul <Rîmnicul Vilcea>.

† Întru numele tatălui şi al fiului şi al sfîntului duh, eu egumenul Iosif Govoreanul, ca să se ştie că am cumpărat acestu locu de casă din oraşi, de la Palco, drept aspri 2110.

Mărturii: jupan Oancea, jupan Malciul, jupan Ştefani, jupan Hacica, jupan Buda, jupan Proica, jupan Laţco şi Stepan, fecioru lui Nichifor, Gherghe şi Stoica, feciorii lui Ştefan.

Şi eu, Borcea, care am scris în zilele Radului¹ vodă, fiul marelui Vlad vodă, septembrie 26 zile, anul 6994 <1485>.

Pecetea egumenului.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Govora, nr. 447 f. 52v.

Traducere.

Alte traduceri ibidem, f. 141v. şi ms. 463 f. 106v.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 351, sub 1485 septembrie 27, D.I.R., B., 183, sub 1485 septembrie 27.

1486 (6994) aprilie 23, M-rea Glavacioc.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Ubirşia, jumătate din Groşi, Jumătate din Necşeşti ş.a.

† Многостѣмъ Божіѣмъ, Іѡ Владъ коевода и господинь въсенъ земли Згро-влахѣнскон, сынъ Владъ великаго коевкоде. Даватъ господствѣ ми сѣе покелѣніе господства ми Главѣ и със сыноки мѣ, Стонка, Иванъ и Богданъ и неписю мѣ, Мънѣ, яко да имъ естъ Збръшію въ Брътнлаве четвърти деа, понеже придоше предъ господство ми вѣ болѣри [предъ господство ми], како имъ естъ дѣдніна и вчина прака.

Того радї имъ даде и господство ми въ вчинѣ и въ вхлѣбъ, темъ и сынокомъ ихъ, непотѣкновено, по речъ господства ми.

И потомъ вставнъ господство ми на прѣпочтани болѣри господства ми жупан Димїтрѣ Гиздавецъ и жупан Дѣтко бани тронъ стране почьстени въ господства ми: конъ въ Лѣпше и въ сыновехъ мѣ и въ Добрѣа и въ сыновехъ мѣ и въ Тръцьѣ и въ братїа мѣ и въ Рада със братїа мѣ, та не четъ хотѣтъ да стонтъ на речъ

¹ Greşală a copistului, pentru: « Vladul ».

господства ми, како нх ест стѣкмиа и даа господство ми, а томѹзи чловеѣкъ да сѹ волнѣи бани тон дрѣжави да взмѣтъ томѹи чловеѣкѹ за еднѹ реч хаталмѣ и ш шчинѹ да си изгѣвѣтъ.

Потом пак Слав и съ сынови мѣ дадоше Стѣитѣ и Фіатѣ братѹчедѹ им, да им ест четвърти дел, шт пред господство ми на них дел. И пак, Мареш и със сынови мѹ и със анепѣи мѹ, Радѹл и Рада да им ест ѣ Гроши шт Брѣлѣц половина, немѣ ест деднѣна и шчина прака. Того ради им даде и господство ми. И пак Славѣ и със брат мѹ Мареш и със сынови нх ѣ Нѣкшеци половина и Стримтѹл кес, понеже им ест шчина и Цюбека Пражек половина и Стримтишорѹл кес.

И сведетелѣ шо донесет пред господства ми: Бонка шт Бѣцеци и Рад шт Пречна и Вѣлкан шт Костеци и Станчѣл Фѣск и Фрѣциалж шт Мѣрешци, Рѣден шт Бѣцеци и Дан шт Шипотѣ и Гѣциалж и Степан Теpeeк и Крстѣиан шт Рѣнкѣ.

Пис мѣсеца априлѣ кѣ на дѣнь свѣтаго Георгѣа и въ лѣто „сщца, и на манастирѹ шт Глажевичк. И азѣ Іанжш граматик писахѣ.

† Іw Влад ввекѹда, милостѣа Божѣа господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Slav și cu fiii lui, Stoica, Ivan și Bogdan și nepotul lui, Mînea, ca să le fie Ubîrșia de la Bratilov, a patra parte, pentru că au venit înaintea domniei mele 12 boieri [înaintea domniei mele], <spunînd> că le este dedină și ocină dreaptă.

De aceea, le-am dat și domnia mea de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor, neatins, după spusa domniei mele.

Și după aceea, a lăsat domnia mea asupra preacinstiților boieri ai domniei mele jupan Dimitru Ghizdavăț și jupan Deatco, banii acelei părți, cinstiți de domnia mea: care dintre Lupșa și din fiii lui și din Dobrul și din fiii lui și din Trîță și din frații lui și din Rada cu frații lui, nu vor voi să stea după spusa domniei mele, cum i-a întocmit și am dat domnia mea, să fie volnici banii acelei stăpîniri să-i ia acelui om pentru un singur cuvînt hatalm și ocina să și-o piardă.

După aceea, iarăși Slav și cu fiii lui au dat lui Stăit și lui Fiiat, vărului lor, dinaintea domniei mele, ca să le fie a patra parte, pe părțile lor. Și iarăși lui Mareș și cu fiii lui și cu nepoții lui, Radul și Rada, să le fie în Groși de la Bîrleață, jumătate, care le este dedină și ocină dreaptă. De aceea, le-am dat și domnia mea. Și iarăși lui Slav și cu fratele lui, Mareș și cu fiii lor, în Necșești jumătate și Strimtul tot, pentru că este ocina lor, și Știubeiul Prajei, jumătate și Strimtișorul tot.

Și martorii pe care i-au adus înaintea domniei mele: Boica din Bățești și Rad din Precina și Vilcan din Costești și Stanciul Fusea și Frățilă din Măreșești, Rădei din Bățești și Dan din Șipot și Guțilă și Stepan al lui Tepei și Cîrstian din Runcu.

S-a scris în luna aprilie 23, în ziua sfântului Gheorghe și în anul 6994 <1486> și la mănăstirea de la Glăvăciou. Și eu, Ianăș gramatic, am scris.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 69.

Orig., perg. (25×22), pecete aplicată, căzută.

Cu trad. din 1915.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 87—88.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/67.

EDIȚII. Slav și trad. Hajdeu, *Vlad Tepeș*, 468—469; *Panaitecu*, 352—354. Trad. *D.I.R.*, B., 184. Facs. *D.I.R.*, B., 371.

198

1486 (6994) iunie 13, București.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satul Vilculeștii de la Coșușița și lui Dobromir un pământ în Gornovi.

† Милостнѣм Божіѣм, Іѡ Влад воевода и господинѣ въсен землн Хггровла-хѣнскон, сынѣ Влад великаго воеводе. Дават господство ми сѣе повеленіе господства ми Владіслакѣ съ синови си и Рошка съ синови си¹ и Радѹль съ синови си и Мѹга съ синови си² и Драгомнрѣ съ синови си и Бодѣ съ синови си и Рад съ синови си и Брѣтнвое съ синови си и Добромнрѣ съ синови си и Манѣ съ братнгам си и съ синови си и Радѹль съ братнгам и съ синови си и Богданѣ съ синови си и Радослав съ братнгам си и съ синови си и Пѣтрѣ съ братнгам си и съ синови си и Стан съ братнгам си и съ синови си и дрѹг Стан съ братѣ емѣ Нанѣ и съ синови си и Симеѡн съ синови си, іако да им ест Блѣкѣлѣци ит Кошѣцица, понеже ю покѣпише ит слѣг господства ми ит Казанѣ канатникѣ, анеѹгю Прѣлек, за флорини п. И господство ми им простих кон.

И пак Добромнрѣ съ братнгам си да им ест а земаѣ, понеже покѣпи ит Кьнда ит Горнови за флорини а.

Того раді им дадох ит господства ми да им ест въ вчинѣ и въ шѹабж тем и деца им и шенѣчетом и прѣшенѣчетом и ни ит когоже непотѣкнѣвено, по реч господства ми.

Скедетеліе: жѹпан Драгомнрѣ Манев, жѹпан Нѣгоѣ Борчев, жѹпан Бинтиѣль велики дворник, жѹпан Драгич Стонков, жѹпан Станко логофет, Хрѣгота пѣхарник, Данчюл столник, Владіслак спатарѣ, Станко внстнгар, Яльѣ комис, Колицѣ и Родѣ велици страторници.

И азѣ, Хранитѣль граматик, еже исписах въ на столни град Бѣкѣреци, мѣсеца юніе гі дѣнь, въ лѣт хзцчд.

† Іѡ Влад воевода, милостнѣм Божіѣм господинѣ.

¹ «и Рошка съ синови си» încercuit și șters cu chinovar.

² «и Мѹга съ синови си», la fel.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Vladislav cu fiii săi și Roșca cu fiii săi¹ și Radul cu fiii săi și Miia cu fiii săi² și Dragomir cu fiii săi și Bodea cu fiii săi și Rad cu fiii săi și Brătivoie cu fiii săi și Dobromir cu fii săi și Manea cu frații săi și cu fiii săi și Radul cu frații săi și cu fiii săi și Bogdan cu fiii săi și Radoslav cu frații săi și cu fiii săi și Pătru cu frații săi și cu fiii săi și Stan cu frații săi și cu fiii săi și alt Stan cu fratele lui, Nan și cu fiii săi și Simeon cu fiii săi, ca să le fie Vlăculeștii de la Coșuștița, pentru că au cumpărat de la sluga domniei mele de la Cazan canatnicu, nepotul lui Pîrlea pentru 80 florini. Și domnia mea am iertat calul.

Și iar lui Dobromir cu frații săi, să le fie 1 pămînt, pentru că a cumpărat de la Cînda din Gornovi, pentru 1 florin.

De aceea le-am dat și domnia mea să le fie de ocină și de ohabă acelora și copiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă mare vornic, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Staico logofăt, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Vladislav spătar, Staico vistier, Alb comis, Colțea și Rodea mari stratornici.

Și eu, Hranitul gramatic, care am scris în cetatea de scaun București, luna iunie 13 zile, în anul 6994 <1486>.

†Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, MDLIV/1.

Orig., perg. (17,5×23), pecete aplicată, căzută.

199

1486 (6994) iunie 30, București.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Românești, Balmirești, Budeni ș.a.

† Милости ум Божіум, Іу Влад конкода и господинь вѣсен земан Угров-влахійскон, сынъ Блада великаго конкоде. Дават господство ми сѣ повеленіе господства ми, жспанъ Романъ съ сыновимъ его, Дан и Дѣтко и Шербан и дрѣги сыновн, аще им даст Богъ, и жспанъ Житианъ съ братниамъ его, Пѣтръ и Блъкълъ и Бладъ и Радулъ и съ сыновимъ его и братичедн им, Ялбелъ и Кръчюк и Станчюк и съ сыновимъ его, тако да им ест Ромънеци на Жилко вѣси и Баломиряци вѣси и Бѣдѣни вѣси и Изкореле и Красна ска и Цосани и с Жспънеци,

¹ « și Roșca cu fiii săi » încercuit și șters cu chinovar.

² « și Miia cu fiii săi » încercuit și șters cu chinovar.

варе колико ест дел Никѡле Бландек и Ялъѡѡни на Цилортѡ вѡси и Прѡнгорниа и Рѡзлеѡль вѡсѡ, понеже им сѡт тон вѡсе дѡдне.

Того радѡ им дадѡ и господства ми, да им ест вѡ учинѡ и вѡ вѡдѡж тем и децам им и шѡнѡчетом и прѡвѡнѡчетом. И комѡ се шт ниѡ прѡжде сѡмрѡт, а шчинѡ да ест штакшнм, а вѡ ниѡ прѡдалнка да нѡст. И ни шт когоже непотѡкновѡно, по рѡч господства ми.

Исправникъ Внтилѡ велики дворникъ.

Писаѡ вѡ настолни градъ Бѡксрѡци, мѡсеца юнѡн ѡ дѡнь, вѡ лѡтъ хѡцѡдъ.
† Io Vlad voievod, milostivъ Boжivъ gospodinnъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierilor domniei mele, lui jupan Roman cu fiii lui, Dan și Deatco și Șerban și alți fii, dacă îi va da Dumnezeu și lui jupan Jitiian cu frații lui, Pătru și Vîlcul și Vlad și Radul și cu fiii lui și verii lui, Albul și Crăciun și Stanciul și cu fiii lui, ca să le fie Româneștii pe Jiu toți și Balomireștii toți și Budeanii toți și Izvoarele și Crasna toată și Giosani și în Jupinești, oricît este partea lui Nicula al lui Blidea, și Albeanii pe Gilort toți și Prigoria și Răzleul tot, pentru că le sînt acestea toate ocine, dedine.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților. Și căruia dintre dînșii i s-ar întîmpla mai înainte moarte, iar ocina să fie a celor rămași iar la ei prădalica să nu fie. Și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Ispravnic Vintilă mare vornic.

Am scris în cetatea de scaun București, luna iunie 30 zile, anul 6994 <1486>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Craiova, I/2.

Orig., perg. (20×22,5), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 289—290; Ștefulescu, *Arhiva Gorj*, 159—160 și *Doc. sl.-rom.*, 27—28; Panaitescu, 354—355. Trad. D.I.R., B., 184—185.

200

<1486 septembrie 1 — 1487 august 31> 6995.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stîngaciu jumătate din Ogretin și o stîină la Tătarul, iar lui Stan Costișatul și fratelui său Vlaicu, cealaltă jumătate din Ogretin și o stîină la Clăbucet.

Izvodul cărții Vladului vodă, feciorul lui Vlad vodă, ce s-au scos după sîrbie pe rumânie, cursul anilor leat 6995 <1486—1487>.

Dat-am domnia mea această carte a domniei mele slugilor domniei mele, lui Stîngaciu cu feciorii lui și lui Stan Costișatul cu feciorii lui și cu frate-său

Vlaicul, cu feciorii lor și cu fetele lor, ca să le fie Ogretinul tot, pentru că jumătate iaste a lor bătrână ocină de baștină dreaptă, iar jumătate au cumpărat de la Baico den Blejoi, drept 1450 aspri. Și au dat și domnii mele un cal. Însă Stîngaciu cu feciorii lui și cu fetele lui pre jumătate den Ogretin, însă fetele să n-aibă nici o amestecătură, pînă vor fi vii feciorii lui Stîngaciu și feciorii feciorilor lor. Și de li se va întimpla și moarte, ocina să nu se vînză, ci să fie celor ce le vor rămînea în urmă. Iar Stan Costișatul cu feciorii lui și cu fetele lui și cu frate-său Vlaicul, cu feciorii lui, să ție altă jumătate den Ogretin. Și să le fie stîna de la Clăbucet, pentru că au cumpărat Stan Costișatul de la Șuban den Topliță și de la frații lui, drept 2 boi. Iar Stîngaciu cu feciorii lui să ție stîna de la Tătarul, pentru că iaste a lor bătrînă ocină.

Drept aceea, am dat și domnia mea această carte a domnii mele, ca să le fie ocină ohabnică, lor și feciorilor și nepoților și strănepoților.

După aceasta și mărturii am pus, boiarii divanului domnii méle.

Acest hrisov protocolisindu-se după două părți ce-au rămas din hrisovul slovenesc cel adevărat, s-au cunoscut a fi întocmai, iar mărturia veliților boieri ce sînt numiți în cel adevărat lipsește. Az Chiriță dascăl slovenesc ot mănăstirea Colții. 1800 iulie 17.

Arh. St. Buc., ms. nr. 1232 f. 13.

Copie după o trad. din sec. XVIII.

EDIȚII. *Panaïtescu*, 361—362; *D.I.R.*, B., 185.

201

1486 (6995) septembrie 10, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii de la Cricov părți de ocină în Plopeni și un vad de moară pe Teleajen.

† Милостївом Божиѣмъ, Ыъ Владъ воєвода и господинъ въсемъ землн Шггро-
владхїнскон, сынъ великаго Влада воєводе. Даватъ господство ми снѣ повелѣннѣ
господства ми свѣтомъ монашрѣшъ въ Криков, храмъ и шенѣлн архнстратнга
Мнханла и егѣменъ кѣр попъ Самона¹ и въсемъ пажѣ въ Христѣ братїѣ, тако да
имъ естъ . . . . .² и въ Плопѣнн д-ти делъ и съ бродъ въ воденнцѣшъ въ Тележен,
понеже и покѣпн жѣпан Драгнчъ Стонкѣвъ въ Чоркѣ, за хгъ аспрїи и господству ми
ѣднн кон. И потомъ, варѣ колнко естъ хотарѣ . . . . .², а жѣпан Драгнчъ га покѣпн
въ господство ми, варѣ колнко цѣтъ бнѣтн, за а конъ добръ. Тамъ приложн свѣтомъ
монашрѣшъ, тнѣ въскѣ да мѣ естъ въ пнцѣшъ и въ памѣтъ родїтелѣмъ и въскѣмъ
братнѣмъ его, въ вѣчноѣ въспомннннѣ, докле прѣбнѣаетъ свѣтн монашр.

¹ Самона¹ este adăugat cu altă cerneală pe locul lăsat alb.

² Loc răzuit.

Ще кто, по грѣсехъ нашихъ, порѣшитъ свѣти монастырь, а щини и съ винарицъ цю съ више въписане, прѣдалика да нѣст, нѣ да сѣтъ честитомъ жѣпанѣ Драгичю съ синови мѣ, жѣпанѣ Стоикѣ и еще въ тѣѣ, вѣре колико синови мѣ Богъ припѣститъ и апѣше емѣ жѣпанѣ Радѣлѣ и жѣпанѣ Винтилѣ, въ щинѣ и въ шѣбѣж, ним и децамъ ихъ и въсчетомъ и прѣвѣсчетомъ и ни въ кожде непотѣкованно, по шризмѣ господстеа ми.

Свѣдѣтели: жѣпанъ Драгомиръ Маневъ, жѣпанъ Нѣгое Борчевъ, жѣпанъ Винтилѣ Флорескѣл, жѣпанъ Прѣвѣл [вѣл] велики дворникъ, жѣпанъ Станко логофетъ, Данчулъ столникъ, Хръгота пахарникъ, Станко вистиаръ, Ялѣвъ комисъ, Елѣдиславъ спатаръ, Колецъ и Родѣ постелници.

И азъ, граматикъ Радѣлъ, еже писахъ въ столни кароши Тръговище, септември ѿ дѣни, въ лѣтъ шѣче.

† Іо Владъ воєвода, милостѣмъ Божѣмъ господинѣмъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Cricov, hramul și locașul arhistrategului Mihail și egumenului chir popa Samoil¹ și tuturor fraților celor în Hristos, ca să le fie...² și din Plopeni a 4-a parte și cu vadul de moară din Teleajen, pentru că a cumpărat jupan Draghici al lui Stoica de la Ciorea, pentru 3000 aspri și domniei mele un cal. Și după aceea, oricît este hotarul...², iar jupan Drăghici i-a cumpărat de la domnia mea, oricît va fi, pe un cal bun. Acestea le-a dăruit sfintei mănăstiri, toate acestea să-i fie pentru hrană și pentru pomenirea părinților și a tuturor fraților lui, de veșnică pomenire, cît timp va fi sfînta mănăstire.

Iar dacă cineva, pentru păcatele noastre, va strica sfînta mănăstire, iar ocinele și cu vinăriciul care sînt mai sus scrise, prădalica să nu fie, ci să fie ale cinstitului jupan Draghici cu fiul lui, jupan Stoica și încă după aceea, oricîți fii îi va lăsa Dumnezeu și nepoților lui, jupan Radul și jupan Vintilă, de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Hîrgota paharnic, Staico vistier, Alb comis, Vlădislav spătar, Colțea și Rodea postelnici.

Și eu, Radul gramatic, care am scris în orașul de scaun Tîrgoviște, septembrie 10 zile, în anul 6995 <1486>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCXCVII/9.

Orig., perg. (19,5×28,5), pecete timbrată, căzută.

Trad. la Arh. St. Buc., ms. 454 f. 143v.—144.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 360—361, sub 1486—1487; *D.I.R.*, B., 186.

¹ « Samoil » este adăugat cu altă cerneală pe locul lăsat alb.

² Loc răzuit.

<1487—1492>.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Filoteiu de la Athos un obroc anual de 400 aspri.

† Исѣе Христос ника. Слци дѣшум Божіим водимн сѣт, си сѣт синоке Божіи, такоже рече божественіи апостолю, емѣже въ слѣд текѣщен, нже правдѣ лювентеліе и блаженніи ѡи глас радованіа чающен слышати: „Прїидѣте благословенніи ѡтца моего наследѣдите зготованное вам царство ѡт сложеніа мира, възалкаѣ во се и дасте ми части възжеждаѣ и напоисте ме, наг и шдѣсте ме, болен и въ темници и послѣжисте ми“. Он збо глас блггы блгаа творещіим слышати ест въкѣпѣже и вънннн въ радость господа своего. Такожде и грѣшнїимъ ѡтснлаемїимъ въ ѡгнь вѣчнїи, слышати ест тако не съхраншїимъ господа и Бога заповѣд и нже алчѣща, нже жеждѣща, нже нага, нже волна, ни въ темници сѣща не посетившим ни послѣжившїимъ им. Сїа збо помннающе, не подобает ѡтлагати дѣни или часи, не вѣдѣще въ кын час господъ наш прїидет, и въсако неготовеѣх ни вѣдещїхъ шберещет ни. Нъ збо аще и тешкїимъ врѣменемъ грѣховъ шдрѣжимн есми, аще и лютою стрѣлою вражію грѣхъ радї шзвнїхум се въсако потрѣба ест цѣлбе и врачю прнтещи лѣпо ест, наш бо подвигъ мало ест, тѣкмо еже възнннавндѣти зла, господаже въсе дѣшно възлювннн, въкѣпѣ съ блггымн дѣлымн, господнеже блгоѡтробїе велїе, къ въсемъ бо рѣще простирает. Сам бо рече въсецѣстнмн своннн и чѣстнїимн шетїи: „такъ не хощѣ съмртнн грѣшношъ, нъ швратннн се емѣ и живѣ вннн, не прїидоѣхъ бо рече правденїе прнзвати, нъ грѣшнїе на поканїе и не просто рече грѣшнїе, нъ на поканїе, понеже мнози шврази сѣтъ поканїа, такоже и мнози швнтѣли по мѣре добрїихъ дѣл, дѡвбраже дѣла многѡшвразнѣ: любов, млостнннн, постъ, въздрѣжанїе, къ снмъ вѣра, надежда и ннаа многа слышнн ѡт божественнхъ писанїи. Бъса збо на ползѣ нам, нъ збо аще и слышнн, нъ не творннм, тако жнтенскнмн и сѣтннмн мнра, сего ннзѣ влчннн есми попеченкмн. Обаче на спасовѡ млосердїе възнрающе надѣем се, тако много грѣшнїихъ и ннзѣ влѣкомїихъ млосерднѣ възводнт и мллѣет и ещече и снноположенїа не лншает, радн тѣчїю швращенїа.

Зрнмъ збо въ настоящаа врѣмена въ многнхъ нѣждахъ и скрѣбехъ свѣтїе Божїе црѣкви и царкѣе и свѣщенїе монашнре ѡт блгочѣстнвїихъ и свѣтопчнвшїихъ блгочѣстнѡ жившїихъ мѣжїи швснрѣвшїихъ, многнхъ збо въ коньчное зашсетѣнїе дошѣдшїихъ радї змаленїа блгочѣстїа оузы грѣхъ радї нашнхъ, наппаче въ Свѣтѣи Горѣ Йѡонстѣи живѣщїихъ ест чѣстнїи и царкїи монастыр нарнцалемїи Фнлошен, въ под країе Свѣтїе Горы Йѡонстѣи, храмъ прѣсвѣтїе Бого матери и прнснодѣвы Марїи чѣстное ее Благѡвѣщенїе. Ѻт сего збо монастыра внше реченнога прїидоше посланнн чѣстнїи нноцн ѡтець проегѣмень Германъ и дрѣгїи проегѣмень Стефан, съ блгословенїемъ и възвестнше нам ѡ многнхъ нѣждахъ елнке нмат внше

реченное свѣтое мѣсто и поискаше милоканіе свѣтомъ монастырѣ, елико ни ест възможно, да съ помагашо и да се хрисовѣа ѡчинит свѣтомъ монастырѣ, елико ни ест мощно давати въ свѣтѣи монастырѣ, да им се знаа шерок катогодине.

Сего ради, азъ ѡбо иже Божіею милостію нарицаемѣи господинь Блашкон земли, Іу Вллад воевода и съ богоданнѣи ми чедѣи Іу Радулъ воевода и Мирча сѣе шбашахом и сътворихом шерок свѣтомъ монастырѣ на въсакъ годинѣ да доходит братіа шт свѣтааго монастыра да ѡзимают по хд аспри, да штносет въ свѣтѣи монастырѣ, кромѣ спензе братіам, а спенза по т аспри. Да бивает и да доходит мѣсеца мана за вншреченнѣи шерок.

Сіе ѡбо, сице шбашахом бити, дондеже есми въ живѣишх и въ богоданнои нам власти. Ёщеже и по нашем еже шт здешнѣишх прѣшъствію, егоже благошволит господь Богъ бити намѣстникъ въ сію богоданнои нам области нан шт сыновъ нан шт нашнх сѣродникъ нан комъ Богъ благошволит, семъ господь Богъ да подаршет благошпроизволеніе, иже поновити и ѡтвердѣит настоен хрисовѣа и иже въ нем писанна. Ёще сице сътворит, да въ даст емъ господь Богъ въ царствѣи своемъ блага, еже ѡготова любещимъ его и да мѣ ест прѣдстателница и помощница на страшнемъ сѣдѣ прѣсвѣтаа Богомати; аще ли прѣзрит, а не поновит, ни ѡтвердѣит, да въздаст штвѣт на страшномъ сѣдѣ.

Басже, молимъ ш въсе чьстнѣи и свѣтѣи личе чьстнѣишнѣи, шче егѡмене и съ богошосниши свѣщенникъ и въсеми старци, елико братіе се шберетѣ къ свѣтомъ монастырѣ, аще может бити безъ досажденіа, да се въ поменникъ свѣтои проскомидѣи въпишѣт нашн родителѣе Іу Вллад воевода и мана ми монахѣа ѡупрагѣа и азъ Іу Вллад воевода и чѣда наша Іу Радулъ воевода и Влладулъ и Мирча и да ни се поет въкъше свѣтаа лнтѣргѣа съ колникомъ и прилеккомъ въ единъ день въ неделѣ, конъ ви благошпроизволитѣ, господь поспешъствѣющѣс, емѣже слава въ вѣкы, аминь.

Тѣже, ш владичице въсѣпѣтаа мати, прѣимни шт нас, недостоиннѣи и грѣшнѣишх сѣе малое приношеніе, твоа бо шт твоишх тебе приносимъ милостію бо сина твоего и Бога нашего и твоими прѣчьстнѣими молитвами въса намъ дана сѣт, елика къ нас. Тѣмъже владичице милостивница и помощница и заштѣпница бѣди намъ въ часъ страшнааго шного испитаніа, егда синь твои и Богъ нашъ прѣидетъ сѣдѣти мирѣ, емѣже слава и дрѣжака чѣс и поклонаніе съ безначелнимъ его шцамъ и прѣсвѣтимъ и благомъ и животворещимъ дѣшумъ, въ вѣкы, въкомъ, аминь¹.

† Исѣс Христос, Ника. Іу Вллад воевода, милостѣа Божіеа господинь.

† Iisus Hristos învingător. Cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, precum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate, așteaptă să audă acel glas fericit de bucurie: « Veniți, binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția pregătită vouă de la întemeierea lumii, căci am înfometat și mi-ați dat să mîncînc, am însetat și mi-ați dat să beau, gol și m-ați îmbrăcat, bolnav și în temniță și mi-ați slujit».

¹ Un rezumat al acestui document a fost publicat sub data 1457 (6965) iunie 12, în *Hurmuzaki*, XIV, 1, p. 40, fiind greșit atribuit domniei lui Vlad Tepeș voievod.

Acesta dar glas bun îl vor auzi făcătorii de bine împreună și cu intrarea în bucuria domnului lor. De asemenea și păcătoșilor trimiși în focul veșnic, le va fi dat a auzi că nu au păzit poruncile date lor de domnul Dumnezeu și nici pe cel înfometat, nici pe cel însetat, nici pe cel gol, nici pe cel bolnav, nici pe cel ce este în temniță nu i-au cercetat, nici nu i-au slujit. Acestea dar amintindu-ne, nu se cuvine a întârzia ziua sau ceasul, neștiind în ce ceas va veni domnul nostru și ne va afla nepregătiți și fără veghere. Ci dacă sîntem împovărați de greaua povară de păcate, dacă cu cumplita săgeată a diavolului sîntem răniți, fiecăruia îi este nevoie să se grăbească la vraci pentru tămăduire, căci nevoița noastră este mică: numai a urî cele rele, a iubi pe domnul din tot sufletul, împreună și cu fapte bune, căci îndurarea domnului este mare, căci către toți își întinde mîinile. Căci singur spune cu atotcinstita și curata lui gură: « Nu vreau moartea păcătosului, ci să se îndrepte și să fie viu, căci n-am venit, spune, să chem pe cei drepti, ci pe cei păcătoși la pocăință », căci sînt multe chipuri ale pocăinței, precum și multe locașuri după măsura faptelor bune, faptele bune sînt cu multe chipuri: dragoste, milostenie, post, înfrînare, către acestea, credința, nădejdea și alte multe le auzim din dumnezeiasca scriptură. Toate sînt deci spre folosul nostru, dar deși le auzim, nu le facem, ci sîntem copleșiți de cele lumești și de deșertăciunile lumii acesteia. Totuși privind, nădăjduim la mila mîntuitoare, că ne va înălța cu milă ca pe niște mult păcătoși și copleșiți căzuți în jos și ne va milui și încă și de jertfa fiului nu ne lipsește numai pentru îndreptarea noastră.

Vedem deci în vremile de acum sfințele, dumnezeieștile biserici și sfințele împărăteștile mănăstiri în multe nevoi și supărări, rămase sărăcite din vremea bărbaților binecinstitori și sfîntrăpoșați care au trăit în bună cinstire, multe ajunse deci chiar la deplină pustiire din pricina micșorării buneicinstiri, vai, pentru păcatele noastre, mai ales este cea aflătoare la sfîntul munte Athos, cinstita și împărăteasca mănăstire numită Filoteiu, la poalele sfîntului munte al Athonului, hramul preasfintei maici a lui Dumnezeu și pururea fecioară Maria, cinstitei ei blagoveștenii. Căci de la această mănăstire mai sus zisă au venit trimiși cinstiții călugări părintele proegumen Gherman și al doilea proegumen Stefan cu binecuvîntare și ne-a încunoștiințat despre multele nevoi pe care le are mai sus-zisul sfînt loc și au cerut miluire pentru sfînta mănăstire ca s-o ajutăm cît ne este în putință și să fac un hrisov sfîntei mănăstiri ca să se dea la sfînta mănăstire cît ne este în putere, ca să li se știe obrocul în fiecare an.

De aceea, eu din mila lui Dumnezeu, care am fost numit domn al Țării Românești, Io Vlad voievod și cu de Dumnezeu dăruirii copii, Io Radul voievod și Mircea, am făgăduit aceasta și am făcut obroc sfîntei mănăstiri ca în fiecare an să vină frații de la sfînta mănăstire să ia cîte 4000 de aspri să-i ducă la sfînta mănăstire, în afară de cheltuiala fraților, iar cheltuiala să fie cîte 300 aspri. Și să vină în luna mai după mai sus-zisul obroc.

Acestea dar am făgăduit să fie așa, cît timp vom fi între cei vii și în stăpînirea dată nouă de Dumnezeu. Încă și după trecerea noastră dintre cele de aici,

pe cine va binevoi domnul Dumnezeu să fie înlocuitor în această stăpînire dată nouă de Dumnezeu sau dintre fiii noștri sau dintre rudele noastre sau pe cine va binevoi Dumnezeu, domnul Dumnezeu să-i dăruiască acestuia bunăvoință ca să înnoiască și să întărească hrisovul de față și cele scrise într-însul. Dacă va face așa, să-i dea domnul Dumnezeu în împărăția sa bunurile ce le-a pregătit celor ce-l iubesc și să-i fie sprijinitoare și ajutătoare la cumplita judecată prea sfînta maică a lui Dumnezeu; dacă însă va trece cu vederea și nu va înnoi, nici nu va întări, să dea răspuns la cumplita judecată.

Iar pe voi vă rugăm, a atotcinstite părinte egumene și cu preoții purtători de Dumnezeu și toți stareții, cîți frați se află în sfînta mănăstire, dacă poate să vă fie fără supărare, să scrieți în pomelnicul sfîntei proscomidii pe părinții noștri: Io Vlad voievod și maica mea monahia Eupraxia și eu Io Vlad voievod și copiii noștri Io Radul voievod și Vladul și Mircea și să ni se cînte împreună sfînta liturghie cu colivă și băutură într-o zi din săptămîină, care o veți binevoi, cu ajutorul domnului, căruia slavă să-i fie în veci, amin.

Tu însă, o stăpînă maică atotcîntată primește de la noi, nevrednicii și păcătoșii acest mic prinos pentru că ale tale dintru ale tale îți aducem, căci cu mila fiului tău și Dumnezeului nostru și a precinstitelor tale rugî ni s-au dat toate cîte sînt întru noi. De aceea, stăpînă să ne fii rugătoare și ajutătoare și apărătoare în ceasul înfricoșatei judecăți, cînd fiul tău și Dumnezeul nostru va veni să judece lumea, căruia i se cuvine slavă și putere și cinstită închinăciune cu cel fără de început al său părinte și prea sfîntul, bunul și de viață dătătorul duh în vecii vecilor, amin.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIV/75.

Fotocopie după orig., perg., pecete atîrnată, la m-rea Filoteiu de la Athos.

Datat din perioada în care Vlad Călugărul a făcut danii și altor m-ri de la Athos.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Ajutoare Athos*, 125—130, sub 1488—1492. Facs.

Ibidem, pl. urm. p. 144.

203

1487 (6995) iunie 12, Tirgoviște.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Ruși de la Athos un obroc anual de 6000 aspri.

† Въ Христа Бога благовернїи и благочестивн и христолюбивїи и самодръ-
жавнини и богумъ помазанїи, Іу Влад коєвода и господинь, сынъ Влада великаго
коєвода, мноштинумъ Божїумъ и Божїем дарованїемъ и владяющїмн и гос-
подьствющїмн въсю землн Угровладхїнскон, ешеже и западинскимъ странамъ,
Вмлашъ и Фуграшъ херцегъ. Благопронзволи господство ми своимъ благнимъ про-

изволеніемъ, чистимъ и светлимъ сръдцемъ господства ми и даровахъ господство ми съ всѣхъстни и благообразни и прѣпочтани, иже надъ всѣми чьсти и даровъ¹ настоици хрисовѣль господства ми свѣтомъ монастырѣ глаголеми Рѣси, храмъ свѣтаго и велико мѣченика Пантелемона, понеже помислихъ господство ми къ вишинимъ прилапѣти смъ, а земляна вставѣти. Сеже въ поманяхъ и господство ми слово блаженаго Давида реченнымъ: Имъ же вобразомъ желаетъ елень на источники водніе, сѣце желаетъ и дѣше моа написати се въ свѣты монастырь, да бѣдетъ ктиторъ.

И приложихъ господство ми на всѣхъ лѣто свѣтомъ монастырѣ по х̄с̄ аспри, да ест на пищѣ божественнымъ инокомъ и въ вѣчное въспоминаніе рудѣтелемъ господства ми и господство ми.

Сего радѣ да имъ естъ въ шхабѣ до живота господства ми и до живота привѣзлюбленнымъ синомъ господства ми, Радѣлѣ и Бладѣлѣ.

Щеже и благи глаголь поставѣтъ господство ми к сіемъ хрисовѣль господства ми: кого изберетъ господъ Богъ бити господинъ Блашкон Земли, наѣшт сръдечнаго плода господства ми наѣшт сьрдничъ господства ми наѣ, по грѣсехъ нашихъ, шт иноплеменникъ, да аще помнабеть и сьхранитъ и штердидеть, того господъ Богъ да помнабеть и сьхранитъ въ господствѣ его и въ вѣчное въспоминаніе, въ вѣки, аминь.

Язь, Драгон, писахъ, Юн вѣ днь, въ Трьговнице, въ лѣто х̄с̄цѣ.

† Іу Блада воевода, милостѣмъ Божѣмъ господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul și unsul lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Unhrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, sfintei mănăstiri numite Ruși, hramul sfîntului și marelui mucenic Panteleemon, pentru că m-am gîndit domnia mea să mă alipesc de cele de sus și să las cele pămîntești. Iată, mi-am amintit și domnia mea cuvîntul fericitului David care spune: în ce chip, dorește cerbul către izvoarele de apă, astfel și sufletul meu dorește să se scrie în sfînta mănăstire, să fim ctitori.

Și am dăruit domnia mea în fiecare an sfintei mănăstiri cîte 6000 de aspri, să fie pentru hrana dumnezeieștilor călugări și spre veșnică pomenire a părinților domniei mele și domniei mele.

De aceea, să le fie de ohabă, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi preaiubiții fii ai domniei mele, Radul și Vladul.

¹ În text greșit: чьсми дарова. въ.

Încă și cuvînt bun pune domnia mea la acest hrisov al domniei mele: pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va milui și va păzi și va întări, pe acela domnul Dumnezeu să-l miluiască și să-l păzească în domnia lui și în veșnică pomenire, în veci, amin.

Eu, Drăgoi, am scris, iunie 12 zile, în Țirgoviște, în anul 6995 <1487>.
† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După *Glasnik srpskog učenog društva*, XXIV (1868), p. 288—289.

Orig., perg., pecete atîrnată, la m-rea Russico de la Athos.

EDIȚII. Slav. *Miklosich*, 174. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, XVIII, 81—83.

204

1487 (6995) iunie 13, Țirgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Alăman, lui Stănilă și altora, ocine la Vrabeți, Broșteni și Brativoești.

Милостивум Божіум, Іо Влад воєвода и господинъ въсен земли Ѣггровла-хѣнскон, синъ Влад великаго воєводе. Дават господство ми сѣе повеленіе господства ми Ялъманъ съ братіям си и съ синовн его и Стънилъ съ братіям си и съ синовн его и дѣщере Станилое, Тѣша и Драголи и Станка и Нѣга да им ест ѡ место синовн си и Дѣпша съ синовн си и Стънит съ синовн си и Станчуол съ синовн си и Іовк. . . .¹ съ синовн си и Станчуол Стонокъ съ синовн си и Стан съ братіям мѡ Цигѣл и съ синовн си, іако да мѡ ест ѡ Брабещи четвърти дел, дел Доврѣлоб, синъ Минцикек, понеже ю покѣпнише ѡт Доврѣла, за Ѡн аспри. И господство ми дадоше кон.

И пак Ялъманъ съ братіям си и Стънилъ съ братіям си и съ синовн его да им ест Брошѣни въсен и Мухъиле въсен, понеже им ест шчинъ дѣдинъ.

И пак Ялъманъ и братіям его да им ест ѡ Бративоещи дел Драгоев, понеже им ест шчинъ дѣдинъ.

Того радї им дадох и господство ми да им ест въ шчинъ и въ шхлебъ тем и деца им и шенѣчетом и прѣлвѣнъсчѣетом и ни ѡт когоже непотѣкно-вено, по реч господства ми.

Сведетелїе: жѣпан Драгомиръ Манев, жѣпан Нѣгое Борчев, жѣпан Бинтилъ Флорекѣл, жѣпан Драгич Стонокъ, жѣпан Прѣвѣл велики дворник, жѣпан Станко логофет, Данчуол столник, Коцѣ пѣхарник, Станко вистигаръ, Млако меченош, Ялѣъ комис, Нѣгъ и Родѣ велици страторници.

И азъ, Хранитѣл граматни, еже неписахъ въ настоли варош Țirgoviște, мѣсеца юнїе гї днь, въ лѣт ѡсщѣ.

† Іо Влад воєвода, милостїа Божїа господинъ.

¹ Ilizibil.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad mare voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Alăman cu frații săi și cu fiii lor și Stănilă cu frații săi și cu fiii lor, și ficele lui Stănilă, Teșa și Dragole și Stanca și Neaga, să le fie în loc de fii și Lupșa cu fiii săi și Stăit cu fiii săi și Stanciul cu fiii săi și Iov...¹ cu fiii săi și Stanciul al lui Stoica cu fiii săi și Stan cu frații lui, Țigul și cu fiii lui, ca să le fie la Vrabeți a patra parte, partea lui Dobrul, fiul lui Mințică, pentru că au cumpărat de la Dobrul pentru 750 aspri. Și domniei mele i-au dat calul.

Și iar lui Alăman cu frații săi și lui Stănilă cu frații săi și cu fiii lor să le fie Broștenii toți și Mihăile<știi> toți pentru că le este ocină dedină.

Și iar lui Alăman și fraților lui să le fie la Brativoești partea lui Dragoe pentru că le este ocină dedină.

De aceea, le-am dat și domnia mea să le fie de ocină și de ohabă lor și filor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Colțea paharnic, Staico vistier, Milco spătar, Alb comis, Neag și Rodea mari stratornici.

Și eu, Hranitul grămătic, am scris în orașul de scaun Țîrgoviște, luna iunie 13 zile, în anul 6995 <1487>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, MDLXXXVII/1.

Orig., perg. (24×20,5), pecete timbrată, ruptă.

205

1487 (6995) iulie 31, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Snagov vinărici, găleși ohabnice, dijmă, vămășit din întreg județul Brăilei.

† Милостіум Божіум, Іу Влад воєвода и господинь вѣсен земли Уггровлахійскои, сынъ Блада великаго воєводе. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми сѣткомъ храмъ и шентѣли прѣсвѣтаго вѣведенїа прѣчкстїж владичицъ Богородици и приснодѣвы Марїж, монастїрс сѣткомъ Енѣговъ и наставникъ и учителю словеснаго стада Христова, егъменъ иеромонахъ кѣр Доментїанъ и вѣсен еже ш Христѣ братїи, тако да им ест винарич с Подгорїю що ест десетъкъ господски шт вино у село Чрънѣтеѣци, варе колико ест хотар Чрънѣтеѣциум, да си взнамают калѣгери.

¹ Ilizibil.

И да им ест ѿ сѣдство Бранловѣ кѣлови ѿт житю вѣхвни господскѣи и днжма господска и вѣмшиство, десетѣкъ цю ест господскѣи ѿт пчелах и съ перперн съ свем по вѣсемѣ сѣдствѣ Бранловскем. И да се даваютъ изъ двора две сѣбге господске да приписѣютъ кѣлове и съ чловѣкъвмъ монастырскем и събравшн ихъ, да ихъ доноситъ ѿ свѣтѣи монастыр кѣлове вѣси. Тако по томъ тамъ два кѣлара да си възимаютъ по ~д кѣлове, да имъ се хвѣтаютъ вѣема и кѣлове. И днжмарн и вѣмшн да се не ставетъ, нѣ да си приписѣютъ и днжмѣ и пчелн калѣгерн, алн да имъ се вѣвозитъ и днжма и пчелн ѿ свѣтѣи монастыр све цю бѣдетъ.

И ещѣ приложнхъ господство ми и конн ѿт кнезъ вѣдъ тонъ сѣдство Бранловско цю се падаютъ да сѣтъ господскѣи ѿт кнезовъ конъ ѣмнраютъ, да се доноситъ ѿ свѣтѣи монастыр, да сѣ въ сѣбжѣ свѣтомѣ мѣстѣ.

Тѣа вѣскѣ дадохъ господство ми и приложнхъ свѣтомѣ монастырѣ за дѣшѣ родѣтелъ господства ми и братѣихъ господства ми и прѣвѣзлюбленномѣ сынѣ господства ми, Іуу Влада воиводе и за нашѣ. Сего радѣ да сѣ свѣтомѣ монастырѣ въ вчинѣ и къ вѣхвѣ и божественѣи мнѣкомъ въ пицѣ и въ вѣчное вѣспоминанѣе и ни ѿт когоже непотѣкнѣенно.

И семѣ сѣтъ свѣдетелѣе: жѣпанъ Драгомиръ Ѣдрище и жѣпанъ Нѣгое Борчевъ, жѣпанъ Винтилаъ Флорескѣа, жѣпанъ Драгичъ Винтилескѣа, жѣпанъ Барбѣа Краивескѣа, жѣпанъ Кръстѣанъ, жѣпанъ Прѣвѣа велики дворникъ, жѣпанъ Станко логошетъ, жѣпанъ Бадѣ, Данчѣа столникъ, Колицѣ пѣхарникъ, Станко вистѣаръ, Плавъ комисъ, Родѣ и Нѣгъ постѣланницн.

Писа се въ градъ Бѣскѣрицн, Юліа ~ла днь, въ лѣтѣ ~сцѣ.

† Іуу Влада вѣвѣвѣа, мнѣостѣа Божѣа господннхъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram și lăcaș al preasfintei văvidenii a preacinstitei stăpinei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, sfinteii mănăstiri Snagov și nastavnicului și învățătorului turmei cuvântătoare a lui Hristos, egumenului ieromonah chir Domentian și tuturor fraților în Hristos, ca să le fie vinăriciul în Podgorie, ce este zeciuala domnească din vin în satul Cernătești, ori cît este hotarul Cernăteștilor, să-și ia călugării.

Și să le fie în județul Brăilei gălețile de grîu domnești ohabnice și dijma domnească și vameșitul, zeciuala care este domnească de la stupi și cu perperii, cu tot, în întreg județul Brăilei. Și să se dea de la curte două slugi domnești, să scrie gălețile și cu omul mănăstirii și adunîndu-le, să ducă la sfînta mănăstire toate gălețile. Astfel, după aceea, acei doi găletari să-și ia cîte 4 găleți, să le ajungă la amîndoi 8 găleți. Iar dijmari și vameși să nu se pună, ci să-și scrie și dijma și stupii călugării, însă să li se care și dijma și stupii la sfînta mănăstire, tot ce va fi.

Și încă am dăruit domnia mea și caii de la cnezii din acel județ al Brăilei, care se cad să fie domnești, de la cnezii care mor, să-i ducă la sfînta mănăstire, ca să fie de slujbă sfîntului loc.

Acestea toate le-am dat domnia mea și le-am adăogat sfintei mănăstiri pentru sufletul părintelui domniei mele și al fraților domniei mele și pentru al preaiubitului fiu al domniei mele, Io Vlad voievod și pentru al nostru.

De aceea, să fie sfintei mănăstiri de ocină și de ohabă și dumnezeieștilor călugări de hrană și de veșnică pomenire și de nimeni neatins.

Și martorii acesteia sînt: jupan Dragomir Udriște și jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Draghici Vintilescul, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Badea, Danciul stolnic, Colțea paharnic, Staico vistier, Alb comis, Rodea și Neag postelnici.

S-a scris în cetatea București, iulie 31 zile, în anul 6995 <1487>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XX/172.

Orig., perg. (25×31,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din sec. XVIII; altă trad. ibidem, XX/277.

Copie slavă, ibid., ms. 5236 f. 89—90.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaiteșcu*, 355—357. Trad. *D.I.R., B.*, 187—188. Facs. *D.I.R., B.*, 372.

206

1487 (6996) septembrie 5, Rîmnic.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Roman și lui Vlad ocine în Huhurezi și în Rîmești.

† Cu mila lui Dumnezeu, Io Vladul voievod și domn. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele slugelor domniei mele, lui Roman și cumnatului său, Vladului și cu feciorii lor, cîți Dumnezeu le va da, ca să le fie lor la Huhurez, partea lui Roman și în Rîmești, partea Vladului. După aceea, a venit Roman înaintea domniei mele, de a înfrățit pe cumnatu-său Vladul peste partea lui, ori cîtă are Roman în Huhurez; așijderea și Vladul iară a înfrățit pe Roman peste partea lui, ori cîtă are la Rîmești, ca să fie frați nedespărțiți peste aceste moșii. Și domniei mele au dat calul.

Pentru aceia, am dat lor și domnia mea, ca să le fie lor întru moștenire și ohabnice și de nimenea să nu se clătească, după zisa domniei mele. Și ori căruia dintre dînșii i s-ar întîmpla mai înainte moarte, vînzare întru dînsele să nu fie, ci să fie moșiele celor ce vor rămîne.

Mărturii: jupîn Dragomir al Manei, jupîn Neagoe al Borcii, jupîn Drăghici al Stoicăi, jupîn Pîrvu vel vornic, jupîn Staicu logofătul, Danciul comisul¹,

¹ În loc de: stolnic.

Colțea paharnicul, Vladislav spătarul, Albul stolnic¹, Staicu vistierul, Neagul i Rodea postelnicii.

Și eu, Stan, am scris la Rîmnic, în luna lui septemvrie 5, anul 6996 <1487>, indiction 6.

După N. Măldărescu, *Despre numirea « Horez » sau « Orez », în « Columna lui Traian », VII (1876), p. 38—40.*

Copie după o trad. din 1746; alte traduceri la Arh. St. Buc., M-rea Hurez I/1 (S. I., 70) și Arh. St. Craiova LXXXVI/1.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 357—358; D.I.R., B., 189.

207

<1487—1494> noiembrie 21, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește lui Dan pușcarul și fraților săi ocină în Micești.

† Милостѣм Божѣм, Ыв Влад воєвода и господинь въсен земле Оугровла-хѣнское, синь Владе великаго воєвода. Дават господство ми сие повеление господ-ства ми савгам господства ми Данъ пушкар и съ братиам си, Роман и Радул и Микша и Мушат и Стойка и със синовим им, яко да им ест с Мичеци деа Станчек, понеже извадише със правом савжеш wt господство ми.

Того раде им даде и господство ми, яко да им въ шчинж и вхѣб ни wt когоже непотжковено, по реч господство ми.

Пис ноемвриа ка, с град Бѣксрециѣ. Исправник Тихша паркалаб.

† Ыв Влад влеквада, милостѣм Божѣм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, lui Dan pușcar și cu frații săi, Roman și Radul și Micul și Mușat și Stoica și cu fiii lor, ca să le fie în Micești partea lui Stance, pentru că au scos-o cu dreaptă slujbă de la domnia mea.

Pentru aceasta, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Scris noiembrie 21, în cetatea București. Ispravnic Tihul pîrcălab.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XI/154.

Orig., hîrtie (15,7×21,5), pecete aplicată, căzută.

Datat din domnia lui Vlad Călugărul, în legătură și cu alte documente în care apare Dan pușcarul, și după locul emiterii actului.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., XVI, vol. I, 67 sub <1510—1511>; Facs. *Ibidem*, 244.

¹ În loc de: comis.

<1487 după noiembrie 21 — 1494>.

Vlad Călugărul voievod poruncește unor boieri să cerceteze pricina dintre Dan pușcarul și mătușa sa, pe care o au pentru o ocină.

† Їw БЛАД воєвода и господинъ. Пишетъ господства ми жєпанє Драгон граматикъ господства ми и жєпанє Костя спатарє и жєпанє Стонка комис, братъ Котесков и жєпанє Бладъ вт Пєркєриани и такози ви говоримъ господство ми за работє Дан пєшкарєа: и ми и бабє що се прє вєа на некои вчинє. Тако господство ми нѣ глєдаѣ книгє. Тако нѣ сѣдѣхъ господство ми по книгє вт вчинє, тако глєдаѣ господство ми тан дєа вт вчинє що сє прє. Господство ми извадѣхъ вт тан дєа четвєрѣти дєа; тако га дадохъ господство ми бабє.

Тако за тон вставимъ господство ми на ваше дєшє, тако да глєдате тан дєа вт вчинє що се прє на негѣ; тако да извадите четвєрѣти дєа, тако да го давате бабє и да нѣ стѣкѣмѣте, понеже баба се плака вт Дан пєшкарєа, а пакъ Дан се плака вт бабє.

Баре конъ вт нѣхъ не кє стоати по сѣдство господства ми и пакъ по токѣмѣмѣлє ваше, како смѣ встави господство ми, а ви да ми давате вєзнанїє господство ми. Инако да не чините, по рєчъ господства ми.

† Їw БЛАД вєвєвѣда, милостїѣ Божїѣ господинъ.

† Io Vlad voievod și domn. Scrie domnia mea jupanului Dragoi grămăticul domniei mele și jupanului Costia spătar și jupanului Stoica comis, fratele lui Cotescul și jupanului Vladul din Purcăriani. Și astfel vă vorbește domnia mea pentru treaba lui Dan pușcarul: și el și mătușa care s-au pîrit amîndoi pentru niște ocine. Astfel domnia mea le-am cercetat cărțile. Așa i-am judecat domnia mea după cărțile de ocină, astfel am căutat domnia mea acele părți de ocină care sînt în pîră. Domnia mea am scos din acele părți a patra parte, astfel am dat-o domnia mea mătușei.

Astfel, pentru aceasta, domnia mea lasă pe sufletul vostru, ca să cercetați acele părți de ocină pentru care sînt în pîră, astfel să scoateți a patra parte, așa ca să o dați mătușei și să-i întocmiți, pentru că mătușa se plînge de Dan pușcarul și iarăși Dan se plînge de mătușă.

Oricare dintre dînșii nu va sta pe judecata domniei mele și de asemenea pe întocmirea voastră, precum am lăsat domnia mea, iar voi să-mi dați de știre domniei mele. Și altfel să nu faceți, după spusa domniei mele.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XI/158.

Orig., hîrtie (19×21), pecete aplicată.

Datat din domnia lui Vlad Călugărul, după Drăgoi gramatic și ca posterior actului din 13 iulie 1482.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., XVI, vol. I, 56, sub <1510 aprilie—1512 ianuarie>.

1487 (6996) noiembrie 27, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Ștefan, lui Ion și fratelui său Neagu parte din satul Lălești și din muntele Coarnele.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Блад конвода и господинѣ въсен земли Ѣггро-владїтскон, сынѣ великаго Блада конводе. Дават господство ми сие повелѣние господства ми **Шефанѣ** съ сыновн сн и **Иѡнѣ** и съ братѣ **мѣ Нѣгѣлаѣ** съ сыновн им, іако да им ест ѡт **Лѣлещн** ѣ-ми дел и ѡт планинѣ цю се зовет **Кирнеле**, такожде **Дере** ѣ-ми дел, понеже покѣпише ѡт Прекопне за два конѣ добри ѡт **х** аспрї. Или да ест **Шефан** сам съ сыновн сн над половинѣ ѡт шчинѣ цю сѣ кѣпили, а **Иѡн** и съ братѣ сн **Нѣгѣлаѣ**, да сѣ над дрѣгѣ половинѣ. И господствѣ ми дадох един кон добръ ѡт **т** аспрї.

Его ради им дадох и господство ми, іако да им ест въ шчинѣ и въ шѣлѣ, ним и сыноком их и вѣсчетом и прѣвѣсчетом. И въ них прѣдалка да нѣст докле се ке нанти ѡт них до еднѣ дѣщер, да им ест ни ѡт когоже непотѣкновено, по шризмѣ господства ми.

Сѣдѣтелине: жѣпан **Драгомнр Манев**, жѣпан **Нѣгое Борчев**, жѣпан **Драгич Стонкев**, жѣпан **Прѣвѣл** велики дворник, жѣпан **Станко** логошет, **Данчул** столник, **Колцѣ** пѣхарник, **Влѣдислав** спатар, **Станко** вѣстниар, **Алѣк** комис, **Нѣг** и **Родѣ** постѣлници.

И азѣ, граматик **Родоуль**, еже писах въ столни град **Бѣксрѣцї**, мѣсеца **нояврїа** кѣ дѣни, въ лѣт **х**сцѣс.

† Іѡ Блад конвода, милостїѡм Божїѡм господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Ștefan cu fiii săi și lui Ion cu fratele său Neagul, cu fiii lor, ca să le fie din Lălești a 7-a parte și din muntele ce se chiamă Coarnele de asemenea a 7-a parte, pentru că au cumpărat de la Precopie pe doi cai buni, de 600 aspri. Dar să fie Ștefan singur cu fiii lui peste jumătate de ocină din ce au cumpărat, iar Ion cu fratele său Neagul peste cealaltă jumătate. Și domniei mele au dat un cal bun, de 300 aspri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților. Și la dînșii prădalica să nu fie, câtă vreme se va mai afla dintr-înșii măcar o fică. Să le fie neatins de nimeni, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan **Dragomir** al lui **Manea**, jupan **Neagoe** al lui **Borcea**, jupan **Draghici** al lui **Stoica**, jupan **Pîrvul** mare vornic, jupan **Staicu** logofăt, **Danciul** stolnic, **Colțea** paharnic, **Vlădislav** spătar, **Staicu** vistier, **Alb** comis, **Neagu** și **Rodea** postelnici.

Și eu, Radul gramatic, care am scris în cetatea de scaun, București, luna noiembrie 27 zile, în anul 6996 <1487>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 4 bis.

Orig., perg. (20,5×25,5), pecete aplicată, căzută.

Fotocopie la Arh. St. Buc., I/14, cu trad. din 1915.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Arhiva Gorj*, 209—211 și *Doc. sl.-rom.*, 28—30;

Ghibănescu, *Surete*, I, 291—292; *Panaïtescu*, 358—360. Trad. *D.I.R.*, B., 189—190.

Facs. Nicolaescu-Plopșor, *Doc. olt.*, pl. 5.

210

1488 (6996) februarie 4, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Govora satul Hința.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влад коєкода и господинь кѣсен земан Оуггровлаѡхїнскон, сынъ Влад великаго коєкода. Дават господствѡ ми сїе повелкнїе господства ми свѣтомѡ храмѡ и шентелн прѣсквѣтен и чистые и прѣблагословенен владїчице нашен Богородице присно дѣкен Марїе и славномѡ ен оуспенїю, монастырѡ шт Говора и наставнїкѡ им, штцѡ Ишсїѡѡ и егоуменѡ попѡ Доротею и кѣсемь ѡже ѡ Христе братїѡм шбретающим се кѣ тѡм свѣтомѡ монастырѡ, ѡко да им ест учина зовама Хинца сѣс вес хотарѡ, понеже покоупи господство ми тѡзи учинѡ шт Станчул, сынъ Боннѡе шт Ѣкнѡх и шт Дан и Вьлкоул шт Глада, за хѡѡ аспрїн та даде господство ми свѣтомѡ монастырѡ и божественїм инокѡм кѣ пицоу кѣ вѣчноє вѣспомїнанїе свѣтопочївшїих родителѡх господства ми и господствѡ ми и шѡпшомѡ сынѡ господства ми, Іѡ Владау коєкоде, да ест ѡ поменикѡ свѣтомѡ томѡ монастырѡ кѣ вѣкы вѣкѡм, амин.

И скедетелїе поставлѣет господство ми: жоупан Драгомирь Ѣдрїшек, жѡпан Нѣгом Борчек, жѡпан Бинтило Флорескоул, жѡпан Драгич Стонкиѡе, жѡпан Кръстїан бывшїи дворнїк, жѡпан Прѡвоул велики дворнїк, жѡпан Станко лѡгѡфет, Данчул столнїк, Колец пѣхарнїк, Станко вистар, Вьлдїслав спатар и Яль комис, Рѡдѣ и Нѣг сраторнїци.

И азѡ, Іанжш граматик, писах мѣсеца феврсарїа дѣ и кѣ лѣто хшцхс, ѡ градоу Боукѡурещї.

† Іѡ Влад вѡевѡда, милостїѡ Божїѡм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram și locașului preasfintei și curatei și prea binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, pururea fecioarei Maria și slăvitei ei uspenii mănăstirii de la Govora și nastavnicului lor, părintele Iosif și egumenului, popa Dorotei și tuturor celor în Hristos frați ce se află în acea sfîntă

mănăstire, ca să le fie ocina numită Hința cu tot hotarul, pentru că a cumpărat domnia mea acea ocină de la Stanciul, fiul lui Voinea de la Ocne și de la Dan și Vîlcul din Glod, pentru 1500 aspri și a dat-o domnia mea sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de hrană, pentru veșnica pomenire a sfintrăpoștilor părinți ai domniei mele și domniei mele și adormitului fiu al domniei mele, Io Vlad voievod, ca să fie în pomelnicul acelei sfinte mănăstiri în vecii vecilor, amin.

Și martori pune domnia mea: jupan Dragomir al lui Udriște, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilo Florescul, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Colțea paharnic, Staico vistier, Vlădislav spătar și Alb comis, Rodea și Neag stratornici.

Și eu, Ianăș gramatic, am scris în luna februarie 4 și în anul 6996 <1488>, în cetatea București.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 71 (Govora 1/1).

Orig., perg. (25×33), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1842; alte traduceri ibidem, mss. 233 f. 2, 234 f. 3, 447 f. 52 și 463 f. 120.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/68.

EDIȚII. Slav și trad. *Stahl-Bogdan* 100—102; *Panaitescu*, 367—369. Trad. *D.I.R.*, B., 190. Facs. *Stahl-Bogdan* 99; *D.I.R.*, B., 373.

211

1488 (6996) aprilie 10, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Neagu și lui Vlad ocinele lor din Neagra și din Urlăndești, peste care ei s-au înfrățit.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Влад конвода и господинъ въсех земян Уггровлахиинско, сынъ Влада великаго конвода. Дават господство ми сѣ повелѣние господства ми слыгам господства ми Нѣг и брат мѡ Владаѡ и съ сыновн си, яко да им ест пол ѡт Нѣгра и третн дел Урландѣши, понеже приде Нѣг пред господство ми, та си сложи брат си Владаѡ над пол ѡт Нѣгра, а Владаѡ сложи Нѣг над третн дел ѡт Урландѣши, да си сѡ братнѡ неразѣленн над учинне и над добнток, колнко имат, или мрътво, или ест живо и варе комѡ ѡт ннх се слычат прѣждѣ съмрът, прѣданка въ ннх да нѣст, нѡ да сѡ учинне и добнток комѡ цет встатн ѡт ннх. И господство ми им простнх кон.

Сего радї им даде и господство ми да мѡ ест учиннѡ и худаба и нн ѡт когоже непоткнковено, по реч господство ми.

Сведетелен: жѡпан Драгомир Манев, жѡпан Нѣгое Борчев, жѡпан Бентил Флорескѡ, жѡпан Драгич Стонков, жѡпан Прѣвѡ великн дворинн, жѡпан Станко

логофет, жупан Данчѣа столник, Колицѣ пѣхарник, Владислав спатар, Станко вистриар, Илѣс комис, Нѣг и Родѣ постѣлници.

И аз, Стан граматикс, пис с град Бѣксреци, април ̃, въ лѣт ̃сцчс.

† Io Влад вивевда, милостѣа Божѣа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Neag și fratele său Vladul și cu fiii lor, ca să le fie jumătate din Neagra și a treia parte din Urlăndești, pentru că a venit Neag înaintea domniei mele de și-a așezat pe fratele său Vladul peste jumătate din Neagra, iar Vladul a așezat pe Neag peste a treia parte din Urlăndești, ca să fie frați nedespărțiți peste ocine și peste avere oricît au, sau moartă sau vie. Și oricăruia dintre dînșii i s-ar întîmpla mai înainte moarte, prădalica la ei să nu fie, ci să fie moșile și averea celui care va rămîne dintre dînșii. Și domnia mea le-am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Ventilă Florescul, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Danciul stolnic, Colțea paharnic, Vladislav spătar, Staico vistier, Albu comis, Neag și Rodea postelnici.

Și eu, Stan grămătic, am scris în cetatea București, aprilie 10, în anul 6996 <1488>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 72 (Glavacioc IV/1).

Orig., perg. (23×27,5), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1752; altă trad. ibidem, ms. 223 f. 9v.—10.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/69.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 369—370. Trad. *D.I.R.*, B., 191. Facs. *D.I.R.*, B., 374.

212

1488 (6996) aprilie 17, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Cozia toate privilegiile ei anterioare.

† Иже елици дсхом Божин водет сѣ, сѣи сѣт сынове Божин, рече воже- ственныи апостолъ, емѣже въ слѣд текѣще, иже правдеавентелѣ и подвигом до- врим подвизавшим сѣ въспріеше жизнь земльннхъ земли оставише и къ небесны прилѣпншж сѣ, блаженъ он глас радованїѣ слышавше, якоже присно и слышѣт:

„Прїидѣте благословенїи штца моего, наследствѣните, згоствованное ест вам царственє шт сложенїе мира“. Иже и аз, благовѣрнїи и благочестивїи и Христолюбивїи и самодръжавны, <Іу Влад коевода и господинъ, сынъ великаго Влада коеводе, милостїа Божїа и Божиєм благо дарованїем>, владающїи и господствущїи <въ вѣсен земли Угровлахїнскои, ещеже и западинским странам, Ямлаш и Фаграш хер>цег. Благопронзволн господство ми, <своим благым пронзволнїем и светлым и чистым срѣдцем господства ми, прославити прославльшаго> ма Бога и на прѣстоле свѣтопочивших родителєи господства ми съ славою възнесѣша ма, и даровах съ все чьстивыи и благообразныи и прѣпочтани, иже над <вѣскѣми чьстити и дарув, настошїи хрисовѣа господства ми, свѣтомъ монастырѣ и свѣтон> шенгелїи свѣтѣи и живоначѣлнѣи <троници шт Козїа и наставникъ том шенгелїа Христова стада, ҃еромонахъ Бисарїиши и вѣскѣм, елика се <шербѣтае въ свѣтѣи монастыр, іако да им сѣла зовома Жнелѣ и Шърбѣнаци>и и Брждѣцѣни и Өѣка и Кълїмѣнѣши <и Дѣнчѣни и Богдѣнѣши и Хинатѣши и Бѣкѣрѣши и Трѣбнѣши и Жѣр>жани, що покѣпише шт Драгоа <за њ флорени и єдин кон и Өѣвѣстрѣни вѣсен, понеже сѣт покѣпили шт Шолда пол за хах аспри и дрѣга пол покѣпише шт Өтонке <и шт Крѣстѣ за хах аспри, и Өвѣлѣтрѣкѣла по Коиска, понеже покѣпила Магдалина половнїш шт Коман Фагарашианѣа за њ флорени, тако га предаде Магдалина свѣтомъ монастырѣ, а дрѣго половнїш покѣпише шт Нѣга и шт Пипрѣ сина <єи за њ флорени и Оулица шт Рибник и съ кинарич що ест господскѣ, да си ѣзимат кѣалѣгери шт свои вечини що имат ѣ Янцѣ <и т чѣлѣа цигани и Бодострица и Чокѣнѣши и Өтѣнчѣши и Кѣлѣгѣрѣни и Кѣрѣрѣни и Дѣминѣни и Пѣлѣнен, <що нѣ покѣпише шт Ганѣ Таѣрѣа за ѣи аспри и кѣбларство въ сѣждство Влѣче, да си ѣзимат кѣалѣгери кѣблове <шт жито колико се находитъ въ тѣи сѣждство. И кѣбларїи да се не поставет шт господари, анѣ сами кѣалѣгери <да си съберет та како може. И вама на Цѣнѣе н> блато Мамино шт Өрле гурѣ съ вѣсем блатом колико дрѣжит <и блата Кѣбел, шт Өпатѣла долѣ, до Өстїа Ја>ловнице, елика се шербета, тако и съ вѣсем хотарем тѣм селум <и блаток.

Та вѣскѣ да им сѣт въ шчинѣ и въ шухабѣ свѣтомъ монастырѣ и божественным инокомъ въ слѣжеж <и въ пирѣ и въ вѣкки вѣчноє вѣспоминанїе свѣто>почивших дѣд и родїтел господства ми, потом и господствѣ ми, и синомом господства ми. <Почевшым сѣ шт швчїего вама, шт свинного вама>, шт пчел, шт кѣбларства, шт джїми, шт кинаричи, шт подвоз и шт подкѣа, <шт дрѣв, шт сѣнокосїе и шт кѣбловн, шт поклон, рекших шт вѣскѣх слѣжеах и даждах елика> се находитъ въ самодръжавнои <земли и швласти господства ми, шт вѣсѣх да им ест въ шухабѣ. И да им не смѣет забавити ни сѣдци, ни глобеници, ни армаш, <ни бирчин, ни ни нѣкто шт болѣр и шт слѣг господства ми> посланѣмых по милостѣх и по работах господства ми, понеже вѣре <кто се єи покѣпила да нѣ забавити ни бантовати>, аще и власѣ єдинном, тѣх сѣла и тѣх циганѣи и тѣх блатах, <такокомъ да мѣ сѣт сѣпостатник свѣташ и живоначѣланаа тронїа на страшиѣм

и неѡмитном сѡднице и имат <въспрѡати велнкѡи зло и шргѣе шт господства ми, тако неѡкрнк> и прѡстѡлнк и посрамнтел сѣмѡ пожелѣнѣю господства ми.

<Ѣщеже и по смерти господства ми, кого избереѡт господа Бѡга быти господнѣъ в> Блѡшкон Землю или шт сръдечнаго плода господства ми, сръдчи <шт сыннѡв господства ми или шт сръроднк господства ми или, по грѣхѡм нашим>, шт нноплѣмннк, та аще почетет и поновит и оутвердит <сън хрнсовѡл господства ми, того господа Бѡга да га почетет и оукрѣпит> въ господствѣ его; аще ли не оутвердит и не поновит, <а нѡ разорит и посрамит, того господа Бѡга творени нѣбо и землю да> оубѣѣт его за тѣлѡм, а въ бжджщем вѣцѣ дѡше его <и да имат ѡчѣстѣе със Ѳсдою и със трѣклетом Ѳрѣем и съ ннѣми Ѳсден> нже рекше на господа Бѡга и спаса нашего Исуса Христа, кровь его на нх <и на чадаѡх нх, еже ест и бждет въ вѣцѣ, амин.

Ѣвѣдетелѣе сѣе сѡт> повелѣнѣю господства ми: жѡпан Драгомѡр Манев, жѡпан Нѣгоѡ <Борчев, жѡпан Бинтиѡлъ Флорескѡл, жѡпан Радѡл Бинтилескѡл, жѡпан> Барѡл шт Кралева, жѡпан Кръстѣпан, жѡпан Прѣвѡл велнкѡи <дворнк, жѡпан Ѣтанко логофет, Данчюл столнк, Колецъ пѣхарнк>, Ѣтанко вистѣтар, Владислав спатар, Яльв комне, <Нѣг и Родѣ велнцн страторнцн.

Яльвѡл писѡх въ градѣ Бѡксрещн, апрнлнѡ мѣстѡца зѣ днѣъ въ лѣто хсѡцѡс.
<† Іу Влад вшеѡвѡда, милостѣм Бѡжѣем господнѣъ.

<† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cei ce se străduiesc spre cele bune au dobîndit viața dorită, cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le și alipindu-se către ceruri, acel glas fericit de bucurie auzindu-l, pe care veșnic îl și aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu » să moștenii împărația care este gătită vouă de la întemeierea lumii». Care și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul > și singur stăpînitorul, <Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu bună dăruire a lui Dumnezeu >, stăpînind și domnind <în toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului her >șeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfînt <răposașilor părinți ai domniei mele, și am dăruit acest atotcîstit și cu frumoasă > față și preacîstit, care este <deasupra tuturor cinstelor și darurilor hrISOVUL de față al domniei mele, sfintei mănăstiri și sfîntului > locaș al sfintei de viață începătoarei <troițe de la Cozia și nastavnicului turmei lui Hristos al aceluia locaș, ieromonahului Visar >ion și tuturor fraților cîți se <află în sfînta mănăstire, ca să le fie satele numite: Jiblea și Șerbănești > și Brădățeani și Seaca și Călimănești <și Lunceani și Bogdănești și Hinatești și București și Troenești și Jurj >ani, pe care l-au cumpărat de la Drăgoi <pe 50 de florini și un cal și Săvăstreanii toți, pentru că i-au cumpărat de la Șolda jumătate pe > 1600 aspri și cealaltă jumătate au cumpărat de la

Stoica < și de la Cîrstea pe 1600 aspri, și Sălătrucul pe Coisca, pentru că a cumpărat Magdalina > jumătate de la Coman Făgărășanul, pe <50 de florini; astfel l-a dat Magdalina sfintei mănăstiri. Iar cealaltă > jumătate au cumpărat de la Neaga și de la Piprea, <fiul ei, pe 50 de florini, și Ulița din Rîmnic și cu vinăriciul ce este domnesc, să și-l ia > călugării de la vecinii lor, pe care-i au în Ulița <și 300 sălașe de țigani și Vodostrîța și Ciocănești și Stănțești și Căl>ugăreani și Cărăreani și Lumineani și Păpenei, <pe care l-au cumpărat de la Ganea Taurul, pe 650 aspri, și găletăritul în > județul Vilcea, să-și ia călugării gălețile <de grîu, cite se află în acel județ>. <Și găletari> să nu se pună de către domni, ci singuri călugării <să-și adune aceasta cum vor putea. Și vama la Genune și > balta Mamino de la Orle în sus cu toate bălțile, cite se țin <și balta Căbel de la Săpatul în jos pînă la gura Ia >lovniței, cite se află, de asemenea și cu toate hotarele acelor sate <și bălți.

Acestea toate să le fie de ocină și de > ohabă sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări pentru slujbă <și pentru hrană și spre veșnică pomenire în veci a sfint >rașoștilor bunici și părinți ai domniei mele, după aceea și a domniei mele și fiilor domniei mele. <Începînd de la vama oilor, de vama porcilor>, de stupi, de găletărit, de dijme, de vinărici, de cărături și de podvoade, <de copaci, de cositul fînului, și de găleți, de poclon, adică> de toate slujbele și dăjdiile cite se află în țara de sine stătătoare <și stăpînirea domniei mele, de toate să le fie de oha>bă. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudet, nici globnici, nici armaș, <nici birari, nici nimeni altul dintre boierii și dintre slugile domniei mele>, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că oricine <s-ar încumeta să împiedice sau să turbure> chiar și cu un fir de păr acele sate și acei țigani și acele bălți, <unuia ca aceleuia să-i fie potrivnică sfînta și de viață începătoare> troiță la cumplita și neîndurata judecată și va <primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios> și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

<Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn în > Țara Românească sau din rodul inimii domniei mele, adică <dintre fiii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre>, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări <acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în > domnia lui; dacă însă nu va întări și nu va înnoi, <ci va strica și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului să-l >ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui <și să aibă parte cu Iuda și cu cel de trei ori blestemat Arie și cu ceilalți iudei>, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor <și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii > poruncii domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe <al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Radul Vintilescul, jupan Bar>bul de la Craiova, jupan Cîrstian, jupan Pîrvul mare

<vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Colțea paharnic>, Staico vistier, Vladislav spătar, Albul comis, <Neag și Rodea mari stratornici.

Albul a scris în cetatea București>, luna aprilie 17 zile, în anul 6996 <1488>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 73 (Cozia).

Orig., perg., fragment.

Cu o trad. din sec. XVIII; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 129—130 și 215 f. 39—40.

Copie slavă, după care s-au făcut completări, în ms. 712 f. 384v.—385.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/70.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitecu*, 363—367, sub 1487—1488... 7. Trad. *D.I.R., B.*, 191—193. Facs. *D.I.R., B.*, 375.

213

1489 (6997) ianuarie 8, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Codmeana o moară pe Vîlsanu

† Cîți cu duhul lui Dumnezeu să povățuesc, aceștea fiii lui Dumnezeu să numesc, după cuvîntul fericitului apostol, căruia următori făcîndu-să cei iubitori de dreptate și cu nevointă bună s-au nevoit, glasul cel dorit au auzit, cari apururea îl aud: «Veniți blagosloviții părintelui meu de moșteniți împărăția carea este gătită voao de la întemeerea lumii» i prociia. Pentru aceia și eu, binecredinciosul și de Hristos iubitoriul și însuși stăpînitoriul, Io Vladu voevod și domn, fiul marelui Vlad voevod, cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind toată țara Ungrovlahiei, încă și părțile celor du peste munte, Almașului și Făgărașului herțeg. Bine am voit domniia mea, cu a mea bunăvointă și cu luminată inimă, ca să proslăvesc pre Dumnezeu, cel ce m-au proslăvit și pre scaonul celora ce în sfînta odihnă au răposat, părinților domnii mele, cu slavă m-au înălțat. Pentru aceia, m-am nevoit, de vreme ce întru cele pămîntești petrecem, de cele cerești și de cele viitoare lucruri să ne nevoim și carele sînt de suflet folositoare, din cele ce ne-au dat noaă Dumnezeu, pentru aceia am rîvnit cătră lăcașul și mănăstirea preasfîntei stăpînei noastre, născătoarii de Dumnezeu și pururea fecioarei Mariei și slăvitei ei buneii vestiri, mănăstirea Codmeana și am dăruit și cest cinstit și bine închipuit hrisovul domniei mele și călugărilor celora ce lăcuesc întru acel sfînt lăcaș, pentru ca să le fie lor supt podgorie o moară a jupînului Stoica¹ logofăt, pre apa carele să numește Vîlsanu și cu hotarul ei, cît îl are din moșia jupînului Staico logofăt, dintru acea moșie, aceia să fie iarăși la a lui moară, pentru că au venit înaintea domniei mele jupanul Staico logofăt și cu jupîneasa lui, Caplea și cu feciorii lor și au dăruit a lor moară și cu al ei hotar, ca să fie sfîntei mănăstiri

¹ În loc de: «Staico».

Codmeana, moșie ohabnică și dumnezeeștilor călugări spre hrană și spre îmbrăcăminte, iar lui jupan Stoico¹ logofăt și jupînesii lui, Caplea și părinților lor, vecinică pomenire.

Pentru aceia, am dat domnia mea, ca să fie sfintei mănăstiri moșie ohabnică și de nimeni nici o supărare să nu aibă, după porunca domniei mele.

Și iată și blestem punem domniia mea: dupre moartea mea, pre carele domnul Dumnezeu va alege a fi domnu Țării Rumânești, de va înnoi și va întări, pre acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l păzească întru domniia lui și să-i fie preasfinta născătoare de Dumnezeu spre ajutor; iar de va strica și de va călca, pre acela domnul Dumnezeu să-l strice aicea și în veacul cel viitoriu, trupul și sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu afurisitul Arie și cu ceialalți necredincioși jidovi carii au strigat asupra lui Hristos, Dumnezeului nostru, sîngele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, carele este și va fi în veci, amin.

Mărturiile: jupan Dragomir al Manii i jupan Neagoe i jupan Vintilă Florescul i prociia.

Și s-au scris în cetatea Țirgoviștii, luna lui ghenarie 8, vă leat 6997 <1489>.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cotmeana, nr. 357 f. 66—67.

Trad. din sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 359 f. 74.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 374—375; D.I.R., B., 194—195.

214

<1489 aprilie 21 — august> 6997.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe sate și munți, scutindu-le de dăjdi și slujbe.

† Бѣ законѣ повелѣ <Богъ . . . . .>, сице и доуша <моа порекнова>, къ храмъ и скѣтон шентели прелбра<женна> господа Бога и спаса нашего Исуса Христа и монастыроу господства ми вт скѣтне и великне Гора зовомоу Котломъс и втцѣс вчюуменюу кир Ромнаъ и въсем <еже> в Христѣ брати, елици живѣщим въ скѣтоѣ <шентѣли> том, яко да им сѣт въ подр<вчѣе> села по именюу: Гергова и влата, почевши вт Гвншока по въсемоу Калмацю и Команка и Лакю>вѣла Строев и Чирѣшовѣла на Балт и Гречи калдгерски на дѣл и Хрътеци на Яргншел и Бѣкчурова вчина и планина вт Стрѣнгъ Хрътецом и Маричино село.

Бего радї <тїпа> въск да сѣт <скѣтомъ> монастырѣ и божественним иноком, елико се шбрет<аю> въ скѣтом мѣстѣ том, въ вчинѣ и въ шхѣбѣ и въ пиць и <вѣ> вѣчноѣ въспоминанне скѣтопочивших родителне господства ми и господствѣ ми, почевши вт вчнего вама, вт свиннего вама, вт пчеларства, вт

¹ În loc de « Stoico ».

<кѣ>бларствѣ, вт днжмѣ, вт сенокосѣ, вт винарчѣ, вт глобѣ, вт повозѣ, вт подвоѣ, рекше вт вѣсѣхъ слѣзбѣхъ и даждахъ великихъ и малихъ, елико се нахождѣтъ въ самодрѣжавнои землѣ и вѣласти господства ми. И да нѣ смѣетъ бантовати тѣхъ села ни сѣдци, ни бирчи ^{ни инѣ} никто вт слѣгѣ и правителе господства ми, ^{поснадемихъ} по милостехъ и по работахъ господства ми, понеже кто се былъ покѣушна бантовати или позабавити нѣхъ, аще и <в> власъ единъ, таковыхъ иматъ вѣспрѣти велико зло и шрѣю вт господство ми, яко неверникъ и прѣстѣпникъ и посрамитель сѣмѣ повелѣниѣ господства ми.

Заклучанне поставлѣетъ господство ми снемѣ повелѣниѣмъ господства ми, по смрѣти господства ми, кого изберетъ господь Богъ бити господинь Влашконъ Земли или вт сръдечнаго плода господства ми или вт сѣродникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ. вт иноплеменикѣ, <аще> почететъ и поновитъ и оутвѣрдитъ <сѣа више> писанна, и того господь Богъ да почететъ и <сѣ>хранитъ въ господствѣ его; аще ли разоритъ нѣ посрамитъ и не оутвѣрдитъ, того господь Богъ <да разоритъ> его, зде тѣломъ и въ шнъ вѣ; дѣшежъ и да иматъ частне съ Юдѣонъ <ни съ Ирѣмъ и съ инѣми Юдѣне, еже вѣзъпикшѣ на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, крѣвъ его <на нѣхъ и на члѣдохъ нѣхъ>, еже естъ и бѣдетъ <въ вѣкы>, аминъ.

Свѣдѣтелѣ <поставлѣетъ господство ми:> жмѣпанъ Драгомѣръ Манѣ и нѣ жмѣпанъ Нѣгоѣ Босрчевъ и жмѣпанъ Прѣвѣлъ велики дворникъ, жмѣпанъ . . . . . логѣфетъ, Данчюлъ комисъ . . . . . вѣстѣнаръ . . . .

<Писъ> Радѣла, въ лѣтъ хсѣчз.

† Іѣ Владъ вѣвѣлда, милостѣа Божѣа господинь.

† În lege a poruncit <Dumnezeu>... Astfel și sufletul <meu a rîvnit> către hramul și sfîntul locaș al preobrerjeniei domnului Dumnezeu și mîntuitorul nostru Iisus Hristos și mănăstirea domniei mele de la sfîntul și marele munte numită Cotlomos și părintele egumen chir Romil și toți <cei> în Hristos frați, <ciți> trăiesc în acest sfînt <locaș>, ca să le fie în stăpînire satele anume: Gheorgova și bălțile, începînd de la Sviștov pe tot Călmățuiul și Comanca și Laiovul lui Stroe și Cireașovul pe Olt și Grecii Călugărești pe deal și Hirtești pe Arghișel și ocina lui Bucur și muntele de la Strunga Hirteștilor și satul Maricino.

De aceea, <aceste> toate să fie <sfintei> mănăstiri și dumnezeieștilor călugări, ciți se află în acel sfînt locaș, de ocină și de ohabă și de hrană și de veșnică pomenire sfintrăposaiilor părinți ai domniei mele și domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijmă, de cositul finului, de vinăriciu, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică de oatet slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte <se află> în țara singur stăpînitoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să turbure aceste sate nici sudet, nici birari, <nici nimeni dintre slugile> și dregătorii domniei mele, <trimiși> după milosteniile și după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i turbure sau să-i împiedice, chiar și <cu> un fir de păr, unul ca acela va primi

mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domnii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, <dacă> va cinsti și va înnoi și va întări <aceste mai sus> scrise și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească în domnia lui; dacă însă va nimici și va batjocori și nu va întări, pe acela domnul Dumnezeu <să-l nimicească>, aici cu trupul și în cel veac cu sufletul și să aibă parte cu Iuda <și cu Arie> și cu acei iudei care au strigat <asupra> domnului Dumnezeu și mântuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui <asupra lor și asupra copiilor lor>, ceea ce este și va fi <în veci>, amin.

Martori <pune domnia mea>: jupan Dragomir al lui Manea <și jupan> Neagoe al lui Borcea, <jupan> Pîrvul mare vornic, jupan... logofăt, Danciu comis... vistier...

<A scris> Radul, în anul 6997 <1489>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După Gr. Nandriș, *Doc. slavo-române de la muntele Athos*, p. 33—34 (sub 1489).

Orig., perg., deteriorat, pecete atîrnată, la m-reă Cutlumuz de la Athos.

Datat după sfatul domnesc.

EDIȚII. Trad. *D.I.R., B.*, 193—194, sub <1488 septembrie 1—1489 august 31>.

215

<1489 (6997) aprilie 21>, București.

Vlad Călugărul voievod întărește jupanului Drăghici al lui Stoica și rudelor sale satul Corneni.

Hrisovul răposatului Io Vlad voievod, de la leat 6997 <1489>.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domnu a toată Țara Rumânească, fecioru lui marelui Vladului voievod. Dat-am domniia mea această carte a domnii mele cinstului boiariului domnii mele jupan Drăghici, feciorul Stoicăi și fii-său, jupînului Stoican și fétilor lui, Marii și Neacșii i Chirei și nepoților lui, jupan Vintilă și jupan Radului, ca să le fie lor moșie la Corni, oricît au ținut Danciu, pentru că au schimbat Danciu înaintea domnii mele, de au dat jupînului Drăghici partea Danciuului din Corneni, iar Drăghici au <dat> Danciuului la Blagodești partea Lușănésii și partea Stroiassii, pentru că au închinat aceste părți Lușineasa și Stroiassa cu feciorul lor jupan Drăghici, dăunnaintea domniei mele. Și iar au dat jupan Drăghici Danciuului partea lui Ivan peharnicul și partea Pardosului, pentru că au schimbat cu feciorii Pardosului și cu frate-său, de au dat feciorilor Pardosului și fratelui Pardosului

jumătate dăn Răduleştii dă la Cîlnău. Aceasta au dat păntru Corneni. Şi domniia mea le-am ertat calul cel obicinuit a să da domnii.

Pentru aceasta şi domniia mea le-am dat, ca să le fie lor acēste mai sus zise moşia stătătoare şi ohabnice, lor şi feciorilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor şi dă niminea să nu fie clătită, după zisa domnii mele.

Iată şi mărturii am pus domniia mea pe: jupan Dragomir . . . ¹ şi jupan Negre al Torcii ² i jupan Pîrvul vel vornic i jupan Staico vel logofăt i jupan Dan-ciul vel comis i jupan Vădislav vel spatâr şi jupan Stoica vel vistier. Ispravnic. . . ¹.
Şi s-au scris în scaunul Bucureştilor.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Mărgineni, nr. 454 f. 224v.—225.

Traducere.

Cu o copie după trad. ibidem, Mărgineni XI/1 (nr. 1).

Datat după rezumat, ibidem, Mărgineni XIII/14.

EDIȚII. Trad. *Panaitescu*, 362—363, sub 1487—1488; *D.I.R., B.*, 188—189, sub <1487 septembrie 1—1488 august 31>.

216

1489 (6997) aprilie 25, Bucureşti.

Vlad Călugărul voievod întăreşte lui Bîrul şi altora satele Marotin, Dvorsca şi Polovinele.

† Мнѡстїѡм Божїѡм, Іѡ Елад конвода и господинѡ въсен землн Угро-влахїнскон, синѡ Елад великаго конводе. Дават господство ми снѡ повелѣние господства ми снѡге господства ми Бърѡл със синове си, по име Бъркше питарюл и Бонко и Мънк и Елад и Стант и Бонна и анесе мѡ Бадѡ и пръвн братъчед Бърѡлов по име Бърѡр, тако да им ест ѡ Маротин, що им ест стара и права учина и Дворска сва и Половинеле, понеже покъпише шт жъпанница Еладе за ѹ аспри. И пак Стантѡ със синовем си да им ест ѡ Маротин що им ест стара и права учина. И господство ми им простнѡ кон.

Сега радї им даде господство ми тако да им ест въ учинѡ и шхае тем и синовом нѡ и вѡком и прѣвнѡчетом нѡ. И комѡ шт нѡх прилѡчит се прѣжде смрътъѡ, а прѣдалнка въ нѡх да нѣст, нѡ да ест учина штакшим, а прѣдалнка въ нѡх да нѣст.

Свѣдѣтели: жъпан Драгомїр Манев, жъпан Нѣгоє Борчев, жъпан Драгич Стонкок, жъпан Бнитлѡ Флорескѡл, жъпан Прѣвѡ велики дворник, жъпан Станко логофет, Данѡл комис, Еладислав спатар, Дѡмитрѡ пѡхарник, Ялѡ столник, Станко вистнїар, Нѣг и Родѡ страторници.

Язѡ Стан граматник писаѡ ѡ град Бърѡрици, мѡсеца април кѡ, въ лѣт хсѡчѡ.

† Іѡ Елад конвода, мнѡстїѡ Божїѡ господинѡ.

¹ Loc alb.

² În loc de: « Neagoe al Borcii ».

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Bîrul cu fiii săi, anume Bucșe pitarul și Voico și Mînea și Vlad și Stait și Voina și nepotului său Badea și vărului primar al lui Bîrul, anume Bucur, ca să le fie la Marotin ce le este veche și dreaptă ocină și Dvorsca toată și Polovinele, pentru că au cumpărat de la jupanița Vladaia, pentru 400 aspri. Și iarăși, lui Stait cu fiii săi să le fie la Marotin ce le este veche și dreaptă ocină. Și domnia mea le-am iertat calul.

De aceea, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și ohabă, lor și filor lor și nepoților și strănepoților lor. Și căruia dintre dînșii i se va întîmpla mai înainte moarte, iar prădalica la dînșii să nu fie, ci să fie ocina a celor rămași, iar prădalica la dînșii să nu fie.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Vintilă Florescul, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Vladislav spătar, Dumitru paharnic, Alb stolnic, Staico vistier, Neag și Rodea stratornici.

Eu, Stan gramatic, am scris în cetatea București, luna aprilie 25, în anul 6997 <1489>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCXCIX/1.
Orig., perg. (16,5×36), pecete timbrată, căzută.
EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 195—196.

1489 (6997) iunie 20, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Milco stolnic și rudelor sale mai multe sate și părți de sate.

† Întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și blagocestivul și iubitoriul de Hristos însumi stăpînitor, Io Vladul voievod și domn, feciorul marelui Vladu voievod, cu mila lui Dumnezeu și cu dumnezăesc dar, stăpînind și domnind toată Țara Rumânească, încă și laturilor plaiurilor Almașului și Făgărașului herțeg. Bine am voit domnia mea dintru a mea bunăvoință, cu curată și luminată inimă a domniei mele și am dăruit acest întru tot cinstit și bine închipuit și prea cinstit, care iaste preste toate cinstitele daruri, acest hrisov al domniei mele, boeriului și dregătoriuului domniei mele, jupan Milco stolnicul și jupaniței lui, Ancăi, și fiului lor, Danciul, și altor fii, cîți Dumnezeu le va dăruia sau feciori

sau fete și frațini-său, jupan Stanciului canatnicul și feciorilor lui, cîți Dumnezeu îi va dărui și fratelui jupaniței Ancăi, Stanislav și cu feciorii lui, ca să le fie lor moșie a șasă parte din Curtișoara și a șasă parte din...¹ și a șasă parte din Bălteni și a șasă parte din Dobrotin și a șasa parte din Fîntîna Fagului; pentru că au ajuns jupan Milco stolnicul cu dreapta lui slujbă de la Basarab voievod. Și iar le-au cumpărat de la Basarab voievod drept doi cai buni.

După aceea, le-au cumpărat și de la domniia mea, drept un cal bun, turcescu.

Și iar satele anume: Iașii toți de la Olteți și Morânglavii, pentru că sînt moșii de moștenire lui Stănilav și surori sale, jupaniței Ancăi și Spinișorul Toménilor, pentru că jumătate din Spinișor iaste moșie bătrînă de moștenire lui Stănilav și surorii sale, jupaniței Ancăi, iar altă jumătate au fost a unchiu-său Radul Solcea. Și așa s-au rădicat Radu Solcea, de au vîndut moșiiia Tatului gramaticu. Iar fratele jupaniței Ancăi, Stănilav și cu alți frați ai lui au cumpărat-o de la Tatul gramaticul, drept aspri 600 și domnii mele au dat un cal.

Și iar să le fie un țigan, anume Mihu cu copiii lui, pentru că au venit înaintea domnii mele jupan Stănilav, de s-au așezat cu gineri-său, jupan Milco stolnicu și cu soru-sa, jupanița Anca, pe toate satele lui și pe toate moșiile ce sînt mai sus-scrise. Și domniea mea le-am ertat calul.

Pentru aceasta, le-am dat domniia mea, ca să le fie întru moștenire și ohabnice lor și feciorilor lor, nepoților și strenepoților lor. Și oricăruia dintr-înșii mai nainte i se va întîmpla moarte, moșiile să fie celor ce au rămas, iar vînzare între ei să nu fie, pînă cînd să va afla un copil din sămînța lor. Și de nimenea să nu să clătească, după porunca domnii mele.

Și să fie în pace de vama oilor și de vama porcilor și de găleată și de albinărit și de tălpi și de cositul fînului și de fumărit și de podvoaze și de vinerici. Și niminea să nu cutéze a-i bîntui: nici judecători, nici birari, nici globnici, nici dregătorii domnii mele, carii sînt din casa domnii mele, nici curténii, nici podvodnicarii, nici altul niminea.

Pentru căci, care să va ispiti a-i învălu sau a-i bîntui sau a-i trage, ficine din boeri sau din dregători sau din slugile cele trimise după milostenie și după lucrurile domnii mele, măcar cît iaste un păr, unul ca acela va avea a lua mare răutate și urgie de către domniia mea, ca un necredincios și călcătoriu și rușinătoriu aceștii porunci a domnii mele. Și într-alt chip nu va fi, după zisa domnii mele.

Pus-am și blestem domniia mea: după moartea domnii mele, pre cine va alege domnul Dumnezeu a fi domn Țării Rumânești au din rodul inimii domnii mele sau din neamul domnii mele sau, după păcatele noastre, dintr-alt neam,

---

¹ Loc alb.

de va cinsti și va întări și va înnoi aceste mai sus scrise, pre acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l cinstească și să-l păzească în domnia lui; iar de nu va cinsti și nu va întări și nu va păzi și nu va înnoi aceste a noastre mai sus scrise, ci le va strica, pre acele domnul Dumnezeu să-l strice pre el și să-l calce și să-l rușineze pre el, în domnia lui și să-l bată pre el, aici trupește, iar în veacul ce va să fie, sufletul lui. Și să-i fie pîrîșe preacurata maica lui Dumnezeu, la înfricoșatul județ, unde nu iaste fățarie și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți jidovi, carii au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru, Isus Hristos și au zis: singele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, care iaste și va fi în veci, amin.

Iată și mărturii am pus domniea mea: jupan Dragomir al Manei și jupan Neagoe al Borcei și jupan Drăghici Stoicovici și jupan Barbul Craiovescul și jupan Pîrvul vel vornic și jupan Staico logofătul și Danciul comisul și Alb stolnicul și Dumitru paharnicul și Vlădislav spatariul și Staico vistierul și Neagul și Rodea postelnicii.

Și gramaticul Mihai, carele am scris în cetatea Bucureștii în scaun, în luna lui iunie 20 zile, la leatu 6997 <1489>, indictionul al 7.

Io Vladul voevod.

Academia Republicii Socialiste România, ms. 5722 f. 5v.—7.

Trad. din 1812.

EDIȚII. Trad. Ionașcu, *Doc. Morunglavu*, 290—292; *Panaïtescu*, 377—379; *D.I.R.*, B., 196—197.

218

1489 (6997) iulie 4.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satul Crețești și parte din Rădinești.

† Многостямам Божи ум, Io Влад воевода и господинъ въсен земли Уггров-владхиское, сынъ Блада великаго воевода. Дават господство ми сие повелѣние господствъ ми съвзем господство ми, Бѣкше и брат мѣ Данъ и съ сынови им и братъчед им Слъвѣю и Нѣгое и Радѹль и Стан и съ сынови си и децъ им Стан съ сынови си и аниесе им ѡт сестрѣ, Шербан и Стънналь и Ѣпрѣ и Станчѣл и съ сынови им и Бѣкѣрѣ и брат мѣ Манѣ съ сынови им и Стоа и брат мѣ Къзан съ сынови си и братъчед им, Радѹль, съ сынови си, яко да им ест ѡ Рѣдненици третѣ дел понеже га покѣпише ѡт Шербѣ за тѣ аспри и господство ми кон един. И Крецѣци въси, понеже им сѣт учинѣ дѣдинѣ. Яли да ест Бѣкше и брат мѣ Дан съ сынови си и братъчед им Слъвѣю и Нѣгое и Радѹль и Стан съ сынови им и децъ им Стан съ сынови си и аниесе им ѡт сестрѣ, Шербан и Стънналь

и Ѡпрѣ и Станчѣла и съ сынови им над трети дѣлѣ въ Рѣдинаци. И пакѣ Бѣкше и братъ мѣ Дан и съ сынови си и днѣсе им въ сестрѣ, Шербан и Стѣнилъ и Ѡпрѣ и Станчѣла и съ сынови им и Бѣкѣр и братъ мѣ Манѣ съ сынови си и Стоѣа и братъ мѣ Кѣзан съ сынови си и братѣчед им Радулъ съ сынови си да сѣт над Креѣци.

Бого радѣ им даде и господство ми да им сѣт въ очинѣ и въ охлѣбѣ и ни въ когоже непотѣкновѣно.

Скѣдетѣлне: жѣпан Драгомир Манев, жѣпан Нѣгоѣ Борчев, жѣпан Драгич Стоикев, жѣпан Пѣвѣла велики дворник, жѣпан Станко логофѣт, Данчѣла комис, Владѣслав спатар, Дѣмитрѣ пѣхарник, Ялѣвъ столник, Станко вистниар, Нѣг и Родѣ страторници.

И азъ, граматикѣ Стан, писахъ, мѣсеца юлиа дъ днѣхъ, въ лѣтѣ 6997, сѣчѣзъ.

† Io Vlad voievod, milostiv Bostiv gospodinv.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele lui Bucșa și fratelui său Dan și cu fiii lor și cu verii lor, Slăveiu și Neagoe și Radul și Stan și cu fiii lor și unchiului lor, Stan, cu fii săi și nepoții lor de soră, Șerban și Stănilă și Oprea și Stanciul și cu fii lor și lui Bucur și fratelui său Manea cu fii lor și Stoia și fratele lui, Căzan, cu fiii lor și vărul lor, Radul, cu fii săi, ca să le fie la Rădinești a treia parte, pentru că au cumpărat-o de la Șerbu, pentru 300 aspri și domniei mele, un cal. Și Crețeștii toți, pentru că le sînt ocină dedină. Însă să fie Bucșa și fratele său Dan cu fii săi și verii lor, Slăveiu și Neagoe și Radul și Stan cu fii lor și unchiul lor, Stan, cu fii săi și nepoții lor de soră, Șerban și Stănilă și Oprea și Stanciul și cu fii lor peste a treia parte din Rădinești. Și iarăși Bucșa și fratele său Dan și cu fii săi și nepoții lor de soră Șerban și Stănilă și Oprea și Stanciul și cu fii lor și Bucur și fratele său Manea cu fii săi și Stoia și fratele său Căzan cu fii lor și vărul lor, Radul, cu fii săi, să fie peste Crețești.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Vladislav spătar, Dumitru paharnic, Alb stolnic, Staico vistier, Neag și Rodea stratornici.

Și eu, Stan gramatic, am scris în luna iulie 4 zile, în anul 6997 <1489>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După P. P. Panaitescu, *Doc. Țării Românești*, p. 380—381.

Orig., perg., pecete aplicată, căzută. (Acte Pleșoianu).

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 198.

1489 (6997) august 3.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanislav cu frații săi și lui Cîrstea birarul jumătate din satul Grădiștea și trei pătrimi din satul Runtea.

† **И** **В**л**а**д **в**о**и**е**в**о**д**а **и** **г**о**с**п**о**д**и**н**ь** **в**ъ**с**е**н** **з**е**м**л**и** **У**г**р**о**в**л**а**х**и**н**с**к**о**н. **Д**а**в**а**т** **г**о**с**п**о**д**с**т**в**о **м**и **с**и**е** **п**о**к**ъ**л**е**н**и**е** **г**о**с**п**о**д**с**т**в**а **м**и **С**т**а**н**и**с**л**а**в**о**у** **с**ъ **с**ы**н**о**в**и **с**и **и** **с**ъ **б**р**а**т**и**я **с**и, **Н**е**г**о**т**а **и** **Д**а**н** **и** **с**ъ **с**ы**н**о**в**и **н**и**м** **и** **К**р**ъ**с**т**е **в**и**р**ч**и**о**у**а**ш** **с**ъ **с**ы**н**о**в**и **с**и, **п**а**к**о **д**а **н**и**м** **е**с**т** **Г**р**а**д**и**щ**е** **п**о**л**о**в**и**н**а **и** **п**о**л**о**в**и**н**а **в**т **Р**о**у**н**т**ѣ **и** **в**т **д**р**у**г**а** **п**о**л**о**в**и**н**а **ч**е**т**е**р**ъ**т**и **д**е**л**. **И**л**и** **С**т**а**н**и**с**л**а**в** **с**ъ **с**ы**н**о**в**и **с**и **и** **с**ъ **б**р**а**т**и**я **с**и, **Н**е**г**о**т**а **и** **Д**а**н**, **д**а **с**ъ**т** **н**а**д** **п**о**л**о**в**и**н**а **в**т **Г**р**а**д**и**щ**е**, **п**о**н**е**ж**е **н**и**м** **е**с**т** **с**т**а**р**а** **и** **п**р**а**в**а** **в**ч**и**н**а**, **и** **н**а**д** **п**о**л**о**в**и**н**а **в**т **Р**о**у**н**т**ѣ, **п**о**н**е**ж**е **п**о**к**ъ**п**и**ш**е **в**т **Д**а**н** **в**т **П**л**о**с**к**а **з**а **ѹ** **а**сп**р**и. **И** **п**а**к**и **К**р**ъ**с**т**ѣ **в**и**р**ч**и**о**у**а **д**а **е**с**т** **т**о**к**м**о** **н**а**д** **ч**е**т**е**р**ъ**т**и **д**е**л** **в**т **д**р**у**г**а** **п**о**л**о**в**и**н**а **в**т **Р**о**у**н**т**ѣ, **п**о**н**е**ж**е **п**о**к**ъ**п**и **в**т **Б**о**д**ѣ **з**а **с**ъ **а**сп**р**и **и** **в**т **б**р**а**т**и**е **Б**о**д**е**в**и. **И** **г**о**с**п**о**д**с**т**в**о **м**и **д**а**д**о**ш**е **к**о**н**.

То**г**о **р**а**д**ѹ, **н**и **д**а**д**о**х** **г**о**с**п**о**д**с**т**в**о **м**и **д**а **н**и **е**с**т** **в**ъ **в**ч**и**н**ѧ** **и** **в**ъ **в**х**а**б**ѧ**, **д**о**к**л**е** **с**е **к**е **н**а**н**т**и** **е**д**н**о **д**е**т**е **в**т **н**и**х** **с**е**м**е. **И** **н**и **в**т **к**о**г**о**ж**е **п**о**т**ъ**к**н**о**в**е**н**н**о, **п**о **в**о**и**з**м**о **г**о**с**п**о**д**с**т**в**а **м**и.

Св**е**д**е**т**е**л**н**е: **ж**о**у**п**а**н **Д**р**а**г**о**м**и**р **М**а**н**е**в**, **ж**ъ**п**а**н** **Н**е**г**о**е** **Б**о**р**ч**е**к, **ж**ъ**п**а**н** **Д**р**а**г**и**ч **С**т**о**н**к**о**в** **ж**ъ**п**а**н** **П**р**ѣ**в**ѧ** **д**в**о**р**н**и**к**, **ж**ъ**п**а**н** **С**т**а**н**к**о **л**о**г**о**ф**е**т**, **Д**а**н**ч**ѧ** **с**о**м**н**е**, **И**л**е**в **с**т**о**л**н**и**к**, **Д**с**м**и**т**р**ѧ** **п**е**х**а**р**н**и**к, **С**т**а**н**к**о **в**и**с**т**н**и**а**р, **Б**л**а**д**ѧ**с**л**а**в** **с**п**а**т**а**р, **Р**а**д**у**л**ь **и** **Н**е**г** **п**о**с**т**е**л**н**и**ц**и.

Изъ, **Ч**е**с**к**ѧ**ц**и**, **п**и**с**а**х**, **в**ъ **л**ѣ**т** **ѧ**с**ц**ѧ, **м**ѣ**с**е**ц**а **а**в**г**у**с**т **г**, **п**о**н**е**д**е**л**н**и**к.

† **И** **В**л**а**д **к**и**е**к**ѧ**д**а**, **м**н**о**с**т**ѧ **Б**о**ж**ѧ **г**о**с**п**о**д**и**н**ь**.

† **Io** **Vlad** **voievod** **și** **domn** **a** **toată** **țara** **Ungrovlahiei**. **Dă** **domnia** **mea** **această** **poruncă** **a** **domniei** **mele** **lui** **Stanislav** **cu** **fiii** **săi** **și** **cu** **frații** **săi**, **Neagotă** **și** **Dan** **și** **cu** **fiii** **lor** **și** **lui** **Cîrstea** **birarul** **cu** **fiii** **săi**, **ca** **să** **le** **fie** **Gradiștea** **jumătate** **și** **jumătate** **din** **Runtea** **și** **din** **cealaltă** **jumătate**, **a** **patra** **parte**. **Însă** **Stanislav** **cu** **fiii** **săi** **și** **cu** **frații** **săi**, **Neagotă** **și** **Dan**, **să** **fie** **peste** **jumătate** **din** **Gradiște**, **pentru** **că** **le** **este** **veche** **și** **dreaptă** **ocină** **și** **peste** **jumătate** **din** **Runtea**, **pentru** **că** **au** **cumpărat** **de** **la** **Dan** **din** **Plosca**, **pentru** **400** **aspri**. **Și** **iarăși** **Cîrstea** **birarul** **să** **fie** **numai** **peste** **a** **patra** **parte** **din** **cealaltă** **jumătate** **din** **Runtea**, **pentru** **că** **a** **cumpărat** **de** **la** **Bodea**, **pentru** **200** **aspri** **și** **de** **la** **frații** **lui** **Bodea**. **Și** **domniei** **mele** **au** **dat** **un** **cal**.

De **aceea**, **le-am** **dat** **și** **domnia** **mea**, **ca** **să** **le** **fie** **de** **ocină** **și** **de** **ohabă**, **pînă** **cînd** **se** **va** **afla** **un** **copil** **din** **seminția** **lor** **și** **de** **nimeni** **neatins**, **după** **porunca** **domniei** **mele**.

Martori: **jupan** **Dragomir** **al** **lui** **Manca**, **jupan** **Neagoe** **al** **lui** **Borcea**, **jupan** **Draghici** **al** **lui** **Stoica**, **jupan** **Pîrvul** **vornic**, **jupan** **Stoico** **logofăt**, **Danciul**

comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Staico vistier, Vladislav spătar, Radul și Neag postelnici.

Eu, Ceucuț, am scris în anul 6997 <1489> luna august 3, luni.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CLXX/4.

Orig., perg. (15,5×28,5), pecete aplicată, căzută.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 163.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 381—382. Trad. *D.I.R.*, B., 198—199.

220

1489 (6998) septembrie 11, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora părți de ocină la Nănișești, mai multe vie și balta Pirotul.

† Въ законѣ повелѣ господъ Богъ сыномъ Израелевомъ да на всѣхъ лѣто десетстковати, елика еще стезет, и съ вѣдеще богоносни шци и апостоли свѣты съвѣщаше на помощи и на благодѣтелство дѣшамъ нашимъ и прѣдаше намъ, послѣднимъ чедомъ нхъ, шен молитвож и бденнемъ и постымъ, шен мнлостїнеж и покаяннемъ, шгрѣбати се шт всѣхънхъ заъ съ всѣхъкожъ вѣрожъ штвержденнемъ да готови бждемъ шсаншати шн гласъ: „Прїидѣте къ мнѣ всѣи трѣждащїхъ се, и шверѣмѣнени и азъ шпокожъ ви, възмѣте нго мое на себе и нащчїте се шт мене, іако кроткъ есмъ и смѣренъ срѣдцемъ и швершете поконъ дѣшамъ вашимъ, нго бо мое благо ест и вѣрме мое легко ест. Прїидѣте благословени штца моего и наслѣдшїте се шготованное вамъ царство шт сложенна мира, въззаклахъ бо се и дасте ми шсти, въззакжедахъ се и напоште ме, страненъ бехъ и възведосте ме, болъи бехъ и посѣтиште ме, въ темници бехъ и прїидосте къ мнѣ.

Сеже и азъ, благоверни и благочестиви и Христолюбиви и самодръжавни, Іо Владъ конвода и господинъ, сынъ великаго Влада конводе, мнлостїумъ Божиумъ и Божиумъ дарованнемъ, швладашшїмъ и господствшшїмъ въсежъ землежъ шгровлашїнскожъ, ещеже и запланинскимъ странамъ, Ямлашъ и Фаграшъ шерцегъ. Ревнше последствовати древнимъ царемъ и господамъ еже земна въ благодѣтелствѣ мирнѣ прѣповодише и небесномъ царствыю сподобише се, вѣмже іако всѣи любещимъ Бога всѣхъ поспѣеще въ благое, мѣдростъ бо пѣтъска смрътъ, а мѣдростъ дѣшшена живот и мир.

Шна възпомѣнъ господство ми и слово Давида пророка и царѣ глаголюща: „Блаженни имже штпшстише се незаконни и имже прикрише се грѣшн, блаженъ мѣж емъ же невѣмѣнитъ господъ грѣха“. И пакн: „Имже швразомъ жаелетъ еленъ на источники водни, а шще жаелетъ дѣша моа къ тебѣ, Боже“.

Шще възделѣхъ господства ми къ шрамъ и свѣтое шеншѣан прѣчнстые владичице наше Богородице и прїсно дѣвѣи Марїи и славное ея шспенне, монастырш

Говоре и штцѣ егѣменѣ, кѣр Дорочен и въсемъ паже ш Христѣ братне живѣшимъ въ свѣтѣмъ место тон, тако да имъ естъ въ подрѣчне село на вѣтна Тополовѣ, ѣ Нѣнишеци, делъ Билевъ, варе колико естъ вилла шчина Билева, понеже ю кѣпи господство ми штъ Билѣ за хѣу аспрѣ. Потомъ вчиннѣ господство ми две воденице и приложнѣ господство ми шчина Билева сва и съ воденицами да сѣтъ свѣтомъ монастырѣ, да сѣтъ къ пицѣ братнѣмъ и къ вѣчное въспоминанне родѣтелѣмъ господства ми и господствѣ ми и чедѣмъ господства ми.

И пакн да имъ естъ ѣ Мирнашци шчина Спринтенова, варе коли мѣ естъ вилла дѣдина, понеже ю кѣпи егѣменъ Дорочен и съ братнѣмъ штъ Радѣла штъ Бѣшци за Ѩ аспрн.

И пакн да имъ естъ ѣ Нѣнѣшеци делъ Страва, колико мѣ естъ шчина дѣдина, понеже ю кѣпи егѣменъ Дорочен съ братнѣмъ штъ Страва за хѣу аспрѣ, тако х аспрѣ платише, а ѡ аспрѣ нѣ прости Страва свѣтомъ монастырѣ, за радѣ да има и шн паметъ ѣ свѣти монастыр и да се зове чловѣкъкъ свѣтомъ монастырѣ.

И пакн да имъ естъ виноградъ попѣ Илѣѣн штъ Яргнш, цо естъ конъ виноградъ свѣтомъ монастырѣ, понеже ю кѣпи егѣменъ Дорочен съ братнѣ штъ сынови попѣ Илѣѣн, штъ Кирка и штъ братнѣ мѣ за Ѩ аспрѣ. И пакн да имъ естъ виноградъ Степановъ, ере ю кѣпи егѣменъ Дорочен съ братнѣ штъ Степанъ за Ѣ аспрѣ, та нѣ приложише свѣтомъ монастырѣ.

И пакн да имъ естъ блата зовоми Пиротъ, ере ю естъ далъ жѣпанъ Ялевъ спатаръ, да естъ въ шчинѣ свѣтомъ монастырѣ и къ пицѣ братнѣмъ и къ вѣчное въспоминанне емѣ и родѣтелѣмъ емѣ и братнѣмъ.

Сега радѣ имъ дадохъ и господство ми тако да имъ сѣтъ въ шчинѣ и въ шхабѣ и ни штъ когоже шпотѣкновено, по шризмѣ господства ми, почекши штъ шечниго вама, штъ свинниго вама, штъ пчеларства, штъ кѣбларства, штъ днжмѣ, штъ сенокосна, штъ вода, штъ подвода, штъ талпи, рекши штъ въсеѣ слѣжбаѣ и дѣжбаѣ, малнѣ же и велицеѣ, елико се находитъ въ самодрѣжавнои земли и швласти господства ми. И никто да не смѣетъ бантовати, ни сѣдци, ни бирчѣи, ни винаричи, ни ни никто штъ слѣгахъ и практиলেখъ господства ми, послаемнѣ по милостѣхъ и по работѣхъ господства ми, понеже кто се ви покѣсилъ бантовати или позабакити, аще и класъ еднн, то таковаго чловѣка иматъ въспрѣти келико зло и шргѣю штъ господство ми, како неверникъ и прѣстѣпникъ и посрамителъ шнемѣ повелѣннѣ господства ми.

Ещеже и закланнѣ постѣвакетъ господства ми: по смрѣти господства ми, кого избереѣтъ господъ Богъ бити господинѣ Клашконъ Земанъ или штъ срѣдечнаго плода господства ми или штъ сѣродникъ господства ми или, по грѣсеѣхъ нашнѣхъ, штъ шнопламеникъ, да аще почететъ и понокитъ и штверѣдитъ шне повелѣннѣ господства ми, того господъ Богъ да почететъ и сѣхранитъ, штверѣдитъ въ господствѣ его; аще ли разоритъ и попереѣтъ и расниетъ, того господъ Богъ да попереѣтъ и посрамитъ и шкнетъ его здѣ теломъ, а въ бѣдѣшнѣхъ вѣцѣ дѣша его и да иматъ шчестнѣ съ Иудѣи и съ Ярѣемъ и съ шнемъ възѣвшими на господа Бога и спаса

нашего, Исуса Христа, крък его на них и на чедѣх ихъ, еже ест и бѣдетъ въ вѣки, амѣнъ.

Свѣдѣтели: жьпан Драгомир Мланек, жьпан Нѣгоє Борчек, жьпан Драгич Стонокє, жьпан Прѣва велики дворник, жьпан Станко логофет, Данчюл комис, Явѣ столник, Димитрѣ пѣхарник, Блѣдислав спатар, Станко кистинар, Нѣг и Радулѣ страторники.

И азъ, граматѣк Радулѣ, еже писахъ къ столни градъ Бѣскрещи, мѣсеца септемкринъ аї днь, въ лѣтѣ х҃сци, индиктїонъ и.

† Іу Владъ влекѣда, милостїа Божїа господнѣ.

† În lege a poruncit Dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuală din cîte agonisesc și aceasta știind părinții purtători de Dumnezeu și apostoli sfinți, au sfătuit pentru ajutorul și pentru binefacerea sufletelor noastre și ne-au lăsat nouă, ultimilor fii ai lor, ca unii cu rugăciune și priveghere și post, alții cu milostenii și pocăință, să ne curățim de tot răul, cu toată credința și întărirea, să fim gata să auzim acel glas: « Veniți către mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni, luați asupra voastră jugul meu și învățați-vă de la mine, că sînt blind și smerit cu inima și veți afla pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun și povara mea este ușoară. Veniți binecuvîntații părintelui meu și moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii, căci am flămînzit și mi-ați dat să mănînc, am însetoșat și mi-ați dat să beau, strein am fost și m-ați primit, bolnav am fost și m-ați îngrijit, în temniță am fost și ați venit la mine».

Iată și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. Rîvnind să urmez vechilor împărați și domni care au cîrmuit cele pămîntești cu pace în binefaceri și s-au învrednicit de împărăția cerurilor, știm și că tuturor iubitorilor de Dumnezeu toate li se îndreaptă în spre bine, căci înțelepciunea trupească este moarte, iar înțelepciunea duhovnicească este viață și pace. Acestea amintindu-și domnia mea și cuvîntul lui David proorocul și împăratul, care spune: « Fericți cei cărora li s-au iertat fărădelegile și cărora li s-au acoperit păcatele, fericit bărbatul căruia domnul nu-i socotește păcatul». Și iarăși: « În ce chip dorește cerbul izvoarele de apă, astfel dorește sufletul meu către tine, Dumnezeule».

Astfel, a dorit domnia mea către hramul și sfîntul locaș al preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvita ei uspenie, mănăstirea Govora și părintelui egumen chir Dorotei și tuturor celor în Hristos frați ce trăiesc în acel sfînt loc, ca să le fie în stăpînire satul de la gura Topolovului în Nănișești, partea lui Bilă, oricît a fost ocina lui Bilă, pentru că a cumpărat-o domnia mea de la Bilă, pentru 1400 aspri. După

aceea am făcut domnia mea două mori și am dăruit domnia mea ocina lui Bilă toată și cu morile, ca să fie a sfintei mănăstiri, să fie de hrană fraților și de veșnică pomenire părinților domniei mele și domniei mele și copiilor domniei mele.

Și iarăși să le fie în Mirilești ocina lui Sprinten, oricît i-a fost dedină, pentru că a cumpărat-o egumenul Dorotei și cu frații de la Radul din Băești, pentru 700 aspri.

Și iarăși să le fie la Nănășești partea lui Straoa, oricît i-a fost ocină, dedină, pentru că a cumpărat-o egumenul Dorotei cu frații de la Straoa, pentru 1400 aspri; astfel 600 aspri au plătit, iar 800 aspri i-au iertat Straoa sfintei mănăstiri, pentru ca să aibă și el pomenire la sfînta mănăstire și să se numească omul sfintei mănăstiri.

Și iarăși să le fie via popii Alexie din Arghiș, care este lîngă via sfintei mănăstiri, pentru că a cumpărat-o egumenul Dorotei cu frații de la fiii popii Alexie, de la Chirca și de la frații lui, pentru 700 aspri. Și iarăși să le fie via lui Stepan, căci a cumpărat-o egumenul Dorotei cu frații de la Stepan, pentru 400 aspri, de au adăogat-o sfintei mănăstiri. Și iarăși să le fie balta numită Piroț, căci a dat-o jupan Alb spătar, să fie de ocină sfintei mănăstiri și de hrană fraților și de veșnica lui pomenire și a părinților și a fraților lui.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijmă, de cositul fînului, de cărături, de podvoade, de talpe, adică de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte se află în țara de sine stătătoare și în stăpînirea domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeț, nici birari, nici vinăriceri, nici nimeni altul dintre slugile și dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i prigonească sau să-i împiedice măcar și cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l calce și să-l batjocorească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Vlădislav spătar, Staico vistier, Neag și Radul stratornici.

Și eu, Radul gramatic, care am scris în cetatea de scaun București, luna septembrie 11 zile, în anul 6998 <1489>, indiction 8.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 74 (Govora VII/2).

Orig., perg. (49×39), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1854; altă trad. ibidem, ms. 234 f. 127v.—130.

Copie slavă ibidem, ms. 706 f. 8—9v.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/71.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 341—343, sub 1490. Slav și trad. *Panaitescu*, 383—388.

Trad. *D.I.R.*, B., 199—201.

221

1489 (6998) octombrie 2, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Fărcășești și cu moara.

† Милостивум Божіум, Іу Влад воєвода и господинъ вѣсон земли Угрово-влахійскон, сынъ Влада великаго воєводе. Дават господство ми сѣе повелѣніе господства ми свѣтомъ монастырѣхъ ут Тисмена, храмѣхъ и шентели прѣсвѣтѣхъ владичице нашеш Богородици и присно дѣвѣ Маріи и чьстнааго и славнааго ея ѡспеніе и божественнимъ инокомъ шбреташимъ се въ свѣтѣхъ шбитѣли сен, іако да имъ ест село зовомо Фжркъшеци вѣси и воденица¹, понеже ихъ кѡпише ут жѡпана Дана ключара за хъ аспри.

Бого радѹ имъ дадохъ и господство ми, да имъ ест въ шчинѣхъ и къ шхамѣхъ и ни ут когоже непотжкнокено, по шризмѣ господства ми.

Свѣдѣтелие: жѡпан Драгомир Манев, жѡпан Нѣгоє Борчев, жѡпан Драгич Стонок, жѡпан Прѣвѣа велики дворник, жѡпан Станко логофет, Владіслав спатаръ, Станко вистіар, Ялевъ столник, Димитрѣхъ пѣхарник, Данчюл комис, Нѣг и Радѹл постеланици.

Драгон писахъ въ лѣтѣ хъщци, шхтомкріа ѣ днь, въ настолни градѣ Бѣскрешѣ.

† Іу Влад вивешада, милостивум Божіум господинъ.

¹ Cuvintele: « и воденица » sînt un adaos marginal.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Tismena, hramul și lăcașul preasfintei noastre stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei și slăvitei ei uspenii și dumnezeieștilor călugări ce locuiesc în acel sfînt locaș, ca să le fie satul numit Fărcășești toți și moara ¹, pentru că le-au cumpărat de la jupan Dan clucer, pentru 2000 aspri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Staico vistier, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Danciul comis, Neag și Radul postelnici.

Drăgoi am scris, în anul 6998 <1489> octombrie 2 zile, în cetatea de scaun București.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 75 (Tismana LXXVIII/153).

Orig., perg. (22×25), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1847; alte traduceri ibidem, mss. 330 f. 426 și 337 f. 453v.—454.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/72.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaiteșcu*, 388—389. Trad. *D.I.R., B.*, 201. Facs. *D.I.R., B.*, 376.

1490 (6998) ianuarie 7.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Ceaurii, în urma unei judecăți.

† Милостивым Божиим, Іо Влад воєвода, сынъ Влада великаго воєвода. Дават господство ми сие повелѣние господства ми свѣтомъ монастырѣ Тисмене, храмъ прѣчистина владичице наше Богородице и приснодѣвѣи Марии и славнаго ея успеніе и чеснчишомъ шцѣ кир Маѳею и въсемъ также ш Христе братне, тако да им сѣт Чеѣрѣи въси, понеже им сѣт стара и права шчина. Тако се подиже Петръ, тако се закле съ вѣ болѣри, та им съе долни хотар. Потомъ пакн се подиже старецъ Маѳею, та се закле съ кѣ болѣри, тако им дадоше хотар шт здола, шт гдѣ излѣзе Рѣщина шт Пологъ дори докле ѡдаре ѡ Жѣлю.

Сего радѣ им даде и господство ми, тако да им ест въ шчина и въ шхаба и ни шт когоже непотѣкновено, по шризмѣ господство ми.

¹ Cuvintele: « și moara » sînt un adaos marginal.

СВЕДЕТЕЛЕН: ЖЪПАН Драгомир Манев, ЖЪПАН НѢГОЕ Борчев, ЖЪПАН Драгич
Стонков, ЖЪПАН Прѣвѣла велики дворник, ЖЪПАН Станко логофет, Данчѣла комис,
ЯЛЕВЪ столник, ДИМИТРОВЪ ПЕХАРНИК, ВЛАДИСЛАВ СПАТАР, СТАНКО ВИСТИГАР, НѢГЪВЪ И
РАДУЛАЪ СТРАТОРНИЦИ.

И азъ, граматникъ Стан, еже писахъ, мѣсеца генаріа 3 днь, въ лѣтѣ х^сци.
† Іу Влад вквевда, милостѣмъ Божіамъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod, fiul marelui Vlad voievod.
Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri Tismena,
hramul preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară
Maria și slăvitei ei uspenii și preacinstului părinte chir Matei și tuturor celor
în Hristos frați, ca să le fie Ceurăi toți, pentru că le sînt veche și dreaptă
ocină. Astfel s-a sculat Petre, de a jurat cu 12 boieri și le-a luat hotarul de
jos. După aceea, iarăși s-a ridicat starețul Matei de a jurat cu 24 de boieri,
astfel i-au dat hotarul de jos, de unde se desparte Rugina de Polog, pînă unde
dă în Jiu.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și
de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan
Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul
comis, Albu stolnic, Dimitru paharnic, Vladislav spătar, Staico vistier, Neagu
și Radul stratornici.

Și eu, Stan gramatic, care am scris, luna ianuarie 7 zile, în anul 6998 <1490>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 76 (Tismana XXXVII/1).

Orig., perg. (18 × 29), pecete timbrată.

Cu o trad. din 1846; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 396, 336 f. 79 și 711 f. 135v.—136.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/73.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 66; Spicuitor, III (1924), 30—32;

Berechet, *Procedura*, 90—91; Panaitescu, 389—390. Trad. *Mag. ist.*, I (1845), 210;

D.I.R., B., 201—202. Facs. *D.I.R.*, B., 377.

223

1490 (6998) martie 24, București.

*Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Dohiar de la Athos un obroc
anual de 3000 aspri.*

† Иже еанци дѣхомъ Божіимъ водимъ сѣт, си сѣт синове Божіи, икоже рече
божественни апостолъ. Емѣже въ слѣдъ текѣще иже правделюбителие блаженни
и на гласъ радоканна слышавше, егоже приснои слышетъ: „Прѣидѣте благословенни шѣца

МОЕГО НАСЛѢДШИТЕ ЗГОТОВАННОЕ ВАМ ЦАРСТВО ШТ СЛОЖЕННА МИРА“ И ПРОЧАА. ИЖЕ И АЗЪ, БЛАГОВЕРНИ И БЛАГОЧЕСТИВИ И ХРИСТОЛЮБИВИ И САМОДРЪЖАВИ, Ю ВЛАД ВОЕВОДА И ГОСПОДИНЪ, СИНЪ ВЕЛИКАГО ВЛАД ВОЕВОДЕ, МИЛОСТІУМ БОЖІУМ И БОЖІУМ ДАРОВАНІЕМ, ОБЛАДАЮЩИМ И ГОСПОДСТВУЮЩИМ ВЪСЕЖ ЗЕМЛЕЖ ЗГРОВАХІНСКОЖ, ЕЩЕЖЕ И ЗАПАНЬНСКИМ СТРАНАМ ИМЛАШЪ И ФАГАРАШЪ ХЕРЦЕГ. БЛАГОПРОИЗВОЛИ ГОСПОДСТВО МИ СВОИМ БЛАГЫМ ПРОИЗВОЛЕНЕМ И ЧИСТІМ И СВѢТЛІМ СРДЦЕМ ГОСПОДСТВА МИ, ТАКО ПРОСЛАВИТИ ПРОСЛАВЛЯШАГО МЕ БОГА, НА ПРѢСТОЛѢ СВѢТО ПОЧИВШИХ РОДІТЕЛИЕ ГОСПОДСТВА МИ СЪ СЛАКОЖ ВЪЗНЕСШАГО МЕ. ЕЕ БО ВЪСПОМѢНЪХОМ БОЖЕСТВЕНА ПИСАНИА СЛЫШИЦЕ ГЛАГОЛЕЦА: „СЛИШИТЕ ШБО ЦАРІЕ И РАЗУМѢИТЕ, НАВИКНІТЕ СЪДНА КОНЦЕМ ЗЕМЛИ, ВЪНШИТЕ, ДРЪЖАЩЕН МНОЖЕСТВА И ГРЪДЯЩЕН Ш НАРОДѢХ ІАЗИК, ТАКО ДАНА БИШТ ШТ ГОСПОДА ДРЪЖАВА ВАМ И СИЛА ШТ ВИШНѢГО. ЕЕГО РАДІ ПОТЪЩАХОМ СЕ ДОНЕЛИЖЕ ЗЕМНА ПРѢПРОВАЖДАЕМ ДА И Ш БЖДЪЩИХ ПОТРЕБА БЖДЕТ НАМ ИСПРАВИТИ, ЕЛНКО ПО СИЛѢ БЖДЕТ, ЕЖЕ Ш ДШВЕННИХ ВЕЩЕХ СЪМАТРѢТИ, ТАКО ШТ БОГА ВЪСЕМ ДАНИИМ НАМ.

ЕЕГО РАДІ, ВЪСЕ СРЪДО ВЪЖДЕЛѢХ КЪ ЧЪСТНОМЪ ХРАМЪ СВѢТИМ БЕЗПЛАТНИМ АРХІСТРАТИГА МИХАИЛА И ГАВРИЛА¹, МОНАСТІРЪ ДОХІПАРЪ, ПОНЕЖЕ ПРІИДЕ ШТЕЦЪ ЕГЪМЕН КЪР ДАВИДЪ И СТАРЪЦЪ СЪУТИМНЕ И ЕРМОНАХ МАКАРИЕ И ПОНСКАШЕ ДА ПРІИМИМО СВѢТІН МОНАСТІР ДА СЕ НАЗОВЕМО ХТИТОРН И ДА ПОМАГАМО СВѢТИ МОНАСТІР, ЕЛНКО ЕСТ ВЪЗМОЖНО. ЕЕГО РАДІ МИ ГА ПРІИМИХОМ СЪ ВЪСЕМ ШЕРЪДНЕМ И ШЕЩАХОМ СЕ ДА ДОХОДЕТ БРАТНЕ ШТ СВѢТАГО МОНАСТІРА КАТАГОДИНЕ Ш ВЕЛИКИ ПОСТ, ДА СЕ ДАВАТ ШЕРОК СВѢТОМЪ МОНАСТІРЪ ПО Г ХИЛѢДН АСПРН НА ВЪСАКЪ ГОДИНЪ. ТОИ СЕ ШЕЩАХОМ ДРЪЖАТИ НЕПОТЪКНОВЕНО, ДА ЕСТ ШЕРОК СВѢТОМЪ МОНАСТІРЪ И БОЖЕСТВИМ ИНОКОМ НА ПОТРЕБЪ, ЕЛНКО ЕСТ НШЖДА СВѢТОМЪ МЕСТЪ, ДА СЕ ПОКРЕПЛѢТ, НАМЖЕ ДА ЕСТ ВЪ ВѢЧНОЕ ВЪСПОМИНАНИЕ. ЕНЕ СЕ ШЕЩАХОМ, ДОКЛЕ СМО ЖИВИ, Ш ГОСПОДСТВЪ, ДАВАТИ.

И ПО НАС, КОГО ИЗБЕРЕТ ГОСПОДЪ БОГЪ БИТИ ГОСПОДИНЪ БЛАШКОН ЗЕМЛИ ИЛИ ШТ НАШЕГО СРЪДЕЧНАГО ПЛОДА ИЛИ ШТ НАШИХ СЪРОДИК ИЛИ КТО ИКТО, КОМЪ ДАСТ БОГЪ ШТ БЛАГОЧЕСТИВИНИХ, КТО ПОНОВИТ И ШТВРЪДИТ СИИ ХРИСОВЪЛ И ШТВРЪДИТ ШЕРОК СВѢТОМЪ МОНАСТІРЪ, ТАКОЖЕ ЕСТ ЗДЕ ВЪЧНИНО, ИЛИ АЩЕ НАСТАВИТ ЕГО ДШХ СВѢТИ И АРХІСТРАТИГА МИХАИЛА И ЕЩЕ И ШТ ВИШЕ ПРИЛОЖИТИ, ТАКОВАГО ДА ПОМИЛШЕТ ГОСПОДЪ БОГЪ И ШКРѢПИТ ВЪ ГОСПОДСТВѢ ЕГО И КЪ БЖДАЩИМ ВѢЦЕ ДА ДАСТ ЕМЪ ГОСПОДЪ БОГЪ ПОЛЪЧИТИ БЛАГА ИЖЕ ШГОТОВА ЛЮБЕЦИМ ЕГО И ЕЖЕ Ш ДЕСИЖА ПРѢДСТОЯННА ГОСПОДИНА ДА СПОДОБИТ СЕ, АМИИ.

СЪ ПИСАСЕ СИ ХРИСОВЪЛ РЪКОЖ МНОГОРѢШНАГО РАДУЛА ГРАМАТИКА, МѢСЕЦА МАРТІА КД ДАНЪ, ВЪ ЛѢТ „ШЦИИ, ВЪ ГРАДЪ БШКЪРАЦИ².

† Ю ВЛАД КВЕКЪДА, МИЛОСТІЕ БОЖІА ГОСПОДИНЪ.

† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, cum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de adevăr au auzit acel fericit glas de bucurie, pe care veșnic îl aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția gătită vouă de la înteme-

¹ Cuvintele: « и Гаврила » sînt scrise între rînduri.

² Pasajul « въ лѣт . . . БШКЪРАЦИ » este scris pe marginea din dreapta a pergamentului, perpendicular pe restul textului.

ierea lumii» și celelalte. Care și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit, ridicîndu-mă cu slavă în scaunul sfîntrăposașilor părinților domniei mele. Acestea dar amintindu-mi, ascultînd dumnezeiasca scriptură, care spune: «Ascultați dar împărați și înțelegeți, cuprindeți-vă judecători ai capetelor pămîntului, auziți stăpînitori ai mulțimii și cei ce vă făliți cu noroadele limbilor, că stăpînirea voastră v-a fost dată de la domnul și puterea de la cel de sus». De aceea, străduindu-mă cît timp cîrmuim cele pămîntești să ne orînduim nevoile cele viitoare, după cît ne va fi în putere, a socoti despre lucrurile sufletești, căci toate ne-au fost date de Dumnezeu.

De aceea, cu toată inima am dorit către cinstitul hram al sfinților fără trup arhistrategi Mihail și Gavril, mănăstirea Dohiiaru, pentru că a venit părintele egumen chir David și starețul Evtimie și ieromonahul Macarie și au cerut ca să primim sfînta mănăstire, ca să ne numim ctitori și să ajutăm sfînta mănăstire, cît este cu putință. De aceea, am primit cu toată osîrdia și am făgăduit să vie frații de la sfînta mănăstire în fiecare an, în postul mare, să se dea obroc sfintei mănăstiri, cîte 3 mii aspri de fiecare an. Aceasta am făgăduit să ținem neatins, să fie obroc sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări pentru folosință, cît este nevoie sfîntului loc, ca să se întărească iar nouă să ne fie de veșnică pomenire. Aceasta făgăduim să se dea cît vom fi viu, în domnie.

Iar după noi, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii noastre sau din rudele noastre sau și oricine căruia i-ar da Dumnezeu, dintre dreptcredincioși, cine va înnoi și va întări acest hrisov și va întări obrocul sfintei mănăstiri, precum s-a făcut aici, sau dacă îl va îndemna sfîntul duh și arhistrategul Mihail, ca încă și mai mult să adauge, pe unul ca acela să-l miluiască domnul Dumnezeu și să-l întărească în domnia lui și în veacurile viitoare să-i dea domnul Dumnezeu să dobîndească bunurile pe care le-a pregătit celor ce-l iubesc și care se învrednicesc să stea la dreapta domnului, amin.

S-a scris acest hrisov cu mîna prea păcătosului Radul gramatic, luna martie 24 zile, anul 6998 <1490>, în cetatea București.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 77 (Slobozia lui Ianache I/1).

Orig., perg. (27×41), pecete atîrnată, căzută.

Cu trad. din 1915.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/74.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 202—203. Facs. D.I.R., B., 378.

1490 (6998) aprilie 12, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Dragomir satul Pîrșani.

† Милостивѣмъ Божіѣмъ, Іѡ Бладъ коевода и господинѣ въсонъ земанъ Ѣгровла-хїсконъ, сынѣ Блада великаго коевода. Даватъ господство ми снѣ повелѣніе господства ми Драгомирѣ и съ сыновѣ мѣ, яко да имъ естъ Пѣршани въсонъ, понеже кѣспѣи ѡтъ Милѣ, сына Нѣмишева, за ѡ дспри. И господство ми дадоше конъ.

Сего радї мѣ дадохъ и господство ми да мѣ естъ въ вчинѣ и въ вѣабѣ и ни ѡтъ когоже непотѣжковено, по речъ господства ми.

Грѣдѣтелѣе: жѣпанъ Драгомиръ Маневъ, жѣпанъ Нѣгоевъ Борчевъ, жѣпанъ Драгичъ Стонковъ, жѣпанъ Прѣвѣла велики дворникъ, жѣпанъ Станко логошетъ, Бладїславъ спатаръ, Станко вистнаръ, Димитрѣ пѣхарникъ, Ялевъ столникъ, Данчѣла комисъ, Нѣгъ и Родѣ страторници.

Писа ѣ градъ Бѣкѣрѣци, въ лѣтѣ хсци, мѣсеца априліе вї днѣ.

† Іѡ Бладъ великада, милостїа Божїа господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Dragomir și cu fiii lui, ca să le fie Pîrșanii toți, pentru că i-au cumpărat de la Milea, fiul lui Neamiș, pentru 800 aspri. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoie al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Staico vistier, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Danciul comis, Neag și Rodea stratornici.

S-a scris în cetatea București, în anul 6998 <1490>, luna aprilie 12 zile.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 78 (Brîncoveni V/1).

Orig., perg. (26,5×22), pecete timbrată.

Cu trad. din 1860.

Copie slavă ibidem, ms. 718 f. 26v.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/75.

EDIȚII. Slav. *Mileiic-Agura*, 341. Slav și trad. *Panaitescu*, 394—395. Trad. *D.I.R.*, B., 203, Facs. *D.I.R.*, B., 379.

1490 (6998) aprilie 12, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora bălțile Pirot și Lișteava și o gîrlă.

† Милостіум Божіум, Іу Блад конкода, сынъ Блада великаго конкоде и господинъ въсен земли Оугровлахінскон. Дават господство ми сѣ повелѣніе господства ми црѣкви и свѣтїе швнтѣли монастырѣ зовомомѣ Говора, храмъ спенїе прѣсвѣтїе, чистен владичицѣ наше Богородици, присно дѣвн Марїе, ѿгвѣменѣ Доротею и въсемъ іаже ш Христе братїямъ иже живетъ въ свѣтѣмъ монастыре, іако да имъ естъ благо зовомн Пиротѣ и Лицѣва и грѣла шт Ѣрлова Гнездо даже до Пирот.

Сего радїи имъ дадохъ и господство ми, іако да мѣ естъ шчинѣ и въ шхавѣ и въ пицѣ свѣтнмъ инокомъ и ни шт когоже непотѣжковено, по речъ господства ми.

И ништо да нѣ не смѣетъ вантѣвати, понеже тко се би покѣсна вантѣвати нѣ нан забавити нѣ, а тоганъ чловека иматъ въспрїати велико зло и шргїю шт господства ми. Ино нест.

Писъ въ настолинъ градъ Бѣкѣрци, мѣсеца апрїлїа кї, въ лѣтѣ шсци.

† Іу Бладъ вшевода, милостїа Божїа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod, fiul marelui Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele bisericii și sfintului locaș, mănăstirii numită Govora, hramul uspenia preasfintei, curatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, pururea fecioară Maria, egumenului Dorotei și tuturor celor în Hristos frați, care trăiesc în sfînta mănăstire, ca să le fie balta numită Pirotu și Lișteava și gîrla de la Cuibul Orlei pînă la Pirot.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și ohabă și de hrană sfinților călugări și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, pentru că cine s-ar încumeta să-i turbure sau să-i împiedice, iar acel om va primi mare rău și urgie de la domnia mea. Altfel nu este.

S-a scris în cetatea de scaun București, luna aprilie 12, în anul 6998 <1490>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 79 (Govora XXIII/1).

Orig., perg. (22×21), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1848; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 331v., 447 f. 301 și 463 f. 28v.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/76.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 341. Slav și trad. *Panaïtescu*, 395—396. Trad. *D.I.R.*, B., 204. Facs. *D.I.R.*, B., 380.

1490 (6998) iulie 26, București.

Vlad Călugărul voievod întărește dregătorului său Lațco, cu verii lui, Andreian și Lupul, jumătate din Ohaba, jumătate din Pietreni și Topeștii, peste care ei s-au înfrățit.

† Въ Христа Бога благовѣрни и благочестѣви и Христолюбиви и самодръжавни, Іу Влэд воивода и господинъ, сынъ великаго Влада воиводе, милостѣм Божѣм и Божѣм дарованѣм шладажшѣм и господствѣжшѣм въсѣх землѣх ѡгрвелахѣнскох, ешеже и запланинским странам, Ямлашѣ и Фаграшѣ херцет. Благопроизволи господство ми своим благим произволением, чистим и свѣтлим сръдцем господства ми и даровах сини въсѣчѣстни и благообразни и прѣпочитанини, иже надъ въсѣми чѣстѣми дарув, настожи сию хрисѣвѣл господства ми прѣпочитанномѣ правителю господства ми, иже въ кѣшѣ господства ми, жѣпанѣ Лацко съ сынови мѣ и съ братичеди им, жѣпанѣ Яндреян и жѣпанѣ Лѣпѣл съ сынови им, іако да им сѣт села зовоми Ѡхаба половина, кон Тисмана, и Пиетрѣни половина, понеже им сѣт старе и праве шчинѣ, дѣдинѣ.

И пакѣ да им ест Топещи въси, понеже заменише жѣпан Ѡтанислав ключарѣл съ жѣпан Ѡтан столник, та даде жѣпан Ѡтанислав ключар Ѡтанѣ столникѣ Ми-хѣнлещинѣ ѡ место Топещим, ешеже въ дни Радѣла воиводе. И пакѣ потом их и покѣпи жѣпан Лацко ѡт Манѣ, сынъ Барѣвлюв, за хѣт аспри.

Потом прѣидѣ жѣпан Лацко прѣд господства ми, та си шложи братичеди им, жѣпан Яндрѣян и жѣпан Лѣпѣл, над пол ѡт Ѡхаба, ѡт кон Тисмана и над пол ѡт Пиетрѣни и над въси Топещи, како да си сѣ братиѣ неразделени. И варѣ комѣ се прилѣжит прѣжде смрътъ, а въ них прѣдалика да нѣст, нѣ да ест штавшиним. И господствѣ ми кон добръ.

Того радѣ им дадох и господство ми, іако да им сѣт въ шчинѣ и въ шхабѣ, тем и сыновом им и внѣчетом им и прѣвнѣчетом им и ни ѡт когоже непотѣжновено, по шризмо господства ми, почевши ѡт швчи вам и ѡт свиннего вам и ѡт пчеларства и ѡт кѣларства, ѡт джжми, ѡт винарич, ѡт глоби, ѡт повоз, ѡт подвод, рекши ѡт въсѣх слѣжбах и дѣжбах великихѣже и малих, еинко се нахѣдит въ самодръжавни земли и шласти господства ми. И нитко да их не смѣет бантовати тѣх селах, ни сѣдци, ни бирчин, ни глобници, ни ни нитко ѡт болѣри и ѡт правителѣ господства ми, послѣаемих по милостих и по работах господства ми, понеже тко се би покѣси бантовати их или позабавити их, аще и влас един, то такови иматъ въсприати велико зло и шргнѣ ѡт господства ми, како невѣрни и прѣстѣпник снѣ повелѣнѣ господства ми.

Ѡшеже и закланнѣ поставлѣ господство ми: по смръти господства ми кого произволитъ господѣ Богъ бити господинъ Влѣшкон Земли или ѡт сръде-

чнаго плода господства ми или шт съродникъ господства ми или, по грѣхомъ нашемъ, шт инсплеменникъ, да аще почтетъ и поновитъ и ствердѣнитъ снѣ повелѣнїе господства ми, того господь Богъ да почтетъ и да ствердѣнитъ и съхранитъ въ господствѣ его; аще ли не почтетъ и не поновитъ и не ствердѣнитъ, нжъ поперетъ и расипетъ снѣ повелѣнїе господства ми, тѣмъ господь Богъ да поразитъ и да снѣетъ зде тѣломъ, а въ бѣдѣщихъ вѣцѣхъ душа его и да иматъ участьемъ съ Юда и съ Яриемъ и съ шнеми Юдене еже възъпише на Христа Бога, спаса нашего, кръвъ его на нихъ и на чедоу ихъ, еже естъ и бѣдетъ вѣки, аминъ.

Свѣдѣтели: жупанъ Драгомиръ Зарице, жупанъ Нѣгоѣ Борчевъ, жупанъ Драгичъ Стонкевъ, жупанъ Прѣвѣла дворникъ, жупанъ Станко логошетъ, Данчюла комисъ, Пабѣ столникъ, Димитръ пѣхарникъ, Бѣлѣславъ спатаръ, Станко вистриаръ, Нѣгъ и Драгомиръ страторници.

И азъ, Кораатъ еже писахъ въ столни градъ Бѣкереци, мѣсеца Юлїа въ кѣ днѣхъ, въ лѣтѣ хъщци.

† Іу Бладъ бжевуа, милостивъ Божию господиномъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele, preacinstitului dregător al domniei mele, care este din casa domniei mele, jupanului Lațco, cu fiii lui și cu verii lui, jupanului Andreian și jupanului Lupul cu fiii lor, ca să le fie satele numite Ohaba jumătate, lângă Tismana și Pietreani jumătate, pentru că le sînt vechi și drepte ocine, dedine.

Și iarăși să le fie Topeștii toți, pentru că a schimbat jupan Stanislav clucer cu jupan Stan stolnic, de a dat jupan Stanislav clucer lui Stan stolnic Mihăileștii în locul Topeștilor, încă din zilele lui Radul voievod. Și iarăși, după aceea, i-a cumpărat jupan Lațco de la Manea, fiul lui Barbul, pentru 1300 aspri.

După aceea, a venit jupan Lațco înaintea domniei mele, de a așezat pe verii lui, jupan Andreian și jupan Lupul, peste jumătate din Ohaba, de lângă Tismana și peste jumătate din Pietreani și peste toți Topeștii, ca să-i fie frați nedespărțiți. Și oricui i s-ar întîmpla mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași. Și domniei mele, un cal bun.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găletărit, de dijme, de vinărici, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjițiile mari și mici, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să turbure acele sate, nici

juțeți, nici birari, nici globnici, nici nimeni dintre boierii și dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i turbure sau să-i împiedice, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă nu va cinsti și nu va înnoi și nu va întări, ci va călca și va risipi această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir Udriște, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Fîrvul vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Albu stolnic, Dimitru paharnic, Vlădislav spătar, Staico vistier, Neag și Dragomir stratornici.

Și eu, Corlat, care am scris în cetatea de scaun București, luna iulie 26 zile în anul 6998 <1490>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 80 (Tismana II/2).

Orig., perg. (40 × 38,5), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 180—181, 335 f. 35—36v. și la Academia Republicii Socialiste România, MCCXXXI/20.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/77.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 5—6; Ghibănescu, *Surete*, I, 292—296; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.* 30—34; Panaitescu, 390—394. Trad. *D.I.R.*, B., 204—205.

Facs. *D.I.R.*, B., 381.

227

1491 (6999) februarie 23, M-rea Glavacioc.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciul comis și fratelui său Dumitru satul Braneții, peste care ei îl înfrățesc pe Danciul comis.

† Cu mila lui Dumnezeu, Io Vladul voievod și domn a toată Țara Rumânească, feciorul marelui Vlad voievod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele cinstului boiariului domniei mele jupan Stanciul comisul

și frăține-său, jupan Dumitru și cu feciorii lor, ca să le fie lor Braneții toți, pentrucă i-au cumpărat jupan Stanciul comisul de la Vîrban, drept 2000 de aspri. Iar după acéia, au venit jupan Stanciul comisul și cu frate-său, jupan Dumitru, înaintea domniei méle, de au înfrățit pre jupan Danciul comisul preste toți Braneții, ca să fie frați. Însă pînă cînd va fi jupan Stanciul comisul viu și cu feciorii lui, să stăpînească ei singuri toți Braneții, cu frate-său, jupan Dumitru; iar după moartea jupan Stanciului comisului și după moartea feciorilor lui, să fie jupan Danciul comisul și cu fratele jupan Stanciului comisului, anume jupan Dumitru și cu feciorii lor, împreună preste toți Braneții, să fie frați nedăspărțiți. Și oricui dintru dînșii mai nainte i s-ar întîmpla moarte, ceartă întru dînșii să nu fie, ci să fie celor ce vor rămânea dintr-înșii. Și domniei méle au dat un cal.

Pentru acéia, am dat lor și domnia mea, ca să fie lor moșia stătătoare, de moștenire și ohabnică și de nimenea să nu să clătească, după zisa domniei méle.

Mărturii: jupan Dragomir al Manei, jupan Neagoe al Borcei, jupan Drăghici al Stoicăi i jupan Pîrvul dvornic i jupan Staico logofătul. Danciul comisul, Albul stolnic, Vladislav spatar, Dumitru paharnic, Staico vistier, Neagul și Radul postelnicii.

Și am scris eu, Stanciul logofătul, la mănăstirea Glavaciogul, februarie 23 dni leat 6999 <1491>.

<Pe verso>: † Acest izvod s-au scris pe limba rumânească de pe hrisovul cel slovenesc, de Lupp dascalul slovenesc, la Școala Domnească în București, la leat 7250 <1741—1742>.

Az Lupp dascal slovenesc pis.

Academia Republicii Socialiste România, CCCCXIV/96.

Trad. din 1742; altă trad. din 1827 ibidem, CCCCXIV/97.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 205—206.

1491 (7000) septembrie 3, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satele: Bahna, Petrovița, Ploștina, parte din Fărcășești și Brătiești.

† Милостивум Божиум, Іу Влад воєвода и господинъ вѣсен Земли Уггровлахѣнскон, сынъ великаго Влада воєвода. Дават господство ми сие повелѣніе господства ми царскіе и свѣщеніе шентѣли монастырѣ зовомом Тисмана, храмѣ прѣчистиѣ владичицѣ наше Богородици и присно дѣвнѣ Марїа и штцѣ наставник свѣтаго монастыра и посѣтитѣл и къ благим желати, штцѣ ѿгсменѣ кур Іла-

никѣ и въсѣ иже ш Христе братие иже живѣщим въ свѣтем место тои, іако да им сѣт села на име зокоми: Бахна съ дрѣжавом си и Петровица съ дрѣжавом си и Площина по стари хотар и Фъркъшеци съ дрѣжавом си, варе колико ест дрѣжаа жѣпан Бинтилъ, и Брътнецини съ дрѣжавом си шт дѣни Радѣла конвода, шни да си дрѣже и съга калѣгери тисмински.

И що съ тѣрци ѡзели или ѡгри, а господство ми немамо що ѡчинити, а що се ке нанти под власти господства ми ѡ Блашкон Землю, а господство ми съ тия комате съ въси даровах паки свѣтаго монастыра, да си владѣет калѣгери и рекин въсѣкомѡ чловѣкѡ кон дрѣжет шчине шт свѣтомѡ монастырѡ, шни да се съберет ѡ варош ѡ Тисмена, пред честитим бановем господства ми, пред жѣпанѡ Дѣатко и жѣпанѡ Дѣдюа и жѣпанѡ Динкѡа и жѣпанѡ Драгомирѡ, како да поведаат въсем людем, да се варѣет шт шчине монастырски, шт воденице и шт ливаде и шт планине и шт брод воденицеѡ и шт въси що съ калѣгери дрѣжали, шт дѣни брата господства ми Іу Радѣла конвода и докле даде Богъ господства ми Блашкон Земли, а шнѡ да си дрѣже слободни до въ вѣки.

По том тоган чловѣка що се неке варѣвати шт шчине свѣтомѡ монастырѡ и неке слѡшати реч господства ми що хтет изречет банове ним, а тѣи чловѣкѡ зло шет патити и въспригати велико зло и шргію шт господства ми. Сега радѣмѡ дадох и господство ми свѣтомѡ монастырѡ, іакоже да мѡ сѣт тен въси въ шчине и въ шхабѡ и ни шт когоже непотѣкновено, по реч господства ми.

Свѣдѣтелѣе: жѣпан Драгомир ѡдрице и жѣпан Нѣгое Борчев и жѣпан Драгич Бинтилескѡа и жѣпан Прѣвѡа велики дворник и жѣпан Станко логофет и жѣпан Тѣдор вистнар и Данчюа комис и Димитрѡ пѣхарник и Ялѡе столник и Строе спатар, Нѣг и Радѣла страторници.

И азъ, еже писахъ, Ѣнча граматик, въ столни градѡ Бѡкѡрѡци, мѣсеца септемвриа г дѣнъ, в лѣт хз, индиктѣишн ѣ.

† Іу Влад в.век.в.да, милостѣа Божѣа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele locașului împărătesc și sfințit, mănăstirii numită Tismana, hramul preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și părintelui nastavnic al sfintei mănăstiri și țiitor de seamă și doritor de bine, părintelui egumen chir Ioanichie și tuturor celor în Hristos frați care trăiesc în acel sfînt lăc, ca să fie satele anume numite: Bahna cu ținutul său și Petrovița cu ținutul său și Ploștina pe vechiul hotar și Fărcășeștii cu ținutul său, oricît a stăpînit jupan Vintilă și Brătieștii cu ținutul său, din zilele lui Radul voievod, aceastea să le ție călugării Tismenii și acum.

Iar ce au luat turcii sau ungurii, iar domnia mea nu avem ce face, iar ce se va găsi sub stăpînirea domniei mele în Țara Românească, iar domnia mea cu acele averi, cu toate, am dăruiat iarăși sfînta mănăstire, ca să și le stăpînească

călugării și am spus fiecărui om care ține ocine de la sfânta mănăstire ca aceștia să se adune în oraș în Tismana înaintea cinștiilor bani ai domniei mele, înaintea jupanului Deatco și a jupanului Deadiul și a jupanului Diicul și a jupanului Dragomir, ca să poruncească tuturor oamenilor să se ferească de ocinile mănăstirești, de mori și de livezi și de munți și de vaduri de moară și de toate câte au ținut călugării din zilele fratelui domniei mele, Io Radul voievod, și pînă ce a dat Dumnezeu domniei mele Țara Românească, iar ei să și le ție slobozi pînă în veci.

După aceea, acel om care nu se va feri de ocinele sfintei mănăstiri și nu va asculta cuvîntul domniei mele, pe care-l vor spune lor banii, iar acel om va păți rău și va primi mare rău și urgie de la domnia mea. De aceea, i-am dat și domnia mea sfintei mănăstiri, ca să-i fie toate acelea de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Dragomir Udriște și jupan Neagoie al lui Borcea și jupan Draghici Vintilescul și jupan Pîrvul mare vornic și jupan Staico logofăt și jupan Tudor vistier și Danciul comis și Dumitru paharnic și Alb stolnic și Stroe spătar, Neag și Radul stratornici.

Și eu, Oncea gramatic, care am scris în cetatea de scaun București, luna septembrie 3 zile, în anul 7000 <1491>, indiction 10.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 82 (Tismana).

Orig., perg. (32×27,5), pecete timbrată, căzută.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 76v.—77, 337 f. 268v.—269 și 1218 f. 3.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/78.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 129—130. Slav și trad. Ștefulescu, *Gorjul ist.*, 208—209, sub 1491 septembrie 10. Trad. *D.I.R.*, B., 208—209.

1492 (7000) mai 6, București.

Vlad Călugărul voievod întărește vlastelinilor săi Bran, Radu spătar și Pătru stratornic părți de ocină la Bălești.

† Многостѣмъ Божіѣмъ, Іоу Владъ воєвода и господинь късенъ Земли Угровъ-влахѣйсконъ, сынъ Влада велчкаго воєводе. Даватъ господства ми сѣе повелѣние господства ми чѣститими властелѣмъ господства ми жѣпанѣмъ Бранѣ и жѣпанѣ Радѣ спатарѣ и жѣпанѣ Пѣтрѣ страторникѣ и съ сыновѣи имъ, яко да имъ естъ ѿ Бѣлѣшии дѣлъ Тѣлановѣ, понеже ю естъ добилъ Данъ Ѡтешанѣ еще при дѣни Владѣславѣ воєводе, ѿтъ Косоѣ. По томъ свидѣтелствѣваше предъ господства ми кѣ болѣшии како

ест добра Дан Отешанѣл ѡт Владислава воевода, а дрѣзи метѣх не имат. Я потом се диже жѣпан Бран съ братиѣм си та ю покѣпише ѡт Дан Отешанѣл за мѣвци съ ѣгни. И пакѣ да им ест ѡ Бѣлѣци дел Добреѣвѣ, понеже им ю приклони Добре ним при [при] дѣни Басараѣе воеводе. И господство ми дадоше кон.

Тѣган радѣ и господство ми им дадоуѣ, како да им ест въ вчинѣ и въ вѣдѣѣ и ни ѡт когоже непотѣкновено, по реч господства ми.

И свидѣтели: жѣпан Драгомир Манѣв, жѣпан Драгич Стонкеѣв, жѣпан Кръстиѣн бивши дворник, жѣпан Прѣѣл дворник, жѣпан Станко лѣгофѣт, жѣпан Тѣдор вистѣар, Данѣюл комис, Димитрѣ пѣхарник, Алѣ стѣваник, Стрѣѣ спѣтар, Нѣг и Радѣл стрѣторници.

И азѣ, Пѣтрѣ, писаѣх въ настѣвани град Бѣкѣрѣци, мѣсеца маѣа ѣ, въ лѣт ѣѣ.

† Іѡ Влад воевода, милостѣм Божѣе господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele cinstiților vlasteli ai domniei mele, jupanului Bran și jupanului Radul spătar și jupanului Pătru stratornic și cu fiii lor, ca să le fie în Bălești partea lui Tolan, pentru că a dobândit-o Dan Oteșanul încă din zilele lui Vladislav voievod, de la Cosovo. După aceea, au mărturisit înaintea domniei mele 12 boieri, că a dobândit-o Dan Oteșanul de la Vladislav voievod, iar alții să nu aibă amestec. Iar apoi s-au ridicat jupan Bran cu frații săi și au cumpărat-o de la Dan Oteșanul, pe 40 de oi cu miei. Și iarăși să le fie la Bălești partea lui Dobre pentru că le-a închinat-o lor Dobre, în zilele lui Basarab voievod. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea și domnia mea le-am dat, ea să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dumitru paharnic, Alb stolnic, Stroe spătar, Neag și Radul stratornici.

Și eu, Pătru, am scris în cetatea de scaun București, luna mai 6, în anul 7000 <1492>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XL/10.

Orig., perg. (20×30), pecete timbrată, căzută.

Copie ibidem, ms. 5236 f. 92.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 209. Facs. ibidem 382.

1492 (7000) iulie 9.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Chirtop și nepotului său Dobrița satele Ruși, Racovița, Buiacul ș.a., peste care ei s-au înfrățit.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влада коєкода и господинь въсен земан Оугро-владѹнискон, синъ велнкога Влада коєкода. Дават господство ми сие повелѣнїе жѣпанѣ Киртопѣ съ синови си и съ дѣщере си, тако да мѣ ест Рѣшин и Раковїца и Бѣакѣла и Стрѣзѣни и Мѣшетѣщї и Жилнщѣ вт поле и Тѣтѣлвнщї вт Чернѣтири и вчина Шинтештом и ацигани им, по имє: Кога съ синови си и Никѣла съ синови си и Стан съ синови си и Дѣдюа съ синови си и Коман съ синови си.

И пак жѣпанѣ Добрица съ синови си и съ дѣщере си да мѣ ест пол вт Рѣнкѣ и єднн ациган по имє Мош съ синови си, понеже им сѣт старн вчине и дєдинє.

Потом приндє пред господство ми жѣпан Киртоп и съ ѣнѣк си, жѣпан Добрица, та се съєдннїше и зложнїше сѣ над въсєх вчине и над ацигани си, цо сѣт внше писани и над въсєх иманїе, или живо или мрѣтво, али докле чет бїтї жнє жѣпан Киртоп и вт синови єго или вт дѣщере єго, а ѣнѣк єго Добрица да не имат работѣ ннща сѣс вчине и сѣс ацигани жѣпана Киртопѣ. Ы кѣда не се щєт вєрєтати нн єдно сннн вт синови или вт дѣщере жѣпана Киртопѣ, а вчине и ацигани жѣпана Киртопѣ цо сѣ внше писани, да нѣст прѣдаликє, а нѣ да сѣ ѣнѣкѣ ємѣ жѣпанѣ Добрице и синовєм єго и дѣщерєм єго. Ы потом, пак кѣда не се щєт вєрєтати ннхто от синови или вт дѣщере жѣпана Добрице или вт синови синовом жѣпана Добрице, а вчине мѣ да нѣст прѣдаликє и ацигани им, а нѣ да сѣ жѣпанѣ Киртопѣ и синови мѣ и дѣщере мѣ. И господство ми дадоше кон.

Єго радї им дадох и господство ми да им ест вчинѣ и вѣба тѣн и синовом єго и внѣчетом и, прєкнѣчетом и нн вт когоже непотѣкновєно, по рєч господства ми.

Євєдетєлїе: жѣпан Драгомир Манєв, жѣпан Драгнч Стонков, жѣпан Крѣстнїан бнѣшн дворннк, жѣпан Прѣвѣла велнкн дворннк, жѣпан Станко велнкн логофєт, Тѣдор внстнїар, Данчюа комнє, Стрєє спатар, Ялєвѣ столннк, Дѣмнтрѣ пєхарннк, Нѣг и Радѣлѣ страторннцн.

И азѣ, Крѣстнїан, писах, мѣсєца юлїа ѿ, въ лѣт хз.

† Іѡ Влада в вєвѣда, милостїѡм Божїѡм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă jupanului Chirtop cu fiii săi și cu fiicele sale, ca să-i fie Ruși și Racovița și Buiacul și Sturzeani și Mușetești și Jiliștea de la cîmp și Tătulești de la Cernătești și ocina

Șinteștilor și ațiganiilor lor, anume: Coia cu fiii săi și Nicula cu fiii săi și Stan cu fiii și Deadiul cu fiii săi și Coman cu fiii săi.

Și iarăși jupanului Dobrița cu fiii săi și cu ficele sale, să-i fie jumătate din Runc și un ațigan, anume Moș cu fiii săi, pentru că le sînt vechi ocine și dedine.

După aceea, a venit înaintea domniei mele jupan Chirtop și cu nepotul său, jupan Dobrița, de s-au unit și s-au așezat peste toate ocinele și peste ațiganiilor lor, care sînt mai sus scriși și peste toată averea, sau vie sau moartă. Însă, pînă va fi viu jupan Chirtop și din fiii lui sau din ficele lui, iar nepotul său Dobrița să nu aibă nicio treabă cu ocinele și cu ațiganiii jupanului Chirtop. Iar cînd nu se va afla niciun fiu din fiii sau din ficele jupanului Chirtop, iar ocinele și țiganiii jupanului Chirtop, care sînt mai sus scriși, să nu fie prădalice, ci să fie ale nepotului său, jupan Dobrița și fiilor lui și ficelilor lui. Iar apoi iarăși, cînd nu se va afla nimeni dintre fiii sau dintre ficele jupanului Dobrița sau dintre fiii fiilor jupanului Dobrița, iar ocinele lui și țiganiii lor să nu fie prădalice, ci să fie ale jupanului Chirtop și ale fiilor lui și ficelilor lui. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și ohabă, lor și fiilor lui și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico mare logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Alb stolnic, Dumitru paharnic, Neag și Radul stratornici.

Și eu, Cîrstian, am scris, luna iulie 9, în anul 7000 <1492>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Acte Cantacuzino.

Orig., perg., pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 209—210.

231

1492 (7000) august 29.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Cutlumuz de la Athos un obroc anual de 1000 aspri.

† Милостїѡм Божїѡм, Ыѡ Влад воєвода и господинь вѣсен земли Ѣггровлахїнскон. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми свѣтѡмъ храмъ и шентѣли свѣтаго пророка Илїе, гдѣ ест келїа родїтелю нашемъ пронпротѣс кур Козме Теромонахъс, ере мѣс вчиннїхмо шерок, да имат шт наше хнже, докле смо

ми живи и наши синови и докле ми господь Богъ въ нашон боговървченнои дрѣжавѣ съдрѣжит, да си послаат свое писаніе по братіах конте доходити въ нашого свѣтаго монастыра въ Кѣтломѣса, да мѣ посламо по хъ аспри и спенза р¹, да си съ тем на въсакѣ годинѣ свое потребе ѡ свѣтомъ мѣстѣ испълнѣят и понаправлѣят.

И ѡни да молет Бога за дѣше родѣтели ми Блада воєводе и манке ми, монахѣ Евпраѣѣ и за нас и за наша чѣда, еже ми ест даровад Богъ, Радулъ воєвода и Мирча и Бладѣа. Се въсе елико писахмо, да им ест непотворенно ѡ тем свѣтѣ мѣстѣ.

Къда се ке дават свѣтомѣ монастырѣ Котломѣсѣ ѡброк, тѣда и да се и ѡкон више речено дават. И пак, родѣтели наш, проипрот да намедет и наш свѣти монастыр Котломѣсѣ.

Пис август кѣ, въ лѣто хъ.

† Io Vlad voievod, milaștia Boșii gospodiny.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintului hram și locaș al sfintului prooroc Ilie, unde este chilia părintelui nostru, fostul preot chir Cozma ieromonah, căci i-am făcut obroc, să aibă din casa noastră, pînă ce vom fi în viață noi și fiii noștri și pînă ce domnul Dumnezeu ne va ține în stăpînirea noastră încredințată de Dumnezeu, ca să trimită cartea noastră prin frații care vor veni de la sfînta noastră mănăstire de la Cutlomos, să-i trimitem cîte 1000 de aspri și cheltuiala 100², ca să împlinească și să dreagă cu ei în fiecare an nevoile lor din sfîntul loc.

Iar ei să roage pe Dumnezeu pentru sufletele părinților mei, Vlad voievod și maica mea, monahia Eupraxia și pentru noi și pentru copiii noștri pe care mi i-a dăruit Dumnezeu, Radul voievod și Mircea și Vladul. Acestea toate, cîte le-am scris, să le fie neschimbate în acel sfînt loc.

Cînd se va da obrocul sfîntei mănăstiri Cotlomos, atunci să se dea și acesta mai sus spus. Și iarăși, părintele nostru, fostul prot, să îngrijească și de sfînta noastră mănăstire Cotlomos.

S-a scris în august 29, în anul 7000 <1492>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După Gr. Nandriș, *Doc. slavo-române de la Athos*, p. 36—37, sub 1492 iunie 29.

Orig., perg., la m-reă Cutlumuz de la Athos.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 210—211.

¹ Cuvintele «и спенза р» sînt scrise deasupra rîndului.

² Cuvintele: «și cheltuiala 100» sînt scrise deasupra rîndului.

<1492 septembrie 1 — 1493 august 31> 7001.

Însemnare despre locurile cumpărate de m-rea Tismana în Groșani.

† Въ дѣни Іѡнъ Влѡдъ конвода, синь великаго Влѡдѡс конвода, кѡни Никола великы въ Грошени вчинѣ въ Нагоѣ и въ Юбанѣ за хѡтѣ аспри и не да ѡ свѣта манастир Тисмана, за поменѣ родитеа его и за него и за ни. И пакъ кѡни попъ Ягѡтонъ въ Мѣне за ѣ аспри единѣ мѣстѣ. И пакъ покѡни попъ Ягѡтонъ въ Доброла за сѣ аспри. И пакъ кѡни Ягѡтонъ въ Михѣла сѣ аспри за единѣ мѣстѣ. И пакъ кѡни Мѣрдаріѣ за хѡ аспри въ инокомѣ Николи немѣ единѣ мѣстѣ. И пакъ кѡни егѣменъ Матею съ кѡлѡгѣри въ Михѣла вчинѣ, синь Гѡнѣчевѣс, за Ѳ аспри. И пакъ кѡни въ Доброла, синь Грозевѣс въ Грошени, за хѡ аспри вчинѣ. И пакъ продаде Нагоѣ и Юбанѣ дѣла свонѣхъ, хѡтѣ аспри и Доброла продаде дѣла свонѣхъ попѣ Ягѡтонѣс, за хѡ аспри.

Въ лѣтѣ хѡа.

Богъ да и прости и никто да не смеетъ вантовати свѣта манастире, ере того чловѣка да ѣстъ проклетѣ въ Бога и въ прѣчиства Богоматере и въ вѣсе свѣти, аминѣ.

† În zilele lui Ion Vlad voievod, fiul marelui Vlad voievod. A cumpărat Nicola cel Mare de la Groșeni ocină de la Neagoe și de la Iuban, pentru 1350 aspri și o dau sfintei mănăstiri Tismana pentru pomana părinților lui și pentru a lui și a altora. Și iarăși a cumpărat popa Agaton de la Minea un loc, pentru 50 aspri. Și iarăși a cumpărat popa Agaton de la Dobrul, pentru 250 aspri. Și iarăși a cumpărat Agaton de la Mihăilă un loc, pentru 250 aspri. Și iarăși a cumpărat Mărdarie de la călugărul Nicolae un loc al lui, pentru 1000 de aspri. Și iarăși a cumpărat egumenul Matei cu călugării ocina de la Mihăilă, fiul lui Oancea, pentru 700 aspri. Și iarăși a cumpărat o ocină de la Dobrul, fiul lui Grozea din Groșeni, pentru 1000 aspri. Și iarăși au vîndut Neagoe și Iuban partea lor, pentru 1300 aspri și Dobrul a vîndut partea lui popii Agaton, pentru 1800 aspri.

În anul 7001 <1492—1493>.

Dumnezeu să ierte și nimeni să nu cuteze să turbure sfînta mănăstire, căci acel om să fie blestemat de Dumnezeu și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții, amin.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 90 (Tismana).

Copie din sec. XVI, hîrtie (19×14).

Cu două traduceri de la sfîrșitul sec. XVIII și din 1859; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 188 și 335 f. 156.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/86.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 211.

1492 (7001) septembrie 8, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rîi Govora satul Hința.

† Милостѣмъ Божѣмъ, Юв Радѣмъ воевода и господинъ въсен земли Уггров-вслах¹нскон, синь великаго Блад воеводе. Дават господство ми снѣ повелѣние господства ми свѣтомъ монастырѣмъ Говкоре¹, храмъ прѣчистѣе владичице нашеи Богородице и приснодѣвѣи Марѣи и славное ея вспенне и честьѣишомъ ѡцѣ егѣменѣмъ кѣр Макарие и въсемъ яже ѡ Христѣ братие живѣщимъ въ свѣтомъ место тон, яко да имъ естъ Хинцѣ сва, понеже половинѣмъ кѣпи господство ми ѡт Станчюла, синь Коинов, за Ѡ аспрѣ, а дрѣга половина кѣпи жѣпан Станко логофет ѡт Дан и ѡт Кръстѣ ѡт Глод, за Ѡ аспрѣ. Такою приложихомъ свѣтомъ монастырѣмъ да естъ въ пищѣ братиамъ и въ вѣчное въспоминание намъ и родѣтелемъ нашимъ и нашимъ чедамъ и ни ѡт когоже непотѣкновено, въ учинѣ и въ ѡхвѣтъ, по ѡризамъ господства ми.

Свѣдѣтели: жѣпан Драгомир Манев, жѣпан Драгсич Ст¹оикев, жѣпан Прѣвѣла велики дворник, жѣпан Кръстѣиан бивши дворник, жѣпан Тѣдор вистѣиар, Ялевъ столник, Данчюла комис, Димитръ пѣхарник, Строе и Милоко спатарѣ, Нѣг и Радѣмъ страторници.

И азѣ, Радѣмъ ключар, еже писахъ въ столни варош Тръговище, мѣсеца септемвриѣ и днѣмъ, въ лѣтѣ х³а.

† Юв Радѣмъ младѣмъ воевода, милостѣмъ Божѣмъ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri Govora, hramul preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii și preacinstului părinte egumen chir Macarie și tuturor celor în Hristos frați, care trăiesc în acel sfînt loc, ca să le fie Hința toată, pentru că jumătate a cumpărat-o domnia mea de la Stanciul, fiul lui Voinea, pentru 700 aspri, iar cealaltă jumătate a cumpărat-o jupan Staico logofăt de la Dan și de la Cîrstea din Glod, pentru 700 aspri. Astfel am dăruit-o sfintei mănăstiri, ca să fie de hrană fraților și spre veșnică pomenire nouă și părinților noștri și copiilor noștri și de nimeni neatins, de ocină și de ohabă, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Drăgh<ici al lui St¹oica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Tudor vistier, Alb stolnic, Danciul comis, Dimitru paharnic, Stroe și Milco spătari, Neag și Radul stratornici.

¹ Loc rupt.

Și eu, Radul clucer, care am scris în orașul de scaun Tîrgoviște, luna septembrie 8 zile, în anul 7001 <1492>.

† Io Radul cel Tînăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 83 (Govora I/2).

Orig., perg. (22×31,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1842; alte traduceri ibidem, mss. 233 f. 3, 234 f. 3v.—4, 447 f. 52v. și 463 f. 110.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/79.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Doc. sl.-rom.*, 240—241. Trad. D.I.R., B., 211—212.

Facs. D.I.R., B., 383.

234

1492 (7001) octombrie 9, București.

Vlad Călugărul voievod întărește primului său sfetnic, Staico logofăt, satele Cornățelul, Descuperești, trei pătrimi din Crătunești pe Mos-tiștea și Bîrzestii, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

† Бъ Христа Бога благовѣрни и благочестивѣи и Христолюбивѣи и само-дръжавнѣи, Іу Влада воєвода и господинь, синь великааго Влада воєводе, мило-стїум Божїум и Божїем дарованнем, владажцїум и господствоужцїуми въсєж землєж Ъгровлаѳинскож, ешеже и запаиннским странам, Ямлаш и Фагарашоу херцег. Благопронзкоин господство ми, сконм благим пронзколенїем и чистиним и свѣтанним срдцем господства ми и даровах сын въсєчєстнын и благообразни и прѣпочѣтєннини, нже над въсѣли чєстїи даров, настожи хрисовоуа господства ми, прѣпочєтєннєм правитєлю господства ми и прѣвосвєтєнникє жєпанє Станкє логоветє съ деца мє, жєпан Прѣвєл и жєпан Житиан и жєпан Барєвєл и еше колєко деца мє Богъ прилєстит, вєрє синови, вєрє джцєри, тако да им єст Корнжцєлєл вєс и Дєскєперєци вєси, понєже покєпни жєпан Станко логовет вт жєпанница Прѣвєкє, вт Станка и вт джцєри Прѣвєк, вт Кєраца и вт Янка и вт Прѣвєана и вт Фима и вт Тудора и вт Станка и вт зєти Прѣвєк и вт братєчєд Прѣвєк, вт Станчул Чапж вт Грозвєци, трєти дєл вт Корнжцєл и трєти дєл вт Дєскєперєци, дєл Прѣвєк. Та дадє жєпанницє Прѣвєкє, Станкє, хв аспри, а джцєрєм Прѣвєкєм и зєтам Прѣвєкєм и братєчєдєс Прѣвєкєс, Станчулєс Чапж вт Грозвєци дадє им жєпан Станко логовет Рвєи вт Мостицє. И пакє дрєги трєтї дєл вт Корнжцєл и трєти дєл вт Дєскєперєци покєпни жєпан Станко логовет вт тжца Ъдрицова, вт жєпанница Бєба и вт жєпанница Ъдрицова, вт жєпанница Марина и вт сам Ъдрицє, за хдхї аспри. И пакє дрєги трєти дєл вт Корнжцєл и дрєги трєти дєл вт Дєскєперєци, дєл Тржмєнданов и дєл Къзанєс логоветє, покєпни жєпан Станко логовет вт джцєри Тржмєнданови, вт Стана, жєпанница

Мвстекв и шт Мвстѣ и шт сина мѣ Дѣтко и шт Нѣкша, жѣпаница Стопанова и шт Стопан и шт синови мѣ и шт Добре Рѣнчанѣл и шт синови мѣ и шт Мариа, жѣпаница Лѣздатока и шт Лѣздат, за хѣхї аспри. Та ест покѣпене Корнжцелѣл и Дескѣпераци вѣси шт жѣпан Станко логоует.

И паки да мѣ сѣт ѣ Кржтѣнци три делове на Мостице и шт вечини и шт шчинѣ, а четвѣрти дел Кржтѣнци и шт вечини шт шчинѣ да ест Пѣюлѣ шт Рѣси и синовом его. И паки жѣпанѣ Станко логоуетѣ и синовом емѣ да мѣ сѣт Брѣзѣци Мириче Бѣзе, понеже их покѣпи жѣпан Станко логоует шт брат Мириче Бѣзев, шт Стопка армаш и шт синѣ Мириче Бѣзев, шт Стопка, за ка флорини. И господствѣ ми им простих кон.

Его радї мѣ <даде и господство ми, да им>¹ ест вѣ шчинѣ и вѣ шѣбѣж Станко логоуетѣ и децал емѣ и вѣнчетом и прѣвѣнчетом. Или по сѣмрѣтї жѣпанѣ Станко логоуетѣ вѣси села и вѣсе комате да сѣт децал жѣпанѣ Станко логоуетѣ, а дрѣги никто сѣ ними да не метѣхат, докле се ке наити едно дете шт синове жѣпанѣ Станко логоуетѣ, бѣди сини, бѣди дѣщере. И по сѣмрѣти синовом жѣпанѣ Станко логоуетѣ, къда не ке се наити шт нѣх синове ни една семна, а ни синов, а ни дѣщере, а села и комати вѣси прѣдалка да нѣст, анѣ да сѣт анеѣе емѣ Станке и синовом ен и кто секе наити шт семна синовом Станке, варе сини, варе дѣщере и ни шт когоже непотѣкновено, по шринѣмѣ господства ми, почевши шт шчинего вама и шт сѣїниго вама, шт пчеларства, шт къбларства, шт джмах, шт винарич, шт сенокосиѣ, шт повоза, шт подвода, шт талпи, шт глобах и шт вѣсѣх нїїх слѣжбах и даждах. И да их не бантѣет ни сѣдец, ни глобник, ни бирчиѣ, ни ни никто шт слѣг господскиѣ, послалемих по работах господства ми, понеже кто се бїе покѣси бантоватї их, имат вѣспрати зло и ѣргню, како прѣстѣпник и посрамител заповедї господства ми.

Ещеже и закланнїе: по сѣмрѣтї господства ми, кого изберег господѣ Богѣ глсодстватї Елашкѣ Землю или шт срѣдца господства ми или шт монѣ сѣродник или, по нашеѣ грѣсѣх, шт иноплеменик, аще поновит и ѣтвердїт и почетет, и того Богѣ да ѣкрѣпят вѣ господствѣ его; аще ли не ѣтвердїт, нѣ разорит и посрамит и поперег, и него господѣ Богѣ да ѣвнѣг, зде тѣлом, а вѣ бѣдѣщиѣ вѣце дѣшеж и да имат ѣчестїе сѣ Нѣдою и сѣ трѣклетим Ярием и сѣ распеншини господѣ и рекшїими, крѣв его на них и на чедѣх их, еже ест и бѣдет вѣ вѣки, амин.

Гѣдѣтелеїе: жѣпан Драгомир ѣдрице, жѣпан Драгич Стопков, жѣпан Прѣвѣл велики дворник, Тѣдор вїстїар, Данчол комис, Ялѣв столникѣл, Димитрѣ пѣхарник, Строе спатар, Радѣл Фѣркович>¹ ключар, Нѣг и Радѣл страторници.

Човкѣц граматик писах ѣ град Бѣкѣрашом, шѣтоврїи ѣ днѣ, вѣ лѣт хѣа.

† Іл Влад влєкѣда, милостїѣ Божїѣм господинѣ.

¹ Loc rupt.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest cinstit și cu frumoasă față și precinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, hrisovul de față al domniei mele, precinstitului dregător al domniei mele și întiul sfetnic, jupan Staico logofăt cu copiii lui, jupan Pîrvul și jupan Jitiian și jupan Barbul și încă cîți copii îi va lăsa Dumnezeu, sau fii, sa fiice, ca să le fie Cornățelul tot și Descupereștii toți, pentru că a cumpărat jupan Staico logofăt de la jupanița lui Pîrvu, de la Stanca și de la fiicele lui Pîrvu, de la Cherața și de la Anca și de la Pîrvana și de la Fima și de la Tudora și de la Stanca și de la ginerii lui Pîrvu și de la vărul lui Pîrvu, de la Stanciul Ceapă din Grozăvești, a treia parte din Cornățel și a treia parte din Descuperești, partea lui Pîrvu. Și a dat jupaniței lui Pîrvu, Stancăi, 2000 de aspri, iar ficelul lui Pîrvu și ginerilor lui Pîrvu și vărului lui Pîrvu, Stanciul Ceapă din Grozăvești, le-a dat Staico logofăt Rușii de la Mostiște. Și iarăși o altă a treia parte din Cornățel și a treia parte din Descuperești le-a cumpărat jupan Staico logofăt de la soacra lui Udriște, de la jupanița Boba și de la jupanița lui Udriște, de la jupanița Marina și de la însuși Udriște, pentru 11000 aspri. Și iarăși o altă a treia parte din Cornățel și o altă a treia parte din Descuperești, partea lui Trămîndan și partea lui Cazan logofăt, le-a cumpărat jupan Staico logofăt de la fiicele lui Trămîndan, de la Stana, jupanița lui Mustea și de la Mustea și de la fiul său Deatco și de la Neacșa, jupanița lui Stoian și de la Stoian și de la fiii lui și de la Dobre Runceanul și de la fiii lui și de la Maria, jupanița lui Lăudat și de la Lăudat, pentru 12000 aspri. Astfel au fost cumpărate Cornățelul și Descupereștii toți de jupan Staico logofăt.

Și iarăși să-i fie la Crătunești trei părți, pe Mostiște și din vecini și din ocină, iar a patra parte din Crătunești și din vecini și din ocină să fie a lui Puiul din Ruși și a fiilor lui. Și iarăși lui jupan Staico logofăt și fiilor lui să-i fie Birzeștii lui Mircea Buze, pentru că i-a cumpărat jupan Staico logofăt de la fratele lui Mircea Buze, de la Stoica armaș și de la fiul lui Mircea Buze, de la Stoica, pe 24 florini. Și domnia mea le-am iertat calul.

De aceea, i-<am dat și domnia mea, ca să-i>¹ fie de ocină și de ohabă, lui Staico logofăt și copiilor lui și nepoților și strănepoților. Însă după moartea lui jupan Staico logofăt, toate satele și toate bucatele să fie ale copiilor lui jupan Staico logofăt, iar altul nimeni să nu se amestece la ele, cît timp se va afla un copil din fiii lui jupan Staico logofăt, fie fiii, fie fiice. Iar după moartea fiilor lui jupan Staico logofăt, cînd nu se mai va afla din fiii lui nici o semînție,

---

¹ Loc rupt.

nici fi, nici fiice, iar satele și averile toate prădalica să nu fie, ci să fie nepoate sale, Stanca și fiilor ei și cui se va afla din seminția fiilor Stancăi, sau fi sau fiice și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor și de vama porcilor, de albinărit, de găletărit de dijme, de vinărici, de cositul fînului, de cărături, de podvoade, de talpe, de gloabe și de toate celelalte slujbe și dăjdii. Și să nu-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre slugile domnești, trimise după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i turbure, va primi rău și urgie, ca un călcător și batjocoritor al poruncii domniei mele.

Încă și blestem: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să domnească în Țara Românească sau din inima domniei mele sau din rudele mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va înnoi și va întări și va cinsti, și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă nu va întări, ci va nimici și va batjocori și va călca, și pe el domnul Dumnezeu să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacurile viitoare cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu cel de trei ori blestemat Arie și cu cei care au răstignit pe domnul și au spus, sîngele lui aspra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir Udriște, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, Tudor vistier, Danciul comis, Alb stolnicul, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Radul al lui Fur<covici>¹ clucer, Neag și Radul stratornici.

Ciouceu gramatic am scris în cetatea Bucureștilor, octombrie 9 zile, în anul 7001 <1492>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Pечеți, nr. 206.

Orig., perg. (52×38,5), pecete atîrnată, stricată.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 344—345, sub 1493. Trad. *D.I.R.*, B., 212—214.

235

1492 (7001) noiembrie, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Hilandar de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

† Бѣсе свѣтомѣ божественомѣ послѣдѣще писанію рекшомѣ: милости хоушѣ, а не жрътвѣ. И пакы яко милостинжми шѣцѣцѣлют се грѣси. И пакы блаженны милостивїи яко ти помилваны бѣдет, такоже и пророческаа дѣхо насципеннаа вѣта глаголют: блаженъ мѣжъ мнѣши въс дѣнь наслаждает се господови.

¹ Loc rupt.

Сѹда ѡбо ѡт божественнаго писанїа свѣдѣваше пакы слышахом пророка глаго-
 леца Дѡхѡм свѣтимъ: „ѹако ѡбо слышите царѣ и разсмѣките навыкнѣте сѡдѣ
 концѣмъ землю, вѣншннѣ дръжещен множѣства и грѣдѣщен се ѡ народѣхъ езикъ,
 ѹако дана быст ѡт господа дръжава вамъ и сила ѡт вышнѹаго“. Разсмѣкнѣше ѡбо
 ѹако вѣса въ рѣкахъ Божю сѣт и елико хоцет ѡбо комѡждо ѡт насъ подаваетъ;
 нѣ ѡбо блаженъ и трѣблаженъ иже богоданное богатство добрѣ растачаетъ и дѣлаетъ
 въ тиннѣ боговѣрченнѣи емсѣ талантъ, ѹако ѡбо слышннѣтъ благы ѡбо и сладкии
 ѡнъ гласъ радѡванїа: „благыи рабе и вѣрннѣи вѣншннѣ въ радѡстъ господа своего“.
 Сѹда ѡбо слышавшѣ подобаетъ намъ вѣншннѣмъ ѡтъ здѣшннѣхъ ѹако малѡвѣременна и
 прѣходна сѣт, ѹакоже и глаголетъ, ѹако „вѣсака слава доврѣмена естъ“ подобашеже
 намъ поревновати прѣждннѣмъ благочнстннѣиымъ и свѣтопочнвшннѣмъ господамъ иже
 земнаа, добрѣ ѡстроичшежь добрѣ прѣпроводнвшѣ снми земнннѣи мн небеснаа при-
 вѣрѣтше блага и снхъ наслѣдоваше а земнаа земнннѣи вѣставнше.

Сеже ѡбо и азъ иже въ Христа Бога благовѣрннѣи и благочѣстннѣи ѹвъ Бладъ
 коевѡда, Божннѣю млѡстннѣю господннѣмъ вѣсенъ ѡгрѡваахннѣи и сѣмъ богѡдарѡванннѣи мн
 чедѣи ѹвъ Радѡль коевѡда и Мирча, желанннѣемъ вѣждеахннѣмъ къ вѣсечѣстннѣмъ Божннѣмъ
 црѣккамъ по прѡрѡческомѡмъ словѣснмъ иже ѡбразѡмъ желаетъ еленъ на нѣсточнннѣи водннѣ,
 вндѣкнѣше ѡбо ѹако радннѣи нашннѣхъ грѣхѡмъ ѡмалннѣше сѣмъ благочѣстннѣмъ господа иже божѣ-
 ственнѣи и свѣщеннѣи црѣккннѣи вѣзѣставлѡхннѣмъ и ѡкрашахннѣмъ и мнѡваахннѣмъ наипачѣ иже въ
 Свѣтонъ Горѣ ѹѡнѡстѣннѣи сѡщннѣхъ свѣтѡагоже и царѣскаго храма и ѡбнтѣаи прѣ-
 свѣтѣннѣи и прѣчнстѣннѣи и прѣблагѡсловенннѣи владннѣннѣи нашѣи Богѡродннѣи и прнсно-
 дѣннѣи Марннѣи, чнстнааго и славнааго еѣ вѣвѣденннѣи въ свѣтѡа свѣтѣхъ мѡнастыра
 зѡвомааго Хнландаръ, ѡзрѣхомъ ѡбснрѣвшѡи ѡтъ благочѣстннѣиымъ господахъ сръвѣскннѣхъ
 и блаженннѣиымъ хнторннѣи на послѣдокъже нзъ вѣставшѡи благочѣстннѣиымъ госпѡждннѣи
 царннѣи Марѣ къ старѡстннѣи ѡбо достнпшѡи и блаженннѣи конѣцъ ѡжнѣдашѡи насъ въ
 мѣсто своѡхъ чедѣи вѣзлѡбнвшннѣи и ѡ свѣтомъ снмъ внше реченннѣиымъ мѡнастырѣмъ нзвѣ-
 стннѣи и бланннѣи словѣснмъ ѹако своѡи чедѡи помѡлнвшннѣи, ѹако сннѣи свѣтннѣи мѡнастыръ
 ѡтъ благочѣстннѣиымъ госпѡдахъ ѡбснрѣвшннѣи не вѣставннѣи назнрѡтннѣи и мнѡвати и
 послѣдннѣи хнторннѣи нарнцѡтннѣи сѣ.

Сего радннѣи мн вѣсѣ сръдо вѣспрнѣхомъ свѣтннѣи мѡнастыръ по блаженннѣмъ прѣ-
 ставленннѣи вѣсечнстнѡи и блаженнѡи вншѣреченнѡи госпѡждннѣи и царннѣи и маннѣ нашѡи
 Марѣ и сѣстрѣ еи госпѡждѣ Катакѡзннѣи, вѣспрнѣхомъ назнвѡтннѣи сѣ хнторннѣи свѣтомѡмъ
 мѡнастырѣмъ и мнѡвати елико есмо мѡщннѣи.

Сего радннѣи ѡбѣщахомъ и сн нашъ хрнсовѡла сѣтворннѣхомъ, ѹако да естъ непѡтѡ-
 реннѡ свѣтомѡмъ мѡнастырѣмъ елико рѣчннѣи вѣзѡмогѡхомъ да бѣдетъ ѡброкъ на вѣсако лѣто
 свѣтомѡмъ мѡнастырѣмъ аспрннѣи хѣ целѣхъ и спѣнза братннѣиымъ контѣ дохѡдннѣи да взнмаютъ
 ѡброкъ, аспрннѣи ф, снѣ елико рекохомъ, ѹако по силѣ вѣзѡмогѡхомъ да сѣ даватъ вѣста-
 вннѣмъ и нашннѣмъ снновѡмъ внше реченннѣиымъ ѹвъ Радѡль коевѡде и Мирчѣ, дѡндеже и
 мн живннѣи есмо и Богѡмъ ѡгодно бѣдетъ нмѣтннѣи намъ боговѣрченнаа намъ такожде и
 нашннѣи сннове, по нашѡи сѣмрѣтннѣи да творѣтъ дѡндеже нхъ ѡздръжннѣтъ госпѡдъ Богъ
 живѣхъ и богѡдарѡваннѡи нхъ властннѣи своѡхъ родннѣиымъ и прѣродннѣиымъ.

Да аще они сице сътворет, якоже им рекохом и испълнет и почтѣтъ и ствѣдетъ съи хрисовѣа и они и въса кого Богъ изволитъ бити намѣстникъ симъ вишереченнѣимъ, того господь Богъ да почететъ и съхранитъ и зкѣп.тъ иже сѣа испълнитъ, да мѣ дастъ господь Богъ зде земнаа добрѣ и мирно прѣпроводити небеснаа блага полъчити и да сподобитъ его, еже въ деснѣю своего прѣдстоанѣа егоже всѣди и намъ грѣшнѣимъ полъчити и съ прѣжданнѣими и благочистнѣими хтнторнѣи молитвами прѣчкъстнѣе владичице наше Богородици и приснодѣви Маріе и свѣтнѣхъ и богоноснѣхъ штъць и въсѣхъ свѣтнѣхъ иже въ вѣка Богъ згодившнѣхъ и чкъстнѣихъ иннокъ иже въ свѣтомѣ монастырѣ штъ на чела и дѣ снѣхъ потрѣдившнѣхъ се и послѣжившнѣхъ и съ миромъ прѣшедшнѣхъ и настоѣщнѣихъ и бити по снѣхъ хотѣщнѣхъ, дондеже стонтъ свѣта монастырѣ, аминъ.

Писъ новерѣа, въ лѣтъ 734, въ градъ Бѣскѣрѣши.

† Іѣвъ Владъ вшекшда, милостнѣа Божнѣа господнѣнъ.

† Urmînd întru totul sfintei, dumnezeieştii scripturi, care spune: « milă voiesc şi nu jertfă » şi iarăşi: « cu milostenii se curăţă păcatele » şi iarăşi « fericiţi cei milostivi că aceia se vor milui », precum şi gura proorocului cea plină de duh spune: « fericit bărbatul care miluieşte, în fiecare zi se îndulceşte de domnul ».

Acestea dar cunoscîndu-le din dumnezeiasca scriptură, iar am înţeles din <gura> proorocului care spune în duhul sfînt: « auziţi împăraţi şi înţelegeţi, învăţaţi-vă judecători ai marginilor pămîntului, pricepeţi stăpînitori ai mulţimilor şi cei ce vă mîndriţi cu popoarele şi limbile că stăpînirea vă este dată de la domnul şi puterea de la cel de sus ». Înţelegînd dar că toate lucrurile în mîna lui Dumnezeu sînt şi fiecăruia din noi îi dă cît voieşte fericit însă şi de trei ori fericit este acela care cheltuieşte bine bogăţia dată de Dumnezeu şi foloseşte în taină talantul încredinţat de Dumnezeu, încît să audă acel bun şi dulce glas de bucurie: « slugă bună şi credincioasă, intră în bucuria domnului tău. » Acestea dar auzind, şe cuvîne să înţelegem despre lucrurile de aici că sînt scurte şi trecătoare, precum se şi zice: « orice mărire este vremelnică » şi se cade să rîvnim domnilor binecinstitori şi sfîntrăpoşaţi dinaintea noastră, care bine şi-au orînduit cele pămînteşti, bine le-au petrecut, dobîndind cu acestea pămînteşti bunurile cereşti şi moştenindu-le pe acestea, iar pe cele pămînteşti le-au lăsat pămîntului.

Iată dar şi eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia şi cu copiii dăruiţi mie de Dumnezeu, Io Radul voievod şi Mircea, cu dorire am rîvnit către atotcinstitele biserici ale lui Dumnezeu, după cuvîntul proorocului: « în ce chip doreşte cerbul izvoarele apelor », văzînd dar că pentru păcatele noastre s-au împuşinat binecinstitorii domni care au ridicat şi au înfrumuseţat şi au miluit dumnezeieştile şi sfînţitele biserici, mai cu deosebire cele aflate la sfîntul munte al Athosului, iar hramul cel sfînt şi împărătesc şi lăcaşul preas-

fintei și preacuratei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre de Dumnezeu născătoare și pururea fecioarei Maria, cinstitei și slăvitei ei văvidenii în sfînta sfintelor, mănăstirea numită Hilandar, am văzut-o sărmană de domnii binecinstitori și fericii ctitori sîrbi, iar în ultima vreme lăsată și de binecinstitoarea doamnă și împărăteasă Mara ajunsă la bătrînețe și așteptîndu-și fericitul sfîrșit, care în locul fiilor ei iubindu-ne și înștiințîndu-ne despre această sfîntă mănăstire mai sus zisă și rugîndu-ne cu bune cuvinte, ca pe copiii ei, ca pe această sfîntă mănăstire, lipsită <de sprijinul> binecinstitorilor domni, să nu o lăsăm, ci să o căutăm și să o miluim și să ne numim ctitori ai ei, din urmă.

De aceea și noi am primit cu toată inima sfînta mănăstire, după fericita răposare a cinstitei și fericitei doamne și împărătese mai sus spuse și maică a noastră, Mara, și a surorii ei, doamna Catacuzino, am primit să ne numim ctitori ai sfîntei mănăstiri și să o miluim cît vom putea.

De aceea, am făgăduit și am făcut acest hrisov al nostru ca să fie neschimbat sfîntei mănăstiri, cît am putut spune, să fie obroc sfîntei mănăstiri în fiecare an 5.000 aspri deplin și fraților care vor veni să ia obrocul cheltuială 500 aspri. Acestea, cum am spus, cît ne-a stat în putere, să se dea; și am lăsat și fiilor noștri mai sus spuși, Io Radul voievod și Mircea, cît timp vom fi și noi în viață și cît va fi plăcut lui Dumnezeu să avem cele ce ne-a încredințat, de asemeni și fiii noștri după moartea noastră să facă <același lucru> cît îi va ține domnul Dumnezeu în viață și în stăpînirea dăruită de Dumnezeu părinților și moșilor lor.

Dacă ei vor face așa, cum le-am spus, și vor împlini și vor cinsti și vor întări acest hrisov, pe ei și pe cel care va voi Dumnezeu să-l lase urmaș al acestora mai sus spuși, pe aceia care vor împlini acestea domnul Dumnezeu să-i cinstească și să-i păzească și să-i întărească, să le dea domnul Dumnezeu să se treacă aici cele pămîntești bine și cu pace, să dobîndească bunurile cele cerești și să se învrednicească de șederea la dreapta lui, pe care să o dobîndim și noi păcătoșii. cu binecinstitorii ctitori cei dinaintea noastră, cu rugăciunile preacuratei stăpînei noastre de Dumnezeu născătoare și pururea fecioară Maria și cu ale sfinților și purtătorilor de Dumnezeu părinți și ale tuturor sfinților care din veac bine au plăcut lui Dumnezeu și cu ale cinstiților călugări, care dintr-un început și pînă acum s-au ostenit și au ascultat și cu pace au trecut și cele de acum și care vor fi după aceștia, cît va fiînța sfînta mănăstire, amin.

S-a scris noiembrie, în anul 7001 <1492>, în cetatea București.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIII/2.

Fotocopie după orig., perg., pecete atîrnată, căzută, la m-rea Hilandar de la Athos. EDIȚII. Facs. *Radojčić*, 9.

1493 (7001) aprilie 10, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana seliștea Bahna și Virful Vladului.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Влад конвода и господинь вѣсен земли Оуггров-влахійскои, синь Влада великаго конводе. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми свѣтомѡ монастырѡ вт Тисмана, храмѡ и шентели прѣчистен владичице нашеи Богородице и приснодѣвѣи Марїа и славное еїѡ успение и наставникѡ кѣр Іѡнникіе и вѣсе іаже в Христѣ братіе живѣщїѡм вѣ свѣтом мѣстѣ сем, іако да им <ест>¹ селище зокома Бахна и съ вѣсем хотарѡм вт ше стране Бахном селищом и Врѣх Влadow до хотар Бреboneк, понеже шерести господство ми в книге дѣдѡ господства ми Мирче конводе и в книге родїтелю господства ми, іако ест бил шчинна свѣтомѡ монастырѡ права и дѣдина.

Потом, прїдоше четирн болѣри цо сѡ постари вт Мехединци, та мартѡрїсаше и шни іако ест шчиннѡ свѣтомѡ монастырѡ и егѣменѡ вт Кошшце, шни вї болѣри мартѡрїсаше іако ест шчиннѡ свѣтомѡ монастырѡ.

Того радї им дадох и господство ми, іако да им ест вѣ шчиннѡ и вѣ шхабѣ и не вт когоже непотѣковено, по реч господства ми. И варе тко че сзети вт свѣти монастыр Бахна съ коліко ест писан в сїю книгу, да ест проклет вт тїи богоносни шци никенски и да ест шчестїю съ Ивда и съ Яриа и съ шнѣмн <їюдєн>², іже вѣзѣпшше на господа Бога и спаса нашего Ісѣуса Христа, крѣв его на нїх и на чедѣх нїх, іже ест и вѣдет вѣ вѣки, аминь.

Сведетелїе: жѡпан Драгич Стонок, жѡпан Крѣстїан бивши дворник, жѡпан Станко логофет, жѡпан Тѣдор вїстїар, Данчѡл комис, Дѡмитрѡ пѣхарник, Строе спатар, Ілѡв столник, Нѣг и Радѡл страторници.

Ізѡ Сѡрѣ писах вѣ град Бѡкѡрїци, мѣсеца апрїліа ї дїни, вѣ лѣт хѡа.

† Іѡ Влад конвода, милостїѡ Божїѡ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Tismana, hramului și locașului preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii și nastavnicului chir Ioanichie și tuturor celor în Hristos frați ce trăiesc în acel sfînt loc, ca să le <fie>¹ seliștea numită Bahna și cu tot hotarul din amîndouă părțile seliștei Bahnei și Virful lui Vlad pînă la hotarul Brebonei, pentru că a aflat domnia mea în cartea bunicului domniei mele Mircea voievod

¹ Cuvînt omis.

² Text ilizibil.

și în cartea părintelui domniei mele, că a fost ocină dreaptă sfintei mănăstiri și dedină.

După aceea, au venit patru boieri care sînt mai bătrîni din Mehedinți, de au mărturisit și ei că este ocină sfintei mănăstiri și egumenul din Coșuște și alți 12 boieri au mărturisit că este ocina sfintei mănăstiri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele. Și oricine va lua Bahna de la sfînta mănăstire cu cît este scris în această carte, să fie blestemat de 318 părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei <iudei>¹ care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dumitru paharnic, Stroe spătar, Albu stolnic, Neag și Radul stratornici.

Eu, Oprea, am scris în cetatea București, luna aprilie 10 zile, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 84 (Tismana).

Orig., perg. (25×31), pecete timbrată, stricată.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 330 f. 116 și 337 f. 151.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/81.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 198–200. Trad. D.I.R., B., 214–215

237

1493 (7001) aprilie 10, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana ocină în Groșani.

† Милостіум Божіум, Іу Влад конвода и господинь въсен земли Оуггров-влахїнскон, синь Влада великаго конвода. Дават господство ми сїе повеленїе господства ми свѣтомѣ монастырѣ шт Тисмѣна, храмѣ прѣчистне владичице наше и Богородице и присно дѣвѣи Марїе и славное спенїе и наставникѣ кѣр Іваникне и въсем иже в Христѣ братїе живѣщим въ свѣтом мѣстѣ сем, іако да им ест шт Грошани варе колико ест бил дел Марешов и Стѣнгов, понеже сї ест поклонна Мареш и Стѣнть, на свою сѣмрѣть, шчина варе колико ест имал шт Грошани свѣтомѣ монастырѣ шт Тисмѣна, да им ест въ вѣчное въспоминанїе.

Того радї им дадох и господство ми, іако да им ест въ шчинѣ и въ шхабѣ и не шт когоже непотѣжковено, по реч господства ми.

¹ Text ilizibil.

СВЕДЕТЕЛНЕ: жъпан Драгич Стонков, жъпан Кръстиян бивши дворник, жъпан Пръвѣл дворник, жъпан Станко логофет, жъпан Тѣдор вистияр, Данѣл комис, Дмитръ пѣхарник, Строе спатар, Илѣс столник, Нѣг и Радѣлъ страторници.

И азъ, Гѣпрѣ граматик, писахъ въ градѣ Бѣкѣрѣци, мѣсеца апрѣлѣа 7 дѣнь, въ лѣтѣ 7001.

† Io Влад воевода, милостѣа Божѣа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Tismana, hramului preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei uspenii și nastavnicului chir Ioanichie și tuturor celor în Hristos frați ce trăiesc în acel sfînt loc, ca să le fie din Groșani, oricît a fost partea lui Mareș și a lui Stăit, pentru că și-au închinat Mareș și Stăit, la moartea lor, ocina oricît au avut din Groșani, sfintei mănăstiri de la Tismana, să le fie de veșnică pomenire.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dumitru paharnic, Stroe spătar, Albu stolnic, Neag și Radul stratornici.

Și eu, Oprea gramatic, am scris în cetatea București, luna aprilie 10 zile, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 85 (Tismana IX/1).

Orig., perg. (23×33,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 188, 335 f. 156v.—157] și la Academia Republicii Socialiste România, MCCXXXI/203.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/80.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 215.

1493 (7001) mai 30.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Dan și altora jumătate din satul Cincul și un munte.

† Cu mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată Țara Rumânească, feciorul marelui Vlad voievod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele lui Dan și lui Drăgoiu și lui Neagoe și lui Dobromir și feciorilor lor, ca să

le fie lor jumătate din Cincul, ce iaste moșie cumpărată încă din zilele fratelui domniei mele, Radu voevod, de la Stanciul Frăluț, drept 420 aspri și drept un cal și Andreianu, muntele ce l-au cumpărat de la Jitian, dreptu 330 aspri și un cal.

Drept aceia, am dat și domnia mea, ca să le fie moșie ohabnică și de nimenea să clătească de pe zisa domniei mele.

Iată și mărturii am pus domnia mea pe: jupan Drăghici al Stoicăi, jupan Cîrstian biv dvornic, jupan Pîrvul vel dvornic, jupan Staico logofăt i Danciul comis i Albul stolnic i Dumitru paharnic i Stroe spătar i Tudor vistier i Radul postelnic.

Și am scris eu, Drăgoiu, mai 30, leat 7001 <1493>.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 5.

Traducere.

EDIȚII. Trad. Ștefulescu, *Vlad Călugărul*, 377 și *Doc. sl.-rom.*, 34—35; Ghibănescu, *Surete*, I, 297; *D.I.R.*, B., 215—216.

239

1493 (7001) iunie 3, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Vodița Mare cu seliștea Bahnei și Virful Vladului, în urma unei judecăți.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Влад коєкода и господинѡ късен земан Ѣггрово-влахїнскон, синѡ велїкаго Влада коєкодаѣ. Дакат господство мї снє повѣленїє господства мн свѣтѡмоу монастїрѡ Тїсмене, храмѡ прѣскѣтїє владнїца Богороднїце и прїсно дѣвн Марїн, славною єю ѡспенїє и єгѡменѡ попѡ Иѡаннїкнє и къскл иже ѡ Христѣ братїє шєрѣтающнм се въ свѣтѣм монастїрн, іако да нм єст Гѡлѣма Боднца със Бахнїном селїщом и съ късем хотаром по шєоїа страна Бодїце до хотар Рѡчнїце и Ерѡх Влладѡв до хотар Цїшєю, гдє се станєт ѡ шнон барѡ снрѣч блатѡ нѣкою, понеже се прєше и єгѡмен и братїа єже се шєрєтєхѡ тогда въ свѣтѡм монастїрѡ със Рошкѡм и съ снномѡ Рѡснповѡм прєд господства мн. Тако и єгѡмен Иѡаннїкїє и братнїа нзєвдїше кннє старнм господам, ѡт Влладїслає коєкода, цю єст бнл прєждє Мнрча коєкода и кннѡ дєдѡ господства мн Мнрчє коєкодє и потѡм и кннє къскл господам по рєдѡ до жнєкота господства мн и родїтєлю мн Влладу коєкодє и братїам господства мн и глєдєхѡ господство мї тїє кннє съ чєстнн болѣрн господства мн и добрѣ нандїхѡ господство мн како Кєлнка Боднца със късемн Бахнннѡм селнщом и съ късем хотаром, како єст внше писанно ѡчннѡ прєкѡ свѣтѡмѡ монастїрѡ. Потѡм се днжє єцє и єгѡмен тє донєсє прєд господство мн и мартѡрїю болѣрї кд и тнїа мартѡрїєсашє тако єрє єст прєкє тєн ѡчннє свѣтѡмѡ монастїрѡ.

Сего радї дадохъ и господство ми да ест въ учинѣхъ и въ шхавѣхъ скѣтомѣхъ монастїрѣхъ и ни шт коже непотѣкновенно пивъ шрїзмѣхъ господства ми. И варє кто се ке покѣсїтї да разорит сїю книгѣхъ господства ми и повелѣнїя старимъ господамъ, того господъ Богъ да га разорит и шенетъ здѣ тѣломъ [а въ бѣдѣшнимъ вѣцѣхъ дѣшею и да естъ проклетъ шт тнї скѣтнѣхъ штѣцѣхъ никенскнѣхъ и да нматъ шчестїе съ Исдожъ и съ трѣклетимъ Яремъ, амін.

Сведетелїе: жѣпанъ Драгїчъ Стонковъ, жѣпанъ Барѣша Кралевскн, жѣпанъ Крѣстїанъ кнѣшн дворникъ, жѣпанъ Прѣвѣша дворникъ, жѣпанъ Станко логочетъ, Данчѣша кнѣмисъ, Тѣдѣворъ протокнѣстїаръ, Ялѣ столникъ, Строе спатаръ, Радѣша страторникъ. ...

Изъ грешнї Човѣкѣцъ Станъ, писахъ юнїи мѣсеца г, въ понеделникъ, въ настоленїемъ града Бѣкѣрѣши, в лѣтѣ хѣа.

† Іу Владъ вѣвѣжда, мнолостїа Божїа господнїнъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri Tismenii, hramul preasfintei stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii și egumenului popa Ioanichie și tuturor celor în Hristos frați, se se află în sfînta mănăstire, ca să le fie Vodița Mare cu seliștea Bahnei și cu tot hotarul pe amîndouă părțile Vodiței pînă în hotarul Răciței și Virful lui Vlad pînă la hotarul Știubeiului, unde se oprește într-o mlaștină adică într-o oarecare baltă, pentru că s-au pîrit egumenul și frații care se aflau atunci în sfînta mănăstire cu Roșca și cu fiii lui Răsipă înaintea domniei mele. Astfel și egumenul Ioanichie și frații au școs cărțile vechilor domni, de la Vladislav voievod, care a fost înainte de Mircea voievod și cartea bunicului domniei mele, Mircea voievod, și după aceea și cărțile tuturor domnilor pe rînd, pînă la viața domniei mele și a părintelui meu, Vlad voievod și ale fraților domniei mele și am cercetat domnia mea acele cărți cu cinstiții boieri ai domniei mele și bine am aflat domnia mea că Vodița Mare cu toată seliștea Bahnei și cu tot hotarul, cum este scris mai sus, este ocină dreaptă a sfintei mănăstiri. După aceea, s-a ridicat încă și egumenul de a adus înaintea domniei mele și mărturie, 24 de boieri și aceea au mărturisit astfel că este dreaptă acea ocină a sfintei mănăstiri.

De aceea, am dat și domnia mea, ca să fie ocină și de ohabă sfintei mănăstiri și de nimeni neatins, după porunca domniei mele. Și oricine se va încumeta să strice această carte a domniei mele și poruncile bătrînilor domni, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să fie blestemat de 318 sfinți părinți de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu cel de trei ori blestemat Arie, amin.

Martorii: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Tudor prim vistier, Alb stolnic, Stroe spătar, Radul stratornic.

Eu, păcătosul Ceucuș Stan, am scris, luna iunie 3, luna, în cetatea de scaun București, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 86 (Tismana IV/152).

Orig., perg. (37×32), pecete timbrată.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 330 f. 166 v. și 337 f. 152—153.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/82.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 200—202. Trad. D.I.R., B., 216—217.

Facs. D.I.R., B., 385.

240

1493 (7001) iunie 15, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Hrănitul spătar și rudelor sale satele Băleștii și Budenii.

† Милостивим Божиим, Ыв Влад конвода и господинъ въсен земли Уггровладинскон, сынъ Влада великаго конводе. Дават господство ми сие повелѣние господства ми правителю, пачеже из кѣще господства ми, жѣпанъ Хранитѣл спатаръ и жителнице мѣ, Марга и съ сынови его и аписеним его, сынови Станилъ, Стан съ братиѣм си и съ сынови его, тако да им ест Бжлещи на Жилу въсен, съ въсем хотаром, колико ест дрѣжал Ялѣѣл и Бѣдѣни въсен съ въсем хотаром, колико ест дрѣжал сынови Ялѣѣлок. Понеже им ест ѣзел брата господства ми, Радѣл конвода, Покрѣѣл и Годниѣши ѡт тѣстѣ Хранитѣловѣ, ѡт жѣпан Крѣстѣ и ѡт Станилъ, та их постави под свѣтомѣ монастыр Тисменѣ и под град; тако, за тѣи селѣ, ѡн им ест дал Бжлещи и Бѣдѣни въсен, колико ест дрѣжал Ялѣѣл и сынови Ялѣѣлок.

И Татомир Урсѣ и Богдан метѣх да не имат над хотар Бжлещом, понеже сѣдих господствѣ ми съ въсем болѣри господства ми и гледах книгѣ брата господства ми, Радѣла конвода, тако нандох господствѣ ми със болѣри господства ми, ере [ест] им ест менил Покрѣѣл и Годниѣши, та им ест дал Бжлещи и Бѣдѣни въсен съ въсем хотаром, колико ест дрѣжал Ялѣѣл и сынови Ялѣѣлок. И Бѣдѣни ест бил прѣжде кѣпил тѣстѣ Хранитѣловѣ, Крѣстѣ, ѡт Ывн Капотѣ ѡт Фжнтѣнелѣ, за ѣ кѣелове жито. И книгѣ цю ест ѣчинил ѡт господство ми Татомир Урсѣ и Богдан над хотар Бжлещом, та им ест поставил имѣ Урсѣши, ѡни ни не сѣ Урсѣши, нѣ сѣ сви Бжлещи; та им сѣт книгѣ невероканѣ.

Сего ради им даде и господство да им ест въ ѡчинѣ и въ ѡхабѣ, ним и сыновом им и вѣсчетом им и прѣвѣсчетом им и ни ѡт когоже непотѣковено, по реч господства ми.

СВЕДЕТЕЛНЕ: жѣпан Драгич Стонокъ, жѣпан Кръстиан бивши дворник, жѣпан Прѣвѣл велики дворник, жѣпан Станко логофет, жѣпан Тѣдор вистигар, Данчюл комис, Димитрѣ пѣхарник, Строе спатар, Ялѣъ столник, Нѣг и Радѣлаъ стра-
торници.

Пис къ град Бѣкѣрци, юнѣи еѣ дѣнѣ, в лѣт хѣд.

† Io Klad kwewda, milostĭa Bojĭa gospodinĭ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele dregătorului, încă din casa domniei mele, jupanului Hranitul spătar și soției lui, Marga și cu fiii lui și nepoților lui, fiii lui Stănilă, Stan cu frații săi și fiii lui, ca să le fie Băleștii pe Jiu toți, cu tot hotarul, cât a ținut Albul și Budenii toți, cu tot hotarul, cât au ținut fiii lui Albul. Pentru că le-a luat fratele domniei mele, Radul voievod, Pocruia și Godinești de la socrul lui Hranitul, de la jupan Cîrstea și de la Stănilă, de le-a așezat sub stăpînirea sfintei mănăstiri Tismenii și sub cetate; astfel, pentru acele sate, el le-a dat Băleștii și Budenii toți, cât au ținut Albul și fiii lui [Albul.

Iar Tatomir Ursea și Bogdan să nu aibă amestec asupra hotarului Băleștilor, pentru că a judecat domnia mea cu toți boierii domniei mele și am cercetat cărțile fratelui domniei mele, Radul voievod, astfel am aflat domnia mea cu boierii domniei mele că le-a schimbat Pocruia și Godinești, de le-a dat Băleștii și Budenii toți, cu tot hotarul, cât au ținut Albul și fiii lui Albul. Și Budenii mai înainte i-au cumpărat socrul lui Hranitul, Cîrstea, de la Ion Capotă din Fîntînele, pe 9 găleți de grîu. Iar cărțile ce le-au făcut de la domnia mea Tatomir Ursea și Bogdan [asupra hotarului Băleștilor, de i-au pus [nume Ursești, [ei nici nu sînt Ursești, ci sînt toți Bălești; acestea le sînt cărți care nu sînt de credință.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și filor lor și nepoților lor și strănepoților lor și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Alb stolnic, Neag și Radul stratornici.

Scris în cetatea București, iunie 15 zile, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 87 (Tismana LXXXI/1).

Orig., perg. (27×22,5), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1847; altă trad. ibidem, 337 f. 457—458.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/83.

EDIȚII. Slav. Miletić-Agura, 343—344. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.* 35—37.

Trad. Ghibănescu, *Vlad Vodă*, 136—137; *D.I.R., B.*, 217. Facs. *D.I.R., B.*, 386.

1493 (7001) iunie 16, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Glavacioc jumătate din satul Izvorani și două sălașe de țigani.

† Бѣ законѣ повелѣ господь Богъ синоумь Израелевом да на вѣсѣко лѣто десетствоватѣ, елика аще стезет и се вѣдеще апостоли свѣтѣ и богоноснѣи шци свѣщаше на помощь и на благодѣтелство дѣшам нашѣм и прѣдаше нам послѣдним чедом ихъ, шви молитвож и бдѣнїем и постомъ, швѣ мнлоостїнею и покаанїем шгрѣбатѣ сѣ шт вѣсѣкїишъ законъ сѣ вѣсѣкома вѣрою и штвержденїем да готови бѣдем шсаншати шн гласъ: „Прїидѣте къ мнѣ вѣси тршждаещи се и шврѣменени и азъ оупокою кї. Бѣзмѣте нго мое на себе и нащчте се шт мене, шко кротѣкъ есмѣ и смѣрен срдцем и швершете покон дѣшам вашимъ, нго бо мое благо ест и врѣме мое легко ест. Прїидѣте благословенї штца шлогю и наслѣдшнше оупотобаное вам царство шт сложенїа мнрш, вѣзаклахъ бо се и дасте ми пастї и вѣждедаш се и напоиште мѣ, странени бѣх и вѣведоште мѣ, наг и шдѣкаште мѣ, болени и посѣтнште мѣ, вѣ темннцї и прїидоште къ мнѣ.“

Геже и азъ, благовѣрнї и благочѣстнїкї и Хриштолюбени и самодрѣжавнї Іу Блаад коевода и господинь, сынъ великаго Блаада конводе, мнлошнум Божиум и Божиум дарованїем швладаещим и господстведещъ вѣсен земли Оуггровлахїнскою, ещеге и запалинским прѣделомъ, Ямлашюу и Фугарашш херцег. Ревнш послѣдствоватѣ древным царем и господам нже земля вѣ благодѣтелство мнрнѣ прѣпроводнше и небесномъ царствню сподобїше се, вѣм шко вѣсем любешнм Бога вѣсѣ поспѣет се вѣ благое, мѣдрост пѣтѣжка смрѣтъ, а мѣдрост дѣхоена живот и мнр. Шнже вѣспомѣнш господство ми слока Давида пророка и царѣ, глаголеща: „Блаженншмже штпѣстїше се безаконнш и нмже прїкрїше се грѣсї, блажен мѣж емшже не вѣмѣннш господь грѣха“. И пакн: „Нмже желает елен на источникн воднне, шнще желает дѣша моя, къ тебе, Боже!“

Шнще вѣжделѣ господство ми къ монастырш Главачовш, храмш свѣтон швнтѣли прѣчнстне владнчнще нашени Богороднще и прнсно дѣвѣн Марїи и честное ея благовѣщенїе и честнѣншомоу штцш и вѣшменш кур Саке и вѣсѣм шже ш Христѣ братїе жнвѣшнм вѣ свѣто место тон, шко да им сѣт пол шт Изворани, дел жшпанш Дѣтко пѣхарннш и жшпанш Радуль пѣхарннш, понеже мениш господство ми сѣ жшпан Дѣтко и сѣ жшпан Радуль, та дадшх ннх блѣта ска и сѣ кннарнч господски, али токмо шт ннх вечннн да шзимат, а шт хорш да не метешат, и два челѣди ацнганн, по нме. . . . .¹, а жшпан Дѣтко и жшпан

¹ Loc alb.

Радулъ дадоше господствѣ ми полъ штъ Изворани, нѣхъ делъ. Я господство ми приложихъ свѣтлому монастырѣ, да естъ въ пищѣ братіямъ и въ вѣчное въспоминаніе господствѣ ми и родителемъ господства ми и чедамъ господства ми и ни штъ когоже непотѣкновено, по шризмѣ господства ми. И нѣхто да нѣхъ не смѣетъ бантовати штъ слѣгъ или штъ правитеа господства ми, посллаемимъ по милоствѣхъ и по работѣхъ господства ми, понеже кто се би покѣсни позабавати нѣхъ аще и власъ единъ, то таковаго иматъ въсприети велико зло и зрگیю штъ господство ми, яко неверникъ и прѣстѣпникъ снемѣшъ повеленію господства ми.

Щеже иже поставлетъ господство ми закланнине: кого избереѣтъ господѣ Богѣ бити господинѣ Блашконъ Зеланъ или штъ сръдечнаго плода господства ми или штъ сръдникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, штъ иноплеменикъ, да аще почететъ и штерѣдитъ и понокитъ и сѣхраниѣтъ, того господѣ Богѣ да почететъ и штерѣдитъ и сѣхраниѣтъ въ господствѣ его; аще ли попереѣтъ и разоритъ, того господѣ Богѣ да шбнеѣтъ его зде тѣломъ, а въ вѣдѣщи векъ дѣша его и да естъ проклетъ штъ тѣи свѣтнѣхъ штцѣ никенскнѣхъ и да иматъ шчестие съ Ивдою и съ трѣклетнимъ Яриемъ и съ шнѣмни Іудене иже възъпнише на господа Бога и спаса нашего Іесуса Христа и рекоше крѣвѣ его на нѣхъ и на чедѣхъ нѣхъ, иже естъ и вѣдетъ въ вѣки, аминъ.

Свѣдетелане: жѣпанъ Драгичъ Штонковъ, жѣпанъ Барѣша Кралевски, жѣпанъ Крѣстнианъ вниши дворникъ, жѣпанъ Прѣвѣша велики дворникъ, жѣпанъ Штанко логошетъ, Тѣдоръ протовнѣстїаръ, Штроеъ спатаръ, Данчюа комнѣ, Яלבѣ столникъ, Димитрѣ пѣхарникъ, Радулѣ страторникъ.

Чѣшкѣцъ писахъ въ градъ Бѣкѣрѣшомъ, юнїи мѣсеца Шї, въ лѣтъ х34.

† Іуа Владъ вшекѣда, милостїа Божїа господинѣ.

† În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuală din cîte agonisesc și aceasta știind sfinții apostoli și părinții purtători de Dumnezeu, ne-ău sfătuit pentru ajutor și binefacerea sufletelor noastre și ne-au lăsat nouă, ultimilor copii ai lor, ca unii cu rugăciune și priveghere și cu post, alții cu milostenii și cu pocăință, să ne ferim de orice rău cu toată credința și întărirea, să fim gata să auzim acel glas: «Veniți către mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni. Luați jugul meu asupra voastră și învățați de la mine, că sînt blînd și cu inimă smerită și veți afla pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun și povara mea ușoară. Veniți binecuvîntații părintelui meu și moșteniți împărăția gătită vouă de la facerea lumii, căci am flămînzit și mi-ați dat de mîncare și am însetat și mi-ați dat să beau, am fost strein și m-ați primit, gol și m-ați îmbrăcat, bolnav și m-ați îngrijit, în temniță și ați venit către mine.»

Iată dar și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din

mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al marginilor de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. Rîvnind să urmez vechilor împărați și domni care au cîrmuit cele pămîntești în binefacere cu pace și s-au învrednicit de împărăția cerurilor, știm că tuturor celor ce iubesc pe Dumnezeu toate li se îndreaptă în spre bine, căci înțelepciunea trupească este moarte, iar înțelepciunea sufletească viață și pace». Acestea amintindu-și domnia mea de cuvintele lui David proorocul și împăratul, care spune: «Fericți aceia cărora li s-au iertat fărădelegile și cărora li s-au acoperit păcatele, fericit bărbatul căruia nu-i socotește Dumnezeu păcatele». Și iarăși: «Precum dorește cerbul izvoarele apelor, astfel dorește sufletul meu către tine, Dumnezeule».

Astfel am dorit domnia mea către mănăstirea Glavaciov, hramul sfîntului locaș al preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei ei blagoveștenii și preacinstului părinte și egumen chir Sava și tuturor celor în Hristos frați care trăiesc în acel sfînt loc, ca să le fie jumătate din Izvorani, partea jupanului Deatco paharnic și a jupanului Radul paharnic, pentru că am schimbat domnia mea cu jupan Deatco și cu jupan Radul, de le-am dat balta toată și cu vinăriciul domnesc, dar să ia numai de la vecinii lor, iar la țărani să nu se amestece, și două sălașe de ațigani, anume. . .¹ iar jupan Deatco și jupan Radul au dat domniei mele jumătate din Izvorani, partea lor. Iar domnia mea am dăruit sfintei mănăstiri, ca să fie de hrană fraților și spre veșnică pomenire domniei mele și părinților domniei mele și copiilor domniei mele și de nimeni neatins, după porunca domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări și va înnoi și va păzi, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă va călca și va nimici, aceluia domnul Dumnezeu să-i ucidă aici trupul, iar în veacul viitor sufletul lui și să fie blestemat de 318 sfinți părinți de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu cel de trei ori blestemat Arie și cu acei iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos și au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, care este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor primul vistier, Stroe spătar, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Radul stratornic.

¹ Loc alb.

Ciouceuț am scris, în cetatea Bucureștilor, luna iunie 16, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 88 (Glavacioc XXI/1).

Orig., perg. (46,5×37), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1848; alte traduceri ibidem, ms. 223 f. 106—107, la Academia Republicii Socialiste România, ms. 1449, f. 219 și LXXXVI/6.

Fotocopie ibidem, XX/84.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 345. Trad. Mușețeanu, *Glavacioc*, 44—46; *D.I.R.*, B., 218—219.

242

1493 (7001) iunie 19.

Vlad Călugărul voievod dă lui Pîrvu mare vornic și lui Danciu mare comis dreptul de a aduce rumâni în satul lor, Potelul, pe care-i scutește pe timp de 4 ani, de toate slujbele și dăjdiile, în afară de bir și de oastea cea mare.

† Milostiiu Bojiu, Io Vladu voievod și domnu a toată Țara Rumânească, feciorul marelui Vladu voievod. Dat-am domnia mea această poruncă a domnii mele preacinstului boerului și întiului sfêtnic al domniei mele, jupan Pîrvului vel dvornic și jupan Danciuului vel comis, ca ori cîți rumâni va vrea să adune pe a lor moșie, ce să numește Potel, ei să fie slobozi și de toate slujbele și dăjdiile cîte se află întru însuș stăpînirea și oblăduirea țării domnii mele: nici podvoaze să nu facă, nici olacuri, nici la lucrul domnii mele să nu lucreze, nici caii să nu li să ia, nici găleata domnească să nu plătească, drept patru ani, fără numai birul să-l plătească și oastea cea mare să o facă, iar alt nimic. Și niminea să nu îndrăznească a-i supăra, nici judecătorii, nici vâtași, nici birari, nici podvodnicarii, nici vornicii, nici niminea din slugile domnii mele, nici dintr-ale boerilor, carii vor fi trimiși în slujbele și în trebile domnii mele. Pentru căci, care să va ispiti a-i bîntui sau a-i supăra întru cevaș, măcar de ar fi și din stăpînitori, sau veri cine, unul ca acela va lua mare certare și urgie de către domnia mea, ca un necredincios și călcătoriul poruncii aceștia a domnii mele. Și într-alt chip să nu fie, după porunca domnii mele.

Și s-au scris în luna iunie 19 dni, la leatul 7001 <1493>.

† Io Vladu voievod.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Bistrița, nr. 194 f. 42v.

Trad. din sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 713 f. 572v.—573.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 219—220.

1493 (7002) septembrie 2, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciu logofăt și filor săi, Pîrvu și Barbu, satul Bucov și jumătate din satul Suharna, scutite de slujbe și dăjdi.

† Бъ Христа Бога благовѣрни и благочестиви и Христолюбиви и самодръжавни, Ъв Клад конвода и господинъ, сынъ великаго Клада коевода, милостѣмъ Божѣмъ и Божѣмъ дарованнемъ обладающѣми и господствешшѣми въсеа земляа Ѣггровладѣйскаа, ешеже и запалинскимъ странамъ Ямлашъ и Фагарашъ херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ благымъ произволениемъ, чѣстымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ господства ми, яко прославити прославляшаго ме Бога, на прѣстолаѣ свѣтопочившихъ родителеи господства ми съ славожъ възнесяшаго ме. Ешеже въспомѣнжъ господство ми, мнози царѣе въ царствиа си въсеаише се, нжъ мали небесномъ царствью наследоваше, тѣшь бо се и азъ, нетѣчнѣ се царство исправити, нжъ Ѹ ѡ приснѣихъ своихъ съматрѣти, еже сѣт приснѣ, истинни и правоверни и много послуживши и ни въ чтоже неизвершише се, ниже врагомъ моимъ даше павши, нжъ кръвъ свожъ непоцѣдише ради господства ми излитати, якоже благаго корене чѣстнѣвши садовнѣи плодъ принесе.

Телъ радѣ, дарова господство ми сжи въсѣчестнѣи и благообразни и прѣпочтанинѣ, иже надъ въсѣми чѣстѣи даровъ, настожши сини хрисовѣа господства ми препочетенномъ правителю и прѣвомъ съветникъ, пачеже изъ кѣши господства ми, жѣпанъ Станко логофетъ съ сынови мѣ, жѣпанъ Прѣвѣа и жѣпанъ Барвѣа и еше колико сынови мѣ Богъ приидѣтит, варѣ сынови, варѣ дѣщери, яко да мѣ естъ Бѣковѣа въсъ съ воденицами и съ виноградѣи и съ въсомъ хотаромъ и съ планине и съ жилище, що естъ биле старѣ очине Бѣковѣа, понеже половина ѡтъ Бѣковъ, делъ Пиперю столникъ, ѡнъ ю достижѣ жѣпанъ Станко логофетъ, ере естъ зложенъ ѡтъ жѣпанъ Пиперъ столникъ надъ въсѣ комати Пиперови. Потомъ, ѡнъ и кѣши жѣпанъ Станко логофетъ ѡтъ анеѣенъ Пиперови, ѡтъ Бѣка и ѡтъ Милѣ и ѡтъ Строе и ѡтъ Станчюа, ни хъ делъ що естъ имали надъ тою половиною ѡтъ Бѣковъ. Та имъ даде жѣпанъ Станко логофетъ свои делъ ѡтъ Бѣкани, що е дрѣжалъ Пиперъ и хѣ аспрѣи, а Бѣка и Милѣ и Строе п Станчюа дадоше жѣпанъ Станко логофетъ ни хъ делъ, що естъ имали, надъ тою половиною ѡтъ Бѣковъ. Я дрѣга половина ѡтъ Бѣковъ, делъ Миклевъ, ѡнъ ю кѣши жѣпанъ Станко логофетъ ѡтъ сецъ Миклевъ, ѡтъ жѣпанъ Бланкѣа ѡтъ Козаѣчи и ѡтъ сынъ Миклевъ, ѡтъ Ѥдрище. Та даде жѣпанъ Станко логофетъ Бланкѣа и Ѥдрищѣа Топанцелѣ въсѣ и хѣ аспрѣи, а Бланкѣа и Ѥдрище дадоше жѣпанъ Станко логофетъ половиноа ѡтъ Бѣковъ, ни хъ делъ. Сего радѣ Топанцелѣ въсѣ да сѣтъ жѣпанъ Бланкѣа и Ѥдрищѣа, а Бѣковѣа въсѣ да вѣде жѣпанъ Станкѣа логофетъ, съ воденицами и съ виноградѣи и съ планине и съ жилище и съ въсѣми хотарѣ Бѣковѣа.

И пакѣ кѣши жѣпан Станко логофѣт Бръзаци вѣси шт Стоика Корман и шт сынъ Бъзев, шт Стоика, за кѣд флорѣни вѣгрѣскихъ. Тако замени съ жѣпан Нѣг граматик, та даде жѣпан Станко логофѣт жѣпанѣ Нѣгѣ граматикѣ Бръзаци вѣси, а жѣпан Нѣг граматик даде жѣпанѣ Станкѣ логофѣтѣ половинѣ шт Свѣхарна, цо ест права шчина жѣпанѣ Нѣгѣ граматикѣ. Сего радѣи дадоу и господство ми жѣпанѣ Нѣгѣ граматикѣ да мѣ ест Бръзаци вѣси, непотѣкновено ни шт когоже, а жѣпанѣ Станкѣ логофѣтѣ, да <мѣ>¹ ест половина шт Свѣхарна.

Сего радѣ дадоу и господство ми жѣпанѣ Станкѣ логофѣтѣ тнѣ вѣск да мѣ сѣт вѣ шчинѣ и вѣ шѣабѣ, немѣ и децам емѣ и вѣнчетом п прѣвнчетом и ни шт когоже непотѣкновено по шрѣзмѣ господства ми, почевши шт шевѣго вама, шт свиннего вама, шт пчеларства, шт кѣбларства, шт джамѣ, сенокосѣи¹, шт воз, шт подвоз, шт подвод, шт талпи, рекши шт вѣсѣх слѣжбах и дажбах малихѣ и велицѣх, елико се находит вѣ самодръжавнои Земли¹ и области господства ми. И никто да нѣ не смѣет бантовати, ни сѣдци, ни бѣрчи, ни ни никто шт слѣгах и правителѣх господства ми, послаемних по милостѣх и по работах господства ми, понеже кто се би покѣсил бантовати нѣ, или позабавити нѣ аще и влас един, тѣ таковаго чловека имат вѣспрѣти велико зло ѣ оргѣю шт господство ми, како неверник и прѣстѣпник и посрамител снемѣ повелѣнѣю господства ми.

Щеже и заклинание поставѣет господство ми: по смрѣтѣ господства ми, кого избѣрет господѣ Богѣ вѣти господинѣ Блашкон Земли или шт срдечнаго плода господства ми или шт сѣродник господства ми или, по грѣсѣх наших, шт иноплеменик, да аще почетет и поновит и штерѣдит сие повелѣнѣе господства ми, того господѣ Богѣ да почетет и штерѣдит и сѣхранит его вѣ господствѣ его; аще ли разорит и поперет и расипет, тѣго господѣ Богѣ да поперет и поразит и посрамит и шбнет его зде тѣлом, вѣ бѣдѣших вѣцѣ дѣша его и да ест проклет шт тнѣ свѣтих богоносних штцѣ никенских и да мѣ ест сѣпостатница прѣчистаѣ Богородица на страшнои сѣднице и да имат шчестие съ Юдои и съ Ярием и съ вѣзѣпнѣшими на господа Бога и спаса нашего, Исуса Христа, крѣе его на нѣх и на чѣдах нѣ, шкоже ест и бѣдет вѣ вѣки, амин.

Свѣдѣтелиѣ: жѣпан Драгич велики дворник, жѣпан Барѣл Кралевски, жѣпан Крѣстѣян бѣвши дворник, жѣпан Прѣвѣл бѣвши дворник, жѣпан Бадѣ бѣвши дворник, Тѣдор вѣстѣнар, Данчюл ко ис, Ялевѣ столник, Димитрѣ пѣхарник, Строе спатар, Радѣл страторник.

И азѣ, Радѣлѣ ключар, еже писах вѣ столи карош Трѣговицѣ, мѣсеца септемврѣи вѣ дѣнь, вѣ лѣто шзв.

† Іw Влад вѣвѣда, милостѣе Божѣа господинѣ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnînd

¹ Loc rupt.

peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfîntrăposaiilor părinți ai domniei mele. Aceasta amintindu-mi domnia mea că mulți împărați s-au veselit în împărăția lor, dar puțini au moștenit împărăția cerurilor, străduindu-mă și eu nu numai să cîrmuiesc această împărăție, ci să socotesc despre cele veșnice ale mele, adică spre cei care sînt deapururi adevărații și dreptcredincioșii și care au slujit mult și în nimic nu s-au dat în lături, nici dușmanilor n-au dat dosul, ci sîngele lor nu l-au cruțat să curgă pentru domnia mea, precum sămînța bună aduce rod mai cinstit.

De aceea, a dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și precinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele precinstitului dregător și întiului sfetnic, încă și din casa domniei mele, jupanului Staico logofăt cu fiii săi, jupan Pîrvul și jupan Barbul și încă cîți fii le va lăsa Dumnezeu, ori fii ori fiuce, ca să-i fie Bucovul tot, cu morile și cu viile și cu tot hotarul și cu munții și cu jiliștele, care au fost vechi ocine ale Bucovului, pentru că jumătate din Bucov, partea lui Piper stolnic, a dobîndit-o Staico logofăt, căci a fost așezat de jupan Piper stolnic peste toate averile lui Piper. După aceea, le-a și cumpărat jupan Staico logofăt de la nepoții lui Piper, de la Bica și de la Milea și de la Stroe și de la Stanciul, părțile lor pe care le-au avut pe acea jumătate din Bucov. Deci le-a dat jupan Staico logofăt partea sa din Băcani, pe care a ținut-o Piper și 1000 de aspri, iar Bica și Milea și Stroe și Stanciul au dat jupanului Staico logofăt părțile lor, pe care le-au avut pe acea jumătate din Bucov. Iar cealaltă jumătate din Bucov, partea lui Miclea, a cumpărat-o jupan Staico logofăt de la unchiul lui Miclea, de la jupan Vlaicul din Cozleaci și de la fiul lui Miclea, de la Udriște, Astfel a dat jupan Staico logofăt lui Vlaicul și lui Udriște Toplițele toate și 5000 de aspri, iar Vlaicul și Udriște au dat jupanului Staico logofăt jumătate din Bucov, partea lor. De aceea Toplițele toate să fie ale jupanului Vlaicul și ale lui Udriște, iar Bucovul tot să fie al jupanului Staico logofăt, cu morile și cu viile și cu munții și cu jiliștele și cu toate hotarele Bucovului.

Și iarăși a cumpărat jupan Staico logofăt Bîrzeștii toți de la Stoica Corman și de la fiul lui Buzea, de la Stoica, pentru 24 de florini ungurești. Astfel a schimbat cu jupan Neag gramatic, de a dat jupan Staico logofăt jupanului Neag gramatic Bîrzești toți, iar jupan Neag gramatic a dat jupanului Staico logofăt jumătate din Suharna, care este dreaptă ocină a jupanului Neag gramatic. De aceea, am dat și domnia mea jupanului Neag gramatic, ca să-i fie Bîrzeștii toți, neatins de nimeni, iar jupanului Staico logofăt să-i fie jumătate din Suharna.

De aceea, am dat și domnia mea jupanului Staico logofăt acestea toate, să-i fie de ocină și de ohabă, lui și copiilor lui și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama

porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de cositul fînului, de care, de cărături, de podvoade, de talpe, adică de toate slujbele și dăjdiile mici și mari, cîte se află în țara de sine stătătoare și în stăpînirea domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici birari, nici nimeni altul dintre slugile și dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după trebile domniei mele, pentrucă cine s-ar încumeta să-i turbure, sau să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă însă va nimici și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l lovească și să-l batjocorească și să-i ucidă aici trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său și să fie blestemat de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să-i fie potrivnică preacurata născătoare de Dumnezeu la cumplita judecată și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu cei ce au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, cum este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Draghici mare vornic, jupan Barbul Craiovescu, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul fost vornic, jupan Badea fost vornic, Tudor vistier, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Radul stratornic.

Și eu, Radul clucer, care am scris în orașul de scaun Țirgoviște, luna septembrie 2 zile, în anul 7002 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., CXIX/1.

Orig., perg. (37×47), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1847.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 220—222.

244

1493 (7002) septembrie 10, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Neagu gramatic și ficelor sale Stana și Maria, satul Bîrzești, vie și un loc la Țirgoviște.

† Бѣ Христа Бога благовѣрнѣи, благочестивѣи и Христолюбивѣи, самодръжавнѣи Іѡ Бладъ конвода и господинь, синь великаго Блада конводе, милостѣиwm Божѣиwm и Божѣем дарованѣем, обладающѣиwm и господствущѣиwm въсѣхъ земляхъ

Ѕггровлахѹнскои, ащеже и запаинским странам, ПмлашѸ и ФагарашѸ херцег. Благопроизволи господство ми своим благим произволенїем, чистим и свѣтлым срѣдцем господства ми, даровахъ сѣи въсечестни и благообразни и прѣпочитани, иже надъ въсѣми чисти даровъ настоѣщи сѣи хрисовѣл господства ми прѣпочитенномѸ волѣринѸ, иже ест изъ кѣщи господства ми, жѣпанѸ НѣгѸ граматикѸ и дѣщеремъ его, Стане съ синове си и Марїа съ синове си, тако да имъ сѣтъ Бръзѣщїи въси. Понеже ихъ покѣши жѣпанъ Станко логофетъ въ Стонка Корман и въ синь Бѣзев, въ Стонка; тако мени съе жѣпанъ Нѣгъ граматикъ, тако даде жѣпанъ Нѣгъ сконъ делъ, цю мѸ естъ стара и права вчина, дѣдина, половина въ СѸхарна, жѣпанѸ СтанкѸ логофетѸ, а жѣпанъ Станко логофетъ, въ даде жѣпанѸ НѣгѸ и дѣщеремъ его Бръзѣщїи въси. И пакы да имъ естъ въ Бръсѣщи въ Мостице три делове, понеже сѣтъ жѣпанѸ НѣгѸ стара и права вчина, дѣдина. И по семъ да имъ естъ место изъ Тръговице цю имъ естъ дѣдина и дрѣзи место порѣдъ неѣа, цю естъ покѣши жѣпанъ Нѣгъ въ Стеѣа, за Ѹ флорини Ѹгрѣски и виноградъ въ Тръговице, въ погона, цю естъ кѣши жѣши Нѣгъ въ дѣщере поѣвъ Кѣлѣѣла, за вѣжмъ флорини Ѹгрѣски, Ѹ хотаръ Кѣлѣѣгрѣномъ, тако тѣа сѣхъ да сѣ Стане и Марїе въсе.

Потомъ прїиде жѣпанъ Нѣгъ прѣдъ господство ми та сѣи вчини дѣщере сѣи Стана и Марїа тако да мѸ сѣтъ въ место синове. И вѣре кому сѣ прилѣчитъ въ нихъ прѣжде съмрътъ, въ нихъ прѣдалика да нѣст, нѣ да естъ вѣтавшимъ имъ. И господствѸ ми даде единъ конъ велми добръ.

Сего радїи имъ дадохъ и господство ми, тако да имъ сѣтъ въ вчинѣ и въ вѣхѣѣ, тѣмъ и дѣцамъ ихъ и вѣнкомъ и прѣвѣнскомъ ихъ и ни въ коѣже непотѣжковено, по вризмѸ господство ми, почевши въ вѣчнѣго вама и въ свиннѣго вама, въ пчеларства, въ кѣларства, въ винарничъ, въ дѣжмѸ, въ сенокосїа, въ возъ, въ подводъ, въ поковъ, въ тапи, рекши въ въсѣхъ сѣлѣѣѣхъ и дѣѣѣѣхъ, елика сѣ нахѣдетъ въ самодръѣжавнои землѣи господства ми. И никто да ихъ не смѣетъ вѣнѣватїи, ни сѣдѣѣ, ни вѣрѣїа, ни ни никто въ сѣлѣѣхъ и правителѣхъ господства ми, послаемїихъ по милостѣхъ и по работѣхъ господства ми, понеже кто сѣ кѣ покѣши вѣнѣвати или позабавитїи ихъ, аще и вѣсъ единъ, то такоѣго чловѣка имѣтъ въспрїѣти велико зло и вѣрїю въ господство ми, тако невѣрникъ и прѣстѣпникъ и посрамителъ сѣемѸ покѣлѣнїю господства ми.

Сщеже и заклананїе поставѣетъ господство ми: по съмръти господства ми, коѣо изберетъ господѣ Богъ вѣти господнѣѣ Вѣлшконъ Землѣи или въ срѣдѣчнаѣо плода господства ми или въ сѣродникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, въ иноплеменикъ, да аще почѣтетъ, поновитъ и вѣтверѣдитъ и сѣхранитъ сѣи хрисовѣл господства ми, того господѣ Богъ да почѣтетъ и вѣтверѣдитъ и сѣхранитъ въ господствѣѣ его; а аще ли разоритъ и поперетъ и расипетъ, посрамитъ, того господѣ Богъ да поперетъ и поразитъ и посрамитъ и вѣнетъ его зде тѣломъ, а въ вѣдѣщїихъ вѣѣѣѣ дѣша его и да естъ проклетъ въ тѣи свѣтїихъ вѣгоноснїихъ вѣтци иже въ Никѣи и да мѸ естъ сѣпостатница прѣчистѣа Богородица на страшномъ и невѣмнѣномъ сѣднїце, иѣже лицемѣрїе нѣст и да имѣтъ вѣчестнѣ съ Іоѣдоѣ и съ Ірїемъ и съ

възъпишемъ на господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа, кръвъ его на нѣхъ и на чедѣхъ ихъ, якоже ест и бѣдетъ въ вѣки, аминъ.

Свѣдѣтели: жѣпан Драгич велики дворник, жѣпан Барѣшл Кралекски, жѣпан Кръстиан бивши дворник, жѣпан Бадѣ бивши дворник, жѣпан Станко логофет, Тѣдор вистигар, Данчюл комис, Димитръ пѣхарник, Плавъ столник, Строе спатар, Радѣл и Драгомир страторници.

И азъ, Гѣнча, писахъ въ настолни градъ Бѣскѣрѣци, мѣсеца септемврии 1 днь, въ лѣтѣ 738.

† Іѡ Влад кнезѣда, милостѣмъ Божѣмъ господинь.

† În Hristos, Dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, singur stăpînitorul Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți. Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inima curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele preacinstitului boier, care este din casa domniei mele, jupanului Neag gramatic și fiicelor lui, Stana cu fiii ei și Maria cu fiii ei, ca să le fie Birzeștii toți. Pentru că i-a cumpărat jupan Staico logofăt de la Stoica Corman și de la fiul lui Buzea, de la Stoica; astfel a schimbat cu jupan Neag gramatic, de a dat jupan Neag partea sa care-i este veche și dreaptă ocină, dedină, jumătate din Suharna jupanului Staico logofăt, iar jupan Staico logofăt, el a dat jupanului Neag și fiicelor lui Birzeștii toți. Și iarăși să le fie din Birsești de la Mostiștea trei părți, pentru că sînt ale jupanului Neag veche și dreaptă ocină, dedină. Și după aceea, să le fie un loc din Tîrgoviște, care le este dedină și alt loc în rînd cu acesta, pe care l-a cumpărat jupan Neag de la Stefu, pe 6 florini ungurești, și o vie din Tîrgoviște, 2 pogoane, pe care a cumpărat-o jupan Neag de la fiica popii Vilcul pe opt florini ungurești, în hotarul Călugăreanilor, ca acelea toate ale sale să fie ale Stanei și ale Mariei.

După aceea, a venit jupan Neag înaintea domniei mele, de și-a făcut pe fiicele lui, Stana și Maria, ca să-i fie în loc de fi. Și oricui i s-ar întîmpla dintre dinșii mai înainte moarte, la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași. Și domniei mele i-au dat un cal foarte bun.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de vama oilor și de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijmă, de cositul finului, de care, de cărături, de podvoade, de talpe, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeț, nici birar, nici nimeni altul dintre slugile și dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încu-

meta să-i turbure sau să-i împiedice, chiar și cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și batjocoritor al aceste porunci a domnei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn a Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti, va înnoi și va întări și va păzi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; iar dacă va nimici și va călca și va risipi și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l lovească și să-l nimicească și să-l batjocorească și să-iucidă aici trupul, iar în veacul viitor sufletul său și să fie blestemat de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu cei de la Nicheia și să-i fie potrivnică preacurata nsăcătoare de Dumnezeu la cumplita și neîndurata judecată, unde nu este fățarnicie și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu cei ce au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Draghici mare vornic, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiaan fost vornic, jupan Badea fost vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Stroe spătar, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Oncea, am scris în cetatea de scaun București, luna septembrie 10 zile, în anul 7002 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 89 (Ep. Argeș XIX/1).

Orig., perg. (49,5×38,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu trad. din 1915.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/85.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 222—223.

245

1494 (7002) februarie 10, București.

Vlad Călugărul voievod întărește hotărîrea lui Gorga de a lăsa, după moartea lui, nepoților săi Vlad spătar și Fircea jumătate din Bădeni, iar ficei sale Stana cealaltă jumătate.

† Милостѣмъ Божѣмъ, Їв Влад воєвода и господинъ вѣсен земли Уггровлауѣнскои, сынъ Блада великаго воєводе. Дават господство ми сие по велѣнїе господства ми правителю из кѣишъ господства ми жєпанъ Бладълаш спатаръ и брат мѣ его жєпанъ Фрѣчкъ съ сыновѣи си и зницомъ Горга съ дѣщере си Стана съ сыновѣи си, яко да им ест ѣ Бѣдѣни вара колико ест дела Горговъ, понеже

прѣде Горга прѣд господство ми, та си сложи ашеца си, жѣпанъ Бладълаъ спатаръ и жѣпанъ Фръча и дѣщере Горгоуъ, Стана над свое шчинъ, над колико има ѡ Бѣдѣни, тако да си сѡ братиѣ неразѣленї, до нїх живота. Или докле бѣде Горга жив, да си сам шбладѣет тѣн шчинъ, а по сѣмрѣти Горгоуъ, да ест жѣпанъ Бладълаъ спатаръ и брат мѡ, жѣпанъ Фръча над половинъ шт тѣн шчинъ цю ест више писана, а дѣщере Горгоуа, Стана, да си сама над дрѣга половина. И господство ми им дадоше кон.

Бего радї им дадох и господство ми, тако да им ест въ шчинъ и въ шхабѡ, ним и синовом нїх и внѣчетом и прѣвнѣчетом. И варе комѡ шт нїх се савчит прѣжде сѣмрѣт, а въ нїх прѣдалка да нѣст, а нѡ да ест шчинъ шставшїм. И ни шт когоже непотѣковенно, по речи господства мї.

Свѣдѣтелїе: жѣпан Драгич велїки дворник, жѣпан Кръстїан внѣши дворник, жѣпан Станко логофѣт, жѣпан Швдор вистїар, Данчуа комис, Строе спатар, Димитрѡ пѣхарник, Шабъ столник, Радълаъ страторник.

Писан въ град Бѣкѡреци, мѣсеца февруарїа 1 днѣ, въ лѣт 736.

† Іу Блад вевѣда, милостїа Божїа господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele dregătorului din casa domniei mele, jupanului Vladul spătar și fratelui său, jupanului Fırcea cu fiii săi și unchiului lor Gorga cu fiica sa, Stana cu fiii ei, ca să le fie în Bădeani, oricât este partea lui Gorga, pentru că a venit Gorga înaintea domniei mele, de a așezat pe nepoții săi, jupan Vladul spătar și jupan Fırcea și pe fiica lui Gorga, Stana, peste ocina sa, peste cât are în Bădeani, ca să fie frați nedespărțiți, cât vor trăi. Dar cât va fi Gorga viu, singur să-și stăpânească acea ocină, iar după moartea lui Gorga, să fie jupan Vladul spătar și fratele său, jupan Fırcea peste jumătate din acea ocină, care este mai sus scrisă, iar fiica lui Gorga, Stana, să fie singură peste cealaltă jumătate. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, l-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților. Și oricui dintre dînșii i s-ar întâmpla mai înainte moarte, iar la dînșii prădalica să nu fie, ci să fie ocina celor rămași. Și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Draghici mare vornic, jupan Cirstiian fost vornic, jupan Staico logofăt, jupan Teodor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Radul stratornic.

Scris în cetatea București, luna februarie 10 zile, în anul 7002 <1494>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de Ist. Buc., nr. 27.211.

Orig., perg. (25×33), pecete aplicată, căzută.

Trad. ibidem, nr. 27.287 și ms. 27.654 f. 2—3.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 223—224. Facs. Ibidem, 387.

<Înainte de 1494 martie 16>.

Barbu banul Craiovei arată satele și sălașele de țigani pe care le-a dăruit m-rii Bistrița.

Cartea dumnealui banului Barbul, care au zidit și din temelie au ridicat sfânta mănăstire Bistrița și o au înzestrat cu moșii, vii și țigani, pe cum }va arăta în [în] cartea dumnealui de danie și de întărire, del<a> leatul 7000 <1491—1492>.

† Însă să să știe cu ce am adaos și am întărit și am miluit sfânta mănăstire Bistrița, eu, robul lui Dumnezeu, Barbul banul Craiovescul, cu sate, cu țigani, sfânta mănăstire ce se chiamă Bistrița, hramul uspenii al preacinstitei născătoare de Dumnezeu, cum am dat să fie vecinică pomenire, mie și părinților mici, să dobîndim împărăția ceriului întru Hristos, amin.

Însă satele anume: Plăvicénii de la Șuaș cu tot hotarul și cu viile și cu zeciuala din vii, pe cum să cade otaștina, oricîtă s-ar afla peste acéle hotară, moșia Ghindénii și Vădastra, ce le-am cumpărat de la Vladul, drept 15.000 de aspri gata; moșia Potelul și Balta Albă și Părîul tot, Bodgăneștii de Cotmeana toți și Mălurénii.

După acéia și țiganii, anume: Curchi cu țiganca lui și Mela cu țiganca lui, Iovan cu țiganca lui și frate-său Dode și Dija cu țiganca lui și Bran cu țiganca lui și Tudor cu țiganca lui și Novac cu țiganca lui și cu feciorii lor, Șain cu țiganca lui, Curchi cu țiganca lui și Chita cu țiganca lui, Iane cu țiganca lui, Bria cu țiganca lui și iar alt Brie cu țiganca lui. Aceștea toți i-au dat jupan Barbul vel ban și cu frații lui jupan Pîrvul și jupan Danciul, ca să fie sfinteii mănăstiri Bistriții, ce e mai sus numită.

Iar după acéia, veri cine s-ar scula, după moartea dumnealui jupan Barbului banul, dintr-ai dumnealui nepoți, strenepoți ori toate cîte au adaos și au dat sfinteii mănăstiri Bistriții, ori sate, ori țigani, să fie nemișcate; că ori cine s-ar ispiti ca să le facă supărare satelor au țiganilor, ce sînt date sfinteii mănăstiri, unul ca acela să fie supt mare blestem și supt groaznică afurisanie și să-l bată preacurata maica lui Dumnezeu, parte și lăcaș să aibă la un loc cu Iuda și cu afurisitul Aria, cela ce nu va întări sfânta mănăstire, precum scrie mai sus.

Și iar am adaos sfinteii mănăstiri satul Băbénii pe jumătate, Tismana pe jumătate și vama di vad pe jumătate. Și Tismana iar pe jumătate, ce să vă afla pînă ce va fi banul viu, să o stăpînească, iar după moartea dumnealui, să rămîie sfinteii mănăstiri. Iar ai lui nepoți nicidecum să nu să atingă cu ce au

întărit sfînta mănăstire și pe sfîntul Grigorie Decapolitul; ruga maicăi precistei și a sfîntului Grigorie să-i fie de ajutoriu.

Văleat 7000 <1491—1492>.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 81 (Bistrița LXII/135).

Trad. din sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 713 f. 560v.—561v.

Văleatul greșit, lipsește cifra zecilor.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 207—208, sub <1491 septembrie 1—1492 august 31>

247

1494 (7002) martie 16, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Bistrița sate, vămi și țigani.

† Вѣсе свѣтаа Писанїа слышахѡм глаголюща тако блажен шкрѣтїн прѣмѣдрост, нѣ нѣст лѣчшїи боцааго се Бога, такоже въ Притчах глаголет: начело прѣмѣдрости страх господнѣ, да ндеже ест страх господнѣ, тѣ вѣса благаа боен бо се Бога, ненавидит зла, нѣ вѣсако ш благахѣдѣлѣхъ спражняет се. Клаже. блага, подобает нам рещи? Еже вѣсечистаа и чѣстнаа изрекше зета господнїа, еже любити господа Бога своего шт вѣсе дѣше и шт вѣсе крѣлости своее, такожде и искрѣнаго своего и прочаа. И такоже вѣсе свѣтїн дѣхъ зетїн Давидовѣми изрече, еже ест: „Наслади се господови и дастъ ти прошенїе сръдца твоего“. Коже ест болшее наслажденїе ее божественїе сладости? Сїако збо божественнаа сладост, еже сѣлюбовїю сръдчною притцати къ божественїим свѣщенїим храмом и шт тѣдѣ поцрѣпати божественое наслажденїе, тако шт спаснааго источника, еже ест дѣшевное вѣкѣже и тѣлесное здравїе. Шце збо сїа благаа сѣт, колми паче еже вѣсечестнїе и свѣщенїе храми въздвизати и шкрасати пользно ест.

Еже збо и азъ, въ Христа Бога благовѣрїи и Христолюбивїи, Ыв Влад ковода и господнѣ, Божїею милостїю шбладающїми землею Шггровлахїнскою и запаанским странам, Ямлашъ и Фагарашъ херцег, благопроизвоихом благагым произволенїем и чистим сръдцем, еже прославити, прославлѣшааго нас господа Бога и спаса нашего Исуса Христа и того вѣсечестѣю и прѣнпорочнѣю мать Богородицъ и приснодѣвѣ Марїю, видѣхом бо, велико зсръдїе къ вѣсечестномѣ храмѣ, еже ест въ име вѣсечестнааго зспенїа прѣсвѣтїе Богородици и приснодѣвн Марїи. Сїанко тѣсдолюбне потѣщаше се наши добрїи и вѣрїи и прѣпочтѣннїи властеле, жѣпан Барѣвѣ Кралевскїи съ братїами си, жѣпан Прѣвѣл и Данчѣл и Радѣл и въздвигоше шт шнованїа вѣсе честнїи вишеченнїи храм на рѣцѣ глаголемон Бнстрице и шкрасише такоже достонт и приложише села на име: Плавичани на Шѣлшѣ съ вѣсем хотаром и виногради и съ десетком шт вина цю

се достонт ѡт тен шчине, варе колико ест нѹ хотар, Брънковѣни въси и Гъндѣни и Бадастра, що сѣ ю кѣпан ѡт Бладѣла за х^ѣх^ѣ¹ аспри и Потѣла и съ Бело Блато и Пърѣла вес и Мълаѣрѣни приложи жѣпан Хамза. И пакѣ еце приложише тѣзи властеле Богдънеши ѡд Кодмене въси и цигани на име, Кѣрки съ децами си и Мела съ децами си и Иван съ децами си и братѹа Иванова, Доде и Дѣжа съ децами си и Бран съ децами си и Тѣдор съ децами си и Новак съ децами си и синь Мѣшани съ децами си и Кѣрки съ децами си и Кита съ децами си и Шна съ децами си и Брѣта съ децами си и дрѣги Брѣта съ децами си. Тѣзи въса приложише тѣзи властеле. И еце многовѣрнѣи и прѣпочтѣнѣи властелин господства ми, жѣпан Станко логошет, приложи един виноград ѡт Къзънеши, да бѣдет свѣтомѣ монастырѣ.

Сега радѣи и господство ми и прѣвѣзлюбленнѣи синови господства ми, Радѹле воевода и Мирча, даровахом тон више писанное въсе свѣтомѣ монастырѣ.

И еце приложи господство ми кашарство ѡт сѣдство Блъче, варе колико ест хотар сѣдства Блъче и еце приложихом и вамѣ ѡт Гекѣи на Жило въсѣ.

Сѣга въса еже више приложихом свѣтомѣ монастырѣ, да бѣдѣтъ въ шчинѣ и въ шхабѣ до живота господства ми и до живота прѣвѣзлюбленнѣи сынове господства ми вишереченнѣи Радѹле воевода и Мирча, да сѣст въ² покрепленѣе свѣтомѣ монастырѣ и божественнѣи иноком и молъбеником, ѡтцѣ егѣменѣ Геромонахѣ, кѹр Макарѹю и по сѹх хотещим бити наставником и въсен еже ѡ Христѣ братѣи да им сѣ въ пицѣ, намже и нашим родителем въ вѣчное въспоминанѣе и по сѹх хотещим бити чедом нашим и сѣродником.

Сега радѣи съ теми више речеными сѣли никто да не метѣхает, понеже нѹ ѡт въсѣх сѣдѣбах и даждахъ шслободнѣх господство ми, кроме данка и вонске, а много що годѣ се достонт ѡт тѣх сѣлѣх, ске да бѣдет свѣтомѣ монастырѣ, или жито, или вино, или пчели, или ино бѣди що, или глобе, никто ни ѡт сѣдѣгах и правителѣх господства ми и посланницѣх послаемнѣх по сѣдѣбах господства ми, да не смее т нецо възѣти ѡт тѣх више реченнѣх сѣлѣх монастырскихъ, нѣ да си метѣхат егѣмен и съ неговени посланници съ теми сѣли и що им потреба бѣдет, по законѣ да си ѡт нѣх ѣзмяют а ни никто, ни ѡт еднѣ вещи да нѣ нецо не бантѣют, понеже кто би се покѣсна ѡт нашихъ сѣдѣгах и правителѣх да им нецо досадит, такоѣи иматъ възпрѣти велико зло и шргѹю ѡт господства ми, како невѣрник и прѣстѣпник и посрамитѣл сѣемѣ въсечистномѣ нами дарованномѣ хрисовѣла, еже дахомъ въ штверѣженѣе въсѣх вишереченнѣи.

Щеже и по сѣмрѣти нашом, кого избѣрет господѣ Богѣ шбладати землю Шгрволахинскою или ѡт нашего сѣрѣчнааго плода, ѡт синѣе господства ми или ѡт нашихъ сѣродник или, по нашихъ грѣхов, ѡт иноплеменник, аще почѣтет и поновит и штверѣдит настоящѣи наш хрисовѣла еже даровахомъ свѣтомѣ храмѣ

¹ «и Бадастра... х^ѣх^ѣ» scos din pergament prin tăiere, completat după copia slavă.

² Loc rupt.

прѣсвѣтѣн и прѣблагословеннѣн владичици нашон и Богородици, присно дѣвы Марїи, того господь Богъ да зкрѣпит и съхранит шт въсехъ зль въ господствѣ его и да мѣ ест прѣдстателница прѣсвѣтаа Богородица, мати господьнѣ на страшном и великцѣ¹ мѣрномъ сѣдѣ; аще ли не поновит, ни ствердѣит, нѣ разорит или нечто шт више писаннїихъ штимет, таково мѣ да въздасть емѣ господь праведнимъ своимъ сѣдомъ, зде тѣломъ да збѣет и поразит, таможе въ гредѣшимъ сѣде дѣшею, и да мѣ бѣдетъ съпостатница прѣсвѣтаа Богородица на страшнемъ сѣдѣ, іако съпостатникѣ сѣтомъ ее храмѣ и да иматъ зчестїе съ Юдою и Ирѣемъ и съ распешимъи господа и Бога, спаса нашего Исуса Христа и рекшимъи, кръвь его на нїхъ и на чедѣхъ нїхъ, еже ест и бѣдетъ, аминъ.

Сїже сѣтъ свѣдѣтелине сїемъ нашимъ хрисовъсѣмъ: въсе свѣтцѣннїи митрополитъ куръ Іларїи и жѣпанъ Драгичъ велики дворникъ, жѣпанъ Кръстїанъ, жѣпанъ Бадѣ зетъ Здрнцевъ, жѣпанъ Станко логоветъ, жѣпанъ Дѣтко банъ, жѣпанъ Дѣдюкъ . . . .¹ Данчюкъ комисъ, Строе спатаръ, Димитръ пѣхарникъ, Радулъ и Драгомиръ страторници, Колицъ и Станъ и Кокора мали дворници.

И азъ начрѣтахъ . . . .¹ въ настодемъ градѣ Бѣкѣрци, мѣсеца мартїа сї дѣнѣ, въ лѣтѣ хѣв.

Царствующѣмъ господѣмъ нашѣмъ Исусѣмъ Христѣмъ, емѣше слава, дрѣжава, честнѣ и поклонїанїе съ безъ начелнимъ его шѣцемъ и благымъ и жикотворещимъ дѣхомъ, въ вѣкы, въкомъ, аминъ.

† Іѣвъ Владъ ввеквѣда, милостїа Божїа господинь.

† Am auzit spunînd în atotsfînta scriptură că fericit este cel ce a aflat înţelepciunea, însă nu este mai bun decât cel ce se teme de Dumnezeu, precum glăsuieşte în Pilde: «începutul înţelepciunii este teama de domnul, căci unde este teama de domnul, acolo sînt toate cele bune, căci cel ce se teme de Dumnezeu, urăşte relele, ci se îndeletniceşte întotdeauna de fapte bune». Care bunătaţi, se cuvine nouă a zice? Acelea pe care preacurata şi cinstita gură a domnului le-a spus, adică a iubi pe domnul Dumnezeu tău din tot sufletul şi din toată puterea ta, de asemenea şi pe aproapele tău şi celelalte. Şi precum preasfîntul duh, prin gura lui David a spus, care este: «Îndulceşte-te întru domnul şi-ţi va da rugămintea inimii tale». Care este cea mai bună îndulcire a acestei dumnezeieşti îndulciri? Aceea însă este dumnezeiasca îndulcire, care cu dragoste din inimă aleargă către dumnezeieştile, sfîntitele hramuri şi de acolo culege dumnezeiasca îndulcire, ca de la izvorul mîntuirii, care este sănătate sufletească, în acelaşi timp şi trupească. Dacă deci acestea sînt bune, cu atît mai mult este de folos a ridica şi a înfrumuseţa atotcinstitele şi sfîntitele hramuri.

Care deci şi eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod şi domn, din mila lui Dumnezeu, stăpînînd ţara Ungrovlahiei

¹ Text ilizibil.

și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. Am binevoit cu bunăvoință și cu inimă curată ca să proslăvesc pe domnul Dumnezeu care ne-a proslăvit și pe mîntuitorul nostru Iisus Hristos și pe atotcinstifa și prea neprihănită lui mamă, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria. Căci am văzut marea silință către atotcinstitul hram, care este în numele atotcinstitei uspenii a preasfintei născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, cu cită silință de trudă iubitoare s-au sîrguit bunii și credincioșii și preacinstiții noștri vlasteli, jupan Barbul Craiovescul cu frații săi, jupan Pîrvul și Danciul și Radul și au ridicat din temelie atotcinstitul mai sus zisul hram per fiul numit Bistrița și l-au înfrumusețat cum se cuvine și au dăruit satele anume: Plaviceani pe Șaoaș cu tot hotarul și viile și cu zeciuală din vin, cît se cuvine de la acea ocină, oricît este hotarul lor și Brîncovenii toți și Gîndeani și Vădastra, pe care au cumpărat-o de la Vladul, pentru 15 000¹ aspri și Potelul și cu Balta Albă și Pîrvul tot și Mălureanii, i-a dăruit jupan Hamza. Și iarăși încă au dăruit acei vlasteli Bogdăneștii de la Codmeana toți și țigani anume: Curchi cu copiii săi și Mela cu copiii săi și Iovan cu copiii săi și frații lui Iovan, Dode și Dija, cu copiii săi și Bran cu copiii săi și Tudor cu copiii săi și Novac cu copiii săi și fiul lui Mușain cu copiii săi și Curchi cu copiii săi și Chita cu copiii săi și Iana cu copiii săi și Briia cu copiii săi și alt Briia cu copiii săi. Acestea toate le-au dăruit acei vlasteli. Și încă mult credinciosul și preacinstitul vlastelin al domniei mele, jupan Staico logofăt, a dăruit o vie de la Căzănești, ca să fie sfintei mănăstiri.

De aceea și domnia mea și preaiubiții fii ai domniei mele, Radul voievod și Mircea, am dăruit acelei mai sus scrise atotsfintei mănăstiri.

Și încă a dăruit domnia mea cășăritul din județul Vlcea, oricît este hotarul județului Vlcea; și încă am dăruit și vama de la Secui pe Jiu, toată.

Acestea toate, pe care le-am dăruit mai sus sfintei mănăstiri, să fie de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi preaiubiții fii ai domniei mele, mai sus zișii Radul voievod și Mircea, să fie pentru întărirea sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări și rugători, părintelui egumen ieromonah chir Macarie și după aceea celor ce vor fi nastavnici și tuturor celor în Hristos frați, să le fie de hrană, nouă și părinților noștri de veșnică pomenire și după aceea celor ce vor fi, copiilor noștri și rudelor.

De aceea, cu aceste mai sus zise sate nimeni să nu se amestece pentru că le-a slobozit domnia mea de toate slujbele și dăjdiile, afară de dare și de oaste, iar orice alta ce se cuvine de la acele sate, toate să fie ale sfintei mănăstiri sau grîu sau vin sau stupi sau alta orice sau gloabe, nimeni altul dintre slugile și dregătorii domniei mele și cei trimiși pentru slujbele domniei mele, să nu cuteze să ia ceva de la acele mai sus zise sate mănăstirești, ci să se amestece

---

¹ Pasajul: « Vădastra . . . 15 000 » este scos din pergament prin tăiere, dar a fost completat după copia slavă.

egumenul și cu trimișii lui la acele sate și ce vor avea nevoie, după lege să-și ia de la ele, iar alții nimeni, pentru niciun lucru să nu-i tulbure, pentru că cine s-ar încumeta dintre slugile și dregătorii noștri să-i supere cu ceva, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui atotcinstit și de noi dăruit hrisov, pe care l-am dat pentru întărirea tuturor acestora mai sus zise.

Încă și după moartea noastră, pe cine va alege domnul Dumnezeu să stăpânească țara Ungrovlahiei sau din rodul inimii noastre, dintre fiii domniei mele sau dintre rudele noastre sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări hrisovul nostru de față pe care l-am dăruit sfântului hram al preasfintei și prea binecuvântatei stăpînei noastre și născătoare de Dumnezeu, pururea fecioara Maria, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l păzească de toate relele în domnia lui și să-i fie sprijinitoare preasfînta născătoare de Dumnezeu maica domnului, la cumplita judecată cea fără de fățarnicie. Dacă însă nu va înnoi nici va întări, ci va nimici sau va lua ceva din cele mai sus scrise pe unul ca acela să-l răsplătească domnul cu dreapta lui judecată, aici să-lucidă și să-l nimicească cu trupul, acolo însă, la judecata viitoare, cu sufletul și să-i fie potrivnică preasfînta născătoare de Dumnezeu la cumplita judecată, ca un potrivnic al sfântului ei hram și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu cei ce au răstignit pe domnul, Dumnezeu și mîntuitorul nostru Iisus Hristos, și au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi, amin.

Aceștia sînt martorii acestui hrisov al nostru: preasfințitul mitropolit chir Ilarion și jupan Draghici mare vornic, jupan Cîrstian, jupan Badea, ginerele lui Udriște, jupan Staico logofăt, jupan Deatco ban, jupan Dediul...¹, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Radul și Dragomir stratornici, Colțea și Stan și Cocora vornici mici.

Și am scris eu...¹ tier, în cetatea de scaun București, luna martie 16 zile, anul 7002 <1494>. Domnului, împăratului nostru Iisus Hristos, slavă, stăpînire, cinste și închinăciune cu tatăl său cel fără de început și cu duhul bun și făcător de viață, în vecii vecilor, amin.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 91 (Bistrița XXIII/1).

Orig., perg. (45×39), pecete atîrnată, căzută.

Cu o copie slavă din sec. XVII și o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 192 f. 8—9v. și f. 263—264, 202 f. 159v.—162 și 713 f. 855—856.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/87.

EDIȚII. Trad. Tocilescu, *Doc. ist.* I, 156—157; *D.I.R., B.*, 224—226.

¹ Text ilizibil.

1494 (7002) aprilie 1, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Govora satul Ioneștii și seliștea Corbeni.

† Милостѣмъ Божиимъ, Ыв Владъ конвода и господинъ, сынъ Влада великаго конводе. Даватъ господство ми сие повелѣнїе господства ми свѣтомъ монастирѣ утъ Говора, храмѣ ниже въ шентѣли прѣсвѣтнїа владичицѣ нашонъ Богородице и приснодѣвѣки Марии и славное ѣа ѡспенїе и моленникѣ господства ми щѣ ерѣменѣ кѣр поплъ Ивна и вѣсѣмъ таже ш Христѣ братѣе живѣщимъ въ свѣтѣмъ мѣсто тои, понеже покѣпи господство ми тоганъ село цо се зоветъ Ивнеши въси и съ селнцомъ цо се зоветъ Корбѣни за хъ аспри, утъ дѣщере Житїанъ и утъ сыновеи его.

Сего радїи имъ дадохъ и господство ми, тако да имъ сѣтъ въ учинѣ и шхабѣ и ни утъ когоже непотѣкновеи, по шризмѣ господства ми.

Свѣдѣтелїе: жѣпанъ¹ Драгичъ велики дворникъ, жѣпанъ Барбѣла Кралевски, жѣпанъ <Крѣстїанъ>¹ бивши дворникѣ, жѣпанъ Станко логофетъ, Тѣдоръ вистїаръ, Данчулъ комисъ, Ялебъ столникъ, Димитрѣ пѣхарникъ, Строе спатаръ, Радѣла и Драгомїръ страторници.

И азъ, Банъ, еже писахъ, въ столни градѣ Бѣскѣраци, мѣсеца апрїлїа ѣ днѣмъ, въ лѣто хъѣв.

† Ыв Владъ конвода, милостїа Божиа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Govora hramul care este locașul preasfintei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii și rugătorului domniei mele, părintelui egumen chir popa Ioil și tuturor celor în Hristos frați, care trăiesc în acel sfînt loc, pentru că a cumpărat domnia mea acest sat care se chiamă Ioneștii toți și cu seliștea care se chiamă Corbeni, pentru 7 000 aspri, de la fiicele lui Jitianul și de la fiii lui.

De aceea le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni ceatins, după poruncă domniei mele.

Martorii: <jupan>¹ Draghici mare vornic, jupan Barbul Craiovescul, jupan <Cirstiian>¹ fost vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciu comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Radul și Dragomir stratornici.

¹ Loc rupt.

Și eu, Ban, care am scris în cetatea de scaun București, luna aprilie 1 zi, în anul 7002 <1494>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 92 (Govora V/1).

Orig., perg. (21,5×21), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri, una din 1842, cealaltă tot din prima jumătate a sec. XIX. Alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 93, 447 f. 113 și 463 f. 60.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/88.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 226—227.

249

1494 (7002) iunie 5, Rușii logofătului.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Cîrjeu și altora seliștea Recica lui Dabul.

† Многостѣмъ Божіѡмъ, Іѡ Владъ воивода и господинъ въсен земанъ Уггровлахѣнскон, синъ великаго Влада воиводе. Даватъ господство ми сие повелѣнне господства ми слѣгамъ господства ми Кръжеѡ съ синовн сн, Драгичю и Вонча и Станчюа и Радѹлъ и еще колнко синовн мѡ Богъ припѣтит и Радѹмирѡ съ синовн сн, Дабѡа и Житиѡан и Станка и еще колнко синовн мѡ Богъ припѣтит и Ганго съ децанн сн, Радѹлъ и Дѡа и еще колнко синовн мѡ Богъ припѣтит и Дабѡа съ братнѡа сн и съ синовн нмъ, колнко нмъ Богъ припѣтит, тако да нмъ естъ селнщѣ зовомн Рѣчка Дабѡловъ съ баатами и съ въсомъ хотаромъ Дабѡловъ, понеже юмъ извадѹше штъ предъ господство ми съ вѣ болѣри, та се заклаше како нмъ естъ шчина дѣдина.

И пакн Кръжеѡ и Радомиръ и Ганго съ синовн нмъ да нмъ естъ шчина зовомн Гѡане съ въсомъ хотаромъ, понеже извадѹше предъ господство ми кд болѣри, та мартѡрнсаше како нмъ естъ шчина дѣдина.

Сега радѹ нмъ дадохъ и господство ми тако да нмъ сѣтъ въ шчинѣ и въ шхабѣ нмъ и синовомъ нѣхъ и внѣчетомъ и прѣвнѣчетомъ и ни штъ когоже непотѣкновено, по шризмѡ господства ми.

Сѣкѣдѣтелне: жѡпан Драгичъ великн дворникъ, жѡпан Станко логофѣт, Тѡдоръ внѣтнѡар, Данчюа комнс, Яלבъ столникъ, Димитръ пѣхарникъ, Строе спатар, Димитръ портар, Злате малн логофѣт, Радѹлъ и Драгомиръ страторннщн.

И азѣ, Радѹлъ Фѡркевъ бнвшн ключаръ, еже писахъ ѡ Рѡсенъ !логофѣтовн, конъ Тръговищѣ, юнѣ е дѣнь, въ лѣтѣ хзе.

† Іѡ Владъ вшевида, многостѣмъ Божіѡмъ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Cîrjeu cu fiii săi, Drăghici și Voicea și Stanciul și Radul și încă cîți fii îi va lăsa Dumnezeu și lui Radumir cu fiii săi, Dabul și Jitiian și Staica și încă cîți fii îi va lăsa Dumnezeu și lui Gliga cu copiii lui, Radul și Leia și încă cîți fii îi va lăsa Dumnezeu și lui Dabul cu frații lui și cu fiii lor, cîți le va lăsa Dumnezeu, ca să le fie seliștea numită Recica lui Dabul cu bălțile și cu tot hotarul lui Dabul, pentru că au scos-o înaintea domniei mele cu 12 boieri, de au jurat că le este ocină, dedină.

Și iarăși lui Cîrjeu și lui Radomir și lui Gliga cu fiii lor, să le fie ocină numită Gulie cu tot hotarul, pentru că au scos-o înaintea domniei mele 24 de boieri, care au mărturisit că le este ocină, dedină.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și de ohabă lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Drăghici mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Dimitru portar, Zlate logofăt mic, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Radul al lui Furcă fost clucer, care am scris în Rușii logofătului, lângă Tîrgoviște, iunie 5 zile, în anul 7002 <1494>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., nr. 30.387.

Orig., perg. (20×28,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din sec. XIX și o copie a ei; altă copie ibid., ms. 31.277 f. 47.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 227. Facs. *Ibidem*, 388.

250

1494 (7002) iulie 15, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul întărește mai multora o parte de moșie la Precenude-Sus.

† Милостѣѡм Божѣѡм, Їѡ Влѡд конвода <и господинь>¹ въсен земли Уггровлахѣискон, синь великѡаго Влѡда конводе. Дават господство ми сие повелѣнїе господства ми слѡгам <господства>¹ ми по име Рад съ анепсен мѡ и съ синови нх и Драгѡл съ анепсен си и съ синови нх и Рошка съ анепзен мѡ и съ синови нх.....¹ алоѡ съ анепсен мѡ и съ синови нх и Радѡл съ братїа си и съ

¹ Loc rupt.

анѣѣн мѣ н съ синови нѣх и Драгислав съ анѣѣн мѣ н синови нѣх и Драган съ анѣѣн мѣ н съ синови нѣх, тако да им ест вчина ѡ Преченѣ Горнѣ вт третн дѣл половинѣ, понеже им ест права и стара вчина дѣдина.

Потом мартѣрнса и жѣпан Крѣстїан дворник пред господство ми како съ пред неѣ мартѣрнсаи еѣ болѣри како вѣнѣ вше писани чловѣци дрѣже вт нѣх предѣдок ѡ Преченѣ вт третн дѣл половинѣ. Тако нѣх вставнѣх и господство ми по речн жѣпанѣ Крѣстїанѣ да дрѣже вт третн дѣл половинѣ, како съ дрѣжаан и до съѣа.

Его радї им дадох и господство ми да им ест въ вчинѣх и въ вѣабѣх тем и синовом им и вѣнѣчетом и превѣнѣчетом им. И прѣдалика да нѣст въ нѣх и ни вт коже непотѣковено, по речн господства ми.

Писах Миѣана въ настоли град Трѣговице, мѣсеца июліа еѣ дѣнь, в лѣт хзв.
† Io Влад ввевѣда, милостїа Божїа господнѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod <și domn>¹ a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor <domniei>¹ mele anume: Radu cu nepoții săi și cu fiii lor și Dragul cu nepoții săi și cu fiii lor și Roșca cu nepoții săi și cu fiii lor și . . .¹ aloia cu nepoții săi și cu fii lor și Radul cu frații săi și cu nepoții lui și cu fiii lor și Draghislav cu nepoții lui și cu fiii lor și Drăgan cu nepoții lui și cu fiii lor, ca să le fie moșie la Precenu de Sus, din a treia parte jumătate, pentru că le este dreaptă și veche ocină, dedină.

După aceea, a mărturisit și jupan Cîrstiian vornic înaintea domniei mele, cum că au mărturisit înaintea sa 12 boieri că acei mai sus scriși oameni au ținut de la strămoșii lor la Precenu, din a treia parte, jumătate. Astfel i-am lăsat și domnia mea, după spusa lui jupan Cîrstiian, să ție din a treia parte jumătate, cum au ținut și pînă acum.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și filor lor și nepoților lor. Și prădalica la ei să nu fie și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

A scris Mihail în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna iulie 15 zile, în anul 7002 <1494>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CVIII/34.

Orig., perg. (19×29), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 227—228. Facs. *Ibidem*, 389.

¹ Loc rupt.

1494 (7002) iulie 22, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora ocina Pirotu, cu iezorul Pirotului.

† Милостію Божію, Іу Блад коєвода и господинъ вѣсен земли Угровла-хѣнскон, синъ Блада великаго коєвода. Дакат господство мї сїе повелѣніе господства ми храмъ и шентелї прѣчистна владїчице наше Богородице и прснодѣки Марїи и чесное ея спенїе и монастыра зовомаго Говора, чеснїшомъ шцъ егъменъ ермонахъ Доротеи и вѣсем еже в Христѣ братиам шерѣтацим се въ свѣтомъ монастырѣ, іако да им ест шчина цю се зове Пиротъ сѣд и съ езеръ Пиротокъ вѣс и пол шт грѣлъ, понеже прїложн жъпан Ялѣъ спатаръ свѣтомъ монастырѣ.

Его радї им дадох и господство ми, іако да им ест въ шчинъ и въ шхабъ и въ шциъ свѣтомъ монастырѣ и ни шт когоже непотѣкноєнно, по реч господства ми.

Свѣдѣтелїе: жъпан Драгич великїи дворник, жъпан Барбѣл Краевски, жъпан Кръстїан бншин дворник, жъпан Станко логофет, жъпан Тѣдор вистїар, Данчул комис, Строе спатар, Димитръ пѣхарник, Ялѣъ столник, Радѣлъ страторник.

Писан въ град Тръговище, месѣца юліа кѣ днь, в лѣт х.зк.

† Іу Блад коєвода, милостїа Божїа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele hramului și lăcașului preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei ei uspenii și mănăstirii numită Govora și preacinstitului părinte egumen ieromonah Dorotei și tuturor celor în Hristos frați care se află în sfînta mănăstire, ca să le fie ocina care se chiamă Pirotu toată și cu iezorul Pirotului tot și jumătate din gîrlă, pentru că a dăruit jupan Albu spătar sfintei mănăstiri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de hrană sfintei mănăstiri și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Draghici mare vornic, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Radul stratornic.

Scriș în cetatea Tîrgoviște, luna iulie 22 zile, în anul 7002 <1494>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 93 (Govora XXIII/2).

Orig., perg. (27×21), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1848; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 314, 447 f. 301 și 463 f. 29.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/89.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 228. Facs. Ibidem, 390.

1495 (7003) martie 24.

Ieromonahul Macarie dăruiește m-rii Govora o vie la Ocne.

† Изволеніем шца и съвършеніем сина и поспѣшеніем свѣтаго дѣха, азъ Іермонахъ Макаріе. Да се знаетъ како приложихъ киноградъ въ Ѣкнахъ, да естъ свѣтомъ монастырьъ Говора, храмъ прѣчистыя владичицѣ нашѣ Богородицѣ оуспеніе, да естъ инокомъ въ пирѣжъ и вчинѣжъ и въ вѣхъбѣжъ и непотѣкновено ни въ когоже. Пакъ по моеи сѣмръти и по сѣмръти вѣтци и братіа цю се тѣкминъ сѣшъ нима, да ми поспаметъ на вѣсѣкко лѣто дѣнь $\tilde{a}$. И пакъ да се знаетъ какивъ половина въ киноградъ сѣмъ кѣпна въ Ранкѣла, а дрѣга половина естъ била парасита.....¹ Да не иматъ сѣтворити.....¹ Ранкѣла.....¹ родникомъ.

Потомъ, аще кто се покѣситъ прѣти или разорити сѣю книгѣ, цю се тѣкминъмо сѣ братіа, макаръ и азъ, попъ Макаріе, или въ братіа въ монастырь, не иматъ дрѣжати и вѣтвердити и поновити, того господѣ Богъ да вѣнетъ его, на шкѣмъ вѣцѣ тѣломъ, а въ бѣдѣжцемъ дѣшемъ.

Пакъ по сѣмръти Іереміа въ Ѣзерѣ, да не имамъ мѣсто вѣставити да стоитъ пѣсто, нѣ имамъ тамо прѣбивати и да имамъ мертикъ на вѣсѣкко лѣто $\tilde{a}$ кѣблѣжъ и полъ въ житю и по моеи сѣмръти, да сѣтъ и въ тѣи ѣ миръ.

Сѣвѣдѣтеліе поставлѣемъ: жѣпанъ Ілѣла вѣстниарю, Іегѣменъ попъ Доробѣи въ Козилъ и попъ Никодимъ проеѣгѣменъ въ Ѣнѣговъ и попъ Данила дѣместигъ и попъ Моуѣси дѣховникъ, иродѣтаконъ Димисіе и Бранко и Нѣкифоръ въ Ѣкнахъ и жѣпанъ Ѣпрѣ спатаръ въ Рибникъ и Лацко, Ѣнчѣ Шефина, Бѣда, Коико, Иванъ, братъ Хачковъ, Ѣтонка Галиновъ, Ѣпрѣ, синъ Гергѣвъ, Ѣтонка, синъ Ѣтефановъ.

И азъ, попъ Драгомѣръ писахъ, въ лѣтъ $\tilde{xz}$, мѣсеца марта $\tilde{kd}$ дѣнь.

† Cu voia tatălui și cu săvîrșirea fiului și cu ajutorul sfântului duh, eu ieromonahul Macarie. Să se știe că am dăruit o vie de la Ocne, ca să fie sfintele mănăstiri Govora, hramul uspenia preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, să fie călugărilor de hrană și ocină și de ohabă și neatins de nimeni. Iar după moartea mea și după moartea părinților și fraților ceea ce m-am tocmit cu ei, să mă pomenească în fiecare an o zi. Și iarăși să se știe că jumătate din vie am cumpărat de la Raicul și cealaltă jumătate a fost părăsită...¹ să aibă a face...¹ Raicul...¹ rudelor.

După aceea, dacă cineva se va încumeta să pîrască sau să strice această carte, pe care am întocmit-o cu frații, măcar și eu, popa Macarie,

¹ Loc rupt.

sau dintre frații din mănăstire, nu va ține și nu va întări și nu va înnoi, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă în acest veac cu trupul, iar în cel viitor cu sufletul.

Iarăși după moartea lui Ieremia de la Ezer, să nu las locul să stea pustiu, ci să locuiesc acolo și să am mertic pe fiecare an o găleată și jumătate de grâu și după moartea mea, să fie în pace și de aceasta.

Martori punem: jupan Albul vistier, egumenul popa Dorotei de la Cozia și popa Nicodim proegumen de la Sneagov și popa Danil demestig și popa Moisi duhovnic, ierodiaconul Dionisie și Branco și Nechifor de la Ocnă și jupan Oprea spătar de la Rîmnic și Lațco, Oncea al lui Ștef, Buda, Voico, Ivan, fratele lui Hacico, Stoica al lui Galian, Oprea, fiul lui Gherghe, Stoica, fiul lui Stefan.

Și eu, popa Dragomir, am scris în anul 7003 <1495> luna martie 24 zile.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 94 (Govora XVI/1).

Orig., hîrtie (28×22), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din sec. XVII; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 291v.—292, 447 f. 369 și 463 f. 129.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/90.

EDIȚII. Trad. Odobescu, *Bistrița*, 825; *D.I.R., B.*, 230. Facs. *D.I.R., B.*, 391.

253

1495 (7003) aprilie 19, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stoica moșie în Lumaș și Păr.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Rumânească, feciorul marelui Vlad voievod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Stoicăi cu feciorii lui și cu fata lui, anume Vlădae și cu feciorii ei, ca să le fie lor moșia de la Lumaș toată și iar de la Păr, toată, pentru că aceste moșii sînt bătrîne și drepte moșteniri de baștină ale Stoicăi. Iar după aceea, au venit Stoica înaintea domniei mele, de au înfrățit pe fie-sa, Vlădaia, preste moșiile lui ce s-au scris mai sus, preste toate, ca să-i fie lui în loc de fecior. Și domniei mele au dat un cal.

Drept aceea, am dat lor și domnia mea, ca să le fie lor moșiile stătătoare și ohamnice, lor și feciorilor lor, nepoților și strănepoților lor. Și oricăruia dintru dînșii i s-ar întîmpla mai nainte moarte, iar întru dînșii prigonire să nu fie, ci să fie moșiile și bucatele lui, feciorilor și fetei lui, Vlădaiei. Iar alții nimenea amestec să nu aibă și de nimenea să nu să clătească, după zisa domniei mele.

Iată dar și mărturii am pus domnia mea pe: jupan Drăghici vel vornic și jupan Cîrstian biv dvornic și jupan Pîrvul și jupan Staico logofătul i jupan

Teodor vistier i Danciul comisu i Stroe spătar i Dumitru păharnicu i Albul stolnic i Radul și Dragomir postelnicii.

Și s-au scris în orașul Tîrgoviștei, aprilie 19, leat 7003 <1495>.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 95 (Sadova III/1).

Traducere din sec. XIX.

Alte traduceri ibidem, mss. 295 f. 137, 355 f. 190—191, 715 f. 1077 și la Academia Republicii Socialiste România CMLXX/104.

EDIȚII. Trad. Donat, *Banul Mărăcine*, 33—34; Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 34—35; *D.I.R.*, B., 230—231.

254

1495 (7003) iunie, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciu două vîi și un pomet.

† Милостѣмъ Божѣмъ, Іу Владъ конекода и господинь въсен земли Оуггровлахѣнскою, синь Влада великаго конекода. Дават господство ми сѣе повелѣнїе господства ми Станчѣла съ синоке си, тако да мѣ ест виноградъ синоке Младїнов и вт синови Фѣтѣе, понеже ю покѣпи вт синови Младин и вт синови Чѣте¹ вт вси за вѣ флорини. И потом пак кѣпи вокне вт Блѣкѣла и вт Борчѣ и вт Радѣль за д флорини и еї аспри. И пакн Станчѣла съ синови си да мѣ ест дрѣго виноградъ Данов и Рѣдиницев, понеже ю кѣпи вт Дан и вт синови Рѣдиници, вт Дни и вт Станислав, за д флорини. И господство ми дадоше кон.

Сего радї им дадохъ господство ми тако да им сѣт въ вчинѣ и въ вхѣбѣ и да нѣст колени ни єдини вратити ни винограда, ни вокне нѣ да им сѣт непотѣковени по рече господства ми.

Сведетели: жѣпан Драгичъ велики дворник, жѣпан Кръстнианъ бивши дворник, жѣпан Станко логошет, Тѣдоръ вистигар, Данчул комис, Димитрѣ пѣхарник, Ялѣкъ столник, Строе спатар, Радѣль постелник, Исправник, Златѣ логошет.

Яз, Крълинг, писъ въ настоани градъ Тръговнице, мѣсеца юнїе въ лѣтъ хѣг.

† Іу Владъ конекода, милостѣмъ Божѣмъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stanciul cu fiii săi, ca să-i fie via filor lui Mladin și a filor lui Seate, pentru că a cumpărat de la fiii lui Mladin și de la fiii lui Ceate¹, de la toți pentru 12 florini. Și după aceea, iarăși a cumpărat un pomet de la Vilcul și de la Borcea și de la Radul, pentru 4 florini și 15 aspri. Și iarăși lui Stanciul cu fiii lui să-i fie altă vie a lui Dan și a lui Rădiniță, pentru că a cumpărat-o

¹ Așa în text.

de la Dan și de la fiii lui Rădiniță, de la Diia și de la Stanislav, pentru 4 florini. Și domniei mele au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și să nu fie volnic niciunul să le ia înapoi, nici viile, nici pometul, ci să le fie neatînse, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Draghici mare vornic, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Stroe spătar, Radul postelnic. Ispravnic Zlate logofăt.

Eu, Cîrlig, am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna iunie, în anul 7003 <1495>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, MCCXXXIII/1.

Orig., perg. (25×27,5), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 298–299; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 37–38. Trad. D.I.R., B., 231.

255

1495 (7003) iunie 4.

Radu cel Mare voievod împuternicește m-rea Snagov ca să-și aducă vecini pe moșia Popeși, pe care îi scutește timp de 4 ani de orice fel de dări și slujbe, în afară de oastea cea mare.

† Мнѡстнѡ Божнѡю, Ыу Радѡла воєвода и господнѡнъ вѣсен землѡ Уггровлауѡнскон, синѡ добраго Блада велнкаго воєвода. Дават господство ми сѣе повелѣнїѡе господства ми свѣтомѡмъ монастирѡмъ нарицаемни Гнѣгов, храмѡже и шенитѣли чеснаѡмъ въведенїѡе прѣсвѣтѣи владичице нашонъ Богородице и присно девѣи Марїи, тако да сѡт слободни какалѡгеѡри шт свѣтаго манастира да си съберет вечїни над нѡхъ шчинѡ Попецн. Тако, варе колнцн сѡт и колнцн се четет <находѡт>, а шни да сѡт слободни през ѡ годнни шт вѣсѡхъ слѡжбѡхъ и дажбѡхъ велнкнхъже и малнхъ, елнко се шбрѡтаютъ ѡ землѡю господства <ми, ... ни кон господскѡ да не хранет, ни кон да им се не ѡзмет, ни . . . . . да не пазет, ни дѡшегѡбннѡ да не терат, ни на градѡ, ни на воденицахъ> да не работнт, ни кжалѡ да им се не <ѡзметъ тѣчю велнкѡ> вонскѡ да чинет, а дрѡго нищо. Никто да нѡхъ <не смѡжетъ бантовати>, ни сѡдци, ни бирчїи, ни армашн, ни поводннкн, ни глобннцн и ни ннннѡхъто шт слѡгеѡхъ нан шт <правнтелеѡхъ господства ми <послѡлаем>нѡхъ по мнѡстнннѡхъ и по работѡхъ господства <ми, понеже кон> се бн покѡсѡна бантовати аще и ш властѡ едннѡ>, то таковнн нмат <прнѡти велнко зло и шрѡїжъ шт господства> ми, тако невѣрннк и посрамѡнтелъ сѣемѡ повелѣнїѡе господства ми.

Инс. . . . ., мѣсеца юнїа ѡ днѡнъ, <въ лѣтѡ> хѡг.

† Ыу Радѡла воєвода, мнѡстїѡмъ Божїѡмъ господнѡнъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri numite Sneagov, hramul și lăcașul cinstitei văvidenii a preasfintei noastre stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, ca să fie slobozi călugării din sfînta mănăstire să-și adune vecini pe ocina lor, Popeti. Astfel, oricîți sînt și cîți se vor mai <aduna>, iar ei să fie slobozi timp de 4 ani de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte se află în țara domniei <mele, nici> cal domnesc să nu hrănească, nici cal să nu li se ia . . . nici . . . să nu păzească, nici dușegubine să nu tragă, nici la cetate, <nici la mori> să nu lucreze, nici găleată să nu li se <ia, numai> oastea <cea mare> să o facă, iar alta nimic. Nimeni să <nu> cuteze să-i turbure, nici sudet, nici birari, nici armași, nici povodnici, nici globnici și nici nimeni altul dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, <trimiși> după milostenii și după muncile domniei <mele, pentru că cine> s-ar încumeta să-i turbure <chiar și cu un fir de păr>, unul ca acela va <primi mare rău și urgie de la domnia> mea, ca un necredincios și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

S-a scris la . . . luna iunie 4 zile, în anul 7003 <1495>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XX/94.

Orig., perg. (29,5 × 28), deteriorat, pecete timbrată cu legenda: *Їу Радъа воивода <милостію Б(о)жією> и господсннъ*.

Cu o trad. din sec. XVIII, după care s-au făcut completările; altă trad. la Arh. St. Buc., ms. 458 f. 6v.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 231–232. Facs. *Ibidem*, 392.

256

1495 (7004) septembrie 4, M-rea Glavacioc.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Glavacioc o braniște la Slatina.

† Милостіюм, Божіюм, Їу Влад воивода и господинъ въсен земли Оугро-влахійскон, синъ великаго Влад воиводе. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми свѣтомъ монастырѣмъ вт Глѣвъчовѣ и честнѣншомъ вцѣ Іерѣменѣ кѣр Бисарини и въсѣ іажѣ в Христе братїе нже живѣцимъ въ свѣтомъ место тон, іако да им ест браница господства ми вт Слатинѣ, варе колико ест забележннѣ, понеже ю дадохъ господство ми свѣтомъ монастырѣмъ вт Глѣвъчовѣ. Сего радї тко че слестн вт земли господства ми или вт варашѣ господства ми или вт дрѣгѣ странѣ, а они да прашат Іерѣменѣ вт Глѣвъчовѣ; докле не нх че они

УСЛОБОДѢТИ ѿ ТОИ БРАНИЦѢ, ДА СЛЕЗѢТЪ УНИ, ДА НЕ БѢДѢ КОЛНИЦИ БЕЗЪ НИХЪ ЗНАНІА И БЕЗЪ НИХЪ ПРИПІТАНІА ДА СЛЕЗѢТЪ. Я ТКО ЧЕ СЛЕСТИ, УИ ДА ПЛАТИТЪ СКѢТОМЪ МОНАСТІРѢ ШО МѢ ЧЕ БИТИ ЗАКОН. Я ТКО ЧЕ СЕ НАНТИ СЛЕЗАИ ѿ БРАНИЦѢ БЕЗЪ НИХЪ ЗНАНІА, А КАЛѢГЕРИ ДА БѢДѢТЪ КОЛНИЦИ ЗЛО ДА МѢ ЧИНИТЪ.

И ТИ, ТАТЪСАЕ, УТ ХИИЦЕЦИ, ЕКО ТЕ ПОСТАВИ ГОСПОДСТВО МИ ВЪТАХЪ, ДА МИ ПАИШИ ТОИ БРАНИЦѢ И ДА МИ ПАИШИ ТЕИ ПЧЕЛИ, КАКО ЗНАШИ ПО ДОБРЕ ДА СЕ НЕВОЛИСАШИ. И СЪС СЮЮ КНИГѢ ГОСПОДСТВА МИ ДА КЛИКАШИ ѿ ТРЪГЪ, ДА СЛѢШАТЪ СВАКОГА ЧЛОВѢКА, ЕРЕ Ю СЪМ ДАДЪ ГОСПОДСТВО МИ СКѢТОМЪ МОНАСТІРѢ, ЕРЕ СЪМ УСТАВИЛЪ УБОИ БРАНИЦѢ И УБОИ ПЧЕЛИ НА ТВОИ ГЛАВѢ, ДА НХЪ ПАВЕШИ. ИНАКО ДА НѢСТЪ, ПО РЕЧЪ ГОСПОДСТВА МИ.

ПИС СЕПТЕМВРІИ ДЪ ДЪНЪ, ѿ ГЛѢВЪЧОВЪ, ВЪ ЛѢТЪ ХЗД.

† Іу ВЛАДЪ КВЕКЪДА, МЛАДОСТІА БОЖІА ГОСПОДНИКЪ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Glăvăciiov și preacinstului părinte egumen, chir Visarion și tuturor celor în Hristos frați care trăiesc în acel sfânt loc, ca să le fie braniștea domniei mele de la Slatina, oricât este hotărnicită cu semne, pentru că am dat-o domnia mea sfintei mănăstiri de la Glăvăciiov. De aceea, cine va intra din țara domniei mele sau din orașele domniei mele sau din altă parte, iar ei să întrebe pe egumenul de la Glăvăciiov; pînă ce el nu-i va lăsa să intre în acea braniște, ei să nu fie volnici să intre, fără știrea lui și fără a-l întreba. Iar cine va intra, el să plătească sfintei mănăstiri ce-i va fi legea. Iar cine va fi găsit că a intrat în braniște, fără știrea lor, iar călugării să fie volnici să-i facă rău.

Și tu, Tatule de la Hințești, iată te-am pus domnia mea vătaf, ca să-mi păzești acea braniște și să-mi păzești acei stupi, să te silești cum știi mai bine. Și cu această carte a domniei mele să strigi în tîrg, să audă orice om, că am dat-o domnia mea sfintei mănăstiri, căci am lăsat acea braniște și acei stupi pe capul tău, să-i păzești. Altfel să nu fie, după spusa domniei mele.

Scris septembrie 4 zile, în Glăvăciiov, în anul 7004 <1495>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 96 (Glavacioc XXII/1).

Orig., perg. (28×21), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1848; alte traduceri ibidem, ms. 223 f. 107 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 1449 f. 272.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/91.

EDIȚII. Trad. Mușețeanu, *Glavacioc*, 46—47; *D.I.R.*, B., 232—233. Facs. *D.I.R.*, B., 393.

1495 (7004) septembrie 8, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciu Dohoreț părți de ocină la Cîrbești.

† Милоствѣмъ Божіѣмъ, Іу Влад конвода и господинъ въсей земли Угровлахінскои, синъ Влад великаго конводе. Даватъ господство ми сѣе повеленіе болѣринѣ господства ми жѣпанъ Станчул Дохорець и съ синови мѣ, тако да мѣ ест ѣ Кръбещи, варе колико ест дел поп Тодерѣ и дел анеѣген мѣ Стоек и дел Строек, понеже ю покѣпише за ѣ флорини. И пакѣ да мѣ ест ѣ Кръбещи дел Къзанова и дел Дмитрова и дел Радѣлов и дел Ишнов, понеже ю покѣпише за ѣ флорини. И господство ми дадоше кон добьръ.

Того радѣ мѣ дадохъ и господство ми да мѣ ест въ шчинѣ и въ шхабѣ и ни шт когоже непотѣкновено, по речъ господства ми.

Свѣдѣтелѣе: жѣпан Барбѣла бан, жѣпан Кръстѣиан, жѣпан Прѣвѣла велики дворник, жѣпан Станко логофѣт, Данчул комис, Манѣ вѣстѣиар, Яльбѣ спатар, Дмитръ пѣхарник, Яльбѣ столник, Нѣгъ постѣелик.

И азъ, Храна, писъ въ Тръговище мѣсеца септемврѣи ѣ днѣ, въ лѣтѣ х.СД. † Іу Влад вшевѣда, милостѣмъ Божіѣмъ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă boierului domniei mele jupanului Stanciul Dohoreț și cu fiii lui, ca să-i fie la Cîrbești, oricît este partea popii Toader și partea nepotului său Stoe și partea lui Stroe, deoarece le-a cumpărat pentru 16 florini. Și iarăși să-i fie la Cîrbești partea lui Căzan și partea lui Dimitru și partea lui Radul și partea lui Ion, fiindcă le-a cumpărat pentru 30 florini. Și domniei mele a dat un cal bun.

De aceea, i-am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul ban, jupan Cîrstian, jupan Pîrvu mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Manea vistier, Albu spătar, Dimitru paharnic, Albu stolnic, Neag postelnic.

Și eu, Hrană, am scris la Tîrgoviște, luna septembrie 8 zile, în anul 7004 <1495>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 97 (Tismania XXXVIII/6).

Orig., perg. (15×27,5), pecete timbrată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XIX: una nedată și una din 1845; alte traduceri *ibidem*, mss. 329 f. 504, 336 f. 138v.—139 și la Academia Republicii Socialiste România, DCCXXXIV/31.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/92.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 233. Facs. *Ibidem*, 394.

<1495 septembrie 15 — 1496 iulie 31>.

Radu cel Mare voievod poruncește lui |Vlaicu să părăsească satul Stoicești, care este al mamei domnului.

† Многостиним Божіум, Іу Радѣа конкода и господинъ. Пишет господство ми тебе Басаіко и тако>зи ти говорим господство ми, како ѡ кон час ѡзриши сию книгу <господства ми, а ти> ѡ том час да си натовариши вѣс товар и маніе сва, да <выходиши>¹ вт село гдѣ знаши, ере тои село Стоничени¹ господство ми <дадохъ съм> кааѡгернице манке господствѣ ми, ере мѡ сѣ дадени прѣккіе>. Тако мѡ ест данинѣ, вчинѣ.

Его радї мѡ нѣ повратї <господство ми, іако да им> сѣ вчинѣ и вѣвѣс и ни вт когоже непотѣжковено, по <реч господства ми>.

И ниѣто тои село Стоничени¹ да нѣ не смеет бантковати, ни сѣдци>, ни бирчїи, ни поводникари, ни слѣге дворникѣ, <ни слѣге> прѣкѣлабѣ Гергине, ни ини ниѣто вт слѣгахъ или <вт болѣри> господства ми, посладемихъ по мнлостехъ и по работахъ господства ми, <понеже> кто се би покѣсил нѣ бантковати, а то <такови иматъ вѣ>спрїети велико зло и вргню вт господство ми. <Ино не ѡет> бити, по реч господствѣ ми.

† Іу Радѣа ввекѣда, мнлостїа <Божїа господинъ>.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn. Scrie domnia mea ție Vlaicule <și> astfel îți vorbesc domnia mea, ca în ceasul când vei vedea această carte <a domniei mele, iar tu> în acel ceas să-ți încarci toată marfa și averea toată, să <pleci> din sat unde știi, căci acel sat, Stoiceștii¹, domnia mea <l-am dat> călugăriței, maicii domniei mele, căci i-a fost dat de zestre. Astfel îi este dedină, ocină.

De aceea i l-am înapoiat domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neclintit, după spusa <domniei mele>.

Și nimeni să nu cuteze să turbure acel sat Stoiceștii <nici județi>, nici birari, nici povodnicari, nici slugile vornicului, <nici slugile> pîrcălabului Gherghina, nici nimeni altul dintre slugile sau <dintre boierii> domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, <pentru că> cine s-ar încumeta

¹ S-a încercat o corectare din Стоничини în Стончанн.

să-i turbure, iar unul <ca acela va> primi mare rău și urgie de la domnia mea. <Altfel să> nu fie, după spusa domniei mele.

† Io Radul voievod, din mila <lui Dumnezeu, domn>.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 104 (Govora VI/1).

Orig., perg., fragment, pecete aplicată stricată.

Cu trei traduceri, din 1750, 1843 și 1912; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 123, 447 f. 152v.—153 și 463 f. 18.

Datat de la urcarea în scaun a lui Radu cel Mare și pînă la 1 aug. 1496 (cf. doc. cu această dată).

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 233—234. Facs. Ibidem, 395.

259

<1495 septembrie 15 — 1500>.

Radu cel Mare voievod poruncește lui Detco paharnic să cerceteze cine a cotropit satele m-rii Tismana și să pună hotarele pe unde a fost hotarul vechi.

† Іѡ Радѡа конкода и господинѡ. Пишет господство ми чиститомѡ жѡпанѡ Дѣтко пѣхарник¹ и такози ти говорим господство ми за радї села свѣтомѡ монастырѡ како да нѣ глѣдаши тко нѣ притиснѡан и досаднан. Я ти да говориш свакомѡ чьловѣка да се варѡнтѡ ѡд тен села и ѡд учинѡ свѣтомѡ монастырѡ, да нѣ не бантовати и да мѡ не досадити ни тко ница, понеже нѣ встанѣх на тебе да нѣ глѣдаш тѣх села и учинѡ свѣтомѡ монастырѡ Тесменѡ. Кто че бантовати или досадити колико ест единомѡ влас глѣвѡ, а ти да сѣхватиши тоган чьловѣка, да мѡ пѣдѣпаш како знаш по зло.

И да бѡдет хотар покѡде ест бна старн хотар и покѡде ест хотарисали старн хотарници. Бѡсем чьловѣком да се карѡет ѡд тѣх села и ѡд тѣх учинѡ, колико нмат свѣтомѡ монастыр Тисмена, ере га сѡм встанѣа господство ми на тебе, Дѣтко, да пазниши и да глѣдаши тѣх села и тѣх учинѡ, да мѡ се не расипат и да мѡ не досадит нитко, како да не прїидет дрѡги ред да ми се жаловат калѡгерн пред господство ми.

Я ино да нѣст, по реч господства ми.

† Іѡ Радѡа конкода, милостїа Божїа господинѡ.

(Pe verso contemporan): Словодна.

† Io Radul voievod și domn. Scrie domnia mea cinstitului jupan Deatco paharnic¹ și astfel îți vorbește domnia mea pentru satele sfintei mănăstiri, ca să cercetezi cine le-a cotropit și le-a supărat. Iar tu să spui oricărui om să se ferească de acele sate și de ocina sfintei mănăstiri, să nu le turbure și să nu le

¹ După пѣхарник s-a adăugat: « Радѡа » de altă mină.

supere nimeni cu nimic, pentru că le-am lăsat pe seama ta, să cauți de acele sate și de ocina sfintei mănăstiri Tismenii. Cine le va turbura și le va supăra, cît este un fir de păr din cap, iar tu să apuci pe acel om, să-l pedepsești cum știi mai rău.

Și să fie hotarul pe unde a fost hotarul cel vechiu și pe unde au hotărnicit vechii hotarnici. Toți oamenii să se ferească de acele sate și de acele ocine, cît are sfînta mănăstire Tismena, căci am lăsat domnia mea pe seama ta, Deatco, ca să păzești și să cauți de acele sate și de acele ocine, să nu li se risipească și să nu le supere nimeni, ca să nu mai vină înaintea domniei mele călugării a doua oară, să mi se jeluiască.

Iar altfel nu este, după pusă domniei mele.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 124 (Tismana XCII/1).

Orig., hîrtie (28,5×22), pecete timbrată, stricată.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 78.

Datat după domn, pecete și Detco paharnic.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 235. Facs. *Ibidem*, 397.

260

<1495 septembrie 15 — 1505>.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Tismana satele :Tîrgoviștea, Varovnicul, Petrovița, Jidovștița, Prilepețul și Cecanii Barei.

† Милостивм Божиwm, Іw Радѣа конвода и господинъ въсон землѣ Ѹггровлахиинское, синъ предобраго Клада великаго конвода. Дават господство ми сѣе повелѣние господства ми, понеже еше приложихъ сѣѣтомѣ монастырѣ господства ми Тисменѣ и храмѣже шентели сѣѣтѣи и прѣчыстѣи и прѣблагословенѣи владичице нашон Богородице и присно дѣки Маріи и чеснаго и славнаго еѣ вспеніе и наставникѣ и шчителю славнаго стада Христова нермонахъ кур Ианикии и въсѣмъ братиамъ елико сѣт въ сѣѣти монастырѣ, тако да им сѣт села по именѣ: Тръговища въса и Баровникѣа въсѣ и Петровица сѣсѣ поле и сѣсѣ шѣма сѣсѣемъ и Жидовщица по водѣ wt шен стране дори до Дѣнакѣ и по Дѣнакѣ и ѣ згоре и ѣ здоле дори до Тръговища и дори до хотар Рѣшакѣ и Прилепецѣа въсѣ и Чеканж Барев сѣсѣ поле и сѣсѣ шѣма сѣсѣемъ, понеже приложи господство ми за радѣи почившихъ дѣшѣ родителю господства ми въ вѣчное въспоминаніе сѣѣтомѣ монастырѣ, такоже шчинихъ заповѣда господство ми, да им ест николиже штречена, до живота господства ми.

Бего радѣи по живота господства ми, аще тко изволитъ хоте наипаче приложити чин годѣ къ сѣѣтомѣ монастырѣ, того господѣ Богѣ да помиашетъ зде и въ бѣдѣшимъ вѣкѣ. Шцелниже ни, да дастъ штвет на страшномъ и небѣжитномъ сѣдѣ и

Да ест проклетъ ѿ тѣхъ ѿци и да естъ съ Нсда и съ Яриамъ и съ инѣми
ѿсдене иже възжпише на господа Бога и кръвъ его на нихъ и на чедѣхъ ихъ такоже и
бѣдетъ въ вѣки вѣка, аминь.

† Io Raduа воевода, милостѣа Божѣа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul preabunului Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă
a domniei mele, pentru că încă am adăugat sfintei mănăstiri a domniei mele,
Tismenii și hramului lăcașului sfintei și preacuratei și prea binecuvîntatei stă-
pînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei și
slăvitei ei uspenii și ieromonahului chir Ianichie și tuturor fraților cîți sînt în
sfînta mănăstire, ca să le fie satele anume: Tîrgoviștea toată și Varovnicul tot
și Petrovița cu cîmpul și cu pădurea, cu tot și Jidovștița pe apă, de amîndouă
părțile, pînă la Dunăre și pe Dunăre în sus, și în jos, pînă la Tîrgoviște și pînă
la hotarul Rîșavei și Prilepețul tot și Cecanii Barei cu cîmpul și cu pădurea,
cu tot, pentru că a dăruit domnia mea sfintei mănăstiri pentru sufletul răposa-
tului părinte al domniei mele, de veșnică pomenire, precum am poruncit domnia
mea, ca să nu le fie niciodată luate înapoi, cît va trăi domnia mea.

De aceea și după viața domniei mele, dacă cineva va voi să dăruiască
ceva mai mult la sfînta mănăstire, pe acela domnul Dumnezeu să-l miluiască
aici și în veacul viitor. Dacă însă nu, să dea răspuns la cumplita și neîndurata
judecată și să fie blestemat de 318 părinți și să fie cu Iuda și cu Arie și cu
alți iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu, și sîngele lui asupra lor
și asupra copiilor lor, precum și va fi în vecii vecilor, amin.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 103 (Tismana III).

Orig., hîrtie (28,5×21), pecete timbrată.

Cu două traduceri din 1846 și 1912; alte traduceri ibidem, A. N., MMDCCLVI/3
și în mss. 330 f. 154 și 335 f. 45.

Datat după egumenul Ioanichie, în vremea lui Radu cel Mare.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 234. Facs. *Ibidem*, 396.

261

<1495 septembrie 15 — 1508 aprilie>.

*Radu cel Mare voievod întărește mai multora ocină la Micești, peste
care aceștia s-au înfrățit.*

† Милостію Божію, Іо Радуа воевода и господинь въсен земли Угровла-
хинскои, синь Влада великого воеводе. Дават господство ми сие повеленіе гос-
подства ми сѣбѣмъ господства ми Томе и Миханаѣ и Станаѣ и Кръстианаѣ и
братъчедомъ ихъ, Романаѣ и Данаѣ и Радуаѣ и Миклаѣ и Мшатаѣ тако да имъ ест

8 Мичещи, понеже прѣиде баба шемзи чловѣком и синъ бавни, Тома, пред господство ми, та сѣ съединише съ Миханлом и съ Станом и съ Кръстѣаным и съ Романым и съ Даным и съ Радулым и съ Микшлым над Мичещи, шко да си сѣ братѣа неразделена въ вѣки.

И Роман, шны да пазит Нѣг, швр..... и сына е Томѣ и да нх почектет...
.... и съхра>нит до жиквота нх>.....

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele lui Toma și lui Mihail și lui Stan și lui Cirstiian și verilor lor, lui Roman și lui Dan și lui Radul și lui Micul și lui Mușat, ca să le fie în Micești, pentru că a venit mătușa acelor oameni și fiul mătușei, Toma, înaintea domniei mele și s-au unit cu Mihail și cu Stan și cu Cirstiian și cu Roman și cu Dan și cu Radul și cu Micul și cu Mușat peste Micești, ca să fie frați nedespărțiți în veci.

Și Roman să țină pe Neag, cumnatul <mătușei> și pe fiul ei, Toma și să-i cinstească... și să-i hrănească, cît vor trăi...

Academia Republicii Socialiste România, XI/157.

Orig., hîrtie, fragment.

Datat după conținut, în legătură și cu alte documente pentru Micești, precum și după aspectul paleografic.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 235. Facs. *Ibidem*, 398.

262

<1495 septembrie 15 — 1508 aprilie>.

Radu cel Mare voievod întărește jupanului Iarciul ocină în Osica.

† <Милостѣымъ Божѣин, Іуи Радулъ конвода, сынъ великаго и добраго Блада конвода, шладлажцими и господствоу<жшѣми въсеи земли Оуггровлахѣинскон и занл>анинскимъ странам, Ямлашъ и Фагарашъ херцег. Благопроизколи господство ми, своимъ <благымъ произколеніемъ, чистымъ и сѣтлимъ срѣ>дцемъ господства ми, и даровахъ господства ми съ въсе честнын, благошеразнын и прѣпочътаннын, иже надъ въсѣми чѣсти и даршевъ, надстожци хрисовоуа господства ми, савгам, жшпаноу Іарчѣа съ синови мѣ и съ дѣщере си, по имѣ..... <елици Богъ мѣ припо>устит, или синови, или дѣщери, шко да им ест шт Ѡсика трети деаъ, каре <коликко се изберетъ, швнеже им ест стара и> прака шчина, дѣдина. И потымъ прѣиде жшпан Іарчѣа предъ господства ми, та шложи <синовомъ и дѣщеремъ си> и еше колико им Богъ припоустит, или синове, или дѣщере, та оуложи <дѣщере си >надъ свою шчиноу, да сжт дѣ>щери на место синови. Шце рвднт синови, сами да шладлачѣт шчина, а дѣщере.....

ДОКЛЕ ЧЕ БИТИ ЖЪПАН Іарчоуа ЖИЕ, САМЪ ДА ШЕЛАДОУЕТ ШЧИНС СИ, А ПО СМРЪТИ ЕГО..... <И ГОСПОДСТВО МИ> ДАДОШЕ КОН ДОБРЪ.

БЕГО РАДІ ИМЪ И ГОСПОДСТВО МИ ДАДОУ, ІАКО ДА ИМ ЕСТ ВЪ ШЧИНС <И ВЪ ШХАБЪ, НИИ И СЫНОВОМЪ НУЪ, ВНОУЧЕ>ТОМУ И ПРЪВНОУЧЕТОМУ НУЪ, ВЪ ВЪКЫ. И ВАРЕ КОМЪ СЕ ШТ НИХЪ ПРИЛОУЧИТ <СМРЪТИ ПРЪЖДЕ, А ВЪ НИХЪ ПРЪДАЛКА ДА> НЪСТ, НОУ ДА ЕСТ ШСТАШІИИИ И НИ ШТ КОГОЖЕ НЕПОТЪКНОВЕИНО ПО ШРИЗМО <ГОСПОДСТВА МИ.

ПОЧЛВШЕ ШТ ШВЧІЕГО КАМА> И ШТ ПЧЕЛАРСТВА И ШТ СКИНІЕГО КАМА И ШТ КЖЕЛАРСТВА И ШТ СЕНОКОСИА <И ШТ ДИЖМЫ И ШТ ПОВОЗЪ И ШТ ПОДВОДЪ, РЕКШЕ ШТ ВЪСЪХЪ СЛЪЖБАХЪ И ДАЖДАХЪ>, ЕЛКА СЕ ШЕРЪТАЕТ ВЪ САМОДРЪЖАВНИХЪ ЗЕМЛИ ГОСПОДСТВА МИ, НИХТО ДА НУ НЕ СМЕЪТ БАНТОВАТИ.

<ЩЕЖЕ И ЗАКЛИНАИЕ ПОСТАКАЪЕТ> ГОСПОДСТВА МИ, КОГО ИЗБЕРЕТ ГОСПОДЪ БОГЪ ПО СМРЪТЫ ГОСПОДСТВА МИ БИТИ ГОСПОДИНЪ КЛАШКОН <ЗЕМЛИ>.....

† <Din mila > lui Dumnezeu, Ion Radul voievod, fiul marelui și bunului Vlad voievod, stăpînind și domnind <peste toată țara Ungrovlahiei și > al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa <bunăvoință, cu inimă curată și luminată > a domniei mele și am dăruit domnia mea acest atotcinstit, cu frumoasă față și preacinstit, <care este de-a-supra tuturor cinstelor și darurilor > hrisovul de față al domniei mele, slugilor <domniei mele > jupanului Iarciul cu fiii lui și cu fiicele lui, anume... <cîți Dumnezeu > îi va lăsa, sau fii sau fiice, ca să le fie din Osica a treia parte, ori <cît s-ar alege, pentru că le este veche și > dreaptă ocină și dedină. Și după aceea, a venit jupan Iarciul în fața domniei mele, astfel a așezat <pe fiii și pe fiicele sale > și încă cîți Dumnezeu îi va lăsa sau fii sau fiice, astfel a așezat pe fiicele sale <asupra ocinei sale, ca să fie > fiicele în loc de fii. Dacă se nasc fii, înșiși să stăpînească ocina, iar fiicele... Iar cît va fi viu jupan Iarciul, singur să-și stăpînească ocina sa, iar după moartea lui... <Și domniei mele > i-au dat un cal bun.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină <și de ohabă, lor și fiilor lor >, nepoților și strănepoților lor, în veci. Și oricăruia dintre dînșii i s-ar întîmpla <moarte mîi înainte, iar la ei prădalica să > nu fie, ci să fie celor rămași și de nimeni neatins, după porunca <domniei mele >.

<Începînd de la vama oilor > și de albinărit și de vama porcilor și de găletărit și de cositul finului <și de dijme și de cărături și de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile > cite se află în țara singur stăpînitoare a domniei mele, nimeni să nu cuteze să-i turbure.

<Încă și blestem pune > domnia mea, pe cine va alege domnul Dumnezeu după moartea domniei mele să fie domnul <Țării > Românești... .

Academia Republicii Socialiste România, CCIX/2.

Orig., perg., rupt, lipsindu-i o treime din stînga și sfîrșitul.

Datat din domnia lui Radu cel Mare, după formularul diplomatic (intitulatio).

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 283—285, sub <1462—1474>. Trad. *D.I.R.*, B., 132—133, sub <1462—1474>. Facs. *D.I.R.*, B., 349.

<1495 septembrie — 1496 august> 30, 7004, București.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Rusicon, de la Athos, un obroc anual de 3000 aspri.

† Исус Христос ника. Слани дсхум Божым водими сѣт, си сѣт синоке Божїи, јакоже рече божественїи апостоль, емѣже въ слѣд текѣщен, ниже правдѣ любителїе и блаженнїи ѡн глас радованїе чающен слышати: „Прїидѣте благословеннїи ѡца моего наследѣните зготованное вам царство ѡт сложенниа мира, възлакаѣ бо се и дасте ми части, възжеждаѣ и напоисте ме, наг и ѡдѣаста ме, болен и въ темници и послѣжисте ми“. Си збо глас бл҃гъ бл҃гаа творещїим слышати ест въ кѣпѣже и вѣннѣи въ радость господа своего. Такожде и грѣшнїимъ ѡтсалаемїимъ въ ѡгнь вѣчнїи, слышати ест јако не съхранїимъ господа и Бога заповѣд и ниже алѣща, ниже жеждѣща, ниже нага, ниже болна, ни въ темници сѣща не посетившим, ни послѣжившимъ им. Сиа збо поминающе, не подобает ѡтлагати дѣни или часи, не вѣдеще въ кѣи час господь наш прїидет и въсако неготових небѣдещих ѡбещет ихъ. Нѣ збо аще и тешкїим вѣременем грѣхѡв ѡ дрѣжимн есми аще и лютою стрѣлою вражною грѣх радї стазнхум се въсѣко потреба ест цѣлѣї и кѣ врачу притещи лѣпо ест, наш бо подвигѣ мало ест тѣкмо еже възненавидѣти зла, господа въсе дѣшевно възлюбити въкѣпѣ сѣ бл҃гннми дѣлыи, господнеже бл҃гѡстробне келїе ест, кѣ въсем бо рѣце простирает. Сам бо рече въсечкстнїими своимн и чистїими зсти: јако не хощѣ сѣмрѣти грѣшномѣ, нѣ ѡбратити се емѣ и живѣ бити, не прїидох бо, рече, праведнїе призвати, нѣ грѣшнїе на покаанїе и не просто рече грѣшнїе, нѣ на покаанїе, понеже мнози ѡбрази сѣтъ покаанїа, јакоже и мнози ѡбитѣли по мѣре добрїих дѣл, дображе дѣла многообразнѣ: любов, милостинн, постѣ, въздрѣжанїе, кѣ сим вѣра, надежда и инаа многа слышим ѡт божественнх писанїи. Вѣса збо на ползѣ нам, нѣ збо аще и слышим, нѣ не творим, јако житенскимн и сѣтннми мира сего влчннми есми попеченьми. Обаче нам спасово милосрдїе възираеще надѣем се, јако много грѣшнїих и низвѣлѣкомїих милосрднѣ възводит и милѣет и ещезе и синоположенїе не мишает радї тѣчию ѡбращенїа.

Зрим збо въ настоѣщаа вѣремена въ многнх нѣждах и скрѣбех свѣтїе божїе црѣкве и царкїе и свѣщеннїе монастыре ѡт бл҃гочкстнїих свѣтопочнвшїих бл҃гочкстннжившїих мѣжнн ѡсирѣкшїих, многнх збо въ коньчное запѣсткнїе дошедшїих радї змаленїа бл҃гочкстїа зви грѣхѣ радї наших, наипаче въ Свѣтѣи Горѣ Йѡнетѣи живѣщїих ест чьстнїи и царскїи монастырь нарицаемн Рѣшкїи, храм светааго велико мѣченика Хрїстова и цѣлѣбнннка Пантелеимона, егоже видевши ѡсирѣвша ѡт свѣтннх прѣжднїих хтнторех, пачеже ѡт посланнїих вртннх известно свѣдек родител наш Іѡ Клад вонвода, елико мощно при своем животѣ, ѡн их ест мчловал и ѡброк свѣткомѣ монастырѣ зчинил и хрсѡвѣл написал.

Гієми видевши и азъ, Іѡ Радѹль конвода, Божію милостію господи́нь
Блашки, видекъ шбараніе и хрисовѣла моего родителя, зчини́хъ тако да дохѡдетъ
братіа шт скѣтаго монастыра катагодине да знимаютъ шброк, мѣсеца априла
или мана, по хг аспри, кроме спенза, а братіамъ спенза по ҃ѹ аспри.

Гіє збо сице шбарашѹмъ бити, дондеже есми въ живи́нѹхъ и въ богоданнои
намъ власти. Шцеже и по нашемъ еже шт здешни́нѹхъ прѣшшѣствію егоже благозѡво-
литъ господь Богъ бити намѣстникъ въ сїѡи богоданнои намъ швласти или шт
синовѣ нашихъ или шт нашихъ сѣродникъ или комѣ Богъ благоволитъ, семѣ
господь Богъ да подаршетъ благо произѡленіе еже поновити и штвердѣити настоенъ
хрисовѣла и иже въ немъ писанна, аще сице сѣтворитъ, да въздастъ емѣ
господь Богъ въ царствїи своемъ блага еже зготова любещїимъ его и да мѣ
естъ прѣдстателница и помощница на страшнемъ сѣдѣ прѣскѣтца Богомати
и скѣтїи велико мѣченикъ и целешникъ Пантеленмон. Шцели прѣзритъ и не поновитъ,
ни штвердѣитъ, да въздастъ штѣтѣ на страшномъ сѣдѣ.

Басже молимъ ш въсѣчкстїи и скѣтїилице чѣстїишїи штце, іегѣмене, и
сѣ богоносими скѣщенныкы и въсѣми старци елико братіе се шбретае въ скѣ-
томъ монастырѣ, аще можетъ бити безъ досажденїа, да се въ поменникѣ
скѣтонъ проскомидинъ въ пишетѣ наши дѣдоке: Іѡ Владъ конвода и монахїа
Шупрази и родїтель, монахъ Пахомїа и манка монахїа Шамонїа и азъ Іѡ
Радѹль конвода и подрѣжїе ми госпожда Каталина и братїа Владѣла и
Мирча и да ни се поетъ въкѣпѣ скѣтаа литѣргїа сѣ колнкомъ и прилѣкѹмъ
въ єдинъ днѣ въ неделе кон ви благопроизволитѣ, господѣ
поспѣшествѣющѣ емѣже слава въ вѣки, амин.

Тыже, свети згодниче, въсе скѣтїи, велико мѣчениче и целешниче
Пантеленмоне, прїими шд насъ малое сїе приношенїе, іакоже господь
нашъ и Богъ прїетъ вдовѣе шнои двѣ цѣти и молитвѣникъ
вѣди ш насъ къ Христѣ Богу, іако да твоими молитвѣми шшодовитъ
ни шрѣдствѡвати въсѣдѣшно къ въсѣчкстномѣ твоємѣ
храмѣ и милѡсть шт Христа Бога сими шбрази шлѣчнїи на
страшномъ сѣдѣ въсенарѣднаго позорища и многого испитанїа.
Тогда сѣ въсе царїцею и въсѣмъ застѣпницею припадше
шмоли праведнаго сѣдїю шставленїе многїнѹхъ сѣгрешенїи
нашихъ даровати намъ и своихъ благъ да не лишитъ ни нѣ да
поминашетъ ни, іако милѡстивъ и чѣлѡвѣколюбивъ Богъ,
емѣже слава сѣ штцемъ кѣпно и синомъ и скѣтїимъ
дѣхомъ въ вѣки, амин.

Писъ мѣсеца . . . . .¹ л днѣ, въ градъ Бѣкѣрѣцѣ, въ лѣто хзд.

† Ісѣс Христос, ннка. Іѡ Радѣла конвода, милѡстїа Божїа господи́нь.

† Iesus Hristos invingător. Ciți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt
fiii lui Dumnezeu, precum spune dumnezeiescul apostol, cãruia pe urmã mer-
gîndu-i cei iubitori de dreptate, așteaptă să audă acel glas fericit de bucurie:
« Veniți, binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția pregătită vouă de
la întemeierea lumii, căci am înfometat și mi-ați dat să mănînc, am însetat și
mi-ați dat să beau, gol și m-ați îmbrăcat, bolnav și în temniță și mi-ați slujit».

¹ Ilizibil.

Acesta dar glas bun îl vor auzi făcătorii de bine împreună și cu intrarea în bucuria domnului lor. De asemenea, și păcătoșilor trimiși în focul veșnic le va fi dat a auzi că nu au păzit poruncile date lor de domnul Dumnezeu și nici pe cel înfometat, nici pe cel însetat, nici pe cel gol, nici pe cel bolnav, nici pe cel ce este în temniță nu i-au cercetat, nici nu i-au slujit. Acestea dar amintindu-ne, nu se cuvine a întîrzia ziua sau ceasul, neștiind în ce ceas va veni Domnul nostru și ne va afla nepregătiți și fără veghere. Ci dacă sîntem împovărați de greaua povară de păcate, dacă cu cumplita săgeată a diavolului sîntem răniți, fiecăruia îi este nevoie să se grăbească la vraci pentru tămăduire, căci nevoița noastră este mică: numai a urî cele rele, a iubi pe domnul din tot sufletul, împreună și cu fapte bune, căci îndurarea domnului este mare, căci către toți își întinde mîinile. Căci singur spune cu atotcinstita și curata lui gură: «Nu vreau moartea păcătosului, ci să se îndrepte și să fie viu, căci n-am venit, spune, să chem pe cei dreπți, ci pe cei păcătoși la pocăință», căci sînt multe chipuri ale pocăinței, precum și multe locașuri după măsura faptelor bune, faptele bune sînt cu multe chipuri: dragoste, milostenie, post, înfrinare, către acestea, credința, nădejdea și alte multe le auzim din dumnezeiasca scriptură. Toate sînt deci spre folosul nostru, dar deși le auzim, nu le facem, ci sîntem copleşți de cele lumești și de deșertăciunile lumii acesteia. Totuși privind, nădăjduim la mila mîntuitoare, că ne va înălța cu milă ca pe niște mult păcătoși și copleşți căzuți în jos și ne va milui și încă și de jertfa fiului nu ne lipsește numai pentru îndreptarea noastră.

Vedem deci în vremile de acum sfințele, dumnezeieștile biserici și sfințele, împărăteștile mănăstiri în multe nevoi și supărări, rămase sărăcite din vremea bărbaților binecinstitori și sfintrăpoșați care au trăit în bună cinstire, multe ajunse deci chiar la deplină pustiire din pricina micșorării buneicinstiri, vai pentru păcatele noastre, mai ales este cea aflătoare la sfîntul munte Athos, cinstita și împărăteasca mănăstire numită Rusească, hramul sfîntului marelui mucenic al lui Hristos și tămăduitor Panteleimon, pe care văzînd-o sărăcită din vremea sfinților ctitori de mai înainte, mai ales făcîndu-se cunoscut de către frații trimiși la dînsul, părintele nostru Io Vlad voievod, pe cît a putut în timpul vieții sale, i-a miluit și a făcut un obroc sfîntei mănăstiri și a scris un hrisov.

Aceasta văzînd și eu, Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Românești, văzînd făgăduința și hrisovul părintelui meu, am așezat ca să vie frații de la sfînta mănăstire în fiecare an, să ia obrocul în luna aprilie sau mai, cite 3000 aspri, afară de cheltuială, iar cheltuiala fraților cite 400 aspri.

Acestea dar am făgăduit să fie așa, cît timp vom fi între cei vii și în stăpînirea dată nouă de Dumnezeu. Încă și după trecerea noastră dintre cele de aici, pe cine va binevoi domnul Dumnezeu să fie înlocuitor în această stăpînire dată nouă de Dumnezeu sau dintre fiii noștri sau dintre rudele noastre sau pe cine va binevoi domnul Dumnezeu să-i dăruiască acestuia bunăvoință ca să înnoiască și să întărească hrisovul de față și cele scrise într-însul. Dacă va face

aşa, să-i dea domnul Dumnezeu în împărăția sa bunurile ce le-a pregătit celor ce-l iubesc și să-i fie sprijinitoare și ajutătoare la cumplita judecată preasfânta maică a lui Dumnezeu și sfântul mare mucenic și tămăduitor Pantelimon. Dacă însă va trece cu vederea și nu va înnoi, nici nu va întări, să dea răspuns la cumplita judecată.

Pe voi vă rugăm, o atotcinstite părinte egumene și cu preoții purtători de Dumnezeu și toți stareții, cîți frați se află în sfînta mănăstire, dacă poate să vă fie fără supărare, să scrieți în pomelnicul sfîntei proscomidii pe buncii noștri: Io Vlad voievod și monahia Eupraxia și pe părinții: monahul Pahomie și maica monahia Samonida și eu, Io Radul voievod și soția mea, doamna Catalina și frații: Vladul și Mircea și să ni se cînte împreună sfînta liturghie cu colivă și băutura într-o zi din săptămîină, care o veți binevoi, cu ajutorul domnului, căruia slavă să-i fie în veci, amin.

Tu, însă sfînte cel plăcut lui Dumnezeu, atot sfîntul, mare mucenice și tămăduitorule, Panteleimoane, primește de la noi acest mic dar, precum și domnul și Dumnezeu nostru a primit cei doi bani ai văduvei și fii rugător pentru noi către Hristos Dumnezeu, ca, cu rugăciunile tale, să ne învrednicească să ne sîrguim din tot sufletul către atotcinstitul tău hram și să dobîndim în acest chip milă de la Hristos Dumnezeu la cumplita judecată: privescerea tuturor popoarelor, cu multă cercetare. Atunci împreună cu împărăteasa tuturor și mijlocitoarea tuturor căzînd să rogi pe judecătorul cel drept să ne dăruiască nouă iertarea păcatelor noastre cele multe și să nu ne lipsească de bună-tățile sale, ci să ne miluiască, ca un Dumnezeu milostiv și iubitor de oameni, căruia să-i fie slavă cu tatăl și cu fiul și sfîntul duh, în veci, amin.

Scris în luna . . . ¹ 30 zile, în cetatea București, în anul 7004 <1495—1496>.

† Isus Hristos învingător. Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academîia Republicii Socialiste România, Fotografii, XXVII/16.

Fotocopie după orig., perg. la m-rea Russico de la Athos.

EDIȚII. Slav. *Glasnik*, 1868, 292—295; *Акты Русскаго*, 438—442. Trad. D.I.R., B., 236—237.

264

1496 (7004) ianuarie 31, Craiova.

Radu cel Mare voievod întărește jupanului Hamza satele Călugăreștii și Cîmpul Mare.

† Милостиим Божіим, Іу Радул воєвода и господинъ въсен земли Уггров-кляхінскон, синъ предобраго Блада воєвода. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми болѣринѣ господства ми жєпанѣ Хамза и съ синови мѣ и анеше емѣ Хамза, яко да им ест Къльсгърици въсен и Големо Поле, понеже им ест

¹ Ilizibil.

БЛА СТАРА УЧИНА, ДОСТИЖЕНА СЪС СЛЪЖЕУМ ПРИ УИЦѢ ГОСПОДСТВА МИ РАДУЛА
ВОЕВОДА И УТ РОДІТЕЛѢ ГОСПОДСТВА МИ БЛАД ВОЕВОДА.

Бого радї им дадох и господство ми да им ест въ учинѣ и въ ухвѣѣ и
ни ут когоже непотжковено, по реч господства ми.

Писъ Краюва, мѣсеца генарїа ла, въ лѣт хѣд.

† Іу Радул воевода, милостїа Божїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul preabunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a dom-
niei mele boierului domniei mele jupanului Hamza și cu fiii lui și cu nepotul
lui, Hamza, ca să-i fie Călugăreștii toți și Cîmpul Mare, pentru că le-a fost
veche ocină, dobîndită cu slujba în vremea unchiului domniei mele, Radul
voievod și de la părintele domniei mele, Vlad voievod.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și
de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S-a scris la Craiova, luna ianuarie 31, în anul 7004 <1496>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 98 (Cozia).

Orig., hirtie (28,5×21), pecete aplicată, stricată.

Cu trad. din 1847.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/256.

Fotocopie ibidem, XX/93.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 347. Trad. Ghibănescu, *Vlad Vodă*, 138; *D.I.R.*,
B., 238. Facs. *D.I.R.*, B., 250.

265

<1496—1508> aprilie 6, Cornățel.

*Radu cel Mare voievod scutește de orice fel de dări satele m-rii Tis-
mana, anume: Tismana, Ceauri, Corbi, Podeni, Ploștina și Clecevăț.*

† Божїєю милостїєю, Іу Радул воевода и господинь въсем земан Угровлахї-
нскон, синь Блада добраго воеводе. Дават господство ми сие повеление господ-
ства ми въсем села цо сѣ подрѣчни свѣтомѣ монастырѣ нарицаемо Тисмана,
храмѣ вепенїе прѣсквѣтен, чистен и прѣблагословенен владичице нашон Богородице
и присно дѣвен Марїи, яко там села, нарицаема Тисмана и Чаурн и Корби и
Подѣни и Площина и Клечекци, яко да сѣт свободни ут въсехъ слѣжбахъ и
дажбахъ, елико се находитъ въ самодрѣжавнон земан господства ми, како сѣ били
свободни въ прѣвопочиниухъ господахъ и въ дѣни родїтелеа господства ми Блада
воеводе, такои да сѣ свободни и при наше господство, до гдѣ ни Богъ ѕздръжитъ
въ нашон власти, уни да сѣ свободни, ни работѣ господства ми да не рабо-
таютъ, ни дѣше҃венна ут село монастырско да се не ѕзиматъ ни глоба, то ни кон
да им се не ѕзиматъ, ни днжма, ница да се не ѕзиматъ ут села монастырска и

НИКТО ДА НХ НЕ СМѢТ БАНТОВАТИ, <НИ> БАНИ, ТО НИ СЛЪГЕ БАНОВЕ, НИ БИРЧИИ, НИ СЖДЦИ, ТО НИ СЛЪГИ ГОСПОДСТВА МИ, НИ БОЛЪРИ, НИ ПРАВИТЕЛЪЕ ГОСПОДСТВА МИ, ПОСЛАДЕМИ ПО МИЛОСТИ И ПО РАБОТАХ ГОСПОДСТВА МИ, ЕРЕ КТО БИ СЕ ПОКЪСНА БАНТОВАТИ НХ, МАКАР И ВЛАС ЕДИИ, ТО ТАКОВИ ИМАТ КЪСПРИЕТИ БЕЛНКО ЗЛО И ШРГНЮ ШТ ГОСПОДСТВО МИ. ИНО ДА НЪСТ.

И ПАКИ ДАДОХ ГОСПОДСТВО МИ СЕКТОМЪ МОНАСТИРЪ КЖЕЛИ ЖИТО ЁЇ ПО ВОДЕ МОТРОЪ, РАЗЕ СЕЛА МОНАСТИРСКА. И НИКТО ДА ИМ НЕ СМЕТ ЗАДРЪЖАТИ НИ ЕДНО ЗРЪНО ШТ ТИИ КЖЕЛОВЕ, ЕРЕ КЕ ЗЛО ПАТИТ ШТ ГОСПОДСТВО МИ.

Пис в Корнеца, априліа мѣсца, 5 днь.

И ДИЖМАРИ И КАМЕШИИ ДА НЕ ШЗИМАТ ПЕРПЕРИ ШТ ПОПИ И ШТ СЖДЦИ МОНАСТИРСКИ, ЕРЕ ГЕ ЗЛО ПАТИТ.

† Іу Радѹа вивекѹа, милостѹа Божѹа господинѹа.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele tuturor satelor care sînt în stăpînirea sfintei mănăstiri numite Tismena, hramul uspenia preasfintei, curatei și prea binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, aceste sate numite: Tismana și Ceauri și Corbi și Podeani și Ploștina și Clecești, să fie slobode de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara de sine stătătoare a domniei mele, cum au fost slobode sub domnii mai înainte răposați și în zilele părintelui domniei mele Vlad voievod, așa să fie slobode și în domnia noastră; pînă cînd Dumnezeu ne va ține în stăpînirea noastră, ei să fie slobozi, nici să nu lucreze munca domniei mele, nici să nu se ia dușegubină din sat mănăstiresc, nici gloabă, apoi nici cal să nu le ia, nici dijmă, nimic să nu se ia din satele mănăstirii. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, <nici> banii, nici slugile banilor, nici birari, nici sudeți, nici slugile domniei mele, nici boieri, nici dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, că cine s-ar încumeta să-i turbure, măcar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea. Altfel să nu fie.

Și iarăși am dat domnia mea sfintei mănăstiri 12 găleți de grîu pe apa Motrului, în afară de satele mănăstirii. Și nimeni să nu cuteze să le oprească nici un grăunte din acele găleți, căci va păți rău de la domnia mea.

Scris la Cornețel, luna aprilie 6 zile.

Și dijmarii și vameșii să nu ia perperii de la popii și de la județii mănăstirești, căci vor păți rău.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 99 (Tismana).

Orig., hîrtie (30×21,5), pecete timbrată.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 77v.—78.

Datat din domnia lui Radu cel Mare.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 238—239, sub <1496—1508> aprilie 8. Facs. *Ibidem*, 400.

1496 (7004) aprilie 14.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Ionești, seliștea Corbenilor și o vie din hotarul Copăcelului cu vinăriciul domnesc și boieresc.

Име господине призвах и вист миѣ помощник.

† Бѣ Христа Бога благоверны и Христолюбивы, Юв Радѹл воевода и господинь, синь добраго и великаго Блада воеводе, милостію Божію съдръжѣ-щѣми и владающѣми въсѣа земляа Зггровлахѹтискон, ѡт благаго Бога пришѣд-шѣми въ ѡме, благопронзволнѹшм съ въсѣм истинѹим и честим сръдцем, тако благодѣтъ и похваѡѡ възѣдати благомѡ Богѡ, Іже своим хотѣніем и благостіа нам ѡт своихъ благъ даровавшомѡ и на прѣстолѣ родѹтели нашихъ преже почин-шихъ насъ съпосадившомѡ и тѣхъ богоданижѡ властѣ намъ вържичившомѡ.

Сего радѹ въсѣм сръдцемъ въждевекше къ свѣтѹимъ и богѡбкрашенѹимъ Бо-жѹимъ цръквамъ, наипачеже къ нареченномѡ свѣтомѡ монастырѡ рекомомѡ Говора, храмѡже свѣтѣи прѣчистѣи владичици нашои Богородици и присно дѣвы Марїи, егоже ѡбетшавша видѣхомъ, ѡставша ѡт свѣтопочиншихъ дѣдовъ нашихъ. Сего радѹ потрѣдивши се въздвигохомъ, елико мощно ѡсновнѹхомъ. По сихъше и приложнѹхомъ село къ подрѣчїе свѣтомѡ монастырѡ, Ивнациїи въси и селищѣ Кор-вѣномъ, понеже нѹ кѡпи господство ми ѡт Бордѣ и ѡт жѡпанце мѡ Янка, дѣщера Житїанова и ѡт синови Микѡлови, за рѣкѣ флорини згрѣски и виноградъ ѡт хотаръ Копѣчѡѡ и съ винаричемъ ѡт тонзѣ винограда, господскомъ и болѣр-скомъ, понеже га кѡпи господство ми и ѡт синови ежнѣсѣви, ѡт Ѣпрѣ и ѡт Иванко и ѡт Радѹл, за хг аспри.....¹

Сего радѹ мѡ дадохъ и господство ми, тако да мѡ сѣтъ въ шчинѡ и въ шхаѡѡ, въ пищѣ свѣтимъ, божественимъ инокомъ, намже вѣчноѡ въспоминанїе, ни ѡт когоже непотѣкновенно, по речъ господства ми.

Щеже и закланнїе поставѣетъ господство ми: по съмрътѹи господства ми, кого избѣретъ господѣ Богъ бити господиньъ Влашконъ Земли или ѡт сръдичнаго плода господства ми или ѡт сръродникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, ѡт инноплеменникъ, да аще почитетъ и поновитъ и ѡтверѣдитъ и съхранитъ, того господѣ Богъ да почитетъ и ѡтверѣдитъ и съхранитъ въ господствѣ его; аще ли поперетъ и поразитъ и неѡтверѣдитъ сїе повелѣнїе господства ми, того господѣ Богъ да поразитъ и поперетъ и посрамитъ и сеѣетъ его зде тѣломъ, а въ вѣдѡщихъ вѣщѣхъ дѡша его и да иматъ ѡчестїе съ Исѡфа и съ Ярїамъ и съ инѣми їсѣяне, еже възѡпнѣ на господа Бога и спаса нашего и крѣкъ его на нихъ и на чедоѡхъ нѹ, такоже естъ и бѡдетъ въ вѣки, аминъ.

¹ Loc alb de aproximativ 7—8 cuvinte.

Еже сѣт сѣдѣтелѣ: жѣпан Драгич Бинтилеска, жѣпан Барѣла Кралекски, жѣпан Прѣѣла дѣорник, жѣпан Станко логофит, жѣпан Тѣдор вистигар, Данѣла колнис, Димитрѣ пѣхарник, Строе спатар, Изѣоранѣа столицник, Радѣла и Драгомир страторници.

И азъ, Корлат, еже писахъ, мѣсеца априліа ДІ, къ лѣтѣ ХЗД.

† Іw Радѣла вѣвекѣда, милостіа Божіа господинь.

Numele domnului am chemat și mi-a fost mie ajutor.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, Io Radul voievod și domn, fiul bunului și marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, ținând și stăpânind toată țara Ungrovlahiei, de la bunul Dumnezeu mi-a venit în minte, de am binevoit cu toată inima adevărată și cinstită, ca să aduc binefacere și să ridic laudă bunului Dumnezeu, care cu voia lui și cu bunătatea lui ne-a dăruit pe noi din bunurile sale și ne-a așezat pe scaunul mai dinainte al răposaților noștri părinți și ne-a încredințat nouă stăpânirea lor, dată de Dumnezeu.

De aceea, din toată inima am dorit către sfințele și de Dumnezeu împodobite biserici dumnezeiești, mai ales către numita sfință mănăstire care se chiamă Govora, hramul sfintei, preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, pe care am văzut-o părăsită, lipsită de sfintrăposaii străbunii noștri. De aceea, ne-am trudit s-o ridicăm, s-o întemeiem, pe cît ne-a fost cu putință. După aceasta, am mai dăruit un sat în stăpînirea sfintei mănăstiri, Ioneștiu toți și seliștea Corbeanilor, pentru că le-a cumpărat domnia mea de la Bordea și de la jupanita lui, Anca, fiica lui Jitian și de la fiii lui Micul, pentru 120 de florini ungurești și via din hotarul Copăcelului și cu vinăriciul de la acea vie, domnesc și boieresc, pentru că a cumpărat-o domnia mea de la fiii băneasei, de la Oprea și de la Ivanco și de la Radul, pentru 3000 aspri.

De aceea, i-am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă, de hrana sfinților, dumnezeieștilor călugări, nouă de veșnică pomenire, de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări și va păzi, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă însă va călca și va nimici și nu va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l lovească și să-l nimicească, să-l batjocorească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu, mîntuitorul nostru și sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, cum este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Draghici Vintilescul, jupan Barbul Craiovescul, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici. Și eu, Corlat, care am scris în luna aprilie 14 zile, în anul 7004 <1496>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 100 (Govora V/2).

Orig., perg. (42×42), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1842 și o copie a ei; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 93v.—94, 447 f. 113v.—114 și 463 f. 61.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/94.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 239—240. Facs. *Ibidem*, 401.

267

1496 (7004) iunie 18, M-rea Glavacioc.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora un sălaș de țigani.

† Мнѡстѣѡм Божѣѡм, Ыѡ Радѣѡ конкода и господинѣ късен земан Ёггроклахѣнскон, синѣ Блада велкаго конкода. Дават господство ми сѣе повеѣнѣе господства ми свѣтомѣс монастырѣс ѡт Говора, тако да мѣс ест един циганин по имѣ Никѣла със дѣцали си, понеже га ест дал Шѣфан на съмрътъѣ, къда се ест счинна калѣгер, како да мѣс ест за дѣшѣс. И пак потом га ест и кѣпна господство ми ѡт синови Шѣфанѣс, за хѣф аспри.

Сего радѣ га даде и господство ми свѣтомѣс монастырѣс да мѣс ест въ шчинѣс и къ шхаѣс и ни ѡт когоже непотѣкнованно, по реч господства ми.

И азъ писахъ, Станчюл граматникѣс, въ свѣтомѣс монастырѣс Глакачов, мѣсеца июнѣа нѣ, въ лѣт хѣд.

† Io Radul kvekwda, mnaost'ia Boz'ia gospodiny.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Govora, ca să-i fie un țigan, anume Nicula cu copiii lui, pentru că l-a dat Ștefan la moarte, cînd s-a făcut călugăr, ca să-i fie pentru suflet. Și iarăși după aceea l-a și cumpărat domnia mea de la fiii lui Ștefan, pentru 1500 aspri.

De aceea, l-a dat și domnia mea sfintei mănăstiri, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și am scris eu, Stanciul gramatic, în sfânta mănăstire Glavacioc, luna iunie 18, în anul 7004 <1496>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 101 (Govora XXVII/1).

Orig., hîrtie (21×21), pecete aplicată, căzută.

Cu trad. din 1797; altă trad. ibidem, ms. 447 f. 400.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/257.

Fotocopie ibidem, XX/95.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 240. Facs. Ibidem, 402.

268

1496 (7004) august 1, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora sate, vii, țigani și un obroc anual în bani și hrană.

† Бъ Христа Бога благоверни и благочестивни и Христолюбиви Іу Ра-
дѹл воивода, синъ дверааго Влад воиводе, милостію Божію съдръжеишми и
владдеишми въсви землы Угровлахѣнскон шт благаго Бога пришедишми въ
ѹме, благопронизкоахом съ въсем истиним и честим сръдцем јако благодѣтъ
и похвааь въздати благомъ Богъ иже сконм хотѣнїем и благостна нам шт
своихъ благъдароваишомъ и на прѣстоаѣ родїтеаѣ нашихъ преждпочнешихъ нас
съпосадчешомъ и тѣхъ богоданнѣа властѣ нам върѣчишомъ.

Сего радї въсем сръдцемъ кѣжделезше кѣ свѣтним и богоскрашенїемъ Бо-
жїимъ цръквам, наипачеже кѣ наречениомъ свѣтломъ монастырѣ, место зокомы
Говора, храмъ ѡспенїе владичице нашон Богородице, приснодѣвѣи Марїи и на-
стазникъ свѣтомъ монастырѣ кѣр ермонахъ Дворлюно и въсемъ еже ш Христѣ
братїямъ шерѣгаишимъ се въ свѣти мочастиръ, егоже шбетшавша видѣхумъ
штакша шт скѣтопочкшихъ дедомъ нашихъ, сего радї потрѣдивше се въздви-
гохомъ еанко моцно шенознхомъ. По сиѹже приложихомъ села свѣтомъ монастырѣ
на име: Пнжшѣцини и съ воденїце на ѡстниа Тополовъ, понеже имъ сѣт кѣпени
шт родїтеаѣ господствеш ми за хѣ аспре. И потомъ пакн да имъ ест ѡ Тополов
едѣнъ бродъ шт воденїцъ, ере имъ га ест покѣнна родїтеа господства ми шт
Бонко и шт Ѣточка шт Ѣрши, за хѣ аспрї. И пакн да имъ сѣт Ілнецини кѣсен,
пожеже нѹ покѣпн господство ми шт Пнкї, дѣци Житїанова и шт ниннон
синокн, за хѣ аспрї.

Хотарѣ да се знаетъ: Балта Черна и шт тѣш Бнезѣни и шт тѣш Мир-
лецини и Пискѣа Гърницен и Лакѣа Перкѣашн и шт тѣш Кѣкѣа и Тюа и пакъ ѡ
вчнина Пннецилар¹.

¹ Pasajul: «Хотарѣ... Пннецилар» este adăugat pe margine, cu altă cerneală, cu indicația locului unde se intercalează.

И пакѣ да им ест Хинцѣ ска, понеже покѣпи господство ми половинѣ шт Дан и шт Кръстѣ и шт синови Блѣкѣлови за ѿ аспре, а дрѣга половина ю покѣпи жѣпан Етанко логофет шт синови Боннѣски, за ѿ аспре, да мѣ ест въспомѣнаніе господѣ нашемѣ Ісусу Христѣ.

И пакѣ да им ест ѣ Рибник еднѣ воденицѣ, понеже им ест дедина [шт] шт дѣда господства ми, Блада вонкода.

И пакѣ да им сѣт Етончанин вѣси, понеже сѣ били дадені прѣкѣю манкѣ господствѣ ми шт родѣтелі ен; потом ю покѣпи господство ми шт Бланкѣла, брат Ілѣблов за хс аспрѣ, те нѣ прѣложихъ свѣтомѣ монастырѣ¹.

И пакѣ да им ест ѣ Копѣчел еднѣ виноград, понеже ю им кѣпи господство ми шт Епрѣ шт Рибник, за хг аспре. И пакѣ да им ест ѣ Копѣчѣл еднѣ виноград стара, цо им ест кѣпена шт дѣда господства ми, Блад конкода; и пакѣ еднѣ виноград, цо га сѣ кѣпили шт синови попѣ Ілѣксн, цо ест ѣ Копѣчел, за х аспрѣ. И да им ест еднѣ кнѣноград шт Екне, цо ю им ест дал попа Макарѣе, да мѣ ест помен.

И пакѣ ещѣ им прѣложихъ шебок свѣтомѣ монастырѣ катагоднѣ шт сѣдство Ромонацем шт ѣ сила кѣ кѣблоке господски и по а мажѣ морѣна и по а мажѣ шт крап и на Велики Дѣнь по хд аспрѣ непотворно.

И пакѣ им приложихъ господство ми вѣсе винаричю шт Титиричѣци, елико ест хотарѣ Титиричѣцол. И потом им приложихъ господство ми шт винарич Рибникѣ, цо ест господскѣ, дѣка возианицѣ, по р кедра.

И пакѣ да им сѣт чѣлѣдѣ ацигани, по именѣ Никола сѣ синови на имѣ Кръстѣ и Данчюл и Крачѣн и Неда и Димитрѣ и Етан и сѣ дѣцал им, понеже сѣ били дадени свѣтомѣ монастырѣ шт Шефан шт Рибник на сѣмрѣтъ мѣ сѣ своимъ тѣзыком. И потом нѣ покѣпи господство ми шт синови Шефановн, за хдѣ аспре.

Ико да им есѣдѣт тѣга вѣсѣ прѣложили на пицѣ иноком ежѣ живѣщихъ вѣ свѣтою монастырѣ и нам и родѣтелѣмъ господства ми вѣ кичное въспомѣнаніе и ни шт когожѣ непѣтѣжковенно, по шризмѣ господствѣ ми, почѣвшн шт швѣнѣго вѣла и шт свиннѣго вѣла и шт пчеларства и шт кѣбларства и шт сѣнокоснѣ и шт воз и шт подвод и шт талпи, рекѣни шт вѣсѣхъ слѣжбахъ и дажбахъ, елико сѣ находит вѣ самодрѣжавной земли и шласти господствѣ ми. И ништо да нѣ не смѣет бантовати, ни сѣдци, ни бирѣи, ни поводникарн, ни слѣгахъ или шт правитѣлѣхъ господства ми, послѣлаемѣхъ по мнѣлостѣхъ и по работахъ господствѣ ми, понеже тко сѣ би покѣсила бантовати нѣ ащѣ и ш клас еднн, а то такови имѣт въспрѣети велико зло и шргѣю шт господство ми, такоже невѣрник и прѣстѣшник снѣ повелѣнѣе господства ми.

Ещѣже и закнѣнаніе поставѣлѣмъ господствѣ ми: по сѣмрѣти господства ми, кого избѣрет господѣ Богѣ бити господинѣ Блѣшкон Земли или шт сѣродник господства ми или шт сѣрѣдѣчнаго плода господства ми или, по грѣсѣхъ

¹ Pasajul: «И пакѣ да им сѣт Етончанин... монастырѣ» este şters cu cerneală roşie.

наших, ѡт иноплеменик, да аще почытет и поюент и стержднт и съхранит сню хрисокоаѡ господства ми, того господь Богъ да почытет и стержднт въ господствѣ его; аще ли непочытет и не стержднт и не поюент и не съхранит съ хрисокоаѡ господства ми, нѣ разврит и поперет и посрамит, того господь Богъ да га поразит и посрамит въ господствѣ его и да га збнет зде тѣлом, а къ бѣдѣщцѣхъ вѣце дѣшѣ его и да иматъ зчѣстїе съ Исдоу и съ Ирїа и съ шнеми Юдее еже възъпнише на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, кръвъ его на нхъ и на чедѣхъ ихъ, еже ест и бѣдетъ въ кѣкки, аминь.

Свѣдетелѣе господства ми поставлѣемъ: жѣпан Драгич Стоикѣв, жѣпан Барѣа Кралевски, жѣпан Кръстїан бивши дворник, жѣпан Прѣкѣа дворник, жѣпан Станко логофет, Тодор протовнстїар, Данчѣа комис, Драгомир столник, Дѣшн-трѣ пѣхарник, Строе мечоноша, Радѣа и Драгомир страторници.

И азъ, Синъ, еже писахъ ѡ столни градъ Тръговице, мѣсеца аугѣстъ а дньтъ, въ лѣтѣ хъд¹.

† Іа Радѣаъ кивѣвѣа, млноствѣа Божїа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Radul voievod, fiul bunului Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, cîrmuind și stăpînind toată țara Ungrovlahiei, venindu-mi în minte de la bunul Dumnezeu, am binevoit cu toată inima adevărată și curată, ca să aduc binefacere și laudă bunului Dumnezeu care cu voința și cu bunătatea sa ne-a dăruit pe noi din bunurile sale și așezîndu-ne în scaunul părinților noștri înainte răposați și dîndu-ne nouă aceste stăpîniri de Dumnezeu dăruite.

De aceea, cu toată inima am dorit către sfințele și de Dumnezeu înfrumusețatele dumnezeieștile biserică, mai ales către numita sfință mănăstire, locul numit Govora, hramul uspeniei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, pururea fecioară Maria și nastavnicului sfinței mănăstiri, chir ieromonah Dorotei și tuturor celor în Hristos frați care se află în sfința mănăstire, pe care am văzut-o lipsită de sfintrăposații strămoșii noștri, de aceea trudindu-ne am ridicat-o după puteri și am înnoit-o. După acestea, am dăruit sate sfinței mănăstiri, anume: Nănășăștii și cu morile la gura Topolovului, pentru că le sînt cumpărate de părintele domniei mele, pentru 5000 aspri. Și după aceea, iarăși să le fie la Topolov un vad de moară, căci l-a cumpărat părintele domniei mele de la Voico și de la Stoica din Urși, pentru 600 aspri. Și iarăși să le fie Ioneștii toți, pentru că i-a cumpărat domnia mea de la Anca, fiica lui Jitiian și de la fiii ei, pentru 6000 aspri.

Hotarul să se știe; Balta Neagră și de acolo, Viezunie și de acolo, Mirilești și Piscul Gîrniței și Lacul Porcului și de acolo Cucuiul și Teiul și iarăși ocina Ioneștilor².

¹ Pasajul: «*ΟΡΙΑΣΤΙΑ... ΧΔ*» este scris pe marginea hrisovului.

² Pasajul: «*Hotarul... Ioneștilor*» este adăugat posterior pe margine, cu altă cerneală cu indicația locului unde se intercalează.

Și iarăși să le fie Hințea toată, pentru că a cumpărat domnia mea jumătate de la Dan și de la Cîrstea și de la fiii lui Vîlcul, pentru 700 de aspri, iar cealaltă jumătate a cumpărat-o jupan Staico logofăt de la fiii Voineasei, pentru 800 de aspri, ca să-i fie pomenire domnului nostru Iisus Hristos.

Și iarăși să le fie în Rîmnic o moară, pentru că le este dedină de la bunicul domniei mele Vlad voievod.

Și iarăși să le fie Stoicianii toți, pentru că au fost dați de zestre maicii domniei mele de părinții ei; după aceea i-a cumpărat domnia mea de la Vlaicul, fratele lui Albul, pentru 6000 aspri, de i-am dăruit sfintei mănăstiri ¹.

Și iarăși să le fie în Copăcel o vie, pentru că a cumpărat-o domnia mea de la Oprea din Rîmnic, pentru 3 000 aspri. Și iarăși să le fie la Copăcel o vie bătrînă, care le-a fost cumpărată de bunicul domniei mele, Vlad voievod; și iarăși o vie pe care și-au cumpărat-o de la fiii popii Alexa, care este la Copăcel, pentru 600 aspri. Și să le fie o vie de la Ocne, pe care le-a dat-o popa Macarie, ca să-i fie pomană.

Și iarăși am dăruit obroc sfintei mănăstiri pe fiecare an, din județul Romanaiilor, din 6 sate, 12 găleți domnești și cîte o majă de morun și cîte o majă de crap și la Paști, cîte 1000 de aspri, statornic.

Și iarăși le-am dăruit domnia mea tot vinăriciul din Titiricești, cît este hotarul Titiriceștilor. Și după aceea, le-am dăruit domnia mea din vinăriciul Rîmnicului, cît este domnesc, două butoaie de cîte 100 de vedre.

Și iarăși să le fie sălașele de țigani, anume: Nicola cu fiii, anume Cîrstea și Danciul și Crăciun și Neda și Dimitru și Stan și cu copiii lor, pentru că au fost dați sfintei mănăstiri de Ștefan din Rîmnic, la moartea lui, cu limba lui. Și după aceea, i-a cumpărat domnia mea de la fiii lui Ștefan, pentru 1500 aspri.

Să le fie acestea toate dăruite pentru hrana călugărilor care trăiesc în sfînta mănăstire și nouă și părinților domniei mele spre veșnică pomenire și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de cositul fînului și de care și de podvoade și de talpe, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara și în stăpînirea singur stătătoare a domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeți, nici birari, nici povodnicari, nici din slugile sau dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că oricine s-ar încumeta să-i turbure chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rudele

---

¹ Pasajul: «Și iarăși să le fie Stoicianii . . . mănăstiri» este șters cu cerneală roșie.

domniei mele sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări și va păzi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti și nu va întări și nu va înnoi și nu va păzi acest hrisov al domniei mele, ci va nimici și va călca și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l batjocorească în domnia lui și să-iucidă, aici trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui, să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori punem domnia mea: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, Todor primul vistier, Danciul comis, Dragomir stolnic, Dumitru paharnic Stroe purtătorul de sabie, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Sin, care am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna august 1 zi, anul 7004¹ <1496>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 102 (Govora VII/1).

Orig., perg. (48×35), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri de la sfîrșitul sec. XVIII și din 1843; alte traduceri ibidem, mss, 234 f. 130—132, 447 f. 8—9v., 463 f. 143—144v. și la Mitrcp. T. Rcm., CCCXIX/2. Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/96.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 345—347. Trad. *D.I.R.*, B., 240—242. Facs. *D.I.R.* B., 403.

269

<1496 septembrie 1 — 1497 august 31> 7005.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Tismana moșia Dodăneștii și Fălcăneștii.

«7005 <1496—1497> — Radul voievod, ful lui Vlad voievod, sfintei mănăstiri Tismeanii au închinat moșia Dodăneștii și Fălcăneștii».

După *Cronologia tabelară*, p. 27 (nr. 43).

Rezumat rom.

EDIȚII. *D.I.R.*, B., 242.

---

¹ Pasajul: «Martori... 7004» este scris pe marginile hrisovului.

1497 (7005) ianuarie 9, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Tismana părți în Cîrbești.

† Милостѣмъ Божѣмъ, Іу Радѣ конвода и господинѣ въсен земли Уггровлахѣнскон, синѣ Блад добраго конводе. Дават господство ми сие повелѣнїе господства ми свѣтомъ монастырѣш въ Тисмана, храмъже и шентеи свѣтѣи и прѣблагословеннѣи и присно дѣви Марїи и чесна ея ѡспенїе, яко да им ест ѡ Кръбещи делъ Къзанокъ и Дохорецовъ, понеже мени свѣти монастыръ съ Стонке Дохорецомъ и съ братїямъ его, тере дадоше калѣгери Стонке и братїамъ его ѡ Корен делъ свѣтомъ монастырѣш и въ господство ми приложнѣ ѿ флорини ѡгръски, а ѡни дадоше свѣтомъ монастырѣш ниѣ делокѣ въ Кръбещи.

Сего радѣ имъ дадохъ и господство ми, яко да естъ свѣтомъ монастырѣш и свѣтимъ и божестъвеннимъ инокомъ въ пищѣ и намъ въ вѣчное въспоминанїе и ни въ когоже непотѣкновенно, по шризмѣ господства ми.

Сведетелѣе: жупан Драгичъ Стонкевъ, жупан Барбѣлъ Кралевски, жупан Кръстїанъ бивши дворникъ, жупан Прѣбѣлъ велики дворникъ, жупан Станко логофетъ, Тѣдѣвръ вистїаръ, Данчюлъ комисъ, Строе спатаръ, Димитрѣшъ пѣхарникъ, Изворанъ столникъ, Радѣлъ и Драгомиръ страторници.

И азъ, Бланъ, еже писахъ въ столни градъ Тръговище, мѣсеца генарїа въ Ѡ днь, въ лѣтъ хѣе.

† Іу Радѣ конвода, милостїа Божїа господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad bunul voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Tismana, hramul și lăcașul sfintei și prea binecuvîntatei și pururea fecioarei Maria și cinstitei ei uspenii, ca să-i fie la Cîrbești partea lui Cazan și a lui Dohoreț, pentru că a schimbat sfînta mănăstire cu Stoica Dohoreț și cu frații lui, de au dat călugării lui Stoica și fraților lui la Corbi partea sfintei mănăstiri și de la domnia mea au adăogat 30 de florini ungurești, iar ei au dat sfintei mănăstiri părțile lor din Cîrbești.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie sfintei mănăstiri și sfinților și dumnezeieștilor călugări de hrană și nouă de veșnică pomenire și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cirstiian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Ban, care am scris în cetatea de scaun Țirgoviște, luna ianuarie în 9 zile, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 105 (Tismana XXXVIII/6).

Orig., perg. (33,5×29), pecete aplicată.

Cu două traduceri de la începutul sec. XIX și din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 504, 336 f. 139 și la Academia, Republicii Socialiste România, DCCXXXIV/32. Fotocopie la Academia, Republicii Socialiste România, XX/97.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 347. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 39—41. Trad. *D.I.R.*, B., 242—243. Facs. *D.I.R.*, B., 404.

271

1497 (7005) martie, Țirgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Hilandar de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

† Бъ Христа Бога благокѣрнїи, благочѣстивы и Христолюбивы ѿв Радѹль коевода, синъ великаго Влад коеводѣ, милостїѹм Божїѹм и Божїем благїим произволенїемъ, владающїѹми и господствѹющїѹми въсѣа земляѣ Угровлахїнскон и западинским странам, Ямлашѣ и Фагарашѣ херцег, благопроизволихѹм ѿт господа даннїим ни благим произволенїем честїим срдцем, яко прославити прославляшаго ни господа. Се оубо въспомѣнѹше яко мнози земнїими небеснаа прихвѣртошѹ, якоже божественнаа писанїе свидѣтелствѹет: „Кѣплю творите, дондеже трѹг ест“. Сего радї поревнокахом иже преже нас бившїим, иже земнаа мирно прѣпроводише и пакн земнаа земли оставише и къ небесним благїимн прилѣпишѹ се.

Сеже и ми зрѣше и слышеше въждехѹм къ честномѹ монастырѹ зовомаго Хиландар, храмѣ свѣтѣн прѣчистѣн и прѣблагословенѣн владичици нашон Богородици и присно дѣви Марїа и честное ѿ въведенїа свѣтаа въ свѣтих, понеже прїидоше братїа ѿт свѣтаго монастыра и принесоше писанїе и шѣщанїе моего родїтелѣ Владѹ коеводѣ. Сего радї, ѿтци свѣти, ми видехѹм и примихѹм свѣти монастыр съ въсем срдцїем и шѣщахѹм се да се назовѣмо хиттори свѣтомѹ монастырѹ съ прежднимн свѣтопочевшїх господа и зчинихѹм шѣрок свѣтомѹ монастырѹ, да приходит братїа ѿт свѣтаго монастыра ката годїне на въскрѣсенїю Христова, да знимают шѣрок свѣтомѹ монастырѹ по хѣ аспри и братїѹам, кроме шѣрока, спензѣ по ф аспри. Тон се шѣщахѹм дрѣжати непотжковенно, да ест шѣрок свѣтомѹ монастырѹ и божественним инноком на потребѣ, елико ест нѣжда свѣтомѹ монастырѹ, да се покреплѣт, намже да ест въ вѣчное въспомнанїе. Се же се шѣщахѹм, докле смо жче и ѿ господствѣ давати.

И по нас, кого избереѣтъ господь Богъ бити господинь Кашкон земли, или
шт нашего сръдичнаго плода или шт нашихъ сьродникъ или шт иноплеменникъ, комъ
дастъ Богъ благочестивъ, кто поновитъ и ствердѣитъ сѣи хрисовѣла и ствердѣитъ
верокъ скѣтомъ монастырѣ, якоже естъ здѣ въчинено или аще наставитъ его дѣхъ
скѣтѣи ѿ еще и шт више приложити, то таковаго да помнѣетъ господь Богъ и
скрѣпитъ въ господствѣ его и въ бѣдѣшимъ кѣце да дастъ емъ господь Богъ
полбчити благда еже сготовѣла любещѣимъ его, еже и деснѣмъ прѣдстоанѣа господ-
нинѣ да сподобитъ его, а мѣн.

Иис мѣсеца марта, въ настоли градъ Тръговицѣ, въ лѣтѣ хзе.

† Іу Радѣа воеводѣ, милостѣмъ Божѣмъ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos
iubitorul Io Radul voievod, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu
și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungro-
vlahiei și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg, am
binevoit din bunăvoința dată nouă de domnul, cu inimă curată, ca să pro-
slăvim pe domnul, care ne-a proslăvit pe noi. De aceea, amintindu-ne că
mulți prin cele pămîntești au dobîndit cele cerești, cum mărturisește dumne-
zeiasca scriptură: «Faceți cumpărături, cît mai este tîrg». De aceea, am
rîvnit către cei care au fost înaintea noastră, care cîrmuind cu pace cele
pămîntești și iarăși cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le, s-au alipit către
bunurile cerești.

Aceasta și noi vîzînd și auzînd, am rîvnit către cinstita mănăstire numită
Hilandar, hramul sfintei, preacuratei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre
născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei ei văvidenii în
sfînta sfintelor, pentru că au venit frații de la sfînta mănăstire și au adus scri-
soarea și făgăduiala părintelui meu, Vlad voievod. De aceea, părinți sfinți,
noi am văzut și am primit sfînta mănăstire cu toată osîrdia și am făgăduit să
ne numim ctitori ai sfintei mănăstiri împreună cu sfintrăposații domni de mai
înainte și am făcut obroc sfintei mănăstiri, ca să vie frații de la sfînta mănă-
stire în fiecare an la Învierea lui Hristos, să ia obrocul sfintei mănăstiri, cîte
5000 de aspri și fraților, în afară de obroc, cheltuială cîte 500 aspri. Aceasta
făgăduim să ținem neclintit, ca să fie obroc sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor
călugări de folosință, cît este nevoia sfintei mănăstiri, să se întărească, iar
nouă să ne fie de veșnică pomenire. Aceasta făgăduim a da cît vom fi viu
și în domnie.

Iar după noi, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării
Românești, sau din rodul de inimă al domniei mele sau din rudele noastre sau
din alt neam, cui îi va da Dumnezeu dintre binecredincioși, cine va înnoi și va
întări acest hrisov și va întări obrocul sfintei mănăstiri, precum s-a făcut aici,
sau îl va îndemna duhul sfînt să adaoge încă mai mult, pe unul ca acela să-l
miluiască domnul Dumnezeu și să-l întărească în domnia lui și în veacurile

viitoare să-i dea domnul Dumnezeu să dobîndească bunătățile pe care le-a pregătit celor ce-l iubesc, care s-au învrednicit să stea la dreapta domnului, amin.

Scris în luna martie, în cetatea de scaun Țirgoviște, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografi LXXIII/4.

Fotocopie după orig., perg., pecete atîrnată, la m-rea Hilandar de la Athos.

272

1497 (7005) martie <20>, Țirgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Dohiar de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.

† Бъ Христа Бога благовѣрнѣи, благочестивы и Христолюбивы, Їв Радѹа воевода, синъ великаго Блад воеводе, милостїѡм Божїѡм и Божїем благїим произволенїем, владажшїи и господствѣшшїи въсеж землеж Оуггровлахїтскон, ецеже и запаинским странам, Ямлаш и Фагараш херцег. Благопроизволихом ѡт господа даннїим ни благим произволенїем, честим срѣдцем, тако прославити прославѣшяго ни господа. Се же ѡ вѣспомѣнѣше тако мнози земнїими небеснаа приберѣтошж, такоже божественаа Писанїе свидѣтелствѣет: „Ксплю творите, дондеже трѣг ест“. Се же радї поревновахом, иже прежде нас бившїим, иже земнаа мирно прѣпроводише и паки земнаа земан вставише и къ небеснїим благїим прилѣпише се.

Се же и ми зрѣше и слышѣше, въждедохом къ честномѣ монастырѣ рекомааго Дохїар, храмѣже и шитѣли свѣтих беспѣтних архїистратига Мнханаа, понеже прїдоше братїа ѡт свѣтого монастыра и принесоше писанїе и шѣцанїе мѡега родїтелеѣ Бладѹа воеводе. Се же радї, ѡтци свѣти, ми видѣхом и примїхом свѣтїи монастыр съ въсем срѣдїем и шѣцахом се да се назовемо хїтитори свѣтомѣ монастырѣ съ прежднимн свѣтопочевшїих господа и шчинїхом шѣрок свѣтомѣ монастырѣ, да прїходит братїа ѡт свѣтого монастыра катагодїне на Бѣскресенїе Христоко, да шзимают шѣрок свѣтомѣ монастырѣ по хг аспри и братїям спѣвѣ, кроме шѣрока, по ѱ аспри. Тон се шѣцахом дрѣжати непѣтѣковено, да ест шѣрок свѣтомѣ монастырѣ и божественим иноком на потребѣ, елико ест нѣжда свѣтомѣ монастырѣ, да се покреплѣт, нам же да ест въ вѣчноѣ вѣспоминанїе.

Се же се шѣцахом докле смо жив и ш господствѣ давати. Я по нас, кого избѣрет господѣ Богъ бити господнѣ Блашкон Земан или ѡт нашега срѣдечнаго плода или ѡт нашихъ сѣродник или ѡт иноплеменик, комѣ даст Богъ благочестивїихъ кто поновит и штерѣдит сїи хрисовѣа и штерѣдит шѣрок свѣтомѣ монастырѣ, такоже ест зде въчинено или аще наставит єго дѣхъ свѣти еце ш

внше приложити, то таковаго да помилуетъ господь Богъ и зкрепитъ въ господствѣ его и въ будящѣмъ вѣцѣ да дастъ ему господь Богъ получить блага еже зготова любящимъ его и еже в деснѣхъ прѣдстоианна господина да¹ сподобитъ се, аминь.

Пис мѣсеца мартѣа . . . . .¹ днь, въ велики пост, въ Понеделникъ велики, въ настоани градъ Тръговице, въ лѣтъ 736.

† Іу Радѹа кверкѹда, милостѣа Божѣа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Radul voievod, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. Am binevoit din bunăvoința dată nouă de domnul, cu inimă curată, ca să proslăvim pe domnul, care ne-a proslăvit pe noi. De aceea, amintindu-ne că mulți prin cele pămîntești au dobîndit cele cerești, cum mărturisește dumnezeiasca scriptură: « Faceți cumpărături, cît mai este tîrg ». De aceea, am rîvnit la cei cari au fost înaintea noastră, care au cîrmuit cu pace cele pămîntești și iarăși cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le s-au alipit către bunurile cerești.

Aceasta și noi văzînd și auzînd, am rîvnit către cinstita mănăstire numită Dohiar, hramul și lăcașul sfîntului fără trup arhistrateg Mihail, pentru că au venit frații de la sfînta mănăstire și au adus scrisoarea și făgăduiala părintelui meu, Vlad voievod. De aceea, părinți sfinți, noi am văzut și am primit sfînta mănăstire cu toată osîrdia și făgăduim să ne numim ctitori ai sfintei mănăstiri împreună cu sfîntrăposații domni de mai înainte și am făcut obroc sfintei mănăstiri ca să vie frații din sfînta mănăstire în fiecare an la Învierea lui Hristos, să ia obrocul sfintei mănăstiri, cîte 3000 de aspri și fraților de cheltuială, în afară de obroc, cîte 400 de aspri. Aceasta făgăduim să ținem neclintit, ca să fie obrocul sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de folosință, cît este nevoia sfintei mănăstiri, să se întărească, nouă să ne fie spre veșnică pomenire.

Aceasta făgăduim a da cît vom fi viu și în domnie. Și după noi, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii noastre sau din rudele noastre sau din alt neam, cui îi va da Dumnezeu dintre cei binecredincioși, cine va înnoi și va întări acest hrisov și va întări obrocul sfintei mănăstiri, precum s-a făcut aici, sau îl va îndemna duhul sfînt să adauge încă mai mult, pe unul ca acela să-l miluiască domnul Dumnezeu și să-l întărească în domnia lui și în veacurile viitoare să-i dea domnul Dumnezeu să dobîndească bunătățile pe care le-a pregătit celor ce-l <iubesc>¹ care s-au învrednicit <să stea la dreapta domnului>¹, amin.

¹ Text șters, ilizibil.

Scris în luna martie <20> zile, în postul mare, în Lunea Mare, în cetatea de scaun Tîrgoviște, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 106 (Slobozia lui Ianache I/2).

Orig., perg. (32×50), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1915.

Fotocopie la Academia, Republicii Socialiste România, XX/98.

Data zilei completată după Lunea Mare în anul 1497.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 243–244.

273

1497 (7005) martie <22>, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora un obroc anual de 3000 aspri, satul Stoiciani, jumătate din Stolniceani și parte din Curtișoara.

† Бѣсе свѣтомѣ божественномѣ послѣдѣюще Писанїе рекшомѣ: „Милости хоуѣ, а не жрѣтвѣ. И паки: „іако милостинѣми шѣцають се грѣси“. И паки: „Блаженїи милостивїи, іако ти помиловани бѣдет“. Икоже и пророчѣскаа дѣхо насиченнаа вѣта глаголют: „Блажен мѣж милѣен вѣс дѣнь наслаждают се господовы“. Сїа оубо шт божественаго Писанїа вѣдѣвше, паки слишахом пророчѣскаа глаголюща дѣхом свѣтим: „Ико оубо слишите царїе и развѣмѣнте, навыкнѣте сѣдїе концем земли, вѣншните дрѣжачен множества и грѣдещен се ш народѣху език, іако дана бнст шт господа дрѣжава кам и сила шт вишнѣго“. Развѣмѣше вѣо іако вѣса вѣ рѣкаху Божїих сѣт ї елико хоуѣт оубо комѣждо шт нас подавает, нѣ вѣо блажен и трѣблажен, иже богоданное богатство добрѣ растачает и дѣлает вѣ танинѣ боговѣрченїи мѣ талант, іако вѣо вслишит благїи оубо и сладки шн глас радованїа: „Благїи рабе и вѣрнїи вѣниде вѣ радость господа своего“. Сїа слишавше нам вѣнимати подовает ш здешниху, іако мало вѣременна и прѣходна сѣт, іакоже и глаголет: „іако вѣсѣка слава до вѣременна ест, подобашеже нам поревновати преждним благочѣстивїим и свѣтопочекшїим господам иже земна добрѣ вѣстронвше и сїа добрѣ прѣпроводивше, сими земнїим небеснаа привѣрѣтошѣ благаа и сиѣ наследоваше, а земнаа земнїим вѣставнше.

Се вѣо и азъ, иже вѣ Христа Бога благовѣрнїи, благочѣстиви и Христолюбиви, самодрѣжавнїи, їш Радѣл коевода, синѣ великаго Влад коневодѣ, иже по милости Божїиш и нашими молитвами швѣтаемим господнѣм вѣсен земли Шггровлаахїискон и сѣ богодарованїим ми чедї и госпожда ми Каталина и братїа ми, Мирча и Владѣла и Влад и шт благааго Бога пришедшїи вѣ вме и желанїем вѣждевѣхом кѣ вѣсечѣстнїим Божїим црѣквам, по пророчѣскомѣ словѣ: „Имже швразом жалает елен на источники воднїе, сице жалает дѣша моа к тебѣ Боже“. Вндѣвше вѣо іако радї нашиху грѣхову вмалише се благочестива господа, иже божественїе и свѣщенїе црѣкви вѣзставлѣхуш и вкрашаахуш и милваахуш, нан-

паче иже въ свѣтомъ мѣстѣ и свѣтѣхъ свѣтагоже и царскаго храма и шенѣли прѣсвѣтѣи прѣчистѣи и прѣблагословенѣи владичици нашои Богородици и присно дѣви Марїи и честнаго и славнаго ее ѡспенїе, монастыра зовомаго Гокора, ѡзрѣхомъ шесирѣвша ѡтъ благочѣстиии господа и прѣблагенїихъ хиттори, дѣдъ и прѣдѣдъ нашихъ, на послѣдокже извѣсташимъ вишереченимъ, Іу Радѣла ководе и госпожде его Каталине и благодарованимъ имъ чедомъ и братїями Мирча и Бладъ, яко си свѣтїи монастыръ ми въждедѣхомъ не вставити, нѣ назирати и милокати и ѡкра- сити и послѣднїи хиттори нарицати се.

Сега радї ми съжеланїемъ въсприехомъ си свѣтїи монастыръ по блаженѣмъ прѣ- ставленїи късечестїи и блаженїи више реченїи дѣдъ и прѣдѣдъ наши.

Сега радї се шещахомъ елико есмо моцни и си нашъ хрисовѣа сътворихомъ, яко да естъ непотворенно, елико рещи къзмогохомъ, да вѣдетъ шрокъ свѣтомъ монастырѣ на късѣко лѣто по хг аспри. Іу ещѣже приложихомъ села въ подрѣчїе свѣтомъ монастырѣ по имѣ: Стончани по Ѡлтъ въси и съ въсомъ хотаромъ, понеже ихъ къпихъ ѡтъ Бланкѣа, братъ Ялаба, за хї аспри; а дрѣга села къпихъ полокинѣ ѡтъ Столичани по Ѡлтъ, ѡтъ Брата, синъ Лалокъ, за хѣ аспри¹ и ѡ Квртишорѣ по Ѡлтъ, кише Слатине, дѣа Станислава къса, понеже ю къпихомъ ѡтъ Корлатъ граматикъ, за хѣ аспри; и сїе приложихомъ да естъ свѣтомъ мона- стирѣ на потребѣ и божественимъ инекомъ въ пицѣ и намъже да естъ въ къчное къспоминанїе и родителехъ и чедехъ и братїямъ нашихъ.

Сега радї сїе елико рекохомъ яко по силѣ къзмогохомъ, кроме техъ села, да се даватъ шрокъ свѣтомъ монастырѣ, якоже естъ више речено и вставихомъ и нашимъ синовомъ и нашимъ братїямъ и ми дондеже живи есмо и Богѣ ѡгдно вѣдетъ имѣти намъ Богъ кърѣченнаа намъ. Такожде ре и наши синове и наши братїа по нашои съмрѣти да ткоретъ дондеже ихъ ѡдрѣжитъ господъ Богъ живехъ и къ богодарованои власти сконхъ родїтелъ и прѣродїтелъ, да аще они сице сътворитъ, якоже имъ рекохомъ и исплѣнетъ и почитѣтъ и ѡтвердїтъ сїи хрисовѣа и они и късаки кїго Богъ изволитъ бити намѣстникъ симъ вишереченїимъ, того господъ Богъ да почитѣтъ и съхранетъ и ѡкрѣнитъ иже сїа исплѣнитъ, да мѣ дастъ господъ Богъ здѣ зема на дѣврѣ и мирно прѣпрокодикши, небеснаа блага полѣчити и да сподобитъ его, еже ѡ деснѣю своего прѣстоанїа, егоже вѣди и намъ грѣшнимъ полѣчити и съ преждними и елагочестивими хиттори молитѣа прѣчестїе и прѣблагословенѣи владичици нашои Богородици и преченодѣвы Марїи и честнаго ее ѡспенїа и свѣтїихъ и богоноснихъ ѡтцъ и късѣхъ свѣтїихъ иже ѡтъ кѣка Богѣ ѡгднїихъ и честнїихъ инокъ иже въ свѣтомъ монастырѣ ѡтъ начела и до сихъ и потрѣднїихъ се и послѣжившихъ и съ миремъ пришѣдшихъ и настоащїихъ и бити по сихъ хотѣщїихъ дондеже стоитъ свѣтїи монастыръ.

Писахомъ мѣсеца мартїа кг днѣхъ, ѡ великии постъ, въ великии Ѣрѣда. въ настоанн градъ Тръговицѣ, къ лѣтъ хзе.

† Іу Радѣла къзмоуда, милостїемъ Божїемъ господинѣ.

¹ Pasajul: « а дрѣга . . . аспри » este şters cu roşu şi scris deasupra: изкради?».

† Urmînd atotsfintei, dumnezeieştii scripturi, care spune: « Milostenie vreau, iar nu jertfă ». Şi iarăşi: « Prin milostenii se curăţă păcatele ». Şi iarăşi: « Fericiti cei milostivi, că aceia vor fi miluiţi ». Precum şi gura inspirată de duh proorocesc spune: « Fericit bărbatul care miluieşte şi în toată ziua se îndulceşte întru domnul ». Acestea dar ştiind din dumnezeiasca scriptură, iarăşi am auzit cele prooroceşti spunînd prin duhul sfînt: « Ascultaţi dar împăraţi şi înţelegeţi şi pătrundeţi-vă sudeţi ai capetelor lumii, pricepeţi stăpînitori ai mulţimilor şi cei ce vă făliţi cu gloatele limbilor, că stăpînirea voastră este de la domnul şi puterea de la cel de sus ». Înţelegînd deci toate că sînt în mîinile lui Dumnezeu care, precît vrea, dă fiecăruia dintre noi, dar, fericit şi de trei ori fericit acel care foloseşte bine bogăţia dată de Dumnezeu şi care înmulţeşte în taină talantul dat lui de Dumnezeu, ca să audă acel glas bun şi dulce de fericire: « Bunule şi credinciosule rob, intră în bucuria domnului tău ». Aceasta auzînd, ni se cuvine nouă să pătrundem cele de acum, că sînt de scurtă vreme şi trecătoare, precum şi spune: « că orice slavă este vremelnică, ni se cuvine să rîvnim către cei mai dinainte binecinstitori şi sfîntrăposaţi domni care au cîrmuit bine cele pămînteşti şi acestea întocmindu-le bine, prin acestea pămînteşti au dobîndit bunurile cereşti şi acestea le-au moştenit, iar cele pămînteşti pămîntului le-au lăsat ».

Iată dar şi eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, singur stăpînitorul, Io Radul voievod, fiul marelui Vlad voievod, care din mila lui Dumnezeu şi cu rugăciunile noastre ne aflăm domn a toată ţara Ungrovlahiei şi cu cei de Dumnezeu dăruïţi copiii mei şi doamna mea, Catalina şi fraţii mei, Mircea şi Vladula şi Vlad, de la bunul Dumnezeu venindu-mi în minte, am ridicat dorinţa către atotcinstitele, dumnezeieştile biserici, după cuvîntul proorocesc: « În ce chip doreşte cerbul către izvoarele de apă, astfel doreşte sufletul meu către tine, Dumnezeule ». Văzînd deci că pentru păcatele noastre s-au împutînat domnii bine cinstitori, care ridicau şi înfrumuseţau şi miluiau dumnezeieştile şi sfintele biserici, mai ales cele în acel sfînt loc fiind, sfîntul şi împărătescul hram şi locaşul preasfintei, preacuratei şi prea binecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi cinstitei şi slăvitei ei uspenii, mănăstirea numită Govora, am văzut-o părăsită de bine cinstitorii domni şi preafericii ctitori, bunicii şi străbunicii noştri, pînă ce în cele din urmă a rămas <pe seama> celor mai sus zişi, Io Radul voievod şi doamnei sale Catalina şi de Dumnezeu dăruïţii copii şi fraţi, Mircea şi Vlad, această sfîntă mănăstire noi am dorit să nu o lăsăm, ci s-o îngrijim, s-o miluim şi să o înfrumuseţăm şi să ne numim ultimii ei ctitori.

De aceea, am ridicat dorinţa către sfînta mănăstire, după fericita răposare a atotcinstiţilor şi fericitilor mai sus zişilor bunicii şi străbunicii noştri.

Pentru aceasta, făgăduim după cât ne stă în putere și am făcut acest hrisov al nostru ca să fie neclintit, cât am putut să fie obroc sfintei mănăstiri pe fiecare an câte 3000 de aspri. Și încă am dăruit satele în stăpînirea sfintei mănăstiri, anume: Stoicianii pe Olt toți și cu tot hotarul, pentru că l-am cumpărat de la Vlaicul, fratele lui Albul, pentru 10 000 aspri; iar și alte sate am cumpărat, jumătate din Stolniceani pe Olt, de la Brat, fiul lui Lal, pentru 5000 aspri¹ și în Curtișoru pe Olt, mai sus de Slatina, partea lui Stanislav toată, pentru că am cumpărat-o de la Corlat gramatic, pentru 5000 aspri; și acestea le-am dăruit, ca să fie sfintei mănăstiri de trebuință și dumnezeieștilor călugări de hrană și nouă să ne fie de veșnică pomenire și părinților și copiilor și fraților noștri.

De aceea, acestea câte am spus, cât am putut după putere, pe lângă aceste sate, să se dea obrocul sfintei mănăstiri cum este mai sus scris și am lăsat filor noștri și fraților noștri și noi cât vom fi vii și cât va fi plăcut lui Dumnezeu să avem cele încredințate nouă de Dumnezeu. De asemenea, după moartea noastră și fiii noștri și frații noștri să facă cât îi va ține domnul Dumnezeu vii și în stăpînirea de Dumnezeu dăruită a părinților și străbunilor lor, astfel să facă cum am spus și să împlinească și să cinstească și să întărească acest hrisov și ei și oricine va voi Dumnezeu să fie cîrmuitor al acestor mai sus zise, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească; care va împlini acestea, să-i dea domnul Dumnezeu aici să cîrmuiască cele pămîntești cu bine și cu pace, să dobîndească bunurile cerești și să-l învrednicească să stea la dreapta lui, care ne va fi dat și nouă păcătoșilor să dobîndim împreună cu mai dinainte binecinstitorii ctitori, prin rugăciunile preacuratei și binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei ei uspenii și a sfinților părinți purtători de Dumnezeu și a tuturor sfinților care din veac au plăcut lui Dumnezeu și a cinstiților călugări care de la început și pînă acum s-au trudit și au slujit în sfînta mănăstire și au răposat cu pace și celor de acum și celor ce vor fi după aceștia, cât va sta sfînta mănăstire.

Am scris în luna martie 23 de zile, în Postul Mare, în Miercurea Mare, în cetatea de scaun Tîrgoviște, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceți, nr. 3 (Govora VI/2).

Orig., perg. (52×38,5), pecete atîrnată, cu legenda: † Іѡ Радѡль воєвода и гнѡ вѣсон зѣман ѿггро<владх>нскон> снѡ бладѡ велнчѡго воєвода.

Cu o trad. din 1851; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 119—121, 447 f. 10—11 și 463 f. 11—12v.

În 1497, Miercurea Mare, dinaintea Paștilor, cădea la 22 martie, nu la 23. EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 244—246.

¹ Pasajul: «și alte . . . aspri» este șters cu roșu și scris deasupra: «am scos».

1497 (7005) aprilie 1, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Lumotă și lui Cernat ocină la Micești și Tîrseni.

† Милостіѡм Божіѡм, Ыѡ Радѡл конвода и господинъ късен земли Уггровлахїнскѡи, синъ добраго Влад конводе. Дават господство ми сїе покелїнїе господства ми слѡгим господства ми Лѡмота и със синови си и Чернат със синови нѡх, іако да им ест ѡ Мичеши дел калѡгером ѡт Тѡтана, що имат ѡ Мичеши и дел Могошелов съ ширинеле и със іазом воденицом, понеже менеше Лѡмота и брат мѡ Чернат със калѡгери ѡт Тѡтана, та даде Лѡмота и Чернат калѡгером ѡт Алботїни четвѣрти дел и ѡт Хѡхѡрес два деле, а калѡгери ѡт Тѡтана дадоше Ломотѡ и Чернатѡ дел калѡгером ѡт Мичеши, варе колико сѡт имали и дел Могошелов съ ширинеле и съ іазом ѡт воденицѡ, ере сѡ били менели при дїни Младѡ Басараком конводе и съда нѡ стѣкмише вї болѣри пред господство ми, како да си дрѣжит Лѡмота и Чернат, како сѡ били менили вчинїе при дїни Басараком конводе.

И пак ѡ Трѣскїни трети дел, понеже покѡпише Лѡмота и Чернат ѡт сини Драгославов, за тї аспри, а два дел ѡт Трѣскїни, пак сѡт старе и прале вчинїе Лѡмотѡ и Чернатѡ. И господство ми дадоше кон.

Сїего радї им дадох и господство ми, іако да им сѡт въ вчинїе и въ вѡвѡж ним и синовом им и вночетом и прѣвночетом и ни ѡт когеже непотѣкновено, по реч господства ми.

Свѣдѣтелини: жѡпан Барбѡл Кралевски, жѡпан Крѣстиан вивши дворник, жѡпан Прѣвѡл дворник, жѡпан Станко логофет, Тѡдор вистнїар, Данчюл комис, Дѡмитрѡ пѣхарник, Изворанѡл столник, Строе спатар, Радѡл и Драгомїр велїци страторници.

Изъ Елѡкѡла, еже писах, въ настолни град Трѣговище, мѡсеца апрїлїа а днѡх, ѡт Ыдама въ лѣт хѡе.

† Ыѡ Радѡла вневѡда, милостїа Божїа господинѡ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Lumota și cu fiii săi și Cernat cu fiii săi, ca să le fie în Micești partea călugărilor de la Tutana, pe care o au în Micești și partea lui Mogoșel cu cîmpiile și cu iazul de moară, pentru că au schimbat Lumota și fratele său Cernat cu călugării de la Tutana, de au dat Lumota și Cernat călugărilor a patra parte din Alboteani și două părți din Huhurez, iar călugării de la Tutana au dat lui Lumota și lui Cernat partea călugărilor din Micești, oricît au avut și partea lui Mogoșel cu cîmpiile și cu iazul de moară, căci au

schimbat în zilele lui Basarab cel Tânăr voievod și acum i-au întocmit 12 boieri înaintea domniei mele, ca să-și ție Lumota și Cernat, cum au schimbat ocinele în zilele lui Basarab voievod.

Și iarăși la Tîrseni a treia parte, pentru că au cumpărat Lumota și Cernat de la fiii lui Dragoslav, pentru 300 aspri, iar două părți din Tîrseni, iarăși sînt vechi și drepte ocine ale lui Lumota și ale lui Cernat. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Izvoranul stolnic, Stroe spătar, Radul și Dragomir mari stratornici.

Eu, Vilcul, care am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna aprilie l-a zi, de la Adam, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 107 (Radu Vodă XIX bis/1).

Orig., perg. (29×23,5), pecete aplicată, căzută.

Cu trad. din 1900.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 95—96.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 246—247. Facs. *Ibidem*, 405.

275

1497 (7005) iunie 4, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod scutește m-rea sf. Nicolae din Tîrșor de dăjdi vlădicești, de orice fel de vamă și de perperi. De asemenea îi întărește un loc de casă și un vad de moară.

Hrisovul Radului vodă, feciorul răposatului Vlad vodă, pîntru multe mili ale sfintei mănăstiri, dă la leat 7005 <1497> iunie 4 dni.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a tot pămîntul Ungrovlahiei, fiul lui Vlad celui Bun și mare voievod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele, sfîntului hram și mănăstirii sfîntului arhierarhu și făcător de minuni Necolae dă la Mira Licheii, bisericii den Tîrșor și năstavnicului, popii. . .¹ și a celorlalți, ce vor fi după moartea lui, cine va fi năstavnice acei sfinte biserică den Tîrșor, ca cu dinșii să n-aibă treabă nici un mitropolit în țara domniei mele, nici să cuteze a-l bîntui pă năstavnicul biserică domniei mele, popa. . .¹ dă dăjdile vlădicești. Și după acéia, i-am slobozit domnia

¹ Loc alb.

mea în țara domnii mele, orice vor cumpăra sau ce vor vinde, nicăiri vamă ca să nu plătească, nici la un loc: nici la cîmpu vamă, nici la vaduri, nici la plaiuri vame, nici la tîrguri, nici la un lac, și de la Severin pînă la Brăila. Și după acéia, ori cîte buți vor cumpăra, ori dă podgorie, ori dă la Tîrgoviște sau dă păste Dunăre, nimeni, nici la un loc, nimic să cutéze a-i bîntui, nici dă pîrpăr, pentru că i-am ertat domniia mea, ca pă niște rugători ai domnii mele și ai părinților domnii mele, fiind la biserica domnii mele.

Dreptu aceasta, nimeni ca să nu-i bîntuiască pă dînșii, nici dă vamă cîmpească, nici dă la vaduri, nici de la plaiuri, nici de la tîrguri, vameșii și pîntru pîrpăr și pîntru vinărici dă la ale lor vii, să nu ia. Și de vamă dă stupi dă la ale lor să nu ia și să nu cutéze a lua vameșii, nimic pîntru dînsele să nu plătească. Pentru acestea, nimeni să nu cuteze a-i bîntui, din slugile domnii mele sau den diregătorii domnii mele, cei trimiși pîn slujbe și pentru lucrurile domnii mele. Pentru că cine să va ispiti a-i bîntui pă dînșii sau a-i învălui, măcar de un păr den cap, acela om mare rău va lua și rea urgie, dă cătră domniia mea, ca un necredincios și rușinător aceștii porunci ai domnii mele. Și într-alt chip să nu fie.

Și după acestea, am adaos domniia mea hramului și mănăstirii un vad dă moară și un loc dă casă, bisericii den Tîrșor, pîntru că au fost dîntii adaos dă părinții domnii mele, dă Vlad voivod; după aceasta, iată am adaos și domniia mea, ca să aibă și năstavnicul popa. . . ¹ întru hrană, iară noao ca să ne fie vécinică pomenire și părinților noștri și dă nimeni neclătite, peste zisa domnii mele și cu acei dă aproape boiarii domnii mele.

Aceasta dennaintea tuturor s-au tocmît; iar cine să va ispiti a sparge sau a călca acest hrisov al domnii mele, unu ca acela să fie proclét, afurisit înaintea lui Dumnezeu, dupre aceia și dă preacurata Bogomati și dă 4 evangheliști și dă 12, verhovnici, sveti Petru și Pavel și dă 318 purtători dă Dumnezeu părinți, care au fost la Nicheiia și de sfîntul părintele nostru, Necolae.

Marturi: jupan Barbul ban Cralevschi i Cîrstian vel vornic, pan Pîrvul iar vornic, jupan Stoica ² vel logofăt i Tudor vel vistier i Danciul comis i Dumitru păharnic, Stroe iar păharnic ³ i Izvoran vel stolnic și Radul și Dragomir stratornici și ispravnici și eclisiarhu popa Dumitru.

Șarban gramaticul, am scris în cetate, în Tîrgoviște.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Brîncoveni și Tîrșor, nr. 718 f. 771—772.

Traducere.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 247—248.

¹ Loc alb.

² Greșit, în loc de Staico.

³ În loc de: spătar.

1497 (7005) iulie 29.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Tismana un obroc anual de 300 vedre de vin din județele Gorj și Mehedinți, 2 care de sare din Ocnele de la Rîmnic și 15 găleți de grâu.

† Милостивым Божиѣм, Іу Радѣл вѣнкода и господинѣ въсемъ землы Хгггг-влахѣнскѣм, синѣ добраго и велѣкаго Влада воеводе. Даватъ господство ми снѣ повелѣннѣ господства ми шѣштѣли свѣтомѣ монастырѣ зовомѣ Тисмѣна и храмѣже прѣсвѣтѣи, чистѣи и прѣблагословенѣи владичице нашон, Богородице и прѣсно дѣвѣи Марѣе и славнои еи Успенїе, чѣстнѣишомѣ штѣс егѣменѣ кѣр Іоаннѣ, и въсемъ таже ш Христѣ братїе иже живѣщиѣхъ въ свѣтомѣ монастырѣ, тако да имъ естъ на въсакѣ годинѣ, докле стонтъ свѣти монастыр, шдъ сѣдство Мехединци нанъ шдъ сѣдство Горнемѣ Жило, по $\tilde{m}^1$ ведра вино шт доходѣкъ господства ми и по два кола шт сол шдъ Шкнаѣ шт Рибник, единъ кола шт дробна сол, колнко чѣ моки ѣзети, а дрѣгъ кола шт крѣщѣцѣ и шдъ сѣдство Мехединцемъ $\tilde{e}$ кѣблове шт жита шт доходѣкъ господства ми, кромѣ села свѣтомѣ монастырѣ.

Сѣмъ се шѣщаѣмо дрѣжати непотѣжноконно, да естъ свѣтомѣ монастырѣ на потребѣ и вожиственнѣмъ инѣкомъ бѣ пищѣ, намъ же бѣ кѣчное въспомѣнанїе и родѣтелѣмъ нашимъ и чедомъ нашимъ да естъ. Сѣмъ прѣложнѣмо докле чѣмо бити и въ господство давати, а по насъ кого настакнѣтъ дрѣхъ свѣти да аще сѣце штавитъ такоже и ми прѣложнѣмо свѣтомѣ монастырѣ, того господѣ Богѣ да га помнѣшетъ въ господствѣ его.

И ми много грѣшни и непотребни Богѣ, азѣ Корлатъ и Шинъ еже бнѣмо кѣ томъ времена. Писъ мѣскѣца юлїи $\tilde{k}^0$ днѣ, в лѣтѣ $\tilde{x}^9$.

† Іу Радѣл вѣвлада, милостїа Божиа господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului și marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lăcașului sfintei mănăstiri numite Tismana și hramului preasfintei, curatei și prea binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii, preacinstului părinte egumen chir Ionichie și tuturor celor în Hristos frați, care trăiesc în sfînta mănăstire, ca să le fie pe fiecare an, cît va sta sfînta mănăstire, din județul Mehedinți sau din județul Jiului de Sus, cîte 300¹ de vedre de vin din venitul domniei mele și cîte două care de sare din Ocnele de la Rîmnic, un car

¹ Cifra este scrisă ulterior pe loc ras.

de sare mărunță, cît va putea lua și al doilea car de 400 bolovani și din județul Mehedinților 15 găleți de grîu din venitul domniei mele, afara satelor sfinteii mănăstiri.

Aceasta făgăduin să ținem neatins, să fie sfintei mănăstiri pentru nevoie și dumnezeieștilor călugări de hrană, nouă și părinților noștri și copiilor noștri să ne fie de veșnică pomenire. Acestea le-am adăugat ca să le dăm, cît timp vom fi în domnie, iar după noi, pe cine-l va învăța sfîntul duh să lase acestea după cum și noi am dăruit sfintei mănăstiri, pe acela domnul Dumnezeu să-l miluiască în domnia lui.

Și noi mult păcătoșii și netrebnicii lui Dumnezeu, eu Corlat și Sin, care am fost în acea vreme, am scris în luna iulie 29 de zile, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 108 (Tismana).

Orig., perg. (25×44,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1915; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 128 și 711 f. 209v.—209 bis.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/259.

Fotocopie ibidem, XX/99.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 204—205. Trad. *D.I.R., B.*, 248—249.

Facs. *D.I.R., B.*, 406.

277

<1497 septembrie 1 — 1498 august 31> 7006.

Radu cel Mare voievod fixează hotarele moșiei Șoașu a m-rii Bistrița.

Leat 7006 <1497—1498>.

Din hrисovul Radului voievod, sémne alése pentru moșia Șoașu a sfintei mănăstiri Bistrița, alése despre alte moșii, însă sémnele numite: din Lacul Doamnei drept peste Valea Adîncă, pe coasta Murgeștilor și pin Scoruș la vale în Bravița, drept în mărul popei, în Piatra Porcului și la valc în pîiatra cea de Olt și drept în măgură și în sus pe drumul ulmului răsădit, pînă în capul piscului și apucă valea în sus, pînă în obîrșia văii, apoi drept peste deal în Valea Cărpenișului, apoi valea în jos, pînă unde să împreună valea cu rîul, la pîiatra din capul piscului, apoi drept valea în sus, și pe deal pînă în Lacul Doamnei.

Hrisovul să găsește ia sfînta mănăstire Argeș, ce să numește acum episcopie, cu episcop.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 115 (Bistrița).

Extras dintr-un hrисov; alt extras și în ms. 192 f. 264 v.

EDIȚII. Trad. *D.I.R., B.*, 249.

1497 (7006) septembrie 15, București.

Radu cel Mare voievod întărește lui Cîrstian și rudelor sale satele Runcu, Luponița, Cotoruia ș.a.

† Милостиум Божиум, Ыу Радул конвода и господинь вѣсен земан Уггро-владѣтискон, синь добраго и великаго Блад конводе. Дават господство ми сѣ повеленіе господства ми болѣринѣ господства ми жѣпанѣ Кръстнианѣ и съ синови мѣ и пасторѣк мѣ, Степан и Тепша и съ синовим его, тако да им ест половинѣ вт Хѣрчѣ, понеже ест извадѣлъ при дѣни <родн>телю господства ми кѣ болѣрин и пак пред господства ми извадѣ вѣ-ти болѣрин, како ест кѣпил вт братѣ Добротѣ вт Храборацин, за флорини гѣ, въ дѣни родѣтелю господства ми . . . . .¹ съ правом сѣжѣѣ.

И пак Рѣнкѣл вѣс, понеже им ест стара и права вчинѣ.

И пак Лѣпоница сва и Которѣи сва и Гелница Бодев и пол вт Блѣдѣшици по Мотрѣ, понеже тѣи вѣсе ест стигнѣл вт сына господства ми Радул конводе.

И ѣ Песгрица четѣрѣти дѣл, понеже им ест кѣпена.

Или вт тѣх вчинѣ що сѣ више писанѣ, да ест жѣпан Кръстниан над половинѣ, а на дрѣгѣ половинѣ да ест пасторѣк мѣ Степан и Тепша и съ синови си. И господство ми им простнѣ кон.

Того радѣ им дадох и господство ми тѣи вѣси да им ест въ вчинѣ <и въ вѣдѣѣ, ним и синовом им и вѣском и прѣвѣнѣчетом им. И вѣре комѣ сѣ вт ниѣ сѣвѣнт прѣжде сѣмрѣтъ>², а вчинѣ да сѣт вѣставшим, а къ ниѣ прѣдалика да нѣст. И ни вт когоже непотѣкновено, по рѣч господства ми.

Сѣдѣтелѣ: жѣпан Барѣл вт Краѣка, жѣпан Кръстниан вѣкши дворник, жѣпан Прѣвѣл велики дворник, жѣпан Станко логофѣт, Данчюл комис, Тѣдор вѣстниар, Строе спатарѣ, Дѣмитрѣ пѣхарник, Изворанѣл столник, Радул и Драгомир стрѣторницѣ.

И азѣ, Хранѣ, писѣх въ настолин град Бѣкѣрѣци, мѣсеца сѣптемврѣа ѣѣ дѣнь, въ лѣт ѣЗѣ.

† Ыу Радул вѣвѣлда, милостѣм Божиѣм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului și marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierului domniei mele jupanului Cîrstian și cu fiii lui și cu fiii lui vitregi, Stepan și Tepșa și cu fiii lui, ca să le fie jumătate din Hercea, pentru că au scos-o în zilele părintelui domniei mele 24 de boieri și iarăși înaintea

¹ Text șters cu cerneală, circa 4—5 cuvinte.

² Loc șters, ilizibil.

domniei mele au scos 12 boieri că a cumpărat de la fratele lui Dobrotă din Hra-borești, pentru 13 florini, în zilele părintelui domniei mele. . . .¹ cu slujbă dreaptă.

Și iarăși Runcul tot, pentru că le este veche și dreaptă ocină.

Și iar Luponița toată și Cotoruia toată și Selișteea Bodei și jumătate din Vlădișești pe Motru, pentru că toate acestea le-au ajuns de la unchiul domniei mele Radul voievod.

Și în Pestița a patra parte, pentru că le este cumpărătură.

Însă din acele ocine ce sînt mai sus scrise, să fie jupan Cîrstian peste jumătate, iar pe cealaltă jumătate să fie fiii săi vitregi, Stepan și Тeрша și cu fiii săi. Și domnia mea le-am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea toate acestea, ca să le fie de ocină <și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Și oricui dintre dînșii i se va întîmpla mai înainte moarte>², iar ocinele să fie celor rămași, iar la ei prădalică să nu fie. Și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

·Martori: jupan Barbul de la Craiova, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Tudor vistier, Stroe spătar, Dumitru paharnic, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Hrana, am scris în cetatea de scaun București, luna septembrie 15 zile, în anul 7006 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIII/5.
Fotocopie după orig., perg., pecete timbrată.

279

1497 (7006) septembrie 15.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii de la Muntele Sinai un obroc anual de 5000 aspri.

† Бѣсе свѣтомѣ божественномѣ послѣдѣюще Писаніе, рекшомѣ: Милости хоуѣ, а не жрѣтъкѣ“. И пакы „Ико милостинѣми щѣщаюут се грѣси“. И пакы: „Блажены милостивы, яко ты помилосовани есдеи“. Икоже и пророчьска дѣхона-сищена еста глаголют: „Блаженъ мѣж мнѣше и въе дѣнь наслаждают се госпо-довы“. Сіа жеу вт божественаго написаніа свѣдѣеше, пакы слышахум проро-чьска глаголюща дѣхум свѣтым, яко жеу: „Слышите царіе и развѣстите, навѣкииѣте сѣдіе концем земли, вѣнѣшните дрѣжѣщен множества и грѣдѣщен се в народѣхъ язык, яко дана быст вт господа дрѣжава вам и сила вт вѣшнѣго“.

¹ Text șters cu cerneală, circa 4—5 cuvinte.

² Loc șters, ilizibil.

Разслушешъ збо яко вѣса въ рѣкахъ Божиюхъ сѣт и елико хощет оубо коиждо шт нас подавает. Нж збо блаженъ и тръблаженъ иже богоданом богатство добрѣ растачает и дѣлет въ танинѣ боговършченіи емѣ талант, яко збо слышии благини збо и сладкии шн гласъ радovanja: „благин рабе и вѣрини, вѣинди въ радостъ господа своего“. Она слышаше, намъ вѣнимати подобает, шт здѣшнихъ шкв мало вѣременна и прѣходна сѣт, шкоже и глаголетъ яко: „Вѣсака слава до вѣремена ест“, подобаше же намъ порекновати преждѣ нимъ благочѣстикимъ и свѣтопочевшимъ господамъ, иже земнаа добрѣ вѣстронкше и сѣа добрѣ прѣпроводише, сими земніимъ небснаа прѣлвѣрѣтоше благаа и снхъ наследоваши, а земнаа земніимъ оставише.

Се збо и азъ, иже въ Христа Бога благокѣрніи и благочѣстикыи, и Христолюбивіи, самодръжавини, Іу Радѣ коевода, синъ великаго Влада конкоде, иже по милости Божиимъ и вашимъ молитвами швретаемимъ господинъ вѣсенъ землы Уггровлаѣинскон и съ богодарованіимъ чедіи и госпожда ми Каталина и братіа ми Мирча и Владѣла и Влад и шт благаго Бога пришедшъ ми въ зме и желаніемъ вѣжделѣхомъ къ вѣсе чѣстнымъ и божимъ црѣквемъ, по пророчѣскомъ словѣ: „Иже швразомъ желаетъ елен на источнику водниѣ шще жѣлетъ дѣше моа къ тебѣ, Боже“. Видѣвше збо яко, радіи нашихъ грѣховъ зманише се благочѣстиква господа иже божественныи и свѣщеніи црѣкви вѣставлѣхъ и шкрашахъ и миловахъ наипаче иже въ свѣтомъ мѣстѣ и свѣиихъ свѣтагожине и царскаго храма и швытѣли прѣсвѣтѣи, прѣчистѣи и прѣблагословениѣи кладничци нашон Богородици и присно дѣки Маріи и чѣстнаго и славнаго еи храмъ, иже въ Сѣнаи, монастыра зовомаго Горжъ Синанске, наже лежитъ моши мироточѣвшенъ свѣтне великонъ мѣчнѣце Катерине, ми вѣжделѣхомъ нешавити, ижъ назирати и миловати и шкрасити и последніи хиттори нарицати се.

Сего радіи, ми, съжѣланіемъ вѣсприехомъ си свѣти монастыр, назвати се Горжъ Синана, по блажественѣмъ прѣстакленіи вѣсечѣстніи и блаженіи више реченіи дѣди и прѣдѣди нашихъ. Сего радіи се швещахомъ, елико есмо мошни и сию нашъ хрисочолъ сътворихомъ, яко да естъ непотворенно, елико рещи вѣзмогохомъ, да вѣдетъ шврокъ свѣтомъ монастырѣ на вѣсакъ лѣто хѣ аспре, кроме спенза и фѣ аспри братіамъ конъ штетъ доходити да шзимаютъ шврокъ свѣтомъ монастырѣ. Елико рекохомъ, яко по силѣ вѣзмогохомъ, да се даватъ шставнихомъ и нашимъ сыновомъ и нашимъ братіамъ, Іу Мирча конкодѣ и Владѣла, дондеже ми живи есмо и Богъ шгодно вѣдетъ имѣти намъ богокѣршченна намъ. Такожде и наши братіа и наши сынови, по нашонъ съмрѣти, да творетъ, дондеже ихъ шдръжитъ господъ Богъ живехъ и въ богодарованнон ихъ власти своихъ родітелъ, да аще шни сице сътворетъ, шкоже имъ рекохомъ и сплѣнетъ и почѣтѣтъ и штвердетъ сжи хрисовѣла и шни и вѣсакъ Богъ шзволитъ бити намѣстникъ симъ више реченіимъ, того господъ Богъ да почѣтетъ и съхранитъ и шкрѣпитъ. Иже она исплѣнитъ да мѣ дастъ господъ Богъ зде земнаа добрѣ прѣпроводивша мирно, небснаа благаа полѣчити и да сподобитъ его еже ш деснѣю своего прѣдстодиніа. Шкоже вѣдѣи намъ грѣшніимъ полѣчити и съ прѣжніимъ и благочѣстикимъ хиттори, молитвами прѣчистіи

владичице нашон Богородице и присно дѣви Маріи и свѣтлн и богоносныхъ
отца и въсехъ свѣтыхъ еже отъ вѣка Бога згодившихъ и чыстныхъ никакъ иже въ
скѣтомъ монастырѣ отъ начала и до сихъ трѣдникшихъ се и послѣжившихъ и съ
миромъ прѣшедшихъ, настоящихъ и бити по сихъ хотѣщихъ, дондеже стонтъ свѣтл
монастир, амин.

И азъ много грѣшникъ и нѣтребникъ Гинъ граматикъ писахъ, мѣсеца септем-
врїа еѣ днѣ, въ лѣтѣ хЗС.

† Іо Радѣа воевода, милостїа Божїа господинь.

† Urmînd atotsfintei dumnezeieştii Scripturi care spune: « Milă vreau, iar nu jertfă » şi iarăşi: « cu milostenii se curăţă păcatele » şi iarăşi: « fericiţi cei milostivi, că aceia vor fi miluiţi », precum şi gura de prooroc însuflată de duh sfînt spune: « Fericit bărbatul care miluieşte şi în fiecă zi se îndulceşte întru domnul ». Aceasta dar ştiind din dumnezeiasca scriptură, iarăşi am auzit glasul proorocesc, grăind cu duh sfînt, cum că: « Ascultaţi împăraţi şi înţelegeţi, pătrundeţi-vă sudeţi ai capetelor pămîntului pricepeţi stăpînitori ai mulţimilor şi cei ce vă mîndriţi cu limbile noroadelor, că stăpînirea voastră vă este dată de la domnul şi puterea de la cel de sus ». Înţelegînd deci că toate sînt în mîinile lui Dumnezeu şi cît vrea dă fiecăruia dintre noi. « Căci fericit şi de trei ori fericit cel ce cheltuieşte bine bogăţia dată de Dumnezeu şi foloseşte în taină talantul încredinţat lui de Dumnezeu », ca să asculte acel glas bun şi dulce de bucurie: « Bunule şi credinciosule rob, intră în bucuria domnului tău ». Acestea auzind, ni se cuvine a înţelege despre cele de aci că sînt de vreme scurtă şi trecătoare, precum spune că: « Orice slavă este vremelnică »; ni se cuvine să rîvnim către domnii binecinstitori şi sfîntrăposaţi dinaintea noastră care cele pămînteşti bine întocmindu-le, prin acestea pămînteşti au dobîndit bunurile cereşti şi acestea le-au moştenit, iar cele pămînteşti le-au lăsat pămîntului.

Iată dar şi eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, singur stăpînitorul, Io Radul voievod, fiul marelui Vlad voievod, care din mila lui Dumnezeu şi cu rugăciunile voastre ne aflăm domn a toată ţara Ungrovlahiei şi cu cei de Dumnezeu dăruiţi copiii şi doamna mea Catalina şi fraţii mei, Mircea şi Vladula şi Vlad, de la bunul Dumnezeu mi-a venit în minte şi am ridicat dorinţa către atotcinstitele şi dumnezeieştile biserici, după cuvîntul proorocesc: În ce chip doreşte cerbul către izvoarele apelor, astfel doreşte sufletul meu către tine, dumnezeule ». Văzînd însă că pentru păcatele noastre s-au micşorat domnii binecinstitori care au ridicat şi au infrumuseţat şi au miluit dumnezeieştile şi sfinţitele biserici, mai ales cele ce sînt în sfîntul loc, hramul sfînt şi împărătesc şi locaşul preasfîntei, preacuratei şi prea binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioarei Maria şi cinstului şi slăvitului ei hram, care este la Sinai, mănăstirea numită Muntele Sinaiului unde zac moaştele izvoritoare de mir ale sfintei marei muce-

nițe Caterina, noi am rîvnit să nu o lăsăm, ci s-o îngrijim și s-o miluim și s-o înfrumusețăm și să ne numim ultim ctitor.

De aceea, noi am ridicat dorință către această sfîntă mănăstire care se numește muntele Sinai, după fericita răposare a atotcinstiților și fericitorilor mai sus zișilor moși și strămoși ai noștri. De aceea, am făgăduit, după cît ne stă în putere și am făcut acest hrisov al nostru, ca să fie neschimbat, cît am putut spune, să fie obrocul sfintei mănăstiri în fiecare an 5000 de aspri, în afară de cheltuială și 500 de aspri fraților care vor veni să ia obrocul sfintei mănăstiri. După cum am spus, cum am putut, după putere, am lăsat să se dea și de fiii noștri și de frații noștri, Io Mircea voievod și Vladul, cît vom fi noi vii și după plăcerea lui Dumnezeu vom avea cele încredințate nouă de Dumnezeu. De asemenea și frații noștri și fiii noștri, după moartea noastră să facă la fel, pînă ce îi va ține domnul Dumnezeu vii și în stăpînirea de Dumnezeu dăruită a părinților lor. Dacă ei vor face precum le-am spus și vor împlini și vor cinsti și vor întări acest hrisov și ei și oricare pe care Dumnezeu va voi să fie urmaș al acestor mai sus zise, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească. Celui care va împlini acestea, să-i dea domnul Dumnezeu ca aci cele pămîntești să le cîrmuiască bine în pace, să dobîndească bunurile cerești și să-l învrednicească de șederea la dreapta lui. Ceea ce să ne fie dat și nouă păcătoșilor să dobîndim împreună cu cei de mai înainte și binecinstitori ctitori, cu rugăciunile preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioarei Maria și sfinților care din veac au plăcut lui Dumnezeu și a cinstiților călugări care în sfînta mănăstire de la început și pînă acum s-au trudit și au slujit și cu pace au răposat, celor de acum și celor ce vor fi după aceștia, pînă cînd va sta sfînta mănăstire, amin.

Și eu prea păcătosul și netrebnicul Sin gramatic am scris în luna septembrie 15 zile, în anul 7006 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCXCVII/10.

Orig., perg. (44,5 × 41), pecete atîrnată, căzută.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 249—251.

280

1497 (7006) noiembrie 10, București.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora un mertic anual de 200 vedre de vin din vinăriciul domnesc de la Rîmnic.

† Иже въ Христа Бога благовернии и Христолюбивии и самодръжавнии, Ъв Радѹа конвода, милостню Божію господинѹ въсон земли Ъгрвелахїтскон, синѹ добраго и великаго Влад конвода. Дакат господство ми сие повелѣнїе

господства ми прѣсвѣтѣи монастыре и шестелю нарицаеми Говора, храм прѣчи-
стие и прѣблагословенѣи кладчице нашои Богородице, присно дѣкѣи Маріе и
славной еи ѡспеніе, начелникѡ и наставникѡ свѣто ю монастырѡ кѹр Доротею.
Се҃го радї вїдѣх господство ми трѣднвшеи се свѣтопочешних ѹтитори шт
прѣвних дѣни до селѣ еже шкрасише свѣтини и божественни црѣкве, на том и ми
пророческомѡ глаголюще шчїнити шощемо, еже речет пророк: „Имже шобразом
желает елен на источники воднїе, сице жѣлает дѡша моа кѣ божественной мона-
стире Говоре, тако да се назовемо послѣднии ѹтитори.

Се҃го радї подавахмо свѣтомѡ монастырѡ елико раци възмогохом мертик за
вина шд над винарич Ривникѡ на Ѣлт ведра кино по с приложих господство ми,
тако да ест неотворенно свѣтим шцем и божественним иноком, еже живѡщих кѣ
свѣтою шентѣли вѣ пищѡ, а нам вѣ вѣчнои кѡспоминанїе да ест дв вѣка.

Се҃го радї варе кого изберет господѣ Богѣ бити господинѣ Блашкои земли
или шт срѣдечнаго плода господства ми или, по грѣсех наших, шд иноплеменик,
да шце тожде сѣтворит и приложит свѣтомѡ монастырѡ и штавит такоже ми
рекохом и приложихом свѣтомѡ монастырѡ и шкрасит божествена црѣква, того
господѣ Богѣ да почѣтет и штворѣит вѣ [вѣ] господствѣ его; а шце не
штавит такоже ми рекохом и приложихом свѣтомѡ монастырѡ, того господѣ
Богѣ вѣ чѣсти Юдою и Ирїю да прїложит его и сѣ шнѣми їудеи, еже възѣ-
пише на Христа: крѣк его на них и на чедѡх их и да ест прокаѣт шт тиѣ штци
еже вѣ Никен, амин.

Пис в град Бѡкѡрицом, мѣсеца ноябрьїа ї дѣни, вѣ лѣт шсс.

† Іу Радѹа ввекѹда, милостїа Божїа господинѣ.

† Cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur
stăpînitorul, Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul bunului și marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă
a domniei mele preasfîntei mănăstiri și lăcașului numit Govora, hramul preacu-
ratei și prea binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, pururca
fecioară Maria și slăvitei ei uspenii, fruntașului și nastavnicului acelei sfinte
mănăstiri, chir Dorotei. Pentru că am văzut domnia mea pe sfintrăposații ctitori
trudindu-se din cele dintii zile pînă acum, ca să înfrumusețeze sfințele și dumneze-
ieștile biserici, la aceasta și noi vrem să facem după cuvintele proorocului care
spune: « În ce chip dorește cerbul către izvoarele apelor», așa dorește sufletul
meu către dumnezeiasca mănăstire Govora, ca să ne numim ultimii ctitori.

De aceea, am dăruit sfintei mănăstiri, cît am putut spune, mertic de vin
din vinăriciul Rîmnicului pe Olt, am dăruit domnia mea cîte 200 de vedre de
vin, ca să fie neclintit sfinților părinți și dumnezeieștilor călugări care trăiesc
în sfîntul lăcaș pentru hrană, iar nouă să ne fie de veșnică pomenire în veci.

De aceea, pe oricine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Româ-
nești, sau din rodul inimii domniei mele, sau pentru păcatele noastre, din alt
neam, dacă va face la fel și va dărui sfintei mănăstiri și va lăsa cum am spus

și am dăruit noi sfintei mănăstiri și va înfrumuseța dumnezeiasca biserică, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui, iar dacă nu va lăsa cum am spus și am dăruit noi sfintei mănăstiri, pe acela domnul Dumnezeu să-l așeze în partea lui Iuda și a lui Arie și cu acei iudei cari au strigat asupra lui Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor și să fie blestemat de 318 părinți de la Nicheia, amin.

S-a scris în cetatea Bucureștilor, luna noiembrie 10 zile, în anul 7006 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 109 (Govora XXV/1).

Orig., perg. (28,5×42), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1792; alte traduceri ibidem, mss. 447 f. 24 și 463 f. 159.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/258.

Fotocopie ibidem, XX/100.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 251. Facs. *Ibidem*, 407.

281

1498 (7006) ianuarie 9, Tîrgoviște.

Radu cel Mare scutește satele m-rii Tismana, anume Bahna, Vîrful Vladului și Clecevăț de toate slujbele și dăjdiile, înafară de bir și de oastea cea mare.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Радѡл воєвода н господинѡ въсон землн Угро-влахїнскон, сынѡ Блада добраго воєводе. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми селам свѣтомѡ монастирѡ¹ зовомн Бахна н Бладѡ Брѡх н Кле-чевец, тако да сѡт слободницн шт всех слѡж<вах>² н дажбах велицимже н малим, шт енка се находит въ самодрѡжавнон землн н властех господства ми, како ни кон да не хранит, ни кон да им се не взмет, ни посады, ни потечїе да не чинит, ни на работѡ господства ми да не работают, ни на град, ни на воденицах, ни на мостове да не работают, ни глобе, ни дѡшсгѡбнне да не пазит, рекши токмо бир н велико вонскѡ да чинет, а шт дрѡгех слѡжбах н дажбах никто да нх не смет бантовати, ни сядци, ни бирчїи, ни поводникари ни армашн, ни бани, ни слѡге баншвом, ни слѡге дворницел, рекши ни ни нитко шт слѡгах н шт правителех посланелмих по милостех н по работах. Понеже тко се хтет покѡсити бантовати нх, или позабавити нх, аще н влас єдин, то такови чловѣкѡ имат въспрїати велико зло н шргїѡ шт господства ми, такоже нечѣрник н прѣстѡпник сїе повелѣнїе господства ми. Ино не ке бити, по речн господства ми.

¹ Omis numele mănăstirii.

² Omis.

И ПОТОМ ВАРЕ КОЛНИЦИ ВЕЧНИИ ХТЕТ ИТИ С СЕЛЕ СВѢТОМЪ МОНАСТРОСЪ, А КНЕЗИ
ДА ИХЪ НЕ СМЕТ ЗАДРЪЖАТИ, НЪ ТОКМО ДА СИ ВЪЗМЕТ КЖЕЛЪ, ПОНЕЖЕ ТКО ИХЪ ХТЕТ
ЗАДРЪЖАТИ, ЗЛО ЦЕТ ПАТИ. ИНО НЕСТ.

Пис мѣсеца генарїа ̃ ѿ дьнѣ, с Тръговцие, въ лѣт ̃ 85.

† Iу Радѹа ввекѹда, милостїа Божїа господина.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele satelor sfintei mănăstiri¹ numite Bahna și Vîrful Vladului și Cleceveț,
ca să fie slobode de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, de cîte se află în țara
de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele, ca nici cal să nu hrănească, nici
cal să nu li se ia, nici posadă, nici poteci să nu facă, nici la muncile domniei
mele să nu lucreze, nici la cetate, nici la mori, nici la poduri să nu lucreze,
nici gloabe, nici dușegubine să nu păzească, adică numai birul și să facă oastea
cea mare, iar de alte slujbe și dăjdii nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeți,
nici birari, nici povodnicari, nici armași, nici bani, nici slugile banilor, nici
slugile vornicilor, adică nici nimeni altul dintre slugile și dintre dregătorii,
trimiși pentru milostenii și pentru munci. Pentrucă cine s-ar încumeta să-i
turbure sau să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, un om ca acela va primi
mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei
porunci a domniei mele. Altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

Și după aceea, oricîți vecini vor merge în satele sfintei mănăstiri, iar cnezii
să nu cuteze să-i oprească, ci să le ia numai găleata, pentrucă cine îi va opri,
rău va păți. Altfel nu este.

S-a scris în luna ianuarie 9 zile, la Tîrgoviște, în anul 7006 <1498>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 110 (Tismana).

Orig., hîrtie (28,5×22), pecete timbrată.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. XVIII; alte trad. ibidem, ms. 330 f. 167.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 252. Facs. Ibidem, 408.

282

1498 (7006) februarie 16, Tîrgoviște.

*Radu cel Mare voievod întărește urmașilor lui Drăghici vornic moșie
în Negovani în urma unei judecăți.*

Hrisovul răposatului Io Radul voievod pentru moșia Negovanii, de leat
7006 <1498>.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domnu a toată Țara Rumâ-
nească, feciorul marelui și preabunului Vladul voievod. Dat-am domniia mea

¹ Omis numele mănăstirii.

această poruncă a domnii mele feciorii jupanului Drăghici vornic, anume Stoica și Neagoe și Drăghici și nepoților lui jupan Drăghici vornic i jupan Vintilă paharnec i jupan Radul postelnic și [cu] feciorilor lor, ca să ție în Negovani 2 părți, care au ținut jupan Drăghici, partea Stoicăi toată și partea Negovanului toată, pentru că au venit Stoica și Negovan, de s-au pîrît înaintea domnii mele cu feciorii jupînului Drăghici și cu nepoții lui, Vintilă și Radul. Și am căutat domniia mea pă lege dreaptă, precum au mărturisit înaintea domnii mele cinstiții boiarii domnii mele, jupan Pîrvul vel vornic și jupan Stroe vel spătar, precum au fost dat ei, Stoica și Negovan, moșiia dăn Negovani, care mai sus s-au zis, de a lor bună voce, jupînului Drăghici vornicului [Drăghici], încă dăn zilile bătrînului Basarab voevod.

Așijderea și domniia mea așa i-am tocmit: ca să ție feciorii lui Drăghici vornec și nepoții lui, ohavnică și stătătoare, de nimini neclătita, după zisa domnii mele.

Și eu, Ban, feciorul lui Ban vornic, carele am și scris în scaonul orașului Tîrgoviștii.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Mărgineni, nr. 454 f. 110.

Traducere.

Luna și ziua după dosarul 17/842, ibidem.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 252—253.

283

1498 (7006) aprilie 15.

Radu cel Mare voievod întăește m-rii Govora livezi și pădure.

† Милостіум Божіум, Іу Радѹ конвода и господинь въсон земли Уггровлахїтскон, синь добраго Блада конводе. Дават господство ми сїе повеленїе господства ми свѣтомѣ монастырѣ господства ми зовомѣ Гокоре, іако да им ест ливадѣ що ест кон хотар владикини, варе колико ест дрѣжаа поп Бѣнчи, понеже ю покѣпнше егѣмен Доробекѹ wt поп Бѣнчи за хѣф аспри. И пак да им ест wt брод Глатинѣ wt Трестиньрѣ и из долне и из горе със ливезим и със шѣмѣ и колико ест wчнстити ѣ шѣме.

Сего радї им и господства ми дадох, іако да им ест свѣтомѣ монастырѣ въ пицѣ, въ wчинѣ и въ wхабѣ, въ вѣки и ни wt коже непотѣкновѣно, по wризмѣ господства ми.

Сеже свѣдѣтелї: жѣпан Прѣвѣла дворник велики, жѣпан Крѣстїпан бивши дворник, жѣпан Станко велики логофетѣ, Овдор протовнстирник, Строе велики

спатар, Димитръ велики пехарник и Драгомър велики столник и Данчюл велики комис и Радъла и Драгомър велики страторници.

И азъ, Станчѣл граматик, писах мѣсеца априлѣ еи, в лѣтѣ хъзз.

† Io Radul voievoda, milaștii Bujii gospodiny.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri a domniei mele numită Govora, ca să-i fie livada care este lângă hotarul vlădicesc, oricât a ținut popa Buncea, pentrucă a cumpărat-ogumenul Dorotei de la popa Buncea, pentru 1500 aspri. Și iarăși să le fie din vadul Slatinei, de la Trestioară și din jos și din sus, cu livezile și cu pădurea și cît este curățat în pădure.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să fie sfintei mănăstiri de hrană, de ocină și de ohabă în veci și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Și aceștia sînt martorii: jupan Pîrvul mare vornic, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Staico mare logofăt, Tudor primul vistier, Stroe mare spătar, Dimitru mare paharnic și Dragomir mare stolnic și Danciul mare comis și Radul și Dragomir mari stratornici.

Și eu, Stanciul grămătic, am scris în luna aprilie 15, în anul 7006 <1498>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 111 (Govora XXI/1).

Orig., perg. (30×27,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1848; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 309, 447 f. 341 și 463 f. 28.

EDIȚII. Slav. Miletić-Agura, 348. Trad. D.I.R., B., 253. Facs. D.I.R., B., 409.

284

1498 (7006) aprilie 19, București.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Hilandor de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

† Иже къ свѣтѣи горѣ Ѳѡлнстѣи царскѣи свѣщеннѣи шентѣли монастырѣ зокомаго Хиландара, храмаже свѣтѣи прѣчистѣи и прѣблагословенѣи калдичице напѡн Богородици и присно дѣкы Марїа и чьстна на къведенїа скѣтаа къ свѣтихъ и чьстнѣишомѣ штѣцѣи вѣмѣнѣи намже по дѣхѣ скѣтомѣ штѣи и посѣтитѣлѣ иже къ благимъ желати кѣрѣ Ѣѡтнмїю и проевѣменомъ и свѣщенникомъ и старцемъ и кѣсамъ иже ш Христе братїе, иже живѣщи къ свѣтому мѣстоу тѡи, смѣрено приноситъ поклоненїе кашѡи скѣтѡсти, иже по милѡсти Божїи и вашими молитвами шбрѣтаемими къ Блашкѡи земли господинѣи Io Radul конкода.

И по сих, шци скѣти, давамъ ѡзнанїе вашои скѣтни, понеже прїиде дїа-
конъ Висарїонъ и принесе: вѣнчаное благословенїе шт скѣтаго монастыра, такоже
естъ вѣнчан скѣтомъ монастырѣмъ велико бѣ ш потребне вѣщехъ монастырске кѣзкѣ-
сти намъ. Ми вѣсе по редомъ развѣхмо.

Сего радї, шци скѣти, ми съ вѣсемъ ѡсрѣдїемъ примїхмо скѣтїи мона-
стир да се назокемо нокїи хїттори съ преждани и благочестикими скѣтопо-
чекшихъ господа и вѣщахмо се велико бѣ по силѣ бѣдемо мощни и по запокѣда
нашѣ родїтелю и ѡчинїхмо и ми шброкъ скѣтомъ монастырѣмъ на вѣсѣкко лѣто
ѡ велики постъ по хѣ аспри и спенза братїамъ конте доходит да ѡзнимаютъ шброкъ
скѣтомъ монастырѣмъ по фѣ аспри.

Сего радї, шци скѣти, прїимѣте и благодарите и молите Бога ш на-
шихъ родїтелехъ и ш насъ грѣшнихъ. И аще бѣде мощно вашемъ скѣтїи ѡпишете ни
съ прежданими хїттори ѡ скѣти полѣнникъ; такоже и наши родїтели ми що се
смо вѣщали скѣтомъ монастырѣмъ непотворено чемо дрѣжати ако ни дастъ господъ
Богъ животъ кѣ наши швласт. И пакъ ѡ сїю крѣме да приходитъ братїа послана
шт скѣтаго монастыра, да ѡзниматъ шброкъ скѣтомъ монастырѣмъ и да донесутъ и
сїю книгѣ да видимо що смо вѣщали скѣтомъ монастырѣмъ. И Христосъ иже
вѣсѣкко благости и мирѣдажецъ, да не ѡлчишитъ насъ грѣшнихъ и скѣтїи кї мо-
литѣжъ кѡпноже и нами, аминъ.

Писъ вѣ настолни градъ Бѣскрѣщомъ, мѣсеца апрїлїа Ѡї днь, к лѣт хѣс.

† Іу Радѣмъ вѣвекѣмъ, мнлоштіа Божїа господинь.

† Celui de la sfintul munte Athos, lăcaşului împărătesc şi sfinţit, mănăstirii
numită Hilandar şi hramului sfintei, preacuratei şi preabinecuvintatei stăpinei
noastre, de Dumnezeu născătoare şi pururea fecioară Maria şi cinstitei ei Vovidenii
în sfinta sfintelor şi cinstitului părinte egumen, iar nouă părinte şi ajutor
în duhul sfint, care năzuieşte spre cele bune, chir Eftimie şi proegumenului
şi preoţilor şi stareţilor şi tuturor fraţilor celor întru Hristos, care vieţuiesc în
acest sfint loc aduc smerită închinare sfinţilor voastre, cel care din mila lui
Dumnezeu şi rugăciunile voastre, mă aflu domn în Ţara Românească, Io Radul
voievod.

Şi după acestea, părinţi sfinţi, dau ştire sfinţilor voastre că a venit diaconul
Visarion şi a adus obişnuita binecuvintare de la sfinta mănăstire, cum este
obiceiul sfintei mănăstiri, şi ne-a dat de veste despre cîte lucruri sînt necesare
mănăstirii. Noi toate, pe rînd le-am înţeles.

De aceea, sfinţi părinţi, noi am primit sfinta mănăstire cu toată osîrdia,
ca să ne numim ctitori noi, cu cei dinainte binecinstitori şi sfintrăposaşi domni
şi am făgăduit ca oricît vom fi în stare, după putere şi după porunca părintelui
nostru şi am făcut şi noi obroc sfintei mănăstiri în fiecare an, în postul cel mare,
cîte 5000 de aspri şi cheltuiala fraţilor care vor veni să ia obrocul sfintei
mănăstiri, cîte 500 aspri.

De aceea, sfinți părinți, primiți și mulțamiți și rugați pe Dumnezeu pentru părinții voștri și pentru noi, păcătoșii. Și, dacă este în puterea sfinților voastre, înscrieți-ne în sfintul pomelnic, împreună cu ctitorii dinainte; ca și părinți noștri, noi vom ține neclintit ceea ce am făgăduit sfintei mănăstiri, dacă ne va da domnul Dumnezeu viață în stăpînirea noastră. Și iar, în această vreme să vie frații trimiși de la sfînta mănăstire, să ia obrocul sfintei mănăstiri și să aducă și această carte, ca să vedem ce-am făgăduit sfintei mănăstiri. Și Hristos, care este în toate cele bune și dătător de pace, să nu ne lipsească pe noi păcătoșii de sfințele voastre rugăciuni, împreună și noi, amin.

Scris în cetatea de scaun București, luna aprilie 19 zile, în anul 7006 <1498>.
 † Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIII/6.
 Fotocopie după orig., perg., la m-rea Hilandar de la Athos.

285

1498 (7006) iulie 19, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Rîncăcirov ocină în Cîrstiani.

† Бъ законѣ повелѣ господь Богъ синовомъ Израилевымъ да на вѣсѣко лѣто десетсвокатн къ прічестіе Божіе, Іеруимъ и левытумъ мы оубо поревнокахумъ по законѣ господю, такоже речи божесткыны апостоль, елиже къ слѣдъ текжци, подкигомъ добримъ подвижащимъ сѧ, жилаимъжъ къспрѣжше жизнь, а земная земли встакнише, и на небеси прилѣпишѧ сѧ, блаженни они иже гласъ радоканіа слышавши, егоже присно слышѧ: „Прїидѣте благословениища моего и наследствєните, яко зготовано естъ вамъ царствїе въ сложенїа мїра“.

Бже и азъ, благодєстникы и Христолюбникы, Іо Радулъ воевода и господинь, синь великаго Блгдъ воевода, милостїумъ Божїумъ и Божїемъ дароканїемъ, обладающимъ и господствєющимъ къ вѣсенъ земли Оугрволахїнскон, ащеже и западиннскимъ странамъ, Имлашѣ и Фагарашѣ херцг. Благопроизволи господство ми своимъ благїимъ произволенїемъ, чистимъ и скѣтнимъ срдїемъ и дарока господство ми сѧи вѣсєчестни и благомєразни и прѣпочитани, иже надъ вѣсѣми чєсти и дарукъ настожъ сїи хрїсєскѧ господства ми скѣтомъ монастырѣ зокомомъ Ржн-кѣчов, храмъже скѣтоє къзнесенїе господа Бога и спаса нашего Ієсуса Христа, тако да мѣ естъ ѡ Крѣстїани делъ Крѣстїанѣ и делъ Ялєблов. Понеже естъ зєна Ялєблѣ брата си Крѣстїана, тако естъ зємєлъ Крѣстїан, а сєла скѣтомъ монастырѣ, они платинѧ дѣшегѣвєнне. Сєго радї родитєлъ господства ми, Блгдѣ воевода, они даде скѣтомъ монастырѣ делъ Крѣстїанѣ и делъ Ялєблов.

И пакы мѣ даде вїнарчъ Давидокъ въ Крѣстїани, що чє сє падатъ господско и кѣбєли вѣдєнни въ доходѣжъ господско въ жито и въ ечлєнъ въ сѣд-

стко Падърцемъ, села по нмѣ Ивоващѣи и Доброущѣи и шт сждство Блашке, пак шт доходѣкъ господско шт жито и шт чмен, села по нменѣ Бѣнащѣи и Добрѣннащѣи и Вандящѣи и Гѣарѣи и Стрѣвщи. И шт планина сждствѣ Падърцемъ кашарѣа господска и пакы шт швѣх села шчо сѣ книше шписанѣ по нменѣ, да нм ест кашарѣа господска. И пакы по том нм дадохъ и господство ми ꙗще нм приложн господство ми. . . . .¹, шко да ест на потребѣ шкѣтомѣ монастырѣш и божественымъ ннокымъ къ пицѣш, а намже и родѣтелемъ нашимъ да ест къ кѣчннѣе къспоминанѣе.

Его радѣ нм дадохъ и господство ми, шко да нм сжт тѣа късѣ къ шчинѣш и къ шхабѣш, ни шт когоже непотжнокено, по рѣчи господства ми.

Заканнанѣе поставѣкетъ господство ми: по сѣмрѣти господства ми, кого изберетъ господѣ Богѣ бити господинѣ Блашконъ Земланъ или шт сръдечнаго плода господства ми или шт сръдникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, шт иннопламеникъ, да аще почитетъ и сѣхранитъ и шткрѣдитъ сѣе повелѣнѣе господства ми, того господѣ Богѣ да почитетъ и шткрѣдитъ и сѣхранитъ къ господствѣ его; ащели посрамитъ и попереетъ и расниетъ, того господѣ Богѣ да посрамитъ и поразитъ и шветъ его шде тѣломъ, а къ бѣдѣшнѣхъ вѣцѣш дѣша его и да иматъ шчестѣе съ Исдоа и съ Ирѣамъ и съ Инѣлми Исдене, еже къзѣпнише на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа и кръкъ его на нихъ и на чедоухъ, шкоже и бѣдетъ къ кѣкы, аминъ.

Скѣдетелѣе сѣемѣш повелѣнѣю господства ми; жѣпанъ Барбѣла Кралекскн, жѣпанъ Кръстѣпанъ и жѣпанъ Бадѣ вивши дворници и жѣпанъ Прѣкъла кеанки дворникъ, жѣпанъ Станко логофѣтъ, Тѣдѣвръ кнѣтѣаръ, Данчюмъ комисъ, Строе спатаръ, Радѣла Бинтиловъ пѣхарникъ, Драгомиръ стѣлникъ, Радѣла и Драгомиръ страторници.

Изѣ, Гѣнча граматникъ, еже писахъ, мѣсеца юлѣа шѣ дѣни, къ настолни градъ Трѣгокицѣш, къ лѣтѣ шсс.

† Имъ Радѣла в мѣсѣда, мноостѣа Божѣа господинѣ.

† În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuială în cinstea lui Dumnezeu preoților și leviților, dar noi rîvnind după legea domnului, după cum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei ce se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, iar cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le și cătră cer alipindu-se, auzind acel fericit glas de bucurie, pe care pururea îl aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu și moșteniți împărăția care este gătită vouă de la întemeierea lumii ».

Care și eu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Radul voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit domnia mea acest atotcinst

¹ Loc răzuit de circa zece cuvinte, pe care s-a scris cu roșu: « извади се шт прѣдъ господства ми ».

și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele sfintei mănăstiri numite Rîncăcirov, hramul sfintei înălțări a domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, ca să-i fie în Cîrstiani partea lui Cîrstian și partea lui Albul. Pentru că Albul a ucis pe fratele său Cîrstian, astfel Cîrstian a murit, iar satele sfintei mănăstiri, ele au plătit trei dușugubine. De aceea, părintele domniei mele, Vlad voievod, el a dat sfintei mănăstiri partea lui Cîrstian și partea lui Albul.

Și iarăși le-a dat vinăriciul lui David din Cîrstiani, cît se va cădea domnesc și gălțile ohabnice din venitul domnesc din grîu și din orz din județul Pădureților, satele anume Iacoveștii și Dobroeștii și din județul Vlașca iarăși din venitul domnesc din grîu și din orz, satele anume Băneștii și Dobriineștii și Vaideeștii și Găeștii și Străoști. Și din munții județului Pădureților cășăria domnească și iarăși de la acele sate, care sînt mai sus scrise, anume, să le fie vămășitul domnesc. Și iarăși după aceea le-am dat și domnia mea și încă le-am dăruit domnia mea... ¹ ca să fie pentru treaba sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de hrană, iar nouă și părinților noștri să fie de veșnică pomenire.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie acestea toate de ocină și de ohabă, de nimeni neatins, după spusa domnici mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre din alt neam, dacă va cinsti și va păzi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui, dacă însă va batjocori și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l batjocorească și să-l nimicească și să-i ucidă aici trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudci care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos și sîngele lui asupra lor și asupra copiilor, ceca ce și va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domnici mele: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian și jupan Badea foști vornici și jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Radul al lui Vintilă paharnic, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Eu, Oancea gramatic, care am scris, luna iulie 19 zile, în cetatea de scaun Tîrgoviște, în anul 7006 <1498>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 113 (Nămăești II/1).

Orig., perg. (43 × 39,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu trei traduceri: din sec. XVIII, din 1845 și 1915; alte traduceri ibidem, ms. 292.

f. 9—10 și Rîncăcirov IV/1 și la Academia Republicii Socialiste România, CMLXIX/8.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 254—255.

¹ Loc răzuit de circa zece cuvinte, peste care s-a scris cu roșu: «S-a scos în fața domniei mele».

<1498 septembrie 1 — 1499 august 31> 7007, Tîrgoviște

Radu cel Mare voievod întărește mai multora satele: Trestioara, Gura Jițului, Pitrarii și Stîrcii.

† Милостїѡм Божїѡм, їѡ Радѹл воевода и господинь въсѡи землѡи Ѹггро-
влахїнскѡи, синь великаго и добраго Блада воевода. Дават господство ми сїе
покаленїе господства ми слѡгам господства ми Блѡкѡа съ братїѡм си, на име
Дадѡа и Лѡмотъ и Иѡн и Дан и съ синови им и Стѡннѡлъ съ братїѡм си Стан-
чѡк и Радѹлъ и Стан и съ синови си, съ синови им и Слав съ братїѡм си
Стан и Пѡтрѡ и Драгомир и Стѡннѡлъ съ братїѡм си и съ синови н¹м и
Мѡнѡ съ братѡи си Стѡян и съ синови им, іако да им ест Трѡстїѡв¹ра ѡт
Брадетъ въса, понеже заклаше предъ господство ми съ вї болѡри како им ест
стара и прака шчинѡ; и Гѡра Жилѡцѡвѡи ѡт Полю Тѡрцемъ въса, понеже им
ест стара и прака шчина дѡдина. Яли Блѡкѡа съ синови мѡ ѡ Трѡстїѡвѡра на
една дел, а Дадѡа и Иѡн и Дан ѡ Трѡстїѡвѡра на една дел. И пакѡ Блѡкѡа и Дадѡа
и Иѡн и Дан ѡ Гѡра Жилѡцѡвѡи на една дел и Слав съ братїѡм си ѡ Трѡстїѡвѡра
на една дел а ѡ Гѡра Жилѡцѡвѡи над два дел. И Мѡнѡ съ братѡи си Стѡян
ѡ Трѡстїѡвѡра на една дел, а ѡ Гѡра Жилѡцѡвѡи на една дел. И Станнѡлъ съ бра-
тїѡм си ѡ Трѡстїѡвѡра на една дел, а ѡ Гѡра Жилѡцѡвѡи на два дел. И пакѡ
Блѡкѡа съ братїѡм и съ синови им и Стѡннѡлъ съ братїѡм си и съ синови
им и Мѡнѡ съ синови мѡ, іако да им ест Пѡтрари въси и Стрѡчи ѡт Чѡпле
въси, понеже им ест стара шчинѡ.

Сїеѡ радї им и господство ми дадох, іако да им ест къ шчинѡ и къ
шхавѡ ним и синовѡм им и вѡшчетѡм и прѡкнѡшчетѡм им. И вѡре комѡ се ѡт
нихъ слѡчитъ прежде съмрѡтъ, а въ нихъ прѡдѡлѡка да нѡест, нѡ да мѡ ест
вѡставшѡм и ни ѡт коѡеже непѡтѡжнѡвѡннѡ, по шризмѡ господства ми.

Сѡедетѡїе: жѡпан Барѡа Кралевски, жѡпан Крѡстїѡн бн¹кшїи дворник,
жѡпан Прѡкѡа велики дворник, жѡпан Станѡко логофѡет, Дѡанчѡа колѡнс.....¹
Драгомир столѡник.

И азъ, Станчѡа грамѡтик, писъ ѡ Тѡрѡговище, мѡсеца..... дѡни, въ
лѡт¹ х³³.

† Іѡ Радѹл воевода, милостїѡм Божїѡм господинь¹.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul marelui și bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă
a domniei mele slugilor domniei mele, Vîlcul cu frații săi, anume Dadul și
Lumotă și Ion și Dan și cu fiii lor și lui Stănilă eu frații săi, Stanciul și Radul
și Stan și cu fiii săi și fiii lor și Slav cu frații săi, Stan și Pătru și Dragomir și

¹ Loc rupt.

Stă<nilă cu frații săi și cu fiii>¹ lor și Minea cu fratele său Stoian și cu fiii lor, ca să le fie Tr<estioa>¹ra de la Brădet toată, pentrucă au jurat înaintea domniei mele cu 12 boieri că le este veche și dreaptă ocină; și Gura Jițului de la Cîmpul Turcilor toată, pentrucă le este veche și dreaptă ocină, dedină. Însă Vilcul cu fiii lui, în Trestioara peste o parte, iar Dadul și Ion și Dan, în Trestioara peste o parte. Și iarăși Vilcul și Dadul și Ion și Dan, în Gura Jițului peste o parte și Slav cu frații săi, în Trestioara peste o parte, iar în Gura Jițului peste două părți. Și Minea cu fratele său Stoian, în Trestioara peste o parte, iar în Gura Jițului peste o parte. Și Stănilă și cu frații săi, în Trestioara peste o parte, iar în Gura Jițului peste două părți. Și iarăși Vilcul cu frații săi și cu fiii lor și Stănilă cu frații săi și cu fiii lor și Minea cu fiii lui, să le fie Pitrarii toți și Stircii de la Ceplea toți, pentrucă le este veche ocină.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Și ori căruia dintre dînșii i s-ar întâmpla mai înainte moarte, iar la dînșii prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Da<nciul comis>...¹ Dragomir stolnic.

Și eu, Stanciul gramatic, am scris la Tîrgoviște, luna...¹ zile, în anul 7007 <1498—1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 120 (Tismana XL/1).

Orig., perg. (28×37,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 536v.—537 și 336 f. 168. EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 348—349, sub 1499. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 299—301, sub 1499; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 41—42, sub 1499; Spicuior, III (1924), 32—34, sub 1499. Trad. *D.I.R.*, B., 256—257. Facs. *D.I.R.*, B., 410.

1498 (7007) septembrie 25, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Manea stratornic și fratelui său Stan ocina Perșanii.

† Многостѣмъ Божіѣмъ, Ыв Радѣ воєвода и господнѣ въсен земли Ѣггровладѣнскон, синѣ Блада добраго и вѣнкаго воєвода. Дават господствомн сѣе пове-леніе господства ми сѣбѣмъ господства ми Манѣ страторник и брат мѣ Стан, тако да имъ естъ вчинѣ Першаніи въсѣ, понеже имъ естъ стара и права вчинѣ Дѣдннѣ.

¹ Loc rupt.

Съго радї им даа¹ох и господство ми, яко да им ест въ учинж и въ
уѣдѣж ним и синовом им и вѣском и прѣвѣсчетвом им и ни шт когоже непо-
тжкновено, по шризмѣ господства ми.

Свѣдѣтелиѣ: жѣпан Барѣла Кралевски, жѣпан Крѣстїан вѣшнн дворник,
жѣпан Прѣвѣла велики дворник, жѣпан Станко поговѣт, Оведорѣ вѣстїарѣ, Дан-
чюл комис, Строе спатар, Радулѣ пѣхарник, Драгомѣр столник, Радул и Драго-
мир страторници.

И азъ, Владѣла граматик, еже писахъ въ столни градъ Трѣговѣще, мѣсеца
септемврїа кѣ, въ лѣтѣ х^ѣзз. Исправникъ Калотѣ.

† Іо Радул воевода, милостї Божїа господнѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul bunului și marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă
a domniei mele slugilor domniei mele, lui Manea stratornic și fratelui său Stan,
ca să le fie ocină Perșanii toți, pentrucă le este veche și dreaptă ocină, dedină.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor
și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor și de nimeni neatins, după porunca
domnici mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cirstiian fost vornic, jupan
Pirvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Teodor vistier, Danciul comis, Stroe
spătar, Radul paharnic, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Vladul gramatic, care am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna
septembrie 25, în anul 7007 <1498>. Ispravnic Calotă.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 114 (Brincoveni V/3).

Orig., perg. (18×27,5), pecete timbrată.

Cu trad. din 1860.

Copie slavă ibidem, ms. 718 f. 26v.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 257. Facs. Ibidem, 411.

1498 (7007) decembrie 7, Tîrgoviște.

*Radu cel Mare voievod întărește mai multora ocină în Uești, peste
care s-au înfrățit.*

† Милостївом Божївом, Іо Радѣла воевода и господнѣ късен Земли Уггро-
влахїнскон, синѣ Владѣла добраго воевода. Дават господство ми сїе повелѣнїе
господства ми Грозав съ синовн мѣ и Стонка съ синовн мѣ и Владѣла съ си-

¹ Omiss.

новн мѣ и съ братїам си, Марко и Ѡнна и Роман и Тѣдор съ брата си, Станчюл и съ синовч им, тако да им ест ѡ Ѣци и вт Тѣдоревѣ и вт Станчюл-ливѣ дел пол, понеже покѣпи Грозав вт Тѣдор и вт Станчюл за ѣ аспри.

И Стонке и синовн мѣ да мѣ ест пакн ѡ Ѣци и вт дел Бладѣлавѣ трети дел. И пакн Бладѣл съ братїам си да мѣ ест ѡ Ѣци и вт негвѣ дел пол. И пакн Тѣдор съ брата си и съ синовн им, тако да мѣ ест пакн ѡ Ѣци и вт дел Бладѣлавѣ пол, понеже мѣ сѣт старе и правѣ ичине дѣдинѣ.

Потом принде Бладѣл и Марко пред господства ми, та си сложише братїа си, Ѡнна и Роман над трети дел вт негвѣ дел вт Ѣци да си братїе. Потом пакн принде Грозав и Стонка и Бладѣл и Марко и Тѣдор и брата си Станчюл, та се съединише над теѣзи ичине вт Ѣци, тако да си сѣ братїа неразделени до нѣх жизота.

И варе комѣ се вт нѣх салчит прѣжде смрътъ, въ нѣх прѣдалка да нест, нѣ да сѣт вставшим им, дори се хтет нанти последни корен и в нѣх семе. И господство, кон.

Бого радї, им дадох и господство ми, тако да им ест въ ичине и въ ухаѣс и ни и вт когоже непотѣкновено, по врнзмѣ господства ми.

Скѣдетелїе: жѣпан Барѣла Кралевскомѣ, жѣпан Крѣтїан бизни дворник, жѣпан Ирѣвѣл дворник, жѣпан Станко логофет, Ѡевдѣор вистниар, Данчюл колнис, Радѣл пѣхарник, Строе спатар, Изворанѣл столник, Радѣл и Драгомѣр страторници.

Пис еже въ столни град Трѣговице, мѣсеца декаврїа 3 дѣнь, въ лѣт 733.
† Io Radul voievoda, milașii Bisericii Bisericii Bisericii.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Grozav cu fiii lui și Stoica cu fiii lui și Vladul cu fiii lui și frații săi, Marco și Oană și Roman și Tudor cu fratele său Stanciul și cu fiii lor, ca să le fie în Uești din partea lui Tudor și a lui Stanciul jumătate, pentru că a cumpărat Grozav de la Tudor și de la Stanciul, pentru 200 aspri.

Iar lui Stoica cu fiii lui să-i fie tot în Uești, din partea lui Vladul a treia parte. Și iarăși lui Vladul cu frații săi să-i fie în Uești din partea lor jumătate. Și iar lui Tudor cu fratele său și cu fiii lor, să le fie tot în Uești, din partea lui Vladul jumătate, pentru că le sînt vechi și drepte ocine, dedine.

După aceea, a venit Vladul și Marco înaintea domniei mele, de și-au așezat pe frații lor, Oană și Roman, pe a treia parte din partea lor din Uești, ca să fie frați. După aceea, iar au venit Grozav și Stoica și Vladul și Marco și Tudor și fratele său Stanciul, de s-au unit pe aceste ocine din Uești, ca să fie frați nedespărțiți cît vor trăi.

Și oricui dintre dînșii i se va întîmpla mai înainte moarte, la dînșii prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași ai lor, pînă se va afla ultima rădăcină din semînția lor. Și domniei, calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul al Craiovei, jupan Cîrstiiian fost vornic, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, Theodor vistier, Danciul comis, Radul paharnic, Stroe spătar, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna decembrie 7 zile, în anul 7007 <1498>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., XXX/1.

Orig., perg. (27×43,5), pecete aplicată.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 257—258, sub 1499.

289

1499 (7007) ianuarie 9, București.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora poiana Nevoia.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Радѡл воєвода и господинь вѣсон земан Ѣггровлахтинскон, синь добраго Влада воєводе. Дават господство ми сѣе повелѣніе господства ми свѣтомъ монастырѣ господства ми зовомъ Говоре, храмъ прѣчистіе Ѣспеніе ѡж владичице наше Богородица, іако да им ест Некоиа, колико ест дрѣжал Тѣдор вистіар и сѣ хотаром си. И потом пріиде жѣпан Тѣдор вистіар предъ господства ми, тере даде тон поимъ зовомъ Некоиа свѣтомъ монастырѣ господства ми Говоре, тере даде за неговъ дѣшъ, вечна им памет.

Его радѡ им и господство ми дадох, іако да им [да им] ест въ шчинѣ и въ вхлѣс свѣтомъ монастырѣ <на потвържде>¹ніе и въ пицѣ братіам.

И потом да ест егѣмен и наставник кѣр Доротею каре по кѣде шет кити шчинѣ господска а егѣмен да едѣш волен да поставит хотарѣ и ништо да не смѣет задрѣжати и бранити, колико им ест шчинѣ господска. И ни шт когоже непотѣкновѣно, по шризмѣ господства ми.

Исправник Прѣвѣл велики дворник.

Писахъ въ настоани градъ Бѣкѣрци, мѣсеца генаріа Ѡ, в лѣтъ 7007.

† Іѡ Радѣл воєвода, милостіѡм Божіѡм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri a domniei mele numită Govora, hramul preacuratei uspenii a stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, ca să le fie Nevoia și cu hotarul său, cît a ținut Tudor vistier. Și după aceea, a venit jupan Tudor vistier

¹ Loc rupt.

înaintea domniei mele, de a dat acea poiană numită Nevoia sfintei mănăstiri a domniei mele Govora, căci a dat pentru sufletul său, să-i fie veșnică pomenire.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, sfintei mănăstiri pentru întărire și de hrană fraților.

Iar după aceea, egumenul și cîrmuitorul chir Dorotei, ori pe unde va fi ocina domnească, iar egumenul să fie volnic să așeze hotar și nimeni să nu cuteze să-l împiedice și să-l oprească, cît este ocina domnească. Și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Ispravnic Pîrvul mare vornic.

S-a scris în cetatea de scaun București, luna ianuarie 9, în anul 7007 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 116 (Govora VIII/1).

Orig., hîrtie (30×21), pecete aplicată, stricată.

Cu două traduceri, din 1797 și din sec. XIX; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 190, 447 f. 187, 463 f. 111 și la Mitrop. Ț. Rom., CCCXIX/3.

EDIȚII. Trad. Io nașcu, *Biserici*, 200; *D.I.R.*, B., 258—259. Facs. *D.I.R.* B., 412

290

1499 (7007) ianuarie 25, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Glodul, scutindu-l de dăjdi și slujbe.

Боже помози

† Къ законѣ повелѣ господь Богъ синовом Израеловом да на късѣко лѣто десетстеввати, елика аще стежет и съ вѣдѣше апостола съветын и богоноснын шци, съвѣщаше на помощи и на благодетелствѣ дѣшам нашим и прѣдаше нам послѣдним чедом их, шви молитвож и едѣннем и постом, шви милостинейз и поканіемъ шгрѣбати се шт късѣкыхъ зль съ късѣкож верѣж, штвержденіемъ, да готови едѣм слышати шн глас: „Прїидѣте къ мнѣ къш трѣждавцим се и смѣрени срѣдцемъ и шврѣцете покон дѣшам вашим, иго бо мое благо ест и врѣме мое леко ест. Прїидѣте благословени шца моего и наследуйте се в готованое вам царство шт сложенїа мира, къзалкаж бо се и дасте ми шсти, къжждѣш и напоште ме, странен бѣх и къведосте ме, наг бѣх и шдѣсте ме, болен бѣх и посѣтнште ме, къ темници бѣх и прїидосте къ мнѣ“.

Сеже и азъ, благовѣрнин и благочестивин и Христолюбывин и самшдръжавнин, Ыв Радул конвода и господинь, синь великаго Блада конводе, милостїум Божиум и Божїум дарованіемъ, шладдажшзмн и господствѣжшзмн късон

землы Угровлахѹтискои ешеже и западинскимъ странамъ, Яллашѹ и Фагарашѹ Херцегъ. Ревнѹе последствовати древнымъ царемъ и господамъ, еже земна въ благодѣтелствѣ мирнѣ прѣпроводише и небесномъ царствыю сподобыше се, вѣлже якоже любещимъ Бога вѣсѣ поспѣетъ-сѹ въ благое, мѹдростъ бо пактѹска смръть, а мѹдростъ дѹховна жикотъ. И ми сыа же въспомѣнѹ господарство ми и слово Давида пророка и царѣ, глаголаца: „Блажени имже штъ пѣстише се безаконїа и имже прикрише се грѣсы, блаженъ мѹжъ емѹже не вѣмѣнитъ господѹ грѣха“. И пакы: „Имже шобразомъ жѹлаетъ еленъ на источники воднїа, сице жѹлаетъ дѹша моя къ тебѣ, Боже!“

Щеже вѣждеаѣ господарство ми къ храмѹ и скѣтону швытѣли Шпенїе кладичице и чудотворце нашон Богородице, присно дѣвѣи Марїи и монастырѹ господарства ми шдъ скѣтїи подкриаїе горнъ зовомѹ Говора, шдъ егѹмену кѹр Дуршотен и въсемъ ш Христѣ братїе живѹщїхъ, яко да имъ естъ въ поддрѹчїе село по имени Шлодѹа весъ съ въсомъ хотаромъ како естъ било и по прѣжде шчинѹ свѣтѣи монастыре више речена по съга. И покѹпнѹ господарство ми Шлодѹа весъ за хѣ аспри шдъ Кръстѣи шдъ анеѹенъ емѹ, тако га приложнѹ господарство ми пакы скѣтѣи монастыре, яко е било и шдъ преге стара шчина свѣтѣи монастыре, такожде и съда да естъ скѣтомѹ монастырѹ и божественымъ инокомъ, еанко шбрѣтаютъ се въ скѣтомъ мѣсто тонъ, къ шчинѹ и къ шхѹбѹ и ни штъ когоже непотѹкновенно до века, почешнѹ шдъ шечнего вала и шдъ свиннего кама и шдъ пчеларстка и шдъ кѹбеларстка и шдъ дажми и шдъ талпи и шдъ сенокосїа и шдъ козъ и шдъ полводъ и да сѣтъ слободни штъ въсѣхъ слѹжбахъ и дажбахъ еанко се нахѹдитъ въ самодрѹжакнонъ швласти господарства ми, како ни конъ да не хранишъ, ни конъ да имъ се шзмѣштъ, ни глобе да не пазитъ, ни да возетъ, ни дѹшшѹгвеннѹ, ни едно работѹ господарства ми да не работаютъ, ни на градъ, ни на коденїце и нихто да ихъ не смѣютъ бантовати, ни сѹдци, ни бирчїа, ни покодникари, ни ни нихто шдъ слѹгахъ или шдъ правнтелехъ господарства ми послаемнѹхъ по мнлостехъ и по работахъ господарства ми, понеже каре тко се бы покѹсна бантовати ихъ, аще власъ главѹ единъ, а то такови и чловѣкъкъ иматъ въспрїети великоѹ зло и шргїю шдъ господарство ми, якоже невѣрникъ и посрамителъ сїю хрисокѹла господарства ми. Ино не че бити, по рѣчи господарства ми.

Щеже и заканныѣ поставлѣетъ господарство ми: кого изберетъ господа Богѹ быти господнѹ Влашконъ Земле или штъ сърдечнааго плода господарства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, шдъ инопаеменикъ, да аще почѹтетъ и штерѹдштъ и поновштъ и приложитъ снѣ више речени комате, того господа Богѹ да почѹтетъ и шкрѣпитъ къ господарствѣ его; а аще ли не почѹтетъ и не поновштъ и не шкрѣпитъ и не приложитъ, нѹ разорштъ и поперетъ, того господа Богѹ да поперетъ и разорштъ и не приложитъ мѹ се лѣта къ господарство его и да иматъ шчестїе съ Юдою и съ Йрїа и съ шнѣми Йюдене, еже възъпнѣше на господа Бога и спаса нашего Йсуса Христа, кръвъ его на нихъ и на чѣдахъ ихъ, еже естъ и вѣдетъ къ кѣкы, аминъ.

Скѣдѣтелїе: жѹпанъ Барѹба банъ, жѹпанъ Кръстїпанъ и Бадѣ бычши дѹкорници, жѹпанъ Прѣкѹла келанки дѹкорникъ, жѹпанъ Штанко келанки логѹфетъ, жѹпанъ Тодоръ

вистигар, жъпан Данчюл колме, Радѹл Бинтилол пехарник, Строе мечоноша, Извора:ѡла столник, Радѹл и Драгомир велици страторници.

И.....¹ ΨΘΘΩΚΕΣΚΟΠΗΚΕΩΘ² <таха Гин диак еже писах> въ столни град Тръговище, мѣсица генарїи кѣ дѣнь, въ лѣт 33.

† Іѡ Радѹл кивекѡда, многостїа Божїа господникъ.

† Doamne ajută !

În lege a poruncit Dumnezeu filor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuală din cîte adună și aceasta știind apostolii sfinți și părinții purtători de Dumnezeu, au sfătuit pentru ajutorarea și pentru binefacerea sufletelor noastre și ne-au lăsat nouă ultimilor fi ai lor, ca unii cu rugăciuni și priveghere și post, alții cu milostenie și pocăință, să ne ferim de orice rău cu toată credința, întărirea, ca să fim gata să auzim acel glas: « Veniți către mine toți cei ce vă trudiți și cu inimă smerită și veți afla odihna sufletelor voastre, căci jugul meu este bun și povara mea este ușoară. Veniți binecuvîntații părintelui meu și moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii, căci am înfometat și mi-ați dat să mănînc, am însetat și mi-ați dat să beau, străin am fost și m-ați cercețat, gol am fost și m-ați îmbrăcat, bolnav am fost și m-ați îngrijit, în temniță am fost și ați venit la mine».

Iată și eu, binccredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. Rîvnind să urmez vechilor împărați și domni, care au cîrmuit cele pămîntești cu pace în binefaceri și s-au învrednicit de împărăția cerurilor, știm și că celor care iubesc pe Dumnezeu, toate li se izbîndesc în bine, căci înțelepciunea trupească este moartă, iar înțelepciunea sufletească viață. Și aceasta amintindu-mi domnia mea, cuvintele lui David proorocul și împăratul, care spune: « Fericiti aceia cărora li s-au iertat fărădelegile și cărora li s-au acoperit păcatele, fericit bărbatul căruia domnul nu-i socotește păcatul». Și iarăși « În ce chip dorește cerbul către izvoarele de apă, astfel dorește sufletul meu către tine, doamne».

Astfel a dorit domnia mea către hramul și sfîntul lăcaș al uspenici stăpînei noastre făcătoare de minuni, născătoare de Dumnezeu, pururea fecioară Maria și mănăstirea domniei mele de la sfintele poale ale muntelui, numită Govora, părintelui egumen, chir Dorotei și tuturor celor în Hristos frați care trăiesc acolo, ca să le fie în stăpînire satul numit Glodul tot, cu tot hotarul, cum a fost și mai înainte ocina sfîntei mănăstiri mai sus zise pînă acum. Și am cumpărat domnia mea Glodul tot, pentru 5000 aspri de la Cîrstea și de la nepoții lui.

¹ Ilizibil.

² Criptogramă.

Astfel, l-am dăruit domnia mea iarăși sfintei mănăstiri, cum a fost și mai dinainte ocină veche a sfintei mănăstiri, astfel și acum să fie sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări, cîți trăiesc în acel sfînt loc, de ocină și de ohabă și de nimeni neclintit, în veci, altfel să nu fie, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de dăjdii și de talpe și de cositul fînului și de care și de podvoade și să fie slobozi de toate slujbele și dăjdiile cîte se află în stăpînirea de sine stătătoare a domniei mele, ca nici cal să nu hrănească, nici cal să nu li se ia, nici gloabe să nu păzească, nici să nu care, nici dușegubine, nicio muncă a domniei mele să nu lucreze, nici la cetate, nici la mori. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeți, nici birari, nici povodnicari, nici nimeni altul dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentrucă oricine s-ar încumeta să-i turbure chiar și cu un fir de păr din cap, iar un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele. Altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări și va înnoi și va dărui aceste mai sus zise averi, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; iar dacă nu va cinsti și nu va înnoi și nu va întări și nu va dărui, ci va nimici și va călca, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l lovească și să nu-i dăruiască ani în domnia lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorul nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Barbul ban, jupan Cîrstian și Badea foști vornici, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico mare logofăt, jupan Todor vistier, jupan Danciul comis, Radul al lui Vintilă paharnic, Stroe purtătorul de spadă, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir mari stratornici.

Și... ¹ <smertul Sin diac, care am scris>² în cetatea de scaun Țîrgoviște, luna ianuarie 25 zile, în anul 7007 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceti, nr. 4 (Govora III/1).

Orig., perg. (52×42), pecete atîrnată cu legenda: † ІѠ РАДАНА ВОИВОДА И ГНЬ ВЪСОИ
ЗЕМАН ШГГРОВІАХНСКОИ СНЬ БААДА ВІАНКАГО ВОИВОДА.

Cu o trad. din sec. XIX; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 59—61, 447 f. 11v.—12v.
și 463 f. 107—108.

EDIȚII. Trad. *D.I.R., B.*, 259—260.

¹ Ilizibil.

² Criptogramă.

1499 (7007) ianuarie 27, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Stanciu comis satele Sîrbii și Negulești.

† Мнѡстїю Божїю, Ыв Радѹл воевода и господинъ вѣсон земан Ѹггро-владѹхнискон, синъ Влад великаго воеводе. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми честитѡмѡ практиелю господства ми, из къщѡ господства ми, жѡпанѡ Станчул комис, тако да им ест Балта Кръжеѡ сва и да им ест грѣла Бахова и все Кръпѣтореле, понеже га кѡпи Станчул комис вт Радомир и вт Кръжеѡ и вт сини Гангорѡ, за кѣ флорини.

И пак да им ест Сръбїи и Негулашини, понеже га кѡпи Станчул комис вт Драгою и вт синоки Драгонов, за хан аспри.

Сего радї им дадох и господство ми, тако да им ест вѣ шчинѡ и вѣ вхлѡѡ нм и синомом нм и вночетом и прѣвночетом и ни вт когоже непотѡжннѡвенно, по реч господства ми.

Сведѣтелїи: жѡпан Барбѡ Кралевски, жѡпан Кръстїан, жѡпан Бадѣ вкши дворници, жѡпан Прѣкѡ велики дворник, жѡпан Станко логофѣт, Феодор вкштар, Данчул комис, Строе спѣтарѡ, Радѹл пѣхарник, Изворанѡ столник, Радѹл и Драгомир страторници.

Из Балкѡ пис вѣ настѡани град Тръговциѡ, мѣсеца генарїе кѡ днѣ, вѣ лѣт хзз.

† Ыв Радѹл воевода, мнѡстїю Божїю господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele cinstitului dregător al domniei mele, din casa domniei mele, jupanului Stanciu comis, ca să-i fie Balta Cîrjeu toată și să-i fie gîrla Bahova și amîndouă Crăpătoarele, pentru că le-a cumpărat Stanciu comis de la Radomir și de la Cîrjeu și de la fiii lui Gligor, pentru 20 de florini.

Și iarăși să-i fie Sîrbii și Neguleștii, pentru că le-a cumpărat Stanciu comis de la Drăgoi și de la fiii lui Drăgoi, pentru 1050 aspri.

De aceea, i-am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă, lui și fiilor lui și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian, jupan Badea foști vornici, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Teodor vistier, Danciu comis, Stroe spătar, Radul paharnic, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Eu, Vilcul, am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna ianuarie 27 zile, în anul 7007 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., nr. 30.388.

Orig., perg. (20×34), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1831 și o copie a ei; altă trad. ibidem, ms. 31.277 f. 48.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 261. Facs. Ibidem, 413.

1499 (7007) iunie 15, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Chicoș satele Fîntînele, Vernești, Plăcicoi ș.a., precum și țigani.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Радѹлѡ конвода и господинѡ късен земли Ёггроклуѣнскои, сынѡ великаго Блада воєкоде. Дакат господство ми сїе невеликїѡе господства ми волѣринѡ господства ми, жѡпанѡ Кикошѡ съ сынови мѡ и съ дѡщере мѡ, на име Станка и Биша и Рада и съ сынови им І еще каре колико сынови или дѡщери мѡ приишетит Богѡ жѡпанѡ Кикошѡ, ѡко да мѡ ест ѡ Флнтѡнѣле и ѡ Бернеци и ѡ Плъчкои и ѡ Гѡуеци и и Корнѡ и ѡ Чернѡх и ѡ Милеци, каре колико сѡ делове жѡпанѡ Кикошѡ и ацигани по именѡ Млндрѣ съ децлами си и Далѡца съ децлами си¹, понеже сѡт тѡгази села въскѡ и ацигани стара и права вчинна дедина жѡпанѡ Кикошѡ.

Потом прїиде пред господства ми жѡпан Кикош, та зложи дѡщери си, Станка и Биша и Рада над сїи кише реченїи села и ацигани, ѡко да мѡ сѡ въ место сына. Я аще ли приишетит Богѡ жѡпанѡ Кикошѡ сынови, уни да сѡт съ дѡщере емѡ сви ѡколо над села и над ацигани. Яли докле хтет бити жик жѡпан Кикош, да си сам владѡет села и ацигани. Я по сѡмрѣти жѡпанѡ Кикошѡ, да сѡт сыновом емѡ и дѡщериѡм емѡ. Въ них прѡдалика да нѣст ни еднѡщи въ вѣкѡ, нѡ да сѡт вставшим им. И господство ми прости кон.

Бего радї им дадѡх и господство ми, ѡко да им сѡт къ вчинѡ и въ ѡхѡвѡ, немѡ и сыновом емѡ и кнѡком и прѣкнѡчетом емѡ, ни ѡт когоже непотѡжковѡнно, по врнѡмо господство ми.

Скедетелїе: жѡпан Баревѡ Кралевски и жѡпан Крѡстїѡн и жѡпан Бадѣ вѡкши дѡкорници, жѡпан Прѡвѡла велики дѡкорник, жѡпан Станко логофет, жѡпан Оѡвѡдр вистнїѡр, жѡпан Строе спатар, жѡпан Данчѡл комис, жѡпан Радѹлѡ пѡхарник, Драгомир Изворѡнѡла столник, Радѹлѡ и Драгомир велики страторници.

И азѡ, Оѡнча граматик, еже писах ѡ мѡсеца Юнїѡ еї дѡнь, къ настоли град Трѡговицѡс І ѡт Ядама, лѣт хѡзѡ.

† Іѡ Радѹлѡ конвода, милостїѡм Божїѡм господинѡ.

¹ Pasajul «Млндрѣ... Далѡца съ децлами си» este șters cu roșu.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țară Ungrovlahici, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierului domniei melc, jupanului Chicoș cu fiii lui și cu ficele lui, anume Stanca și Vișa și Rada cu fiii lor și oricîți fii sau fice i-ar lăsa Dumnezeu jupanului Chicoș, ca să-i fie în Fintîncle și în Vernești și în Plăcicoi și în Gugești și în Cornu și în Cerih și în Milești, oricîte sînt părțile jupanului Chicoș și țiganii, anume Mîndrea cu copiii săi și Daluța cu copiii săi ¹, pentrucă sînt acele sate toate și țiganii veche și dreaptă ocină, dedină a jupanului Chicoș.

După aceea, a venit înaintea domniei mele jupan Chicoș, de a așezat pe ficele sale Stanca și Vișa și Rada peste aceste mai sus zise sate și țigani, ca ele să-i fie în loc de fii. Iar dacă i-ar lăsa Dumnezeu jupanului Chicoș fii, ei să fie cu ficele lui toți împreună asupra satelor și țiganilor. Dar pînă cînd va fi viu jupan Chicoș, singur să-și stăpînească satele și țiganii, iar după moartea jupanului Chicoș, să fie ale fiilor lui și ale ficelor lui. La dînșii prădalica să nu fie niciodată, în veci, ci să fie celor rămași. Și domnia mea am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lui și fiilor lui și nepoților și strănepoților, de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul și jupan Cîrstîian și jupan Badea fost vornici, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Teodor vistier, jupan Stroe spătar, jupan Danciul comis, jupan Radul paharnic, Dragomir Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir mari stratornici.

Și eu, Oancea gramatic, care am scris în luna iunie 15 zile în cetatea de scaun Tirgoviște și de la Adam anul 7007 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 117 (Mitrop. T. Rom. LXIII/1).

Orig., perg. (28,5 × 38), pecete timbrată.

Cu două traduceri, din 1854 și 1915.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 133–134. Trad. *D.I.R.*, B., 261–262. Facs. *D.I.R.*, B., 414

293

1499 (7007) iulie 13, M-rea Glavacioc.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora poiana Nevoia și o parte de ocină lângă poiană, fixîndu-i hotarele.

† Многостинномъ Божиюмъ, Іо Радѹа воивода и господинъ вѣсенъ землямъ Ѣгровлахѹинсконъ, сынъ прѣдобраго Блада воивода. Даватъ господство ми сѣе покленнѣе господства ми свѣтомъ монастырѣ Говоре и шцѣ егъминѣ Доробею и братѹамъ живѣщихъ къ свѣтѣмъ мѣстѣ тонъ, тако да имъ естъ поiana сва със хотаромъ що се зове Некопа, понеже ю поклоннъ жъпанъ Тодоръ вистнаръ свѣтѣнъ

¹ «Mîndrea . . . Daluța cu copiii săi» este șters cu roșu.

монастире и свѣтомѣ храмѣ прѣчисте кладичице нашон Богородице, присно дѣвѣи Марїи и славнои еи спенїе, за своѣ дѣшѣ и родїтелїе емѣ, нноком въ пицѣ, емѣ въ вѣчное въспомїнанїе.

И паки потомъ прїложнїхъ и господство ми ѡдъ шчинна господства ми къ тои поїанѣ, да естъ свѣтѣи монастире ѡтъ глѣвъ поїане, доле по ѡни долини Чоржчекъ до хотаръ Бицелѣ, ѡдъ тѣи паки мимо хотаръ Бицелѣ, до ѣ воде Бѣде и ѡдъ тѣи паки по воде Бѣде горе до пѣтъ Топане цю ходитъ на Питеши, ѡдъ тѣи по пѣтъ Топане назадъ, дорн до воде Чоржчекъ, понеже ю намъ прїложнїхъ господство ми свѣтомѣ монастирѣ, да естъ на потребѣ божественнѣмъ ннокомъ, а намъ въ вѣчное въспомїнанїе и ни ѡтъ когоже да намъ не бѣдетъ досадно, по рѣчи господства ми.

Свѣдѣтелїе: жѣпанъ Прѣвѣла дкорникъ, жѣпанъ Станко логофетъ, жѣпанъ Тодоръ вистїаръ, Данчѣла комисъ, Радѣла пѣхарникъ, Строе спетаръ, Драгомиръ столникъ, Радѣла и Драгомиръ страторнїци.

Писъ ѣ монастирѣ ѣ Глѣвѣчокъ, мѣсеца Юлїа гї днѣ, въ лѣтѣ 733.

† Іѡ Радѣла влєкѡда, мнѡстїѡ Божїѡ господнїнѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul preabunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri Govora și părintelui egumen Dorotei și fraților care trăiesc în acest sfânt loc, ca să le fie toată poiana cu hotarul care se cheamă Nevoia, pentru că a închinat-o jupan Todor vistier sfintei mănăstiri și sfântului hram al preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii, pentru sufletul său și al părinților lui, călugărilor de hrană, lui de veșnică pomenire.

Și iarăși, după aceea, am dăruit și domnia mea pe lângă acea poiană, din ocina domniei mele, ca să fie sfintei mănăstiri din capul poienei în jos, prin valea Cioricei, pînă la hotarul Vițelului, de aici iarăși pe lângă hotarul Vițelului pînă în apa Vedei și de aici iarăși pe apa Vedei în sus pînă la drumul Topanei, care merge la Pitești, de aci pe drumul Topanei, înapoi pînă la apa Cioricei, pentru că am dăruit-o domnia mea sfintei mănăstiri, să fie pentru nevoia dumnezeieștilor călugări, iar nouă de veșnică pomenire și de nimeni să nu fie supărați, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Todor vistier, Danciul comis, Radul paharnic, Stroe spătar, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Scris la mănăstire la Glăvăciuv, luna iulie 13 zile, în anul 7007 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 118 (Govora VIII/2).

Orig., hîrtie (30×20,5), pecete timbrată, cu legenda: «Іѡ <РАДѢ>А ВОІВОДА, МНѡСТІѡ БЖІѡ И ГОСПОДНН».

Cu o trad. din 1792; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 190v.—191, 447 f. 187v. și 463 f. 99.

EDIȚII. Trad. Ionașcu, *Biserici*, 209; *D.I.R.*, B., 262—263. Facs. *D.I.R.*, B., 415.

1499 (7008) octombrie 6, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește jupaniței Stana și fiilor ei ocină în Valea Tătarii, Răzvad, vie la Tîrgoviște și țigani.

† Бъ Христа Бога благоверни и Христолюбени и благочестивни и самодръжавни Иу Радул конвода и господинъ, синъ великаго Блада вонводе, милостиву Божиум и Божиум дарованіемъ шладажшми и господствѣшшми въсон Земли Уггровлахунскон, ещезе и запаинскимъ странам, Ямлашъ и Фагарашъ херцег. Благопронзколи господство ми, сконмъ благымъ пронзколеніемъ, чъстымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ господства ми. Іако прославити прославлѣшаго ме Бога на прѣстоле свѣтопочинишх родітелѣ господства ми със славож къзнесешаго ме. Сеже въспомѣнж господства ми мнозы царне въ царствениа си въселише се, нж мали нѣбеснаго царствениа наследоваше, тжще бо се и азъ нетъчїе царетко неправитї, нж шт присныхъ и сконх съматрѣти. еже сжт истинни чисны и право послѣживши, тѣло свое велики потрѣднеше слѣд господства ми и ни въ единомъ естѣства своего ненкѣрише-се, іакоже благо корене чъстнѣишїи садокнїи плодъ принесе.

Тѣмъ радї дарова господства ми сжи въсе чъстныи и благообразныи и прѣпочитанныи, нже надъ въсѣми чъсти даровъ настоен, сынъ хрисовѣл господства ми жѣпанїце Стане съ синоки си, понеже прїиде жѣпанница Стана предъ господство ми, та си сложи по¹ сестра ю жѣпанница Марїа със синоки си или дѣщере надъ Бъи Тѣтари и надъ делъ ен шт Рѣзкад, нже кѣнила шт Стан и шт Иван, за ѣк аспри и виноградъ шт Трѣгокиши сва и два челѣди ацигани на име Чѣпа съ дѣцями си и Колецъ съ дѣцями си, понеже ю сложи іако да мѣ естъ въ мѣсто братниа. Или дондеже буде жѣпанїца Стана жива, да си сама шладдѣе комате и ацигани, а по нейнои смрѣти, да сжт комате сестре ен, жѣпанїце Марїе въсе. И аще се слѣчитъ и жѣпанїце Марїе смрѣтъ, а потомъ комате и ацигани що сѣтъ енше ѣписани да сжт тыжъ въсѣ син:комѣ жѣпанїце Стане, жѣпанѣ Дѣткѣ столникѣ и съ свои синоки. И аще нѣкаа смрѣтъ слѣчитъ се прѣжде жѣпанѣ Дѣткѣ и синовомъ емѣ и не че се нанти семе шт своего срѣдца, комате сїе да нѣстъ прѣдаличе, нж паки да сжт тїа въсѣ комате и ацигани, що сѣтъ здѣ ѣ сїю хрисовѣл господства ми, сестровомъ жѣпанїце Стане, жѣпанїце Нѣкше и жѣпанїце Конке и синовомъ и дѣщеремъ ниҳне каре села, варе ацигани или виногради кише речени комати скехъ. И господство ми имъ простихъ конѣ.

Сїго радї имъ дадохъ и господство ми тїа въсѣ, іако да имъ сжтъ въ шчинѣ и въ шхѣбѣ, тѣмъ и дѣцамъ ихъ и внѣчетомъ и прѣкнѣчетомъ ихъ и въ ниҳ прѣдаланка

¹ Loc rupt.

да нѣст, нж да сѣт штакшим им и ни шт когоже непотжкнокенно по шрнзмо господства ми, почешн шд шкчнего кама и шт скиннего вама и шт пчеларства и шт кѣвларства и шт сенокосня и шт воз и шт подкод и да сѣт свободни шт въсех слѣжбаѣх и дажбаѣх, еанко се находит кѣ салмон дрѣжакнон швластїю господства ми, и ништо да их не смѣют <бантокати>, ни сждец ни бирчннѣ, ни поводникари, ни армаши, ни глобник, рекши ни слѣгаѣх или практели господства ми послаемѣх по млчостех и по работах господства ми, понеже аще тко се би покѣсна их бантокати их, аще клас єдин, а то таковаагок члоука имат кѣспрїети кеанко зло и шрїю шт господство ми и ино нѣст, по реч господства ми.

Закашнанїе поставакѣт господство ми: кого избереѣт господь Богъ бити господинь Влашкон землы или шт срѣдечнаго плода господства ми или, по грѣсех наших, шт иноплеменник, да аще почѣтет и понокит и штвердїт съ хрїсокал господства-ми, того господь Богъ да почѣтет и штвердїт кѣ господствѣ его; а аще непочѣтет и не штвердїт, нж разорит и поперѣт и посрамит, того господь Богъ да поразит его кѣ господствѣ его и да швет его зде тѣлоу, а кѣ вѣдѣнїх кѣцѣ душа его и да имат чест съ Исуса и съ Йрїїа, кѣшном и съ Киноном и съ шнѣми Юдене еже кѣзѣннше на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, крѣк его над них, и на чедах их, еже ест и вѣдет кѣ кѣкы, амнн.

Єщеже и скѣдѣтеїе поставакѣт господство ми: жѣпан Барѣла Крамечскн, жѣпан Крѣстїан и жѣпан Бадѣ бывши дкорнїци и жѣпан Прѣвѣла кеанки дкорник и жѣпан Станко кеанки логофет, жѣпан Оѣдор кїстїнар, Данчѣла комис, Радѣла Бннїаок пѣхарник, Строе спѣтар, Драгомир стѣлник, Радѣла и Драгомир кеанци стратернїци.

И азъ, Єнїгъ съ писател, и еже и начертахъ въ настоани градъ Трѣгокнше, мѣсеца шхтокрїїа 5 дьни, кѣ лѣт хлїи.

† Іw Радѣла кверѣда, млчостїа Божїа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și binecredinciosul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părinților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfîntrăpoșaiilor părinților domniei mele. Aceasta amintindu-și domnia mea că mulți împărați s-au veselit în împărăția lor, dar puțini au moștenit împărăția cerurilor, de aceea nevoindu-mă și eu nu numai să cîrmuiesc împărăția, ci să socotesc și despre cele veșnice ale mele, despre acei care sînt cu adevărat cinstiți și slujind cu dreptate și trudindu-și mult trupul pe urma domniei mele și nici într-o împrejurare nu s-au dat înapoi, pentrucă sămînța cea bună aduce rodul cel mai mănos și mai cinstit.

De aceea, a dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele, jupaniței Stana cu fiii ei, pentru că a venit jupanița Stana înaintea domniei mele, de a așezat pe sora ei jupanița Maria cu fiii ei sau fiicele, peste Valea Tătarii și peste partea ei din Răzvad, pe care a cumpărat-o de la Stan și de la Ivan, pentru 2000 aspri și via de la Tîrgoviște toată și două sălășe de țigani, anume Ciopa cu copiii săi și Colțea cu copiii săi, pentru că a așezat-o ca ea să-i fie în loc de frate. Însă pînă ce va fi jupanița Stana vie, singură să-și stăpînească averile și țiganii, iar după moartea ei să fie averile ale surorii ei, jupanița Maria, toate. Iar dacă se va întîmpla și jupaniței Maria moarte, iar după aceea averile și țiganii care sînt mai sus scriși să fie toate acestea fiului jupaniței Stana, jupanul Deatco, fiul lui Deatco stolnic și cu fiii săi. Iar dacă vreo moarte se va întîmpla mai înainte jupanului Deatco și fiilor săi și nu se va mai afla seminție din inima lui, aceste averi să nu fie prădalice, ci iarăși să fie toate acele averi și țigani, care sînt aici în acest hrisov al domniei mele, surorilor jupaniței Stana, jupaniței Neacșa și jupaniței Voica și fiilor și ficelilor lor, fie sate, fie țigani sau vii, toate mai sus zisele averi. Și domnia mea le-am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea acestea toate, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Și la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de cositul fînului și de care și de podvoade și să fie slobozi de toate slujbele și dăjdiile cîte se află în stăpînirea singur stăpînitoare a domniei mele și nimeni să nu cuteze să-i <turbure>, nici sudeț, nici birari, nici povodnicari, nici armași, nici globnic, adică nici slugile sau dregătorii domniei mele trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că dacă cineva s-ar încumeta să-i turbure chiar cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea și altfel nu este, după spusa domniei mele.

Blestem pune domnia mea: pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; iar dacă nu va cinsti și nu va întări, ci va nimici și va călea și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească în domnia lui și să-iucidă aici trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său și să aibă parte cu Iuda și cu Arie împreună și cu Kinop și cu acei iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Încă și martori pune domnia mea: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian și jupan Badea foști vornici și jupan Pîrvul mare vornic și jupan Staico

mare logofăt, jupan Todor vistier, Danciul comis, Radul al lui Vintilă paharnic, Stroe spătar, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir mari stratornici.

Și eu, Sin scriitor, care am și însemnat în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna octombrie 6 zile, în anul 7008 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CI/3.

Orig., perg. (34,2×45,2), pecete atîrnată, căzută.

Trad. ibidem, MLXXXVII/117.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 263–264.

295

1499 (7008) octombrie 31, București.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Tismana ocina Vîrful Vladului, în urma unei judecăți.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Радѹл коєкода и господинѣ късон земан Ѡггровлахїнскон, сынѣ великааго и добрааго Влада коєкода. Дакат господство ми сїе покелїнїе господства ми скѣтомѣ монастырѣ господства ми зокомѣ Тисменѣ, іако да им ест Влადок Брѣхъ къс, каре колико ест шчинѣ скѣтомѣ монастырѣ, понеже прїндоше калѣгерн господства ми и Никѣла пред господства ми, та се преше лицем пред господства ми. Тако гледѹх господство ми кнїге дѣдѹ господства ми, Мїрча конкода и кнїге рудитеѡю господства ми, Влада конвода, тако нандох господство ми ѣ тем кнїге, како им ест стара шчина и дѣдина скѣтомѣ монастырѣ.

Бего ради им и господство ми дадох, іако да им ест къ шчинѣ и къ шхабѣ скѣтомѣ монастырѣ къ кѣкки и да ест колицин калѣгерн господства ми да и дрѣжит шнон чловѣкъ Никѣла ѡт тѣѣ, да не имат метехѣ Никѣла ница над тан шчинѣ и ни ѡт когоже непотѣкнокено, по шризмѣ господства ми.

Бжедетелїе: жшпан Барбѣла Краљекски, жшпан Крѣстїан бнкин дкорник, жшпан Прѣкѣла велики дкорник, жшпан Станко логофет, Ѡвѣдѹрѣ кистїар, Данчѣла комис, Радѣла пѣхарник.

И азъ, Станчѣла граматик, шисах ѣ град Івкѣсрени, мескїца шхтокрїѣла ^{ла}₁, в лѣт ^ш_ш.

† Іѡ Радѹл кѡєкѡда, милостїѡм Божїѡм господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri a domniei mele numite Tismana, ca să-i fie

¹ La început s-a scris ^{кѡ}, apoi s-a șters și scris alături ^{ла}.

Virful Vladului tot, oricît este ocina sfintei mănăstiri, pentrucă au venit călugării domniei mele și Nicula înaintea domniei mele, de s-au pîrit de față înaintea domniei mele. Astfel am cercetat domnia mea cărțile moșului domniei mele, Mircea voievod și cărțile părintelui domniei mele, Vlad voievod, astfel am aflat domnia mea în acele cărți că este veche ocină și dedină sfintei mănăstiri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să fie de ocină și de ohabă sfintei mănăstiri în veci și să fie volnici călugării domniei mele să alunge pe acel om, Nicula, de acolo, să nu aibă niciun amestec Nicula asupra acelei ocine și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pirvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Teodor vistier, Danciul comis, Radul paharnic.

Și eu, Stanciul gramatic, am scris în cetatea București, luna octombrie 31¹, în anul 7008 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 119 (Tismana).

Orig., hîrtie (30×21,5), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 330 f. 170v. și 337 f. 153.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 264–265. Facs. *Ibidem*, 416.

296

1500 (7008) ianuarie 11, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Cîrstea cu fiii săi și lui Cîrstian cu ficele sale ocine în Bunești și Cacova, munții Govora, Căprăreța și Piatra, precum și înfrățirea pe care o fac ei între fiii și ficele lor.

† Милостѣумъ Божіѣумъ, Іѡ Радѣл конкода и господинъ късон земаи Ѣггровлахѣнскон, синъ великааго и добрааго Влад конкода. Дават господетко ми сѣе поколкнѣе господетка ми салгам господетка ми жшпанѣ Кръстѣкъ съ синоки мѣс, Стѣкннаѣ и Вланкѣа и Стѣман и Стѣанъ и Стѣонка и Кръстѣпан и коланко мѣс Богъ пришестит. И пак врат Кръстѣк, Кръстѣпан съ дѣцере си, Мнка и Стѣана и съ синоки им ѡт Кѣѣ², тако да им ест с Бѣнири над дѣл Стѣанѣ Нѣвѣнѣника коланко ест и над дѣл Бѣкѣрок коланко ест. И да им ест с Какока над дѣл Кръстѣка и над дѣл Нанок коланко ест. И да им ест планинѣс зокомѣс Говора над дѣл Кръстѣк. И пак да им ест планинѣс зокомѣс Кѣпрѣрѣкъ над

¹ La început s-a scris «29», apoi s-a șters și s-a scris alături «31».

² «ѡт Кѣѣ» este adăugat posterior, în locul a două cuvinte răzuite.

Дѣл Кръстїанок и да им ест планинѣ зокомѣ Камен, над дѣл Кръстек, понеже им ест стара и права учина и дѣднина¹.

И потом прїиде Кръстїан пред господства ми, та сложи дѣцїера си Мика и Стана, али над скон дѣл, тако да ест на место синоки.

И потом пак Кръстѣ и брат мѣ Кръстїан прїиде пред господство ми, та се съединише, такоже да си сѣ синоки Кръстекни сѣ дѣцїере Кръстїановни, цю сѣ книше писани братїа неразделена кѣ кѣки, над шкен учине цю сѣ книше писани. И господство ми дадоше кон добрѣ.

Его радї им и господство ми дадох тако да им ест кѣ учинѣ и кѣ шхабѣ, ним и сыноком им и вшчетомѣ и прѣкншчетомѣ их. Кон шт нїх садчит преже сѣмртѣ а вѣ нїх прѣдалника да нѣст, нѣ да ест встакшим и ни шт коже непотѣкновено, по шриямѣ господства ми.

Скѣдетелѣ: жѣпан Барбѣла Краевски, жѣпан Кръстїан вкшїи дворник, жѣпан Прѣкшѣ велики дворник, жѣпан Станко логофет, Тѣдор вистїар.

Пис Станчѣла граматик ѣ град Трѣговице, мѣсеца генарїа ѣ, кѣ лѣт ѣлїи.
† Іу Радѣла вивѣда, милостїм Божїм господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, jupanului Cîrstea cu fiii lui, Stănilă și Vlaicul și Stoian și Stan și Stoica și Cîrstiian și cîți îi va lăsa Dumnezeu și iarăși fratelui lui Cîrstea, Cîrstiian, cu ficele sale, Mica și Stana și cu fiii lor din Cheia², ca să le fie în Bunești pe partea lui Stan Nebuneica, cît este și pe partea lui Bucur, cît este. Și să le fie în Cacova peste partea lui Cîrstea și peste partea lui Nan, cît este. Și să le fie muntele numit Govora, peste partea lui Cîrstea. Și iarăși să le fie muntele Căprăreață, peste partea lui Cîrstiian și să le fie muntele numit Piatra, peste partea lui Cîrstea, pentrucă le este veche și dreaptă ocină și dedină.

Și după aceea, a venit Cîrstiian înaintea domniei mele, de a așezat pe ficele sale Mica și Stana, însă peste partea lui, ca să-i fie în loc de fii.

Și după aceea, iarăși Cîrstea și fratele său Cîrstiian au venit înaintea domniei mele, de s-au unit, ca să fie fiii lui Cîrstea și ficele lui Cîrstiian, cari sînt mai sus scriși, frați nedespărțiți în veci peste aceste ocine, care sînt mai sus scrise. Și domniei mele au dat un cal bun.

De aceea și domnia mea le-am dat, ca să le fie de ocină și de obabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Căruia dintre dînșii i s-ar întimpla mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico Iogofăt, Tudor vistier.

¹ Loc rupt.

² «din Cheia» este adăugat posterior în locul a două cuvinte răzuite.

Am scris, Stanciul grămătic, în cetatea Tîrgoviște, luna ianuarie 11, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 121 (Ep. Rimnic XIV/1).

Orig., hîrtie (33,5×30), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din sec. XVIII; altă trad. *ibidem*, ms. 707, f. 306v.—307.

EDIȚII. Trad. Bulat, *Contribuțiuni*, 12, sub 1500 ianuarie; *D.I.R.*, B., 265—266.

Facs. *D.I.R.*, B., 417.

297

1500 (7008) ianuarie 29, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Sf. Munte satul Dăneștii și dijma de la Uibărești.

Милости Божї Іу Радѹл воєвода и господинѹ въсон зѣмлы Ѣгровлахи́нскон, синѹ преосвѣраго Блада воєводе. Дават господство ми съе повелѣніе господства ми свѣтомѹ манастирѹ господства ми Котломѹсѹ нже въ свѣтѣн Горн, храм свѣтаго прѣвбраженїа господа Бога спаса нашего Ісуса Христа, іако да им ест въ подѣшчїе село Дънещи́н късен, съ въсем хотаром. Сѹт Ѣнеѣрещи, калѣгери да ѡзнимают дѣжмѹ, како им съ дали прѣродїтеліе и родїтел господства ми, тако приложит и господство ми, понеже га искѣних господство ми ѡд Киркѹ за хѣ аспри.

Его радї им дадох и господство ми свѣтомѹ манастирѹ, іако да им ест въ шчинѹ и въ ѡхабѹ, намже въ вѣчное въспоминанїе и ни ѡт когоже да им ест непотѣкновенно по шризмю господства ми.

Ещеже и свѣдетеліе поставлет господство ми: жѹпан Барѣла Кралевски жѹпан Кръстїан и Бадѣ въчши дворници, жѹпан Прѣѣла велики дворник, жѹпан Станко велики логофет, жѹпан Оудор вистїар, Данѣла кемис, Радѣла Битїилов пѣхарник, Строе спатар, Драгомѣр столник, Радѣла и Драгомїр страторници.

И рѣкописавшаго Сии еже писах въ столни град Тръговищѹ, мѣсеца генарїта кѹ, въ лѣт 7008.

† Іу Радѹл воєвода, милостїа Божїа господинѹ.

Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul preabunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri a domniei mele Cotlomuz, cea de la Sfântul Munte, hramul sfintei preobrajării a domnului Dumnezeu, mîntuitorului nostru Iisus Hristos, ca să-i fie în stăpînire satul Dăneștii toți, cu tot hotarul. De la

Uibărești călugării să ia dijma ; precum le-au dat strămoșii și părintele domniei mele, astfel am dăruit și domnia mea, pentru că am răscumpărat-o domnia mea de la Chircă, pentru 5000 aspri.

De aceea, am dat și domnia mea sfintei mănăstiri, ca să le fie de ocină și de ohabă, nouă de veșnică pomenire și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Iată și martori pune domnia mea : jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian și Badea foști vornici, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico mare logofăt, jupan Todor vistier, Danciul comis, Radul al lui Vintilă paharnic, Stroe spătar, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Și scriitorul cu mîna, Sin, care am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna ianuarie 29, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După Gr. Nandriș, *Athos*, p. 301.

Fotocopie după un orig. slav, perg., la m-rea Cutlumuz de la Athos.

Cu trad. la Arh. St. Buc., ms. 205 f. 51.

EDIȚII. Slav și trad. Nandriș, *op. cit.*, 38—39, sub 1500 ianuarie 25. Trad. *D.I.R.*, B., 266—267.

298

1500 (7008) ianuarie 31, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Capriuleu de la Athos un mertic anual de 3000 aspri.

† Еъ Законѣ повелѣ господь Богъ сыномъ Исраоловом на вѣсако лѣто ѡт десетъствовати вѣса елика аще кто стажит и сиѡхъ дѣсетокъ приносити господомъ Богъ своимъ въ щѣщеніе своихъ грѣхопаданій. Се оубо видеше свѣти апостоли и богоносни ѡтци прѣдаше намъ послѣднимъ на помощь и благодѣтелство душамъ нашимъ ѡвни молитвою и бдѣніемъ и постомъ ѡвни милостиню и поканіемъ шгрѣбати се ѡтъ всакихъ грѣхопаданій. И еже шготовити се слышати гласъ ѡвни благи глаголющи : «Прїидѣте къ мнѣ трѣждащеще и шверѣменїи и азъ шпокою васъ научите бо се ѡт мене тако благъ есмь и кротокъ и смѣренъ сръдцемъ. Къзмете же мое на себе игомъ бо мое благо и време мое легко ест и симъ шверещете поконъ душамъ вашимъ и достоини есдете слышати благи гласъ еже прїидѣте благословени ѡтца моего наследуйте шготованое вамъ царство ѡт сложенїа миръ възлакахъ бо се и възжеждахъ, нагъ и боленъ и въ темници и посѣтните и послѣжните сими шбрази сподобит се всаки богобознїи христїанинъ кънити въ радостъ господа своего».

Его радї шведехомъ тако и прѣжде насъ вневшїи владателїе рекшеже и царї и кнези сїа слышеше землїнаа добрѣ оустронеше и сими нѣбеснаа шверѣтоше по

гласъ блаженнаго пророка въ царехъ и Богоу шца Давида: «блаженъ мужъ милшен въс днь наслажден господови». И пакы: «яко милостинѣмъ и шѣщають се грѣси».

Сне видѣвше и ми Божіею милостію Іу Радѹл коевод и господинъ Блшкы видѣхом свѣтїа црѣкви вбсиревше вт благочѣстивыхъ господахъ и хититорехъ. Сего радї еинко мощно съ подвигохумъ напокрѣпленїе и помощь дондеже ни господь милостїа своа къздешнихъ подрѣжитъ къзревновашумъ збо къ свѣтнмъ монастыромъ и божественнмъ црѣква наипачеже въ свѣтѣи горѣ Йоонстѣи къ шон оубв свѣтѣи горѣ ест шентель рекома Капрслева храмъ свѣтаго архїереа и чудотворца Николае въ мѣсте глаголемѣмъ Кареа близъ Протато вт тое свѣщанїа шбителн прїиде къ намъ дшховникъ Гакрїла термонахъ съ посѣщенїемъ и благословенїемъ.

Сего радї и мы потѣшахомъ се еинко къзмогохумъ Божїеа милостїа и помощїа свѣтаго шца Николае вт богодарованнаго намъ стежанїа шбещахомъ се и сице въчинихумъ да дохрдетъ братїа вт томъ шбителн да зшмають мерткы ката године мѣсца генарїе или декемерїе по хг аспри и спенза по т аспри. Сїе сице шбещахомъ дондеже есмо къ настоице семь жити и къ богоданаго намъ швласти ешеже и по насъ емшже господь Богъ вършчитъ сїа швласт или вт нашихъ братїахъ или чедехъ или вт сьродницехъ или вт инородныхъ аше штерѣдитъ и исплѣнитъ сие наше шбещанїе и послѣдшете сице да иматъ милость вт господа Бога сътворшаго небо и землю и вт прѣчистое Богое матере и вт свѣтаго архїереа и чудотворца Христова Николае да мш штерѣдитъ и шкрѣпитъ господь Богъ егоеа швласть и да мш даршетъ побѣдш на видимне и не видимне враги и да иматъ прѣдстателѣ на страшномъ сшдш прѣчистшю Богоматере и свѣтаго чудотворца Николае ащелн не поновитъ ни штерѣдитъ никомъ послѣдшетъ да въздаетъ втветъ на страшномъ сшдш вт сїхъ.

Тыже вче и чудотворца Христова архїереа Николае прїими сие малое приношенїе вт насъ недостоннихъ якоже приетъ господь Богъ нашъ вт вдовїе вше принесшонъ въсе въдо вт неи две лепте Божїеа милостїа и твоимъ прѣдстателствомъ въса сштъ къ насъ.

Тѣмже припади къ владичице яко да въкшпѣ ходатаи бшдете къ Христш владиче в насъ грѣшнихъ яко да сподобитъ ни шшшчити въчннхъ его благъ въ царствн небѣснѣмъ емшже съ штцель слава и дрѣжава въ вѣки вѣкомъ амїнь.

Покеленїемъ господина Іу Радѹл коевод съ стави сие многогрѣшнн Оевдоръ на речени исписаже и направи и печатъ привеси многогрѣшнн днакъ Бан наречени.

Сего ради се и ми молимо вашонъ свѣтости Богонзврани личе не вставлѣйте и насъ грѣшнихъ поминанїемъ къ свѣтихъ вашихъ молитвъ камъ бо мале трдъ намже многа мшзда вашимъ поминанїемъ а васъ господь Богъ да поменетъ къ царствн си аминъ.

Писъ мѣсца генарїе лд днь въ настолни градъ Трѣговице в лѣтъ хш.
† Іу Радѹл ввеквда, милостїа Божїа господинъ.

† În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Izrael ca în fiecare an să dea zeciuială din tot ceea ce agonisesc; și această zeciuială să aducă domnului Dumnezeu lor pentru curățirea păcatelor lor. Aceasta dar știindu-le sfinții

apostoli și purtătorii de Dumnezeu părinți ne-au lăsat nouă celor mai din urmă, spre ajutorul și binefacerea sufletelor noastre, unii prin rugăciune și priveghere și post, alții prin milostenii și pocăință, să ne curățim de toate păcatele. Și așa să fim gata să auzim acel bun glas spunând: « Veniți la mine cei osteniți și asupriți, și eu vă voi odihni. Învățați de la mine că sînt bun și blînd și smerit cu inima. Luați jugul meu asupra voastră că e bun și sarcina mea ușoară și cu aceasta veți găsi odihna sufletelor voastre și să fiți vrednici să auziți bunul glas: Veniți binecuvîntați ai tatălui meu, moșteniți împărăția gătită vouă de la facerea lumii, căci am flămînzit și am însetat, gol și bolnav și în temniță am fost și m-ați cercetat și m-ați îngrijit, și în acest chip v-ați învrednicit toți creștinii temători de Dumnezeu să intrați în bucuria domnului vostru ».

Pentru aceea, am aflat că și stăpînitorii dinaintea noastră, adică împărații și domnii acestea auzindu-le, cele pămîntești bine și le-au tocmit și cu ele cele cerești au aflat, după glasul proorocului David, fericit între împărați și părinte al lui Dumnezeu: « Fericit bărbatul care miluiește în fiecare zi se îndulcește de domnul ». Și iarăși: « cu milostenii se curăță păcatele ».

Acestea știindu-le și noi, Io Radul voievod și domn, din mila lui Dumnezeu domn al Țării Românești, am văzut sfințele biserici sărăcind de danii și de ctitorii binecinstitori. De aceea pe cît ne-a fost în putere ne-am nevoit pentru întărirea și ajutorul lor, cît domnul în mila sa ne va ține aici, ne-am străduit dar către sfințele și dumnezeieștile biserici mai ales către cele de la sfîntul munte Athos. Căci la Sfîntul Munte este lăcașul numit Capriuleu hramul sfîntul arhierarh și făcător de minuni Nicolae în locul numit Carea, aproape de Protato. Din acest sfînt lăcaș a venit la noi duhovnicul Gavriil ieromonah cu cerere și cu binecuvîntare.

Pentru aceasta și noi ne-am îndemnat <și> cît ne-a fost în putință, din mila lui Dumnezeu și cu ajutorul sfîntului părinte Nicolae, am făgăduit din agoniseala ce ne-a fost dăruită de Dumnezeu și așa am făcut ca să vină frații de la acel lăcaș să ia mertic în fiecare an, în luna ianuarie sau decembrie cîte 3000 aspri și de cheltuială cîte 300 aspri. Aceasta așa am făgăduit cît vom fi în această viață și în domnia dăruită nouă de Dumnezeu.

Încă și după noi, căruia domnul Dumnezeu îi va încredința această țară sau dintre frații sau copiii noștri sau dintre rudele noastre sau din alt neam, dacă va întări și va împlini această făgăduință a noastră și va urma așa să aibă milă de la domnul Dumnezeu, care a făcut cerul și pămîntul și de la preacurata maică a lui Dumnezeu și de la sfîntul arhieru și făcătorul de minuni al lui Hristos, Nicolae, să-l întărească și să-l împuternicească domnul Dumnezeu în domnia lui și să-i dăruiască biruința asupra dușmanilor văzuți și nevăzuți și să aibă ajutoare la înfricoșata judecată pe preacurata maică a lui Dumnezeu și pe sfîntul Nicolae, făcătorul de minuni, <iar> dacă nu va înnoi și nu va întări nici nu va împlini, să dea răspuns la înfricoșata judecată.

De aceea, părinte și făcătorule de minuni Nicolae, arhierarh al lui Hristos, primește de la noi nevrednicii această mică danie, cum a primit domnul Dumnezeu nostru de la acea văduvă care a adus tot de la ea, doi oboli, și cu mila lui Dumnezeu și cu ajutorul tău, toate le avem.

De aceea, cădeți la stăpîna <noastră> ca împreună să fiți mijlocitori la Hristos stăpînul pentru noi păcătoșii ca să ne învrednicească de veșnica fericire în împărăția cerească a căruia este slava și împărăția cu totul, în vecii vecilor, amin.

Din porunca domnului Io Radul voievod a întocmit aceasta mult păcătosul Teodor a scris și a îndreptat și i-a pus pecetea mult păcătosul diac Ban.

De aceea și noi ne rugăm sfinților voastre, cete alese ale lui Dumnezeu, să ne pomeniți pe noi păcătoșii în rugăciunile voastre, căci puțina noastră muncă ne este nouă mare răsplată prin pomenirea voastră. Și pe voi domnul Dumnezeu să vă pomenească în împărăția sa, amin.

S-a scris luna ianuarie 31 zile în cetatea de scaun Tîrgoviște, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de Ist. Buc., nr. 39.371.

Fotocopie după orig. la m-rea Sf. Nicolae (Protatia) de la Athos.

Altă fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, LXXIII/7.

299

1500 (7008) aprilie 23, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Roman, fraților și surorilor lui ocina Corcolați.

† Шилостїѡмъ Кожїѡмъ, Їѡ Радѹлъ конкода и господинь кѣсон земли Хитровлахїнскон, синѣ великаго Владъ воєвода. Дакат господство ми сїе повелѣнїе господства ми сасграмъ господства ми жєпанѣ Романѣ съ синови мѣ и съ сестра си, по имени Марїта и Марга и съ синови имъ, яко да имъ ест ѣ Корколаци надъ делъ Романовъ колико ест и надъ вѣсѣ джвѣтъкъ или жико или мрѣтво и надъ вѣса иманїю колико ест, понеже имъ ест стара ичина дѣдинѣ.

И потомъ прїиде Романъ предъ господства ми, та зложи сестра си Марїта и Марга надъ сконъ делъ и надъ виноградъ и надъ вѣсѣ добитѣкъ и надъ вѣса иманїю, варе колико иматъ Романъ. Или докле щетъ бити Романъ живъ, самъ да владѣетъ комати, а по сѣмрѣтъ Романовъ, тѣданъ да владѣетъ сестре си, що сѣ више писани ѣ сїю книгѣ господства ми. И господство ми дадоше конъ добрѣ.

Бого ради ми и господство ми дадох, тако да ми ест въ шчинѣ и въ
вѣдѣ, ни ми и синовею ми и вѣнчетомъ ихъ и превѣнчетомъ ихъ, въ вѣки. И
варе комъ се въ нѣхъ прилѣчитъ смърть, а къ нѣхъ прѣдалка да нѣст, нѣ
да ми ест оставшима къ кѣк. И ни въ коже непотѣковѣнно, по шримъ
господства ми.

Сеже свидѣтели: жупан Барбул Кралевски, жупан [жупан] Кръстѣан вие-
ши дворник, жупан Прѣкша велки дворник, жупан Станко логофет, Тѣдор
кистриар, Данчѣл комис, Строе спатар, Радѣл велки пѣхарник, Драгомир стол-
ник, Радѣл и Драгомир велки страторници.

И азъ, Станчѣл граматик, писахъ въ настоани граду Тръговище, април
кѣ, къ лѣтѣ жн.

† Io Radul vevewda, milostija Bozija gospodinya.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugilor domniei mele, jupanului Roman cu fiii lui și cu surorile lui,
anume Maria și Marga și cu fiii lor, ca să le fie în Corcolăți peste partea lui
Roman cât este și peste toată marfa, sau vie sau moartă și peste toată averea,
cât este, pentru că le este veche și dreptă ocină, dedină.

Și după aceea, a venit Roman înaintea domniei mele, de a așezat pe
surorile lui, Maria și Marga, peste partea lui și peste vie și peste toată marfa
și peste toată averea, oricât are Roman. Dar cât va fi Roman viu, singur să-și
stăpânească averile, iar după moartea lui Roman, atunci să le stăpânească
surorile sale, care sînt mai sus-scrise în această carte a domniei mele. Și dom-
niei mele au dat un cal bun.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor
și fiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor, în veci. Și oricăruia dintre
dînșii i s-ar întimpla mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci
să fie celor rămași, în veac și de nimeni neatins, după porunca domniei
mele.

Iată martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan [jupan] Cîrstian fost vornic,
jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis,
Stroe spătar, Radul mare paharnic, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir mari
stratornici.

Și eu, Stanciul gramatic, am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, aprilie
23, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 6.

Orig., perg. (30×35,5), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 301—303; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*,
42—44. Trad. D.I.R., B., 267—268.

1500 (7008) aprilie 26, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Ostrov un obroc anual în bani, vin, grâu și orz.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Радѹлкъ коєкода и господинь вѣсен зеамлѣ Уггроклаѹтинскон, синь предобрааго и келикааго Блада коєкодѣ, желаніе вѣсприехѡм кѣ вѣсе чєстнїим Божїим црѣкѡам по пророчьскомѣ словѣ: „Имже вбразом жааетъ ієан на сточникы коднїе, сице жааетъ и душа моа к тебѣ Боже“. И пакы „Блаженъ мѣжъ мнлѣе и вес дѣнь наслаждаютъ смъ господовы“. Сеґо радї, тѣще коєє и азъ кѣ вѣсемъ скѣтїимъ и божественїимъ црѣкѡамъ наипаче кѣ семѣ чєстннѡмѣ скѣтѡмѣ местѣ, монастыра рекѡмааго Острок, храма же свѣтѣи и прѣчистѣи и прѣблагослокениѣи владїичице нашон Богородици и присно дѣвѣ Марїа и чєстнаго и славнааго ѡна рѡждєство. Сеґе видѣхѡмъ вєсирѣвѣша ѡтъ благочѣстивыѡхъ свѣтопочькшнѡхъ господахъ, дѣди и прѣдѣдїи нашихъ, и пѡмислѡхъ и господєство мѡи нововити и сткрѣдити и мнлѡкати и назидати, вѡико єємо мѡщны, по нашон силѣ ѡтъ Бого даннаа намъ влаетъ, іако да єєтъ ѡброкъ свѣтѡмѣ монастырѣ, ката годїне по хк аспри, іако да прихѡдитъ сєєтре ѡтъ скѣтааго монастыра на вѣскресєніе, да ѡзнимаютъ ѡброкъ свѣтѡмѣ монастырѣ и ѡтъ єдєство Оатѣ кѣблѡи ѡхабєскы є ѡтъ жита и ѡтъ єчмєна кѣблѡи є и ѡтъ винарничъ господаєко ѡтъ Ривникъ, ката годинє по с кєдрє вѡно.

Тїѡ кѣєѣ приложнѡхъ господаєтва мѡи, да єєтъ кѣ покренлєніе свѣтѡмѣ божественнѡмѣ монастырѣ и чистнїишимъ инокомъ кѣ пицѣ, наамже вѣ кѣчннѡ кѣєполннанїе и рѡдїтелемъ нашимъ и молитѡва прѣчистїе владичицєи нашон Богородицє да спѡдѡєбитъ ни вѣ дєснаго стоанїа, идеже вѣєи хѡцємъ полѡчити, да ни єєдѣ помѡщница и прѣдєстатєлница¹ топаа и сѣ вашими молитѡвами, амин.

И азъ Оичѡ² <Оича> грамаѡикъ, єґе писахъ кѣ настоаннѣ <град>¹ Трѣговицѣ, мѣєєца апрѡлїа кѣє дѣнь, вѣ Пєдєлѣ Оѡмина, иддиктїѡнъ г, тємєлїа кѣѡ и ѡтъ Ядама лѣтъ хзи.

† Іѡ Радѹа кѡєкѡда, милѡстїѡмъ Божїѡмъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul preabunului și marelui Vlad voievod. Am ridicat dorința către a tot cinstitele, dumnezeieștile bisericii, după cuvîntul prorocului: « În care chip dorește cerbul către izvoarele apelor, tot așa dorește și sufletul meu către tine, doamne ». Și iarăși: « Fericit bărbatul care miluiește și în toată ziua se îndulcește întru domnul ». De aceea, nevoindu-mă și eu către atotsfintele și dumne-

¹ Pizibil.

² Criptogramă.

zeieștile biserici, mai ales către acest cinstit sfânt loc, mănăstirea numită Ostrov, hramul sfintei și prea curatei și prea binecuvântatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei și slăvitei ei nașteri. Iată am văzut-o sărăcită de binecinstitorii, sfintrăposații domni, moșii și strămoși noștri și m-am gîndit și domnia mea să înnoiesc și să întăresc și să miluiesc și să zidesc, cît ne este cu putință, după puterea noastră, din stăpînirea dată nouă de Dumnezeu, ca să fie obroc sfintei mănăstiri, pe fiecare an cîte 2000 aspri, ca să vie surorile de la sfînta mănăstire la înviere, să ia obrocul sfintei mănăstiri. Și din județul Oltului 5 găleți ohabnice de grîu și de orz 5 găleți și din vinăriciul domnesc de la Rîmnic pe fiecare an, cîte 200 de vedre de vin.

Acestea le-am dăruit domnia mea, ca să fie spre întărirea sfintei dumnezeieștii mănăstiri și preacinstiților călugări de hrană, iar nouă spre veșnică pomenire și părinților noștri și rugăciunile preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu să ne învrednicească de șederea la dreapta, ceea ce toți dorim să dobîndim, să ne fie ajutătoare și <sprijinitoare >¹ caldă și cu rugăciunile voastre, amin.

Și eu, <Oncea >² gramatic, care am scris în <cetatea >¹ de scaun Tîrgoviște, luna aprilie 26 zile, în Duminica Tomii, indiction 3, temelia 29 și de la Adam anul 7008 <1500 >.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 123 (Ep. Argeș, LXX bis II/1).

Orig., perg. (45×37), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din sec. XVIII.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 268. Facs. *Ibidem*, 419.

301

1500 (7008) iunie 17.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Snagov moșia Răspopii.

7008 <1500 > iunie 17. Radul voievod, sin Vlad voievod, cu a doua domnie, mănăstirii Sneagovului, pentru moșia Răspopii.

După *Cronologia tabelară*, p. 28 (nr. 45).

Rezumat.

EDIȚII. D.I.R., B., 270.

¹ Loc șters.

² Criptogramă.

1500 (7008) iulie 14, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Neagoe și urmașilor săi ocină în Bumboești și satul Clocoticiul, în urma unei judecăți.

† Милостивом Божиум, Іо Радѹа конвода и господињь късен земли Бггрозлахинскон, сынъ великаго Влад конводе. Дакат господство ми сѣе покеленїе господства ми Нѣгое съ синови си и със дѣщере си, Нѣкша и Кръстиана и Калѣ и анепсе имѹ Ман съ синоки си и братѹ Ман съ синоки мѹ, тако да им ест 8 Бомбоеѹи четкрѣти дела понеже ю покѹпише ѡд Боркан за 1800 аспри и село Клокотичѹа къс, понеже га кѹпише ѡт Кладѹа за 2500 аспри.

Потом прише Нѣгое съ брата си Ман пред господство ми. Таже господство ми дадох Нѣгою кѹ волѣри да каѣне како им ест учина кѹпена. Тако Нѣгое донесе вѹ волѣри та мартѹрисаше пред господства ми како им ест учина кѹпена шема.

Потом прѹиде Нѣгое пред господства ми та сиѹложи дѣщере си Нѣкша и Кръстиана и Калѣ и анепсе имѹ Ман и съ синоки нѹ над свои дела ѡт учинѹ тако да мѹ сѣ къ место синоки. И господствѹ ми дадохе кон.

Его радѹи им дадох и господство ми тако да им ест къ учинѹ и къ ухаб им и сыноком и вѹском и превѹчетом нѹ ни ѡт коже непотѣкновенно, по реч господства ми.

Скелетелѹе: жѹпан Барвѹа Кралекски, жѹпан Кръстиан дкорник, жѹпан Прѹвѹа велики дкорник <жѹпан>¹ Станко логофет, Тѹдор вестнар, Данѹол комис, Строе снатар, Драгич пѣхарник Драгомир столник.....¹ и Драгомир страторниц.

Пис къ настолин град Тръговищѹ, мѣсеца юлѹе дѹи днь к лѣт хзи.

† Іо Радѹа кшевода милостив Божиум господињь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Neagoe cu fiii săi și cu ficele sale, Neacșa și Cîrstiana și Calea și cu nepoții lui, Man cu fiii săi și fratele lui Man cu fiii lui, ca să le fie la Bumboești a patra parte, pentru că au cumpărat-o de la Borcan, pentru 1800 aspri și satul Clocoticiul tot, pentru că le-au cumpărat de la Vladul, pentru 2500 aspri.

După aceea, Neagoe s-a pîrit cu fratele său Man înaintea domniei mele. Astfel domnia mea am dat lui Neagoe 12 boieri, să jure că le este ocina cumpărată. Astfel Neagoe a adus pe cei 12 boieri, de au mărturisit înaintea domniei mele că le sînt ocine cumpărate, amîndouă.

După aceea, a venit Neagoe înaintea domniei mele și și-a așezat pe ficele sale, Neacșa și Cîrstiana și Calea și pe nepotul său Man și cu fiii lor peste

¹ Loc rupt.

părțile sale de ocină, ca să-i fie în loc de fi. Și domniei mele au dat un cal.

Pentru aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor și nepoților și strănepoților lor și de nimeni neclintit, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian vornic, jupan Pîrvul mare vornic, <jupan>¹ Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Draghici paharnic, Dragomir stolnic . . .¹ și Dragomir stratornici.

Scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna iulic 14 zile, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Rimnicul-Vilcea, LXIV/3.

Orig., perg. (23,5×39), pecete timbrată, căzută.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 270.

303

1500 (7009) decembrie 13, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Bîrseștii, jumătate din ocina Pleșoilor și a șasea parte din vama Runcului.

† Въ Христа Бога благовернаго и благочестнаго и Христолюбиваго и самодержавнаго, Іу Радѹл конкода и господинѹ, синѹ великаго и добраго Влада конкоде, милостивом Божиѹм и Божиѹм дароканіѹм, владающимъ и господствѹющимъ късеи земли Зггроклахнискон, ещѹже и западннскимъ странама, Ямлашѹ и Фаграшѹ и херцег. Благопронзволи господство ми, своимъ благимъ пронзколѣніѹмъ и честнимъ скетлимъ сръдцемъ господства ми іако прославити прославлѹшаго ме Бога и на престоле скѣтопочиншнѹ родітелѹе господства ми съ слакое къзнеснаго ме. Се҃го радї потыщахъ се и господство ми и иже по богоданномъ намъ власти и дарокахъ господство ми съи късечестни и благоукразни и препочитанни, иже надъ късеми честни дарокъ и настоенъ синъ хрисокѹлъ господства ми късе свѣтомъ и божесткномъ храмъ вспенїѹ прѣскѣтенъ владичице нашонъ Богородице и прнсно дѣвенъ Марїи, царсконъ и скѣщенїѹ шентели, монастырѹ господства ми нарицаемнъ Гокора, іако да имъ естъ Бръсици сви, понеже сѣтъ монастырѹ стара и прака учина, дедїна. Потомъ нѹ ещѹ и покспнѹхъ господство ми ѡт Нѣ҃гоѹ за х҃҃҃҃ аспри. И пакн да имъ естъ ѡт учиншъ Пашонемъ, пол, понеже ю покспнѹхъ господство ми ѡт Станчка синѹ Кръпитѹлокъ, за ѣ҃҃҃҃ аспри И пакн да имъ естъ скѣтомъ монастырѹ ѡт Кама Рѣнклѹшъ шести дел.

Се҃го радї нѹ приложнѹхъ господство ми скѣтомъ монастырѹ, іако да мѣ сѣтъ въ учинѹ и въ ѡхлѣбѹ, дондеже стоитъ скѣтнъ монастыръ и ни ѡдъ ко҃гоже непотжннѹкѣннѹ, по речнъ господства ми почевше ѡт ѡкнѣго кама и ѡт

¹ Loc rupt.

скинїего, въ ичеларетко и въ днжмаретка, въ вѣмшїнетко, въ сенокоснїа, въ коз, въ подкоз, рекше въ кѣсехъ слѣжбахъ и дажбахъ, елика се находитъ въ самодръжакнои властї господства ми и нихто да ихъ не смеетъ бантовати, ни сѣдци, ни бирчни, ни ни нихто и ни единъ болѣрин или въ слѣгохъ и правителехъ господства ми, послаемъ по милостехъ и по работехъ господства-ми, понеже кто се би покѣсилъ бантовати ихъ, техъзи села или позабавити имъ аще и класъ единъ, то такови иматъ късприети велико зло и иургїю въ господства ми, такоже неверникъ и престоупникъ и посрамитель сїемъ покелѣннику господства ми.

Заклинанїе поставлѣеть господство ми: по смърти господства ми, кого изберетъ господь Богъ бити господинъ Влашкои Земли или въ срѣдечнаго [плода] господства ми или въ сродникъ господства ми или, по гресехъ нашихъ, въ иноплеменикъ, да аще понокитъ и сткрѣдитъ и укрепитъ скї хрисовѣла господства ми а того господь Богъ да почететъ и сткрѣдитъ къ господствѣ его; аще ли непонокитъ и неукрепитъ и не сткрѣдитъ и не почететъ, нѣ разоритъ и посрамитъ и попереетъ сие повеленїе господства ми, а того господь Богъ, сътворивши нѣбо и земли, да га сѣнетъ и поразитъ зде съ теломъ, а къ вѣдѣши вѣкъ дѣшъ его, да естъ проклетъ въ тїи вътцѣ иже къ Нику и да мѣ естъ съпостатнїца прѣчиста на страшнимъ и неѣмтнимъ сѣднїцѣ и да иматъ вѣстїе съ Идожъ и Яриемъ и съ инемъ їсѣенъ иже къвѣпише на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа къ Понтинскомъ Пилатѣ и рекоше: кръкъ его на нихъ и на чедехъ ихъ, иже естъ и вѣдетъ къ кеки, аминъ.

Єщеже и свидетелїе сѣтъ: жѣпанъ Барѣла Кралекски, жѣпанъ Кръстїанъ бивши дворникъ, жѣпанъ Бадѣ въ Кожещи, жѣпанъ Прѣвѣла келики дворникъ, жѣпанъ Станко логофетъ, жѣпанъ Оелдѣврѣ вистїаръ, Данчула комисъ, Изкоранѣла столникъ, Строе спатаръ, Радѣла и Драгомиръ келици страторнїци.

И азъ, рѣкописатель Станъ, еже писахъ въ настолни градъ Тръговицѣ, мѣсеца декемврїа гї днѣ въ лѣтъ 730, индиктїонъ д, темелїи кѣ.

† Іу Радѣла вѣвѣда, милостїа Божїа господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn, fiul marelui și bunului Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfîntrăposaților părinți ai domniei mele. De aceea, nevoindu-se și domnia mea și din stăpînirea dată nouă de Dumnezeu și am dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele atotsfintului și dumnezeiescului hram al uspeniei preasfintei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, împăratescului și sfințitului lăcaș, mănăstirii domniei mele numită Govora, ca să-i fie

Bîrşeştii toţi pentrucă sînt veche şi dreaptă ocină, dedină a mănăstirii. După aceea, încă i-am şi cumpărat şi domnia mea de la Neagoe, pentru 3000 aspri. Şi iarăşi să le fie din ocina Pleşonilor jumătate, pentrucă am cumpărat-o domnia mea de la Stanciul, fiul lui Cîrpitul, pentru 5000 aspri. Şi iarăşi să-i fie sfintei mănăstiri din vama Runcului a şasea parte.

De aceea, le-am dăruit domnia mea sfintei mănăstiri, ca să-i fie de ocină şi de ohabă, cît va sta sfînta mănăstire şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele, începînd de la vama oilor şi de vama porcilor, de albinărit şi de dijmărit, de vămăşit, de cositul finului, de care, de podvoade, adică de toate slujbele şi dăjdiile, cîte se află în stăpînirea singur stăpînitoare a domniei mele. Şi nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeţ, nici birari, nici nimeni altul şi niciun boier sau dintre slugile şi dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, pentrucă cine s-ar încumeta să turbure accle sate sau să le împiedice chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie de la domniia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va înnoi şi va întări şi va împuternici acest hrisov al domniei mele, iar pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; dacă nu va înnoi şi nu va întări şi nu va împuternici şi nu va cinsti, ci va nimici, şi va batjocori şi va călca această poruncă a domniei mele, iar pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului şi al pămîntului, să-l ucidă şi să-i nimicească aici trupul, iar în veacul viitor sufletul său, să fie blestemat de 318 părinţi cei de la Nicheia şi să-i fie potrivnică preacurata, la cumplita şi neîndurata judecată şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu şi mîntuitorului nostru Iisus Hristos către Pilat din Pont şi au spus, singele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceea ce este şi va fi în veci, amin.

Încă şi martorii sînt: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Badea din Cojeşti, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Teodor vistier, Danciul comis, Izvoranul stolnic, Stroe spătar, Radul şi Dragomir mari stratornici.

Şi eu, Stan scriitorul cu mîna, care am scris în cetatea de scaun Tîrgovişte, luna decembrie 13 zile, în anul 7009 <1500>, indiction 4, temelia 29.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceti, nr. 5 (Govora IV/4).

Orig., perg. (44×56) pecete atîrnată.

Cu o trad. din 1842; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 84—85, 447 f. 12v.—13v. şi 463 f. 19—20.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 270—272.

DOCUMENTE ÎNDOIELNICE

A

1369 (6878) septembrie.

Vladislav voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe danii și fixează raporturile dintre călugării români și călugării greci.

† Ἐπεὶ ὁ πανοσιώτ(α)τος ἐν ἱερομονάχοις π(ατ)ήρ τῆς αὐθεντείας μου ὁ καθηγούμενος τῆς σεβασμίας ἀγιορειτικῆς μονῆς τῆς ἐπ' ὀνόματι τιμωμένης τοῦ κ(υρίο)υ καὶ Θ(εο)ῦ καὶ σ(ωτη)ρ(ο)ς ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ καὶ ἐπικεκλημένης τοῦ Κουτλουμούση, κῦρ Χαρίτων, κόπῳ πολλῶ καὶ φόβῳ διελθὼν τοπαρχίας πολλὰς προσῆλθε τῇ αὐθεντεία μου καὶ ἠτήσατῳ πλεῖστα ἴν ἐν τῷ θεμελίῳ τοῦ αὐθ(έν)τ(ου) καὶ π(ατ)ρ(ὸς) τῆς αὐθεντείας μου τῷ ἐν τῇ δηλωθείσῃ τοῦ Κουτλουμούση μονῇ ἐποικοδομήσω καὶ ἐπαυξήσας ἀναστήσω μοναστήριον φραγμῶ τε περιτειχίσω κάστρου καὶ ὀχυρώτῳ πυργωμάτων ὑψώμασιν ἀνεγείρω τε ναὸν τράπεζαν καὶ κελλία, καὶ ἐξωνήσωμαι κτήματα καὶ προσενέγκω ζῶα εἰς ζῳάρκειαν καὶ εὐπορίαν τῶν χρειωδῶν τῶν οἰκούντων καὶ οἰκησόντων ἐν αὐτῇ ἀδελφῶν <μ>νημόσουνον ἐντεῦθεν περιποιούμενος τοῖς τε γονεῦσι τῆς αὐθεντείας μου καὶ ἐμοί νῦν τε καὶ εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον δόξαν τε τη < . . ἐν > τῇ παρούσῃ ζωῇ καὶ τὴν ἐν τῇ μελλούσῃ τῶν ἡμαρτημένων ἡμῖν ἀπολύτρωσιν λέγων ὅτι πρέπει καὶ τὴν αὐθεντείαν μου ποιῆσαι ὡσπερ δὴ καὶ ἕτεροι αὐθένται πεποιήκασιν σέρβοι καὶ βούλγαροι δηλαδὴ Ῥῶς τε καὶ Ἰβηρες, μνημόσουνόν τε καὶ τιμὴν ἑαυτοῖς περιποιησαμένοι ἐν τῷ θαυμαστῷ τῷδε καὶ ἀγίῳ ὄρει τῷ ὀφθαλμῷ ὡς εἰπεῖν ἀπάσης τῆς οἰκουμένης καὶ ἀνάπαυσιν ψυχῆς καὶ σώματος τοῖς ἐκ τοῦ γένους αὐτῶν ἀποτασσομένοις τὴν αἵτησιν αὐτοῦ θαυμαστὴν τε καὶ θεάρεστον κρίνασα ἡ αὐθεντεία μου πεποιήκεν οὕτως ἐζήτησε δὲ καὶ αὕτη αὐτῷ ὡς ἵνα μὲν καταβάλλῃ ἐξοδὸν ἐν τῷ τοιοῦτῳ ἔργῳ ἡ αὐθεντεία μου δηλαδὴ, κοπιάσῃ δὲ οὗτος καὶ μοχθήσας ἀναστήσῃ καὶ τέλειον ἀπεργάσῃται καὶ ἐσμέν οἱ δύο κατ' ἴσον κτήτορες, ἐγὼ μὲν ὡς τὴν ἐξοδὸν καταβαλὼν, ὃδ' ὡς κοπιάσας καὶ ἀναστήσας καὶ νῦν καὶ πρότερον ἐν τε κτήμασι ἀμπελῶσι, μετοχίοις, ἐντὸς τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ ἐκτός.

Προσεδέξατο τοίνυν και ὁ τοιοῦτος ὀσιώτατός μου π(ατ)ήρ τὴν τῆς αὐθεντείας μου αἴτησιν και ἀνήγειρεν ἐκ βάρων και ἀνωκοδόμησε τὸ ἐν τῇ ῥηθεισῇ σεβασμία μονῇ κάστρον, μέλλει δὲ Θ(εο)ῦ χάριτι [Θ(εο)ῦ] ἀπαρτῆσαι και τὴν ἐκκλησίαν και τράπεζαν και κελλία, ἐξωνήσασθαι τε και κτήματα εἰς ζωάρκειαν τῶν ἀδελφῶν, ἐκ τῆς εὐεργεσίας τῆς αὐθεντείας μου, μετ' ἐπιμελείας και συνδρομῆς και κόπου αὐτοῦ ἐτι τε πρόβατα μοχθηρὰ και ἕτερα ζῶα, ὡς και τὰ ἕτερα τοῦ Ἁγίου Ὁρους μοναστήρια.

Ἐπει δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ σεβασμία τοῦ Κουτλουμούση μονῇ ἐπεκράτησε συνήθεια ἀρξαμένη προ πολλῶν ἤδη τῶν χρόνων παρὰ θεσπεσίων και Θεοφόρων π(ατέ)ρων και καταντήσασα μέχρι τοῦ νῦν ἡ λεγομένη κατάστασις κοινοβιακῆ, ἦτ(οι) τοῖς πᾶσιν εἶναι ῥάσον ἐν εἷς ἄρτος, κρασίον ἐν και τ' ἄλλα πάντα κοινὰ και μὴ κεκτῆσθαι τινὰ ἴδιον τι μέχρι και δουκάτου ἐνός, ἀπῆλθον δε τινες ἐκ τῶν ἡμετέρων Οὐγκροβλάχων και ἐδέχθησαν ἐν τῷ τοιοῦτῳ μοναστηρίῳ και οὐκ ἠδυνήθησαν ὑπομεῖναι τὴν τοιοαύτην διαγωγὴν, ἀλλ' ἔφερον βαρέως. Ἦλθε δὲ ὁ τιμιώτατος και ὀσιώτατός μοι π(ατ)ήρ ὁ καθηγούμενος ἐνταῦθα, και ὡς μαθοῦσα ἡ αὐθεντεία μου τὰ περι τούτου ἠξίωσεν αὐτὸν πλεῖστα, ἵνα ἐάσῃ τὴν πολιτευομένην κοινοβιακὴν κατάστασιν ἐν τῶν μοναστηρίῳ, και ἀποκλίνῃ πρὸς τὴν τῶν ἐτέρων Ἁγιορειτικῶν μοναστηρίων διαγωγὴν ὃ δὲ οὐκ εἰσήκουσεν ἀλλ' εδυσχέρανε πλεῖστα. Διὰ τοῦτο και προσεκαλέσατο και ἠξίωσεν ἡ αὐθεντεία μου τὸν πανιερώτατον μ(ητ)ροπολίτην πάσης Οὐγγροβλαχίας ὑπέρτιμον και π(ατέ)ρα τῆς αὐθεντείας μου κῦρ Ἰάκινθον, τὸν πν(ευματ)ικὸν μου π(ατέ)ρα τὸν ἐντιμιώτατον δικαιοφύλακα τοῦ εὐαγοῦς βασιλικοῦ κλήρου και τῆς τοῦ Θ(εο)ῦ ἁγίας ἐκκλησίας κῦρ Δανιήλ τὸν Κριτόπουλον, τὸν καθηγούμενον και πν(ευματ)ικὸν τῆς αὐθεντείας μου κῦρ Δωρόθεον, και τὸν λογοθέτην κῦρ Σάβαν, και ἐτέρους, ἵν' ἀπέλθωσι και ἀξιώσωσιν αὐτὸν και πληρώσῃ τὴν τῆς αὐθεντείας μου αἴτησιν. Οἱ και ἀπελθόντες και πολλὰ βιάσαντες αὐτὸν οὐ κατέπεισαν, καίπερ και χρέους κατεπειγοντος αὐτὸν πλεῖστου ὡσει χιλίων διακοσίων οὐγγιῶν. Ἐλυπήθη δὲ ἡ αὐθεντεία μου και ἐπὶ τούτῳ ὅπως και τοιοῦτους προβαλλόμενος μέσους οὐκ ἠδυνήθη καταπεῖσαι τοῦτον. Ὁ δὲ μηδὲν εἰπὼν ἡ ποιήσας πλέον, ἀπῆλθεν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει ἐάσας τὴν αὐθεντείαν μου λυπουμένην.

Ἐν τῷ θαυμαστῷ γοῦν και περιωνύμῳ ὄρει γενόμενος τὰ τῆς ὑποθέσεώς τε καλῶς σκεψάμενος και συμβουλίας ἀνδρῶν πρακτικῶν, χρησάμενος, πείσας τε και τοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ σεβασμία μονῇ ἀσκουμένους π(ατέ)ρας και ἀδελφούς ὡς οὐ δεῖ ἐπιπλέον λυπεῖν ἐμὲ τὸν ἔφ[ορον ? και] κτήτορα τῆς αὐτῶν μονῆς ὑπέκλινε τῆς κοινοβιακῆς ὁδοῦ και ἐβადισε τὴν τῶν ἐτέρων Ἁγιορειτικῶν μονῶν.

Ἐπει οὖν Θ(εο)ῦ βοήθεια ἤρξαντο ἐκ τῶν ἡμετέρων οὐγγροβλάχων ἀπερχεσθαι ἐν τῇ τοιαύτῃ μονῇ και δὴ και ἀπῆλθον πλεῖστοι δειλιᾶσαι συνέβη τοὺς κοπιαστάς και αὐτουργοὺς τῶν τε ἀμπελώνων και μετοχιῶν και ἐτέρων κτημάτων τῆς τοιαύτης μονῆς ῥωμαίους, και γογγύσαι κατὰ τοῦ ὀσιωτάτου μοι π(ατ)ρ(ὸ)ς και καθηγούμενου αὐτῶν λέγοντας: «Ὅτι τοσοῦτους χρόνους μετὰ σου κοπιασάντας πλεῖστα, και μήτε ἄρτον καλὸν φαγόντας, μήτε οἶνον καλὸν πίνοντας μήτε ἐνδυθέντας ῥάσον καλόν, νῦν ὅτε ἐμελλες ἡμᾶς ἀναπαύσειν παραδίδως ἡμᾶς

τοῖς οὐγγροβλάχοις, ἵνα ἔχωσιν ὑποδεστέρους αὐτῶν, καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ἐξώσωσιν ἡμᾶς ἐκ τοῦ πολυμόχθου καὶ πολυχρονίου κόπου ἡμῶν, τί ἡμῖν καλὸν ἐποίησας.» Ταῦτ' ἐβῶν μετὰ δακρύων.

Μετὰ δὲ λόγους πολλοὺς κατέστη ἵνα δέξωνται ὀρκωμωτικὸν τῆς αὐθεντείας μου οἱ π(ατέ)ρες, ἀδελφοὶ καὶ εὐχέται αὐτῆς οἱ ῥωμαῖοι ἀνακτώμενον αὐτοὺς τῆς δειλίας καὶ φόβου ὃ δὴ καὶ ποιῶ ἀσμένως πάνυ καὶ μετὰ πολλῆς ὡς εἰπεῖν τῆς περιχαρείας. Καὶ ὁμνῶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλια, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σ(αυ)ρὸν καὶ εἰς τὸν μέγαν Νικόλαον καὶ εἰς τὸν σ(ωτῆ)ρα μου Χ(ριστὸ)ν δι' ὃν κατέβαλλον καὶ ἔτι καταβαλλῶ τὰ παρ' αὐτοῦ εὐεργετηθέντα μοι πράγματα εἰς δόξαν καὶ τιμὴν αὐτοῦ καὶ εἰς ἄφεςιν τῶν ἐμῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν αὐθέντων καὶ γονέων μου, ὡς οὐ μήποτε πειραθῆῃ τις τῶν οὐγγροβλάχων διασεῖσαι τὸ οἰονοῦν τινὰ τῶν κοπιαστῶν τῶν ῥωμαίων τῶν τε νῦν καὶ μετέπειτα, ἀλλ' ἔχωσι τιμὴν καὶ εὐπέθειαν παρ' αὐτῶν οἱ ῥωμαῖοι δηλαδὴ ὡςπερ δῆτα καὶ ὁ πανοσιώτατος μοι π(ατ)ήρ καὶ καθηγούμενος αὐτῶν ὁ ἱερομόναχος κῦρ Χαρίτων εἰ μὴ βουληθῆῃ ὁ πειρασόμενος οὐγγροβλάχος εἰς ὄχλησιν ἀθέτησιν καὶ ἀνατροπὴν χωρῆσαι τῆς παρουσίας παραδόσεως καὶ ἐνορκου ἀποκαταστάσεως τῆς αὐθεντείας μου, διώκεσθαι ἐκ τοῦ μοναστηρίου ὡς ἀθετητῆς τῆς πράξεως τῆς αὐθεντείας μου καὶ τῆς τῶν ἱερῶν κανόνων παραδόσεως.

Ἐσαύτως διορίζομαι ἵνα ὁπόταν ἐπέλθῃ τὸ βιοῦν ἐκμετρηῆσαι τὸν ῥηθέντα ὀσιώτατον καθηγούμενον, ὃν ἄν ἐκλεξήται οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι μοναχοὶ τῶν ἄλλων διαφέροντα ἔν τε συνέσει εὐταξία γινώσκει τε καὶ καταστάσει, ποιμένα ὄντα καὶ οὐχὶ λυκὸν τοῦτον ἀποκαταστῶσι ποιμένα καὶ καθηγούμενον τῆς τοιαύτης μονῆς κατὰ τὴν συνήθειαν τὴν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει ἐπικρατοῦσαν, εἴτα καταλαμβάνῃ ὁ τοιοῦτος ἐνταῦθα ἐν τῇ Οὐγγροβλαχίᾳ δηλαδὴ, καὶ λαμβάνῃ καὶ παρὰ τῆς αὐθεντείας μου ὡς κτήτορος προτροπὴν, ἐπανήκῃ τὲ πάλιν εἰς τὴν μονὴν καὶ συνόδου γενομένης λαμβάνῃ τὸ δεκανίκιον παρὰ τοῦ πρώτου κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, καὶ οὕτω Θεοῦ βοήθεια ποιμαίνει τε καὶ διεξάγῃ τὰ τῆς τοιαύτης μονῆς.

Ταῦτα οὕτω παρὰ τῆς αὐθεντείας μου γραφέντα καὶ ὑπογραφέντα καὶ σφραγισθέντα παρὰ τῶν ταύτης σημείων, ὡς οἰκοκυρίου καὶ κτήτορος τῆς τοιαύτης μονῆς καὶ τοῦ κάστρου ὀφειλοῦσιν ἔχειν τὸ ἰσχυρὸν τε καὶ ἀμεταποίητον, καὶ μὴ πειραθῆναι τινὰ τῶν οὐγγροβλάχων κατεξαναστῆναι τῶν ῥωμαίων λέγοντα ὡς τὰ τε κτίσματα τοῦ κάστρου ἢ τραπεζά τε καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ τὰ κελλία ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ κτήματα ἅτινα μέλλει ἐξωντήσασθαι ἡ αὐθεντεία μου, διὰ τοῦς οὐγγροβλάχους πεποίηκα ταῦτα οὐ χάριν καὶ κατεπεμβαίνουσι καὶ [καί] κατεξάρχειν ἐπιχειροῦσι ῥωμαίων ἀλλ' ἔχειν αὐτοὺς ὡςπερ δὴ καὶ τὸν <βοηθὸν καὶ κοινωνὸν τοῦ θεαρέστου ἐλπίζω ἔργου τῆς αὐθεντείας >μου> τὸν πανοσιώτατον καθηγούμενον αὐτ(ὸν) τὸν ἱερομόναχον κῦρ Χαρίτων. Ὁ δὲ γε πειρασόμενος ὡς ἔφην εἰς ἀνατροπὴν καὶ ἀθέτ(ησιν) χωρῆσαι τὰ ἐνόρκως μοι διαταχθέντα, κἂν οἶος ἄρα καὶ εἴη ἐκδιωκεται μὲν τῆς μονῆς ὡςπερ δὴ ἀπεφάνθη καὶ πρότερου, ἐπισπᾶται δὲ εἰς ἑαυτὸν καὶ τὰς τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων ἄρας, αὐτός τε καὶ οἱ τοῦτω τῆς πράξεως κοινωνήσοντες ἢ βοηθήσοντες.

Ἐσαύτως διακελεύεται ὁ πολλάκις ῥηθεὶς π(ατ)ήρ τῆς αὐθεντείας μου πανοσίωτατος καθηγούμενος ἵνα, εἰ καὶ τίς τῶν ῥωμαίων πάλιν τὰ ὅμοια πειραθεῖη διαπράξασθαι κατὰ οὐγγροβλάχου ἤτοι ἐνοχλεῖν καὶ ταραττεῖν αὐτόν, τοῖς ὁμοίοις ὑποκεῖσθαι ἐπιτιμίοις καὶ αὐτόν ὡς ὄχλοποιὸν καὶ σκανδάλων αἵτιον. Ὅφειλουσι τοιγαροῦν ἀμφοτέρωθεν τὰ μέρη ἔχειν εἰρήνην, ὁμόνοιάν τε καὶ ἀγάπην ὡς ὁ κ(ύριος) ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς διακελεύεται καὶ τὸ τῆς φύσεως κοινόν ἀπαιτεῖ μνημονεύειν τε καθ' ἐκάστην τῆς αὐθεντείας μου.

Ἀσφαλείας δὲ ἐνεκα καὶ τὸ παρὸν κτητορικὸν ἐνόρκως διατυπωθὲν γράμμα ἐπεδόθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμῖα [μονῆ] ἁγιορειτικῆ μονῆ τοῦ κ(υρίου) καὶ Θ(εο)ῦ καὶ σ(ωτῆ)ρ(ος) ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ τῇ ἐπικεκλημένῃ τοῦ Κουτλουμούση εἰς ἀσφάλειαν καὶ Θαρσποποίησιν τῶν δειλιώντων ἐν αὐτῇ ἀδ(ελ)φῶν.

Γεγονὸς κατὰ μῆνα σεπτέβ(ριον) τῆς ἡ^{ης} ἰνδ(ικτιῶνος) τοῦ x^ςω^{οῦ} ἔτους.

† Deoarece prea cuviosul între ieromonahi, părintele domniei mele, chir Hariton, catigumenul cinstitei mănăstiri de la Muntele Athos, cinstită cu numele domnului și Dumnezeului și mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, care se cheamă și Cutlumuz, după ce cu multă trudă și frică a cutreierat multe țări, a venit la domnia mea și a cerut cu stăruință, ca pe temelia pusă de domnul și tatăl domniei mele la numita mănăstire a Cutlumuzului, să mai clădesc și adăo-gînd la aceasta, să ridic o mănăstire, să înconjur cetatea cu o împrejmuire de zid și s-o întăresc cu turnuri, să clădesc o biserică, o trapezărie și niște chilii, să cumpăr moșii și să dăruiesc vite pentru traiul și ușurarea nevoilor fraților care locuiesc și vor locui într-însa, făcînd astfel pomană părinților domniei mele și mie, acum și în vremea ce va urma precum și slavă. . . ¹ pentru viața de acum, iar pentru ceea ce va să fie, iertarea păcatelor noastre, spunînd că se cuvine ca și domnia mea să facă, cum au făcut și alți domni, anume sîrbii, bulgarii, rușii și ivireni, făcîndu-mi mie pomană și cinstire acestui minunat și sfînt munte, ca să zic așa, ochiul întregii lumi și odihnă sufletească și trupului celor ce se trag din neamul lor. Deci judecînd domnia mea că cererea lui este minunată și plăcută lui Dumnezeu, am făcut așa și i-am cerut ca și domnia mea, adică să plătească cheltuiala pentru această lucrare iar el să se trudească și ostenindu-se să clădească și să dreagă pînă la capăt. Și sîntem amîndoi deopotrivă ctitori, eu pe de o parte, ca cel care a plătit cheltuiala, iar el pe de alta, ca cel ce s-a trudit și a clădit și acum și mai înainte pentru moșiile, viile și metoașele în cuprinsul Sfîntului Munte și în afară.

¹ Lacună în text.

Deci acest prea cuvios părinte al meu a primit cererea domniei mele și a ridicat din temelii și a clădit cetatea zisei cinstitei mănăstiri și urmează, cu ajutorul lui Dumnezeu, să sfișească și biserica și trapezăria și chiliile, să cumpere și moșii pentru traiul fraților, din darurile domniei mele, cu sirguinta, sprijinul și truda sa, precum și oi, măgari și alte.dobitoace, după cum au și celelalte mănăstiri de la Sfântul Munte.

Iar deoarece în această cinstită mănăstire a Cutlumzului a stărui un obicei, care s-a început de mulți ani de către dumnezeieștii părinți purtători de Dumnezeu și care a rămas pînă acum, așa numita întocmire chinovnicească, adică să aibă fiecare o singură rasă, o singură pîne, un singur vin, iar toate celelalte să le aibă îndeobște și să nu capate vreunul ceva deosebit, chiar în prețul unui ducat, au venit unii dintre românii noștri și au fost primiți în această mănăstire, și nu au putut să se supună acestui fel de viață, ci îl răbdau cu greu. Și a venit aici preacinstitul și precuviosul meu părinte catigumenul și cum am aflat domnia mea de aceasta, m-am rugat tare de dînsul, ca să părăsească întocmirea chinovnicească ce se urmează la mănăstire și să se îndrepte după traiul celorlalte mănăstiri de la Sfântul Munte. Dar el nu a ascultat, ci s-a supărat foarte tare. De aceea domnia mea a poftit și rugat pe preasfințitul mitropolit a toată Ungrovlahia, preacinstitul și părinte al domniei mele, chir Iachint, pe părintele meu duhovnicesc cinstitul dicheofilax al cuviosului cler împărătesc și al sfintei biserici a lui Dumnezeu, chir Daniil Critopulos pe catigumenul și duhovnic al domniei mele, chir Dorotei, și pe chir Sava logofăt și pe alții, ca să se ducă să-l roage să îplinească cererea domniei mele. Iar ei, după ce s-au dus la el și s-au nevoit tare, nu l-au înduplecat, cu toate că îl strîmtoara o datorie foarte mare de vreo mie două sute de uncii. Și s-a întristat domnia mea și pentru aceasta că, folosind asemenea mijloace, nu l-am putut îndupleca. Iar el, nespunînd și nefăcînd nimic mai mult, s-a dus la Sfântul Munte, lăsînd pe domnia mea mîhnită.

Așadar, cînd a ajuns la minunatul și vestitul munte, după ce s-a gîndit bine la treaba aceasta și a primit și sfaturile unor bărbați pricepuți, a ascultat pe părinții și frații care duc viață de călugări în această cinstită mănăstire, care <au zis> că nu trebuia să mă mîhnească mai mult pe mine, sprijinitorul și ctitorul mănăstirii lor și s-au îndepărtat de la {calea chinovnicească } au apucat calea celorlalte mănăstiri de la Sfântul Munte.

Deci, deoarece, cu ajutorul lui Dumnezeu, au început să se ducă dintre românii noștri la această sfîntă mănăstire, ba chiar s-au dus foarte mulți, s-a întîmplat că s-au speriat grecii care munceau și lucrau la viile, la metoașele și la celelalte moșii ale acestei mănăstiri și murmurau împotriva precuviosului meu părinte și catigumenul lor, zicînd: « Pe noi, care atîția ani mult ne-am trudit cu tine, pe noi care nici nu am mîncat o pîne bună, nici un vin bun nu am băut, și nici nu am îmbrăcat o rasă bună, acum, cînd trebuia să ne odihnești, ne dai în mîinile românilor, ca să ne aibă supuși ai lor, iar după moartea ta,

ne vor goni din truda noastră, care ne-a costat multe suferințe și ani mulți, deci nouă ce bine ne-ai făcut?» Aceasta strigau ei cu lacrimi.

Iar după multe vorbe, s-a hotărît ca părinții, frații și rugătorii domniei mele, grecii, să primească un jurământ scris de la domnia mea, care să-i scape de teamă și de frică, ceea ce și fac în chip prea plăcut și, ca să spun așa, cu multă bucurie. Și jur pe sfintele evanghelii ale lui Dumnezeu, pe cinstita și de viață făcătoare cruce și pe marele Nicolae și pe mîntuitorul meu Hristos, pentru care am împărțit și încă împart binefacerile lui date mie, pentru slava și cinstea lui și pentru iertarea păcatelor mele și ale domnilor și ale părinților mei, că niciodată nu va încerca cineva dintre români să turbure pe vreunul dintre grecii cei truditori, cei de acum și <cei> din viitor, ci grecii vor avea cinste și ascultare de la ei, ca și precuviosul meu părinte și egumenul lor, ieromonahul chir Hariton. Dacă un român nu s-ar supune și s-ar apuca să turbure, să calce și să răstoarne datina de față și așezămîntul întemeiat pe jurământul domniei mele să fie izgonit din mănăstire ca un călcător al așezămîntului domniei mele și al datinei sfintelor canoane.

De asemenea, hotărâsc ca atunci cînd zisul precuvios catigumen va fi ajuns la capătul vieții, cel pe care-l va alege el și ceilalți călugări, ca pe unul ce se deosebește de ceilalți prin înțelegere, cumînțenie, judecată și firea lui, fiind păstor, iar nu lup, pe acela să-l așeze păstor și catigumen al acestei mănăstiri, potrivit obiceiului ce se urmează la Sfîntul Munte. După aceea, să vină acela aici, anume în Ungrovlahia și să ia întărire și de la domnia mea ca ctitor și să se întoarcă înapoi la mănăstire și, făcîndu-se sobor, să ia cîrja de la protul <Sfîntului Munte>, după datina ce urmează și astfel cu ajutorul lui Dumnezeu să păstorească și să cîrmuiască trebile acestei mănăstiri.

Aceste astfel scrise și iscălite de domnia mea și pecetluite cu semnul meu, ca stăpîn și ctitor al acestei mănăstiri și al cetății, urmează să aibă tărie și neschimbare. Și să nu încerce cineva dintre români să se scoale împotriva grecilor, spunînd că clădirile cetății, trapezăria, biserica, chiliile, precum și moșiile pe care urmează să le cumpere domnia mea, le-am făcut pentru români, pentru care lucru ei să calce și să caute a cîrmui pe greci, ci ei trebuie să privească pe precuviosul catigumen, pe însuși ieromonahul chir Hariton ca ajutorul și părtașul la fapta domniei mele, pe care o nădăjduiesc plăcută lui Dumnezeu. Iar cel ce va căuta, cum am spus, să se apuce să răstoarne și să calce cele orînduite de către mine, cu jurământ, oricine ar fi el, să fie alungat din mănăstire, precum s-a hotărît mai înainte și să atragă asupra sa și blestemele sfînților din veci, ei și cu cei ce vor fi părtași cu el la fapta lui sau îl vor ajuta.

De asemenea, poruncește cel adesea amintit, părintele domniei mele, precuviosul catigumen, ca oricare dintre greci ar încerca să facă același lucru împotriva unui român sau să-l turbure și să-l sperie, să fie și el supus aclo-rași pedepse, ca un ațîțător la zarvă și pricinuitor de turburări. Trebuie dar ca

amîndouă părțile să aibă pace, înțelegere și dragoste una față de cealaltă, precum poruncește domnul în evanghelie ucenicilor săi și precum cere viața obștească a firii și să pomenească în fiecare zi pe domnia mea.

Iar pentru asigurare, s-a dat scrisoarea ctitoricească întărită de față cu jurămint cinstitei mănăstiri de la Muntele Athos, a domnului și Dumnezeului și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care se mai numește a Cutlumuzului, pentru siguranța și îmbărbătarea fraților speriați dintr-însa.

Făcută în luna septembrie a indictionului al 8-lea al anului 6878 <1369>.

După P. Lemerle, *Actes de Kutlumus*, Paris, 1945, p. 103—105. Textul grecesc la Muntele Athos, m-rea Cutlumuz, fără pecete. Editorul observă că actul nefiind pecetluit, el nu este decît o ciornă propusă spre aprobare domnului Țării Românești. EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 16—19.

B

<1447 septembrie 1 — 1448 august 31> 69<5>6.

Vladislav al II-lea voievod dăruiește m-rii Meteore capul «făcător de minuni» al sfîntului Haralambie și un deget de la mîna dreaptă a lui Ioan Botezătorul.

Χρυσόβουλλον Ἰωάννου Βλαδισλάβου βοεβόδα, αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγροβλαχίας, ἀφιερῶντος μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ μεγάλου βορνίκου κυρίου Δραγομάρη τῆ ἐν Μετεώροις ἱερᾷ μονῆ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὀλόκληρον τὴν χαριτόβρυτον καὶ θαυματουργὸν κάραν τοῦ ἁγίου χαραλάμπους μεθ' ἐνὸς δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ τιμίου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου; ἐν ἔτει $\times S \tilde{\lambda} s^1$.

Hrisovul lui Ioan Vladislav voievod, domn și ighemon a toată Ungrovlahia, dăruind împreună cu nepotul său, jupan Dragomir mare vornic, sfintei mănăstiri de la Meteore a sfîntului Ștefan, craniul întreg izvoritor de har și făcător de minuni al sfîntului Haralambie, împreună și cu un deget de la mîna dreaptă a cinstitului și botezătorului Ioan, înainte mergătorul: în anul 6906¹.

Academia Republicii Socialiste România, DXCV/2.

Rezumat grec. din fondul Aristarhi.

EDIȚII. Grec și trad. *Hurmuzaki*, XIV, 1, 41, sub: după 1482. Trad. Nicolaescu, *Vladislav Voevod*, 4, sub; după 1482; *D.I.R.*, B., 116.

¹ Greșit, în loc de $\times S \tilde{\lambda} s^1$ 6956.

C

1491 (7000) octombrie 1, București.

Radu cel Mare voievod întărește lui Stan paharnic satul Odobeni.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Radul voevod și domn a toată Țara Românească, feciorul marelui și preabunului Vladul voevod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele boiariului domniei mele lui Stan peharnic și cu feciorii lui, ciți Dumnezeu îi va dărui, ca să-i fie lui moște satul Odobénii du preste tot hotarul, din apă și din păduré și din cîmp și du preste toate hotarăle, dupretutindenea și cu venitul, însă siliștea satului. Însă hotarăle să să știe: însă hotarul de sus pînă în hotarul Mierăii și iarăși în sus, pă hotarul Ojăștilor, de acolo pă hotarul Cîndeștilor în jos ¹ și de acolo pînă în hotarul Plășcoii. Pântru că iaste a lui bătrînă și dreaptă moșie de la bătrînii domni.

Pentru aceasta și domnia mea m-am milostivit și i-am dat ca să-i fie lui moșie ohabnică și feciorilor lor și nepoților și strănepoților și de nimenea să nu să clătească, după zisa domniei mele.

Iată și mărturii am pus domnia mea pe: jupan Cîrstian vel dvornic i jupan Pîrvul biv vel dvornic i jupan Staico vel logofet i jupan Pătru vel vistiiar și Izvoran vel spatari și Danciul vel stolnic și Radul vel comis și Dragomir peharnic i jupan Radul vel postelnic.

Și am scris eu, Vladul Grama, în cetatea Bucureștii, luna octomvrie 1 dni, de la Adam pînă acum leat 7000.

Acest izvod s-au tălmăcit după uric sîrbesc de Costandin dascal slovenesc la Școala Domnească cea slovenească la sveti Gheorghie Vechiu, u București.

Az Costandin dascal slovenesc izpisah 1786.

<Pe verso cu litere latine din sec. XIX>: Odoba.

Academia Republicii Socialiste România, MDLXXXV/1.

Traducere.

Data nu corespunde cu domnia lui Radu cel Mare. Divanul nu corespunde cu nici un alt divan.

D

1500 (7008) iulie 17, Tîrgoviște.

Vlad voievod întărește lui Toader și altora ocină în Răspopi.

† Милостию Божию Іу Владу воивода и господинь въсое земле шт Уггровлахицкое, сынъ великаго и прѣдобра<го> Владу воивода. Дават господства ми сѣю повеленію господства ми савзи господства ми, Тодер и Елѣкѣа и Станчуа

¹ Cuvintele « în jos » sînt scrise între rînduri.

съ синови, елице Богъ даст, ѡкоже да имъ ест шчинѣ шт Ръспипи. Покъши Тодер и Блѣкъѡ и Станчѡѡ шт дел ѡлев, дел Нартев; покъши Тодер и със братѣм си више-писани, Блѣкъѡ и Станчѡѡ, за хѣтл аспри, ѡкоже да ест шчинѣ въ шчавѣѡ.

И пак покъши Тодер и Блѣкъѡ и Станчѡѡ шчинѣ ѡ Ръспопи шт шчина Рас-попѣска половина, шт дел ѡлев и Нартев за хѣтл аспри.

Покъши Тодер и със братѣм си више писани Блѣкъѡ и Станчѡѡ, ѡкоже да им ест шчинѣ въ шчавѣѡ, ним и синово<м> имъ и вноком, и прѣвѣвночитом <ним и ни> шт когождо непотѣкновенно, поризмѣ господства ми,

Геже и свѣдѣтелю поставѣемъ господства ми: жъпан Кръстѣан вквѣше велики дворник, жъпан Станко велики лопофет и жъпан Пѣдѡре вистѣар и Данчѡѡ комис и Строе спатар, Изворанѡ столник, Радѡѡ и Драгомѡр страторници.

Пис аз, граматик Радѡѡ. мѣсеца Юлин зѣ днь въ град Тръговище, въ лѣт хѣт.

† Іѡ Радѡѡ влѣвѡѡѡ, милостѣѡ Божѣѡ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara din Ungrovlahia, fiul marelui și preabunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Toader și Vilcul și Stanciul cu fiii, cîți le va da Dumnezeu, ca să le fie ocina din Răspipi. A cumpărat Toader și Vilcul și Stanciul din partea lui Ulea, partea lui Narte; a cumpărat Toader și cu frații săi mai sus scriși, Vilcul și Stanciul, pentru 1330 aspri, ca să le fie ocină de ohabă. Și iarăși a cumpărat Toader și Vilcul și Stanciul ocină la Răspopi din ocina Răspopească jumătate, din partea lui Ulea și a lui Narte, pentru 1540 aspri.

A cumpărat Toader și cu frații săi mai sus-scriși, Vilcul și Stanciul, ca să le fie ocină de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților <lor și> de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Iată și martori punem domnia mea: jupan Cirstiian fost mare vornic și jupan Staico mare logofăt și jupan Pădure vistier și Danciul comis și Stroe spătar, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Am scris eu, Radul gramatic, luna iulie 17 zile, în cetatea Tîrgoviște, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XX/173.

Orig. slav, perg. (27×23) pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1847.

Data nu corespunde cu domnia lui Vlad voievod, din titulatură. În monogramă: «Radul voievod». Divanul corespunde cu al lui Vlad Călugărul, dar Pădure vistier nu apare în acest divan. Ortografia și formulele neobișnuite. Actul este îndoelnic. EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 280–281.

DOCUMENTE FALSE

I

1383 (6981) ianuarie 7.

Radu Negru voievod întărește bisericii Sf. Paraschiva din Rășinari moșia din jurul ei.

Hram svéta țărcva preapodobna Parascheva, pentru moșiile bisericii, cele date bisericii de marele herțeg, domnu Radu vodă Negru: în cîmpu de jos, din calia Coșteului, în sus pînă în Srâmtu, jumătate despre pădurea bisericii, jumătate popilor, alta, din jos de calia Coșteului, alta peste rîu, din gura văii cu piatră rătundă, precum merge vărșătura pin rîu, pe lîngă merii popa Oprea Pătrățu, pe lîngă stupină, prin calia Coșteului. [Dară cea din jos de calia Coșteului e dată de Mircea vodă Basarab].

Leat 6891 <1383> measeța ghenarie 7, za pominanié dușa ih.

După N. Iorga, *Studii și documente*, XII, p. 231.

Copie rom., pe dosul hrisovului lui Matias Corvin din 1488, dat bisericii din Rășinari (fals). Fals evident (pomenirea lui Radu Negru).

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 275.

II

1386 septembrie 23 — 1418 ianuarie 31 >.

Mențiunea unui act de la Mircea cel Bătrîn voievod păstrat la m-rea Brîncoveni de peste Olt.

Tiutiulușul de pă un hrisov al Mircii voievod cel Bătrîn, ctitorul sfîntei mănăstiri Coziei și a Codmenii, ce s-au scos după un hrisov al mănăstirii Brîncovenii de peste Olt, de dumnealui Radul Bălăceanul, sin Costandin Bălăceanul biv vel stolnic, la leat 1776, noembrie 10.

Eu cel întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și bun creștinul și iubitorul de Hristos, Io Mircea marele voevod și domnu, cu mila lui Dumnezeu și cu dumnezeiască dăruire, oblăduitor și domnu și stăpînitor a tot pămîntul Ungrovlahiei și peste munții plaiurilor și încă și pînă la Țara Tătărăscă și Almașului și Făgărașului herțeg și domnu Banatului despre apus și stăpînitor de amîndoao părțile Dunării, pînă la Marea cea Mare și al cetății Dîrstorului stăpînitor și pînă în hotarale Odriului și tuturor Săcuilor șpan.

6850 <1342—1343>.

Și s-au scris de Sofronie arhimandrit, la leat 1781 ghenarie 18.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209, f. 6.

Copie.

Desigur un fals din cauza pomenirii Adrianopolului (Udriu) și a secuilor între stăpînirile lui Mircea. Data nu corespunde cu domnia lui Mircea.

Datat din domnia lui Mircea cel Bătrîn.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 275—276.

III

1452 (6960) aprilie 23, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește lui Stanciu Mailat și filor lui Oprea și Dragomir a treia parte din satul Dejanî și munții Preseaca, Izvoru și Zîrna.

Eu în domn credincios, bun creștin și de Hristos iubitoriu, Ion Vlad voievoda și din mila lui Dumnezeu, domn și stăpînitorul a toată Valahia cu Dachia Ardealului, a părților de către munte, anume de la Almaș, Făgăraș. Am găsit cu cele din bună voce și din curată și luminată inimă, fără de toată sila, pă boieru Stanciu Mailat de Dejanul, cu a treia parte hotarul Dejanului, finață și sămănătură de obște parte moșie, milostiv am dăruit eu la tot neamul lui acest dar al meu să-l aibă în veci, adecă și munții aceștia să fie ai lui, Preseaca, Zîrna și cu rîurile și izvoarele care curg din munții aceștia trei și cu toate ce să arată aicea pomenite să dăruiesc boierului meu Stanciu Mailat de Dejanu, fraților lui, Oprea și Dragomir și nepoților lui, cu toată familia lor, oricine să aibă dintr-înșii moșia aceasta fără sminteală, cu tot venitul ei, totdeauna.

Pentru aceea și supușii moșiilor mele celor domnești, pre dînșii din stăpînirea lor nice într-un chip să nu-i zmintească și de la boi, caii, oile, rîmători și stupii lor, nice dijmă, nice dajde, care o au alții de la dînșii să nu se ia poemnitelor părți a moșiilor mele, aceasta din lăuntru dăruite să fie slobode de toate dările domnești.

Pentru care, fiește care boieriu, judecătoriu, dijmașu sau provizorii mei, oricine va fi, dacă acest dar nu va respectă lui, tare să se pedepsească aicea în lumea aceasta trupește și la Dumnezeu sufletește.

Și deci și după moartea mea, să fie orice fiu al meu, ori cine va fi din familia mea, pre carele Dumnezeu stăpînitoriu domniei mele, îl va alege pe acestea locuri, îndatorat să fie această carte de dar a o întări și cinsti și de mare preț a-l ținea, ca Dumnezeu și pe ei să-i învrednicească și cu puterea lui să-i întărească. Și cine acest dar de către pomenitul domnesc boier Stanciu Mailat de Dejan va sfărâma și va strica, să fie oricine va fi, să fie pedepsit de Dumnezeu în lumea aceasta trupește și în cealaltă duhovnicește și unul ca acela să aibă parte asemenea Iuda, Arie și cu acei ovrei cari împotriva lui Hristos Dumnezeu și mîntuitorului nostru au mărturisit, sîngele lui să fie pe ei și pe copiii lor, după cum unul ca acela din creștinătate lepădat este și va fi în veci lepădat va rămînea de cei 318 părinți sfinți ai sinodului de la Nichia și de toți sfinții lui Dumnezeu, de la început pînă în ziua de astăzi slujitori au fost și sînt.

Și știut să fie moșia locului numitului Stanciu Mailat de Dejani și a fraților și fiilor lui, Oprea, Dragomir, nepoților lui, este în satul Dejani de către răsărit, ulița cea mică toată cu moară și iazul morii, cu grădinile toate de 300 de cară de fin și în jos de la fîntinele și în sus, toată partea aceea și peste vale pînă la pîriul hotarului Recea, 100 gălete și de semănătură latu din vale pînă în pîriul hotarului acela și lungu, din sus, din fînațuri, de către amiazăzi, tot în jos pînă iară în hotaru lui Telichi, Recea, ce să numește La Groape, tot știut este numai al lui Stanciu Mailat Dejani și cu fiii lui.

Muntele întîiu este Preseaca; în sus de pădure se începe de către răsărit din rîul Dejeanul, pre pîriul Cuciului, preste plaiu și spre Pîriul Calului, pînă în rîul Brezenilor, și lat, de către răsărit, din acel pîriu al Cuciului, cel din jos, pînă în pîriul Hermeneselor și drept în sus, pre amîndouă părțile, trece preste plaiul din sus, sub Scărișoara, la sdeabul cel mare, pre pîriul acela al sdeabului, drept iară pînă în valea Brezei, adecă de o parte se hotărăște cu Hermenesele, de cealaltă cu Scărișoara, dincolo de Runcul, care acest munte de către răsărit are pădurea lui multă, fag și brad iar mult.

Muntele al doilea, al Izvorului, este sus la vîrf și se începe capul din jos, despre amiază-noapte se ascute în sdeabul cel înalt și se începe spre amiază-zi spre vecinul, Scărișoara; hotar despre apus cu muntele Padina, de aci se lasă plaiul Vrtejelor și apucă în dreapta, pre unde este hăitașul, care e pre deasupra Padinei și merge drept deasupra jnepfenilor, la un sdeab mare curmat, preste pîriul acela și merge drept la Zîrna, și pe dreapta către prăpastie, merge pînă în surpătura, unde se ascute valea Izvorului în regegiune și trece preste văile și colțurile celea mari de către Larga; despre amiază-zi merge drept în sdeabul cel mare ce se numește Piatra Izvorului și trece preste plai pînă în vîrf; despre răsărit către amiază-noapte merge tot pînă la zarea vîrfului, pînă unde se a

scunde sdeabul cel înalt, precum înainte s-a zis, la care tot ținutul acela gol care spre apus, este Izvorul.

Muntele al treilea, Zîrna, mai sus, drept preste vîrf, la amiază-zi munte mare, vale mare, cu mare ținut pre amîndouă părțile, vecin despre miază-noapte Ludîșorul, pînă la sdeabul cel lapoșit, vecini despre amiază-zi, colțul strîmtoarei, în valea Domneștilor, cît merge pîriul Netotului, pînă deasupra golului vecin, despre asfințit hotărăște cu piscul Leotei, pînă în vîrful Muchiu.

La donația aceasta o adeverează ocolu, hotaru moșiei boierului meu Stanciu Mailat Dejani și cu următoarele măturii, față fiind: eu Mani Udriște, de 80 de ani, eu Don Todor Stănescul, 87 ani, Eu Pahulea Stan vistiarul, 89 ani, eu Neagoe Stan stolnicul 86 ani, eu Luca Marnicul, 97 ani, eu Ion Manea comeșul, 101 ani, eu Ivan Bucur spătarul, 110 ani, eu Don Luca Supil, 88 ani, eu Stanciul Vlad vornicu, 79 ani, eu Mihai Don secretar, 100 ani, eu Dumitru Bucur spătar, 89 ani, eu Stoian Negreș stolnic, 99 ani, eu Cosan Sahalod vornic, 103 ani, eu Oprea Oprischi vistierul, 109 ani.

Ioan Vlad voievod, Pahulea Stupici vistierul.

S-au scris în Tîrgoviște, la sfîntul Gheorghe, la anul facerii 6960 <1452>.

După I. Pușcariu, *Fragmente istorice*, IV, p. 59—62, sub 1452. Trad. rom.

Falsul este evident. La 1452 nu domnea un Vlad, ci Vladislav. Documentul conține elemente din viața nouă a ținutului Făgărașului: «hotarul lui Telechi» (familia Telechi nu era așezată în Transilvania în sec. XV), «Dachia Ardealului» din titlul domnului muntean, exagerată descriere amănunțită a hotarelor munților, care nu se obișnuia pe atunci, și mai ales indicarea vârstei boierilor din sfat, sînt elemente doveditoare ale falsului.

EDIȚII. Trad. Cipariu, *Archivu*, 423—424; *D.I.R., B.*, 277—279.

IV

1477 (6986) noiembrie, Tîrgoviște.

Vlad Țepeș voievod întărește lui Teodor și Ioan Balș o moșie pe malul Oltului.

Întru Hristose Dumnedzeu, precredinciosul și pre supusul și de Hristose iubitoru și pre puternicu Ion Vlad voevodu și domn, fiul marelui voevodu, Vladu, cu mila lui Dumnedzeu și cu dumnedzeiasca putere, stăpînind și domnind tota țara Ungro-Vlahie, încă și alle părților de peste munți Amlasu și al Fagarasului duce. Am binevoit și cu a mea buna voința, din curata și luminata inima a domniei mele și dat-am acest de față pre cinstit și pre frumosu și pre respectatu hrisovu al domniei mele. Ca, iată, viind înainte noastra knezii Teodor și Ioan Balșu în țara noastră, de piste Dunărea din pamuntul serbescu și vadzand ca ei a fost așadzați acolo și avînd obleduire piste mai multe țări, dorind acesti

knezi a dobandi pamant în țara noastră, noi am miluit aciasta stăpînire, dupe cum ne arate acest knezi, pe lîngă Oltu și întărim ca ocina ce ai dobîndit cu banii de la însăși ei, se strîngă oameni pașnici și să facă tîrgu ca să fie puse numile loru ca de cinste și fiind oameni cinstiți și buni în pamentul nostru și fiindcă ne este scrise despre acești knezi și pre înalta carte a marelui îperat Friderik III, imparat sfîntului și puternicului Imperiul Roman și de catre marele doge de Venetie. Deci domnia mea prin aceasta carte a domniei mele întărim acestoru knezi cumparare pămîntului ce-l ceru. Și domnie mea întarim acestoru knezi și ramaind driapte ocine a loru, dăruim și domnie mea de la noi, din locul domnescu, o bucate de locu, pe care o voru hotarnici, să fie driapte moșie.

Mai punem blestem domnie mea, ca pe ori<cine> il va alege Dumnedzeu de a fi domn Țării Romanești, fie din rodul domniei mele, fie chiar din pacatele nostre unui altu niam, acela se socotiască și se reînnoiască și se interească aceasta porunca cea a domnie mele, pentruca astu feliu și Dumnedzeu să-lu socotească și să-lu întariasca și să-l pastradzi în domnie lui; iar de nu voru socoti și nu va reînnoi și nu va întări, ce va lovi și va respipi aceasta porunca a domniei mele, atunce și Dumnedzeu să-l piardă și se-l ucide cu trupul seu și în vecul viitoru cu sufletul, și se aibe tot o parte cu Iuda și cu Arie și cei evrei ce strigau în contra lui Hristos Dumnedzeiul și mantuitorul al nostru, singele lui asupra loru și asupra copiiloru, ca ce și este și va fi în veci, amin.

Martori: jupanul Draghici Udrițu, jupanul Negoe Borcev, jupanul Dreghici Stankof, jupanul Pârful dvornik, jupanul Stancu logofet, Danciul comise, Albu stolnik, jupanul Ventilă Florescu, Gramatogu stolnik, Dimitri paharnik.

Pentru voința noastră și întăritură, am ordonat credinciosului nostru pisaru Ceukuț a scrie aceasta carte și a pune pecete noastră.

Date în Tîrgoviște în luna noemvrii, în anul 6986 <1477>.

Arh. St. Buc., Fișele I. Tanoviceanu.

Traducere.

Fals după dată și divan, care nu corespunde cu domnul nici cu data.

E un falsificat modern de la sfîrșitul sec. XIX, pentru a arăta vechimea și noblețea familiei Balș.

EDIȚII. Trad. Ghibănescu, *Codrescu*, II (1934), 161–162; *D.I.R.*, B., 279–280.

**LISTA DOCUMENTELOR
CU DATE RECTIFICATE**

LISTA DOCUMENTELOR CU DATE RECTIFICATE

EDIȚII ANTERIOARE

- 1247 iunie 5 (Cipariu, *Arhivă*, p. 332—337)
 1251 (Hurmuzaki, I, 1, p. 249—253)
 <cca. 1342> (Enăceanu, *M-reă Apele*, p. 626—627;
 Venelin, p. 5—6)
 <1364—1373> (Ștefulescu, *Tismana*, p. 46—49)
 <cca. 1369—1376> (Panaitescu, p. 35—38; *Sacerdo-*
teanu-Bogdan, pl. 1)
 1372 (Hurmuzaki, I, 2, p. 198—200; Katona, X,
 p. 540—543; Pușcariu, *Fragmente*, p. 32—35)
 1372 iulie (Panaitescu, p. 33—35)
 1372 iulie 15 (Zimmermann, II, p. 386—387)
 1379 martie (Hașdeu, *Negru Vodă*, facs. 1)
 <cca. 1382> (Enăceanu, *M-reă Apele*, p. 629—630;
 Venelin, p. 9—12)
 <1386—1418> (Giurescu, *Org. fin.*, p. 57)
 cca. 1386—1418 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 324—326)
 1386—1418 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 327—328)
 cca. 1386—1418 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 328—330)
 cca. 1386—1418 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 334—336)
 cca. 1386—1418 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 337—341)
 <1386—1418> (Panaitescu, p. 112—113)
 <1386—1418> (Panaitescu, p. 113)
 1386 aprilie 27 (Nicolaescu, *Hris. Cozia*, p. 7—9)
 <1386 septembrie 23—1406> (D.I.R., B., p. 33—34)
 <1386—1392> octombrie (Panaitescu, p. 63—65)
 1387 (Cipariu, *Arhivă*, p. 77—78)
 cca. 1387 (Venelin, p. 26—27)
 1388 mai 20 (D.I.R., B., p. 43; Panaitescu, p. 45—47;
 Tocilescu, *Doc. ist.*, II, p. 28—29)
 1392 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 305—309; Nicolăescu-
 Ploșgor, *Mon. j. Dolj*, p. 12—15; Panaitescu,
 p. 59—63)
 1392 (Pușcariu, *Fragmente*, p. 38—41)
 cca. 1392—1394 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 314—317)
 <1392—1408> (Panaitescu, p. 74—78)

EDIȚIA NOASTRĂ

- v. 1247 iunie 2, doc. 1.
 v. 1247 iunie 2, doc. 1.
 v. <1374>, doc. 6.
 v. <1374>, doc. 6.
 v. <1374>, doc. 6.
 v. 1372 iulie 16, doc. 5.
 v. 1372 iulie 16, doc. 5.
 v. 1372 iulie 16, doc. 5.
 v. 1419 martie 18, doc. 45.
 v. <1391 septembrie 1—1392 august
 31>, doc. 14.
 v. <1404—1418 ianuarie>, doc. 29.
 v. <1400—1403>, doc. 21.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 27.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 26.
 v. <1400—1418>, doc. 22.
 v. <cca. 1392>, doc. 16.
 v. <1390—1406>, doc. 13.
 v. <1404—1418 ianuarie>, doc. 29.
 v. <cca. 1400>, doc. 20.
 v. <1390—1406>, doc. 13.
 v. <1389—1400> octombrie, doc. 11.
 v. <1404—1406>, doc. 28.
 v. <1407>, doc. 33.
 v. <1402—1403>, doc. 25.
 v. <1391 septembrie 1—1392 august
 31>, doc. 14.
 v. 1391 decembrie 27, doc. 15.
 v. <1404—1406>, doc. 28.
 v. <cca. 1392>, doc. 16.

- 1392 decembrie 27 (Transilvania, 1872 p. 151—152)
 <1399 mai 11> (D.I.R., B., p. 46—48)
 1399 mai 11 (Haşdeu, Arh. Ist., I—1, p. 97—98;
 Venelin, p. 18—19)
 14 ... (Arion, Mircea, p. 20—21)
- <1400—1408> (Panaitescu, p. 78—80)
 <1402—1408> (Panaitescu, p. 81—83; Sacerdoţeanu-
 Bogdan, pl. 5)
 <1406> (D.I.R., B., p. 50—51)
 după 1406 decembrie 26 (Ştefulescu, Doc. sl.-rom.,
 p. 13—14)
 1407 (Miletić-Agura, p. 329)
 <1407—1418> (D.I.R., B., p. 52—53)
 <1407> ianuarie (8 D.I.R., B., p. 53—55)
 1407 noiembrie 23 (Arion, Mircea, p. 26)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 87—90)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 91—93)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 93—95)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 95—96)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 97—98)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 98—101)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 101—104)
 <1408—1418> (Sacerdoţeanu-Bogdan, pl. 10)
 <1408—1418> (Sacerdoţeanu-Bogdan, pl. 11)
 <1408—1417> decembrie 27 (D.I.R., B., p. 276—277)
 <1409—1413> (D.I.R., B., p. 63—64)
 <1409—1413> octombrie (D.I.R., B., p. 318)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 55—56)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 56—57)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 57—58)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 58)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 58—59)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 59—60)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 60—62)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 62—63)
 1412 (Νέος Ἑλληνοµνηµων, IV (1907), p. 380—381)
 1413 noiembrie 21 (D.I.R., B., p. 66—67)
 <1414> (D.I.R., B., p. 67—68)
 cca. 1414—1415 (Nicolăescu, Snagov, p. 109—111)
 <1414> noiembrie 21 (Nandriş, Athos, p. 244—245)
 1415 iunie 1 (Arion, Mircea, p. 35—36)
 1417 (Puşcariu, Fragmente, p. 45—47)
 1418 (Panaitescu, p. 119)
 1419 mai 18 (Sacerdoţeanu-Bogdan, pl. 15)
 <1419 iulie> (Nicolăescu-Plopşor, Mon. j. Dolj, p. 22;
 Panaitescu, p. 119—121)
 1419 septembrie 28 (Panaitescu, p. 121—122)
 <1420—1424> (Bogdan, Relaţiile, I₂, p. 28—29; Nico-
 lăescu-Plopşor, Mon. j. Dolj, p. 25—26; Panai-
 tescu, p. 131—132)
- 1420—1431 (Ştefulescu, Tg. Jiu, p. 333—335)
- 1420 septembrie 29 (Sacerdoţeanu-Bogdan, pl. 16)
 1422 (Bogdan, Relaţiile, I₂, p. 19—21)
 1424 (Bogdan, Relaţiile I, p. 18 şi Relaţiile I₂,
 p. 27—28)
- <1424 noiembrie> (D.I.R., B., p. 80)
- <1425> (Panaitescu, p. 143—144)
 <1425> decembrie 1 (Panaitescu, p. 146—147)
- v. 1391 decembrie 27, doc. 15.
 v. <cca. 1392>, doc. 16.
- v. 1409 mai 11, doc. 35.
 v. <1391 septembrie 1—1392 august
 31>, doc. 14.
 v. <1400—1403>, doc. 21.
- v. <1404—1406>, doc. 28.
 v. <1404—1406>, doc. 28.
- v. <1407>, doc. 30.
 v. 1406 noiembrie 23, doc. 32.
 v. <1404—1418 ianuarie>, doc. 29.
 v. 1392 ianuarie 8, doc. 17.
 v. 1406 noiembrie 23, doc. 32.
 v. <1400—1418>, doc. 22.
 v. <1407—1418>, doc. 34.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 26.
 v. <cca. 1406>, doc. 30.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 27.
 v. <cca. 1400>, doc. 20.
 v. <1417—1418>, doc. 39.
 v. <cca. 1406>, doc. 30.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 27.
 v. 1391 decembrie 27, doc. 15.
 v. <1400—1403>, doc. 21.
 v. <1389—1400> octombrie, doc. 11.
 v. <1417—1418>, doc. 39.
 v. <1407—1418>, doc. 34.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 26.
 v. <cca. 1406>, doc. 30.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 27.
 v. <cca. 1400>, doc. 20.
 v. <1400—1418>, doc. 22.
 v. <1401—1406>, doc. 24.
 v. 1412 martie 28, doc. 36.
 v. <1398> noiembrie 21, doc. 19.
 v. <1390—1400>, doc. 12.
 v. <1407—1418>, doc. 34.
 v. <1398> noiembrie 21, doc. 19.
 v. 1415 iunie 10, doc. 38.
 v. <1390—1400>, doc. 12.
 v. 1418 <februarie—august>, doc. 41.
 v. 1419 martie 18, doc. 45.
- v. 1419 martie 18, doc. 45.
 v. <1419> septembrie 29, doc. 46.
- v. <1424 după noiembrie 10—1431>,
 doc. 55.
 v. <1429 martie 20; 1430 aprilie 9>,
 doc. 64.
 v. <1419> septembrie 29, doc. 46.
 v. <1422 după octombrie 23>, doc. 50.
- v. <1424 după noiembrie 10—1431>,
 doc. 54.
 v. <1424 după noiembrie 10—1431>,
 doc. 55.
 v. <1429>, doc. 63.
 v. <1429> decembrie 1, doc. 66.

- <1426 martie 24> (D.I.R., B., p. 82—83; Panaitescu, p. 147—149)
- <1427> (D.I.R., B., p. 83—84)
- <1427> decembrie 1 (D.I.R., B., p. 84—85)
- <1428> mai 25 (Panaitescu, p. 149—150)
- <1428 iunie—august> (D.I.R., B., p. 85—86)
- 1429 octombrie 28 (Venelin, p. 55—59)
- 1430—1431 (Panaitescu, p. 163)
- <1431—1433> (Bogdan, Relațiile, I₂, p. 49)
- <1431—1436> (D.I.R., B., p. 92—93; Panaitescu, p. 172)
- <1431—1436> (D.I.R., B., p. 93; Panaitescu, p. 172—173)
- 1432 (Hurmuzaki, I, 2, p. 573—574; Transilvania, 1873, p. 5—6)
- 1432 iunie 25 (Bălășel, Hris. Bogdănești, p. 113—114)
- 1433 (Nicolaescu, Aldea, p. 40—41)
- cca. 1433—1446 (Bogdan, Relațiile I, p. 58 și Relațiile I₂, p. 83—84)
- 1433 martie 5 (D.I.R., B., p. 95)
- 1434 iunie 25 (Nicolaescu, Aldea, p. 42—46)
- 1437 iulie 15 (Panaitescu, p. 176—177)
- <1439 septembrie 1—1440 august 31> (D.I.R., B., p. 106—107)
- 1444 octombrie 20 (Miatovici, Reflexuri sîrbești, p. 947—950; Panaitescu, p. 203—207; Ștefulescu Tizmana, p. 184—189)
- 1447 august 8 (Ghibănescu, Codrescu, II, p. 129; Iorga, St. și doc., V, p. 169; Panaitescu, p. 210—211)
- 1450 ianuarie 5 (Panaitescu, p. 211—214)
- 1451 (Miletić-Agura, p. 333—334)
- 1451 septembrie 30 (D.I.R., B., p. 123—124; Panaitescu, p. 227—228)
- 1452 (Pușcariu, Fragmente, p. 59—62)
- 1456—1462 (Bogdan, Relațiile, I₂, p. 94—95)
- <1459—1460> (Panaitescu, p. 242—244)
- 1462 <6970> (Urechia, Memoriu, p. 1084—1085)
- <1462—1474> (D.I.R., B., p. 132—133; Panaitescu, p. 283—285)
- 1466 (Miletić-Agura, p. 334—335)
- 1469 august 12 (D.I.R., B., p. 136—137)
- 1472 aprilie 3 (Venelin, p. 111—112)
- 1476 (Nandriș, Athos, p. 23—26)
- <1478—1482> (D.I.R., B., p. 159—160; Panaitescu, p. 327—328)
- 1479 septembrie 12 (Panaitescu, p. 308)
- 1480 (Miletić-Agura p. 338—339)
- 1480 ianuarie 8 (Panaitescu, p. 310—314)
- 1480 noiembrie 17 (Miletić-Agura, p. 337)
- după 1482 (Hurmuzaki, XIV, 1, p. 41; Nicolaescu, Vladislav voevod, p. 4)
- 1485 septembrie 27 (D.I.R., B., p. 183; Panaitescu, p. 351)
- 1486—1487 (Panaitescu, p. 360—361)
- v. <1429 martie 20; 1430 aprilie 9>, doc. 64.
- v. <1429>, doc. 63.
- v. <1429> decembrie 1, doc. 66.
- v. <1429> mai 25, doc. 65.
- v. <1428>, doc. 58.
- v. <1428> octombrie 28, doc. 62.
- v. <1430 septembrie 1—1431 februarie>, doc. 67.
- v. <1431 martie—1436>, doc. 71.
- v. <1431 martie—1436>, doc. 70.
- v. <1431 martie—1436>, doc. 71.
- v. 1437 ianuarie 20, doc. 80.
- v. 1436 iunie 25, doc. 77.
- v. <1431 martie—1436>, doc. 71.
- v. <1437—1446>, doc. 78.
- v. 1433 martie 15, doc. 75.
- v. 1436 iunie 25, doc. 77.
- v. 1437 iulie 18, doc. 81.
- v. <1445>, doc. 98.
- v. 1444 <septembrie> 20, doc. 97.
- v. <1437—1438> august 8, doc. 84.
- v. 1450 ianuarie 2, doc. 101.
- v. 1451 august 5, doc. 105.
- v. <1454—1455> septembrie 30, doc. 112.
- v. 1452 aprilie 23, false III.
- v. <1457—1461>, doc. 114.
- v. <1445>, doc. 98.
- v. 1470 iulie 28, doc. 137.
- v. <1495 septembrie 15—1508 aprilie>, doc. 261.
- v. 1465 octombrie 14, doc. 128.
- v. 1464 august 12, doc. 125.
- v. 1478 aprilie 3, doc. 158.
- v. <1475 septembrie 1—1476 august 31>, doc. 151.
- v. <1477 noiembrie—1482>, doc. 155.
- v. <1479 septembrie 1—1480 august 31>, doc. 162.
- v. 1482 martie 23, doc. 179.
- v. 1480 ianuarie 18, doc. 170.
- v. 1479 noiembrie 17, doc. 165.
- v. <1447 septembrie 1—1448 august 31>, îndoielnice A.
- v. 1485 septembrie 26, doc. 196.
- v. 1486 septembrie 10, doc. 200.

- 1487—1488 (Panaitescu, p. 362—363)
 1487—1488 . . . 7 (Panaitescu, p. 363—367)
 <1487 septembrie 1—1488 august 31> (D.I.R., B., p. 188—189)
 1488—1492 (Nicolaescu, Ajutoare bănești, p. 125—130)
 <1488 septembrie 1—1489 august 31> (D.I.R., B., p. 193—194)
 1489 (Nandriș, Athos, p. 33—34)
 1490 septembrie 11 (Miletić-Agura, p. 341—343)
 <1491 septembrie 1—1492 august 31> 7000 (D.I.R., B., p. 206—207)
 <1491 septembrie 1—1492 august 31> (D.I.R., B., p. 207—208)
 1491 septembrie 10 (Ștefulescu, Gorjul ist., p. 208—209)
 1492 iunie 29 (Nandriș, Athos, p. 36—37)
 1492 octombrie 29 (D.I.R., B., p. 214)
 1493 octombrie 9 (Miletić-Agura, p. 344—345)
 1494 septembrie 13 (D.I.R., B., p. 229)
 <1496—1508> aprilie 8 (D.I.R., B., p. 238—239)
 1498 iunie 26 (D.I.R., B., p. 253—254)
 <1498 septembrie 1—1499 august 31> (D.I.R., B., p. 255—256)
 1499 (Ghibănescu, Surete, I, p. 299—301; Miletić-Agura, p. 348—349; Spicuitor, III (1924), p. 32—34; Ștefulescu, Doc. sl.-rom., p. 41—42)
 1499 decembrie 7 (D.I.R., B., p. 257—258)
 1500 ianuarie (Bulat, Contribuțiuni, p. 12)
 1500 ianuarie 21 (D.I.R., B., p. 266)
 1500 mai 30 (D.I.R., B., p. 269)
 1500 ianuarie 25 (Nandriș, Athos, p. 38—39)
 <1510—1511> noiembrie 21 (D.I.R., B., XVI, vol. I, p. 67)
 <1510 aprilie—1512 ianuarie> (D.I.R., B., XVI, vol. I, p. 56)
 fără dată (Arion, Mircea, p. 10—11)
 fără dată (Arion, Mircea, p. 37)
 fără dată (Arion, Mircea, p. 39)
 fără dată (Bogdan, Relațiile, p. 14—15)
 fără dată (Bogdan, Relațiile, p. 6 și Relațiile, I₂, p. 6—7)
 fără dată (Bogdan, Relațiile, I₂, p. 54)
 fără dată (Cotoșman, Vechimea . . . , p. 95 notă)
 fără dată (Hașdeu, Negru Vodă, facs. 1)
 fără dată (Miletić, p. 48)
 fără dată (Miletić, p. 55)
 fără dată (Miletić, p. 56)
 fără dată (Miletić, p. 56—57)
 fără dată (Miletić, p. 57)
 fără dată (Miletić, p. 66)
 v. <1489 aprilie 21>, doc. 214.
 v. 1488 aprilie 17, doc. 212.
 v. <1489 aprilie 21>, doc. 215.
 v. <1487—1492>, doc. 202.
 v. <1489 aprilie 21—august>, doc. 214.
 v. <1489 aprilie 21—august>, doc. 214.
 v. 1489 septembrie 11, doc. 220.
 Fragment din documentul cu data 1494(7002) martie 16, nr. 247.
 v. <înainte de 1494 martie 16>, doc. 246.
 v. 1491 septembrie 3, doc. 228.
 v. 1492 august 29, doc. 231.
 Eliminat, fiind din <1530—1531> octombrie 29.
 v. 1492 octombrie 9, doc. 234.
 Eliminat, fiind din 1504 septembrie 13.
 v. <1496—1508> aprilie 6, doc. 265.
 Eliminat, fiind din 1528 iunie 26.
 Eliminat, fiind extras din documentul cu data 1500 (7008) ianuarie 21 care, la rîndul lui, este din cca. 1506.
 v. <1498 septembrie 1—1499 august 31>, doc. 286.
 v. 1498 decembrie 7, doc. 288.
 v. 1500 ianuarie 11, doc. 296.
 Eliminat, fiind din cca 1506, ianuarie 21.
 Eliminat, fiind din <1528> mai 30.
 v. 1500 ianuarie 29, doc. 296.
 v. <1487—1494> noiembrie 21, doc. 206.
 v. <1487 după noiembrie 21—1494>, doc. 207.
 v. <1404—1406>, doc. 28.
 v. <1407>, doc. 33.
 v. <cca. 1406>, doc. 30.
 v. <1422 după octombrie 23>, doc. 50.
 v. <1418—1420>, doc. 40.
 v. <1431 martie—1436>, doc. 70.
 v. <1374>, doc. 6.
 v. <1374>, doc. 6.
 v. <1418—1420>, doc. 40.
 v. <1424 după noiembrie 10—1431>, doc. 55.
 v. <1424 după noiembrie 10—1431>, doc. 54.
 v. <1431 după ianuarie 30>, doc. 69.
 v. <1422 după octombrie 23>, doc. 50.
 v. <1437—1446>, doc. 78.

- fără dată (Miletić, p. 82)
 fără dată (Miletić-Agura, p. 327—328)
 fără dată (Miletić-Agura, p. 328)
 fără dată (Nicolăescu, Aldea, p. 41)
 fără dată (Nicolăescu-Plopșor, Mon. j. Dolj, p. 3—4)
 fără dată (Nicolăescu-Plopșor, Mon. j. Dolj, p. 15—17)
 fără dată (Nicolăescu-Plopșor, Mon. j. Dolj, p. 17—20)
 fără dată (Nicolăescu-Plopșor, Mon. j. Dolj, p. 21)
 fără dată (Sacerdoțeanu, Cozia, p. 69—70)
 fără dată (Stahl-Bogdan, p. 129)
 fără dată (Sturdza, Doc. Wiesbaden, p. 245)
 fără dată (Ștefulescu, Vlad Călugăru, p. 377)
- fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 4)
- fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 7—8)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 16—17)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 21—22)
- fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 27—28)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 29)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 38—39)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 59)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 69—70)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 122—123)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 123)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 124)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 124)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 174)
- fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 392)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 397—8)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 398—9)
 fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 401—402)
 fără an, octombrie (Arion, Mîrcea, p. 38)
 fără an, noiembrie 15 (Tocilescu, 534 doc., p. 152)
 fără an, decembrie 1 (Stahl-Bogdan, p. 123—125)
- v. <1480 iulie—noiembrie>, doc. 174.
 v. <1404—1406>, doc. 28.
 v. <cca. 1406>, doc. 30.
 v. <1431 martie—1436>, doc. 70.
 v. <1374>, doc. 6.
- v. <1400—1418>, doc. 22.
- v. <cca. 1392>, doc. 16
 v. <cca. 1406>, doc. 30.
 v. <1404—1418 ianuarie>, doc. 29.
 v. <1477 noiembrie—1482>, doc. 155.
 v. <1431 martie—1436>, doc. 71.
 v. <1482 după martie 23—1495 septembrie 15>, doc. 180.
 v. <1424 după noiembrie 10—1431>, doc. 55.
 v. <1418—1420>, doc. 40.
 v. <1422 după octombrie 23>, doc. 50.
 v. <1424 după noiembrie 10—1431>, doc. 54.
 v. <1431 după ianuarie 30>, doc. 69.
 v. <1431 martie—1436>, doc. 71.
 v. <1431 martie—1436>, doc. 70.
 v. <1437—1446>, doc. 78.
 v. <1457—1461>, doc. 114.
 v. <1480 iulie—noiembrie>, doc. 174.
 v. <1480>, doc. 167.
 v. <1480>, doc. 166.
 v. <1480>, doc. 168.
 v. <1482 după noiembrie 15—1495 septembrie 15>, doc. 183.
 v. <1478>, doc. 156.
 v. <1480 iulie—noiembrie>, doc. 173.
 v. <1480>, doc. 169.
 v. <1481 martie—iunie>, doc. 176.
 v. <1389—1400>, octombrie, doc. 11.
 v. <1482> noiembrie 15, doc. 182.
 v. <1429> decembrie 1, doc. 66.

INDICE ONOMASTIC

PRESCURTĂRI, SEMNE SIMBOLICE, LĂMURIRI

c.	= comună
jud. și j.	= județ
menț.	= mențiune
m-re	= mănăstire
or.	= oraș
r.	= raion
ș.a.	= și alții
top.	= toponimic
v.	= vezi

- * asteriscul indică numiri dispărute de așezări omenești.
- ( ) paranteza rotundă cuprinde variantele și anii privind persoanele.
- < > paranteza ascuțită indică intervențiile și identificările.
- (?) semnul de întrebare, pus imediat după nume, exprimă îndoiala relativ la scrierea corectă a numelui — mai ales în traduceri vechi și copii; cuvîntul «probabil» — în cazul numirilor dispărute — a fost folosit atît pentru a exprima lipsa de precizie a localizărilor, cît și a îndoielii în cazurile de omonimie.

Imediat după toponimic s-au dat indicațiile geografice menționate în text. Identificările s-au făcut în funcție de împărțirea administrativă actuală, indicîndu-se și împărțirea istorică pe județe.

Trimiterile sînt făcute la numărul documentului; documentele îndoielnice sînt însemnate cu litere (A, B. . .), iar cele false cu cifre romane (I, II. . .).

A

- Ablanița, top. la Turcinești 170.
- Achile, prepozit de Alba, vicecancelar al Ungariei (1247) 1.
... acovî ... 104; v. și Bucov sat.
- Afumatul v. Gherghe Afumatul.
- Aga, în sfatul domnesc (1390 ... 1418): jupan (1390 ... 1400) 12, 15, 19, 21; ban (1415 ... 1418) 37, 38, 42.
- Agaton (Agathon), egumen al m-rilor Tismana și Vodița (1407—1429) 33, 47, 53, 62, 64; dobîndește scutiri de la regele Sigismund al Ungariei 46.
- Agaton, egumen al m-rilor Tismana (menț. 1492) 232.
- Agăta, via lui lângă Rîmnic (1440) 91.
- Agria, episcopie <Eger, R. P. Ungară> 1.
- Alagoz, stolnic în sfatul domnesc (1482) 181.
- Alaman (Aliman), jupan în sfatul domnesc (1382, 1392 ...) 11, 17.
- Alăman, stăpîn în Broșteni, Vrabeți ș.a. (1487) 204.
- Alb v. Albul.
- Alb ..., în sfatul domnesc (1475) 148.
- Alba, comitat <Fejér, R. P. Ungară> 1.
- Alba, oraș <Alba Regală, R. P. Ungară> 1.
- Albeani pe Gilort, sat <Albeni, r. Gilort, j. Gorj>, întărit jupanului Roman ș.a. 199.
- Alboteani, sat <Albota, r. Pitești, j. Argeș>, parte schimbată de Lumotă și Cernat cu m-rea Tutana 274.
- Albul v. Stancea al lui Albul.
- Albul, boier din Jiblea, întărit cu imunități în Orlești, după schimb (1389) 10.
- Albul, boier, stăpîn cu imunități în Lănjești, Aninoasa-de-Sus ș.a. (1437) 86.
- Albul comis v. Albu stolnic.
- Albul, fratele lui Cîrstian, cu parte în Cîrstiani (menț. 1498) 285.
- Albul (Albu), fratele lui Vlaicul, stăpîn în Stoiceanii pe Olt (1496—1497) 268, 273.
- Albul (Alb), gramatic (1478 ... 1488) scrie acte domnești 158, 212; ispravnic 188.
- Albul jupan v. Albul vornic.
- Albu, slugă domnească, stăpîn în Merișani, Vezurari ș.a., fratele lui Dragomir (1428) 58.
- Albu spătar (1428) v. Negrilă.
- Albu (Ălb), spătar <din Runcu> (1482 ... 1495), dăruiește balta Pirotul m-rilor Govora 220, 251; în sfatul domnesc spătar (1482, 1495) 179, 257.
- Albul, stăpîn în Băleștii pe Jiu (menț. 1493) 240.
- Albu (Alb, Albul), stolnic și comis (1484 ... 1495), în sfatul domnesc: comis (1484—1488) 190, 192, 194, 198, 201, 204—206, 209—212; stolnic (1489—1495) 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243, 245, 248, 249, 251, 253, 254, 254, 257, IV.
- Albul, vărul jupanului Roman, stăpîn în Româneștii-pe-Jiu, Balomirești ș.a. (1486) 199.
- Albul, vistier, martor la dania făcută m-rilor Govora (1495) 252.
- Albul, vornic <Toxabă> (1415 ... 1436), în sfatul domnesc: jupan (1415 ... 1436) 37, 52, 56, 63, 64, 66, 72, 73, 77; vornic (1428) 58, 60; martor 57.
- Aldea, boier din Țara Făgărașului, fratele jupanului Șerban, stăpîn în Șinca, Nemaia ș.a. (1476) 152.
- Aldea, fiul lui Moian, nepotul jupînului Stanciul Moenescul, stăpîn în Căcicea și Voila (1441) 93.
- Aldea, (Aldia), jupan (1390 ... 1398), dăruiește satul Cireașov n-rilor Cutlumuz 19; în sfatul domnesc: jupan 12, 15, 17; eroare: mare logofăt 12 v. Baldovin logofăt.
- Alexa (Alexie), popă din Argeș, via lui în Copăcel (menț. 1489, 1496) 220, 268.
- Alexandru voievod v. Nicolae Alexandru.
- Alexandru <Aldea>, domn al Țării Românești <1431—1437>, fiul lui Mircea cel Bătrîn, danii m-rilor Dealu, Cozia și Zografu 72—74; dă acte 70—77.

- Alexani** pe Ialomîța, sat <Alexeni, r. Urziceni, j. Ialomîța>, dăruit de Alexandru Aldea voievod m-rii Dealu 72.
- Algașa** v. Stoian Halgaș.
- Aliman** v. Alaman.
- Almașul** v. Almașul și Făgărașul.
- Amara** (Amza?), siliște <probabil Amaru r. Mizil>, întărită cu imunități jupanului Mihail din Ruși 104, 135.
- *Amarul**, sat <probabil lângă Dimbova, r. Gorj>, întărit cu imunități slugii domnești Stoica ș.a. 68.
- Almașul și Făgărașul** (Almașul, Amlagiul), în titulatura domnului Țării Românești 4, 24, 28, 30, 32, 45, 48, 52, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 80—83, 85—87, 89, 91, 93—96, 98, 99, 101, 103—108, 110, 111, 118, 120, 124, 125, 127, 129, 135, 139, 143, 148, 150—152, 160, 161, 170, 175, 179, 184, 189, 192, 203, 212, 213, 217, 220, 223, 226, 234, 241, 243, 244, 247, 262, 271, 272, 285, 290, 294, 303, II, III, IV.
- Amza**, fratele lui Neagul Șula, vinde siliște în Cocoșari (1473) 145; v. și Amara, siliște.
- Anca**, fiica lui Pirvul, stăpînă în Cornățel, Descoperesti și Rușii de la Mostiște (1492) 234.
- Anca**, jupanița lui Bordea, flica lui Jiteanu, vinde Ionești și siliștea Corbenilor (1496) 266, 268.
- Anca**, jupanița lui Milco stolnic, stăpînă în Curtișoara, Morunglavi ș.a. (1489) 217.
- Anca**, sora lui Basarab cel Tânăr, soția lui Stanciul din Glogova, danie m-rii Tismana (1479) 165.
- Andolie**, top., vii întărite m-rii Dealu, dania lui Radul nepotul lui Pascal 102.
- Andrei**, stăpîn în Băleni, fratele lui Tatul (1464) 125.
- Andrei**, stăpîn în Poiana (1459) 118.
- Andreian**, jupan, vărul lui Lațco, stăpîn în Ohaba, Pietreni și Topești (1490) 226; probabil același: **Andrian** (1468) 132.
- Andreianu**, munte <Dîlbanu, r. Gorj>, cumpărat de Dîlban de la Jitian <132>; întărit lui Dan ș.a. 238.
- Andriaș**, martor la dania făcută de Petriman m-rii Cozia (1425) 57.
- Anghel** din Ocna, danie m-rii Cozia (1402 ...) 27.
- *Aniniș** pe Jiu, sat, părți întărite cu imunități m-rii Tismana 16.
- Aninoasa-de-Sus**, sat <r. Muscel>, întărit cu imunități boierului Voina ș.a. 86.
- Aninoasa**, sat <probabil Or. Tirgoviște, j. Dimbovița>, vii ale m-rii Bolintin 109, 147.
- Antim**, mitropolit al Țării Românești <1381—1402>, în sfatul domnesc (1392) 17; catigumen al clerului împărătesc (Daniil Critopulos 1369) A.
- Antonie Lungul**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Apa Morii**, iaz la Voila <r. Făgăraș> 93.
- Apa Tunsului**, pîriu la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Apele Calde**, sat <Fintina r. Rupea, j. Tîrnava Mare>, dăruit de Vladislav voievod lui Ladislau de Dobca 5.
- Arbanaș** v. Vladul Arbanaș, spătar.
- Arca**, slugă domnească, stăpîn în Ciocadea, Topșa și Poiana, fiul lui Arca (1484) 191.
- Arca**, tatăl lui Arca (menț. 1484) 191.
- Arcani** la Jaleș, sat <r. Gorj>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Sigismund al Ungariei și de Ioan de Hunedoara 62, 97.
- Ardeal** v. Transilvania.
- Argeș** (Arghiș), județ, sat din ~ 51, 86.
- Argeș**, m-re, devenită episcopie (menț. tîrzie) 277.
- Argeș** (Argheș, Arghieș, Arghiș, Arghiși, Argiș), tîrg <orașul Curtea de Argeș>, vamă 69; cetate, scaun domnesc, acte domnești date în ~ 3, 5, 7, 8, 15, 23, 38, 41, 60, 64—66, 68, 89, 96, 160; popă 220.
- Argeș** (Argheș, Arghiș), riu, sate pe ~ 9, 75, 88, 109, 113, 143, 147, 163.
- Argeșel** (Argheșel), riu, sate pe ~ 24, 151, 214.
- *Arpanca** (?), sat <probabil r. Făgăraș>, parte întărită cu imunități lui Stanciul Dijanul ș.a. 111.
- Arpașul-de-Jos**, sat <r. Făgăraș>, parte întărită cu drept boieresc de Mircea cel Bătrîn boierului Costea 13.
- Arsurile lui Boe**, între Boile, munte <r. R. Vilcea, j. Argeș>, dăruit cu imunități boierului Dragomir Ruhât 103.
- Artolf**, episcop de Győr (1247) 1.
- Atanasie**, mitropolit al Severinului, în sfatul domnesc (1392) 17.
- Athos** (Sfînta Gora Athona, Sfîntul Munte al Athonului, Sfetagora), munte în Grecia; locuri: Carea, Protato 298; prot 231; mănăstiri:
- Capriuleu** (Sf. Nicolae din Carea), danie de bani 298.
- Cutlumus** (Cotlomos, Cotlomuz), ctitorie a Țării Românești 19, 151, 214, A; sate, siliști, vii și vinăriciuri, braniști, munți, bălți și gîrle, imunități în Țara Românească 19, 100, 151, 214, 297; danie de bani 231, A; egumeni 214, A; turn 19, A; neîntelegeri între călugării greci și cei români A.
- Dohiar**, danie de bani 223, 272; egumen 223.
- Filoteu**, danie de bani 119, 202.
- Hilandar**, ctitori 235; danie de bani 235, 271, 284; egumen 284.
- Mănăstirea Rusească** (Ruși, Sf. Pantelimon), danie de bani 116, 203, 263.
- Zugraf** <Zografu>, danie de bani, egumen 74.
- Chilia Sf. Ilie**, danie de bani 231.
- Avram**, nume scris peste text ras 170 (notă).

- Babușin din Luciani v. Petec Babușin.
 Badea, armaș în sfatul domnesc (1478) 160.
 Badea boier v. Badea jupan.
 Badea, mare comis în sfatul domnesc (1437 ... 1441) 80—87, 89, 91, 93; probabil același: Badea cel bătrîn, în sfatul domnesc (1469) 135.
 Badea din Cojești v. Badea vornic.
 Badea, fiul lui Badea Ciutin, stăpîn în Zlotești, Malu-de-Sus ș.a. (1445) 99.
 Badea, fiul lui Branislav și nepotul lui Badea Ciutin, stăpîn în Zlotești ș.a. (1445) 99.
 Badea, fratele jupanului Stance, stăpîn în Cerășeni, Făcețel, Mușețești ș.a. (1475) 148.
 Badea, fratele lui Andrei, stăpîn în Băleni (1464) 125.
 Badea, jupan (boier) în sfatul domnesc (1400) 23.
 Badea, jupan în sfatul domnesc (1421) 48.
 Badea jupan în sfatul domnesc 1487—1500 v. Badea vornic.
 Badea, nepotul slugii domnești Birul, stăpîn în Marotin, Dvorsca ș.a. (1489) 216.
 Badea, scriitorii de acte domnești (1390, 1437) 12, 85.
 Badea, slugă domnească <din Cotești>, stăpîn cu imunități în Cotești, Golești, Ștefănești ș.a. (1452) 108.
 Badea, slugă domnească, stăpîn în Merișani, Vezurari ș.a. (1428) 58.
 Badea, slugă domnească, stăpîn în Nănășești, Mirilești ș.a. (1477) 154.
 Badea, stratornic în sfatul domnesc (1469) 133, 136.
 Badea, țigan boieresc (1469) 135.
 Badea, vinde parte în Negoești (1454) 112.
 Badea, vistiier în sfatul domnesc (1475—1476) 150, 152, 153; v. și Badea vornic din Cojești.
 Badea, vornic în sfatul domnesc (1430) 68.
 Badea, vornic din Cojești (1487—1500), ginerele lui Udriște din Mărgineni 247; în sfatul domnesc: jupan 205, 247, 303; fost mare vornic 243, 244, 285, 290—292, 294, 298.
 Badea Ciutin, stăpîn în Zlotești, familie (1445) 99.
 Badea Cotescul v. Badea slugă domnească. Baești v. Băești sat.
 Baghin, mare paharnic și comite de Bana (1247) 1.
 Bahna pe Vodița-Mare (Bahuinți), sat și siliște <or. T. Severin, j. Mehedinți> 14; cu nuci și livezi, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana, dania lui Vladislav voievod 6—8, 16, 22, 53, 89, 124, 155, 228, 236, 239, 281; întărit de regele Sigismund și Iancu de Hunedoara 62, 97.
 Bahova, girlea <lingă Dăbuleni, r. Corabia, j. Romanai>, întărită lui Stanciul comis 291.
 Baia de Fier v. Bana, sat.
 Baico din Blejoi, vinde în Ogretin (menț. 1486 ...) 200.
 Baico, nepotul lui Vilcan, întărit în Dușești (1472) 140.
 Baicul, partea lui în Simbăta-de-Sus (menț. 1437) 80.
 Bala v. Beala, sat.
 Balaban, partea lui în Stroești (menț. 1469) 136.
 Balco v. Stanciul al lui Balco.
 Baldwin, logofăt în sfatul domnesc (1391, 1415) 15, 19, 23, 35, 37, 38; stăpîn 35, 36; probabil același: Aldea velichi <eroarea copistului>, logofăt în sfatul domnesc 12.
 Balea, boier, stăpîn în Măniaciu, Poenile Vărbilăului și Izvorenii de la Dealul-Mare (1429) 66; probabil același: stăpîn în Stănești (1429) 66.
 Balea jupan 1475 v. Balea paharnic.
 Balea, ruda lui Mihai spătar din Ruși v. Balea paharnic (1475).
 Balea, paharnic în sfatul domnesc (1424 ... 1430) 56, 58, 60, 61, 63—66, 68.
 Balea (Bale), paharnic în sfatul domnesc (1450 ... 1456) 101—105, 108, 110, 112, 113.
 Balea, paharnic în sfatul domnesc (1475) 148; jupan 150; probabil același: Balca, stăpîn în Ruși (1484) 190.
 Balea, slugă domnească, înfrățit de vărul său Opriș peste Vîrloni (1469) 133.
 Balea, țigan boieresc (1480 ...) 170.
 Balești v. Bălești, sat.
 Balin, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
 *Balomirești, sat <probabil lingă Românești r. Gorj>, parte întărită cu imunități slugii domnești Stoica ș.a. 68; întărit jupanului Roman ș.a. 199.
 Balotești, sat <probabil Baloteasca, r. Găcști, j. Dimbovița>, întărit boierului Voinea ș.a. 86.
 <Balș>, sat <j. Romanai>, părți întărite lui Teodor și Ioan Balșu, cnezi din pămîntul sîrbesc, cu drept de a face tîrg IV.
 Balșu v. Ioan ~ și Teodor Balșu.
 Balta-Albă, baltă la Bistreț <r. Băilești j. Dolj>, vama din pește întărită m-rii Tismana 172.
 Balta-Albă de la satul Potel, baltă cu girle <r. Corabia, j. Romanai>, întărită cu imunități m-rii Bistrița 246, 247.
 Balta Cîrjeu, baltă la Recica Dabului <lingă Dăbuleni, r. Corabia, j. Romanai> 291.
 Balta Neagră, top. la Ionești <Ioneștii-Govorei r. Drăgășani, j. Vilcea> 268.
 Ban, fiul lui Ban vornic, scrie acte domnești (1494 ... 1498) 248, 270, 282.
 Ban, vornic, tatăl lui Ban grămătic (menț. 1498) 282.
 Bana, cetate și comitat <R. P. Ungară> 1.
 Banatul Severinului v. Severin, țară și banat.

- Bancea**, țigan boieresc (1430) 170.
Banco v. Micul al lui Banco.
Banea, sat <Baia-de-Fier, r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și fraților săi 170; scutire de vinărici acordată jupanului Bran 192.
Banul v. Drăgoi al Banului.
Banți Miclăuș <Bánffy Miklós>, sol al craiului la Ștefan Báthory (1478) 156.
Barbul, jupan, fiul lui Staico logofăt din Ruși, stăpin în Cornățel, Cărtunești, Bucov ș.a. (1492—1493) 234, 243.
Barbul, jupan în sfatul domnesc (1389 ...) 11; probabil același: tatăl lui Stanciul (menț. 1409) 35.
Barbul, paharnic în sfatul domnesc (1431, 1436) 72, 77.
Barbul, stăpin cu imunități în Ohaba, Peștișani, Mirșa ș.a. (1451) 105; probabil același: Barbul, tatăl lui Manea stolnic (menț. 1483, 1490) 187, 226.
Barbul tatăl lui Stanciul v. Barbul jupan.
Barbul Craiovescul (Barbul, ~ Cralevschi, ~ de la Craiova), mare ban al Craiovei, vlastel, fratele lui Pirvul ș.a. (1494... 1500), cțitor, dăruiește satele Plăviceni Bogdănești, Șoaș, Brincoveni ș.a. și țigani m-rii Bistrița 246, 247;
 în sfatul domnesc: jupan (1482 ...) 179, 205, 212, 217, 239, 241, 243, 244, 248, 251, 266, 268, 270, 274, 278, 285—288, 291, 292, 294—297, 299, 302, 303; ban (1495—1499) 257, 275, 290.
Barici, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan, despotul Serbiei 31.
Barnaba, fiii lui stăpini ai tirgului Șercaia, Dobca ș.a. (menț. 1372) 5.
Bars, jupan în sfatul domnesc (1389, 1392) 10, 17; probabil același: partea lui în Vezurari (menț. 1428) 58.
Bartolomeu, episcop de Pecs (1247) 1.
Basarab baron de Făgăraș v. Vladislav I domn al Țării Românești.
Basarab <I>, domn al Țării Românești, tatăl lui Neculai Alixandru (menț.) 2.
Basarab <II>, domn al Țării Românești <1442—1443>, (menț. 1453 ...) 110; fiul lui Dan voievod 60, 61; tatăl lui Basarab cel Tânăr (1428 ... 1443, menț. 1453 ...) 157, 158, 160—162, 170—172, 177—179; dă act 96.
Basarab Laiotă (Basaraba, Laiot), domn al Țării Românești <1473—1477>, fiul lui Dan voievod (1474—1476), dă acte 147—154; pribeag (1478) 156; probabil același: Basarab bătrînul (menț. 1498) 282.
Basarab cel Mare v. Vlad Dracul, domn al Țării Românești.
Basarab cel Tânăr (Basaraba), domn al Țării Românești (1477—1482, menț. 1482 ... 1497) 181, 185, 217, 229, 274; familie 157, 158, 160—162, 166—168, 170—174, 177—179; sora sa, Anca, jupanița lui Stanciul 165; înzestreață boieri 170; dă acte 155, 157—165, 170—172, 175, 177—179; scrie soției sale, doamnei Maria 166—168, 174; relații cu voievodul Transilvaniei 174.
Bascov v. Bațcov, pîriu și sat.
Batea, arhimandrit, moara lui (menț. 1391, 1392) 14, 16.
Batea, stăpin în Vețechești (menț. 1421) 49.
Bașait, vinde parte în Străhaeț (1478) 158.
Bat, diac, pune pecetea (1500) 298.
Batăr Ștefan (~ Iștván), voievodul Transilvaniei <Ștefan Báthory I, 1479—1493>, relații cu Basarab cel Tânăr 156, 169, <173>, 174.
Batea, slugă domnească, fiul lui Batea, stăpin cu imunități în Mociurițe (1400 ...) 21.
Batea, tatăl lui Batea (menț. 1400 ...) 21.
Báthory v. Batăr Ștefan.
Batie, boier, stăpin cu imunități în Cervenița, Lubnic ș.a. (1483) 184.
Bațcov, pîriu <Bascov, r. Pitești, j. Argeș>, sate pe ~ 49, 105.
Bațcov, sat <Bascov, r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități slugii domnești Dragomir ș.a. 58.
*Băbeani, sat <lingă Rădila, r. Ploiești, j. Prahova>, întărit cu imunități m-rii Snagov 127.
Băbeni, sat <r. R. Vilcea>, parte dăruită de Barbul mare ban Craiovescul m-rii Bistrița 246.
*Băcani, sat <probabil lingă Băleni, r. Tirgoviște, j. Dimbovița>, parte dată de Stoica logofăt lui Bică ș.a. 243.
Bădeani, sat <Cîmpeni, r. Mizil, j. Buzău>, parte întărită lui Vladul spătar ș.a. 245.
Bădești, sat <r. C. de Argeș, j. Muscel>, fost domnesc dăruit m-rii Cimpulung 2.
Băești (Baești), sat 220; dat zestre Dobrei și jupanului Ticuci de Basarab cel Tânăr voievod, cu imunități 170.
Băișoara v. Boișoara sat.
Bălăceanul Constantin, mare stolnic (1776) II.
Bălăceanul Radul, fiul lui Constantin Bălăceanul mare stolnic (1776) II.
Băleni, sat, întărit cu imunități slugii domnești Andrei ș.a. 125.
*Bălești, sat <lingă Baia-de-Fier, r. Gilort, j. Gorj>, părțile lui Dan Oțeșanul și a lui Dobre întărite cu imunități vlastelilor Bran ș.a. 229.
Bălești (Balești) pe Jiu, sat <r. Gorj>, numit Ursești, întărit lui Hrănitul spătar 240; fost al m-rii Tismana 62, 97, 240.
Bălteni, sat <probabil r. Slatina, j. Olt>, întărit cu imunități lui Milco stolnic ș.a. 217.
Bălțați, sat <Dumbrava, r. Strehaia>, întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
Băneștii din jud. Vlașca, sat <r. Titu>, gălețile domnești de grâu și orz întărite m-rii Rincăcirov 285.

- Bănie, fiul lui Ganea, vinde parte în Micești (1481—1482) 178, 181.
- Bărbat, fiatrul lui Stanciul, stăpîn cu imunități în Spinu din Loviște (1471) 139.
- *Bărbătești, sat <r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități m-rii Cotmeana 98.
- Bărbosii de la Jilt, siliște <probabil Bolboși, r. Strehaia, j. Gorj>, întărită lui Dragul ș.a. 134.
- Bărcănești, sat <probabil în or. Ploiești>, parte întărită slugii domnești Ona ș.a. 153.
- Băroni, sat <probabil Băroiu, r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- *Bărești, sat <probabil lângă Mărășești, r. T. Severin, j. Mehedinți> 197.
- Beala din jud. Motrului, sat <Bala, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități boiernășului Vlad 38.
- Bealota, jupan în sfatul domnesc (1409) 35.
- *Beci, siliște <probabil lângă Bolboși, r. Strehaia, j. Gorj>, întărită lui Dragul ș.a. 134.
- Beclean v. Bitlani, sat.
- Bela <IV>, rege al Ungariei, acordă privilegii Ospitalierilor (1247) 1.
- Benedict, arhiepiscop de Caloccea, cancelar al Ungariei (1247) 1.
- Benedict comite de Moson (1247) 1.
- Berendei v. Dragomir al lui Berendei.
- Berești, sat <r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
- Berilă, ocina lui pe Neajlov (menț. 1441) 94.
- Berindei, stolnic în sfatul domnesc (1389 . . .) 11; v. și Dragomir al lui Berendei.
- *Berivoești, sat <probabil lângă Padeș, r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit cu imunități slugii domnești Vrabeț 129.
- Berivoești, sat <în or. Vălenii-de-Munte, r. Teleajen, j. Prahova>, parte întărită cu imunități boierului Toader ș.a. 66; probabil aceiași: 21.
- Berivoi, jupan în sfatul domnesc (1451) 102.
- Berta v. Birta Pătru.
- Biharsa, top. 95.
- Bichini, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei 31.
- Bilă v. Brătilă.
- Bilbaneș v. Cazan Bilbaneș.
- Bisa, dă părțile ei din Strîmbătăți, Gănești și Dinov lui Ticuci (menț. 1480) 170.
- Bisa, jupaniță, dăruiește împreună cu soțul său Aldea, satul Cireașov m-rii Cutlumuz (1413) 19.
- Bistreț (Bistrăț, Bistreți, Bistrețul, Bistrița?), baltă și gîrlă <r. Băilești, j. Dolj> 14; dăruită cu imunități m-rii Tismana de Radu voievod 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 117, 124, 172; întărită de regele Ungariei și de Yancu de Hunedoara 62, 97.
- Bistrița, m-re <r. Horezu, j. Vilcea>, ctitori 246, 247; sate, siliști, bălți, vinăriciuri, țigani ș.a. 246, 247, 277; egumen 247.
- Bistrița, riu, m-re pe ~ 247.
- Bistrița, sat <probabil r. T. Severin, j. Mehedinți>, moară dăruită de doamna Calinichia m-rii Tismana 7, 14, 16, 22; mori, venit și vamă de trecere întărite m-rilor Vodița și Tismana 7, 8, 14, 16, 53, 89 (?), 124; ~ de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 47, 62, 97; mori și țigani întăriți m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Bica, nepotul lui Piper stolnic, dă partea sa din Bucov pentru Băcani (1493) 243.
- Bira, nepotul slugii domnești Stoia, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Bira, tatăl slugii domnești Radul Stan, stăpîn în Mărgineni (1437) 81.
- Bircă, dregător, cu atribuții la vama Prahovei sau Teleajenului (1481) 176.
- Bire, stăpîn în Godeni, fratele lui Godea (1461) 120.
- Bîrleață, vinde în Groși (1486) 197.
- Bîrseanul, scrie act domnesc (1478) 161.
- Bîrseanul, stăpîn cu imunități în Măniaci, Poenile Vărbilăului și Izvorenii de la Dealul-Mare (1429) 66.
- Bîrsești, sat <r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Govora, dania lui Neagoe spătar 303.
- *Bîrseștii de la Mostiște, sat <lingă Creța, r. Urziceni, j. Ilfov>, părți întărite cu imunități lui Neagu gramatic 244.
- *Bîrsești, sat <lingă Trestieni r. Ploiești>, întărit cu imunități m-rii Snagov 95, 127, 179.
- Birta Pătru (Berta Petru), stăpîn cu imunități în Clănești, Birtcovești ș.a., fratele lui Păunul (1483) 189.
- *Birtcovești, sat <probabil r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
- Bîrul, tatăl lui Bucșe pitar, stăpîn în Marotinu, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Bîrzești, sat <în orașul București>, părți cumpărate de la Mircea Buze armaș, întărite cu imunități lui StaiCo logofăt 234; dat în schimb jupanului Neagu grămătic 243, 244.
- Bîrzogîrla, gîrlă la balta Bistreț <r. Băilești, j. Dolj> 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.
- Bitlani, sat <Beclean, r. Făgăraș>, parte întărită jupanului Stoica Naneș 143.
- *Blagodești, sat <Lunca r. Fetești, j. Ialomița>, vamă de pește a m-rii Cozia 131; părțile Stroiesii și Lucșenesii date în schimb de jupan Drăghici lui Danciu din Corneni 215.
- Blatniță (Blatnița), top. <probabil la Măceșul de Jos, r. Băilești, j. Dolj>, sate și bălți la ~ 22, 53, 62, 89, 97, 124.
- Blejoși, sat <r. Ploiești, j. Prahova> 200.
- Blidea v. Nicula al lui Blidea.
- Boba, jupaniță, soacra lui Udriște, stăpînă în Cornăeț și Descoperesti 234.
- Bobo, vinde vie lângă Rimnic (menț. 1440) 91.
- *Bobotnici (Bobotnicul), sat <probabil lângă Jirovu, r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit

- cu imunități m-rii Tismana 155; întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
- Bodea v. Seliștea Bodei.**
- Bodea**, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Bodea**, vinde jumătate din Runtea (1489) 219.
- Bodin**, slugă domnească, întărit în Vlădești (1437) 87.
- Bodoni**, v. Budoni, sat.
- Boe v. Arsurile lui Boe.**
- Boe**, partea lui în Jugorul (menț. 1452) 108.
- Boemia**, în titulatura regelui Ungariei 144.
- Bogdan**, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Bogdan**, fratele slugii domnești Dragul, stăpîn în Murtășești, Meianți ș.a. (1469) 134.
- Bogdan**, nepotul lui Minea, partea lui în Ubirșia de la Bratilov (1486) 197.
- Bogdan**, în pricină pentru Bălești (1493) 240.
- *Bogdănești** de la Cotmeana, sat <lingă Răchișile, r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități m-rii Bistrița, dania boierilor Craiovești 246, 247.
- Bogdănești (Bogdanești)** pe Olt, sat <r. R. Vilcea>, sat mic 17; întărit cu imunități m-riilor Cozia și Codmeana, dania lui Mircea cel Bătrîn 17, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- *Bogdănești**, sat <probabil lingă Corcova, r. Strehaia, j. Mehedinți>, părți întărite slugii domnești Minea ș.a. (1483) 188.
- Boian**, țigan boieresc (1480) 170.
- Boica** din Bătești, martor (1486) 197.
- Boica**, slugă domnească, fratele lui Rădei, întărit în Murtășești, Meianți, Bărboșii-de-la-Jilți ș.a. (1469) 134.
- Boile**, văi <Boia Mică, Boia Mare, r. R. Vilcea, j. Argeș> 103; v. și Intre Boile, munte.
- Boișoara** din Loviștea, în jud. Argeș (Băișoara), sat <r. R. Vilcea> 51; întărit cu imunități slugii domnești Dragomir Ruhăț ș.a. 103.
- Boișoare**, top. la Boișoara și Găojani <r. R. Vilcea, j. Argeș>, 103.
- Bojoreni (Bojureani)**, sat <Bujoreni, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 77, 107.
- Bolboș v. Bărboșii de la Jilț.**
- Bolintin** peste Argeș (Bolintinu, Mănăstirea Bunavestire, ~ din Pădurea-cea-Mare), m-re <r. Titu, j. Ilfov>, sate, mori, vinărici țigani și scutiri 75, 88, 109, 147, 162, 163.
- Bolintinul**, sat <r. Titu, j. Ilfov>, întărit cu moară și loc de fin m-rii Bolintin 75, 88, 109, 147, 163.
- Bomboești, Bonboești v. Bumbuești sat.**
- Bora**, martor în sfatul domnesc (1418) 42.
- Bora**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Gura Deșului și Săseni (1451) 103; v. și Buriu.
- Borcan**, vinde în Bomboești (1478, menț. 1500) 159, 302.
- Borcea v. Neagoe al lui ~ și Radul al lui Borcea.**
- Borcea v. și Burcea.**
- Borcea**, scrie zapisul egumenului Iosif Govoreanul (1485) 196.
- Borcea**, vinde pomot (1495) 254.
- Borcea**, vornic și jupan <din Slătioare> în sfatul domnesc (1424 . . . 1429) 52, 56, 63, 64, 66; v. și Neagoe al lui Borcea și Radul al lui Borcea.
- Bordea**, soțul jupaniței Anca, vinde domnului în Ionești și Corbeni (1496) 266.
- Bordușani**, sat <r. Fetești, j. Ialomița>, vama de pește luată de m-re Cozia la ~ 131.
- Borușani**, rumâni din <Borusul> (1431 . . .) 70.
- *<Borusul>**, sat <probabil Independența, r. Ploiești, j. Prahova>, rumâni îndemnați să asculte de stăpînul lor, jupan Voicu 70.
- Bosnia**, episcop de ~ 1.
- Boțea**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Boul**, munte <în j. Mehedinți și Gorj>, întărit m-rii Tismana 137.
- Brabeți v. Vrabetei, sat.**
- Bradațeani v. Brădățeani, sat.**
- Bran v. Turci**, vama și Trorhi, cetate.
- Bran**, jupan în sfatul domnesc (1390, 1400) 12, 21.
- Bran**, jupan, vlastel, fratele lui Ticuci, stăpîn cu imunități în Bălești, Gilort ș.a. (1480 . . . 1492) 170, 192, 229.
- Bran**, țigan mănăstiresc (1494) 246, 247.
- Brana (?) sat**, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 135.
- Branco**, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Branești**, sat <Brănești r. Tirgoviște, j. Dimbovița> 102.
- Braneti (Brăneți)**, sat <Branețu, r. Balș, j. Romanați>, cumpărat de Stanciu comis ș.a. de la Virban 227.
- Branislav**, fiul lui Badea Ciutin, stăpîn cu imunități în Zlotești (?) (1445) 99.
- *Branisțea Urășiei (?) sat** <probabil r. Făgăraș>, întărit cu imunități boierilor Ion, Burcea și Calian 12.
- Brașov**, oraș 4; relații cu Țara Românească: comerciale 40, 50, 54, 69, 176; trimite sol 114; doamna Maria captivă la ~ <174>; județ și pîrgari din ~ <174>, 182, 183.
- Brat v. Bratul.**
- Brata** de la Cojoni, în sfatul domnesc (1463) 122.
- Brata**, jupan, sudeț al Jiului, hotarnic la m-re Tismana (1406) 32.
- Brata Supt Coastă**, în sfatul domnesc (1463) 122; v. și Bratul, spătar.
- Bratco**, ruda lui Birta Pătru, stăpîn în Jirov și Jirovel (1483) 189.
- Bratea**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Valea Su . . . (1428) 60.
- Brateș**, stolnic în sfatul domnesc (1392) 17.
- Brateiul**, munte al Cereșanilor <r. Tirgoviște, j. Dimbovița>, dăruit m-rii Dealu de Radu, nepotul lui Pascal logofăt 102.

- Bratiești v. Brătiești, sat.
- Bratilov v. Ubîrșia de la Bratilov, sat.
- Bratilov, sat, mină <r. T. Severin, j. Mehedinți>, zeciuiala de aramă de la roțile lui Ciop Hanoș dăruiată de Vladislav voievod m-rii Vodița; întărită m-rii Tismana 14, 16, 22, 89, 124.
- Brativoești, sat <r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte întărită lui Alăman 204.
- Bratul, Brat v. și Brata.
- Bratul, boier în sfatul domnesc (1400) 23.
- Brat, boier, stăpîn cu imunități în Drăgotești, Cervența-de-Sus ș.a. (1483) 184.
- Bratul, cumpără în Mănicești (1481) 177.
- Bratul de la Milcov, în sfatul domnesc (1459) 118.
- Brat, fiul lui Lal, vinde domnului Stolnicenii pe Olt (1497) 273.
- Bratul, nepotul slugii domnești Stoia, stăpîn în Mihoveni (1485) 195.
- Bratul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Bratul, spătar în sfatul domnesc (1464—1469) 123—125, 127, 129—131, 133, 135—136; v. și Brata Supt Coastă.
- Bratul, vinde partea sa din Topolnița (1466) 130.
- Bratul al lui Sumarin, obligat de domn să restituie un cal (1431 ...) 71.
- Bravița, top. la *Șaoașu <or. Ocnele Mari, r. R. Vilcea> 277.
- *Brădățeani (Bradațeani, Bradățeani, Brădețeni, Brădițenii, Brăduțenii, Brodățeani), sat <lingă Jiblea r. R. Vilcea, j. Argeș>, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Cotmeana 25, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- Brădet, top. la Trestioara <r. Strehaia, j. Mehedinți> 286.
- Brăila, județ, găleți de grîu, dijmă, vămășit, zeciuială din stupi, perperi și caii cnezilor care mor, dăruiți m-rii Snagov 205.
- Brăila (Braïla), tîrg, vad, vamă <orașul Brăila> 69; scutiri de vamă acordate unor m-ri 55, 106, 128, 162, 275.
- *Brăiști (Brăști), sat <Rusănești, r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- Brănești v. Branesti, sat.
- Brătești, sat <r. Ploiești, j. Dimbovița>, întărit cu imunități jupanului Stroe ș.a. 175.
- *Brătiești (Bratiești), sat <lingă Brădiceni r. Gorj>, întărit cu imunități m-rii Tismana 124, 228.
- Brătîlă (Bilă), vinde domnului parte în Nănășești (1477, 1489) 154, 220.
- Brătivoc, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Breaza, pîriu la Dejani <r. Făgărași> III.
- Breaza, sat <r. Făgăraș>, în hotar cu muntele Preseaca III.
- Brebona, top. la *Virful Vladului <lingă Bahna, r. T. Severin, j. Mehedinți> 236.
- Bresnița, sat <Breznița, r. T. Severin, j. Mehedinți> 8.
- Bria (Brie, Briia), țigani m-rești (1494) 246 247.
- Brincovenii de peste Olt, m-re <r. Slatina, j. Romanați> (menț. tîrzie) II.
- Brincoveni, sat <r. Slatina, j. Romanați>, întărit cu imunități m-rii Bistrița, dania boierilor Craiovești 247.
- Broșteni, sat <r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit lui Alăman și Stănilă 204.
- Bucéciul (Bucenul), baltă <probabil r. Fetești>, întărită cu imunități m-rii Cozia 96, 107.
- Bucov (Bucovul), sat <or. Ploiești> cu vii, munți și mori, întărit cu imunități lui Staico logofăt 243; probabil același: Bucovei de lingă Colciac, întărit cu scutire de vinăriei jupanului Mihail din Ruși 145; v. și ... acovi ...
- Bucșa, slugă domnească, întărit în Crețești și Rădinești (1489) 218.
- Bucșani, la Argeș, sat <r. Videle, j. Vlașca>, hotare 75, 88; parte cu vii întărită m-rii Bolintin 109, 147, 163.
- Buceș, pitar, fiul lui Bîrul, stăpîn în Marotin, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Bucur, partea lui în Bunești (menț. 1500) 296.
- Bucur, ocina lui întărită m-rii Cutlumuz (menț. 1475, 1489) 151, 214.
- Bucur, slugă domnească, întărit în Crețești și Rădinești (1489) 218.
- Bucur, stăpîn în Marotin, Dvorsca și Polovinele, vărul lui Bîrul (1489) 216.
- Bucura, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciani (1437) 85.
- București, oraș, cetate nouă de scaun 161, 170; acte domnești scrise în ~ 118, 120, 122—129, 131—136, 139, 140, 143, 145, 149, 151, 152, 157, 158, 161, 162, 170—172, 175, 195, 198, 199, 205, 207, 209—212, 215—217, 220, 221, 223—226, 228, 229, 234—237, 239—241, 244, 245, 247, 248, 263, 278, 280, 284, 289, 295, C; școală domnească de la Sf. Gheorghe Vechi (menț. tîrzii) 85, 227, C; v. și Colțea m-re.
- *București pe Luncavăț, sat <Marcea, r. Drăgășani, j. Vilcea>, dăruit cu imunități de Mircea cel Bătrîn m-rilor Cozia și Cotmeana 17, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- *București, sat <lingă Balta, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu scutiri boierului Batie 184.
- *Buda, cetate <orașul Budapesta> 144.
- Buda, jupan <pirgar din Rîmnic> (1485, 1495), martor 196, 252.
- Buda, stolnic în sfatul domnesc (1457—1458) 115, 117.
- Budea, vinde muntele Nemaia (menț. 1476) 152.
- Budeni (Budeani), sat <Budieni, r. Gorj>, întărit jupanului Roman ș.a. 199; partea lui Albul întărită lui Hrănitul spătar 240.

- Budești**, sat întărit cu imunități m-rii <Cotmeana> 98.
- ***Budoni (Bodoni)**, sat <lingă Sinești, r. Horezu, j. Vilcea> cu munte, întărit cu imunități jupanului Ticuci și fraților săi 170, 192.
- Budu**, jupan, dăruiește vie în Rîmnic m-rii Cozia (menț. 1388) 9.
- Budușlov**, slugă domnească din Floci, hotarnic (1467) 131.
- Bugheanul**, sluger în sfatul domnesc (1480) 175.
- Buia**, boier, nepotul lui Vlad, stăpîn cu imunități în Bala și Preslop (1415) 38.
- Buiacul (?)**, sat întărit jupanilor Chirtop și Dobrița 230.
- Bujoreni v. și Bojoreni**, sat r. R. Vilcea.
- ***Bujoreni la Cătălui**, sat <probabil r. Oltenița, j. Ilfov>, dăruit m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 17.
- Bujorești**, sat <Gura Bujorescu, r. Gorj>, parte întărită cu imunități slugii domnești Vrabeț 129.
- Bulgaria**, bulgari (Țara Bulgărească), țară 1, 5, 31, A; sare de la ocnele din Transilvania pentru ~ 1.
- ***Bulgari**, sat, parte întărită cu imunități slugii domnești Tudor ș.a. 125.
- Bumbuești (Bomboești, Bonboești)**, sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, parte întărită cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143; ~ lui Stan Mindre 159; parte cumpărată de Neagoe de la Borcan 302.
- Bunce**, popă, vinde livadă m-rii Govora (1498) 283.
- Bunești**, sat <r. R. Vilcea>, părți întărite slugii domnești Cîrstea ș.a. 296.
- Buorel**, pîriu <Buhorelu r. Strehaia, j. Mehedintși>, sat pe ~ 188.
- Burcea v. și Borcea**.
- Burcea**, stăpîn cu imunități în Branîștea-Urășii și în muntele Lereștilor (1390 ...) 12.
- Buriu**, spătar în sfatul domnesc (1461) 120; v. și Bora.
- Bușaga (Vușag)**, stolnic în sfatul domnesc (1428—1429) 58, 60, 61, 63, 65, 66.
- Butești**, sat <r. Videle, j. Vlașca>, parte cu găleți domnești întărită cu imunități m-rii Glavacioc 94.
- Buțcat v. Mircea Buțcat**.
- Buzău**, rîu, sat pe ~ 34.
- Buzău**, tîrg, vamă 69.
- Buze**, Buzea v. Mircea și Stoica Buze.

C

- Cacova**, sat <Piscul Mare r. R. Vilcea>, părți întărite slugii domnești Cîrstea ș.a. 296.
- Calafat**, vamă și tîrg <j. Dolj>, dăruite de domni m-rii Tismana 53, 172; vama de vad dăruită de banul Barbul Craiovescul m-rii Bistrița <246>.
- Calcea (Calcio, Calciu)**, grămătic, scrie acte domnești (1431 ... 1457) 72, 77, 95, 98, 106, 107, 111, 115.
- Calea**, fiica lui Neagoe <vistier>, așezată stăpînă în Bumboești și Clocotici (1500) 302.
- Calea Coșteului** (~ Coșteului), top. la Rășinari <or. Sibiu> I.
- Calea Giurgiului**, drum, sat pe ~ 121.
- Caliacra** <cetate R. P. Bulgaria> 36.
- Calian v. Călian**.
- Calimanești v. Călimănești**, sat.
- Calinești**, sat <Calinești r. Pitești, j. Argeș>, părți cu vii, întărite m-rii Cozia, dania lui Stanciu Vranin 9.
- Calinichia**, mama lui Mircea cel Bătrîn, dăruiește satul Pesticovo și o moară pe Bistrița m-rii Tismana (1391 ..., menț. 1464) 14, <16>, 22, 53, 89, 124.
- Calîște**, baltă <j. Dolj>, întărită m-rii Tismana 172.
- Calmațui v. Călmățuiul**, rîu.
- Caloce**, arhiepiscopie <Kolocsa, R. P. Ungară> I.
- Caloian**, cu casa <familia> lui din Târgoviște, întărit m-riilor Cozia și Cotmeana (1417 ..., 1424) 39, 52.
- Caloiana**, scrie acte domnești (1475 ... 1482) 150, 160, 179.
- Calotă**, <ginerele lui Vlad Călugărul>, ispravnic în act domnesc (1498) 287.
- Calotă**, scrie act domnesc (1443) 96.
- Calugareani v. Călugăreani** sat.
- Calugherovți (?)** la baltă Bistreț, două sate <lingă Bistrețu, r. Băilești, j. Dolj>, întărite cu imunități m-rii Tismana de regele Sigismund și de Ioan de Hunedoara 62, 97; v. și Hirșova și Sălcișor, sate.
- Camenita**, baltă lingă Săltava <r. Fetești, j. Ialomița>, cu suhaturi, întărită cu imunități m-rii Dealu 146.
- Cancio**, tatăl lui Dragușin Orbul (menț. 1412) 36.
- Cantacuzino <Caterina>**, sora împărătesei Mara, ctitoră la Hilandar (menț. 1492) 235.
- Caplea**, jupîncea lui Staico logofăt <fiica lui Vlad Călugărul>, dăruiește o moară pe Vîlsan m-rii Cotmeana (1489) 213.
- Capotă v. Ion Capotă**.
- Capriuleu v. Athos**, m-ri.
- Caraja**, comis în sfatul domnesc (1429) 64.
- Carapcin**, vinde parte în Mușetești (1475) 148.
- Carare**, Carareani v. Cărăreni, sat.
- Carag**, cetate, pămîntul Woila scos din dependența cetății I.
- Carea v. Athos**.
- Catalina**, doamna lui Radul cel Mare (1495 1497); danie m-rii Govora 273, 279; în pomelnicul m-rii Rusicon 263.

- Catalui, Catolui v. Cătălui, pîriu.
- Cazac, țigan boieresc (1441) 93.
- Cazan, canatnic, nepotul lui Pîrlea, vinde Vilculeștii de la Coșuștița (1431) 198.
- Cazan (Căzan), fratele slugii domnești Stoia, întărit în Crețești și Rădinești (1489) 218.
- Cazan (Căzân) logofăt, fratele lui Radu Trămindan (1431 ... 1469, menț. 1492); stăpîn în Descoperești, Cornățel ș.a. 234; dăruiește m-rii Cozia mori în Tîrgoviște 101; în sfatul domnesc logofăt (1431 ... 1469) 72, 77, 98, 99, 102, 117, 120, 124, 131—133, 135, 136; v. și Cazan, vistier și Cazan al lui Sahac.
- Cazan, stăpîn al satului Orlești (menț. 1388) 9.
- Cazan, stăpîn cu imunități pe Argeșel, pe Elovîța și în Frăsinet (1401 ...) 24.
- Cazan (Căzan) <Dohoreț>, vinde partea lui din Cîrbești (menț. 1495, 1497) 257, 270.
- Cazan, vistier, vornic (1478—1482), în sfatul domnesc: vistier (1478, 1480) 158, 160, 170; mare vornic (1480—1481) 175, 177; fost vornic (1482) 181; dă dispoziții vameșilor 176; scrie doamnei lui Basarab cel Tânăr 173; v. și Cazan logofăt.
- Cazan Bilbaneș, în sfatul domnesc (1453) 110.
- Cazan Crețul, în sfatul domnesc (1450 ... 1456) 101, 104, 108, 110, 113.
- Cazan al lui Sahac (Căzan ~, Cosan Sahalod) în sfatul domnesc: jupan (1451 ... 1478), 104, 105, 108, 110—113, 115, 122, 123, 125, 127, 130, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150, 153, 160, 161; vornic III; v. și Cazan logofăt.
- Căbălni de la Săpatul la gura Ialomiței (Ciba, Cibel, Săpatul), baltă și gîrlă <r. Fetești, j. Ialomița>, hotare 131; întărită cu imunități m-rii Cozia <28>, 96, 107, 131, <150>, 161, 212; păstori, stupi <28>; v. și Săpatul, baltă.
- Căcicea, pîriu <r. Făgăraș>, sat pe ~ 93.
- Căliian (Caliian), stăpîn în Braniștea-Urășiei Vadul Șercaiei, muntele Lereștilor ș.a. (1390 ...) 12.
- Călimănești pe Olt (Calimanești, Calimănești), sat <oraș, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Cotmeana, dania lui Nan Udobă 9, 17, 25, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212; v. și Cozia, m-re.
- Călin, stăpîn cu imunități al pămîntului Scorei din Țara Făgărașului (1391) 15.
- Călinești v. Calinești sat.
- Călmățuiul (Calmațui), rîu <j. Teleorman>, bălți la ~ 151, 214.
- Călugăreni (Calugăreani), sat <Valea Călugărească, r. Ploiești, j. Prahova>, parte întărită m-rii Snagov 127.
- Călugăreni, sat <r. Giurgiu, j. Vlașca>, hotare 121.
- *Călugăreni (Calugăreani, Călugăreani), sat <lingă Cupele, r. Titu, j. Vlașca>, întărit cu imunități m-rii Cozia 150, 161, 212; probabil același: Călugărești, sat întărit jupanului Hamza 264.
- *Călugăreani, sat <Valea Voievozilor, or. Tîrgoviște>, în hotar cu Tîrgoviște 244.
- Călugărul (?) (1400 ...) 60.
- Cănădin, partea lui la Drăgotești (menț. 1483) 184.
- Cănești v. Gănești, sat.
- Căprăreată, munte <Căprărețele lingă Cheia, r. R. Vilcea>, parte întărită slugii domnești Cîrstea ș.a. 296.
- *Cărarea, sat <lingă Cerneți, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Cozia 77, 96, 107; probabil același: Carareani, sat, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Cotmeana 56.
- *Cărărenii de la gura Ialomiței (Carare, Carareani, Cărăreni, Cărăreani), sat <Hagieni, r. Fetești, j. Ialomița>, în hotar cu Săpatul 17; întărit cu vii, grădini, mori, prisăci, vinărici, dușegubină, gloabă, imunități m-rilor Cozia și Cotmeana 76, 77, 96, 107, 150, 161, 212; drept de slobozie acordat m-rii Cozia 29.
- Cărbești v. Cîrbești, sat.
- Cărpeniș v. Valea Cărpinișului, top.
- Cărstea, Cărstian v. Cîrstea, Cîrstian.
- Cătrunești v. Crătunești, sat.
- Cătălui (Catalui), pîriu (lingă Căscioarele, r. Oltenița, j. Ilfov), sate și moară pe ~ 17, 56, 77, 96, 107.
- *Cătălui (Catalui, Catolui) sat <lingă Căscioarele, r. Oltenița, j. Ilfov>, metoh, moară, bălți, întărite cu imunități m-rii Cozia 49, 56, 77, 96, 107.
- Cățeți, sat <Cățetu c. Dozești, r. Oltețu j. Vilcea>, întărit cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- Căzan v. Cazan.
- Căzânești, sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, vie întărită m-rii Bistrița 247.
- ... cea 170 v. Ucea, țigan.
- Ceafa Tansului, top la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Ceapă v. Stanciul Ceapă.
- Ceauri pe Jiu (Ceurăi), sat <Ceauru, r. Gorj>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 22, 53, 89, 124, 222, 265; întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Sigismund și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Cecanii Barei, baltă (?) <probabil lingă Breznița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărită cu pădure m-rii Tismana 260.
- Cega, spătar <din Bucșani> în sfatul domnesc (1482) 181.
- Cehia, cehi, țară în titulatura lui Sigismund de Luxemburg (1419 ... 1428) 46, 47, 62; postav de ~ 50, 51.
- Celelu, parte dăruită de regele Ungariei cavalerilor Ioaniți 1.

- Cenad**, episcopie <Sinnicolaul-Mare, j. Timiș-Torontal> 1.
- Cepal Mustafa**, vinde vie domnului (1479) 163.
- Ceplea**, top. la Stirci <r. Filiași j. Gorj> 286.
- Cepturile**, sat <probabil Bărăști de Cepturi, r. Slatina, j. Olt>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- ***Cerașeni**, sat <probabil lângă Berevoești, r. Muscel>, întărit cu imunități lui Badaea și jupanului Stance 148.
- Cerbăreani**, sat <probabil Cerbureni, r. C. de Argeș>, parte întărită cu imunități jupanului Stance 148.
- Cereășov v. Cireășov** sat.
- ***Cereșani**, sat <lângă orașul Tîrgoviște>, parte cu munte întărită m-rii Dealu, dania lui Radul, nepotul lui Nan Pascal mare logofăt 102.
- ***Cergeani**, sat <probabil lângă Otetelișu, r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit slugii domnești Ion ș.a. 149.
- Cerih**, sat, părți întărite jupanului Chicoș și fiicelor sale Stanca, Vișa, Rada 292.
- Cernat**, fratele lui Lumotă, stăpîn în Tîrseni și Micești (1497) 274.
- Cernătești**, sat <r. Buzău>, vinăricului domnesc întărit m-rii Snagov 205.
- Cernătești**, sat <probabil c. Valea Călugărească, r. Ploiești, j. Prahova> 230; întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 135.
- ***Certejii**, sat <probabil lângă Jirov, r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte întărită cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
- Cervenita-de-Sus**, sat <r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități boierului Batie 184.
- Cetatea din ținutul Cîrța** <r. Făgăraș> în hotar cu Scorei 15.
- Cetatea-de-Fier**, cetate, comitat <Vasvar, R. P. Ungară> 1.
- Cetatea Dimboviței** (Dimbovița), vamă 40, 54.
- Cetatea Nouă v. București**, oraș.
- Cetatea Nouă**, cetate <Ujwar, R. P. Ungară> 1.
- Ceucuș Stan** (Ceucuș, Ceukuș, Cioucuș) grămatic de acte domnești (1477 ... 1493) 187, 219, 234, 239, 241, IV.
- Ceurăi v. Ceauri**, sat.
- Chak**, comite de Sopron, mare comis (1247) 1.
- Cheia**, sat <r. R. Vilcea>, al jupanului Cîrstea ș.a. 296.
- Chera v. Chira**.
- Cherața**, vinde în Cornățel și Descoperești ș.a. (1492) 234.
- Chicoș**, jupan, tatăl Stancăi, al Vișei și al Radei, stăpîn în Fintinele, Vernești ș.a. (1499) 292.
- Chiojd v. Star Chiojd**, sat.
- Chira**, fica jupanului Drăghici <vornic din Mărgineni>, stăpînă în Corneni (1489) 215.
- Chircă** <nchiul lui Neagoe vistier>, stăpîn în Uibărești (1500) 297.
- Chirca**, fiul popii Alexie de la Argeș, vinde vie (1489) 220.
- Chiriță**, dascăl slovenesc (1800) 200.
- Chirtop**, stăpîn cu imunități în Ruși, Bucovei, Sîntești, Greci ș.a. (1469 ... 1492) 135, 145, 230.
- Chită**, țigan m-resc (1494) 246, 247.
- Cieștii** de la Codmeana, sat <r. Costești, j. Argeș>, parte întărită cu imunități lui Vilcan ș.a. 105.
- ***Cincul**, sat <Prunești, r. Gilort, j. Gorj>, parte întărită lui Dan ș.a. 238; probabil același: parte întărită slugii domnești Milea 180.
- Cioban**, jupan în sfatul domnesc (1390 ...) 12.
- Ciocadea**, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit slugii domnești Ivul 191.
- Ciocănești** (Ciocanești), sat <r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Cotmeana 49, 56, 77, 96, 98, 107, 150, 161, 212.
- Ciolan**, țigan boieresc (1469) 135.
- Ciop Haneș** (~ Hanoș, Cip Hanoș), roțile, mina lui la Bratilov (1391 ... , menț. 1464) 14, 16, 22, 89, 124.
- Ciopa**, țigan boieresc (1499) 294.
- Ciorca**, vinde parte în Plopeni cu vad de mori la Teleajen (1486) 201.
- Ciorica**, pîriu <afluent al Vezii> sat pe ~ 293.
- Cioruș** în Țara Românească, sat <probabil lângă Plopeni, r. Ploiești, j. Prahova>, întărit cu imunități boierului Stanciul Moenescul 93.
- Cireășov** mai sus de Slatina, pe Olt (Cereășov, Cireășovul), sat <r. Slatina, j. Olt>, dăruit m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 17; întărit cu imunități m-rii Cutlumuz, dania jupanului Aldea 19, 151, 214.
- ***Cireșelul** în jud. Jaleș (Cereșevo), sat <Plotina r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Tismana, dania lui Mircea cel Bătrîn 22, 53; întărit de Sigismund regele Ungariei și Ioan de Hunedoara 62, 97.
- ***Cirilinița** pe Buzău, sat <probabil lângă Grădiștea, r. Făurei, j. R. Sărat>, întărit cu imunități în afară de oastea cea mare, m-rii-Snagov 34.
- Ciurilești**, sat <probabil Ciuri, r. Gorj>, dăruit cu imunități slugii domnești Stoica ș.a. 68.
- Ciineni v. Genune**, vamă și **Turzu Roșu**.
- Cilnău**, pîriu <afluent al Buzăului>, sat pe ~ 215.
- Cilnița**, iezerul ~ <Cilniștea, r. Giurgiu, j. Vlașca> 121.
- Cimpul Mare**, sat întărit jupanului Hamza ș.a. 264.
- Cimpul Turcilor**, top. la *Gura Jilțului <Turceni, r. Filiaș, j. Gorj> 286.
- Cimpulung**, țirg, oraș, cetate 69; biserică domnească, ctitor, mormîntul lui Nicolae Alexandru voievod, stăpîniri 2; vamă 69.
- Cinda** din Gornovi (1486) 198.
- Cinda**, stăpîn al seliștelor Murtășești, Bărboșii, de-la-Jilț ș.a. fiul lui Șerb (1469) 134.

- Cindești, sat <r. Buzău>, în hotar cu Odo-beni C.
- Cîrbești (Cârbești), sat <r. Gorj>, părți cum-părate de la popa Toader ș.a. de jupan Stanciul Dohoreț 257; date de Stoica Dohoreț în schimb m-rii Tismana 270.
- *Circumari, sat <Vadu Părului, r. Ploiești, j. Prahova>, părți cu vad de moară și vinărie întărite cu imunități m-rii Snagov 127, 179; m-rea Snagov volnicită să ia gloabe și dușegubine 179.
- Cîrjău <vistier>, sol al lui Basarab cel Tinăr trimis la Ștefan Báthory (1478) 156; probabil același: Cîrjeu, stăpîn de părți și bălți la Recica lui Dabul, Gulie și Crăpătoarele (1494, 1499) 249, 291; v. și Balta Cîrjeu.
- Cîrlig, gramatic de acte domnești (1484, 1495) 190, 254.
- Cîrlig, top. la Jiblea <r. R. Vilcea, j. Argeș> 10.
- Cîrpești v. Crăpești, sat.
- Cîrpitul, tatăl lui Stanciul care vinde în Pleșoi (menț. 1500) 303.
- Cîrstea, birar, cumpără parte din Runtea (1489) 219.
- Cîrstea din Glod, vinde satele Hința și Glodul (1492... 1499) 233, 268, 290.
- Cîrstea, grămătic de acte domnești (1450) 101.
- Cîrstea jupan în sfat (1415... 1421) v. Cîrstea Tătaru.
- Cîrstea, jupan, slugă domnească, înfrățit cu fratele său, Cîrstian, peste Bunești, Cacova, muntele Govora ș.a. (1500) 296.
- Cîrstea, jupan, socrul lui Hranitul spătar, stăpîn în Bălești, Godinești, Pocruia ș.a. (menț. 1493) 240.
- Cîrstea, stolnic în sfatul domnesc (1454, 1456) 112, 113.
- Cîrstea, țigan m-resc (1496) 268.
- Cîrstea, vinde jumătate sat din Sevestreni (menț. 1475... 1488) 150, 161, 212.
- Cîrstea Pleșeschi, jupan în sfatul domnesc (1424) 52.
- Cîrstea Tătarul, în sfatul domnesc (1418) 42; probabil același: Cîrstea, jupan în sfatul domnesc (1415... 1421) 37, 48, 49.
- Cîrstian, boier, întărit în Vlădășești pe Motru, Hercea ș.a. (1497) 278; probabil același: Cîrstian din Runcu, martor pentru Ubișia de la Bratilov (1486) 197.
- Cîrstian, fiul jupanului Cîrstea, stăpîn în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Cîrstian, jupan în sfat (1471... 1500) v. Cîrstian, mare vornic.
- Cîrstian jupan, martor domnesc pentru Jiblea (1389) 10; probabil același: Cristian, jupan în sfatul domnesc (1390...) 12.
- Cîrstian, omorît de fratele său Albul, cu parte în Cîrstiani (menț. 1498) 285.
- Cîrstian, scrie act domnesc (1492) 230.
- Cîrstian, slugă domnească, înfrățit în Micești (1495...) 261.
- Cîrstian, slugă domnească, înfrățit cu fratele său Cîrstea peste muntele Căprăreacă și în Bunești și Cacova (1500) 296.
- Cîrstian (Cîrstian, Crăstian), mare vornic <din Stăncești>; în sfatul domnesc: (1471... 1500); stratornic (1471—1472) 139, 140, 142; medelnicer (1473) 145; mare vornic (1483—1485) 184—187, 190, 192—195; jupan fost mare vornic (1487... 1500) 205, 210, 212, 229, 230, 233, 236—241, 243—245, 247, 248, 251, 253, 254, 257, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—292, 294—297, 299, 302, 303, C, D; ispravnic de jurători 250.
- Cîrstian Petru, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Cîrstiana, fiica lui Neagoe așezată stăpînă în Bomboești și Clocotici (1500) 302.
- Cîrstiani, sat <Cîrstieni, r. Pitești, j. Argeș>, parte cu vinărie domnesc întărită m-rii Rîncăciov 285; probabil același: Cîrstia-nești, întărit cu imunități slugilor domnești Badaea, Vlaicul ș.a. 108.
- Cîrța, m-re <r. Făgăraș>, abate 90.
- Cîrța, ținut <j. Făgăraș>, moșie din ~ 15.
- Cîrțișoara, sat <r. Făgăraș>, întărit cu imuni-tăți jupanului Stoica Naneș ș.a. 143.
- Clăbucet, munte <r. Teleajen, j. Prahova>, stînă întărită slugii domnești Stan Costi-șatul 200.
- Clășnești, sat <Cleșnești, r. Strehaia, j. Mehe-dinți>, întărit cu imunități jupanului Bîrta Pătru ș.a. 189.
- *Cleceveț (Cleceveți, Prececeveți), sat <lingă Șușița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, cu siliști, întărit cu imunități m-rii Tismana 62, 97, 265, 281; dreptul rumânilor hoie-rești de a se așeza în ~ 281.
- Clicevăt, pe Dunăre, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de Sigismund regele Ungariei și de Ioan de Hunedoara, dania cnezului Lazăr 62, 97.
- Clocotici (Clocoticiul), sat <Bradu-Clocotici, r. R. Vilcea, j. Argeș>, parte întărită cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143; întărit lui Neagoe 302.
- Cnej Paul <Pavel Chinezul>, sol al craiului la Ștefan Báthory (1478) 156.
- Coarnele, munte <c. Lelești, r. Gorj>, parte întărită lui Ștefan 209.
- Cocora, vornic mic în sfatul domnesc (1494) 247.
- Cocorești, sat <Cocorești-Mislii r. Cîmpina, j. Prahova>, parte întărită jupanului Stanciul Moenescul 93.
- *Cocoșarii, siliște, parte întărită jupanului Mihail din Ruși 145.
- Codmeana (m-rea Buna-Vestire), m-re <r. Pi-tești, j. Argeș>, ctitori Radu și Mircea voievozi 42, II; supunerea ei m-rii Cozia 9; metohul ei cu biserică pe Prahova 26; imunități, sate, bălți, pește, vinăriciuri 10, 26, 49, 98;

- case (familii) în Țirgoviște 39, 52; mori 26, 213; privilegiu de a primi danii, fără drept de revendicare 42; egumen 9.
- Codmeana** (Codmana, Cotmea na), pîrîu <afluent al Vedei>, sate pe ~ 105, 246, 247.
- Codrea**, grămătic de acte domnești (1481, 1483) 177, 185.
- Codrea**, dă partea lui din Dejani (menț. 1453) 111.
- Codrea**, vornic în sfatul domnesc (1457) 115.
- Coia**, țigan boieresc (1492) 230.
- Coica** (Coico) logofăt, scrie acte domnești (1437... 1464) 86, 87, 89, 93, 104, 110, 124, 127; probabil același: (1429) 64; v. și **Coica** al lui Utmeș.
- Coica** (Coico) în sfatul domnesc: logofăt, prim logofăt (1424... 1430) 52, 56, 58, 60, 61, 63, 66, 68; vistier, protovistier (1437, 1439) 80, 82, 83, 85—87, 89; eroare: Stoica vistier 84.
- Coica**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Șerbănești, Dobrușa, Mamul ș.a. (1437) 83.
- Coica** al lui Utmeș (Coico ~), jupan în sfatul domnesc (1452... 1456) 108, 111, 113; v. și **Coica** logofăt.
- Coinsca**, pîrîu <r. R. Vilcea, j. Argeș>, sat pe ~ 212.
- Cojoc**, partea lui în Cepturile (menț. 1480) 170.
- Cojoni**, sat 122.
- Colan**, țigan boieresc (1469) 135.
- Colciac**, top. la Bucovei și Tătărăi <probabil Colceagu, r. Mizil> 135, 145.
- Coloman**, rege al Ungariei <1095—1116> (menț.) 1.
- Colonia**, oraș <Köln, R. F. Germană>, postav de ~ 50, 54.
- Colțea**, în sfatul domnesc: postelnic (1482... 1486) 181, 184—186, 189, 190, 192—194, 198; paharnic (1487—1488) 201, 205, 206, 209—212.
- Colțea**, mănăstire <în or. București>, dascăl (menț. tîrzie) 200.
- Colțea**, slugă domnească, stăpîn în Coteana (1437...) 84.
- Colțea**, țigan boieresc (1499) 294.
- Colțea**, vornic mic în sfatul domnesc (1494) 247.
- Coman**, grămătic, scrie act domnesc (1454...) 112.
- Coman**, nepotul jupanului Stanciu Moenescu, stăpîn cu imunități în Voila, Mislea, Cocorăști ș.a. (1441) 93.
- Coman**, slugă domnească, cumpără în Negoști (1454...) 112.
- Coman**, slugă domnească, fiul lui Batea, stăpîn cu imunități în Mociurițe (1400...) 21; probabil același: **Coman**, boier stăpîn în Piscul, Jiliștea ș.a. (1418) 41.
- Coman**, țigan boieresc (1492) 230.
- Coman Făgărășanul**, stăpîn în Sălătruc (menț. 1488) 212.
- Comana**, baltă <r. Giurgiu, j. Vlașca>, în hotar cu Călugăreni 121.
- * **Comanca**, sat <Dorobanțu r. Drăgănești-Olt>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214.
- Comani** v. **Vadul Cumanilor**.
- Comănești**, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit slugilor domnești Radul, Iuga ș.a. 149.
- Constandin** v. și **Costandin**.
- Constandin**, dascăl slovenesc, traduce act (1786) C.
- Constandin**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Coț Mihal**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Copăcel**, sat <r. Făgăraș>, întărit cu imunități jupanului Stoica Naneș 143.
- Copăcel**, sat <în or. Ocele Mari, j. Vilcea>, vîi cu vinărici domnesc și boieresc dăruite m-rii Govora de Vlad Călugărul și popa Alexie <220>, 266, 268.
- * **Coprozi**, sat <lingă Foleștii-de-Jos, r. Horezu, j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 110.
- Corăești**, sat, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
- * **Corbeani**, siliște <lingă Ioneștii-Govorei, r. Drăgășani, j. Vilcea>, dăruită cu imunități m-rii Govora de Vlad Călugărul 248, 266.
- Corbii pe Argeș**, sat <probabil Corbeni, r. C. de Argeș, j. Muscel>, întărit jupanului Mogoș 113.
- Corbi**, sat <lingă Șofranceni, r. Gorj>, întărit cu imunități m-rii Tismana 265: parte schimbată cu Stoica Dohoreț 270.
- Corbii-de-Piatră**, sat <r. C. de Argeș, j. Muscel>, întărit jupanului Mogoș 113.
- * **Corcolăți**, sat <lingă Stănești, r. Gorj>, parte întărită jupanului Roman ș.a. 299.
- Corcova**, sat <r. Strehăia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități slugii domnești Voislav ș.a. 142.
- Corlat**, grămătic <clucer> (1490... 1497), vinde partea lui Stanislav din Curtișoara pe Olt 273; scrie acte domnești 226, 266, 276.
- Corlat**, vinde parte în Bărcănești (1476) 153.
- Corman** v. **Stoica Corman**.
- Cornățel** v. **Vilceaua Cornățelului**, top.
- * **Cornățel**, sat <Mănăstirea r. Oltenița, j. Ilfov>, întărit cu imunități lui Staico logofăt 234; probabil același: **Cornățel**, act domnesc scris în ~ 265.
- Cornea**, stăpîn cu imunități în Corăești, Urbuești ș.a. (1437) 83.
- * **Corneni** (Corneani, Corni, Cornul lui Ujog, ~ la Jăgov), sat <lingă Lunca, r. Fetești, j. Ialomița>, întărit cu imunități m-rii Cozia 56, 77, 96, 107; loc de vamă al m-rii Cozia 131; părți întărite jupanului Drăghici după schimb 215.

- *Cornu, sat <probabil lângă Plopu, r. Făurei, j. Ialomița>, părți întărite jupanului Chicoș 292.
- Cornul Saltavei, top. la balta Cameniței <r. Fetești, j. Ialomița> 146.
- Cortofleș v. Stan ~ și Stanciul Cortofleș.
- Cosan Sahadol v. Cazan al lui Sahac.
- Cosovo <Cimpia Mierlei, R. S. Bulgaria>, luptă 229.
- Costandin v. și Constantin.
- Costandin, cu casa <familia> lui din Tirgoviște întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1424) 52.
- Costandin, scriu acte domnești (1482, 1451... 1464) 61, 102, 120, 122, 123, 125.
- Costantin din Caliacra, martor (1412) 36.
- Costantin, cumpără cu zapis un cal ș.a. (1412) 36.
- Costea, boier din Jiblea, întărit cu imunități în Orlești pe Olt (1389) 10.
- Costea satul lui, v. Costești, sat.
- Costia, spătar, tocmelnic <la Micești> (1487) 208.
- Costea, stăpîn cu imunități în Viștea, Arpașul ș.a. (1390...) 13; probabil același: Costea, picernic în sfatul domnesc (1392) 17 și Costea, în sfatul domnesc (1400) 23.
- Costea, țigani boiercești (1469, 1476, 1480) 135, 152, 170.
- Costești (Satul lui Costea pe Topolnița, Gostiești), sat <r. T. Severin, j. Mehedinița> 197; găleți de grâu întărite m-rilor Vodița și Tismana 6, 16; întărit cu imunități m-rii Tismana 155.
- Costinca, țigan boieresc (1469) 135.
- Costișatul v. Stan Costișatul.
- Coșani, sat <r. R. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 110.
- Coșuște, m-re <r. T. Severin, j. Mehedinți> egumen 236.
- Coșuștița, pîriu la Drăgotești <r. T. Severin, j. Mehedinți>, sate pe ~ 184, 198.
- Coteana, sat <r. Slatina, j. Olt>, hotare; întărit slugii domnești Tacincoș ș.a. 84.
- Cotescul, fratele lui Stoica comis (1487) 208; v. și Badea slugă domnească.
- Cotești, sat <r. Muscel>, întărit cu imunități slugii domnești Badea ș.a. 108; parte cumpărată de la Vlaicu de Nenciu vornic ș.a. 193.
- Cotlomuz, Cotlomuz v. Athos, m-ri.
- Cotlov, baltă <lingă Negoiu, r. Băilești, j. Dolj>, dăruită m-rii Tismana de Dan voievod 172.
- Cotmeana v. Codmeana, m-re și pîriu.
- Cotoruia, sat <Cotoroaia, r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit lui Cîrstian ș.a. 278.
- Coțani v. Mareș a lui Coțani.
- Covacița, top. la balta Bistrețu <r. Băilești, j. Dolj> 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.
- Cozia (Coziia, Mănăstirea de la Călimănești, Nucet, Sf. Troiță), m-re <r. R. Vilcea>; ctitori 9, 17, 20, 25, 42, 48, 52, 56, 77, II; mormîntul lui Mircea cel Bătrîn 48, 107; supunerea m-rii Cotmeana 9; me-toace 26, 49, 56, 77, 96, 107; sate cu vecini; țigani, vii și vinăricuri, stupini, braniști, bălți, girle, pește, imunități 9, 17, 20, 25, 27, 28, 48, 49, 56, 73, 77, 96, 107, 115, 123, 126, 131, 150, 161, 212; drept de a face slobozie la Cărăreni 17, 29; Ulița din Rîmnic 17, 96, 107, 150, 161, 212; case, sălașe <familii> în Tirgoviște 39, 49, 52; găletărit și albinařit din jud. Vilcea 17, 150, 161, 212; obroace de grâu, vin, brînză, miere, ceară postav 9, 17; ocnă de sare 49; mori 9, 17, 26, 49, 56, 57, 77, 96, 101, 107, 157; vama de la Genune (Ciineni) 37, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212; scutiri la vaduri și vămi: în țară 30, 45, 106, 128; în Transilvania 144; dușegubine și gloabe puse și luate de m-re 28, 48, 49; privilegiu de a primi danii 27, 42; alegerea egumenului 9; egumeni 20, 26, 28, 37, 39, 45, 48, 101, 106, 107, 115, 123, 131, 150, 157, 161 212, 252; călugări, vameși și găletari 17, 212; poslușnic 28, 48; act domnesc scris în ~ 37.
- Cozia, munte <r. R. Vilcea> 10.
- Cozma, ieromonah la m-rea Cutlumuz (1492) 231.
- Cozleaci, sat <Coslegi, r. Ploiești, j. Prahova> 243.
- Craiova <orașul> 148, 150, 212, 278; act domnesc scris în ~ 264.
- Crasna, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit jupanului Roman 199.
- Crăciun de la Slatina, slugă domnească, stăpîn în Străhaeț (1478) 158.
- Crăciun, fratele lui Lihul, stăpîn în Murcești și Domnești de la Jilț (1472) 141.
- Crăciun, țigan m-resc (1496) 268.
- Crăciun, vărul jupanului Roman, stăpîn în Româneștii-pe-Jiu, Crasna ș.a. (1486) 199.
- Crăciuna, cetate, dregători trimiși la ~ 176.
- Crăpătoarele, girle (?) întărite lui Stanciul comis 291.
- *Crăpești, sat <lingă Vadu Sorești, r. R. Sărat>, întărit cu imunități boierului Stroe ș.a. 65.
- Crăstian v. Cîrstian, mare vornic.
- Crătunești pe Mostiște, sat <Cătrunești r. Urziceni, j. Ialomița>, părți cu vecini întărite cu imunități lui Stoica logofăt 234.
- Creața, act domnesc scris la ~ 49.
- Cretești, sat <probabil r. Craiova, j. Dolj>, întărit slugilor domnești Bucșa, Cazan ș.a. 218.
- Crețul v. Cazan Crețul.
- Cricov, pîriu, sat pe ~ 9.
- Cricoveni v. Mănăstirea de la Cricov.
- Cristian v. Cîrstian, jupan.
- Critopulos v. Antim, mitropolit.

Criva de la Mehedinți, sat <probabil lângă Ilovița, or. T. Severin>, întărit cu imunități boierului Batie 184.
Croația (Croacia), țară 1, 44, 47, 62.
Crușevița, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei, dania despotului Lazăr 31.
*Crușia, sat <probabil r. Pitești, j. Argeș>, dăruit m-rii Cozia de Stanciu Turcul 9.
Cuciul, pîriu la Dejani <r. Făgăraș> III.
Cuculata, sat <r. Rupea, j. Tîrnava Mare>, dăruit de Vladislav Vlaicu voievod rudei sale Ladislau de Dobca 5.
Cucuiul, top. la Ionești <Ioneștii-Govorei r. Drăgășani, j. Vilcea> 268.
*Cucuteni, sat <probabil lângă Balta Plopului, or. Buzău>, parte întărită jupanului Mihail 145.
Cuibul Orlei, top. la balta Pirotul <Orlea r. Corabia, j. Romanai> 225.
Cumania, cumani, țară, hotare; dăruită Cavalerilor Ioaniți cu privilegii și obligații 1; în titulatura regelui Ungariei 1.

Curcea, partea lui din Micești rămasă prădalică domnească (menț. 1482) 181.
Curchi (Curchea), țigani 152, 246, 247.
Curcmaș v. Stoica Curcmaș.
*Curila (Curilo), sat <lingă Cerneți, r. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități de Mircea cel Bătrîn m-rilor Cozia și Codmeana 20, 49, 56, 77, 96, 107.
Curtea de Argeș v. Argeș m-re și oraș.
Curtea lui Vilcan (Curte), sat <probabil Curtișoara, r. Gorj> 194; întărit cu imunități jupanului Ticuci și fraților săi 170.
Curteani, sat <probabil Curteanca, r. Costești, j. Argeș> 125.
Curtișoara, sat <probabil r. Balș, j. Romanai>, parte întărită cu imunități lui Milco stolnic 217.
Curtișoru pe Olt, mai sus de Slatina, sat <Curtișoara, r. Slatina, j. Olt>, parte dăruită de Radu cel Mare m-rii Govora 273.
Cutlumuș v. Athos, m-ri.

D

Dabăcești v. Dăbăcești, sat.
Dabăcescu v. Dimitrie Dabăcescu.
Dabul, fiul lui Radomir, stăpîn în Recica lui Dabul (1494) 249.
Dabul, stăpîn în Recica lui Dabul (menț. ? 1494) 249.
Dachia Ardealului în titulatura domnului Țării Românești III.
Dadul din Padeș, în sfatul domnesc (1463) 122.
Dadul din Racotți, în sfatul domnesc (1463) 122.
Dadul, slugă domnească, fratele lui Vilcul, stăpîn în Trestioara de la Brădet și Gura Jilțului de la Cîmpul Turcilor (1498...) 286.
Dalmația, în titulatura regelui Ungariei 1, 46; ~ Frușică 44, 47, 62.
Daluța, țigan boieresc (1499) 292.
Dan, clucer, stăpîn în Fărcășești (menț. 1489) 221.
Dan de la Cojoni, în sfatul domnesc (1463) 122.
Dan din Glod, vinde parte în Hința (1488... 1496) 210, 233, 268.
Dan din Plosca, vinde parte în Runtea (1489) 219.
Dan (~ bătrînul), domn al Țării Românești <1384—1386>, fiul lui Radul voievod 7; fratele lui Mircea cel Mare, familie, dani, ctitorii 7—9, 14, 16, 22, 53, <61>, 64, 89; vinde satul Saghevăț 124; dă act (1385) 7.
Dan, domn al Țării Românești <1420—1431> 57; fiul lui Dan voievod și tatăl lui Vladislav, Danciul și Basarab voievozi 59, 113, 148—153, 172; dă acte 50—56,

58—61, 63—69; eroare: fiul lui Mircea 59, 61.
Dan, fiul jupanului Roman, stăpîn în Românești pe Jiu, Balomirești ș.a. (1486) 199.
Dan, fratele lui Lihul, stăpîn în Murcești și Domneștii-de-la-Jilț (1472) 141.
Dan, fratele lui Roman v. Dan, pușcar.
Dan, fratele lui Stănilav, întărit în Grădiștea și Runtea (1489) 219.
Dan, jupan, martor la Rîmnic (1389) 10.
Dan, închină m-rii Bolintin țigani și părți în Dragomireștii de la Dimbovița (1453) 109.
Dan în sfatul domnesc v. Dan de la Cojoni.
Dan întărit, împreună cu Drăgoi ș.a., în Cîncul și muntele Andreianu (1493) 238.
Dan, pușcar, slugă domnească, fratele lui Roman, întărit în Micești și Ulitești (1481... 1495...) 178, 181, 207, 208, 261; sluga lui Stoica vornic 181.
Dan, slugă domnească, fratele slugii domnești Bucșa, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
Dan, slugă domnească, fratele lui Vilcul, stăpîn în Trestioara de la Brădet, Gura Jilțului, Ceplea ș.a. (1498...) 286.
Dan, vinde împreună cu Oprea partea lui în Cățeți (1480) 170.
Dan, vinde împreună cu Rădiniță via lui (1495) 254.
Dan, vinde partea lui din Zătreni (menț. 1453) 110.
Dan <Durduca>, mare vornic în sfatul domnesc (1475... 1478) 148, 150—153, 157, 158, 160, 161.

- Dan Oteșanul**, <luptă> la Cosovo și dobân-
dește de la Vladislav voievod parte în
Bălești (menț. 1492) 229.
- Danciul**, boier, fratele lui Dragul, stăpîn cu
imunități în Criva de la Mehedinți ș.a.
(1483) 184.
- Danciul comis v. Danciul Craiovescul.**
- Danciul**, fiul lui Dan II voievod și fratele
lui Basarab (1428...) 59—61.
- Danciul**, fiul lui Danciul, stăpîn cu imunități
în Mirșa și Șchei (1451) 105.
- Danciul**, fiul lui Milco stolnic, stăpîn cu
imunități în Curtișoara, Morunglavi ș.a.
(1489) 217.
- Danciul**, jupan martor la Rîmnic (1389, 1392)
10, 17.
- Danciul** în sfatul domnesc 1432 v. Iarciul.
- Danciul** în sfatul domnesc 1482—1500 v.
Danciul Craiovescul.
- Danciul** schimbă parte din Corneni pentru
părți în Blagodești (1489) 215.
- Danciul**, slugă domnească, stăpîn în Iași
(1485) 194.
- Danciul**, stăpîn cu imunități în Mirșa și Șchei
(1451) 105.
- Danciul**, țigani boierești (1469, 1480) 135,
170.
- Danciul**, țigan m-resc (1496) 268.
- Danciul** <Craiovescul> (Gogoșe), fratele lui
Barbu, Pîrvu și Radul, stăpîn cu imuni-
tăți în Bogdăneștii de la Codmeana,
Brîncoveni ș.a., ctitor al m-rii Bistrița
(1482... 1500) 227, 242, 246, 247; drept
de a face slobozie la Potel 242;
în sfatul domnesc: mare stolnic (1482—
1488) 181, 184—187, 189, 190, 192—195,
198, 201, 204—206, 209—212; mare comis
(1489—1500) 214—222, 224, 226—230,
233, 234, 236—241, 243—245, 247—249,
251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274,
275, 278, 283, 285—288, 290, 291—295,
297, 299, 302, 303, D, IV; ispravnic
187; erori: Deatco comis 247, stolnic
(1491...) C.
- Danești v. Dănești**, sat.
- Danil**, popă demestig, martor la danie făcută
m-rii Govora (1495) 252.
- Daniil Critopulos**, v. Antim, mitropolit.
- Danișor**, martor în sfatul domnesc (1392) 17.
- David v. Ștefan a lui Has David.**
- David**, egumen al m-rii Dohiaru (1490) 223.
- David**, stăpîn cu imunități în Modruzești și
Crapești (1429) 65.
- David**, via lui de la Cîrstiani (1498) 285.
- *Dăbăcești** pe Jaleș (Dabacești, Dabăcești),
sat <Runcu, r. Gorj>, părți cu nuci întă-
rite cu imunități m-rii Tismana 7, 8,
14, 16.
- Dădilești**, sat <probabil Didilești, r. Gorj>,
parte întărită lui Radoslav ș.a. 122.
- Dănești (Danеști)**, sat <Dăneasa, r. Drăgă-
nești-Olt, j. Olt>, întărit cu imunități
m-rii Cutlumuz 151, 297.
- Deadiul (Dediul)** (1483... 1494), în sfatul
domnesc: spătar 187, 247; probabil același:
Deadiul, ban, cercetează pricinile m-rii
Tismana (1491) 228.
- Deadiul**, țigan boieresc (1492) 230.
- Dealul (Deal)**, m-re <or. Tirgoviște>, sate,
vii, bălți, stupini, imunități 72, 102,
<146>; drept de a lua dușegubine și
gloabe <146>.
- Dealul Mare**, podgorie <Valea Călugărească,
r. Ploiești>, sat de la ~ 66.
- Dealul Oltului**, deal în hotarul Coteanei
<r. Slatina, j. Olt> 84.
- Deatco**, ban, <din Izvorani>, (1486—1494);
în sfatul domnesc ban (1494) 247; cu
sarcini domnești 197, 228; probabil același:
Deatco, paharnic (1475... 1500) schimbă
Izvoranii cu domnul 241; în sfatul dom-
nesc paharnic (1475—1476) 148, 150, 152;
sarcină domnească 259.
- Deatco comis v. Danciul Craiovescul.**
- Deatco**, fiul jupanului Roman, stăpîn în
Româneștii-pe-Jiu, Balomirești ș.a. 199.
- Deatco**, jupan, fiul lui Deatco stolnic și
nepotul lui Radu Trămîndan, stăpîn în
Descuperești și Cornăeșel (1492, 1499)
234, 294.
- Deatco**, jupan, martor la danie făcută m-rii
Cutlumuz (1398) 19.
- Deatco paharnic v. Deatco ban.**
- Deatco (Detco)**, stolnic, tatăl jupanului Deatco
(1463... menț. 1499) 294; în sfatul
domnesc stolnic (1463—1469) 122—125,
127, 129—133, 136.
- Dediul v. Deadiul.**
- Dejani (Dejanul, Dijani)**, sat <r. Făgăraș>,
hotare III; părți cu moară, grădini,
finețe, uliță și munte, întărite cu imunități
boierului Stanciul Mailat Dejanul III,
III.
- Dejeanul**, pîriu la Dejani <r. Făgăraș> III.
- *Descuperești**, sat <lingă Mănăstirea r. Olte-
nița, j. Ilfov>, întărit cu imunități lui
Staicu logofăt din Ruși 234.
- Deșul v. Gura Deșului**, sat.
- Detco v. Deatco.**
- Didilești v. Dădilești**, sat.
- Didrih (Didrih)**, sat <Dridu r. Urziceni, j.
Ilfov>, mori domnești, întreținute de
satele învecinate, întărite m-rii Snagov
127, 179; act domnesc scris în ~
137.
- Diia**, fiul lui Rădiniță, vinde via sa (1495)
254.
- Diia**, jupan în sfatul domnesc (1464...
1469) 124, 130, 135.
- Diicul**, ban, sarcină domnească pentru m-rea
Tismana (1491) 228.
- Diuu vad v. Calafat**, vamă și țîrg.
- Dija**, țigan m-resc (1491, 1494) 246, 247.
- Dijani v. Dejani**, sat.
- Dijanul v. Stanciul Dijanel.**
- Dima**, țigan boieresc (1469) 135.

- Dimitru, Dimitrie, Dumitrie, Dumitru:**
Dimitru, boier <din Clănești>, vărul jupanului Birta Pătru, stăpîn cu imunități în Bîrtcovești, Tilicești ș.a. (1483) 189.
 — **Dimitrie**, episcop al Transilvaniei, trimite locuitorii în Țara Românească (1369) 3.
 — **Dimitru** din Maniaci, boieri cu imunități în Poenile-Vărbilăului, Izvoraniș ș.a. (1429) 66.
 — **Dumitru**, jupan, fratele lui Stanciul comis, stăpîn în Brănești, se înfrățeste cu Danciul comis Craiovescul (1491) 227.
Dimitru, mare logofăt în sfatul domnesc (1463...1471) 122—125, 127, 129, 130, 138, 139; probabil același; **Dimitru** (Dimitrie, Dumitru, Dumitru Bucur), mare spătar în sfatul domnesc (1437...1456) 81—87, 89, 91, 93—95, 98, 101, 103, 104, 108, 110—113, III.
Dimitru (Dumitru), mare paharnic în sfatul domnesc (1489—1498) 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—238, 240, 241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283.
Dimitru, partea lui în Cîrbești (menț. 1495) 257,
 — **Dumitru**, popă eclisiarh, ispravnic (?) în act domnesc (1497) 275.
Dimitru, portar în sfatul domnesc (1494) 249.
 — **Dumitru**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Ciurilești, Balomirești ș.a. (1430) 68.
Dimitrie, Dumitru, Dumitru spătar 1437...1456, v. **Dimitru** mare logofăt.
Dimitrie spătar 1482 v. **Dimitrie Ghizdavăț**.
Dimitru, țigan m-resc (1496) 268.
Dimitru Bucur v. **Dimitru** logofăt.
Dimitrie Dabăcescu (**Dimitru Dabăcescu, Dimitru** ~), dăruiește partea lui din Dăbăcești m-rii Tismana (menț. 1387...) 8, 14, 16.
Dimitru Ghizdavăț (**Dimitri, Dimitru, Dumitru, Dumitru Ghizdavăț**) (1475...1486) cu sarcini domnești, ban 197; în sfatul domnesc: stratornic (1475—1476) 148, 150—153; paharnic (1477) IV; jupan (1482, 1485) 179, 194; ispravnic 191; probabil același: **Dimitru**, spătar în sfatul domnesc (1482) 181.
 * **Dinovo**, sat <probabil r. Oltețu, j. Vilcea>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci 170.
Dionisie, ierodiamon, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
Dionisie, mare vistier și comite de Pojon (1247) I.
Dilban, cumpără parte în muntele de la Andrian <Dilbanu> (1468) 132.
Dimbova, sat <r. Gorj>, întărit cu imunități slugii domnești Stoica ș.a. 68.
Dimbovița v. **Cetatea Dimboviței**.
Dimbovița, riu, sat pe ~ 109.
Dimbrovnic, riu <Dimbovnic, afluent al Neajlovului>, sat pe ~ 105.
- Dîrstor**, cetate <Silistra>, în titulatura domnului Țării Românești 28, 32, 34, 35, 38, 45, II; chefală din ~ 28; vamă 162.
Doamna v. **Vama Doamnei** vamă.
Dobă v. **Nan Udohă**.
Dobca v. **Ianus de Dobca**.
Dobca, sat <Dopca, r. Rupea, j. Tîrnava-Mare>, întărit de Vladislav voievod rudei sale Ladislau de Dobca 5.
Dobra, soția jupanului Ticuci, înzestrată de Basarab cel Tânăr în Bălești ș.a. (1480) 170.
Dobre, închină partea lui din Băleni jupanului Bran (menț. 1492) 229.
Dobre Runceanul, vinde în Cornățel și Descoperești (1492) 234; v. și **Dobrița**, jupan.
Dobrinești din jud. Vlașca, sat, găleți întărite m-rii Rîncăciov 285.
Dobrița v. **Voico Dobrița**.
Dobrița, jupan, nepotul lui Chirtop, stăpîn în Runc și înfrățit peste Ruși, Racovița ș.a. (1492) 230, v. și **Dobre Runceanul**.
 * **Dobroești** din jud. Pădureților, sat <probabil lângă Budișteni, r. Găești, j. Muscel>, găleți întărite m-rii Rîncăciov 285.
Dobromir, boier, stăpîn cu imunități în Criva de la Mehedinți, Rusănești ș.a. (1483) 184.
Dobromir, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
Dobromir, jupan în sfatul domnesc (1429) 64.
Dobromir, întărit peste parte din Cincul și din muntele Andreianu (1493) 238.
Dobroșești (**Dobrușești**), sat <Snagov r. Răcari, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 95, 127, 179.
Dobrotă din Hraborești (1497) 278.
Dobrotă, jupan <tatăl lui Mileț vistier> în sfatul domnesc (1424...1429) 52, 56, 63, 64, 66.
Dobrotă, slugă domnească, fratele lui Dragul, stăpîn în siliștile Murtășești, Meianți ș.a. (1469) 134.
Dobrotin, sat <probabil Dobrotineț c. Curtișoara, r. Slatina, j. Olt>, întărit cu imunități lui Milco stolnic 217.
Dobrovoe, partea lui din Ohaba, dăruită de domn m-rii Tismana (menț. 1483) 186.
Dobrul, fiul lui Mințică, vinde parte în Vrabeți (1487) 204.
Dobrul, vînd părțile lor din Groșani (1492...) 232; probabil același: **Dobrul**, cu parte în Ubîrșia de la Bratîlov (1486) 197.
Dobrușa, sat <r. Drăgășani j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
Dobrușești v. **Dobroșești**, sat.
Dode, țigan m-resc (1494) 246 247.
Dohiar v. **Athos**, m-ri.
Dohoreț v. **Cazan** ~, **Stanciul** ~ și **Stoica Dohoreț**.

- Dodănești, moșie întărită m-rii Tismana 269.
- Dolofan, spătar în sfatul domnesc (1481) 177.
- Domention, egumeni ai m-rii Snagov (1441) 95; (1487) 205.
- * Domneștii de la Jilț (Seliștea Domneștilor), sat și seliște <lingă Scorosu r. Strehaiia, j. Gorj>, întărit lui Lihul ș.a. 141; întărit slugii domnești Minea ș.a. 188.
- Domnești, vale la muntele Zirna <r. Făgăraș>, III.
- Don v. Mihai Don, secretar.
- Don Luca Supil, în sfatul domnesc (1452) III.
- Don Todor Stănescul v. Tudor, jupan.
- Dopca v. Dobca, sat.
- Dorotei, catigumen, duhovnic al domnului (1369) A.
- Dorotei, egumen al m-rii Cozia (1495) 252.
- Dorotei, egumen al m-rii Govora (1488... 1499) 210, 220, 225, 251, 268, 280, 283, 289, 290, 293.
- Dorotei, egumen al m-rii Licura (1440) 91.
- Doseni, v. Giosani, sat.
- Drag, stăpîn cu scutiri în Ponor (1459) 118.
- Draghislav, slugă domnească, întărită în Precenu-de-Sus (1494) 250.
- Draghici Udrișu, v. Dragomir al lui Manea.
- Dragoe, boier, stăpîn cu imunități în Drăgoești, Cervenii ș.a. (1483) 184.
- Dragoe, partea lui în Brativoești (menț. 1487) 204.
- Dragoi, gramatic domnesc, tocmelnic <la Micești> (1487) 208.
- Dragole, fiica lui Stănilă, stăpînă în Broșteni, Vrabeți ș.a. (1487) 204.
- Dragomir, ban, cu sarcină domnească pentru m-rea Tismana (1491) 228; v. și Drapmir Izvoranul
- Dragomir, boier, stăpîn în Lăngești, Aninoasa Ragul ș.a. (1437) 86.
- Dragomir, comis în sfatul domnesc (1424) 52, 56.
- Dragomir, cumpără în Vîlculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Dragomir din Brănești în sfatul domnesc (1451) 102.
- Dragomir de la Segarcea, jupan în sfatul domnesc (1415) 38.
- Dragomir, grămătic, scrie acte domnești (1445... 1452) 99, 105, 108.
- Dragomir, închină partea lui din Mihoveni lui Drăghici al lui Stoica <din Mărgineni> (menț. 1485) 195.
- Dragomir, înfrățit cu Stanciul Mailat Dejanul, stăpîn cu imunități în Săsciori, Sebiș, Dejani ș.a. (1452—1453) 111, III.
- Dragomir, întărit în Topolnița, fratele lui Stanco (1466) 130.
- Dragomir paharnic v. Dragomir stratornic.
- Dragomir, partea lui din Ohaba, dăruită de domn m-rii Tismana (menț. 1483) 186.
- Dragomir, popă, scrie act de danie (1495) 252.
- Dragomir postelnic v. Dragomir, stratornic.
- Dragomir, slugă domnească, cumpără parte în Negoești (1454) 112.
- Dragomir, slugă domnească, fratele lui Albul, stăpîn cu imunități în Merișeni, Bațcov ș.a. (1428) 58.
- Dragomir, slugă domnească, fratele lui Slav, întărit în Trestioara și Gura Jilțului (1498) 286.
- Dragomir, slugă domnească, fratele lui Vrabeț, stăpîn cu imunități în Padeș, Roșia, Vădeni ș.a. (1465) 129.
- Dragomir, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Corăești, Urboești ș.a. (1437) 83.
- Dragomir, slugi domnești, stăpîni cu imunități în Săseni, Petriceana ș.a. (1393) 18; v. și Dragomir Ruhat.
- Dragomir, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Săseni, Boișoara ș.a., nepotul lui Dragomir Ruhat (1451) 103.
- Dragomir, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Zăvideni și Jugor (1478) 160.
- Dragomir, stăpîn în Dejani v. Dragomir, înfrățit.
- Dragomir, stăpîn în Pîrșani (1490) 224.
- Dragomir mare stolnic (1475... 1483), stăpîn de țigani 185; în sfatul domnesc (1475... 1476) 148, 150, 152, 153.
- Dragomir mare stolnic (1494—1500) v. Dragomir Izvoranul.
- Dragomir, stratornic în sfatul domnesc (1490, 1493—1500) 226, 244, 247—249, 253, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 290—294, 297, 299, 302, 303, D; ispravnic 275; probabil același: paharnic <eroare> în sfatul domnesc C.
- Dragomir, trimis de domn în Transilvania (1480) 167.
- Dragomir, tatăl lui Petru (menț. 1469) 136.
- Dragomir, țigan boieresc (1480) 170.
- Dragomir, vinde împreună cu Carapcin partea lui din Mușatești (1475) 148.
- Dragomir mare vornic în sfatul domnesc 1463—1465 v. Dragomir al lui Manea.
- Dragomir al lui Berendei, în sfatul domnesc (1432) 73.
- Dragomir al lui Manea (~ Udriște; Draghici Udrișu și Dragomir al lui Udriște în traduceri) (1447... 1492), în sfatul domnesc (1456... 1492); mare vornic (1463—1465) 122—125, 127, 129; jupan 113, 130—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150—153, 157, 158, 160, 161, 170, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—222, 224, 226—230, 233, 234, IV; probabil același: Udriște, jupan în sfatul domnesc (1482) 181 și: Dragomir, vornic nepotul lui Vladislav voievod donator la Meteore (1447) B.
- Dragomir Izvoranul (Dragomir, Izvoran, Izvoranul), mare stolnic în sfatul domnesc, (1496—1500) 266, 268, 270, 274, 275, 278

- 283, 285—288, 290—294, 297, 299, 302, 303, D și în (1491 ...) C; v. și Dragomir ban.
- Dragomir Ruhat**, stăpîn cu imunități în Gura Deului, Săseni, Boișoara ș.a. (1451) 103; v. și Dragomir, slugi domnești.
- Dragomir Țacal**, jupan în sfatul domnesc (1457—1459) 115, 117, 118.
- Dragomir Udriște v. Dragomir al lui Manea**.
- Dragomirești de la Dimbovița**, sat <în orașul București>, întărit m-rii Bolintin 109.
- Dragoslav**, partea fiilor lui în Tîrseni (menț. 1497) 274.
- Dragoslav**, partea lui în Dușești (1472) 140.
- Dragoslavele**, sat <r. Muscel>, schileri 183.
- Dragoș**, popă, vinde partea sa din Topolnița (1466) 130.
- Dragota**, jupan în sfatul domnesc (1409) 35; probabil același: Dragotă, martor în zapis (1412) 36.
- Dragotă**, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Meianți, Bărboșii de la Jilț ș.a. (1469) 134.
- Dragul**, boier, stăpîn în Drăgotești, Cervenița ș.a. (1483) 184.
- Dragul**, boier, stăpîn în Criva de la Mehedinți, București ș.a. (1483) 184.
- Dragul**, slugă domnească, întărit în Precenude-Sus (1494) 250.
- Dragul**, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Meianți ș.a. (1469) 134.
- Dragul al lui Manea v. Dragomir al lui Manea**.
- Dragușin Orbul**, fiul lui Cancio, martor (1412) 36.
- Drajevți**, sat <R. F. S. Jugoslavia>, dăruit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei 31.
- Drăculea v. Vlad Dracul**.
- Drăgan v. Stan Drăgan**.
- Drăgan**, în sfatul domnesc: vistier (1389 ...) 11; ban (1390 ...) 12, 15; v. și Drăgoi.
- Drăgan**, slugă domnească, întărit în Precenude-Sus (1494) 250.
- Drăghici**, fiul lui Cîrjeu, stăpîn în Recica lui Dabul ș.a. (1494) 249.
- Drăghici**, fiul lui Drăghici al lui Stoica vornic <din Mărgineni>, stăpîn în Negovani (1498) 282.
- Drăghici**, jupan în sfatul domnesc (1421) 48.
- Drăghici**, paharnic fiul lui <Gherghina pîrcălab>, în sfatul domnesc (1500) 302.
- Drăghici al lui Stoica** (Draghici, Drăghici, ~ Stancef, ~ Stoicovici, Dreghici Stankof, ~ Vintilescul) <din Mărgineni>, jupan, fiul lui Stoica și tatăl lui Stoica, Neagoe și Drăghici, stăpîn în Corneni, Negovani ș.a. (1471 ... 1500, menț. 1498) 195, 201, 215, 282; danii m-rii sale de la Cricov 201; în sfatul domnesc: stratornic (1471—1473) 138—140, 142, 143; spătar (1475—1476) 148, 150, 152, 153; mare vornic (1482, 1493—1495) 181, 243—245, 247—249, 251, 253, 254; fost vornic (1483, 1484) 184—187, 189, 193; jupan (1484 ...
- 1497) 192, 194, 195, 198, 204, 206, 209—211, 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 266, 268, 270, IV.
- Drăgoi**, ban, martor la danie (1398) 19; probabil același: Drăgoi, tatăl lui Drăgoi (menț. 1457) 115; v. și Drăgan.
- Drăgoi din Făcăeni**, hotarnic la Săpatul (1467) 131.
- Drăgoi**, fiul lui Drăgoi, vinde Troianestii și Giurgenii (menț. 1457 ... 1488) 115, 150, 161, 212; probabil același: Drăgoi al banului, jupan în sfatul domnesc (1431) 72.
- Drăgoi (Drăgoiu)**, grămătic domnesc, jupan (1481 ... 1495), scrie acte domnești 178, 189, 203, 221, 238; cu sarcină domnească 208.
- Drăgoiu**, întărit în Cincul și în muntele Andreianu (1493) 238.
- Drăgoi**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Valea Su ... (1428) 60.
- Drăgoi** tatăl lui Drăgoi v. Drăgoi, ban.
- Drăgoi**, vinde lui Stanciul comis satele Sîrbii și Neguleștii (1499) 291.
- Drăgoi al Banului v. Drăgoi**, fiul lui Drăgoi.
- *Drăgotești de la Gura Coșuștii**, sat <lingă Drăgotești, r. T. Severin, j. Mehedinți>, parte întărită cu imunități boierului Batie 184.
- Drămni pe Mlava**, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei, dania cneazului Lazăr 62, 97.
- Dridu v. Didrih**, sat.
- Drumul Slatinii**, drum, sat pe ~ 84.
- Duca din Greci**, jupan în sfatul domnesc (1450 ... 1469) 101—103, 115, 122—125, 127, 129, 131—133, 135.
- Dude**, dăruiește parte m-rii Cozia (menț. 1388) 9.
- Duhovți**, sat <R. S. F. Jugoslavia>, dăruit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei 31.
- Dumitru v. Dimitrie**.
- Dunărea**, fluviu, hotar 275, IV; vârtejul de la Porțile de Fier 6—8, 14—16, 22, 47, 53, 62, 89, 97, 124; bălți, girle, privaluri la ~ 28, 48, 49, 56, 131, 146; sate pe ~ 1, 17, 20, 62, 89, 97, 260; vămi 6—8, 14, 16, 89, 97, 124, 182; pescării dăruite Cavalerilor Ioaniți de regele Ungariei I; pescării și pește dăruit m-rii Tismana 6—8, 14, 16, 22, 47, 53, 62, 89, 97, 124; v. și Podunavia.
- Durduca v. Dan vornic**.
- *Dușești**, sat <lingă Ceauru, r. Gorj>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 22, 53, 89.
- Dușești**, sat, parte întărită lui Vilcan ș.a. 140.
- Dușman**, slugă domnească, înfrățit de vărul său Opriș în Virloni (1469) 133.
- Dvorsca**, sat <Zvorsca, r. Caracal, j. Romanița>, întărit slugii domnești Birul 216.

E

- Eftimie**, egumen al m-rii Hilandar de la Athos (1498) 284.
- Eftimie (Evtimie)**, egumen al m-rii Snagov (1478, 1482) 179; martor 157.
- Evtimie**, stareț al m-rii Dohiaru de la Athos (1490) 223.
- Elena**, fiica lui Arca, stăpînă în Ciocadea, Topșa ș.a. (1484) 191.
- Elhov**, județ, parte din vămășie dăruită m-rii Snagov 179.
- Elhovăț**, sat, întărit cu imunități m-rii Tismana 155; v. și **Elhovița**, sat.
- Elhovița**, sat <Ilovița, r. T. Severin>, dăruit de Vladislav voievod m-rii Vodița și întărit cu imunități m-rii Tismana 22, 53, 62, 89, 97, 124, 155; v. și **Elhovăț**, sat.
- Elovița**, pîriu 24.
- Elovnița v. Ialovnița**, rîu.
- Emeric**, rege al Ungariei <1196—1204> (menț. 1372) 5.
- Ercea v. Hercea**, sat.
- Eremia v. Ieremia**.
- Ermon**, vinde parte cu crivină în Ermonești (menț. 1483) 189.
- Ermonești**, sat <probabil Iormănești r. Strehaia, j. Mehedinți>, părți cu crivină întărite cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
- Eupraxia**, monahia, mama lui Vlad Călugărul, în pomelnice (menț. 1492 ... 1495) 202, 231, 263.
- Evtimie v. Eftimie**.
- Ezer**, m-re <Iezer c. Cheia, r. R. Vilcea>, egumen 252.

F

- Farcaș**, cnezatul lui (1247) 1.
- Faur Mihaiu de la Someș** (1431) 72.
- Făcăieni (Făcăiani)**, sat <r. Fetești, j. Ialomița>, loc de încărcare al peștelui din bălțile m-rii Cozia 131.
- Făcețelul**, sat <probabil Făgețelul, r. Tirgoviște, j. Dimbovița>, întărit cu imunități jupanului Stance 148.
- Făgăraș**, cetate <orașul Făgăraș>, căpitan de ~ 13.
- Făgăraș**, pîriu la Simbăta-de-Sus <r. Făgăraș, j. Făgăraș>, întărit slugii domnești Roman ș.a. 80.
- Făgăraș (Fagaraș, Țara Făgărașului)**, țară 152; în titulatura domnului Țării Românești 3—5, 15, 23; v. și **Amlașul și Făgărașul**; țară nou dobîndită 5; sate din ~: 4, 5, 13, 15, 23, 111; v. și **Apele Calde**, **Arpanea**, **Arpașul-de-Jos**, **Bătlani**, **Cîrța**, **Cîrțișoara**, **Cetate**, **Copăcel**, **Cuciulata**, **Dejani**, **Dobca**, **Huhurezi**, **Iași**, **Ludișor**, **Mărgineni**, **Mindra**, **Săsciori**, **Simbăta-de-Sus**, **Scorei**, **Porumbacul**, **Riușorul**, **Șebeș**, **Șercaia**, **Șinca**, **Trifești**, **Ucea**, **Venețe**, **Viștea-de-Jos**, **Viștea-de-Sus**, **Voila**, **Voivodeni**, sate și **Cîrța**, m-re.
- Făgărășanul v. Coman Făgărășanul**.
- Făgețelul**, v. **Făcețelul**, sat.
- Fărcăești**, sat <r. Gorj>, parte cu moară întărită m-rii Tismana 124, 221, 228; parte întărită slugii domnești Minea 188; probabil același: **Fălcănești**, sat, întărit m-rii Tismana 269.
- Fătul**, slugă domnească, stăpîn în Murtăești, Meianți, Bărboșii de la Jilț ș.a. (1469) 134.
- Feketig**, dăruit de regele Ungariei Cavalerilor Ioaniți 1.
- Fiiat**, întărit peste parte în Ubîrșia de la Bratilov (1486) 197.
- Filos**, logofăt în sfatul domnesc (1392) 17.
- Fima**, fiica jupanului Pirvu, stăpînă în Cornățel și Descoperești (1492) 234.
- Fintea**, boier, stăpîn cu imunități pe Argeșel, pe Elhovița ș.a. (1401 ...) 24.
- Fistruia**, țigan boieresc (1469) 135.
- *Fintina Fagului**, sat <probabil r. Slatina, j. Olt>, întărit lui Milco stolnic 217.
- Fintinele**, sat <probabil r. Mizil, j. Buzău>, părți întărite jupanului Chicoș 292.
- *Fintinele**, sat <probabil lângă Budieni r. Gorj> 240.
- Fircea**, jupan, fratele lui Vladul spătar, așezat în Bădeni (1494) 245.
- *Floci**, <oraș> <Pina Petrii, r. Fetești, j. Ialomița>, pîrcălabi; pîrgari; pricină pentru balta m-rii Cozia 131; vamă 69.
- Florea v. Vilcsan al lui Florea**.
- Florescul v. Vintilă Florescul**.
- Florei la Preasnop (Floreai)**, munte <r. Cîmpina, j. Prahova>, întărit cu imunități, gloabe și dușegubine m-rii Snagov 95, 127, 179.
- Florești**, sat, act domnesc scrie în ~ 154.
- Folești**, sat <r. Horezu, j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Stan 110.
- Fonești (?)**, sat 67.
- Frăluț v. Stanciul Frăluț**.
- Frăsinet**, sat, parte întărită cu imunități jupanului Fintea ș.a. 24.
- Frățilă din Mărăești**, martor (1486) 197.
- Frățilești**, sat <r. Fetești, j. Ialomița> 131.
- Frederik III**, împărat german <1440—1493>, carte dată de ~ (menț. 1477) IV.
- *Fringhișești (Frenghesești)**, sat <lângă Independența, r. Ploiești, j. Prahova>, întărit cu imunități m-rii Snagov 61, 95, 127, 179; v. și **Voinejești**, sat.

Furcă, clucer (1469, menț. 1492), tatăl lui Radu clucer 234, 249; clucer în sfatul domnesc 135, 136.

Furdui în sfatul domnesc: spătar (1469, 1471) 135, 138; mare logofăt (1473) 143, 145. Fusea v. Stanciul Fusea.

G

Gal, episcop al Transilvaniei, în bula regelui Ungariei (1247) 1.

Gal, jupan, dăruiește satul Pulcovți m-rii Strugalea (menț. 1409) 35; v. și Golea.

Galeș, vornic, în sfatul domnesc (1461) 120.

Galian v. Stoica al lui Galian.

Galiția, ducat 1.

Ganea, partea lui în Micești, tatăl lui Bănie (menț. 1481) 178.

Ganea Taurul v. Neag Taurul.

Gari v. Ivan cu casa lui.

Gavalin, unchiul sau bunicul lui Tudoran din Tirgoviște (menț. 1424) 52.

Gavanеști pe Teleorman, sat <Căvănеști, r. Alexandria, j. Teleorman>, întărit cu imunități lui Barbu 105.

Gavriil, ieromonah de la m-rea Sf. Nicolae de la Athos, vine în Țara Românească după milostenii (1500) 298.

Gavriil, popă <egumen al m-rii Cozia> (1388—1389), orînduirea lui 9; martor 10.

Găești din jud. Vlașca, sat <or. Găești, j. Dimbovița>, gălețile domnești de grîu și orz întărite m-rii Rincăcirov 285.

Gănești (Cănești), sat <probabil r. Oltețu, j. Vilcea>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci 170.

Găojani între Boișoare, sat <Găujani, r. R. Vilcea, j. Argeș>, dăruit cu imunități boierului Dragomir Ruhat ș.a. 103.

Gărdanul v. Grădanovți, sat.

*Găureane, sat <lingă Negești, r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități boierului Voinea ș.a. 86.

Găvănеști v. Gavanеști, sat.

Genune (Jănune, Jenune), vamă <Ciineni r. R. Vilcea>, întărită m-rii Cozia 37, 56, 77, 96, <107>, 150, 161, 212; întărită m-riilor Cozia și Codmeana 49; v. și Turnu Roșu.

Gheagheu, sat <probabil Ghighiu or. Ploiești>, părți întărite lui One 138.

Gheorghe, slugă domnească, stăpin cu imunități în Padeș, Roșia ș.a., fratele lui Vrabet (1465) 129.

*Gheorgova (Giurgiu), sat <lingă Călmățuiul, r. T. Măgurele, j. Teleorman>, întărit cu braniște și imunități m-rii Cutlumuz 151, 214.

Gherasim, egumen al m-rii Tismana (1444) 97.

Gherghi cu casa <familia> lui din Tirgoviște, întărit m-riilor Cozia și Codmeana (1417) 39; v. și Gherghe Obraz.

Gherghe, fiul lui Ștefan martor (1485) 196; probabil același: Gherghe, tatăl lui Oprea pîrgar din Rimnic (1495) 252.

Gherghe Afumatul cu casa <familia> lui din Tirgoviște, întărit m-riilor Cozia și Codmeana (1424) 52.

Gherghe Obraz, cu casa <familia> lui din Tirgoviște, întărit m-riilor Cozia și Codmeana (1424) 52; v. și Gherghi.

Gherghe Paramali, cu casa <familia> lui din Tirgoviște, întărit m-riilor Cozia și Codmeana (1417 ...) 39; v. și Gherghe Afumatul.

Gherghina, pîrcălab <din Nucet, unchiul lui Radu cel Mare> (1458 ... 1495) 258; în sfatul domnesc: mare comis (1458 ... 1461) 117, 118, 120; jupan (1478) 158.

Gherghina, logofăt (1421), în sfatul domnesc 49; scrie act domnesc 48; probabil același: Gherghina, paharnic în sfatul domnesc (1415) 38.

Gherghița, tîrg <r. Ploiești, j. Prahova>, acte domnești scrise în ~ 110, 112, 138, 141, 142, 153, 179; vamă 69.

Gherman, proegumen al m-rii Filoteu de la Athos, vine în Țara Românească după obroc (1487) 202.

Ghermănești (Ghermanești), sat <r. Răcari, j. Ilfov>, părți întărite cu imunități m-rii Snagov 95, 127, 179.

Ghervasie, popă de la m-rea Zografu, venit în Țara Românească (1433) 74.

Ghigheu v. Gheagheu, sat.

Ghinea, pitar în sfatul domnesc (1392) 17.

Ghizdavăț v. Dimitru Ghizdavăț.

Gilort v. Tîrgul Gilort.

Gilort, rîu, sat pe ~ 199.

Giosani, sat <probabil Doseni r. Gilort, j. Gorj>, întărită jupanului Roman ș.a. 199.

*Giurgeani (Jurjani), sat <lingă Băbeni-Bistrița, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 150, 161, 212.

Giurgiu, Cătălui la ~ 17.

Giurgiu (Giurgiu), cetate, loc de vamă <orașul Giurgiu>, scutire de vamă 162; act domnesc scris în ~ 35; v. și Calea Giurgiului.

Giurgiu, v. Gheorgova, sat.

*Gîndeani (Ghindeni), sat <Potopinu, r. Caracal, j. Romanați>, întărit cu imunități m-rii Bistrița, dania fraților Craiovești 246, 247.

Gîrbova, munte <r. Cîmpina, j. Prahova>, întărit cu stînitul boieresc și imunități m-rii Snagov 95, 127, 179.

Gîrdea, partea lui în Drăgotești (menț. 1483) 184.

Gîrnița v. Piscul Gîrniței.

- Glavaciov** (Glavacev, Glavaciog, Gláváciov), m-re <Glavacioc r. Găești, j. Vlașca>, sate, braniște, găleți domnești, imunități 94, 241, 256; egumeni 241, 256; acte domnești scrise în ~ 197, 227, 256, 267, 293.
- Gligor** (Gliga), stăpîn în Recica lui Dabul, Gulie și la balta lui Cîrjeu (1494, menț. 1499) 249, 291.
- * **Glod** (Glodul), sat <or. Băile-Govora, r. R. Vilcea>, 210, 233; răscumpărat de Radul cel Mare și redăruit cu imunități m-rii Govora 290.
- Godea**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Mărgineni (1437) 81.
- Godea**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Godeni (1461) 120.
- Godeni**, sat, întărit cu imunități slugilor domnești Bire și Godea 120.
- Godinești**, sat <r. Gorj>, întărit cu imunități m-rii Tismana, fost al lui jupan Cîrstea 186, 240.
- Goe din Făcăieni**, hotarnic (1467) 131.
- Goia**, slugă domnească, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Golea**, jupan, martor (1425) 57; v. și Gal.
- Golești**, sat <probabil r. Găești, j. Muscel>, dăruit cu imunități slugilor domnești Badea, Vlaicu și Radul 108.
- Golești**, sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, dăruit cu imunități m-rii Cozia de Alexandru Aldea 73; dăruit (?) cu imunități jupanului Ticuci de Basarab cel Tânăr 170.
- Golin v. Stoian Golin**, stolnic.
- Gora**, Sfînta Gora Athona v. Athos.
- Gorcea v. Radul al lui Borcea**.
- Gorga**, stăpîn în Bădeni, unchiul lui Vladul spătar (1494) 245.
- Gorj v. Jiul de Sus**, județ.
- Gornovi**, sat <probabil Gornovița, r. T. Severin, j. Mehedinți> 198.
- * **Gorua**, sat <probabil lângă Negomiru, r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit slugii domnești Minea ș.a. 188.
- Gostei cel Negru** în sfatul domnesc (1409) 35.
- Gostiești v. Costești**, sat.
- Govora**, m-re <r. R. Vilcea>, rezidirea bisericii de Radul cel Mare 266, 268, 273; sate, rumâni, vii, vinărici, munți, păduri, bălți, pește, imunități 196, 210, 220, 225, 233, 248, 251, 252, 266, 268, 283, 289, 290, 293, 303; țigani 267, 268; mori 220, 268; vama Runcului 303; egumeni 196, 210, 220, 225, 233, 248, 251, 252 (?), 268, 280, 283, 289, 290, 293.
- Govora**, munte <j. Vilcea>, întărit slugilor domnești Cîrstea. Cîrstian ș.a. 296.
- Govoreanul v. Iosif Govoreanul**.
- Gradișlav** (Vladișlav), egumen, în sfatul domnesc (1392) 17.
- Gramă v. Radul Gramă și Vladul**, grămătic.
- Gramatogu**, stolnic în sfatul domnesc (1477) IV.
- * **Grădanovți** (Gărdanul), sat <lângă Cîrneți r. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana de Mircea cel Bătrîn 20, 49, 56, 77, 96, 107.
- Grădiștea** (Gradiștea, Grădișta), sat <r. Mizil, j. Buzău>, întărit cu imunități m-rii Snagov 127, 179.
- Grădiște**, sat <r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit lui Stănișlav și lui Cîrstea birarul 219.
- Greci**, sat <probabil r. Urziceni>, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 135.
- Greci**, sat 129.
- Grecii Călugărești**, sat <probabil Greci, r. Slătina, j. Olt>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214.
- Grecia, greci**, țară 1; sare exportată în părțile ~ 1.
- Grigore**, logofăt (1797) 121.
- Groape**, top. la Dejeni <r. Făgăraș> III.
- * **Groșani** (Groșeni, Groși), sat <Vinăta, r. Gorj>, părți întărite cu imunități m-rii Tismana 16, 232, 237; probabil aceiași: Groși, parte întărită lui Stăit, Marcș ș.a. 197.
- Groza Moldovan** în sfatul domnesc (1391) 15.
- Grozav**, înfrățit în Uești (1498) 288.
- Grozăvești**, sat <în or. București> 234.
- Grozea**, din Groșeni, tatăl lui Dobrul (menț. 1492) 232.
- Gruul Fêtelor**, top. la Voila <r. Făgăraș> 93.
- * **Gugești**, sat <probabil Brădeanca, r. Făurei, j. Brăila>, părți întărite jupanului Chircș 292.
- Guia**, în hotarnica Negoștilor 112.
- Gulie**, ocină scoasă cu 24 jurători de slugile domnești Cîrjeu, Dragomir și Gligor 249.
- Gura Bujorăscu v. Bujorești**, sat.
- Gura Deșului**, sat <lângă Scoica, r. Gilort, j. Gorj>, dăruit cu imunități lui Dragomir Rubat ș.a. 103.
- Gura Jilțului de la Cîmpul Turcilor**, sat <Jilțu, r. Filași, j. Gorj>, întărit slugii domnești Vilcu ș.a. 286.
- Gureș din Frățilești**, hotarnic (1467) 131.
- Guțilă din Runc**, martor (1486) 197.
- Györ**, episcopie <R. P. Ungară> 1.

H

- Hacico** (Hcica) jupan <din Rimnic>, martor (1485, 1495) 196, 252.
- Hagnov**, oraș <Hagenau> 44.
- Halgaș v. Stoian Halgaș**.
- Hamza**, jupan, unchiul lui Hamza <din Obislav>, (1494, 1496), stăpîn în Mălureni, Călugărești ș.a., daniile m-rii Bistrița 247, 264.

- Hamza** <din Obislav>, nepotul lui Hamza jupan, stăpin în Călugărești și Cîmpul-Mare (1496) 264.
- Hanoi v. Stanciul Hanoi.**
- Haneș, Hanoș v. Ciop Haneș.**
- Hanoș, pîrgar, martor** (1425) 57.
- Hanoviți, sat** <R. S. F. Jugoslavia>, dăruit de despotul Lazăr m-rilor Tismana și Vodița și întărit de despotul Ștefan 31.
- Hariton, mitropolit al Țării Românești, <1372—1381>, catigumen al m-rii Cutlumuz** (1369) A.
- Hariton, protopop, vinde cu zapis un cal ș.a.** (1412) 36.
- Harsean v. Stoica Harsean.**
- Has David v. Ștefan a lui Has David.**
- Hasan, slugă domnească, stăpin în Murtășești, Meianți ș.a.** (1469) 134.
- Hașag, eroare în loc de herșeg** 61.
- Hașeg, țară exceptată din donațiunea regelui Bela către Cavalerii Ioaniți** 1.
- Hăgărășul v. Amlașul și Făgărășul.**
- Heimond, episcop de Vaș, în diploma regelui Ungariei** (1247) 1.
- Henric comite de Somogy** (1247) 1.
- Hercea, sat <Excea r. T. Severin, j. Mehedinți>, parte cumpărată de la Dobrotă din Hraborești, întărită lui Cîrstian** 278.
- Hermeneșele, pîriu la Dejan** <r. Făgărăș> III.
- Hilești, sat (?), întărit jupanului Mihail din Ruși** 135.
- Hinătești (Hinatești) pe Rîmnic, sat <Inătești lângă or. Rîmnicul Vilcea>, curte dăruită m-rii Cozia, de Tatul** 9; întărit cu imunități m-rii Cozia 17, 25, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212; m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- *Hînța (Hînța), sat <or. Băile-Govora, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Govora** 210, 233, 268.
- Hînțești, sat** <probabil r. Pitești, j. Argeș>, 256.
- Hînșea, vinde parte în Mănicești** (1481) 177.
- Hîrgota, paharnic în sfatul domnesc** (1482—1486) 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201.
- *Hîrșova (Hîrsomunți, Hîrsomunți), sat <lîngă balta Bistreț r. Băilești, j. Dolj>, dăruit cu imunități de Radu voievod m-rii Tismana, 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; v. și Calugherovschi.**
- Hîrtești, sat <Hîrtiești, r. Muscel>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz** 151, 214; v. și Strunga Hîrteștilor, munte.
- Hodor, gramatic, scrie act domnesc** (1483) 184.
- Hanoi v. Stanciul Hanoi.**
- Horezu v. Huhurezu, sat.**
- Hraborești, sat** <probabil lîngă Rugi r. Gilort, j. Gorj> 278.
- Hrană (Hrana), scrie acte domnești** (1495, 1497) 257, 278.
- Hranitul, grămătic, scrie act domnesc** (1486, 1487) 198, 204.
- Hranitul, spătar, din casa domnească, soțul Margăi, stăpin în Bălești pe Jiu, Budeni ș.a.** (1493) 240.
- Hrisumuiți v. Hîrșova, sat.**
- Huhurezi, sat <Hurez, r. Făgărăș>, parte întărită cu imunități lui Stanciul Dijanul ș.a.** 111.
- Huhurez, sat <Horezu r. Horezu, j. Vilcea>, înfrățire între slugile domnești Roman și Vladul** 206.
- *Huhurez, sat <lîngă Albota r. Pitești, j. Argeș>, părți întărite m-rii Tutana, după schimb cu Lumotă ș.a.** 274.
- Huniade, v. Iancu de Hunedoara.**

I

- Iachint, mitropolit al Ungrovlahiei <1359—1372>, solie** (1369) A.
- Iacov, egumen al m-rii Nucet <Cozia>** (1421) 48.
- Iacov, jupan în sfatul domnesc** (1389 ...) 11.
- Iacov, jupan în sfatul domnesc** (1451) 102.
- *Iacovești din jud. Pădureți, sat <lîngă Găești, j. Dîmbovița>, gălețile domnești de grîu și orz dăruite m-rii Rîncăcirov** 285.
- Ialovnița (Elovnița, Ialomnița), riu, bălți de la gura ~** 17, 28, 48, 49, 56, 77, 131, 150, 161, 212; sate pe ~ 29, 49, 72.
- Ianache, cu casa <familia> lui din Tirgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana** (1417, 1424) 39, 52.
- Ianăș (Ianaș), grămătic, scrie acte domnești** (1482 ... 1488) 181, 188, 195, 197, 210.
- Ianco v. Voico, vornic.**
- Iancu de Hunedoara (Ianăș), voievod al Transilvaniei** (1444); titulatură, întărește satele și bălțile m-rilor Vodița și Tismana, acordîndu-le scutiri pentru comerț 97.
- Iane (Iana), țigan boieresc** (1494) 246, 247.
- Ianeș din Iași** (1478) 157.
- Ianichie v. Ioanichie, egumen.**
- Iano, martor la danie făcută m-rii Cozia** (1425) 57.
- Ianus de Dobca, magistrul, tatăl magistrului Ladislau** (menț. 1372) 5.
- Iarciul, jupan, fratele lui Stan** (1428 ... 1441), Stan al lui ~ 66; în sfatul domnesc (1428 ... 1441) 58, 60, 65, 66, 72, 73, 77, 89, 91, 95; eroare Danciul 73.
- Iarciul, stăpin cu imunități în Osica** (1495 ...) 262.
- Iarcîn, „namestnic“ în sfatul domnesc** (1409) 35.
- *Iași de la Olteț, sat <lîngă Morunglav, r. Balș, j. Romanați>, întărit cu imunități lui Miloș stolnic** 217.

- Iași**, sat <r. Făgăraș>, întărit cu imunități lui Stanciul Dijanul 111.
- * **Iașii** de la Curteani, sat <probabil lângă Curteanca, r. Costești, j. Argeș>, părți întărite cu imunități slugii domnești Tudor ș.a. 125.
- Iași**, sat <r. Gorj>, întărit slugilor domnești Danciul ș.a. 194.
- Iași**, sat 157.
- Ieremia**, <egumen> de la Iezer (1495) 252.
- Ieremia** (Eremia), egumen al m-rii Cutlumuz, venit în Țara Românească (1398) 19.
- Ierusalim**, oraș 1.
- Iezer** v. Ezer, m-re.
- Iarion**, egumen al m-rii Cozia (1478) 157, 161.
- Iarion**, mitropolit al Țării Românești, în sfatul domnesc (1494) 247.
- Ilfov**, v. Elhov, județ.
- Ilovița**, v. Elhovița, sat.
- Imperiiu Roman**, romani IV; în titulatura lui Sigismund de Luxemburg 44, 46, 47, 62.
- Inătești**, v. Hinătești, sat.
- Ion** v. Ion.
- Ioanichie** (Ianichie, Ionichie), egumen și nastavnic al m-rii Tismana (1491 ... 1497) 228, 236, 237, 239, 260, 276.
- Ioil**, egumen al m-rii Govora (1494) 248.
- Ion**, Ioan:
- **Ioan**, cneaz, cnezatul său „pînă la riul Olt“, dat Cavalerilor Ioaniți (1247) 1.
- **Ioan**, fiastru lui Stanciul, fratele lui Bărbat, stăpîn cu scutire în Spinu din Loviște (1471) 139.
- Ion**, fiul slugii domnești Dragomir Ruhă, stăpîn cu imunități în Gura Deșului, Săseni, Găojani ș.a. (1451) 103.
- Ion**, fratele lui Mihai spătar, stăpîn în Ruși (1484) 190.
- Ion**, fratele lui Neagul, întărit în Lălești și peste muntele Coarnele (1487) 209.
- **Ioan**, jupan în sfatul domnesc (1400) 23.
- Ion**, partea lui în Cîrbești (1495) 257.
- Ion**, scrie acte domnești (1421, 1424) 49, 56.
- Ion**, slugă domnească, cumpără în Negoești (1454) 112.
- **Ioan**, slugă domnească, întărit în Între Boilea, Săseni și Petriceana (1393) 18.
- **Ioan** (Onu) slugă domnească, stăpîn în Toplița de la Jilț, Pitulați de la Buorelul ș.a. (1483) 188.
- Ion**, slugă domnească, stăpîn în Trestioara de la Brădet, Gura Jilțului ș.a. (1498) 286.
- Ion**, stăpîn în Braniștea Urășei și în muntele Lereștilor (1390 ...) 12.
- Ion**, tatăl slugilor domnești Radul, Iuga ș.a. stăpîni în Cergenii și Comănești (menț. 1475) 149.
- **Ioan** Balșu, cneaz din Țara Sîrbească, cumpără pămînt cu drept de a face tîrg (1477) IV.
- **Ion** Capotă din Fintînele, stăpîn în Budeni (menț. 1493) 240.
- **Ion** Manea v. Manea, comis.
- Ionești**, sat <Ioneștii-Govorei, r. Drăgășani, j. Vîlcea>, hotare 268; dăruit cu imunități de Vlad Călugărul m-rii Govora 248, 266, 268.
- Ionești** <probabil lângă Morunțlav, r. Balș, j. Romanai>, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
- Ionichie** v. Ioanichie, egumen.
- Iormănești** v. Ermoniești, sat.
- Iosif**, călugăr de la m-rea Zografu, strînge danii (1433) 74.
- Iosif**, egumen și nastavnic al m-rii Cozia (1450 ... 1457) 101, 106, 107, 115; v. și Iosif mitropolit.
- Iosif**, egumen al m-rii Dealu, în sfatul domnesc (1478) 157.
- Iosif**, mitropolit al Țării Românești, în sfatul domnesc (1464) 127; v. și Iosif, egumen la Cozia.
- Iosif Govoreanul**, egumen și nastavnic al m-rii Govora (1485, 1488) 196, 210.
- Iov** ..., întărit în Vrabeți (1487) 204; v. și Iuban.
- Iova**, grămătic, scrie act domnesc (1476) 153.
- Iova**, în sfatul domnesc: comis (1457) 115; vistier (1458 ... 1461) 117, 118, 120.
- Iova**, stăpîn cu scutiri în Ponor (1459) 118.
- Iovan**, țigan m-resc (1494) 246, 247.
- Ipriu**, oraș <Ypres, Belgia> postav de ~ 50, 54.
- Isvoranul** v. Dragomir Izvoranul.
- Iuba**, țigan m-resc (1479) 165.
- Iuban** (Juban), vinde parte în Groșani (menț. 1492 ...) 232; v. și Iov ...
- Iuga**, slugă domnească, stăpîn în Cergenii și Comănești (1475) 149.
- Iuga**, trimis de Basarab cel Tânăr la doamna sa (1480) 166.
- Ivan** v. și Ion.
- Ivan**, cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39; probabil același: Ivan Gari (1424) 52.
- Ivan**, fiul lui Slav, întărit în Ubîrșia de la Bratilov, Necăștii ș.a. (1486) 197.
- Ivan**, fratele jupanului Hăcio, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Ivan**, paharnic (1463, menț. 1489), partea lui la Corneni 193; în sfatul domnesc (1463—1467) 122—125, 127, 129—131.
- Ivan**, slugă domnească, întărit în Nănăești, Mirlești ș.a. (1477) 154.
- Ivan**, slugă domnească, stăpîn în Murtăești, Meianți ș.a. (1469) 134.
- Ivan**, vinde partea lui în Răzvad (1499) 294.
- Ivan Bucur**, spătar în sfatul domnesc (1452) III.
- Ivan Gari** v. Ivan cu casa lui.
- Ivanco**, fiul băneasei <din Bujorani>, vinde domniul vie în Copăcel (1496) 266.
- Ivanco**, jupan, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Ivașcu**, slugă domnească, stăpîn în Săseni, Petriceanca ș.a. (1393) 18.
- Ivul**, slugă domnească, stăpîn în Ciocadea, Topșa, Plecicoi ș.a. (1484) 191.

zvarnea (Izvirna), pîriu la *Podeni <lingă Arjoci, r. Gorj>, 62, 97.
Izvoarele, sat, întărit jupanului Roman ș.a 199.
Izvorani, sat <probabil or. Pitești, j. Muscel>, parte dăruită de Vlad Călugărul m-rii Glavacioc 241.
Izvorani (Izvoreani), sat <r. Răcari, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 95, 127, 179; birul cnezilor 95.
Izvoranul v. **Dragomir Izvoranul**.

***Izvoreanii** de la Dealul-Mare, sat <probabil Valea Călugărească, r. Ploiești>, parte întărită cu imunități boierului Dumitru ș.a. 66.
Izvoști, sat <R. S. F. Iugoslavia>, dăruit m-rilor Vodița și Tismana de despotul Lazăr, întărit de despotul Ștefan 31.
Izvorul Baniei (Izvoarul), munte <r. Făgăraș>, hotare III; întărit cu imunități boierului Stanciul Mailat din Dejeni 111, III.

I

Între Boile (Boilea), munte <lingă Găojani, r. R. Vilcea, j. Argeș>, întărit cu imunități

slugilor domnești Dragomir, Șerban, Dragomir Ruhă ș.a. 18, 103.

J

Jaleș, județ, sate din ~ 62, 97; găleți de grîu date dajdie din 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89.

Jaleș, riu <afluent al Jiului>, sate pe ~ 7, 8, 14, 16, 62, 97.

***Jarcovăț** (Jarcoveț, Jarcovți), sat <lingă Breznița-Ocol, r. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124, 155; întărit de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.

Jănune, **Jenune**, v. **Genune**, vamă.

Jiblea (Jăblea), sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, parte întărită cu imunități m-rii Cozia 10, 25, 56, 77, 96, 107, 126, 150, 161, 212; m-rilor Cozia și Codmeana 49; parte rămasă și întărită cu imunități, după schimb cu m-rea Cozia, boierilor Stanciul, Costea ș.a. 10.

Jidovștița, sat <Jidoștița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de Vladislav voievod 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 124, 155, 260; întărit de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.

Jietul, gîrlă <probabil la Măceșul-de-Jos r. Băilești, j. Dolj> 172.

Jilișteea, sat, întărit boierului Coman ș. a. 41.

Jilișteea de la Cîmp, sat întărit jupanului Chirtop 230; ~ pe Ratina, parte întărită m-rii Snagov 95.

Jilț (Jilți, Julți), pîriu <Jilțu-Mare afluent al Jiului>, sate pe ~ 97, 134, 141, 188; v. și **Gura-Jilțului**, sat.

Jirov, sat <r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.

***Jirovel**, sat <lingă Jirov r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.

Jitiian, boier, fratele lui Pătru, stăpîn în Românești pe Jiu, Balomirești, Budeni ș.a. (1486) 199.

Jitiian, clucer în sfatul domnesc (1473) 145.

Jitiian, fiul slugii domnești Radomir, stăpîn în Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.

Jitiian, jupan, fiul lui Staico logofăt din Ruși, stăpîn cu imunități în Cornățel, Descoperești ș.a. (1492) 234.

Jitian, partea lui în Muntele de la Andrian (1468, menț. 1493) 132, 238.

Jitian (Jitiian), tatăl jupaniței Anca, stăpînă în Ionești și seliștea Corbenilor (menț. 1494, 1496) 248, 266, 268.

Jiul v. **Tirgul Jiului**, oraș.

Jiul de Sus (Jiu), județ, sate din ~ 62; vin din vinăriciul domnesc dăruit m-rii Tismana 276; sudeț al Jiului 32.

Jiu, riu, sate și siliști pe ~ 16, 62, 97, 199, 222, 240, 247.

Jiu, vamă 172, 247.

Jormănești v. **Ermonești**, sat.

Jneapănu, munte la Voila <r. Făgăraș> 93.

Juban v. **Iuban**.

Județul de Baltă, județ, sat în ~ 62, 97.

Jugoreanii-de-Jos (Jugorul), sat <probabil, Jugureni r. Găești, j. Dimbovița>, parte dăruită m-rii Dealu de Rațu nepotul lui Pascal 102; parte întărită slugii domnești Șolea ș.a. 160.

Jugorul, sat <Jugur, r. Muscel>, parte întărită cu imunități slugii domnești Badea ș.a. 108.

Julți v. **Jilț**, pîriu.

Jupinești, sat <r. Gilort, j. Gorj>, parte întărită jupanului Roman 199.

Jurjani v. **Giurgeani**, sat.

K

Kiselevo (Kiselievo), târg <R. S. F. Iugoslavia>, cu vamă, vii, livezi ș.a. întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și

de Iancu de Hunedoara, dania cneazului Lazăr al Serbiei 62, 97.
Köhl n v. Colonia, oraș.

L

Lacu den Miez, lac la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.

Lacul Doamnei, lac la *Șoașu <or. Ocnele Mari r. R. Vilcea> 277.

Lacu Fătăciunii, lac la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.

Lacul Porcului, lac la Ionești <Ioneștii Govorei, r. Drăgășani, j. Vilcea> 268.

Lacul Stejariului, lac la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.

Ladislau I, regele Ungariei <1077—1095> (menț. 1372) 5.

Ladislau voievod transalpin v. Vladislav I, domn al Țării Românești.

Ladislau de Dobca (Lasla), magistr, cavalier, ruda lui Vladislav I, stăpin al târgului Șercaia, al satelor Venețe, Cuciulata ș.a. (1372) 5.

Laieta, pîriu la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.

Laiot v. Basarab Laiotă.

*Laiovel lui Stroe, sat <Saelele, r. T. Măgurele, j. Teleorman>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214.

Lal v. Poienile lui Lal.

Lalu, calul său luat de Bratul al lui Sumarin (1431...) 71.

Lal, stăpin în Dijani, Săsciori, Șebii, înfrățit cu Dragomir (1453) 111.

Lal, țigan boieresc din Făgăraș (1476) 152.

Lal, vistier în sfatul domnesc (1463—1467) 122, 123, 125, 127, 129, 130, 131; probabil același: Lal, tatăl lui Brat, stăpin în Stolniceni pe Olt (menț. 1497) 273.

Lampert de Agria, episcop în bula regelui Ungariei (1247) 1.

Larga v. Valea Largă, sat.

Larga, top. la muntele Izvoarul <r. Făgăraș>, III.

Laslău, prim meșter, vinde vie <lingă Rimnicu Vilcea> (1440) 91.

Latura tătariului v. Părțile tătărești.

Lațco, jupan, din casa domnească, stăpin cu imunități în Ohaba de lingă Tismana, Topești ș.a. (1490) 226; v. și Lațco, slugă domnească.

Lațco, jupan, martor la danie făcută m-rii Govora (1485, 1495) 196, 252.

Lațco, scrie acte domnești (1465, 1468) 128, 129, 132.

Lațco, slugă domnească, stăpin în Iași (1485) 194; v. și Lațco, jupan.

Laurențiu, voievod al Transilvaniei, în bula regelui Ungariei (1247) 1.

Lazăr, cneaz, despot al sîrbilor <1376—1389>, tatăl lui Ștefan, danii m-rilor Vodița și Tismana (menț. 1406... 1444) <31>, 62, 97.

Lazăr, popă, <egumen> al m-rii Snagov (1407...) 34.

Lălești, sat <Lelești r. Gorj>, parte cumpărată de Ștefan de la Procopie 209.

Lănjești din Argeș, sat <Lăngești, r. Costești, j. Argeș>, întărit cu imunități boierului Voinea ș.a. 86.

Lăpădat, fiul lui Maxim, vinde părți în Ghegheu și Ungheni (1471) 138.

Lăturoasa v. Luturoasa, sat.

Lăudat, soțul jupaniței Maria, stăpină în Cornăești și Descoperesti (1492) 234.

Leia, fiul sau fica lui Gliga, stăpin în Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.

Lelești v. Lălești, sat.

Leota, munte în hotar cu Zirna <r. Făgăraș> III.

Lerești, munte <Lerescul, r. Muscel>, cu stîmă, întărit cu imunități boierului Ion ș.a. 12.

Leurda în jud. Jaleș, sat <r. Strehaia, j. Mehedintzi>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea voievod 22, 53; întărit de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.

Licura în hotarul Rîmnicului, top. <or. Rîmnicul Vilcea>, loc de mănăstire dăruit de Vlad Dracul ieromonahului Dorotei 91.

Ligăceasca (Ligăceasca), moșie la Tismana <r. Gorj> 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.

Lihul, fratele lui Dan, stăpin în Murgești și Domneștii de la Jilț (1472) 141.

Linart, stolnic în sfatul domnesc (1461) 120.

Lișteava, baltă <probabil la Orlea, r. Corabia, j. Romanați>, întărită m-rii Govora 225.

Litovoi, voievod al românilor (1247), cnezatul lui la Olt 1.

Litua, țară, drepturile ei față de dania făcută de regele Ungariei Cavalerilor Ioaniți I Liubitul v. Șerban Liubitul.

Lodomeria, țară 1.

Lopatna, vamă <r. Teleajen, j. Prahova>, întărită m-rii Snagov 179.

Louvain v. Lușia, oraș.

Loviște, regiune, sate în ~ 51, 139; v. și Săsciorii Loviște.

Lubaș, pivnicer în sfatul domnesc (1392) 17.

Lubnic, sat <Lumnic, r. T. Severiu, j. Mehedintzi>, întărit cu imunități boierului Batie ș.a. 184.

- Luca Marnicul** <probabil Luca, paharnic>, în sfatul domnesc (1452) III.
- Luca Supil v. Don Luca Supil.**
- Luca (Lucaci), jupan** în sfatul domnesc (1389 ... 1400) 11, 12, 23.
- Lucaci, ban, dăruiește satul Sogoino m-rii Tismana** (menț. 1400 ... 1464) 22, 53, 89, 124.
- Luciiani, sat** <Lucieni, r. Muscel> întărit slugilor domnești Stoilă ș.a. 85.
- Luciani, sat** <probabil r. Tirgoviște, j. Dimbovița> 102.
- Lucăneasa (Lucșineasa), partea ei la Blago-dești** (menț. 1489) 215.
- Ludișor, sat și munte** <r. Făgăraș> III; întărit cu imunități jupanului Șerban ș.a. 152.
- Ludișorel, pîriu la Voila** <r. Făgăraș> 93.
- Ludovic** <I de Anjou>, rege al Ungariei <1342—1382>, suzeran al lui Vladislav voievod (1372) 5.
- Lugaș v. Oancea Lugaș.**
- *Lumaș, sat** <Coșoveni r. Craiova, j. Dolj>, parte întărită slugii domnești Stoica 253.
- *Lumineanii de la baltă (Lumineni), sat** <Hagiieni, r. Fetești, j. Ialomița>, întărit cu imunități m-rii Cozia 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- Lumnic v. Lubnic, sat.**
- Lumotă, slugă domnească, fratele lui Vilcul, stăpîn în Trestioara, Gura Jilțului ș.a.** (1498) 286.
- Lumotă, slugă domnească, fratele lui Cernat schimbă părți din Alboteni și Huhurezi, pentru parte în Micești** (1497) 274.
- Luncavăț, pîriu** <afluent al Oltului>, sate pe ~ 17, 49.
- Lunceani pe Olt (Lunciani, Lungiani), sat mic** <probabil Lunca r. R. Vilcea>, dăruit cu imunități m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 17, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- Lungași, cu casa** <familia> lui din Tirgoviște. întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39.
- Lungul v. Antonie Lungul.**
- Lupoșița, sat** <Lupoșița r. Strehaia, j. Mehedintzi>, întărit lui Cîrstian 278.
- Lupp, dascăl slovenesc la școala domnească din București, traducător** (1741) 85, 227.
- Lupșa, în pricină pentru Ubirșia de la Bratîlov** (1486) 197; probabil același: întărit în Vrabeți (1487) 204.
- Lupșaneasa v. Lucșaneasa.**
- Lupul, jupan, vărul jupanului Lațco, stăpîn în Ohaba, Pietreni și Topești** (1490) 226.
- Luturoasa, sat** <Lăturoasa, Brateșul, r. T. Severin, j. Mehedintzi>, părți întărite cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
- Luvia, oraș** <Louvain, Belgia>, postav de ~ 50, 54.

M

- Macarie, egumen al m-rii Bistrița** (1494) 247.
- Macarie, egumen al m-rii Govora** (1492) 233; v. și Macarie, popă.
- Macarie, ieromonah de la m-rea Dohiaru, venit pentru mile** (1490) 223.
- Macarie, mitropolit al Țării Românești, în sfatul domnesc** (1482—1483) 179, 186.
- Macarie, nastavnic al m-rii Cozia** (1475) 150.
- Macarie, popă, dăruiește via de la Ocna m-rii Govora** (1495—1496) 252, 268.
- Macrea v. Stan Macrea.**
- Macrea, comis în sfatul domnesc** (1475—1476) 150, 152; probabil același: Manea (?) 153.
- Magdalena** <călugăriță>, dăruiește Sălătrucul pe Coșca m-rii Cozia (1488) 212.
- Maher, tatăl lui Stanciul, stăpîn în Ungurei** (menț. 1424) 53.
- Maicanesti, sat al m-rii Dealu** 102.
- Mailat v. Stanciul Mailat din Dejani.**
- Malciul, jupan, martor la cumpărătura m-rii Govora** (1485) 196.
- Maleuș, stratornic în sfatul domnesc** (1451) 102, 103.
- Malul, sat** <probabil Valea Malului, Buhorelul, r. Gorj, j. Mehedintzi>, întărit slugii domnești Mînea 188.
- Malul-de-Sus, sat, părți întărite cu imunități lui Badea Ciutin** 99.
- Malureni v. Mălureani, sat.**
- Mamacic, ocina lui de lângă Pitești, în stăpînirea m-rii Cozia, (menț. 1421)** 49.
- Mamina (Mamino), baltă** <Potel, r. Corabia, j. Romanai>, dăruită cu imunități m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 17, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212; ~ m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Mamul, sat, <r. Drăgășani, j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a.** 83.
- Manciu, partea lui în Baești** (menț. 1480) 170.
- Manciul, vistier în sfatul domnesc** (1409) 35.
- Manea v. Muntele lui Manea.**
- Manea comis** (1476) v. Macrea, comis.
- Manea, comis în sfatul domnesc** (1450 ... 1456) 101—105, 108, 110—113, III; eroare: Ion Manea III.
- Manea, cumpără în Vilculeștii de la Coșușița** (1486) 198.
- Manea, fiul lui Barbul v. Manea stolnic.**
- Manea, fiul lui Costea, stăpîn cu imunități în Roata** (1451) 105.
- Manea (Man), fiul lui Stan Mîndrea, stăpîn în Bomboești și Clocotici, fratele lui Neagoe** (1478, 1500) 159, 302; v. și Manea nepotul lui Stoica Naneș.
- Manea, nepotul lui Neagoe, stăpîn în Bomboești și Clocotici** (1500) 302.

- Manea**, nepotul jupanului Stoica Naneș, stăpîn cu imunități în Bătlani, Riușor, Voila, Bumbuești, Clocotici ș. a. (1473) 143.
- Manea**, slugă domnească, întărit în Crețești și Rădinești (1489) 218.
- Manea**, slugă domnească, întărit în Străhaeț (1478) 158.
- Manea**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Valea Su... (1428) 60.
- Manea** spătar (1475—1476) v. **Manea Negrul**.
- Manea**, stolnic în sfatul domnesc (1415... 1424) 38, 56; probabil aceiași: **Manea**, jupan în sfatul domnesc (1407) 17.
- Manea**, stolnic, fiul lui Barbul, stăpîn în Topești lângă Tismana (menț. 1483, 1490) 187, 226.
- Manea**, stratornic <Perșanul, fiul lui **Manea Negrul**>, frate cu Stan, stăpîn cu imunități în Perșani (1498) 287.
- Manea** tatăl lui **Dragomir** (<Dragomir al lui ~> v. **Manea Udriște**).
- Manea**, țigan boieresc (1441) 93.
- Manea** vistier v. **Manea Negrul**.
- Manea** vornic v. **Manea Udriște**.
- Manea Negrul** (**Manea**) <tatăl lui **Manea Perșanul**>, în sfatul domnesc: spătar (1475—1476) 148, 150—153; vistier (1482... 1495) 181, 184—187, 189, 190, 192, 257.
- Manea Perșanul** v. **Manea**, stratornic.
- Manea Udriște** (**Manea**, ~ a lui **Udriște**, **Mani** ~), jupan (1439... 1457), moara lui la Tirgoviște 101; în sfatul domnesc: vornic 89, 93—95, 99, 102; jupan 91, 98, 101, 103—105, 108, 110—112, 115, III.
- Maniaci** (**Maniaciul**), sat <Măneciu r. Teleajen, j. Prahova>, întărit lui **Dumitru** ș.a. 66.
- Mano**, partea lui cu gîrla Snagovului (menț. 1441) 95.
- Manuga**, tatăl lui **Voinea** cu parte în Cucuteni (menț. 1473) 145.
- <**Mara**>, doamna, mama lui **Mihail I** voievod (1418...) 42.
- Mara**, împărăteasa <ficia despotului **Gheorghe Brancovici** și soția sultanului **Murad II**>, ctitoră la Hilandar (menț. 1492) 235.
- Marco**, fratele lui **Vladul**, întărit în Uești după înfrățire (1498) 288.
- Marco**, slugă domnească, stăpîn în Iași, fratele lui **Lațco** (1485) 194.
- Mardarie** v. **Mărdarie**.
- Marea Neagră** (**Marea cea Mare**), în titulatura domnului Țării Românești, 28, 32, 34, 35, 38, 43, 45, 48, 91, II.
- Mareș**, fratele lui **Slav**, întărit în Necșești, Groși, Strîmțișorul ș.a. (1486, menț. 1493) 197; danie m-rii Tismana 237.
- Mareș**, stăpîn cu imunități în Modruzești și Crăpești (1429) 65.
- Marga**, ficia jupanului **Cîrstea** și soția lui **Hrănitul** spătar, stăpînă în Băleștiu pe **Jiu** și **Budeni** (1493) 240.
- Marga**, sora jupanului **Roman**, înfrățită de el în **Corcolăți** (1500) 299.
- Maria**, doamna lui **Basarab cel Tânăr**, în captivitate (1480) 166—169; luată sub ocrotire de **Ștefan Bathory** 173, 174.
- Maria**, ficia jupanului **Drăghici** <vornic din **Mărgineni**>, stăpînă în **Corneni** (1489) 215.
- Maria**, ficia jupanului **Neagu** gramătic, așezată stăpînă cu imunități în **Birzești** și **Birseștiu-de-la-Mostiște** (1493) 244.
- Maria** <Lăudătoaia>, ficia lui **Trămîndan**, stăpînă în **Cornățel** și **Descoperești** (1492) 234; probabil aceeași: **Maria**, jupaniță stăpînă cu imunități în **Valea Tătari**, **Răzvad** ș.a. (1499) 294.
- Maria**, sora jupanului **Roman**, înfrățită de el în **Corcolăți** (1500) 299.
- Maricino** v. **Măricino**, sat.
- Marii**ane, sat <R. S. F. Iugoslavia>, întărit m-rilor **Vodița** și **Tismana** de regele **Ungariei** și de **Iancu de Hunedoara**, dania cnezului **Lazăr** 62, 97.
- Marin** (?) în sfatul domnesc (1400) 23.
- Marina**, ficia lui **Radoslav Supt Coastă** așezată în **Dădilești** (1463) 122.
- Marina**, ficia jupaniței **Boba**, stăpînă în **Cornățel** și **Descoperești** (1492) 234.
- Marnicul** v. **Luca Marnicul**.
- Marotin**, sat <r. **Caracal**, j. **Romanați**>, parte întărită slugii domnești **Bîrul** 216.
- Martin**, cu casa <familia> lui din **Tirgoviște**, întărit m-rilor **Cozia** și **Codmeana** (1417...) 39.
- Martin**, jupan în sfatul domnesc (1415) 38.
- Matca**, pîriu la **Voila** <r. **Făgăraș**> 93.
- Matei**, egumen al m-rii **Tismana** (1479... 1490, menț. 1492) 165, 171, 172, 186, 222, 232.
- Matei** <**Basarab**>, domn al Țării Românești <1632—1654>, în notă marginală 105.
- <**Matei Corvin**> (**Mateiași**), crai, rege al **Ungariei** <1458—1490>, acordă scutiri m-rii **Cozia** (1473) 144; trimite soli la **Ștefan Bathory** (1478) 156.
- Mateș** a lui **Coțani**, martor la dania făcută m-rii **Cozia** (1425) 57.
- Mauriciu**, mare stolnic și comite de **Nitra**, în bula regelui **Ungariei** (1247) 1.
- Maxim**, tatăl lui **Lepădat**, părțile lui în **Ghegheu** și **Ungheni** (menț. 1471) 138.
- Maximeani**, sat <probabil **Măxineni**, r. **Urziceni**>, întărit cu imunități m-rii **Snagov** 95.
- Măcui**, vinde parte în **Ruși** (1484) 190.
- Mădrăcia** v. **Mudrăcica**.
- Măgura cea Mare**, top. la **Coteana** <r. **Slatina**, j. **Olt**> 84.
- Măicănești** v. **Maicanesti**, sat.
- ***Măilați**, sat <probabil lângă **Poiana**, r. **Filiași**, j. **Dolj**>, parte întărită cu imunități jupanului **Ticuci** și fraților lui 170.
- ***Mălureani** (**Malureni**), sat <**Colibași**, or. **Pitești**, j. **Muscel**>, parte întărită lui

- Mogoș 115; întărită cu imunități m-rii Bistrița 246, 247.
- Mânăileasa, munte <probabil r. R. Vilcea, Mânăstirea de la Călimănești v. Cozia, m-re. Mânăstirea de la Cricov, m-re <m-rea Mărgineni, c. Caragiale, r. Tirgoviște, j. Prahova>, dăruită cu sate, vinărici, moară ș.a. de jupan Drăghici al lui Stoica; egumen 201. j. Argeș>, întărit cu imunități lui Dragomir Ruhă 103.
- Mânăstirea din Pădurea cea Mare v. Bolintin, m-re.
- Măneciu v. Maniaci, sat.
- Mănicești, sat <r. C. de Argeș>, parte întărită slugii domnești Dragomir 58; parte întărită lui Bratu ș.a. 177.
- Mănioc, paharnic în sfatul domnesc (1437) 80.
- Mărdarie, egumen al m-rii Tismana (menț. 1492) 232.
- Măreșești, sat <Mărășești r. T. Severin, j. Mehedinți> 197.
- Mărgineni, m-re v. Mânăstirea de la Cricov.
- Mărgineni, sat <probabil r. Făgăraș>, cu moară, întărit cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 81.
- *Măricino (Maricino), sat <probabil lângă Greci r. Slatina j. Olt>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuș 151, 214.
- Mărtin, slugă domnească, nepotul lui Stan Macrea, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Măxineni v. Maximeani, sat.
- Mehedinți, județ, sat din ~ 184; venit domnesc din grâu și vin dăruit m-rii Tismana 276; boieri din ~ 236.
- Meianți, siliște <Menți, r. Strehăia, j. Mehedinți>, întărită slugii domnești Dragul ș.a. 134.
- Mela, țigan m-resc (1494) 246, 247.
- Merișani, sat <r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități slugii domnești Dragomir ș.a. 58.
- Metaxar v. Nicola Metaxar.
- Meteore, m-ri <Grecia>, danie de moaște făcută de Vladislav voievod și Dragomir vornic m-rii Sf. Ștefan de la ~ B.
- Mezea v. Stancio Mezea.
- Mica, fiica jupanului Cîrstian, așezată de tatăl său în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Mica, fiica lui Stan Macrea, așezată de tatăl său în Mihoveni (1485) 195.
- Micești, sat <r. Pitești, j. Muscel>, parte cu vaduri de moară întărită jupanului Mogoș 113; părți întărite slugilor domnești Roman, Dan pușcar ș.a. 178, 181, 207, 208, 261; părți cu vad de moară întărite slugii domnești Lumotă ș.a. 274.
- Micheed, ban, bunicul lui Ladislav dc Dobca (menț. 1372) 5.
- Miclea, nepotul jupanului Vlaicu din Cozleci, stăpin în Bucov (menț. 1493) 243.
- Miclea (Micle), paharnic în sfatul domnesc (1437 ... 1441) 81—83, 85—87, 89, 91, 92, 94, 95.
- Micleuș, jupan, dăruiește împreună cu Stanciu loc în Tirgul-Jiu m-rii Tismana (menț. 1429) 64.
- *Micleușevți la Severin, pe Dunăre (Micleușovți, Micleușul), sat <r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Cozia 20, 56, 77, 96, 107; întărit cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Micul, boier din Mîndra, stăpin cu imunități, dăruit de domn (1400) 23.
- Micul, dă partea lui din Vilcsănești jupanului Ticuci (1480) 170.
- Micul, fiii lui stăpini în Ionești și seliștea Corbenilor (menț. 1496) 266.
- Micul, slugă domnească, fratele lui Roman și al lui Dan pușcar, întărit în Micești și Ulitești (1481 ... 1495 ...) 178, 181, 207, 261.
- Micu, slugă domnească, întărit în Săseni, Între Boile, Petriceana ș.a. (1393...) 18.
- Micul, slugă domnească, stăpin cu imunități în Săseni, Gura Deșului ș.a. (1461) 103.
- Micul, slugă domnească, stăpin în Cergenii și Comănești (1475) 149.
- Micul, țigan boieresc (1441) 93.
- Micul vistier v. Micul Popșor.
- Micul al lui Banco, partea lui în Butești (menț. 1441) 94.
- Micul Popșor (Micul, Popșor) în sfatul domnesc: vistier, protovistier (1392 ... 1415) 17, 37, 38; logofăt (1421) 48.
- Mierea, sat <r. Buzău>, în hotar cu Odobenii C.
- Mihaiu v. Faur Mihaiu și Mihălă.
- Mihail, Mihăilă:
- Mihail, abate de Cîrța (1440) 90.
- Mihai din Padeș, martor în sfatul domnesc (1463) 122.
- Mihail (Mihai, Mihailu) din Ruși, jupan, tatăl lui Stan spătar, stăpin în Racovița, Tătărăi, Bucovei ș.a. (1450 ... 1474) 104, 135, 145; logofăt în sfatul domnesc (1450 ... 1456) 101—105, 108, 110—113; numit: Mihai Don, secretar III; probabil același: Mihail (Mihăilă), scrie acte domnești (1437, 1440) 80, 83, 91.
- Mihai din Ruși, spătar <fiul lui Stan spătar>, stăpin (1484) 190.
- Mihail, domn al Țării Românești <1418—1420>, fiul lui Mircea cel Bătrîn (1390 ... 1415) 12, 15, 20, 22, 24, 26, 27, 30, 34, 35, 37, 38; dăruiește m-rilor Cozia și Codmeana case <familii> scutite în Tirgoviște 39; dă acte 39—43, 45.
- Mihăilă, dregător, cu atribuții la vămile Prahovei sau Teleajenului (1481) 176.
- Mihail, fiul lui Mihai I (1418) 42.
- Mihail, grămătic, logofăt (1409 ... 1418), scrie acte domnești 35, 37, 38, 42.
- Mihail grămătic (1437, 1440) v. Mihail din Ruși.
- Mihail (Mihai), grămătic (1489, 1494), scrie acte domnești 217, 250.
- Mihail jupan, logofăt în sfatul domnesc v. Mihail din Ruși.

- Mihai, nepotul lui Mihai spătar, stăpîn în Ruși (1484) 190.
- Mihail, pleban din Tîrgoviște, așezat de domn la m-re Cîrța (1440) 90.
- Mihail, slugă domnească, fiul jupanului Stanciul Moenescul, stăpîn cu imunități în Voila, Mislea, Cocorăști ș.a. (1441) 93.
- Mihail, slugă domnească, nepotul jupanului Stanciul Moenescul, stăpîn cu imunități în Voila, Mislea, Cocorești ș.a. (1441) 93.
- Mihail, slugă domnească, înfrățit în Micești (1495...) 261.
- Mihail, slugă domnească, stăpîn în Topești lângă Tismana (1483) 187.
- Mihai spătar v. Mihai din Ruși.
- Mihai (Mibăilă), vinde părți în Groșani (1492) 232.
- Mihail, vinde vie lângă Rîmnic (1400) 91.
- Mihail, primul vistier în sfatul domnesc (1424) 56.
- Mihai Don v. Mihail din Ruși.
- Mihal v. Coț Mihal.
- Mihală, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Ciurilești, Amarul, Balomirești ș.a. (1430) 68.
- Mihăilă v. Mihail.
- *Mihăilești, sat <probabil r. Strebaia, j. Mehedinți>, întărit lui Alăman și Stănilă 204; luat de Stan stolnic în schimbul Topeștilor de la Stanislav clucer 226.
- Mihnea, scrie act domnesc (1480) 170.
- Mihoveni (?), m-re, în stăpînirea jupanului Drăghici al lui Stoica ș.a. 195.
- Mihoveni (?), sat, parte întărită slugii domnești Stan Macrea ș.a. 195.
- Mihu, tatăl lui Caloian din Tîrgoviște (menț. 1417, 1424) 39, 52.
- Mihu, țigan boieresc (1489) 217.
- Miia, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Milco, scrie acte domnești (1469... 1476) 133, 139, 151, 152.
- Milco, spătar în sfatul domnesc (1487, 1492) 204, 233.
- Milco, stolnic, soțul Ancăi, stăpîn cu imunități în Curtișoara, Morunglavi, Spinișorul Tomenilor ș.a. (1489) 217.
- Milcov, sat 118.
- Milea, fiul lui Neamiș, stăpîn al satului Pîrșani (1490) 224.
- Milea, jupan în sfatul domnesc (1392) 17.
- Milea, nepotul lui Piper stolnic, schimbă parte din Bucov pentru Băcani (1493) 243.
- Milea, paharnic în sfatul domnesc (1457) 115.
- Milea, slugă domnească, stăpîn în Cincu și Șipot (1482...) 180.
- *Milești, sat <probabil lângă Căzănești, r. Slobozia, j. Ialomița>, părți întărite jupanului Chicoș 292.
- Mileț (Milețu), vistier <fiul jupanului Dobrotă> în sfatul domnesc (1424... 1429) 52, 58, 63—66.
- Milovanul, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- Mintică, tatăl lui Dobrul care vinde parte în Vrabeți (menț. 1487) 204.
- Mircea, comis în sfatul domnesc (1466... 1471) 130—133, 135, 136, 138.
- Mircea, fiul lui Vlad Dracul (1437... 1445) 80, 83, 85, 87, 89, 91, 99.
- Mircea, fiul lui Vlad Călugărul, danii; scris în pomelnice (1492... 1497) 202, 231, 235, 247, 263, 273, 279.
- Mircea, jupan (1421, 1425) în sfatul domnesc 49; martor la dania făcută m-rii Cozia 57; probabil aceiași: Mircea, fratele jupanului Stanciul (1436... 1439) 77, 80, 82, 83, 85—87, 89; v. și Mircea stolnic.
- Mircea, stăpîni cu imunități, împreună cu jupan Fintea, pe Argeșel, Frăsinet ș.a. (1401...) 24.
- Mircea, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iași de la Curteni, Bulgari ș.a. (1464) 125.
- Mircea, stolnic în sfatul domnesc (1432) 73; v. și Mircea, jupan.
- Mircea, țigan m-resc (1479) 165.
- Mircea, vornic <mic> în sfatul domnesc (1482) 179; v. și Mircea Buze.
- Mircea cel Bătrîn (Mircea Basarabă), domn al Țării Românești <1386—1418> 19; fiul lui Radul voievod și al doamnei Calinichia 8, 9, 14, 16, 22, 88, 89; fratele jupanului Staico 34; tatăl lui Mihail I, Radu Prasnaglava, Alexandru Aldea și Vlad Dracul 12, 15, 20, 22, 24, 26, 27, 30, 34, 35, 37—39, <42>, 48, 49, 71—74, 89, 124, 126; tatăl (?) lui Dan II 59, 61; bunici 236, 239, 295; danii și ctitori 8—10, 14, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 37, 42, 49, 56, 61, 73, 77, 89, 124, 151, I, II; dă acte (1387—1415) 8—18, 20—30, 32—35, 37, 38; relații comerciale cu Brașovul 50, 69; întilnire la Severin cu craiul Ungariei 32; eroare: Vladul, tatăl lui Vlad <Dracul> 84.
- Mircea Buțcat (Mircea, Buțcat), paharnic în sfatul domnesc (1480—1482) 175, 177—179.
- Mircea Buze (Buzea), fratele lui Stoica armaș, stăpîn în Bîrzești (1492) 234, 243, 244; v. și Mircea vornic.
- *Mircești la Teleorman, sat <Comoara, r. Drăgănești-Vlașca>, parte întărită cu imunități m-rii Glavacioc 94.
- *Mirilești, sat <lingă Ioneștii Govorei, r. Drăgășani, j. Vilcea>, în hotar cu Ioneștii 268; parte întărită cu imunități m-rii Govora 220; ~ lui Sprinten; ~ lui Timpeanu, părți întărite slugilor domnești, Bada și Ivan 154.
- *Mirilești, siliște <probabil lângă Fărcăsești, r. Gorj>, parte întărită slugii domnești Minea ș.a. 188.

- Mislea, sat <r. Cîmpina, j. Prahova>, parte întărită cu imunități jupanului Stanciul Moenescul 93.
- Mindra, sat <r. Făgăraș>, parte cu moară întărită cu imunități boierului Micu 23.
- Mîndre v. Stan Mîndre.
- Mîndrea, țigan boieresc (1499) 292.
- Minea v. și Manea.
- Minea, fiul slugii domnești Birul, stăpîn în Marotin, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Minea, fratele lui Lihul, întărit în Murcești și Domnești de la Jilț (1472) 141.
- Minea, nepotul lui Slav, întărit în Ubirșia de la Brătîlov (1486) 197; probabil același: Mînea, vinde partea lui în Groșani (1492) 232.
- Minea, slugă domnească, fratele lui Vrabeț, stăpîn cu imunități în Padeșul, Roșia, Vădeni ș.a. (1465) 129.
- Minea, slugă domnească, stăpîn în Toplița de la Jilț, seliștea Domneștilor, Fărcășești ș.a. (1483) 188.
- Minea, slugă domnească, stăpîn în Trestioara de la Brădet, Stîrcii de la Ceple ș.a. (1498 . . .) 286.
- Minje, partea lui în Dușești (menț. 1472) 140.
- Mirșa, sat <r. Videle, j. Vlașca>, parte întărită cu imunități lui Barbu ș.a. 105.
- Mladin, via fiilor săi (menț. 1495) 254.
- Mlava, rîu <R. S. F. Iugoslavia>, sat pe ~ 62, 97.
- Mociurițe, loc <probabil Bătești or. Ploiești, j. Prahova>, întărit cu imunități slugilor domnești Batea și Coman; scutiri în afară de slujba la oaste 21.
- *Modruzești, sat <Vadu Sorești r. R. Sărat>, întărit cu imunități boierului Stroe ș.a. 65.
- Moenescul v. Stanciul Moenescul.
- Moenesti, sat întărit cu imunități jupanului Stanciul Moenescul 93.
- Moga, stăpîn în Mogoșani și Turița (1480) 170.
- Mogoș, jupan, martor pentru Jiblea și Orlești (1389) 10.
- Mogoș, jupan (1456, 1478), stăpîn în Corbii pe Argeș, Corbii de Piatră, Mălureni, cu vaduri de moară în Micești 113; sol 156.
- Mogoșani, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și fratelui său Bran 170; scutire de vinărici 192.
- Mogoșel, partea lui cu iaz de moară în Micești (1497) 274.
- Moi, sat <r. Gorj>, întărit lui Onu ș.a. 188.
- Moian, slugă domnească, fiul jupanului Stanciul Moenescul, stăpîn cu imunități în Voila, Mislea, Cocorăști (1441) 93.
- Moian, slugă domnească, nepotul jupanului Stanciul Moenescul și fiul lui Moian (1441) 93.
- Moisi, egumen al m-rii Zograf de la Athos, stringe dani din Țara Românească (1433) 74.
- Moisi, popă, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Moldovan v. Groza Moldovan.
- Moldovean, spătar în sfatul domnesc (1457, 1459) 115, 118.
- Moringlavi, sat <Morunglavu, r. Balș, j. Romaneni>, întărit cu imunități lui Milco stolnic ș.a. 217.
- Moson, cetate și comitat <R. P. Ungară> 1.
- Mostiștea, top. la <Virciorova, or. T. Severin, j. Mehedinți> 6—8, 14, 16.
- Mostiștea, rîu <r. Lehliu și Oltenița, j. Ilfov>, sat pe ~ 234, 244.
- Moș, trimis al lui Basarab cel Tânăr la doamna sa (1480) 166, 174.
- Moș, țigan boieresc (1492) 230.
- Moșul, munte la Simbăta-de-Sus <r. Făgăraș>, 80.
- Motru, județ(?), sat din ~ 38.
- Motru, rîu <afluent al Jiului>, sat pe ~ 278; grîu de pe apa Motrului întărit m-rii Tismana 265.
- Muchia v. Seva Muchia.
- Muchiul, munte <r. Făgăraș>, în hotar cu Zirna III.
- Mudrăcica (Mădrăcica), jupan (1389, 1409) în sfatul domnesc (1409) 11; martor 10.
- Muja, țigan boieresc (1476) 152.
- Mujdreanul, baltă <probabil lângă Călugăreni r. Giurgiu, j. Vlașca>, drum la ~ 121.
- Muntele lui Manea, munte, întărit m-rii Snagov 127, 179.
- Muntele Muierii, munte <probabil r. Gilort, j. Gorj>, întărit slugii domnești Ivul 191.
- Murcești, sat <Murgești, r. Filiași, j. Gorj>, întărit lui Lihul ș.a. 141.
- Murgești, coasta Murgeștilor la *Șeoasu <or. Oncele Mari, r. R. Vilcea, j. Vilcea> (1497 . . .) 277.
- Murgoci, via lui lingă Rîmnic (1440) 91.
- *Murtășești, siliște <probabil lingă Călăpărul, r. Strehaia, j. Gorj>, întărită lui Dragul ș.a. 134.
- Mustafa Celapi (<~ Celebi, fiul lui Baiazid>, pretendent otoman venit în Țara Românească (1415) 38.
- Mustea, soțul jupaniței Stana, stăpînă în Descoperesti și Cornățel (1492) 234.
- Mușain, țigan boieresc (1494) 247.
- Mușat, slugă domnească, fratele lui Roman, întărit în Micești și Ulitești (1481 . . . 1495) 178, 181, 207, 261.
- Mușat, stăpîn în Rusănești (menț. 1483) 184.
- Mușat, stăpîn cu scutiri în Uiești și Ciești de la Cădmeana ș.a. (1451) 105.
- Mușătești, sat <probabil Mușetești, r. C. de Argeș>, întărit cu imunități jupanului Stance 148.
- *Mușetești (Mușatești), sat <probabil lingă Trestieni r. Ploiești, j. Prahova>, întărit jupanului Chirtop ș.a. 135, 230.

- N... , stăpîn în Făcețel, Cerbăreni și Cerașeni (menț. 1475) 148.
- Nan, boier, întărit în Rodulful, Piscul și Jilișteea (1418) 41.
- Nan, cneaz din Izvorani, dă bir cu săracii (1441) 95.
- Nan, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Nan, fiul lui Rusin, întărit în Dușești (1472) 140.
- Nan, Nanul jupan în sfatul domnesc v. Nan Sculotă.
- Nan, nepotul lui One, vinde părțile lui în Ghegheu și Ungheni (1471) 138; probabil același: vinde partea lui în Bărcănești (1476) 153.
- Nan, paharnic, în sfatul domnesc (1424) 52.
- Nan, partea lui în Cacova (1500) 296.
- Nan, slugă domnească, întărit în Cincu și Șipot (1482...) 180.
- Nan, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Rătești (1437) 82.
- Nan vinde în Bărcănești v. Nan, nepot.
- Nan, vornic mic <cumnatul lui Dragomir al lui Manca> în sfatul domnesc (1471—1473, 1483) 139, 140, 142, 145, 185, 186.
- Nan Udobă (~ Dobă), dăruiește satul Călimănești m-rii Cozia (1388, 1392) 9, 17.
- Nan Pascal (Pascalie, Pashale, ~ Pascale, ~ Păcal?), <logofăt>, jupan, stăpîn în Jugor (1428... 1441, menț. 1478) 102, 160; în sfatul domnesc (1428... 1441) 60, 72, 73, 77, 81—87, 93.
- Nan <Sculotă> (Nanul), jupan în sfatul domnesc (1421... 1445) 48, 49, 58, 73, 80—87, 91, 93, 94, 98, 99.
- Naneș v. Stoica Naneș.
- Nanotă, spătar în sfatul domnesc (1424) 52.
- Nanul, jupan v. Nan Sculotă.
- Nanul, fiul lui Botea, stăpîn cu imunități la Mociurițe (1400...) 21.
- Narte, partea lui în Răspopi (1500) D.
- *Nănașești la gura Topologului (Nănașăști), sat, <Galicea, r. R. Vlcea, j. Argeș>, părți întărite slugii domnești Badea ș.a. 154; părți cu mori și poiană cu nuci dăruite cu imunități de Vlad voievod m-rii Govora 220, 268.
- Năsturel v. Udriște Năsturel.
- Năsturel, țigan boieresc (1469) 135.
- Neacșa, fiica jupanului Drăghici din Mărgineni, stăpînă în Corneni (1489) 215.
- Neacșa, fiica lui Neagoe, stăpînă în Bomboești și Clocotici (1500) 302.
- Neacșa, jupanița, fiica lui Trămîndan și sora Stanei, stăpînă în Cornățel și Descoperestești (1492, 1499) 234, 294.
- Neacșu, fiul lui Badea Ciutin, stăpîn cu imunități în Zlotești (1445) 99.
- Neacșul, slugă domnească, fratele lui Stoica, stăpîn în Mihoveni (1485) 195.
- Neag v. Neagul.
- Neaga, fiica lui Stan Macrea, stăpînă în Mihoveni (1485) 195.
- Neaga, întărită în Broșteni, Vrabeți ș.a., așezată de tatăl ei Stănilă (1487) 204.
- Neaga, stăpînă în Sălătruc pe Coinsca (menț. 1488) 212.
- Neagoe, cneaz din Izvorani, dă bir cu săracii (1441) 95.
- Neagoe, comis în sfatul domnesc (1463—1465) 122—125, 127, 129.
- Neagoe de la Craiova <tatăl Craioveștilor> jupan în sfatul domnesc (1475) 148, 150.
- Neagoe, fiul lui Drăghici vornic din Mărgineni, întărit în Negovani (1498) 282.
- Neagoe, fiul lui Rusin, întărit în Dușești (1472) 140.
- Neagoe, fiul lui Stan Mîndre, stăpîn în Bomboești și Clocotici (1478, 1500) 159, 302.
- Neagoe, fiul vitreg al jupanului Birta Pătru, stăpîn cu imunități în Clănești, Birtcovești, Jirov ș.a. (1483) 189.
- Neagoe, întărit în Cincul și muntele Andreianu (1493) 238.
- Neagoe, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Valea Su... (1428) 60.
- Neagoe, spătar în sfatul domnesc (1445) 99.
- Neagoe stăpîn în Bomboești v. Neagoe, fiul lui Stan Mîndre.
- Neagoe, stăpîn cu imunități în Uiești pe Dimbrovnic și Ciecșii de la Codmeana (1451) 105.
- Neagoe, stolnic în sfatul domnesc (1450—1453) 101—105, 108, 110, 111; numit Neagoe Stan, stolnic (1452) III.
- Neagoe, vărul slugii domnești Bucșa, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Neagoe, vinde partea lui din Groșani (1492) 232.
- Neagoe, vinde domnului satul Birsești (1500) 303.
- Neagoe vistier v. Neagu.
- Neagoe al lui Borcea (Neagoe, Neagoi Neagul, Negoe Borcev, Negre al Torcii), jupan în sfatul domnesc (1464... 1491) 123—125, 127, 129, 131, 133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150—153, 158, 160, 161, 170, 181, 184—187, 189, 190, 192—194, 198, 201, 204—206, 209—222, 224, 226—228, IV.
- Neagoe Stan v. Neagoe, stolnic.
- Neagoe Strehăianul v. Neagoe de la Craiova.
- Neagomir, vinde parte în Străhaeț (1478) 158.
- Neagotă, fratele slugii domnești Coman, partea lui la Mociurițe, (menț. 1400...) 21.
- Neagotă, întărit în Grădișteea și Runtea, fratele lui Stănilav (1489) 219.
- *Neagră, sat <lingă Glavacioc, r. Găești, j. Vlașca>, parte întărită lui Neagu ș.a. 211.

- Neagul, Neag:**
 — Neag, cumnata sa stăpînă în Micești (1495...) 261.
 — Neag, cumpără împreună cu Nenciul vornic, în Cotești (1484) 193.
- Neagul, fratele lui Ion, cumpără în Lălești și muntele Coarneze (1487) 209.**
 — Neag, fratele lui Vladul, întărit în Neagra și Țurlești (1488) 211.
 — Neag, grămatic, jupan (1493), stăpîn în Birzești și Suharna 243, 244; probabil același: Neag, grămatic, scrie act domnesc (1480) 175.
- Neagu, <grămatic>, scrie act domnesc (1451) 103.**
Neagul, nepotul slugii domnești, Stoia, întărit în Mihoveni (1485) 195.
 — Neag, paharnic în sfatul domnesc (1445) 99.
- Neagul (Neag, Neagu), postelnic (stratornic) în sfatul domnesc (1487—1495), 204—206, 209—212, 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236, 237, 240, 257.**
- Neagul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciani (1437) 85.**
Neagul, stăpîn cu imunități pe Argeșel, Elhovița și la Frăsinet (1401...) 24.
- Neagu (Neagoe), vistier în sfatul domnesc (1428) 60, 61.**
Neagul (Neag), vornic în sfatul domnesc: mare vornic (1466—1473) 130—133, 136, 138—140, 142, 143, 145; fost vornic, jupan (1475... 1481) 150, 158, 161, 170, 178.
- Neagul Șula, fratele lui Amza, vinde în Cocșari (1473) 145.**
 — Neag Taurul (Ganea Taurul), vinde satul Păpeni (meș. 1475, 1478) 150, 161, 212.
- Neajlov (Neajlovul) rîu <afluent al Argeșului>, sate pe ~ 94, 179; mori pe ~ 109, 147, 163, 179.**
- Neamiș, tatăl lui Milea cu parte în Pîrșani (1490) 224.**
- Nebuneica v. Stan Nebuneica.**
- Necea, țigan boieresc (1469) 135.**
- *Necșești, sat <probabil r. Străhaia j. Mehedintți>, parte întărită lui Slav 197.**
- Necula v. Nicula.**
- Neculai v. Nicolae.**
- Neda, țigan m-resc (1496) 268.**
- Negoe Borceș v. Neagoe al Borcei.**
- *Negoești, sat <probabil lingă Aricești, r. Teleajen, j. Prahova>, parte întărită slugii domnești Dragomir 112.**
- Negovan, partea lui în Negovani (meș. 1498) 282.**
- Negovani, sat <Valea Nicovani, r. Ploiești, j. Prahova>, părți întărite fiilor jupanului Drăghici <din Mărgineni> 282.**
- Negre, Negreș, Negrovici v. Stan al lui Negre.**
- Negre al Torcii v. Neagoe al Borcei.**
- Negri..., rîu <probabil r. Făgăraș> 143.**
- Negrilă, spătar (purtător de sabie) în sfatul domnesc (1429, 1430) 64, 67; probabil același: Albul (Alb), spătar în sfatul domnesc (1428) 58, 60, 61.**
- Negru 35 v. Gostei cel Negru.**
- Negru, spătar, vistier v. Manea Negrul.**
- Negru Radu v. Radu Negru.**
- Negulești, sat cumpărat de Stanciul comis de la Drăgoi 291.**
- Nemaia (Numai), doi munți la Șinca <r. Făgăraș> 4, 152.**
- Nenciul, în sfatul domnesc (1418) 42.**
- Nenciul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iașii-de-la-Curteni și Bulgari (1464) 125.**
- Nenciu, vornic, cumpără în Cotcști (1484) 193.**
- Netotul, pîriu la muntele Zirna <r. Făgăraș> III.**
- Nevoia, poiană și braniște domnească <Rîjlețul Govorei, r. Pitești, j. Olt>, și loc de stupină întărite cu imunități m-rii Govora 289, 293.**
- Nichifor de la Ocnele <Mari>, martor (1495) 252; probabil același; Nichifor, tatăl lui Stepan (1485) 196.**
- Nicodim, ctitor și egumen (popă) al m-rilor Vodița și Tismana (1374... 1407..., meș. 1480) 6, 14, 16, 31—33, 62, 124, 171, 172; orînduiala și datina lui ~ 6—8, 14, 16, 22, 32, 53, 89; martor 10; moartea sa 53.**
- Nicodim, proegumen al m-rii Snagov (1495) 252.**
- Nicola v. Nicula.**
- Nicolae, călugăr vinde în Groșeni (meș. 1492...) 232.**
- Nicolae, comite de Cetatea de Fier, în bula regelui Ungariei (1247) 1.**
- Nicolae, comite de Zola, în bula regelui Ungariei (1247) 1.**
- Nicolae, fiul lui Ladislau de Dobca (1372) 5.**
- Nicolae, fratele lui Ugolin, stăpîn în Woila (meș. 1247) 1.**
- Nicolae Alexandru (Alexandru, Neculai Alexandru), domn al Țării Românești <1352—1364>; familie, danii, ctitorii 2, 3, A; relații cu biserica catolică 3.**
- Nicopol <Nicipole Mic, Turnu Măgurele>, vamă, scutire dată m-rii Bolintin 162.**
- Nicula, Nicola:**
- Nicula (Nicola), grămatic, scrie acte domnești (1424, 1437) 52, 82.**
- Nicula, în pricină pentru Virful Vladului (1499) 295.**
- Nicola, în sfatul domnesc (1429) 63.**
- Nicula, slugă domnească, fratele lui Vrabeș, stăpîn cu imunități în Padeș, Roșia, Vădeni ș.a. (1465) 129.**
- Nicula, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iașii de la Curteni și Bulgari (1464) 125.**
- Nicula, țigani boierești (1480, 1492) 170, 230.**

Nicula (Necula, Nicola), țigani m-rești (1479, 1496) 165, 267, 268.
 Nicula al lui Blidea, partea lui în Jupinești (menț. 1486) 199.
 — Nicula cel Mare (<~ Grecul>. dăruiește parte din Groșeni m-rii Tismana (1492) 232.
 Nicula cel Mic, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iașii de la Curteni și Bulgari (1464) 125.
 — Nicola Metaxar cu casa <familia> lui din Țirgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39.

*Nimirești, sat <Dridu, r. Urziceni j. Ilfov> întărit cu imunități m-rii Snagov 179.
 Nitra, comitat <R. S. Cehoslovacă> 1.
 Novac, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Dobrușa, Șerbănești, Mamul ș.a. (1437) 83.
 Novac, țigan m-lesc (1494) 246, 247.
 *Novoselți, sat <probabil lângă Șușița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 22, 53, 89, 124.
 Nucet v. Cozia, m-re.
 Numai v. Nemaia, munți.

O

Oană, înfrățit de Vladul în Uești (1498) 288.
 Oancea, Oancea:
 — Oancea, cneaz din Izvorani, dă bir (1441) 95.
 Oancea, cu casa <familia> din Țirgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39.
 Oancea (Oancea), grămătic, scrie acte domnești (1491...1500) 228, 244, 285, 292, 300.
 Oancea, jupan, martor pentru m-rea Govora (1485) 196.
 — Oancea, jupan, martor în act domnesc (1389) 10; v. și Oancea Lugaș.
 Oancea, partea lui în Groșeni (1492) 232.
 Oancea, vinde partea lui din Negoești (1454) 112.
 — Oancea, vinde partea lui din Străhaeț (1478) 158.
 — Oancea al lui Ștef, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
 Oancea Lugaș, jupan în sfatul domnesc (1421) 48.
 *Obăialești la Julți, în Jiu, sat <probabil r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
 *Obedin, sat <Corzu r. Strehaia, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 22.
 Obirșia Cloșani v. Țbirșia de la Bratilov, sat.
 Obraz, v. Gherghe Obraz.
 Obreajă, top. la balta Camenița <r. Fetești, j. Ialomița> 146.
 Ocina lui Berilă pe Neajlov, întărită m-rii Glavacioc 94.
 Ocina lui Bucur, întărită cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214.
 Ocna-de-Sus, ocină <probabil or. Ocnele Mari, j. Vilcea>, întărită cu imunități m-rilor Cozia și Cotmeana 49.
 Ocnele de la Rimnic (Ocna, Ocne), <tîrg>, ocină <or. Ocnele Mari r. R. Vilcea> 27, 57, 210; vie dăruită de monahul Macarie

m-rii Govora 252, 268; care de sare dăruite de domn m-rii Tismana 276.
 Odobeni, sat <Odoba, r. Buzău> hotare, pădure, întărit lui Stan paharnic C.
 Odriiu, cetate <Adrianopole, Turcia>, în titulatura lui Mircea cel Bătrîn II.
 Ogrăzele, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
 Ogretin, sat <r. Teleajen, j. Prahova>, întărit cu imunități slugii domnești Stingaciu ș.a. 200.
 Ohaba, sat <r. Făgăraș>, parte cu munte, întărită cu imunități jupanului Șerban ș.a. 152.
 *Ohaba sub munte, lângă Tismana, sat <lingă Hobîța, r. Gorj>, întărit cu imunități m-rii Tismana 186; întărit cu imunități lui Barbul, apoi jupanului Lațco ș.a. 105, 226.
 Ohaba (?) pe Argeșel, sat, parte întărită jupanului Fintea ș.a. 24.
 Ojăști, sat <c. Unguriu, r. Buzău>, în hotar cu Odobeni C.
 Olt, județ, griu și orz din gălețile domnești dăruit m-rii Ostrov 300.
 Olt, riu II, IV; în hotarele Cumaniei 1; sate pe ~ 9, 10, 17, 25, 115, 151, 214, 273, 277; oraș pe ~ 17, 157, 280; sate și tîrg din Țara Făgărașului pe ~ 5, 15, 93; m-re pe ~ 10, 25; mori pe ~ 93; dijma la trecerea oilor peste ~ (în Țara Făgărașului) 80.
 Olteani (Olteni), sat <r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 77, 107.
 Oltenia, provincie, în menț. tirzie 79.
 Olteți, riu <Oltețu>, sat pe ~ 217.
 Ona (Onc), slugă domnească, cumpără în Ghegheu, Ungheni și Bărcănești (1471, 1476) 138, 153.
 Ona, stratornic în sfatul domnesc (1482) 179.
 Oancea v. Oancea.
 Onu v. Ioan, slugă domnească.
 Oprea, boier, fratele lui Preda, stăpîn cu scutiri în Cleșnești, Tilicești, Jirov ș.a. (1483) 189.

- Oprea**, dă partea lui din Cățeți jupanului Ticuci (1480) 170.
- Oprea** din Rîmnic, fiul bănesei, vinde domnul via sa din Copăcel (1496) 266, 268; v. și **Oprea**, spătar.
- Oprea**, dregător, cu atribuții la vămile Prahovei sau Teleajenului (1481) 176.
- Oprea**, fiul lui Gherghe <pirgar din Rîmnic>, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Oprea**, fratele boierului Stanciul Mailat de Dejani, stăpin cu imunități în Dejani ș.a. (1452) III.
- Oprea**, gramătic, scrie acte domnești (1493) 236, 237.
- Oprea**, logofăt, jupan în sfatul domnesc (1457, 1459) 115, 118; v. și **Oprea Oprischi**.
- Oprea**, nepotul slugii domnești Stoia, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Oprea** pirgar v. **Oprea**, fiul lui Gherghe.
- Oprea**, slugă domnească, întărit în Rădinești și Crețești, nepotul lui Bucșă (1489) 218.
- Oprea**, spătar de la Rîmnic, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252; v. și **Oprea** din Rîmnic.
- Oprea**, țigan boieresc (1480) 170.
- Oprea Oprischi**, vistier în sfatul domnesc (1452) III; v. și **Oprea**, logofăt.
- Oprea Pătrău**, popă, merii lui la Rășinari (1383) I.
- Oprîșa**, paharnic în sfatul domnesc (1461) 120.
- Oprîșe**, slugă domnească înfrățeste pe verii săi peste Vîrloni (1469) 133.
- Oradea Mare** (Oradea), oraș 46; episcopie 1.
- Orașul de Floci** v. **Floci**, oraș.
- ***Orhoesti**, sat <probabil lângă Adîncata, r. Urziceni, j. Ialomița>, întărit cu imunități jupanului Stroe și lui Tudor logofăt după înfrățire 175.
- Orbul** v. **Dragușin Orbul** și **Smil Orbul**.
- Oreahova** v. **Padina Oreahova**, sat.
- Orehov** v. **Stanislav** al lui **Orehov**.
- Orla**, partea lui în Cucuteni (menț. 1473) 145.
- Orlea** (Orla, Orle), sat <r. Corabia, j. Romanați>, în hotar cu balta Mamina 17, 56, 77, 96, 107, 212.
- Orlești** pe Olt, sat <r. Drăgășani, j. Vilcea>, fost al lui Cazan și al m-rii Codmeana, dat în schimb boierilor Stanciul ș.a. din Jibla 9, 10.
- Orșova** (Rîșava), oraș 6, 97; hotar către Țara Ungurească 22, 53, 89, 124, 260.
- Osica**, sat <probabil r. Balș, j. Romanați>, parte întărită cu imunități jupanului Iarcu 262.
- Oslea**, munte <j. Mehedinți>, întărit m-rii Tismană 137.
- Ospitalieri** din Ierusalim, <Cavalerii Ioaniți, ordin călugăresc>, primesc diplomă de privilegii de la Bela IV, regele Ungariei 1
- Ostrov**, m-re de maici <or. Călimănești, r. R. Vilcea>, ctitori; aspri, grîu, orz, vin dăruit de domn 300.
- Oteșanul** v. **Dan Oteșanul**.
- Oteteliș**, sat <r. Oltețu, j. Vilcea>, (menț. tirzie) 149.
- P**
- Padeș**, sat <r. Gorj, j. Mehedinți>, 122; ~ de Sus, întărit cu imunități slugii domnești Vrabeț 129.
- Padina**, munte <r. Făgăraș>, în hotar cu Dejani III.
- Padina Oreahova**, top. <Virciorova, or. T. Severin, j. Mehedinți> 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.
- Pahomie** monah v. **Vlad Călugărul**.
- Pahulă** (Pahule), vistier în sfatul domnesc (1450—1456) 101, 103—105, 108, 110—113; numit: **Pahulă Stan**, ~ **Stupici** III.
- Palco**, vinde loc de casă în orașul <Rîmnic> (1485) 196.
- Papa**, vornic în sfatul domnesc (1450) 101
- Paramali** v. **Gherghe Paramali**.
- Pardos** (Pardoslu, Pardosul), clucer, apoi spătar (1480—1481, menț. 1489), stăpin în Răduleții de la Cîlnău 215; în sfatul domnesc: clucer (1480) 170; spătar (1480—1481) 175, 178.
- Parîngul**, munte <r. Gorj>, întărit m-rii Tismană 137.
- Pascal**, **Pascalie**, **Pashale** v. **Nan Pascal**.
- Pascal**, țigan boieresc (1441) 93.
- Paul de Thomar**, căpitan de Făgăraș, dă act (1511...) 13.
- Pavel**, comite de Solnoc, în diploma regelui Ungariei (1247) 1.
- Pavel**, cumpără moară la Neajlov (1453) 109.
- Pavel Chinezul** v. **Cnej Paul**.
- Păcal** v. **Nan Pascal**.
- Pădure** v. **Tudor**, vistier.
- Pădurea-cea-Mare** (Pădure) <probabil Vlășia> m-rea Bolintin din ~ 75, 88, 109, 147.
- Pădureți**, județ, venit domnesc din grîu și orz, vinărici și vămășit al unor sate din ~ 285.
- ***Păpăeni** (Păpănei, Păpenei), sat <Hagieni, r. Fetexi, j. Ialomița>, întărit cu imunități, drept de a lua dușegubină, sînge, gloabă, perper de la ce se vinde și vinărici m-rii Cozia 150, 161, 212.
- ***Păr**, sat <lângă Coșoveni, r. Craiova, j. Dolj>, întărit slugii domnești Stoica 253.
- Părăginoși**, munți <r. Gilort, j. Gorj>, întăriți slugii domnești Ivul 191.
- Părciulvoaie** v. **Voica Părciulvoaie**.

- Părțile de peste munți v. Amlașul și Făgărașul.
- Părțile Tătărești (Laturea Tătariului, Țara Tătărască, Tartaria), în titulatura domnului Țării Românești 12, 15, 30, 32, 34, 38, 43, 45, 48, II.
- Pătrău v. Oprea Pătrău.
- Pătru, Petre, Petru:
- Pătru v. și Birta Pătru și Cîrstian Petru.
- Pătru, cumpără parte în Mănicești (1481) 177.
- Pătru, cumpără în Vilculeștii de la Coșușița (1486) 198.
- Pătru, dăruiește Dragomireștii pe Dîmbovița m-rii Bolintin (1453) 109.
- Petre, diacon domnesc, vinde satul Corcova (1472) 142.
- Petru, fiul lui Dragomir, întărit în Stroești (1469) 136.
- Pătru, fratele jupanului Jitiian, stăpîn în Românești pe Jiu, Bolomirești, Crasna ș.a. (1486) 199.
- Pătru, fratele jupanilor Bran și Ticuci v. Pătru, stratornic.
- Petre, pîrgar din Floci, hotarnic (1467) 131.
- Petre, în pricină pentru satul Ceauri cu m-rea Tismana (1490) 222.
- Pătru, scrie act domnesc (1492) 229.
- Pătru, slugă domnească, fratele lui Slav, stăpîn în Trestioara de la Brădet, Gura Jilfului ș.a. (1498) 286.
- Petru, slugă domnească, întărit în Străhaeș (1478) 158.
- Petru, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Ciurilești, Turcinești, Balomirești (1430) 68.
- Petru, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Petru, slugă domnească, trimis de Basarab cel Tânăr la doamna sa (1480) 168, 169, 174.
- Pătru, stratornic în sfatul domnesc (1458) 117.
- Pătru (Petru), stratornic, vlastel, fratele jupanilor Bran și Ticuci (1478 . . . 1492), stăpîn cu imunități în Baia <de Fier>, Tîrgul Gilort, Cepturile, Golești ș.a. 170 192, 229; în sfatul domnesc stratornic (1478) 158, 161.
- Pătru (Petru), stolnic în sfatul domnesc (1478 . . . 1481) 158, 160, 161, 170, 178.
- Petre, via fiilor lui lîngă Rîmnic (1440) 91.
- Petre, vinde partea lui din Ponor (1459) 118.
- Pătru (?), vistier mare în sfatul domnesc (1491 . . .) C.
- Petre Zamona, jupan în sfatul domnesc (1421) 49.
- Păunul, boier, fratele jupanului Birta Pătru, stăpîn cu imunități în Clășnești, Tilicești, Jirovul ș.a. (1483) 189.
- Păușești, sat <r. R. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 110.
- *Pecalești la Jilț, în Jiu, sat <probabil r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-riilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Pecs, episcopie <R. P. Ungară> 1.
- Perșani, v. Pișșani, sat.
- *Pesticovo la Blatnița, sat și siliște <probabil Măceșul-de-Jos r. Băilești, j. Dolj>, întărit cu imunități m-rii Tismana, dania doamnei Calinichia 14, 16, 22, 53, 89, 124; întărit cu imunități de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Pestrita, sat, parte întărită jupanului Cîrstian 278.
- Peszath la Scardona, moșie dăruită de regele Ungariei Cavalerilor Ioaniți 1.
- Peștișani, sat <r. Gorj>, întărit cu imunități lui Barbn 105.
- Petec Babușin din Luciani, în sfatul domnesc (1451) 102.
- Petru, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Valea Su . . . (1428) 60.
- Petre v. Pătru.
- Petriman, face zapis de danie m-rii Cozia (1425) 57.
- Petriceana, munte <r. R. Vilcea, j. Argeș>, întărit slugii domnești Dragomir ș.a. 18.
- *Petrovița, sat <probabil lîngă Breznița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Tismana 8, 22, 228, 260.
- Petru v. Pătru și Cîrstian Petru.
- Piatra, munte <probabil la Cheia, r. R. Vilcea>, parte întărită jupanului Cîrstea ș. a. 296.
- Piatra Izvorului, deal la Dejani <r. Făgăraș>, III.
- Piatra Oablă, munte la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Piatra Porcului, top. la Șoașu <or. Ocele Mari, j. Vilcea> 277.
- Piatra, sat <Petra, r. Vinju Mare, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 22.
- *Pietreani, sat <probabil lîngă Tismana, r. Gorj>, parte întărită jupanului Lațco din casa domnească 226.
- Pilea, logofăt (1418, menț. 1453), dăruiește vie în Răzvad m-rii Bolintin 109; în sfatul domnesc logofăt 42.
- Piper, stolnic (1466 . . . , menț. 1493), stăpîn în Bucov și Băcani 243; în sfatul domnesc stolnic (1466 . . . 1482) 130, 138—140, 142, 143, 145, 175, 177, 179.
- Piprea, fiul Neagăi, vinde partea lui în Sălătruc (menț. 1488) 212.
- Pirotul (Pirot), siliște și baltă <probabil Orlea, r. Corabia, j. Romanați>, întărite cu imunități m-rii Govora, dania jupanului Albu spătar 220, 225, 251.
- Piscu, sat <probabil r. Răcari, j. Ilfov>, întărit boierilor Coman și Nan 41.

- Piscul Gîrniței**, top. la Ionești <Ioneștii-Govorei r. Drăgășani, j. Vilcea> 268.
- Piscul Lungu**, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- Piscu Urdii**, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- ***Piscupești**, sat <probabil lingă Costeni. r. Strehaiia, j. Mehedinți>, parte întărită cu imunități slugii domnești Vrabeș 129.
- Pitești** <orașul>, drum la ~ 293; mori dăruite de Mircea cel Bătrîn m-rii Cozia 9, 49 act domnesc scris în ~ 178.
- ***Pitrari**, sat <probabil lingă Ceplea, r. Filiași, j. Mehedinți>, întărit slugii domnești Vilcul ș.a. 286.
- ***Pitulați de la Buorelu**, sat <probabil lingă Negomir r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit slugii domnești Mînea ș.a. 188.
- Piriiani**, sat <r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și fraților săi 170.
- Piriul**, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități m-rii Bistrița 246, 247.
- Piriu**, top. la Voila <r. Făgăraș> 93.
- Piriul Calului**, pîriu la Dejeni <r. Făgăraș> III.
- Piriul Sașilor**, top. la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Pirlea**, nepotul său Cazan canatnic vinde Vîlculeștii de la Coșuștița (menț. 1486) 198.
- Pirlitul**, stratornic în sfatul domnesc (1478) 158, 160.
- Pirșani (Perșani)**, sat <probabil r. Balș, j. Dolj>, întărit lui Dragomir ș.a. 224; întărit lui Manea stratornic 287.
- Pirvana**, fiica jupaniței Stanca și a lui Pirvu, stăpină în Descoperești și Cornățel (1492) 234.
- Pirve**, jupan în sfatul domnesc (1437) 87.
- Pirve**, logofăt în sfatul domnesc (1482) 179.
- Pirvul**, fiul lui Staico logofăt, stăpin cu imunități în Bucov, Cornățel, Descoperești ș.a. (1492, 1493) 234, 243.
- Pirvu**, sotul jupaniței Stanca, stăpină în Descoperești și Cornățel (1492) 234.
- Pirvul <Craiovescul>** (Pirvu), mare vornic fratele bannului Barbul Craiovescul (1482...1500), stăpin cu imunități și drept de slobozie la Potel 242; ctitor, dăruiește Plăvicenii pe Șăoaș, Brîncoveni, Bogdăneștii de la Codmeana ș.a. m-rii Bistrița 246, 247:
 în sfatul domnesc: mare vornic, fost vornic, jupan (1482, 1486—1493, 1495—1500) 179, 201, 204—206, 209—212, 214—222, 224, 226—230, 233, 234, 237—241, 243, 253, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—297, 299, 302, 303, C, IV; ispravnic în act, domnesc 289; martor 282.
- Platăț**, baltă <r. Băilești, j. Dolj>, întărită cu vama din pește m-rii Tismana 172.
- Plăcicoi**, munte <probabil r. Gilort, j. Gorj>, întărit slugii domnești Ivul 191.
- ***Plăcicoi**, sat <probabil Brădeanca r. Făurei, j. R. Sărat>, părți întărite jupanului Chicoș 292.
- Plășcoi**, sat <Plășcoi, r. Buzău>, în hotar cu Odobenii C.
- ***Plăviceni (Plaviceani)** pe Șăoaș, sat <or. Ocnele Mari, j. Vilcea>, dăruit cu vii și vinărici de boierii Craiovești m-ri Bistrița, întărit cu imunități 246, 247.
- Plășeschi**, v. Cîrstea Pleșeschi.
- ***Plășoi (Pleşoni)**, sat <lingă Birsești, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 150, 161; parte cumpărată de Radu cel Mare de la Cîrpitul și dăruită cu imunități m-rii Govora 303.
- Plopeni**, sat <r. Ploiești, j. Prahova>, parte cu moară întărită m-rii Mărgineni 201; probabil același: parte întărită cu imunități jupanului Stanciul Moenescul 93.
- Plosca**, baltă <probabil r. Fetești, j. Ialomița>, în hotar cu balta Camenița 146.
- ***Plosca**, sat <probabil Dănculești, r. Oltețu, j. Dolj> 219.
- Ploștina (Ploștăna)** în jud. Jaleș, sat <r. Strehaiia, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități de Mircea cel Bătrîn m-rii Tismana 22, 53, 89, 124, 228, 265; întărit cu imunități de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Pocruia (Pocru)**, sat <r. Gorj>, părți întărite cu imunități m-rii Tismana 16, 186; luat prin schimb de Radul cel Frumos de la jupan Cîrstea și dat m-rii Tismana 240.
- ***Podeni (Podeani)** pe Izvarna, sat <lingă Arjoci r. Gorj>, părți întărite cu imunități m-rii Tismana 53, 124, 265; întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Podna**, întărită cu imunități m-rii Cozia 96; v. și Vodnea, top.
- Podunavia (Dunăre)**, în titulatura domnului Tării Românești, 10, 12, 21, 23, 24, 28, 32, 34, 35, 38, 43, 45, 48, II; în titulatura despotului Ștefan Lazarovici 31.
- Poenari**, cetate <r. C. de Argeș>, pîrcălab de ~ 177.
- Poieniile lui Lal**, top. la Telești <r. Gorj> 188.
- Poenile Vărbilăului** sat <Poiana Vărbilău, r. Teleajen, j. Prahova>, dăruit cu imunități boierului Dumitru din Maniaci 66.
- Poiana**, sat <probabil r. Filiași, j. Dolj> parte întărită slugii domnești Ivul 191.
- Poiana lui Stev**, sat (?) întărit cu imunități lui Andrei 118.
- ***Pojerita**, sat <probabil r. T. Severin, j. Mehedinți>, părți întărite cu imunități jupanului Birta Pătru ș.a. 189.
- Pojon (Pojun)**, cetate și comitat <Bratislava R. S. Cehoslovacă> 1, 62.
- Polog**, pîriu la Ceauri <r. Gorj> 222.

- *Polovinele, sat <lingă Rătunda, r. Caracal, j. Romanați>, întărit slugii domnești Birul 216
- Polovragi, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și fratelui său Bran 170; vinărcii domnesc cumpărat de jupan Bran 192.
- Ponicva, sat <R. F. S. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei 31.
- Ponor, sat- <probabil Ponoarele, r. T. Severin, j. Mehedinți>, părți întărite cu imunități lui Iova ș.a. 118.
- Ponsa, episcop al Bosniei, în bula regelui Ungariei (1247) 1.
- *Popeti, sat <probabil vatra m-rii Snagov, r. Răcari>, întărit cu imunități m-rii Snagov 179; dreptul m-rii de a face slobozie 255.
- Poporate, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei 31.
- Popovți, sat <R. F. S. Jugoslavia>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara, dania cneazului Lazăr 62, 97.
- Popșor v. Micul Popșor.
- Porca v. Radul Porca.
- Poroința pe Dunăre (Poroinți), sat <r. Vinju Mare, j. Mehedinți>, dat de Nicodim în schimbul satului Sogoino 16; dăruit de Mircea cel Bătrîn m-rii Cozia 17.
- Porțile-de-Fier (Poarta de Hier, Virtejul la Dunăre la Locurile Rele), strămoare <r. T. Severin, j. Mehedinți>, în titulatura lui Mihail voievod 43; întărită m-rilor Vodița și Tismana, cu zeciuiala din pește, dania lui Vladislav voievod 22, 53, 89, 124.
- Porumbacul (~ de Jos, ~ de Sus, ~ lui Tatimir), sat <r. Sibiu, j. Făgăraș>, părți întărite cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143.
- Potel (Potelul), sat cu baltă <r. Corabia, j. Romanați>, întărit cu imunități și drept de slobozie pe 4 ani lui Pîrvul mare vornic <Craiovescul> și fratelui său Danciul comis 242; dăruit m-rii Bistrița 246, 247; v. și Balta Albă, baltă.
- Potoc (Potocul), sat și siliște <lingă Jidoviștița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana, dania lui Vladislav voievod 7, 8, 14, 16, 53, 89, 124, 155; întărit m-rilor Vodița și Tismana de Sigismund regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Prahova, județ, venitul domnesc din orz și grâu din satele m-rii Snagov dăruit m-rii 179.
- Prahova (Praova), riu, mori și biserică pe ~ 26, 56, 77, 96, 107.
- Prahova, vamă 50, 176; părți întărite m-rii Snagov 127, 179.
- Pratea în sfatul domnesc (1437) 80.
- Preclecevăț v. Cleceveț, sat.
- Precina, sat <Prejna r. T. Severin, j. Mehedinți> 197; Precenu-de-Sus, parte întărită slugii domnești Radu ș.a. 250.
- Precopie, vinde parte din Lelești și muntele Coarnele (1487) 209.
- Preda, fratele lui Dimitru, stăpîn cu imunități în Cleșnești și Birtcovești (1483) 189.
- Preda, fratele lui Oprea și văr cu Preda, stăpîn cu imunități în Cleșnești și Birtcovești (1483) 189.
- Preda, scrie acte domnești (1484—1485) 192, 194.
- Prejna v. Precina, sat.
- Preseaca, munte <r. Făgăraș>, hotare, întărit cu imunități jupanului Stanciu Mailat Dejanul III.
- Preslop v. Prislop.
- Presnop v. Floreicul, munte.
- Prigoriia, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit jupanului Roman ș.a. 199.
- *Prilepetul, sat și siliște <lingă or. T. Severin>, dăruit m-rii Tismana de Vlad Călugărul 8, 260.
- Prislop, munte <probabil r. C. de Argeș>, dăruit cu imunități boierului Dragomir Ruhât ș.a. 103.
- *Preslop, sat <lingă Bala, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități boierinașului Vlad ș.a. 38.
- *Prislop, sat <probabil lingă Călmățuiul r. T. Măgurele, j. Teleorman>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151.
- Proca v. Radul Proca.
- Proica, jupan, martor pentru m-rea Govora (1485) 196.
- Proica, scrie act domnesc (1473) 143.
- Protato v. Athos.
- Prundul, sat <r. Oltenița, j. Ilfov>, calea Prundului 121.
- Pniul din Ruși, stăpîn în Crătunești pe Mostiște (1492) 234; probabil același: Pniul, în sfatul domnesc (1453) 111.
- Pulcovți, sat, dăruit de jupan Gal m-rii de la Strugalea, întărit cu imunități și scutire de a pescui moruni 35.
- Purcăriani, sat <r. Pitești, j. Muscel> 208.

R

- Racoți, sat <r. Gorj> 122.
- Racovița, sat <r. Tîrgoviște, j. Dîmbovița>, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși și lui Chirtop 104, 135, 230.
- Rad v. Radul.
- Rada, doamna lui Vlad Călugărul v. Samonida, monahia.
- Rada, fica jupanului Chicoș, stăpînă de sate și țigani, așezată în Fintinele, Vernești, Gugești ș.a. (1499) 292.

- Rada, nepoata lui Mareș, întărită în Groși și Ubirgia de la Bratilov (1486) 197.
- *Radești pe Bațcov, sat <probabil r. Pitești, j. Argeș>, parte întărită cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Radomir, boier din Jibla, primește în schimb parte cu imunități în Orlești pe Olt (1389) 10.
- Radomir, partea lui în Mănicești (menț. 1428) 58.
- Radomir, popă din satul lui Baldovin logofăt, martor (1412) 36.
- Radomir, slugă domnească, fiul lui Ion, stăpîn în Cergeni și Comănești (1475) 149.
- Radomir (Radumir), slugă domnească, stăpîn în Recica lui Dabul, Crăpătoarele ș.a. (1494, 1499) 249, 291.
- Radoslav, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Radoslav, partea lui din Pocru în stăpînirea m-rii Tismana (menț. 1392) 16.
- Radoslav Supt Coastă, slugă domnească, întărită în Dădilești (1463) 122.
- Radoslaviel, munte <probabil r. Cîmpina, j. Prahova>, întărit cu imunități m-rii Snagov 95.
- *Radoșelul, siliște <probabil lângă Jilțu, r. Filași, j. Gorj>, întărită lui Dragul ș.a. 134.
- Radul, ban mare (1386... 1421, menț. 1441), dăruiește Mirceștii m-rii Clavacioc 94; în sfatul domnesc: ban 11, 35, 37, 38, 42; jupan 48, 49; vornic (?) 38.
- Radul boieri v. și Radul, slugi domnești.
- Radul, boier, fratele jupanului Jitiian, stăpîn în Românești pe Jiu, Balomirești, Prigorii ș.a. (1486) 199.
- Radul, boier, stăpîn cu imunități în Berivoești (1429) 66.
- Radul, boieri, stăpîni cu imunități în Criva de la Mehedinți, București, Rusănești ș.a. (1483) 184.
- Radul, boier, stăpîn cu imunități în Lăngeștii din Argeș, Aninoasa, Balotești ș.a. (1437) 86.
- Radul clucer v. Radul al lui Furcă.
- Radul comis în sfatul domnesc (1445) 99; v. și Radul paharnic (1445).
- Radul comis în sfatul domnesc (1491...) v. Radul al lui Vintilă.
- Radul (Rad) <diferiți>, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Radul din Băești, vinde partea lui Sprinten din Mirilești (1489) 210.
- Radul din Berivoești, în sfatul domnesc (1400...) 21.
- Radul din Mărgineni v. Radul al lui Vintilă, paharnic și Radul postelnic.
- Radul din Precina v. Radul, slugi domnești.
- Radul din Turci, vinde partea lui din Malul-de-Sus (1445) 99.
- Radul domn al Țării Românești v. Radul, voievod.
- Radul, fiul băneasei, <din Bujorani>, vinde domnului via lui din Copăcel (1496) 266.
- Radul, fiul lui Badea Ciutin, stăpîn cu imunități în Zlotești (1445) 99.
- Radul, fiul lui Cirjeu, stăpîn în Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.
- Radul, fiul lui Gliga, stăpîn în Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.
- Radul, fiul lui Mihail I voievod (1418) 42.
- Radul fiul lui Stan v. Radul al lui Stan.
- Radul fratele jupanilor Ticuci și Bran v. Radul, spătar.
- Radul fratele lui Cazan logofăt v. Radul Trămîndan.
- Radul fratele lui Dan pușcar v. Radul, slugă domnească.
- Radul, grămătic de act domnesc (1458) 117.
- Radul, grămătic de aete domnești (1486... 1500) 201, 214, 220, 223, C.
- Radul, întăriți în Dușești (1472) 140.
- Radul, jupan în sfatul domnesc (1421) v. Radul, ban.
- Radul jupan, nepotul lui Drăghici v. Radul, postelnic din Mărgineni.
- Radul, nepotul lui Mareș, întărit în Groși (1486) 197.
- Radul, nepotul <jupanului> Pascal, dăruiește m-rii Dealul Cereșanii, Măicăneștii și munți (1451) 102.
- Radul (?) paharnic în sfatul domnesc (1428) 61.
- Radul, paharnic (?) în sfatul domnesc (1445) 98; v. și Radul comis.
- Radul, paharnic <din Izvorani> (1478... 1493), schimbă cu domnul Izvoranii 241; în sfatul domnesc mare paharnic (1478, 1480) 158, 160, 161, 170.
- Radul, paharnic în sfatul domnesc 1498—1500 v. Radul al lui Vintilă din Mărgineni.
- Radul, postelnic (mare stratornic) în sfatul domnesc (1454... 1467) 112, 113, 120, 131.
- Radul, postelnic, nepotul lui Drăghici din Mărgineni, stăpîn în Negovani, Corni și Plopeni (1486... 1498) 201, 215; postelnic 282.
- Radul, postelnic (stratornic), fratele lui Barbul Craiovescul și fiul lui Neagoe ban de la Craiova, stăpîn în Plăviceni, Brincoveni, Potel ș.a. 247; în sfatul domnesc mare postelnic (1489—1500) 219—222, 227—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 290—295, 297, 299, 303, C, D; ispravnic în act domnesc 275.
- Radul, slugă domnească, fratele lui Badea Cotescul, stăpîn cu imunități în Cotești, Golești, Jugorul ș.a. (1452) 108.
- Radul, slugă domnească, fratele lui Dan pușcar, întărit în Micești și Ulițești (1481... 1500) 178, 181, 261.

- Radul (Rad), slugi domnești, întărite în Precenu-de-Sus (1494) 250; probabil același; Radul din Precina, martor (1486) 197.
- Radul, slugi domnești, întărite în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Radul, slugi domnești, stăpini în Cergenii și Comănești, fiul lui Ion, fiul lui Micul (1475) 149.
- Radul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iași de la Curteni și Bulgari (1464) 125.
- Radul, slugă domnească, stăpîn în Între Boile, Săseni ș.a. (1393) 18.
- Radu, slugi domnești, stăpini cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Radul, slugi domnești, stăpini în Murtășești, Bărboși de la Jilț ș.a.; fratele lui Boica; fratele lui Dragul (1469) 134.
- Radul, slugă domnească, stăpîn în Toplița de la Jilț, Moi, Șerbești, Telești ș.a. (1483) 188.
- Radul, slugă domnească, stăpîn în Trestioara de la Brădet, Gura Jilțului, Stîrcii de la Ceple ș.a. (1498) 287.
- Radul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Zătreni, Folești, Coprozi ș.a. (1453) 110.
- Radul (?), spătar în sfatul domnesc (1445) 98; v. și Neagoe, spătar.
- Radul, spătar, vlastel (1480... 1500), fratele jupanilor Ticuci și Bran, stăpîn cu imunități în Baia <de Fier>, Bălești, Țirgul Gilort, Spineni ș.a. 170, 192, 229.
- Radul, stăpîn cu imunități, împreună cu jupan Finta pe Argeșel, pe Elhovîța și la Frăsinet (1401...) 24.
- Radul, stăpîn cu imunități în Roata (1451) 105.
- Radul stratornic v. Radul postelnic.
- Radul tatăl lui Cazan logofăt v. Radul al lui Sahac.
- Radul, țigani boierești (1476, 1480) 152, 170.
- Radul vărul lui Onu v. Radul, slugă domnească, stăpîn în Toplița.
- Radul, vinde partea lui în Cîrbești (1495) 257.
- Radul, vinde pometul lui (1495) 254.
- Radul (Radu), vistier în sfatul domnesc (1432... 1445) 73, 98, 99.
- Radul, vistier în sfatul domnesc (1480, 1481) 175, 177.
- Radul, vlastel, v. Radul, spătar.
- Radul voievod, domn al Țării Românești: (menț. 1351...) v. Radu Negru.
- Radul voievod domn 1374—1385 v. Radul I.
- Radul voievod domn 1421 v. Radul Prasnaglava.
- Radul voievod domn 1462... 1474 v. Radul cel Frumos.
- Radul voievod domn 1495—1500 v. Radu cel Mare.
- Radul voievod 196 eroare v. Vlad Călugărul.
- Radul voievod 226 v. Radu cel Frumos.
- Radul voievod, bunicul lui Dan al II-lea și Vlad Dracul v. Radul I.
- Radul voievod cel Mare 145 v. Radul cel Frumos.
- Radul voievod, fratele lui Vlad Călugărul, v. Radul cel Frumos.
- Radul, voievod, străbunicul lui Radu cel Frumos, v. Radul I.
- Radul voievod, tatăl lui Dan I și al lui Mircea-cel-Bătrîn, v. Radul I.
- Radul voievod, unchiul lui Radul cel Mare, v. Radul cel Frumos.
- Radul vornic v. Radul, ban.
- Radul I, domn al Țării Românești <1374—1385>, familie, ctitor al m-rii Tismana (menț. 1385... 1439) 7—9, 14, 16, 22, 53, 64, 89, 126; al m-rii Codmeana 42; probabil același: Radu vodă Negru (1383) dă act I.
- Radul al lui Borcea (~ Borce, ~ Borcev, ~ Gorcea), jupan în sfatul domnesc (1436... 1445) 77, 81, 82, 84, 91, 93—95, 98, 99.
- Radul al lui Furcă (Radul, ~ Furcovic), clucer (1492—1494), în sfatul domnesc (1492) 234; scrie acte domnești 233, 243, 249.
- Radul al lui Sahac (Radul), jupan în sfatul domnesc (1431... 1436) 72, 73; tatăl lui Cazan logofăt și Radul Trămîndan 77 (menț. 1450) 101.
- Radul al lui Stan (fiul lui Stan) boier, dobîndește scutiri pentru satul Pulcovți dăruit de Gal m-rii Strugalea; martor în sfat (1409) 35.
- Radul al lui Vintilă (Radul), paharnic <din Mărgineni>, în sfatul domnesc (1498—1500) 285, 287, 288, 290—295, 297, 299; probabil același: mare comis <eroare> în sfatul domnesc (1491...) C.
- Radul Bălăceanul v. Bălăceanu Radu.
- Radul <cel Frumos> (Radu cel Mare), domn al Țării Românești <1462—1475> 148, 226; fiul lui Vlad Dracul (1439 menț. 1497) 89, 91, 99, 124, 180, 195, 228, 238, 240, 264; dă acte de întărire, acordă scutiri și imunități; familie 122—143, 145, 146, 278; relații cu Ungaria 156; legături comerciale cu Brașovul 182.
- Radul cel Mare 145 v. Radul cel Frumos.
- Radul <cel Mare> (~ cel Tinăr 233), domn al Țării Românești <1495—1508>, fiul lui Vlad Călugărul (1487... 1500), familie (1482—1500) 202, 203, 231, 235, 247, 263, 268, 273, 275, 279, C; ctitor și donator al m-rii Govora 233, 266—268, 273, 280, 289, 290, 293, 303; dani, obroace altor m-ri 247, 255, 275, 276, 300; unor m-ri străine 263, 271, 272, 279, 284, 297, 298, 300; dă acte de întărire, dispoziții, acordă imunități 258—303, C, D; acte date în timpul domniei tatălui său

- (1492, 1495) 233, 255; numit voievod în actul tatălui său (1494) 247.
- Radul Craiovescul v. Radul, postelnic.
- Radul Gorcea v. Radul al lui Borcea.
- Radul Grama, stăpîn în Godeni (menț. 1461) 120.
- Radu Negru vodă (menț. 1351) 2 (notă) I.
- Radu <Prasnaglava>, domn al Țării Românești <1421...1427>, fiul lui Mircea cel Bătrîn, dă acte (1421) 48, 49.
- Radul Porca, martor la danie făcută m-rii Govora (1425) 57.
- Radul Răitea, țigan boieresc (1483) 185.
- Radul Spolcea, unchiul jupaniței Anca, stăpîn în Spinișorul Tomenilor (menț. 1489) 217.
- Radul Stan, fiul lui Biră, stăpîn cu imunități în Mărgineni (1437) 81.
- Radul Trămîndan (Radul, Trămîndan), fratele lui Cazan logofăt (1450, menț. 1492), stăpîn în Cornățel și Descoperesti 234; dăruiește mori în Țirgoviște m-rii Cozia 101.
- Radul (?) Vintilescul, jupan în sfatul domnesc (1488) 212.
- Radumir v. Radomir.
- Raicul, vinde vie în Ocele <Mari> (1495) 252.
- Rama, țară <Bosnia R. S. F. Iugoslavia> I.
- Rasova la Jaleș (Rasov), sat <r. Gorj>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Ratea, pîrcălab de Poenari, ispravnic (1481) 177.
- *Ratești, sat <probabil lingă Podeni r. Teleajen, j. Prahova>, întărit cu imunități lui Nan ș.a. 82.
- Ratina, pîriu <probabil la Independența, r. Ploiești, j. Prahova> 63, 95.
- *Raugul, sat <*Răușeni, lingă Aninoasa, r. Muscel>, întărit cu imunități boierului Voinea ș.a. 86.
- Razmir, nepotul său Ștefan din Țirgoviște (1424) 52.
- Razvad v. Răzvad, sat.
- *Răcița, sat <lingă Cireșu, r. T. Severin, j. Mehedinți>, în hotar cu Bahna 239.
- Rădea v. Rodea.
- Rădei din Bătești, martor (1486) 197.
- Rădei, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Bărboșii de la Jilț ș.a. (1469) 134.
- Rădinești, sat <r. Oltețu, j. Gorj>, parte întărită slugii domnești Bucșă ș.a. 218.
- Rădiniță, tatăl lui Diia și Stanislav (menț. 1495) 254.
- *Rădulești de la Cîlnău, sat <lingă Petrișoru, r. R. Sărat, j. R. Sărat>, parte dată în schimb de Drăghici vornic lui Ivan paharnic și Pardosului 215.
- Răitea v. Radul Răitea.
- Răsipă, fiii lui în pricină pentru Bahna, Vodița Mare ș.a. (menț. 1493) 239.
- Răspopeasca, moșie la *Răspopi <probabil r. Mizil, j. Buzău> D.
- *Răspopi (Răspipi), sat <probabil r. Mizil, j. Buzău>, parte întărită m-rii Snagov 301; părți întărite slugii domnești Toader ș.a. D.
- Rășava v. Orșova, oraș.
- Rășinari, sat <or. Sibiu>, părți hotărnicite, cu stupină, întărite de Radu Negru și Mircea cel Bătrîn bisericii Sf. Paraschiva din ~ I.
- Rătești v. Ratești, sat.
- Răușeni v. Raugul, sat.
- *Răzleul, sat <Jupinești, r. Gilort, j. Gorj>, întărit jupanilor Roman, Jitian ș.a. 199.
- Răzvad lingă m-re Dealu (Razvad), sat <or. Țirgoviște, j. Dimbovița>, dăruit cu imunități de Alexandru Aldea voievod m-rii Dealu 72; vie întărită m-rii Bolintin 109; parte întărită cu imunități jupaniței Stana și fiului lui Datco stolnic 294.
- Recea, sat <r. Făgăraș>, în hotar cu Dejani III.
- *Recica lui Dahul, sat și siliște <lingă Dăbuleni, r. Corabia, j. Romanai>, întărit slugii domnești Cîrjeu ș.a. 249.
- Rectislau, duce al Galiției și ban al Slavoniei (1247) 1.
- Rembald, mare magistrul al ordinului Ospitalierilor (1247) 1.
- Rîmești, sat <r. Horezu, j. Vilcea>, parte întărită slugilor domnești Roman și Vladul 206.
- Rîmnic pe Olt, oraș domnesc <orașul Rîmnicu Vilcea> 252; vii, m-re și locuri în jurul orașului 9, 91, 212, 268; v. și Hinătești, Licura și Ulița; ocele de la ~ 276; mori 17, 49, 268; moară domnească 157; stăpîniri și vinăriciuri ale m-rilor Cozia și Cotmeana 9, 17, 49, 96, 107, 157, 161, 212; casă și vinărici ale m-rii Govora 196, 268; vinărici al m-rii Ostrov 300; acte domnești scrise în ~ 10, 206; episcopie în menț. tîrzie 79.
- Rîmnic, riu la Rîmnicul Vilcea, sate și mori pe ~ 9, 17, 25.
- Rîncăcirov, m-re <r. Pitești, j. Muscel>, întărire pentru sat, grîu, orz, vinăriciuri și cășărit din jud. Pădureți și Vlașca 285.
- Rișova v. Orșova, oraș.
- Rîul cel Sec, pîriu la Voila <r. Făgăraș> 93.
- Riușorul, sat <r. Făgăraș>, întărit cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143.
- Roade Mei v. Dragomir Roade Mei.
- Roata, sat <r. Videle, j. Vlașca>, întărit cu imunități lui Costea ș.a. 105.
- Rodea (Rădea), postelnic (stratornic) în sfatul domnesc (1482—1490) 181, 184, 186, 190, 193, 194, 198, 201, 204—206, 209—212, 216—218, 223.
- Rodea, țigan boieresc (1476) 152.
- Rodulful (?), sat <probabil Rîfov, r. Ploiești, j. Prahova>, întărit boierului Coman ș.a. 41.
- Roland, jude al curții regale maghiare (1247) 1.

Roman, fratele lui Dan pușcar v. Roman, slugă domnească.

Roman, jupan, martor în sfatul domnesc (1389) 10.

Roman, jupan, slugă domnească, stăpîn în Corcolați (1500) 299.

Roman, jupan, stăpîn în Românești pe Jiu, Balomirești, Crasna ș.a. (1486) 199.

Roman, se înfrățește în Uești (1498) 288.

Roman, slugă domnească, fratele lui Dan pușcar, întărit în Micești și Ulitești (1481 ... 1495) 178, 181, 207, 261.

Roman, slugă domnească, se înfrățește în Huhurezi și Rîmești (1487) 206.

Roman, slugă domnească, nepotul lui Stanciul, stăpîn cu imunități în Voicoveni, Săsciori, Simbăta ș.a. (1437) 80.

Roman, stăpîn cu imunități în Clășnești și Birtcovești (1483) 189.

Romanți, județ, grîu și orz din ~ dăruit m-rii Govora 268.

Roman v. Imperiul Roman.

Româneștii pe Jiu, sat <r. Gorj>, întărit jupanului Roman ș.a. 199.

Romîl, egumen al m-rii Cutlumus (1489) 214.

Roșca, cumpără în Vilculeștii-de-la-Coșuștița (1486) 198.

Roșca, în pricină pentru Vodița Mare și Bahna cu m-rea Tismana (1493) 239; probabil același: Roșca, slugă domnească, întărit în Precenu-de-Sus (1494) 250.

Roșia, sat <probabil Roșia-Jiu, r. Gorj>, părți întărite cu imunități slugii domnești Vrabet 129.

Rucăr, vamă <r. Muscel> 40, 50, 54, 69; vameș trimis sol la Brașov 114.

Rugina, pîriu la Ceauri <Ceauru, r. Gorj> 222.

Ruhat v. Dragomir Ruhat.

Runcanul v. Dobre Runcanul.

Runcul, munte (?) la Dejani <r. Făgăraș>, III.

Runc, sat <probabil r. Drăgășani>, parte întărită jupanului Dobrița 230.

Runcu, sat <probabil r. T. Severin, j. Mehedinți> 197; întărit jupanului Cîrstian 278.

Runcul, vamă parte întărită m-rii Govora 303.

*Runtea, sat <lingă Grădiștea, r. Oltețu, j. Vilcea>, parte întărită lui Cîrstia birarul ș.a. 219.

Rusa v. Stoica Rusa.

Rusănești, sat, întărit cu imunități boierului Batie ș.a. 184.

Rusin, întărit în Dușești (1472) 140

Rusul v. Stoica Rusul.

Rușeasca, moșia la Tismana <r. Gorj> 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.

Ruși v. Athos, Mănăstirea Rusească.

*Rușii de la Mostiște, sat <probabil lingă Mănăstirea r. Oltenița, j. Ilfov>, dat de Stoica logofăt în schimb jupanului Pîrvu 234.

*Rușii mai jos de Tîrgoviște, sat <lingă Lazuri, r. Tîrgoviște, j. Dimbovița>, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 104, 135, 190; întărit jupanului Chirtop 230; scutit să dea vamă la Tîrgoviște 104; act domnesc scris în ~ 249.

Rutaș, slugă domnească, stăpîn în Dobrușa, Șerbănești, Manul ș.a. (1437) 83.

S

*Saghevăt la Blatniță (Sagavăt, Sagaveț, Saghiaveț, Saghiavăt), sat <probabil lingă Măceșul de Jos, r. Băilești, j. Dolj>, întărit cu imunități m-rii Tismana 16, 22, 53, 89, 124; întărit cu imunități m-rilor Tismana și Vodița de Sigismund al Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.

Sahac v. Cazan al lui Sahac și Radul al lui Sahac.

Sahac, fratele lui Cazan logofăt (menț. 1450) 101.

Sahalod v. Cazan al lui Sahac.

Salcișor v. Sălcișor, sat.

Saltava, baltă <Saltava, r. Fetești, j. Ialomița>, cu suhat, vamă din pește și stupi, întărită cu imunități m-rii Dealul 146.

Samoil, egumen al m-rii de la Cricov <Mărgineni> (1486) 201.

Samonida, monahia <doamna Rada> mama lui Radul cel Mare (menț. 1495, 1496) 263; înzestrată în Stoiceni <258, 268>.

Sarandino, jupan în sfatul domnesc (1430) 68.

Sarapion, ieromonah, martor în sfatul domnesc (1389) 10.

Sarul, stolnic în sfatul domnesc (1429 ...) 64

Satul lui Baldovin logofătul, sat 36.

Satul lui Costea v. Costești sat r. T. Severin.

Satul lui Stoian Halgaș, pe Cricov, sat, dăruit cu imunități m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 9.

Sava, egumen al m-rii Glavacioc (1493) 241.

Sava, logofăt, sol domnesc la Hariton A.

Săcel v. Săcelul, sat.

*Săcuiani, vamă 69.

Sălătrucel pe Coinsca, sat <Sălătrucel, r. R. Vilcea>, dăruit de monahia Magdalena m-rii Cozia și întărit cu imunități 212.

*Sălcișorul la balta Bistreț, Bistriței (Salcișor, Stănciștor), sat <probabil lingă Bistreț, r. Băilești, j. Dolj>, întărit cu imunități m-rii Tismana 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; v. și Calugheroviți.

Săltava v. Saltava, baltă.

Săpatul la balta Căbălul, gîrlă și baltă <probabil Săpata, r. Fetești, j. Ialomița>, cu vamă din stupi și pește, întărită cu imunități m-rii Cozia 17, 28, 48, 49, 56, 77, 96, 107, 131, 150, 161, 212; vămi, vinărici, dușegubine, gloabe, și perperi

- întăriți m-rii Cozia 48, 49, 131; v. și Căbălu, baltă.
- Sărata, sat <r. Făgăraș>, parte întărită cu imunități jupanului Stoica Naneș 143; v. și Valea Sărății.
- Sărăcinești, sat <Lupăria-Sărăcineasca, r. Răcari, j. Ilfov>, parte întărită cu imunități m-rii Snagov 179.
- Sărăcinești, sat <Valea Cheii, r. R. Vilcea, j. Vilcea>, al schitului Sărăcinești 79.
- Sărăcinești, schit <c. Valea Cheii, r. R. Vilcea, j. Vilcea>, supus episcopiei de Rîmnic (menț. tirzie) 79.
- Săsciori, sat <r. Făgăraș>, parte întărită cu imunități lui Stanciul Dijanul 111; ~ jupanului Stoica Naneș ș.a. 143; probabil același; Săsciorii-Loviștea (Săsciori), sat 159; întărit cu imunități slugii domnești Roman 80.
- Săseni (Săseani), sat <probabil r. Gilort, j. Gorj>, parte întărită cu imunități slugii domnești Dragomir ș.a. 18, 103.
- Sățel, sat <Săcelu, r. Gilort, j. Gorj>, popă 170.
- Săvăstreni v. Sevestreni, sat.
- Scardona de lingă mare, cetate dăruită Cavalerilor Ioaniți de regele Ungariei I.
- Scărișoara, munte <r. Făgăraș>, în hotar cu Dejan III.
- Scorei în Țara Făgărașului, sat <r. Sibiu, j. Făgăraș>, întărit cu imunități lui Stanciul egumen ș.a. 15.
- Scoreul-cel-Bătrîn, top. la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Scoruș, top la Șoaș <or. Ocele Mari, r. R. Vilcea, j. Vilcea> 277.
- Scovarda, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- Scurta, sat <probabil Scurtu, r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuși și vlastelului Radu 170.
- Seaca (Seacani), sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, dăruit cu imunități m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 25, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212; întărit m-rii Cotmeana 49.
- Seate (Ceate), fiii lui vind vie (menț. 1495) 254.
- Sebeș v. Șebiiș, sat r. Făgăraș.
- Secui pe Jiu (Săcuiu) <r. Craiova, j. Dolj>, vamă dăruită m-rii Bistrița 247.
- Șegarcea v. Șegarcea, sat.
- Seliște Bodei, seliște <probabil j. Mehedinți>, întărită jupanului Cîrstian 278.
- Semen (Seman, Simeon, Simion), stolnic în sfatul domnesc (1437...1445) 80—87, 89, 91, 93—95, 98, 99.
- Semlin, oraș <Zemun, R.S.F. Iugoslavia> I.
- Seneslau, voievod al românilor (1247) I.
- Serbia, sîrbii (Pamuntul Serbescu, Țara Sîrbească) I; sate din ~ date m-rilor Vodîța și Tismana de cneazul Lazăr 62, 97; cnezi veniți din ~ spre a se așeza în Țara Românească IV; ctitori la Athos 235, A; în titulatura despotului Ștefan Lazarevici (1406) 31; în onomastică 42, 58, 73, 77, 91.
- Seva Muchia, cu casa <familia> lui din Tirgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1424) 52.
- Severin, cetate <Turnu Severin>, hotar al Țării Românești 47, 49, 55, 62, 97, 106, 128, 275; întîlnirea lui Mircea cel Bătrîn cu craiul Ungariei 32.
- Severin, mitropolie 17.
- Severin (Banatul Severinului), țară, banat; dăruită cu imunități de regele Ungariei Cavalerilor Ioaniți I; în titulatura domnului Țării Românești 3, 5, 13, 24, 28, 30, 32, 45, 48, II.
- Severit, comite de Alba în diploma regelui Ungariei (1247) I.
- *Sevestreni (Săvăstreni), sat <Căzânești, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 123, 150, 161, 212.
- Sfiștov, v. Sviștov.
- Sfînta Gora v. Athos, munte.
- Sfîntul Nicolae, m-re v. Athos.
- Sigismund de Luxemburg, împărat al românilor <1411—1437> și rege al Ungariei (1386...1437) 62, 97; numit părinte de Mihail voievod <40>; acordă scutiri m-rilor Vodîța și Tismana 44, 46, 47; întîlnire cu Mircea cel Bătrîn 32.
- Sima, țigan boieresc (1469) 135.
- Simeon, cumpără în Vilculeții de la Coșuștița (1486) 198.
- Simeon, Simion, stolnic v. Semen.
- Simon, egumen și nastavnic al m-rii Cozia (1464...1467) 123, 128, 131.
- Sin, fiul jupanului Stanciul Moenescul, stăpîn cu imunități în Voila, Cioruș, Mislea ș.a. (1441) 93.
- Sin, grămătic, scrie acte domnești (1496...1500) 268, 276, 279, 290, 294, 297.
- Sinai, munte <R.A.U.>, m-re Muntele Sinai dăruită cu obroc anual în bani de Radu cel Mare 279.
- Sinea, partea lui din Micești, dăruită de domn (menț. 1482) 181.
- Sintești v. Șintești, siliște.
- Sirban v. și Șerban.
- Sirban, slugă domnească, stăpîn în Între Boile, Săseni și Petriceana (1393) 18.
- Sisoc, egumen și nastavnic al m-rii Dealul (1451) 102.
- Simbata-de-Sus, sat <r. Făgăraș>, părți cu rîu și munte întărite cu imunități slugii domnești Roman 80.
- Simbotin, cu casa <familia> lui din Tirgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39.
- Sîrb, Sîrbul v. Tatul Sîrbul și Stancio Sîrbul.
- Sîrbi, sat, cumpărat de Stanciul comis de la Drăgoi 291.
- *Sîrbșori, sat <lingă Tismana, r. Gorj>, întărit cu imunități m-rilor Vodîța și

- Tismana de regele Sigismund și Iancu de Hunedoara 62, 97; întărit cu imunități m-rii Tismana 186.
- Sîrbul v. Stancio Sîrbul.
- Slab, țigan boieresc (1469) 135.
- Slatina, târg <orașul Slatina>, sate și locuri din jur 17, 158, 273; poiana târgului 84; braniște domnească 256; metohuri cu vii întărite m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Slatina (vadul Slatinei), top. <probabil or. Băile Govora, r. R. Vilcea> 283.
- Slav, fratele lui Mareș, întărit în Ubîrșia de la Bratilov, Necăști, Strîmtul ș.a. (1486) 197.
- Slav, slugă domnească, stăpîn în Trestioara, Gura Jilțului ș.a. (1498) 286.
- Slavonia (Sclavonia), banat 1.
- Slavul, fiul lui Badea Ciutin, stăpîn cu scutiri în Zlotești (1445) 99.
- Slăveiu, partea lui în Roșia (menț. 1465) 129.
- Slăveiu, slugă domnească, vărul lui Bucșă, stăpîn în Rădinești (1489) 218.
- Slăvilești, sat <Slivilești, r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități slugii domnești Vrabetș ș.a. 129.
- Smil Orbul, martor în zapis (1412) 36.
- Sneagov, gîrlă <r. Răcari>, întărită cu scutiri m-rii Snagov, dania lui Stan spătar 95.
- Snagov (Sneagov, Znagov), m-re <r. Răcari>, acoperirea bisericii și a chiliilor 179; sate, siliști 34, 59, 61, 95, 127, 179, 205, 301; drept de slobozie 255; țigani 95, 127;
mori 127, 179; vama Doamnei 179; vama Prahovei 127, 179; vămășia Ilfovului 179; dușegubine și gloabe 179; dreptul domnului de a pune egumen 127; egumeni 34, 95, 127, 157, 179, 205, 252.
- Sofronie, arhimandrit (1781) II.
- Sofronie, egumen al m-rii Cozia (1400... , menț. 1421) 20, 26—28, 30, 37, 39, 45, 48.
- Sogoino la Blatnița (Sogoi), sat și siliște <probabil lângă Măceșul-de-Jos, r. Băilești, j. Dolj>, întărite cu imunități m-rii Tismana dania lui Mircea cel Bătrîn și a lui Lucaci ban 14, 16, 22, 53, 89, 124; ~ de regele Sigismund și Iancu de Hunedoara 62, 97; luat în schimb de Nicodim 16.
- Solcea v. Radul Solcea.
- Solnoc, comitat 1.
- Someș 72.
- Somogy, comitat 1.
- Sopron, cetate și comitat <R. P. Ungară> 1.
- Sorbele, munte <r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit m-rii Tismana 137.
- Spantov, sat <r. Oltenița, j. Ilfov>, parte întărită cu imunități m-rii Snagov 179.
- * Spineani, sat <lingă Pîrîieni, r. Oltețu, j. Vilcea>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci și fraților săi 170, 192.
- Spinet, metoh cu două vii, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- * Spinișorul Tomeniilor, sat <probabil lângă Tomeni, r. Balș, j. Romanți>, întărit cu imunități lui Milea stolnic 217.
- Spin în Loviște, sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, parte întărită lui Stanciul 139.
- Sprinten, părțile lui în Urși și Mirilești (menț. 1477, 1489) 154, 220.
- Staia, fica lui Radoslav Supt Coastă, așezată în Didilești (1463) 122.
- Staia, jupan în sfatul domnesc (1400...) 21.
- Staico, fiul lui Radomir, stăpîn în Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.
- Staico comis v. Staico vistier.
- Staico jupan, fratele lui Mircea cel Bătrîn, dăruiește Ciulnița m-rii Snagov (1407...) 34.
- Staico (Staicu), mare logofăt, soțul Caplei <cumnatul lui Radu cel Mare>, stăpîn cu imunități în Bucov, Ruși, Cornățel, Descoperesti ș.a. (1482—1500) 234, 243, 244; danii făcute m-rilor Codmeana, Govora și Bistrița 213, 233, 247, 268; mare logofăt în sfatul domnesc (1482—1500) 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—212, 215—222, 224, 226—230, 236—241, 244, 245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—297, 299, 302, 303, C, D, IV;
erori: Stancu IV; Stoica 213, 275.
- Staico, scrie act domnesc (1471) 138.
- Staico (Staicu), vistier în sfatul domnesc (1486—1491) 198, 201, 204—206, 209—212, 216—222, 224, 226, 227; ispravnic 215; eroare: Stoica 215; probabil același: Staico, comis în sfatul domnesc (1478... 1482) 158, 160, 161, 170, 173, 175, 177—179; eroare: Stoica spătar 161.
- Stait v. și Stăit.
- Stait, fiul slugii domnești Birul, stăpîn în Marotinel, Dvorsca, Polovinele ș.a. (1489) 216.
- Stan v. Ciocuț Stan, Radul al lui Stan și Radul Stan; v. și Neagoe, stolnic și Pahulea, vistier.
- Stan, cumnatul slugii domnești Voislav, stăpîn al satului Corcova (1472) 142.
- Stan <diferiți>, cumpără în Vîlculești de la Coșuștița (1486) 198.
- Stan, cumpără în Vrabetși (1487) 204.
- Stan fiul jupanului Mihail din Ruși, v. Stan, spătar.
- Stan, fiul lui Nenciu vornic, cumpără în Cotești (1484) 193.
- Stan, fiul lui One v. Stan, slugă domnească.
- Stan fratele lui Manea v. Stan Perșanul.
- Stan, gramătic, logofăt, scrie acte domnești (1466—1469) 130, 131, 135, 136.

- Stan**, grămătic, scrie acte domnești (1487—1490) 206, 211, 216, 218, 222.
- Stan**, grămătic, scrie act domnesc (1500) 303.
- Stan** în sfatul domnesc (1400 . . .) 21.
- Stan**, întărit în Dușești (1472) 140.
- Stan** jupan în sfatul domnesc 1437 <eroare> v. Stanciul.
- Stan**, jupan în sfatul domnesc, fratele lui Iarciul (~ al lui? Iarciul) (1428 . . . 1432) 58, 60, 63, 65, 66, 73.
- Stan**, jupan în sfatul domnesc, unchiul domnului Radul Prasnaglava (1421) 48, 49.
- Stan**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Stan**, nepotul lui Hrănitul spătar, stăpîn în Bălești pe Jiu și în Budeni (1493) 240.
- Stan**, nepotul slugii domnești Stan Macrea, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Stan**, paharnic, întărit în Odobeni (1491 . . .) C.
- Stan** (Stanul), părțile lui în Ghegheu și Ungheni (menț. 1471) 138.
- Stan**, scrie act domnesc v. Stan grămătic.
- Stan**, slugă domnească, fiul lui Cîrstea, întărit în Bunești, Cacovo, muntele Govora ș.a. (1500) 296.
- Stan**, slugă domnească, fiul lui One, stăpîn în Ghegheu, Ungheni și Bărcănești (1471, 1476) 138, 153.
- Stan**, slugă domnească, întărit în Negoești (1454) 112.
- Stan**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iașii de la Curteni, Bulgari ș.a. (1464) 125.
- Stan**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Stan**, slugi domnești, stăpîni cu imunități în Mărgineni, fiii lui Bîra și ai lui Tatul (1437) 81.
- Stan**, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Meianți, Bărboșii de la Jilți ș.a., fiul lui Șerb (1469) 134.
- Stan**, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Bărboșii de la Jilți ș.a., fratele lui Dragul (1469) 134.
- Stan**, slugi domnești, stăpîni în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Stan**, slugi domnești, stăpîni în Trestioara de la Brădet și Gura Jilțului (1498) 286.
- Stan**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Zătreni, Vladimirești, Coprozi ș.a. (1453) 110.
- Stan**, slugă domnească, vărul lui Roman și al lui Dan pușcar, stăpîn în Micești (1495 . . .) 261.
- Stan** (Stanciul) spătar, fiul lui Mihail din Ruși (1451 . . . 1473), stăpîn în Racoviță, Tătărăi, Bucovei ș.a. 104, 135, 145; în sfatul domnesc (1471 . . . 1473) 139, 140, 142, 143; probabil același: Stan, stratornic în sfatul domnesc (1467, 1469) 131, 133, 136; v. și Stanciul, spătar.
- Stan**, <spătar>, purtătorul de sabie, dăruiește gîrla Snagovului m-rii Snagov (menț. 1441) 95; v. și Stan, jupan, unchiul domnului.
- Stan**, stăpîn cu imunități în Corăești, Urbuești și Ionești (1437) 83.
- Stan**, stăpîn în Coteana, înfrățit cu sluga domnească Taeîncoș (1437) 84.
- Stan**, stăpîn cu imunități în Merișani, Vezurari, Mănicești ș.a. (1428) 58.
- Stan**, stolnic în sfatul domnesc (1430) 68.
- Stan**, stolnic al lui Radu voievod, stăpîn în Mihăilești și Topești (menț. 1490) 226.
- Stan** stratornic, în sfatul domnesc 1467, 1469 v. Stan, spătar.
- Stan**, tatăl boierului Radul din sfatul domnesc (menț. 1409) 35.
- Stan**, țigan boieresc (1469, 1492) 135, 230.
- Stan**, țigan mănăstiresc (1496) 268.
- Stan**, vărul slugii domnești Stan Macrea, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Stan**, vinde partea lui în Răzvad (1499) 294.
- Stan**, vornic 1459 v. Stan al lui Negre.
- Stan**, vornic mic în sfatul domnesc (1480, 1494) 170, 247.
- Stan** al lui Iarciul v. Stan, jupan.
- Stan** al lui Negre (Stan, ~ Negrovici), în sfatul domnesc: jupan (1450 . . . 1457) 101, 103—105, 108, 110—113, 115; vornic (1458, 1459) 117, 118; Stoian Negreș, stolnic <în doc. fals> III.
- Stan Cortofleș**, sol la Ștefan Báthory (1478) 156; v. și Stanciul Cortofleș.
- Stan Costișatul**, slugă domnească, stăpîn în Ogetrin și Clăbucet (1486) 200.
- Stan Drăgan**, în sfatul domnesc (1390 . . .) 12.
- Stan Macrea**, slugă domnească, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Stan Mîndre**, întărit în Bomboești (1478 . . .) 159.
- Stan Nebuneica**, partea lui în Bunești (menț. 1500) 296.
- Stan <Perșanul>**, fratele lui Manea stratornic, stăpîn în Perșani (1498) 287.
- Stana**, fiica jupanului Cîrstian, așezată peste Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Stana**, fiica jupanului Neagu grămătic, stăpînă în Birzești, Birșeștii de la Mostiște ș.a. (1493) 244.
- Stana**, fiica jupanului Stroe, așezată stăpînă în Orboești și Brătești (1480) 175.
- Stana**, fiica lui Gorga, vara lui Vlad spătar, așezată stăpînă în Bădeni (1494) 245.
- Stana**, jupanița lui Mustea, fostă a lui Detco stolnic, fiica lui Radu Trămîndan, stăpînă în Cornăeșel, Răzvad ș.a. (1492, 1499) 234, 294.
- Stana**, jupaniță, mama lui Cazan logofăt (menț. 1450) 101.
- Stanca**, fiica jupanului Chicoș, stăpînă în Fintinele, Vernești, Plecicoi ș.a. (1499) 292.

- Stanca, fiica lui Moian, nepoată jupanului Stanciul Moenescu, stăpînă în Voila ș.a. (1441) 93.
- Stanca, fiica lui Pîrvu, stăpînă în Cornățel și Descopereschi (1492) 234.
- Stanca, fiica lui Stănilă, stăpînă în Broșteni, Mihăilești ș.a. (1487) 204.
- Stanca, jupanița lui Pîrvu, stăpînă în Cornățel și Descopereschi (1492) 234.
- Stanca, nepoata lui Staico mare logofăt (1492) 234.
- Stance, boier, stăpîn cu imunități în Făcețel și Cerbăreni (1475) 148.
- Stance, cumpără în Stroești (1469) 136.
- Stance, partea lui în Micești (menț. 1487 . . .) 207.
- Stancea, spătar în sfatul domnesc (1436) 77.
- Stancea al lui Albul (Stance, Stancea, Stanciul), în sfatul domnesc (1450) 101; vornic (1451 . . . 1456) 103—105, 108 110—113; probabil același: Stanciul Vlad <în doc. fals>, vornic (1452) III.
- Stance Vrană (Stancea Vranin), stăpîn <lingă Pitești>, la Jarcovăț și Sălcișor (menț. 1388, 1392) 9, 14.
- Stancești v. Stăncești, sat.
- Stancio v. Stanciul.
- Stanciul, boier, nepotul său Roman stăpîn cu imunități în Voivodeni, Săsciorii-Loviștea ș.a. (menț. 1437) 80.
- Stanciul, boier, stăpîn cu imunități în Drăgotești, Cervenita ș.a. (1483) 184.
- Stanciul, boier, stăpîn cu imunități în Jiblea și Orlești pe Olt (1389) 10.
- Stanciul, boier, vărul lui Roman, stăpîn în Românești pe Jiu, Balomirești, Budeni ș.a. (1486) 199.
- Stanciul, canatnic, fratele lui Milco stolnic, stăpîn cu imunități în Curtișoara, Morunglavi, Spinișor ș.a. (1489) 217.
- Stanciul, comis în sfatul domnesc (1415) 38.
- Stanciul (Stănciulea), comis <bunicul jupaniței Calea din Brîncoveni> (1483 . . . 1499), se înfrățeste cu Danciul comis Craiovescul peste Brăneți 227; cumpără balta Cîrjeu, Sirbii, Neguleștii ș.a. 291; comis în sfatul domnesc (1483, 1484) 184, 186, 189, 193.
- Stanciul, cumpără vie și pomete (1495) 254.
- Stanciul <din Glogova>, cumnatul lui Basarab cel Tânăr (1475 . . . 1480), dăruiește țigani m-rii Tismana 165; în sfatul domnesc: jupan (1475) 148; logofăt (1480) 170.
- Stanciul, egumen. fratele lui Călin, stăpîn cu imunități al pămîntului Scorei (1391) 15.
- Stanciul, fiul lui Barbul, martor în sfatul domnesc (1409) 35.
- Stanciul, fiul lui Cîrpitul, vinde domnului satul Pleșoi (1500) . . .
- Stanciul, fiul lui Maher v. Stanciul, jupan.
- Stanciul fiul lui Mihail v. Stan, spătar din Ruși.
- Stanciul, fiul lui Voinea de la Ocna, vinde domnului parte din Hința (1487, 1492) 210, 233.
- Stanciul, fiul slugii domnești Cîrjeu, stăpîn în seliștea Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.
- Stanciul, fratele lui Tudor, se înfrățeste cu Grozav în Uești (1498) 288.
- Stanciul, fratele slugii domnești Stanilă, întărit în Trestioara de la Brădet și la Gura Jilțului ș.a. (1498) 286.
- Stanciul grămatic v. Stanciul, logofăt.
- Stanciul, înfrățirea fiilor jupanului Vilcul pe părțile lui (menț. 1389 . . .) 11.
- Stanciul, întărit în Vrabeți (1487) 204.
- Stanciul, jupan, dăruiește loc în Tirgu Jiu m-rii Tismana (1429) 64; probabil același: fiul lui Maher (1424) 53.
- Stanciul, jupan în sfatul domnesc (1421) 49; probabil același: jupan, martor la dania făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Stanciul, jupan în sfatul domnesc, fratele lui Mircea (1431 . . . 1440) 72, 73, 77, 80—87, 89, 91; <eroare:> Stan 81.
- Stanciul, jupan în sfatul domnesc (1452) 108.
- Stanciul jupan în sfat 1475 și
- Stanciul logofăt în sfat 1480 v. Stanciul din Glogova.
- Stanciul logofăt, grămatic, scrie acte domnești (1491 . . . 1500) 227, 267, 283, 286, 295, 296, 299.
- Stanciul, nepotul lui Piper stolnic, vinde în Bucov și Băcani (1493) 243.
- Stanciul, nepotul slugii domnești Bucșă, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Stanciul, postelnic în sfatul domnesc (1480) 170.
- Stanciul, slugă domnească, cumpără în Rășpopi (1500) D.
- Stanciul, slugă domnească, fiul lui Batea, stăpîn cu imunități în Mociurițe (1400 . . .) 21.
- Stanciul, slugă domnească, se înfrățeste în Dădilești cu Radoslav Supt Coastă (1463) 122.
- Stanciul, slugă domnească, se înfrățeste în Vîrloni cu vărul său Opriș (1469) 135.
- Stanciul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Rătești (1437) 82.
- Stanciul, slugă domnească, stăpîn în Toplița de la Jilți, Șerbești, seliștea Domneștilor ș.a. (1483) 188.
- Stanciul, spătar (purtător de sabie) în sfatul domnesc (1451, 1453) 102—105, 110, 111; v. și Stan spătar, fiul lui Mihail.
- Stanciul, stăpîn cu imunități în Spinu din Loviște, tatăl vitreg al lui Bărbat (1471) 139.

- Stanciul, vistier în sfatul domnesc (1431, 1436) 72, 77.
- Stanciul, vistier în sfatul domnesc (1485) 194, 195.
- Stanciul vornic 1451, 1456 v. Stancea al lui Albul.
- Stanciul vornic mic v. Stanciul Șoimul.
- Stanciu al lui Balco, dăruiește vie și parte pe Argeș m-rii Cozia (1388) 9.
- Stanciul al lui Stoica, întărit în Vrabeți (1487) 204.
- Stanciul Ceapă din Grozăvești, stăpîn în Cornățel, Descoperești și Rușii de la Mostiște (1492) 234.
- Stanciul Cortofleş, vinde satul Ohaba ș.a. lui Vintilă Florescul logofăt (1483) 186; v. și Stan Cortofleş.
- Stanciul Dijanul v. Stanciul Mailat.
- Stanciul Dohoreș, jupan, stăpîn în Cîrbești (1495) 257.
- Stanciul Frăluț, vinde în Cincul (menț. 1493) 238.
- Stanciul Fusea din Măreșești, martor în fața domnului (1486) 197.
- Stanciul Hanoi (Stancio ~, ~ Hanoi), jupan în sfatul domnesc (1437... 1441) 80, 82, 83, 85—87, 89, 93, 94.
- Stanciul Mailat din Dejani, stăpîn cu imunități în Presaca, Zîrna ș.a. (1452) III; probabil același: Stanciul Dijanul, stăpîn cu imunități în Trifești, Iași, Huhurezi ș.a. (1453) 111.
- Stancio Mezea, în sfatul domnesc (1418) 42.
- Stanciul Moenescul, jupan, stăpîn cu imunități în Voila, Cioruș, Mislea ș.a. (1441) 93.
- Stancio Sirbul, în sfatul domnesc (1418) 42.
- Stanciul Șoimul (Stanciul), vornic mic, în sfatul domnesc (1467, 1471) 131, 136, 138.
- Stanciul Turcul, jupan, dăruiește satul Crușia m-rii Cozia (1388) 9.
- Stanciul Vlad v. Stancea al lui Albul.
- Stanciulea mare comis v. Stanciul, comis.
- Stancu v. Staico, mare logofăt.
- Stancul, fiul lui Onu, cumpără în Ghegheu și Bărcănești (1471, 1476) 138, 153.
- Stancu, fratele lui Dragomir, cumpără în Topolnița (1466) 130.
- Stanești v. Stănești, sat.
- Stanislav, clucer, schimbă Mihăilești pentru Topești (1490) 226.
- Stanislav, fiul lui Rădiniță, vinde vie (1495) 254.
- Stanislav (Stănilav), fratele jupaniței Anca, stăpîn cu imunități în Curtișoara. Morunglav, Spinîșor ș.a. (1489, 1497) 217, 273.
- Stanislav, întărit în Grădiștea și Runtea (1489) 219.
- Stanislav al lui Orehov, hotarul lui pe Argeș (1388) 9.
- Stanul v. Stan.
- Star Chiojdul, sat <Starchiojd, r. Teleajen, j. Prahova>, moșneni întăriți în Chiojd 43.
- Stăit, dăruiește parte din Groșani m-rii Tismana (menț. 1493) 237; probabil același: înfrățit (?) de vărul său Slav (1486) 197.
- Stăit, întărit în Vrabeți (1487) 204.
- Stăncești (Stancești), sat <în orașul Pitești>, întărit cu imunități m-rii Cozia 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- Stănciștor v. Sălcișorul, sat.
- Stănciulea comis v. Stanciul comis.
- Stăneasa, vinde în Băroni (1480) 170.
- Stănesul v. Tudor, jupan.
- *Stănești (Stanești), sat <probabil lângă Drajna-de-Sus, r. Teleajen, j. Prahova>, parte întărită cu imunități lui Balea 66.
- Stănilă, ban în sfatul domnesc (1392, 1400) 17, 23.
- Stănilă, boierinaș, stăpîn în Beala din jud. Motrul (1415) 38.
- Stănilă, fiul slugii domnești Cîrstea, stăpîn în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Stănilă, fiul slugii domnești Șerb, stăpîn în seliștea Murtășești, Meianți ș.a. (1469) 134.
- Stănilă, nepotul slugii domnești Bucșa, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Stănilă, slugi domnești, întărite în Trestioara de la Brădet, Gura Jilțului ș.a. (1498) 286.
- Stănilă, stăpîn în Broșteni, Mihăilești ș.a., tatăl Teșei, Dragolei ș.a. (1487) 204.
- Stănilă, stăpîn în Pocruia și Godinești, primește în schimb Băleștiu pe Jiu și Budenii (menț. 1493) 240.
- Stănilă al lui Vasie (Stănilă, Stanilo ~), vornic și jupan în sfatul domnesc (1476... 1481) 152, 175, 177, 178.
- Steanca, sat <j. Ialomița>, loc de vamă pentru pește al m-rii Cozia 131.
- Stefan, Stepan v. și Ștefan.
- Stepan, fiul lui Nichifor, martor pentru m-rea Govora (1485) 196.
- Stepan, fiu vitreg al jupanului Cîrștian, întărit în Hercea, Runcul, Luponița ș.a. (1497) 278.
- Stepan, slugă domnească, întărit în Murtășești, Meianți și Bărboșii de la Jilț (1469) 134.
- Stepan, vinde vie m-rii Govora (1489) 220.
- Stepan al lui Tepei, martor în fața domnului pentru Obirșia de la Bratilov (1486) 197.
- Stepan Turcul, jupan în sfatul domnesc (1459, 1461) 118, 120.
- Stev v. Poiana lui Stev.
- Stîlpul Scurtului, top. la Tismana <r. Gorj>, 171.
- Stîna-Mare, munte <probabil r. R. Vilcea, j. Argeș>, dăruit cu imunități lui Dragomir Ruhât ș.a. 103.

- Stinca v. Steanca, sat.
- Stingaciu, slugă domnească, întărit în Ogretin (1486) 200.
- * Stircii de la Ceplea, sat <Ceplea r. Filiași, j. Gorj>, întărit slugii domnești Vilcul ș.a. 286.
- Stoe, fiii lui vînd în Măilați (menț. 1480) 170.
- Stoe, nepotul popii Toader, partea lui în Cîrbești (1495) 257.
- Stoia, popă, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Stoia, slugă domnească, cumpără parte în Mihoveni (1485) 195.
- Stoia, slugă domnească, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Stoia, stăpin cu imunități în Mîndra (1400) 23.
- Stoian, armaș în sfatul domnesc (1482) 179.
- Stoian, fiul slugii domnești Cîrstea, stăpin în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Stoian, partea lui în Huhurezi (menț. 1453) 111.
- Stoian, partea lui în Zătreni (menț. 1453) 110.
- Stoian, soțul jupanitei Neacșa, ginerele lui Trămîndan, stăpin în Cornățel și Descoperesti (1492) 234.
- Stoian, slugă domnească, întărit în Trestioara de la Brădet și la Gura Jilțului (1498) 286.
- Stoian, spătar în sfatul domnesc (1452... 1456) 108, 110, 113.
- Stoian Golin (?), în sfatul domnesc (1389...) 11.
- Stoian Halgaș (~ Algașa), satul lui pe Cricov (menț. 1388) 9.
- Stoian Negreș v. Stan al lui Negre.
- Stoica v. Drăghici al lui Stoica.
- Stoica v. Stanciul al lui Stoica.
- Stoica armaș v. Stoica Corman.
- Stoica, comis, fratele lui Cotescul, tocmelnic pentru Micești (1487) 208.
- Stoica (Stoico), comis în sfatul domnesc (1428—1430) 58, 60, 65, 68; probabil același: Stoica, meceonoșa <spătar> în sfatul domnesc (1432) 73.
- Stoica din Urși, vinde domnului vadul lui de moară la gura Topologului (1496) 268.
- Stoica, fiul jupanului Cîrstea, stăpin în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Stoica, fiul jupanului Stanciul Moenescul, stăpin cu imunități în Voila, Cioruș, Mislea, Cocorăști ș.a. (1441) 93.
- Stoica, fiul lui Buzea (Mîrcea Buze) vinde Birzești (1492—1493) 234, 243, 244.
- Stoica, fiul lui Drăghici vornic din Mărgineni, stăpin în Plopeni, Corneni, Negovani ș.a. (1486... 1498) 201, 215, 282.
- Stoica, fiul lui Nenciu vornic, cumpără în Cotrești (1484) 193.
- Stoica, fiul lui Slav, întărit în Ubîrșia de la Bratilov (1486) 197.
- Stoica, fiul lui Ștefan, martor pentru m-rea Govora (1485, 1495) 196, 252.
- Stoica fratele jupanului Manea Udriște v. Stoica, jupan.
- Stoica fratele lui Roman și al lui Dan pușcar v. Stoica, slugă domnească.
- Stoica, închină Dragomireștii de la Dîmbovița, Bucșanii pe Argeș și țigani m-rii Bolintin (menț. 1453) 109.
- Stoica, înfrățit cu Grozav, Vladul ș.a. în Uești (1498) 288.
- Stoica, jupan, fratele lui Manea Udriște, în sfatul domnesc (1445) 98, 99.
- Stoica logofăt v. Staico, mare logofăt.
- Stoica meceonoșa v. Stoica, comis.
- Stoica, nepotul jupanului Stoica Naneș, stăpin cu imunități în Bîtlani, Riușor, Voila ș.a. (1473) 143.
- Stoica, nepotul lui Vilcan, întărit în Dușești (1472) 140.
- Stoica, paharnic în sfatul domnesc (1458—1459) 117, 118.
- Stoica, partea lui în Sărata (menț. 1473) 143.
- Stoica, postelnic în sfatul domnesc (1437) 81.
- Stoica, slugă domnească, fratele lui Roman și Dan pușcar, întărit în Micești și Ulițești (1482, 1487) 181, 207.
- Stoica, slugă domnească, înfrățește pe fiica sa Vlădae în Lumaș și Păr (1495) 253.
- Stoica, slugă domnească, stăpin cu imunități în Ciurilești, Amarul, Balomirești (1430) 68.
- Stoica, slugă domnească, stăpin cu imunități în Jugor și Zăvideni (1478) 160.
- Stoica spătar 161 v. Staico, vistier.
- Stoica, spătar în sfatul domnesc (1473) 145.
- Stoica, tatăl jupanului Drăghici vornic v. Stoica al lui Vintilă din Mărgineni.
- Stoica, țigan boieresc (1469) 135.
- Stoica, vinde moară la Neajlov (1453) 109.
- Stoica, vinde parte în Negovani (1498) 282.
- Stoica, vinde parte în Sevestreni m-rii Cozia (menț. 1464... 1488) 123, 150, 161, 212.
- Stoica vistier v. Coica.
- Stoica, vornic dobîndește parte în Micești de la Basarab cel Tânăr (1482) 181.
- Stoica al lui Galian, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Stoica al lui Vintilă, jupan, tatăl lui Drăghici vornic (1463... menț. 1497) 186, 192, 194, 195, 201, 204, 206, 209—211, 215, 216, 218—222, 224, 226, 227, 229, 230, 233, 234, 236—241, 268, 270; în sfatul domnesc (1463—1465) 122—125, 127, 129.
- Stoica Corman (Corman, Stoica), armaș, vinde parte în Birzești (1492—1493) 234, 243, 244; în sfatul domnesc (1482) 179.
- Stoica Curcmax, în sfatul domnesc (1451) 102.
- Stoica Dohoreț, dă parte din Cîrbești în schimbul unei părți în Corbi (1497) 270.
- Stoica Harsean, boier oltean (1437...) 78.

- Stoica Naneș, jupan, vărul lui Tatomir, stăpîn cu imunități în Bitlani, Riușorul, Voila, Sărata ș.a. (1473) 143.
- Stoica Rusul, jupan în sfatul domnesc (1415) 37, 38.
- Stoica din Mărgineni v. Stoica, fiul lui Drăghici.
- * Stoiceani pe Olt (Stoicești (?), Stoiciani), sat <lingă Valea-lui-Alb r. Drăgășani, j. Argeș>, de zestre al doamnei Samonida, dăruit m-rii Govora 258, 268, 273.
- Stoico logofăt, v. Staico, mare logofăt.
- Stoicovici, v. Drăghici al lui Stoica din Mărgineni.
- Stoilă, slugă domnească, întărit cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Stolniceani pe Olt, sat <r. R. Vilcea>, parte dăruită de domn m-rii Govora 273.
- Straoa, vinde parte în Nănășești (1489) 220.
- Strațimîr, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Dobrușa, Șerbănești, Mamul ș.a. (1437) 83.
- Străhaeș, sat <orașul Slatina>, părți întărite lui Crăciun de la Slatina ș.a. 158.
- Străoști din jud. Vlașca, sat <r. Găești j. Dîmbovița>, grîu și orz dăruit m-rii Rîncăciuv 285.
- Străoști (Straoști), sat <r. Ploiești, j. Prahova>, parte întărită cu imunități m-rii Snagov 127, 179.
- Strigoniu, arhiepiscopie <R. P. Ungară> I.
- Strimțișorul, sat <lingă Strimptu, r. Strehăia, j. Mehedinți>, întărit lui Slav 197.
- * Strîmbătați, sat <probabil lingă Virleni, r. Oltețu, j. Vilcea>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- Strîmtul la Julți, în Jiu (Strîmta), sat <r. Strehăia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 62, 97; întărit lui Slav 197.
- Strîmtu, top. la Rășinari <or. Sibiu> I.
- Stroe v. Laiovul lui Stroe, sat.
- Stroe, boier, stăpîn cu imunități în Modruzești și Crăpești (1429) 65.
- Stroe jupan, v. Stroe spătar.
- Stroe, nepotul lui Piper stolnic, vinde în Bucov și Băcani (1493) 243.
- Stroe, paharnic în sfatul domnesc (1497) 275.
- Stroe, partea lui în Cîrbești (menș. 1495) 257.
- Stroe, spătar <Bugheanul>, cumnatul lui Tudor logofăt stăpîn cu imunități în Orboești și Brătești (1480) 175. în sfatul domnesc (1491—1500) 228—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 266, 268, 270, 274, 278, 283, 285, 287, 288, 290—294, 297, 299, 302, 303, D; martor în fața domnului 282.
- Stroe, stăpîn în Laiova (1475) 151.
- Strocești, sat <r. Gorj>, partea lui Balaban întărită lui Stance 136.
- Stroiasa, închină partea ei din Blagodești lui Drăghici vornic (menș. 1489) 215.
- Strugalea, m-re, întărită cu imunități peste sat cu pescuit de moruni, danie domnească de găleți și vin 35.
- Strunga Hîrteștilor, munte <r. Muscel>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214; v. și Hîrtești, sat.
- Stucia v. Ștucia, iezer.
- Stupici v. Pahulea.
- Sturzeni (Sturzeani), sat <probabil r. Tîrgoviște, j. Dîmbovița>, întărit jupanului Mihail din Ruși 135; întărit jupanului Chirtop 230.
- Stuțuia, v. Ștucia, iezer.
- Sucal, vistier în sfatul domnesc (1481) 178.
- * Suharna, sat <lingă Clătești, r. Oltenița, j. Ilfov>, parte luată în schimb de Staico logofăt de la Neagu grămătic 243, 244.
- Sumarin v. Bratul al lui Sumarin.
- Supil v. Don Luca Supil.
- Supt Coastă v. Brata ~ și Radoslav Supt Coastă.
- Sușița v. Sușița, sat.
- Sviștov (Sîștov), vamă <de la Zimnicea>, bălțile de la ~ întărite m-rii Cutlumuz 151, 214; scutire de vamă acordată m-rii Bolintin 162.

Ș

- Șaim, țigan mănăstiresc (1494) 246.
- Șaoaș (Șuaș), pîriu <r. R. Vilcea>, sat pe ~ 246, 247.
- Șoaș, sat <or. Ocnele Mari, r. R. Vilcea>, hotare, moșia m-rii Bistrița 277.
- Șăperagul v. Șeperigul, baltă.
- Șărbani v. Șerban.
- Șărbănești v. Șerbănești, sat r. R. Vilcea.
- Șcheai, sat, întărit cu imunități lui Danciul ș.a. 105.
- Șebîș, sat <Sebeș, r. Făgăraș>, parte întărită cu imunități boierului Stanciul Dijanul ș.a. 111.
- Șegarcea, sat <r. Craiova, j. Dolj> 38.
- Șentești v. Șintești, sat.
- Șeperigul (Șăperagul), baltă <lingă Lunca, r. Fetești, j. Ialomița>, întărită cu imunități m-rii Cozia 96, 107.
- Șerb v. Șerbu.
- Șerban și Șărbani, v. și Sirban.
- Șărbani, boier, dăruit de domn pentru slujbă în războaie, cu satul Voinișești pe Ratina cu imunități (1429) 63.
- Șerban, boier, fiul jupanului Roman, stăpîn în Romănești pe Jiu, Balomirești, Prigoria ș.a. (1486) 199.
- Șărbani, grămătic, scrie act domnesc (1497) 275.

- Șerban jupan 1409 v. Șerban vistier.
- Șerban, jupan, boier din Țara Făgărașului, stăpîn cu imunități în Șinca, Ohaba, Ludișor ș.a. (1476) 152; probabil același; Șerban, nepotul jupanului Stanciul Moenescul, stăpîn cu imunități, în Voila, Pîriu ș.a. (1441) 93.
- Șerban, partea lui în Malul-de-Sus (menț. 1445) 99.
- Șerban, slugă domnească, nepot de soră a lui Bucșă, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Șarban, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Șerban, stăpîn cu imunități în Jugor și Zăvideni (1478) 160.
- Șerban, stăpîn cu imunități în Jugor și Zăvideni, fiul lui Solea (1478) 160.
- Șerban, stăpîn cu imunități în Uiești pe Dîmbrovnic, Uiești pe Bațcov și Cieștii de la Codmeana (1451) 105.
- Șerban, vistier, ctitor (?) la m-rea Strugalea (1392, 1409) 35; în sfatul domnesc 17, 35.
- Șerban, vistier în sfatul domnesc (1439—1441) 89, 91, 93—95.
- Șerban Liubitul, jupan în sfatul domnesc (1418) 42.
- Șerbănești, sat <probabil r. Drăgășani, j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
- Șerbănești, (Șărbănești), sat <r. R. Vilcea, j. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 126, 150, 161, 212.
- * Șerbesti, sat <lingă Gîrbovu, r. Filiași, j. Dolj>, întărit slugii domnești Minea ș.a. 181.
- Șerbu, nepotul lui One, întărit în Gheghu și Ungheni (1471) 138.
- Șerbu, slugă domnească, cumpără în Negoesti (1454) 112.
- Șerb, slugă domnească, întărit în Murtășești, Bărboșii de la Jilț ș.a. (1469) 134.
- Șerbu, vinde parte în Rădinești (1489) 218.
- Șercaia în Țara Făgărașului lingă Olt, tîrg <r. Făgăraș>, dăruit de Vladislav voievod cavalerului Ladislau de Dobca, ruda sa 5; v. și Vadul Șercaiei sat.
- Șinca din Țara Făgărașului, sat <r. Făgăraș>, în pricină pentru muntele Nemaia cu satul Zarnești 4; parte cu munți întărită jupanilor Șerban și Aldea 152.
- Șintești (Șentești), siliște <probabil Sintești r. Urziceni, j. Ialomița>, întărită jupanului Mihail din Ruși 135; parte întărită jupanului Chirtop 230.
- Șipin, partea lui în Ponor (menț. 1459) 118.
- Șipot, sat <probabil r. Filiași, j. Gorj>, parte întărită slugii domnești Milea ș.a. 180.
- Șipot, sat <r. T. Severin, j. Mehedinți> 197.
- Șișa, boiernaș, nepotul lui Vlad, stăpîn cu imunități în Bela din jud. Motrului (1415) 38.
- Șișman, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Ciurilești, Amarul ș. a. (1430) 68.
- <Șișman>, țar al bulgarilor de la Tîrnova <1371—1393> în luptă cu Vladislav, domnul Țării Românești (1372) 5.
- Șoașu v. Șăoaș, pîriu și sat.
- Șoimul v. Stanciul Șoimul, vornic.
- Șolda, vinde Sevestrenii m-rii Cozia (menț. 1464... 1488) 123, 150, 161, 212.
- * Șoldești, sat <în vatra m-rii Snagov, r. Răcari, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 179.
- Șolea, slugă domnească, stăpîu cu imunități în Jugor și Zăvideni (1478) 160.
- Ștef v. Oncea al lui Ștef.
- Ștefan, arhiepiscop de Strigoniu, în cartea regelui Ungariei (1427) 1.
- Ștefan, comis palatin, în cartea regelui Ungariei (1247) 1.
- Ștefan, despot al sirbilor, întărește daniile tatălui său Lazăr m-rilor Vodița și Tismana (1406... menț. 1444) 31, 62, 97.
- Ștefan din Rîmnic, călugărit, dăruiește m-rii Govora vie și țigani (1496) 267, 268; probabil același; Ștefan (Stefan), tatăl lui Stoica și al lui Gherghe (menț. 1485, 1495) 196, 252.
- Ștefan, episcop de Zagreb, în cartea regelui Ungariei (1247) 1.
- Ștefan grămatic v. Ștefan, logofăt.
- Ștefan, întărit în Lălești și în muntele Coarnezele (1487) 209.
- Ștefan (Stefan), logofăt în sfatul domnesc (1437—1441) 81—87, 89, 91, 93—95; probabil același Ștefan, grămatic (1437) 80.
- Ștefan, proegumen al doilea al m-rii Filoteiu de la Athos, vine în Țara Românească după obroc (1487...) 202.
- Ștefan, rege al Ungariei <997—1038>, (menț. 1372) 5.
- Ștefan, tatăl lui Stoica și al lui Gherghe v. Ștefan din Rîmnic.
- Ștefan a lu Has David, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Ștefani, jupan <pirgar din Rîmnic>, martor pentru m-rea Govora (1485) 193.
- Ștefănache, stolnic (sec. XVII) 41.
- Ștefănești, sat <r. Gilort, j. Gorj>, părți cu vinărici întărite cu imunități jupanului Ticuci și vlastelului Radu 170, 192.
- Ștefănești, sat <or. Pitești>, parte întărită cu imunități slugii domnești Badea Cotescul ș.a. 108.
- Ștefu, cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1424) 52.
- Ștefu, vinde parte cu vie pe Argeș (menț. 1388) 9.
- Ștefu, vinde loc în Tîrgoviște (menț. 1493) 244.

- Știrbeț, partea lui în Roșia (menț. 1465) 129.
- *Știubeiul, sat <lingă Moisești, r. T. Severin, j. Mehedinți>, în hotar cu Vodița Mare 239.
- *Știubeiul Prajei, sat <probabil r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte întărită lui Slav ș.a. 197.
- Ștucia (Stuția), iezer cu șipote, întărit cu imunități m-rii Snagov 59, 95.
- Șuaș v. Șăoaș, pîriu.
- Șuban din Toplița, vinde stîină în Clăbucet (1486) 200.
- Șula v. Neagul Șula.
- Șușița (Susîța) pe Topolnița, sat <r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Tismana 14, 16, 22, 53, 89, 124, 155; întărit cu imunități de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Șuşman de la Curte, vinde Iașii (1485) 194.
- Șutilă, hotarul lui la Negrești (1454) 112.

T

- Tacîncoș, slugă domnească, stăpîn al satului Coteana și al unor țigani (1437) 84.
- Tamașești (Tamașiți) la Jaleș, sat <Tămășești, r. Gorj>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Tatarăi v. Tătărăi, sat.
- Tartaria v. Părțile Tătărăști.
- Tatomir v. Porumbacul, sat.
- Tatomir, baștina lui la Pocroi (menț. 1392) 16.
- Tatomir, vărul jupanului Stoica Naneș, stăpîn cu imunități în Voila, Riușor, Ucea, Porumbacul ș.a. (1473) 143.
- Tatomir Urșea, în piră pentru hotarul Băleștilor (1493) 240.
- Tatul v. Voico al lui Tatul.
- Tatul comis v. Tatul, vornic.
- Tatul, dăruiește curtea din Hinătești m-rii Cozia (menț. 1388) 9.
- Tatul de la Hințești, pus vătaf peste braniștea și stupii domnești din Slatina (1495) 256.
- Tatul, grămătic, cumpără în Spinișorul Tomenilor (1489) 217.
- Tatul, întărit în Dușești (1472) 140.
- Tatul jupan v. Tatul, vornic.
- Tatul, nepotul lui One, întărit în Ghegheu și Ungheii (1471) 138.
- Tatul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Gura Deșului și Săseni (1451) 103.
- Tatul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Rătești (1437) 82.
- Tatul, stăpîn cu imunități în Băleni, fratele lui Badea (1464) 125.
- Tatul, stăpîn cu imunități în Uieștii de la Dimbrovnic și Uieștii pe Bațcov ș.a. (1451) 105.
- Tatul, tatăl slugii domnești Stan, stăpîn în Mărgineni (1437) 81.
- Tatul, țigani boierești (1480) 170.
- Tatul vornic <mare>, jupan în sfatul domnesc (1440—1441) 91, 93, 94; probabil același: Tatul, comis în sfatul domnesc (1431) 72.
- Tatul Sîrbul (Sîrb), jupan în sfatul domnesc (1428... 1441) 58, 60, 73, 77, 80, 89, 91, 95.
- Taurul v. Neag Taurul.
- Tămășești v. Tamașești, sat.
- Tătarul v. Cîrstea Tătarul.
- Tătarul, munte cu stîină <r. Cislău>, în hotar cu Ogretinul 200.
- *Tătărăi lingă Colceag (Tatarăi), sat <probabil Conduratu, r. Mizil>, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși ș.a. 104, 135; v. și Valea Tătării, sat.
- *Tătulești, sat cumpărat (?) de la domn și întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 135; întărit jupanului Chirtop 300.
- Teiu, sat <r. R. Vîlcea, j. Argeș>, în hotar cu Ioneștii <Govorei> 268.
- Teleajen, rîu, sat și moară pe ~ 201.
- Teleajen, vamă 176.
- Teleorman, județ, sat din ~ 105.
- Teleorman, rîu, sat pe ~ 94.
- Telești, sat <r. Găești, j. Dimbovița>, parte dăruită slugii domnești Badea <Cotescul> ș.a. 108.
- Telești, sate <r. Gorj>, părți întărite slugii domnești Mînea ș.a. 188.
- Telichi, hotarul lui la Dejani (1452) III.
- Teodor v. și Toader, Tudor.
- Teodor, grămătic, jupan, martor (1412) 36; v. și Tudor, logofăt.
- Teodor, scrie act domnesc (1500) 298.
- Teodor, stăpîn cu imunități <în regist> (1441) 92.
- Teodor Balșu, cneaz venit din Țara Sîrbească, întărit și dăruit. lingă Olt (1477) IV.
- Tepei v. Stepan al lui Tepei.
- Teșșa, fiul vitreg al jupanului Cîrstian, întărit în Hercea, Runcul ș.a. (1497) 278.
- Tergoviște v. Tîrgoviște, cetate de scaun.
- Tesa, stăpînă în Broșteni, Mihăilești și Vra-beți (1487) 204.
- Theodor v. Tudor.
- Ticuci, jupan, soțul Dobrei înzestrată de domn, stăpîn în Baia, Gilort, Pîrîiani, Băești, Vălari ș.a. (1480) 170.
- Tihul, pîrcălab. ispravnic în act domnesc (1487...) 207.
- *Tilicești, sat <probabil r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte întărită cu imunități jupanului Bîrta Pătru 189.
- Timișoara, comitat, în titulatura lui Iancu de Hunedoara 97.
- Tismana, cetate, oraș <r. Gorj>, bani de ~ 124, 228; sate sub ~ 240; adunare în fața banilor 228.

Tismana (Tismena), m-re <r. Gorj>, ridicată de Radu I și Dan I voievozi, ctitori 7, 8, 14, 16, 22, 53, 64, 89; zidită cu ajutorul despotului Lazăr al Serbiei 31; sfințirea bisericii 53;

sate și vecini, siliști, munți, vii și vinăriciuri, livezi, nuci, bălți, girle, pescării la Dunăre, vămi de pește, imunități metoh 7, 8, 14, 16, 22, 32, 33, 47, 53, 62, 64, 89, 117, 124, 137, 155, 164, 171, 172, 186, 221, 222, 228, 232, 236, 237, 239, 259, 260, 265, 269, 270, <281>, 295; drept de slobozie <281>; târg cu vamă și sate în Serbia 31, 62, 97; întăriri date de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 47, 62, 97; țigani 7, 8, 14, 16, 53, 89, 117, 165;

mori 7, 8, 14, 16, 22, 47, 53, 62, 64, 89, 97, 117, 221; vamă de trecere de la Bistrița (?) 22, 47, 53, 62, 97; vama de la Calafat cu târgul 53, 172; zeciuiala de la mina de aramă de la Bratilov 14, 16, 22, 89, 124; scutiri pentru negoț în Transilvania și Ungaria 44, 47, 62, 97; danii în grâu, vin, sare, brânză, miere, ceară, pături, postavuri 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124, 265, 276;

dreptul de a-și păstra credința, recunoscut de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara; primită sub paza acestora 46, 47, 62, 97; egumeni 47, 62, 97, 165, 172, 186, 222, 228, 232, 236, 237, 239, 260, 276; alegerea cirmuitoarelor după datina lui Nicodim 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 124;

moartea lui Nicodim 53; Mircea cel Bătrîn la ~ 32; Radul cel Frumos la ~ 130; acte domnești scrise la ~ 32, 117.

Tismana (Tismeană, Tismena), pîriu <afluent al Jiului> 7, 8, 14, 16; sate pe ~ 62, 97, 186; dreptul m-rii Tismana de a pescui în ~ 32, 171.

Tismana (Ligășeasca, Rușeasca, Tismeană, Tismena), sat <r. Gorj>, hotare 187, 226; dăruit cu imunități m-rii Tismana de Radu voievod 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124, 171, 186, 265; întărit cu imunități de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara m-rilor Vodița și Tismana 62, 97; volnicie dată m-rii Tismana pentru păscutul vitelor și pescuit 32, 171; vinărici întărit m-rii Tismana 164; parte dăruită de Barbul ban m-rii Bistrița 246.

Titiricești, sat <Titireciu, r. R. Vilcea>, vinăriciul domnesc dăruit m-rii Govora 268.

Timpa (Timpul), dăruiește girla Săpatul m-rii Cozia, spre a fi poslușnic (1404. menț. 1421) 28, 48.

Timpeanu, partea lui în Mirilești (menț. 1477) 154.

Tincăbești, sat <r. Răcari, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 179.

Tîrgoviște (Tergoviște), cetate de scaun, oraș domnesc:

sate lângă ~ 135, 244, 249;

vamă 55, 69, 104;

vii 127, 244, 294; mori 49, 101, 157;

case (sălașe) familiei întărite m-rilor Cozia și Codmeana 39, 49, 52; stăpîniri ale lui Cazan logofăt, Radu Trămîndan și ficei sale jupanița Stana 101, 294; ale m-rii Snagov 127; ale jupanului Neagu grămătic 244;

scutire de vamă acordată satului Ruși 104; scutire de părpăr pentru vin cumpărat la ~ 275;

tîrgoveșteni scutiți de vămile din țară dau vamă la Tîrgoviște 55;

pleban din ~ așezat abate la Cîrța 90;

acte domnești scrise în ~ 42, 52, 56, 59, 61, 72, 74, 75, 77, 80—88, 90, 93—95, 98, 99, 101, 103—109, 111, 113, 115, 150, 159, 177, 181, 184—194, 201, 203, 204, 213, 233, 243, 250, 251, 253, 254, 257, 268, 270—275, 281, 282, 285—288, 290—292, 294, 296—300, 302, 303, C, III, IV.

***Tîrgoviște**, sat <lingă Gura-Văii r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit m-rii Tismana 260.

Tîrșor (Tîrșor) <oraș>, <r. Ploiești, j. Prahova>; vamă 69; moară și loc de casă dăruite cu scutiri de Vlad Călugărul m-rii Sf. Nicolae, scutită de dădii vlădicești 275.

***Tîrgul Gilort** (Gilort), sat și târg <probabil Bengești r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și vlastelului Radu; vinărici 170, 192.

Tîrgul Jiului, <oraș>, mori ale m-rii Tismana pe loc dăruit de jupan Stanciul și Micleuș 64; sudeț al Jiului 32.

Tîrnova în Bulgaria, oraș, împăratul de la ~ 5.

Tîrseni, sat <c. Purcăreni, r. Pitești, j. Muscel>, părți întărite slugii domnești, Lumotă ș.a. 274.

Tîrță, partea lui în Ubirșia de la Bratilov (1486) 197.

Toader, boier, stăpîn cu imunități în Berivoești (1429) 66.

Toader, din Ștefănești, vinde părțile lui în Ștefănești și Văləri (1480) 170.

Toader, popă vinde parte din Cîrbești (1495) 257.

Toader, slugă domnească, cumpără parte în Răspopi (1500) D.

Toader, Tudor v. Tudor.

Tolan, partea lui în Bălești (menț. 1492) 229.

Toma, vărul slugii domnești Dan pușcar, cu parte în Micești și Ulitești (1482, 1495) 181, 261.

Toméni v. Spinișorul Toménilor, sat.

- Topana**, sat <r. Drăgășani, j. Olt>, 293.
- Topăștii de lângă Tismana**, sat <r. Gorj>, întărit slugii domnești Mihail 187; întărit cu imunități jupanului Lațco 226.
- Toplăța (Toplița, Topolța, Topolniță)**, top. la balta Bistreț <r. Băilești, j. Dolj>, 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.
- ***Toplița de la Jilți**, sat <Negomiru, r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit slugii domnești Mînea ș.a. 188.
- ***Toplița**, sat <lîngă Iazul, r. Teleajen, j. Prahova> 200.
- Toplițele**, sat schimbat de Staico logofăt cu jupan Vlaicu 243.
- Topolnița**, rîu <r. T. Severin, j. Mehedinți>, sate pe ~ 6, 14, 16.
- Topolnița**, sat <Schitu ~, r. T. Severin, j. Mehedinți>, parte cumpărată de Dragomir de la popa Dragoșe 130.
- Topolog (Topolov)**, rîu, <afluent al Oltului>, sate pe ~ 220, 268.
- Topolov**, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt>, 84.
- Topoloveni**, sat <r. Găești, j. Muscel>, în hotar cu Vițicheștii 49; probabil același: vie domnească întărită m-rii Snagov 127.
- Toporna** la Vadul Cumanilor (Toporno), baltă (?) <la Basarabi, r. Calafat, j. Dolj>, parte și siliște dăruită cu imunități m-rii Tismana, de Radu și Dan voievozi 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; întărită m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Topșa**, sat <Tușani r. Gilort, j. Gorj>, întărit slugii domnești Ivul 191.
- Toxaba**, jupan în sfatul domnesc (1428, 1431) 58, 60, 72.
- Toxaba**, stolnic în sfatul domnesc (1459) 118.
- Transilvania (Ardeal)**, țară, în hotar cu Cumania 1; sare din ~ 1. legături comerciale cu Țara Românească 78, 144; scutiri de vămi în ~ acordate m-rii Cozia 144; voevod al ~ 1, 97; episcopi catolici, legături canonice cu Țara Românească 1, 3.
- Trămîndan v. Radul Trămîndan.**
- Treandafîl**, cneaz din Izvorani, dă bir (1441) 95.
- ***Trestioară**, sat <probabil lîngă Slătioarele, or. Ocnele Mari, r. R. Vilcea>, parte întărită m-rii Govora 283.
- Trestioara de la Brădet**, sat <r. Strehaia, j. Mehedinți>, părți întărite slugii domnești Vilcul ș.a. 286.
- Tri Brodi**, sat <R. S. F. Iugoslavia>, dăruit m-rilor Vodița și Tismana de Lazăr, despotul sîrbilor 31.
- Trifo** cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1424) 52.
- ***Trifești**, sat <probabil r. Făgăraș>, parte întărită cu imunități lui Stanciul Dijanal 111.
- ***Troenești pe Olt (Troianești, Troienești)**, sat <lîngă Băbeni Bistrița, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 115, 150, 161, 212.
- Troian**, deal <or. R. Vilcea>, în hotar cu satul Hinătești 17.
- Trorhi** <?>, cetate de vamă 144; v. și Turci, vamă.
- ***Trufești**, sat și siliște <lîngă Corzu, r. Strehaia, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea voievod 22.
- Truța**, jupan, martor la act domnesc (1389) 10.
- Tudor v. și Teodor, Toader.**
- Tudor**, fratele lui Stanciul, întărit în Uești (1498) 288.
- Tudor (Toder, Todor)**, jupan în sfatul domnesc (1437...1453) 80—87, 89, 91, 93, 95, 101, 103—105, 108, 110, 111; probabil același: **Don Todor Stănescul** <în doc. fals>, (1453) III.
- Tudor**, <mare> logofăt <din Orboești>, cumnatul lui Stroe, înfrățit în Orboești și Brătești (1475...1480) 175; logofăt în sfatul domnesc (1475—1476) 148, 152, 153; probabil același: **Tudor (Theodor)**, logofăt scrie acte domnești (1473, 1475) 145, 148.
- Tudor**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iași de la Curteni și Bulgari (1464) 125.
- Tudor**, tatăl lui Costandin, cu familie în Tîrgoviște (menț. 1424) 52.
- Tudor**, țigan boieresc (1480) 170.
- Tudor**, țigan m-resc (1494) 246, 247.
- Tudor**, vinde partea lui în Negoești (1454) 112.
- Tudor (Teodor, Theodor, Todor)**, mare vistier (1491—1500), dăruiește poiana Nevoia m-rii Govora 289, 293; vistier, prim vistier în sfatul domnesc (1491—1500) 228—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 248, 249, 251, 253, 254, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288. 290—297, 299, 302, 303; <eroare>: Pădure D.
- Tudora**, fiica jupanitei Stanca și a lui Pîrvu, stăpîna în Cornățel și Descoperești (1492) 234.
- Tudoran**, cu casa <familia> sa din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417, 1424) 38, 52.
- Tușani**, v. **Topșa**, sat.
- Turbați**, sat <Siliștea Snagovului, r. Răcari, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 61, 95, 127, 179.
- Turceni v. Cîmpul Turcilor**, sat.

*Turci, sat <probabil lingă Zlotești, r. Videle, j. Teleorman>, parte întărită cu imunități lui Badea Ciutin 99.
 Turci, vamă <Bran în or. Brașov> 40.
 *Turcinești în jud. Jaleș (Turcinovți), sat <lingă Ripa, r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu scutiri m-rii Tismana 22, 53; ~ de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 62, 97.
 Turcinești, sat <probabil r. Gorj>, întărit cu imunități slugii domnești Stoica ș.a. 68.

Turcinești de la Ablanița, sat dat cu imunități de zestre Dobrei și jupanului Ticuci de Basarab cel Tânăr 170.
 Turcul v. Stanciul ~ și Stepan Turcul.
 *Turița, sat <probabil lingă Săcelu, r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și vlastelului Radu 170.
 Turnu Roșu, cetate <Riul Vadului, r. R. Vilcea>, punct de vamă 144; v. și Genune. vamă.
 Tutana, m-re <r. C. de Argeș>, schimbă sate 274.

T

Țacal v. Dragomir Țacal.
 Țara Bulgărească v. Bulgaria, bulgari.
 Țara Făgărașului v. Făgăraș, țară.
 Țara Românească (Țara Transalpină, Ungrovlahia care este Basarabească), hotare 55, 106, 128, 228, 275;
 legături canonice cu Transilvania 3;
 regele Ungariei recunoaște dreptul poporului de a-și păstra credința religioasă 46;
 relații cu Ungaria și Transilvania 156;
 relații comerciale, vămi 40, 44, 50, 54, 62, 69, 78, 97, 144, 182.
 în titulatura domnului: passim.
 Țara Sirbească v. Serbia, țară.
 Țara Tătărească v. Părțile Tătărești.
 Țara Transalpină v. Țara Românească.

Țara Ungurească v. Ungaria, țară.
 *Țarovețul (Țerovățul, Țerovețul), sat <lingă Bahna, or. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit de Vladislav voievod m-rii Vodița 6; întărit cu imunități m-rii Tismana 22, 53, 89, 124, 155.
 Țibra în fața Bistrețului, târg <Țibrul R. P. Bulgaria> 62, 97.
 Țigul, întărit în Vrabeți 204.
 Țima, țigan boieresc (1480) 170.
 Țimbru, vamă <Țibru, probabil la Bistreț, r. Băilești, j. Dolj>, scutiri acordate m-rii Bolintin de Basarab cel Tânăr 162.
 Țughea, partea lui la Telești (menț. 1483) 188.

U

Ubirșia de la Bratilov, sat <Obirșia Cloșani, r. T. Severin, j. Mehedinți>, părți întărite lui Slav ș.a. 197.
 Ucea, sat <r. Făgăraș>, întărit cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143.
 Udobă v. Nan Udobă.
 Udriște v. Dragomir al lui Manea și Manea Udriște.
 Udriște, fiul lui Miclea, dă jumătate din Bucov pentru Toplița (1493) 243.
 Udriște, jupan în sfat v. Dragomir al lui Manea.
 Udriște, jupan, socrul lui Badea din Cojești și soțul Marinei, stăpîn în Cornățel și Descoperiști (1492, 1494) 234, 247.
 Udriște Năsturel, al doilea logofăt al lui Matei Basarab (menț. tîrzie) 105.
 Ugri v. Ungurei, sat.
 Ugolin, fratele lui Nicolae stăpîn în woila (menț. 1247) 1.
 *Uibărești, sat <lingă Drăgănești, r. Drăgănești-Olt>, dijmă <vinărici> întărit m-rii Cutlumuz 151. 297.
 Uiești de la Dîmbrovnic, sat <r. Videle, j. Vlașca>, întărit cu imunități lui Vilcan ș.a. 105; probabil același: părți întărite lui Grozav ș.a. 288.

Uiești de la Bațcov, sat <probabil Uiasca. or. Pitești>, întărit cu imunități lui Vilcan ș.a. 105.
 Ulea, partea lui la Răspopi (menț. 1500) D.
 Ulitești, sat <Uliteasca, Argeșului, or. Pitești>, parte întărită slugilor domnești Roman, Dan pușcar ș.a. 178, 181.
 Ulița de lingă Rîmnic, din Rîbnic, sat domnesc, uliță <or. R. Vilcea>, părți cu vii, vinărici domnesc, rumâni și țigani, întărite cu imunități m-rii Cozia 17, 96, 107, 150, 161, 212.
 Ungaria, unguri (Țara Ungurească), regat 1, 3, 5, 23, 42, 44, 46, 47, 62, 91, 97, 144; țărani opriți să se așeze în ținuturile Cavalerilor Ioaniți 1; locuitori din Serbia fugiți în ~ 31; sate luate de unguri 228; monede 135, 136, 194, 243, 244, 266, 270.
 Ungheani, sat, parte întărită lui One ș.a. 138.
 Unghiul cu Frasini, top. la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
 Ungrovlahia care este Basarabească v. Țara Românească.
 *Ungurei la Jiu (Ugri, Ungureni), sat și siliște <lingă Cornești r. Gorj>, dăruit cu imunități de Mircea voievod 22, 53, 124; întărit m-rilor Vodița și Tismana

- de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Urbuești (?), sat, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
- *Urlăndești, sat <probabil lângă Finta r. Ploiești, j. Dimbovița>, parte întărită lui Neagu și Vladul 211.
- Ursea v. Tatomir Ursea.
- Ursești, nume dat fără drept unei părți din Bălești <r. Gorj> 240.
- Ursul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Mărgineni (1437) 81.
- Urși, sat <probabil r. R. Vilcea, j. Argeș> 268; partea lui Sprinten întărită slugii domnești Badea ș.a. 154.
- Utmeș, jupan, tatăl lui Coica (1415... , menț. 1456) 108, 111, 113; în sfatul domnesc (1415... 1424) 37, 48, 52.
- Utmeș, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Zătreni, Păușești, ș.a. (1453) 110.

V

- Vadastra v. Vădastra, sat.
- Vadaștrița v. Vădaștrița, sat.
- Vadeani, sat <probabil Văeni, r. Gorj, j. Mehedinți>, parte întărită cu imunități slugii domnești Vrabeș ș.a. 129.
- Vadul Cumanilor în jud. de Baltă, la Dunăre. sat <lingă Basarabi r. Calafat>, întărit cu imunități m-rii Tismana, dania lui Radu voievod 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; întărit m-rilor Vodița și Tismana de Sigismund regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Vadul Diului, Vidinului v. Calafat, vamă.
- Vadul Șercaiei, sat (?), <Vad, r. Făgăraș>, întărit cu imunități boierilor Ion, Calian ș.a. 12.
- *Vaideești din jud. Vlaşca, sat <probabil lângă or. Căești>, găleți de grâu și orz întărite m-rii Rîncăciuv 285.
- Valari, sat <Vălari, r. Gorj>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- Valea Adîncă, top. la Șăoașu <or. Ocnele Mari, r. R. Vilcea> 277.
- Valea Călugărească v. Călugăreani, sat.
- Valea Cărpeneșului, top. la Șăoașu <or. Ocnele Mari, r. R. Vilcea> 277.
- Valea Largă la Jilți, sat <probabil Larga, r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Valea Malului v. Malul, sat.
- Valea Nicovanilor v. Negovani, sat.
- Valea Opatului (?), pîriu la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Valea Sărății, pîriu la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Valea Su... , întărită cu imunități slugii domnești Peteu ș.a. 60.
- *Valea Tătării, sat <probabil *Tătărăi, lângă Stroești r. Urziceni, j. Ilfov>, întărit cu imunități jupîniței Stana 294; v. și Tătărăi, sat.
- Valea Vișianilor (?), pîriu la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Vama Doamnei, vamă, întărită m-rii Snagov 179.
- Varovnic v. Vărovnicele, sate.
- Vasea (Vasie), purtător de sabie (1415, menț. 1481), tatăl lui Stănilă vornic 152, 175 178; în sfatul domnesc (1415) 38.
- Vasie v. Stănilă al lui Vasie.
- Vasile, episcop de Cenad, în diploma regelui Ungariei (1247) 1.
- Vaș, episcopie <Vac, R. P. Ungară> 1.
- Vădastra (Vadastra), sat <r. Corabia, j. Romanai>, întărit cu imunități m-rii Bistrița, dania lui Barbul ban 246, 247.
- Vădăștrița (Vadaștrița, Vodaștrița, Vodăștrița, Vodoștrița), sat <r. Corabia, j. Romanai>, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- Vădîslav v. Vladislav, mare dregător.
- Văeni v. Vadeani, sat.
- Văgiulești, sat <r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Tismana 155.
- Vălari v. Valari, sat.
- Vălcol vistier v. Vilcul.
- Vărăști v. Vrăești, sat.
- Vărbilău v. Poenile Vărbilăului, sat.
- *Vărovnicele (Varovnic, Varovnic), două sate <lingă Schela Cladovei, or. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruite cu imunități m-rii Tismana de Dan voievod 8, 22, 53, 155, 260.
- Vărzari v. Vezurari, sat.
- Vedea, riu, poiană pe ~ 293.
- Velea, sat <r. Drăgănești-Vlaşca>, parte cu moară întărită cu imunități și drept de a lua dușegubină m-rii Snagov 179.
- Venete, sat <Veneția, r. Făgăraș>, dăruit de Vladislav voievod rudei sale Ladislav de Dobca 5.
- Veneția, oraș <Italia> IV.
- Veniamin v. Viniamin.
- Vernești, sat <probabil or. Buzău>, părți întărite jupanului Chicoș 292.
- Vesprim, episcopie <Veszprém, R. P. Ungară> 1.
- Vețiचेști mai sus de Topoloveni, sat <Vițiचेști, r. Căești, j. Muscel>, parte întărită cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Vezurari, sat <Vărzari, r. Pitești, j. Argeș>, parte întărită cu imunități slugii domnești Dragomir ș.a. 58.
- Vidin vamă v. Calafat.
- Viezunie, top. la Ionești <Ionești-Govorei r. Drăgășani, j. Vilcea> 268.

- Vihorîți, sat <Viforita or. Tîrgoviște>, vie întărită m-rii Bolintin 163.
- Vincentiu, episcop de Oradea, în diploma regelui Ungariei (1247) 1.
- Viniamin, stareț și nastavnic al m-rii Snagov (1464) 127.
- Vintilă v. Radul al lui Vintilă și Stoica al lui Viutilă.
- Vintilă, jupan în sfatul domnesc (1475) v. Vintilă, stolnic.
- Vintilă logofăt v. Vintilă Florescul.
- Vintilă paharnic 1468...1475 v. Vintilă Florescul.
- Vintilă jupan, paharnic <din Mărgineni>, nepotul lui Drăghici vornic și fiul lui Vintilă stolnic (1486...1498), stăpîn în Corneni și Negovani 201, 215, 282.
- Vintilă <stolnic, din Mărgineni>, tatăl lui Radul mare paharnic <și al lui Vintilă> (menț. 1498...1500) 285, 290, 294, 297; probabil același: Vintilă, jupan în sfatul domnesc (1475) 148.
- Vintilă Florescul (Vintilă, Florescu, Vintilo ~), mare dregător (1478...1489, menț. 1491), dăruiește în Ohaba și Fărcășești m-rii Tismana 186, 228; în sfatul domnesc: mare logofăt (1478...1482) 157, 158, 160, 161, 175, 177, 178, 181; jupan (1483...1489) 187, 189, 192, 193, 195, 201, 204, 205, 210—213, 216, IV; mare vornic, ispravnic (1486) 198, 199; scrisoare 169; probabil același: Vintilă (Vintilo), mare paharnic în sfatul domnesc (1468...1475) 132, 133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148.
- Vintilescul v. Drăghici din Mărgineni și Radul Vintilescul.
- Visarion, diacon de la m-rea Hilandar, vine în Țara Românească după mile (1498) 284.
- Visarion, egumen nastavnic al m-rii Cozia (1488) 212.
- Visarion, egumen al m-rii Glavacioc (1495) 256.
- Vișa, fiica jupanului Chicoș, stăpînă în Fintinele, Plecicoi, Vernești ș.a. (1499) 292.
- Viștea-de-Jos, ~ de-Sus, sate <r. Făgăraș>, stăpînite cu drept boieresc de Costea 13.
- Viștelul, top. la poiana *Nevoia <Rîjlețul-Govorei, r. Pitești, j. Olt> 293.
- Vișiani v. Valca Vișianilor.
- Vișichești v. Veșichești, sat.
- Vilcan v. și Vilcsan.
- Vilcan v. Curtea lui Vilcan, sat.
- Vilcan din Costești, martor (1486) 197.
- Vilcan, întărit cu imunități în Uieștii de la Dimbrovnic și în Uieștii pe Bațcov (1451) 105.
- Vilcan, întărit în Dușești (1472) 140.
- Vilcan, întărit în Dușești, nepotul lui Vilcan (1472) 140.
- Vilcan (Velca), jupan în sfatul domnesc (1390...1421) 12, 23, 48, 49.
- Vilcan, vinde Spinu din Loviștea (menț. 1471) 139.
- Vilcea, județ, albinărit și găletărit din ~ dăruit m-rii Cozia 17, 150, 161, 212; cășărit dăruit m-rii Bistrița 247.
- Vilceaua Cornătelului, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt>, 84.
- Vilceaua Secerilor, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- Vilcsan, boier, stăpîn cu imunități în Lăngești, Aninoasa, Raugul ș.a. (1437) 86.
- Vilcsan, fiul lui One, cumpără în Ghegheu și Ungheni (1471) 138.
- Vilcsan, slugă domnească, stăpîn în Ciurilești, Dimbova, Balomircști ș.a. (1430) 68.
- Vilcsan al lui Florea (Vilcan al Florei, ~ Vlorin, Vlăcsan al Florei), jupan în sfatul domnesc (1421...1445) 48, 77, 83, 91, 95, 98.
- *Vilcsănești, sat <Obislavna, r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit cu imunități jupanului Ticuci 170.
- Vilcul, boier din Jiblea; stăpîn în Orlești (1389) 10; se înfrățește 11.
- Vilcul din Glod, partea lui în Hința (1488, menț. 1496) 210, 268.
- Vilcul, fiul slugii domnești Dragomir Ruhă, stăpîn cu imunități în Boișoara, Găojani ș.a. (1451) 103.
- Vilcul, fratele jupanului Jițian, stăpîn în Românești pe Jiu, Budeani, Prigoriia ș.a. (1486) 199.
- Vilcul, întărit în Trestioara de la Brădet, Gura Jițului, Stîrci ș.a. (1498) 286.
- Vilcul jupan 1475 v. Vilcul, vistier.
- Vilcul, popă, cu vie în Tîrgoviște (menț. 1493) 244.
- Vilcul, scriitor de acte domnești (1497, 1499) 274, 291.
- Vilcul, slugă domnească, cumpără părți în Răspopi (1500) D.
- Vilcul, vinde pomot (menț. 1495) 254.
- Vilcul (Vâlcol, Vâncul), vistier în sfatul domnesc (1469...1473) 133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145; jupan (1475) 148.
- *Vilculeștii de la Coșuștița, sat <r. T. Severin, j. Mehedinți>, vindut de Cazan canatnicul lui Vladislav, Roșca ș.a. 198.
- Vilsan, riu, sat pe ~ 213.
- Vilsănești v. Vilcsănești, sat.
- Vinjea, partea lui în Micești (menț. 1482) 181.
- Vîrban, vinde satul Braneți (menț. 1491) 227.
- Vîrbița (Vrăbnița), sat, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana, dania lui Vladislav voievod 8, 22, 124.
- *Virful Vladului (Virful lui Vlad), sat <lingă Bahna, or. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Tismana 236, 239, 281, 295.
- Virloni, sat, parte întărită slugii domnești Opriș ș.a. 133.

- Virtețele, plai la Dejani <r. Făgăraș> III.
Virtețul pe Dunăre la Locurile Rele v. Porțile de Fier, strimtoare.
- Vlacul, partea lui în Micești (menț. 1482) 181.
- Vlad și Vladul:
Vlad v. Virful Vladului.
- Vlad, boicr, fratele lui Jitian, stăpîn în Românești pe Jiu, Jupinești, Prigoriia ș.a. (1486) 199.
- Vlad, boierinaș, stăpîn cu imunități în Bcla și Preslop (1415) 38.
- Vladul, comis în sfatul domnesc (1471—1473) 139, 140, 142, 143, 145; v. și Vladul, mare vornic din Bădești.
- Vladul, dăruiește lor și vie pe Argeș lângă Călinești m-rii Cozia (1388) 9.
- Vladul din Purcăriani, jupan, tocmelnic pentru Micești (1487) 208.
- Vlad, fiul jupanului Stanciu Moenescul, stăpîn cu imunități în Voila, Cocorăști, Mîslea ș.a. (1441) 93.
- Vlad, fiul lui Bîrul și fratele lui Bucșe pitar, întărit în Marotin, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Vlad, Vladul, fiul lui Vlad Dracul v. Vlad Tepeș.
- Vlad, Vladul, fiul lui Vlad Călugărul v. Vlad voievod și Vlad cel Tinăr.
- Vladul, fiul lui Stanul, vinde în Ghegheu și Ungheni (1471) 138.
- Vlad, Vladul, fratele lui Radu cel Mare v. Vlad voievod.
- Vladul, fratele al doilea al lui Radul cel Mare, v. Vlad cel Tinăr.
- Vladul, gramătic, scrie act domnesc (1498) 287; probabil același: Vladul Grama, scrie act domnesc (1491...) C.
- Vlad, jupan în sfatul domnesc (1389... 1400) 12, 15, 19, 21, 23; martor la danie domnească 10; numit vornic 15.
- Vladul, întărit în Dușești (1472) 140.
- Vladul, întărit în Uești (1498) 288.
- Vlad, părțile lui în Cincu și Șipot (menț. 1482...) 180.
- Vlad, părțile lui în Simbăta-de-Sus (menț. 1437) 80.
- Vlad, partea lui în Zătreni (menț. 1453) 110.
- Vladul, slugă domnească, cumnatul lui Roman, întărit în Huhurezi și Rîmești (1487) 206.
- Vladul, slugă domnească, întărit în Neagra și Urlăndești (1488) 211.
- Vlad, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Merişani, Vezurari, Mănicești ș.a. (1428) 58.
- Vladul, spătar din Bădeni, fratele lui Fircea stăpîn (1494) 245; v. și Vladul Arbanas.
- Vlad, stăpîn cu imunități, împreună cu jupanul Finta pe Argeșel, Elovîța și la Frăsinet (1401...) 24.
- Vlad, tatăl slugii domnești Stan (menț. 1428) 58.
- Vladul, vinde Clocoticiul (menț. 1500) 302.
- Vladul <cel Gros> vinde satele Vădastra și Gîndenii (menț. 1494) 246, 247.
- Vlad, vistier în sfatul domnesc (1468) 132.
- Vlad voievod, domn al Țării Românești: 1436—1446 v. Vlad Dracul, 1452 v. Vladislav II, 1456—1462, 1476 v. Vlad Tepeș, 1482—1495 v. Vlad Călugărul.
- Vlad voievod bunicul lui Radu cel Mare v. Vlad Dracul.
- Vlad (Vladul, Vladula), voievod <nu domnește>, fiul lui Vlad Călugărul și fratele lui Radu cel Mare (1487... 1497, menț. 1488) 202, 203, 205, 210, 263, 273, 279.
- Vladul voievod, tatăl lui Vlad Dracul 84; v. Mircea cel Bătrîn.
- Vlad voievod tatăl lui Vlad Tepeș, Radu cel Frumos și Vlad Călugărul v. Vlad Dracul.
- Vlad voievod tatăl lui Radu cel Mare v. Vlad Călugărul.
- Vlad vornic 1400... v. Vlad, jupan.
- Vlad, mare vornic <din Bădești>, în sfatul domnesc (1480—1481) 170, 178.
- Vladul Arbanas, spătar în sfatul domnesc (1483) 186; v. și Vladul, spătar.
- Vlad Basarab, v. Vladislav II, domn.
- Vlad <Călugărul> (~ Bunul, ~ ccl Mare, Preabunul), domn al Țării Românești, fiul lui Vlad Dracul (1483—1495, menț. 1500), familie 180, 198, 202, 203, 205, 210, 228, 231, 232, 236, 239, 240, 247, 263; tatăl lui Radu cel Mare (menț. 1495—1500) 233, 255, 260—276, 278—283, 285—297, 299—303, C; în călugărie Pahomie 263; cumpără și dăruiește m-rilor Glavacioc, Govora, Rîncăciav, Țirșor și Tismana 186, 210, 220, 241, 248, 256, 268, 275, 285; dă obrocace unor m-ri străine 202, 203, 223, 231, 235, 263, 271, 272; dă acte 180—195, 197—232, 234—245, 247—251, 253, 254, 256, 257, D; eroare: Radul 196.
- Vladul cel Gros v. Vladul vinde.
- Vlad <cel Tinăr> (Vladul), domn al Țării Românești <1510—1512>, fiul lui Vlad Călugărul și al doamnei Maria, fratele lui Radu cel Mare (1492... 1497) 231, 263, 273, 279.
- Vlad Dracul (Vladul, ~ bătrînul, ~ Basarab cel Mare), domn al Țării Românești <1436—1442, 1443—1446>, fiul lui Mircea cel Bătrîn 89; tatăl lui Mircea, Vlad Tepeș și Radul cel Frumos (1437... 1445) 80, 83, 85, 87, 89, 91, 99; familie 89, 124, 202, 231, 263, 268; tatăl lui Vlad Tepeș, Radul cel Frumos și Vlad Călugărul (menț. 1456... 1495) 115—143, 145, 146, 179, 180, 184—201, 203—205, 207, 209—213, 215—218, 220—231, 234,

- 236—245, 248—251, 253, 254, 256, 257, D, IV;
danie m-rii Govora 268; mănăstirea Licura în ctitoria sa 91;
dă acte 78—89, 91—95, 98, 99.
- Vlad** <Tepeș>, domn al Țării Românești <1456—1462, 1476>, fiul lui Vlad Dracul (1437...1458) 80, 83, 85, 87, 89, 91, 99, 117; danii unor m-ri de la Athos 116, 119; relații cu Brașovul 114; dă acte 115—121, IV.
- Vladaia**, v. și **Vlădaia**.
- Vladaia**, jupiniță vinde în Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Vladești**, sat <Vlădești r. Muscel>, întărit cu imunități jupanului Bodin 87.
- Vladimir**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Zătreni, Vladimirești, Coprozi ș.a. (1453) 110.
- ***Vladimirești**, sat <probabil r. Horezu, j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnului Stan ș.a. 110.
- Vladislav** v. **Gradislav**, egumen.
- Vladislav**, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Vladislav** (Vădislav, Vlădislav), mare dregător (1480—1491), în sfatul domnesc: stratornic (1480—1481) 175, 177; vistier (1482) 179; spătar (1483—1491) 184, 185, 189, 190, 192—195, 198, 201, 206, 209—212, 215—222, 224, 226, 227.
- Vladislav** jupan 11, 17; v. **Vladislav**, vornic.
- Vladislav**, via fiilor lui la Licura (menț. 1440) 91.
- Vladislav**, vornic, jupan în sfatul domnesc (1389, 1392) 11, 17; martor la act domnesc, vornic (1389) 10.
- Vladislav I** <Vlaicu> (Basarab, Ladislau), domn al Țării Românești <1364—1377>, fiul lui Nicolae Alexandru (1369...1374, menț. 1493) 3; familie 5, A; danii m-rii Vodița 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; m-rii Cutlumuz A.
dă acte 3—5, 239; relații cu regele Ungariei, luptă cu turcii 5.
- Vladislav II**, domn al Țării Româneștii <1446—1456>, (1450...1456, menț. 1492) 229; danie m-rii Bolintin, ~ m-rii Cutlumuz 100, 109; dă acte 101—113, III; erori: Dan Vlad Basarab 100; Vlad 109, III; probabil același: face danie m-rii Sf. Ștefan de la Meteore, împreună cu nepotul său marele vornic Dragomir (1447—1456?) B.
- Vladul** v. **Vlad**.
- Vlaicul**, boier, stăpîn cu imunități în Lăngeștii din Argeș Aninoasa, Găureni ș.a. (1437) 86.
- Vlaicul** din Cozleci, jupan, unchiul lui Miclea, schimbă Bucovul pentru Toplița (1493) 243.
- Vlaicul**, fiul jupanului Cirstea, stăpîn în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Vlaicul**, fiul lui Stanul, vinde în Ghegheu și Ungheni (1471) 138.
- Vlaicul**, slugă domnească, fratele lui Stan Costișatul, întărit în Ogretin și la stîna de la Clăbucet (1486) 200.
- Vlaicul**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Cotești, Ștefănești, Golești ș.a. (1452) 108; probabil același: Vlaicul, vinde parte în Cotești (1484) 193.
- Vlaicul** <spătar din Nucet>, stăpîn în Stoiceni pe Olt (1495—1497) 258, 268, 273.
- Vlaicul**, stolnic în sfatul domnesc (1431, 1436) 72, 77.
- Vlaicul**, trimis al unor boieri la Basarab cel Tânăr (1478) 156.
- Vlaicul** voievod, v. **Vladislav I**, domn.
- Vlaicul** vornic în sfatul domnesc (1459...) 98; v. și **Vlcico**, vornic.
- Vlașca**, județ, sate din, grîu și orz din ~ 285.
- Vlăcsan** al Florei v. **Vilcsan** al lui **Florea**.
- Vlădae** v. și **Vladaia**.
- Vlădae**, fiica slugii domnești Stoica, stăpînă în Lumaș și Păr (1495) 253.
- Vlădeani**, sat <Vlădeni, r. Fetești, j. Ialomița>, loc de încarcare al peștelui din bălțile m-rii Cozia 131.
- Vlădeștii** pe Motru, sat <Vlădeștii, r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte întărită jupanului Cirstian 278.
- Vlădești** v. **Vladești**, sat.
- Vlădislav** v. **Vladislav**, mare dregător.
- Vlorin** v. **Vulcsan** al lui **Florea**.
- Vodaștrița**, **Vodăștrița**, v. **Vădăștrița**, sat.
- ***Vodița** (Sf. Antonie), m-re <c. Vîrciorova, or. T. Severin, j. Mehedinți>, ctitori 6, 31; sate, siliști, livezi, pescării la Dunăre, obroace ș.a. dăruite de Vladislav voievod 6; întărite m-rii Tismana 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; danii și întăriri făcute de despotul sîrbilor 31, 62; ~ de regele Ungariei 47, 62, 97; acordare de liberă trecere 44; alegerea cîrmuitorului după rîndiala lui Nicodim 6—8, 16, 22, 53, 89; regele Sigismund al Ungariei la ~ 47.
- Vodița** (Vodița Mare), pîriu <pîriul Bahna, r. T. Severin, J. Mehedinți>, sate pe ~ 6—8, 14, 16, 22, 53, 62, 89, 97, 124, 239.
- ***Vodița Mare** la Dunăre, sat (?) <lingă Bahna, or. T. Severin, j. Mehedinți> cu nuci și livezi dăruit de Vladislav voievod m-rii Vodița și întărit cu imunități m-rii Tismana 22, 53, 89, 124, 239.
- Vodoștrița** v. **Vădăștrița**, sat.
- Vodnea**, top., metohuri și moară la ~ 49; v. și **Podna**.
- ***Vodnovul**, sat <probabil Cornu, r. Ploiești, j. Prahova>, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 104.
- Vocești** v. **Voitești**, sat.
- Voica**, jupanită <fiica lui Radul Trămîndan>, sora Stanei (1499) 294.
- Voica** Părculovoană, jupincasă, vinde țigani (menț. 1469) 135.

- Voicea, fiul slugii domnești Cîrjeu, stăpîn în Recica lui Dabul ș.a. (1494) 249.
- Voicio v. Voico, vornic.
- Voico de la Ocnă, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Voico, fiul slugii domnești Birul, stăpîn în Marotin, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Voico, hotarul lui lîngă Călinești? (1388) 9.
- Voico jupan v. Voico, vornic.
- Voico, martor pentru danie făcută m-rii Govora, în Ocne (1495) 252.
- Voico, vinde vad de moară la Gura Topologului (menț. 1496) 268.
- Voico (Voicio, Voicul) vornic mare (1392... 1441), din casa domnească, stăpîn în Borușani <Borusul> 70; în sfatul domnesc: vornic 80, 82, 83, 85—87; jupan 17, 21, 37, 42, 52, 56, 63, 65, 66, 81, 91, 93; erori: Ianco vornic 83; v. și Vlaicul vornic.
- Voico al lui Tatul, jupan în sfatul domnesc (1480—1481) 175, 177.
- Voico Dobrița, jupan în sfatul domnesc (1457... 1466) 115, 117, 118, 120, 124, 127, 129, 130.
- Voicu, baștina lui în Groșani și Pocroi (menț. 1392) 16.
- Voila, sat <r. Făgăraș>, hotare, parte cu munte și moară întărită cu imunități jupanului Stanciul Moenescul, drept de a face dîrstă 93; parte întărită cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143.
- Voina, fiul slugii domnești Birul, stăpîn în Marotin, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Voinea, boier, stăpîn cu imunități în Lăngești, Aninoasa, Balotesti ș.a. (1437) 86.
- Voinea de la Ocne, tatăl lui Stanciul, stăpîn în Hința (menț. 1488, 1492) 210, 233; v. și Voineasa.
- Voinea, fiul Manugăi, vinde în Cucuteni (1473) 145.
- Voinea (?) logofăt în sfatul domnesc (1432) 73.
- Voinea, stăpîn cu imunități pe Argeșel, pe Elhovița și la Frăsinet (1401...) 24.
- Voineasa, partea fiilor ei în Hința (1496) 268; v. și Voinea de la Ocne.
- Voinejești (?) pe Ratina, sat întărit cu imunități boierului Șarban 63; v. și Frînghișești, sat.
- Voislav, slugă domnească, cumpără în Corcova (1472) 142.
- Voitești, sat <probabil Voetești, r. Gorj>, părți întărite slugii domnești Mînea ș.a. 188.
- Voivodeni, sat <r. Făgăraș>, hotare 93; întărit cu munți și imunități slugii domnești Roman 80.
- Vrabeț, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Padeșul-de-Sus, Roșia ș.a. (1465) 129.
- Vrabeți, sat <Brabeți, Horăști, r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte vîndută de Dobrul lui Alăman, Stănilă ș.a. 204.
- Vrană, Vranin, v. Stance Vrană.
- Vrăești, sat <probabil Vărăști, r. Urziceni, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 61.
- Vușag v. Bușaga, stolnic.

W

Woila de lîngă Dunăre, domeniu dăruit Cavalerilor Ioaniți I.

Y

Ypres v. Ipriu oraș.

Z

- Zagreb, episcopie <R. S. F. Iugoslavia> 1.
- Zala, comitat <probabil Zalău, regiunea Cluj> 1.
- Zaland, episcop de Vesprim, în bula regelui Bela (1247) 1.
- Zamona v. Petre Zamona.
- Zamona, partea lui în Ulitești (menț. 1481—1482) 178, 181.
- *Zatreani, sat <lîngă Frințești, r. R. Vilcea, j. Vilcea>, părți întărite cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 110.
- Zănoaga, munte <probabil r. R. Vilcea, j. Argeș>, întărit cu imunități slugii domnești Dragomir Ruhat ș.a. 103.
- Zărnești, sat <or. Brașov>, în pricină cu satul Șinca pentru muntele Nemaia 4.
- Zăvideani, sat <probabil r. Drăgășani, j. Vilcea>, parte întărită cu imunități slugii domnești Șolea 160.
- Zemuu v. Semlin, oraș.
- Zirna, munte <r. Făgăraș>, hotare, întărit cu imunități boierului Stanciul ș.a. III.
- Zlatco, închină partea sa din Mihoveni jupanului Drăghici (menț. 1485) 195.
- Zlate, logofăt mic în sfatul domnesc (1494) 249; ispravnic în act domnesc (1495) 254.
- Zlotești, sat <r. Videle, j. Teleorman> 99.
- Znagov v. Snagov, m-re.
- Zorza, stolnic în sfatul domnesc (1400...) 21.
- Zugraf v. Athos, m-ri.
- Zvorsca v. Dvorsca, sat.

INDICE DE MATERII

A

abate 90.

acoperiș, danie pentru acoperirea unei biserici 179.

acte:

date de domni: danii, întăriri, scutiri, către boieri, orășeni, m-ri din țară ș.a., *passim*; către m-ri străine 74, 100, 116, 119, 151, 202, 203, 215, 223, 231, 235, 263, 271, 272, 279, 284, 297, 298, A, B; dispoziții către dregători, sate ș.a. 3, 27, 33, 40, 50, 54, 69, 70, 71, 78, 114, 182, 183, 208, 258, 259; scrisori către doamna sa 166—168, 174; acte domnești menționatc: de la Vladislav I 239; de la Mircea cel Bătrîn 236, 239, 295; de la Vlad Dracul 236, 239, 295; de la Vlad Țepeș 239; de la Radu cel Frumos 131, 239, 240; de la Vlad Călugărul 240, 263, 271, 272;

acte date în orașe, cetăți de scaun v. Argeș, București, Craiova, Gherghița, Giurgiu, Pitești, Rîmnic, Tîrgoviște; date în m-ri 32, 37, 117, 197, 227, 256, 267, 293; în sate 49, 137, 154, 249, 265;

date de mare dregător 176; de soli 156; date de clerici 90, 196, 252; date de particulari 19, 36, 57, 169, 173, 246;

date de suverani străini 1, 31, 44, 46, 47, 62, 97, 144; menț. IV; ~ în m-re din țară 47;

transumpturi, extrase, rezumate, însemnări 2, 4, 13, 18, 41, 43, 51, 59, 67, 75, 76, 79, 88, 92, 100, 109, 119, 121, 126, 146, 147, 162—164, 232, 269, 277, 301, B, I, II;

acte emise în limba slavă, *passim*; în limba latină 1, 3, 5, 92; în limba greacă 36, A, B.

albinari, opriți să turbure privilegiați 127, 179.

albinărit și stupărit (dijmă, dijmărit, vamă, zeciuiala de albine, ~ din stupi), albinărit din miere și ccară 17, 135; zeciuiala domnească dintr-un județ dăruită unei m-ri, percepere 17, 205; în scutiri 12, 15, 17, 21, 23, 24, 28, 34, 35, 38, 39, 48, 52, 61, 63, 66, 68, 72, 73, 80—83, 86, 87, 93—95, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 115, 118, 120, 124, 125, 129, 135, 139, 143, 146, 148, 150—152, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 243, 244, 247, 262, 268, 275, 290, 294, 303, III; v. și stupi.

albine, numite în traducere veche muște 81; vameși de ~ 52, 77; dijmă, vamă de ~ v. albinărit.

aldămaș (vin băut la vânzare) 36.

alfabet românesc <chirilic> în menț. tîrzie 92. apă v. riuri.

aramă, zeciuială luată de la roțile de ~ 16; v. și baie.

arătură, pămînt de ~ 81; dijmă pentru ~ 171.

arbănaș în onomastică 186.

arcuri, scutite de taxe vamale 50, 54.

argint, ~ aurit 6; obiecte de ~, fir de ~ 6, 53; negoț cu ~ 69.

arhiepiscopi v. **episcopi**.

arhiepiscopii, scaune arhiepiscopale 1.

arhimandrit 14, 16; în menț. tîrzie II.
armași, stăpîn 234; în sfatul domnesc 160,
179; opriți să intre în slobozii și sate
imune 212, 255, 281, 294.
arme I; scutite de vamă 50, 54.
ascultare v. rentă feudală și supunere.

aspri v. bani.
așezare v. înfrățire.
aur, argint aurit 6; bulă de ~ I; negoț cu
~ 69.
avere (bucate), drept de a își dărui averea
27, 42; passim.

B

baie (roți de aramă), roți făcute de curînd
14; zeciuală dăruiată de domn unei m-ri
14, 16, 22, 89, 124; în toponimie (Banja)
170, 192.

ban, banat în titulatura domnului 3, 5, 13,
24, 45.

bani <dregători> 5, 72; bani de Tismana 227;
ban <fost> vornic 38;

stăpîni 53, 94, 246; în sfatul domnesc
11, 12, 15, 17, 35, 37, 38, 42, 247, 257,
275, 290; cu sarcini domnești 197, 228;
opriți să turbure privilegiați 124, 265,
281; martor 19; slugile banilor 265, 281;
bani ai regatului ungar I.

bani <monedă>:

aspri 74, 112, 119, 123, 130, 132, 138,
139, 142, 145, 148, 150, 153, 158—161,
170, 177, 178, 181, 184, 187, 190, 193,
195, 196, 200—204, 209, 210, 212, 216—
221, 223, 224, 226, 227, 231—235, 238,
243, 246—248, 254, 263, 266—268, 271—
274, 279, 283, 284, 288, 290, 291, 294,
297, 298, 300, 302, 303, D; bani 50, 54,
IV; ducați 50, 55, A; fertuni 50; florini
55, 69, 115, 118, 120, 150, 161, 170, 186,
189, 198, 212, 234, 254, 257, 278, 291;
florini ungurești, florinți ~ 136, 137,
194, 243, 244, 266, 270; iperperperi 36;
juveți 50; perperi 6, 36, 50; uncii A;
foloase feudale din circulația ~ I;
florini și ducați liberi la import, neprimiți
în taxe vamale 55, 69; v. și perperi.

baroni ai regatului ungar I, 144; baron 4
v. herțeg.

bălți, dăruite de domni unor m-ri 7, 8, 14,
16, 17, 22, 28, 33, 48, 49, 53, 56, 61, 62,
77, 89, 96, 97, 107, 117, 124, 131, 146,
150, 151, 161, 172, 212, 214, 225; în
stăpînirea unor boieri 220, 241, 249, 251,
291; venituri specificate din ~ 28, 48,
49, 131, 146; încărcarea peștelui 131;

vînzare de pește 182; preț 290; vătăfi,
vameși de ~ 117, 131; passim.

berbeci, taxe vamale pentru ~ 50, 54, 106.
bir, dare 247; dat de cnezii și siraci 95; dat
de vecini m-rii 179; scutire de ~ 93;
sate și case din oraș scutite dau ~ 39,
127, 242, 247, 281; parte pierdută și
dobîndită prin plata birului 181.

birari:

strîngător de dare 80; birnic 107; în
oraș 52; din județ 179; bircei 65;

stăpîn 219; atribuții 179; daniile apărute
de ~ 42; opriți să turbure privilegiați 49,
52, 56, 58, 60, 63, 65, 66, 68, 73, 77, 80, 82,
83, 85—87, 93, 95, 96, 98, 99, 103—105,
107, 108, 110, 111, 115, 117, 118, 120,
124, 125, 129, 139, 143, 148, 150, 152,
155, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 189,
212, 214, 217, 219, 220, 226, 234, 242—
244, 255, 258, 265, 268, 281, 290, 294, 303.

birăi, dregători din orașe 39, 52; străini 97.
bircei v. birari.

biserici domnești 2, 275; veniturile bisericilor
I; cu daniile domnești I; metoh 26, 56,
77, 96, 107; biserica romană (catolică),
relații 3.

blănuri, scutite de taxe vamale 54; v. și piei.
bobou, scutit de taxe vamale 50, 54.

boi, în preț 177, 178, 200; dijmă din ~ III;
taxe vamale 54.

boieri (jupani) 26, 27, 33, 42, 137; mai marii
țării I; ~ bătrîni 236; boieri olteni 78;
~ mari și mici 12, 20, 21, 24, 32, 34, 35,
38, 48, 60, 86, 91; boierinași 38;

stăpîni, passim; scutiți v. domnul acordă
imunități și scutiri; ctitori și donatori 8,
9, 14, 16, 19, 22, 34, 35, 53, 57, 64, 89,
94, 95, 98, 101, 102, 109, 124, 165, 186,
201, 212, 213, 220, 233, 246, 247, 251,
268, 289, 293, A, B; dăruiește sat unor
slugi 181; ahuzuri 33; scos din sat de

domn 258; supuși la dușegubine și gloabe 48; dau vamă 172; drept de apel la judecata regală 1;
 în alaiul domnesc 32; în sfatul domnesc, martori, passim; cu diferite sarcini 19, 28, 37, 48, 55, 91, 106, 144, 172; trimiși după munci și milostenii v. dregători; slugile boierilor 81, 181, 242; v. și jurători; nobili, sfat domnesc, slugi domnești, vlosteli și sub numele dregătorilor.
 boierșag (drept boieresc), <în traduceri> 13, 93.
 bolovani de sare 276.

brad, pădure de ~ III.
 braniște domnească, dăruită unei m-ri 256.
 brăniștari la baltă 131.
 brinză (burdufe, cașcavale), dăruită 6—9, 14, 16, 17, 22, 53, 89; taxe vamale 50, 54.
 briu de argint 53.
 bulgari v. Bulgaria.
 bumbac, taxe vamale pentru ~ 50, 54, 55.
 burdufe de brinză 6—9, 14, 16, 17, 22, 50, 53, 54, 89; ~ de miere 9, 22, 53, 89.
 butoaie, buți de vin 9, 17, 35, 54, 106, 124, 128, 268, 275; ~ de miere, ~ de mied 54; cotate 268.

C

caftan 194.
 cai:

cal prus 185; ~ turcești 135, 145, 192, 217; caii cnezilor 205;
 în preț 36, 53, 99, 150, 161, 178, 181, 195, 209, 212, 238; v. și domnul vinde pe cai și darea calului;
 pricină pentru un cal 71; taxe vamale pentru ~ 50, 54; ca unitate de măsură, cal împovărat 54; preț 36, 160, 195, 209;
 în obligații față de stat: cal să nu dea 39, 242, 255, 265, 281, 290, III; cal domnesc să nu hrănească 255, 281, 290; dare de cai pentru poștă (cal de olac, conace, olacuri) 15, 61, 80, 81, 135, 242;
 în toponimie III.
 cambă, perdele de ~ 6.
 canatnici 198, 217; v. și paharnici.
 cancelar și vicecancelar al curții ungare 1, canoane bisericești A.
 captivitate a unei doamne 166—169.
 care, de fin III; cu pește 131; cu sare 276; scutiri de vamă pentru care m-rești 30, 45, 62, 106, 128; mod de taxare 54; ca unitate agrimensurală III;
 în obligații față de stat 73 (?), 85, 160, 175, 186, 243, 244, 268, 290, 294, 303.
 casa domnească (curtea ~), danii făcute din ~ 6—9, 14, 16, 17, 35, 39, 231; boieri, dregători și slugi domnești din ~ 70, 186, 190, 205, 217, 226, 240, 243—245, 291.
 case, ~ de moară 101; dăruite 27, 42, 102, 275; vindute 196; casă a unor boieri în oraș 101; ~ (sălașe) <familii> scutite

pentru a lucra la morile unei m-ri 39, 49, 52.
 castelani 3, 144.
 cașcavale v. brinză.
 catastif, ținut de vameși 172.
 catigumen A.
 cavaler din armata ungară 5.
 cădelniță de argint 6.
 călțuni, scutiți de taxe vamale 40, 54.
 călugări (frați, ieromonahi), dăruiesc și vînd m-rii 232, 252; zidesc, fac mori, 6, 64 267, A; călugărire (?) în m-re domnească 27, 102; ~ români la Athos A; călugări străini veniți după mile 74, 223, 263, 271, 272, 284, 298; ordin călugăresc (?) (frați săraci) 44, 47, 62, 97; ordin călugăresc catolic 1.
 călugărițe (monahii), doamne 202, 231, 258, 263; jupaniță 212.
 cămănărit, obligație față de stat 135.
 cămilă, lînă de ~ 54.
 căpitan de Făgăraș 13; în titulatura lui Iancu de Hunedoara 97.
 cărți de ocină v. acte.
 cărături, căratul finului 87; povîrde (?) 96; făcute pentru m-re 205; în scutiri 10, 21, 34, 35, 38, 39, 52, 58, 60, 63, 66, 68, 72, 80, 82, 86, 87, 94, 95, 96, 99, 103—105, 108, 110, 115, 118, 124, 125, 129, 139, 143, 148, 150, 152, 161, 170, 184, 212, 214, 220, 226, 234, 243, 244, 262, 290 (?); v. și care.
 cășărit domnesc, dăruit unei m-ri 247, 270; în scutiri 34.

ceară, majă de ~ 6, 50, 54, 55; ~ dăruită 6, 7, 9, 17, 179; vîndută, exportată 69, 106; taxe vamale pentru ~ 50, 54, 55. cerb, piele de ~ 54. cergă, taxe vamale pentru ~ 50, 54. cetăți A; cetatea cea nouă 161, 170; în titulatura domnului 28, 32, 34, 35, 38, 45, II; vamă la cetate 69; cetăți din țară 124, 176, 177, 228, 240; ~ de scaun, acte domnești scrise în ~ 15, 23, 35, 93, 96, 118, 120, 122—125, 127—129, 132, 133, 136, 139, 140, 143, 149, 152, 158, 170—172, 175, 189, 198, 199, 205, 207, 209—213, 216, 217, 220, 221, 223—226, 228, 229, 234—237, 239—241, 244, 245, 247, 248, 250, 251, 254, 263, 268, 270, 271—275, 278, 280, 284, 287—292, 294—300, 302, 303, C, D; lucru la cetate 255, 281, 290; cctate împărătească 44; ~ străine I, 144; în toponimie 15. chefalia din Dirstor 28. cherestea v. copaci. chilii ale unor m-ri 101, 179; ~ străine 231, A. cîmp 260, 274; cîmpu de jos I. cînepă, scutită de taxe vamale 50, 54. clădiri, făcute de cavalerii Ioaniți I. cliros al bisericii domnești 2. cluceri, stăpîni 221, 226; în sfatul domnesc 135, 136, 145, 170, 234; scrie act domnesc 233, 243, 249; strîng pînca domnească 24 (notă). cnezate românești în diploma Ioaniților I. cnezi, moșneni 43; stăpîni 33, 43, IV; iau găleata de la vecinii care pleacă 281; în opoziție cu boieri și siraci 27, 29, 42, 137; dau bir 95; caii cnezilor care mor, cuveniți domnului 205; cneaz de țigani 117; ~ străini, despoți ai Serbici 62, 97, IV. comiși, din casa domnească 291; mare comis 242, v. și mai jos; comiți în doc. latine 3; comiți străini, comite palatin 1; stăpîni 227, 242, 291;

în sfatul domnesc (mare comis) 38, 52, 56, 58, 60, 64, 65, 68, 72, 80—87, 89, 91, 93, 99, 101—105, 108, 110—113, 115, 117, 118, 120, 122—125, 127, 129—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 150, 152, 153, 158, 160, 170, 175, 177—179, 184, 186, 187, 189, 190, 192—194, 198, 201, 204—206, 209—212, 214—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—295, 297, 299, 302, 303, D, III, IV; tocmelnic, hotarnic 208; scrie doamnei 173.

comitate străine I.

coți în cartea regelui Ungariei 144.

copaci (lemne), cherestea 65; în scutiri 39, 65, 72, 87, 95, 96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 111, 115, 143, 150, 161, 170, 212; copaci întăriți unei m-ri v. nuci. cositul fînului, pămînt de cosit 81; în scutiri 37, 39, 58, 60, 68, 72, 73, 82, 83, 85—87, 95, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 111, 115, 118, 124, 125, 143, 148, 150, 152, 161, 170, 175, 186, 212, 214, 217, 220, 234, 243, 244, 262, 268, 290, 294, 303.

coșnițe obabnice, date stăpînului 33.

coți de postav 40.

covor, dăruit 183.

crai v. rege.

crap v. pește și pescuit.

credință, libertatea de ~ acordată de regele Ungariei 46, 47, 62, 97; primește în ~ sa v. domnul și slujbe.

crivină 189.

cupe, dăruite domnului împreună cu darea calului 38, 110; în preț 53.

curătură 283.

curte <regală> I, 9; curtea domnească v. casa domnească.

curteni, vînd și dau vamă 172; atribuții, drepturi 179; opriți să turbure sate scutite 186, 217.

D

danii (miluire) 48, 67 (?) 170 (?), 197 (?), 232; închinare 17, 27, 28, 42, 102, 109, 195, 215, 229, 237; drept de a se închina și face danii unor mănăstiri domnești 9, 27, 42;

danii cu clauze, cu efect după moarte 28, 48, 57 (?), 102, 201, 246, 252; danii contestate 267, 268;

donatori v. boieri, doamne, domnul, popi; v. și înfrățiri.

daruri trimise de domn 169, 174.
darea calului 112, 118, 120, 122, 130, 132, 133, 136, 138, 139, 142, 148, 153, 154, 158, 175, 177, 178, 184, 187, 189, 190, 193—195, 198, 200, 201, 204, 206, 209, 211, 215—219, 224, 226, 227, 229, 230, 234, 244, 245, 253, 254, 257, 262, 274, 278, 288, 292, 294, 296, 299, 302; dată de o m-re 115; ~ împreună cu o cupă 38, 110; v. și domnul vinde pe cai.
dascăli slovenești, traduc hrisoave (menț. târzii) 85, 200, 227, C.
datare de la Adam, *passim*; de la Hristos 44, 46, 47, 62, 97, 144; ~ și cu indiction 7—10, 17, 25, 31, 32, 35—38, 42, 52, 53, 56, 60, 68, 72, 74, 77, 89, 99, 101, 104—108, 111, 115, 117, 120, 122, 123, 127, 135, 136, 143, 150, 179, 186, 192, 206, 217, 220, 228, 300, 303, A; numai cu indiction 19; none în ~ 1; datare și cu crugul soarelui, al lunii 48; cu temelia 300, 303; după sărbători religioase 3, 57, 64, 115, 144, 171, 211, 272, 273, 300; ~ și după evenimente 32, 37, 38, 42, 130.
datorii, în relații comerciale 69.
datul oilor, porcilor, stupilor <în traducere> 39.
dări și slujbe (dăjdii... munci):
mari și mici 10, 15, 29, 34, 35, 38, 58, 60, 61, 68, 72, 73, 80, 81, 85—87, 94, 99, 103—105, 108, 110, 118, 129, 139, 143, 152, 170, 184, 214, 220, 226, 243, 255, 281; dăjdii vlădicești 275; dările vlastelinilor 31; dajdia țiganilor 53, 56, 77; vremea dajdiei 89; înmulțirea lor 135; strângători de dare, de dăjdii 80, 144;
scutiri de ~ nespecificate 6—9, 14, 16, 20, 22, 25, 31, 89, 124, 155;
dări și slujbe specificate v. albinărit și stupărit, bir, boi, cai, care, cămănarit, cărături, cășărit, copaci, cositul finului, coșnițe, dijmărit, engarii, fin, fumărit, găletărit, gloabe, jitărit, mîncături, munci, oaste, pășunat, perperi, poclon, podvoade, posade, poveri, talpe, vaci, vameșit, vămi din oi, porci, din semănături ș.a., vîgu, vinărici, zeciuală și rentă feudală.
demestig, popă 252.
despot al Serbiei 31, 62, 97.
diac, pune pecetea 298.

diaconi 142; ierodiaconi 252; străin venit după milă 284.
dicheofilax al clerului împărătesc A.
dijmari, opriți să turbure privilegiați 127, 179, 205, 265, III; v. și vameși.
dijmărit, dijme de oi, ~ de fîneată, ~ de grîu, ~ de rîmători, ~ de stupi, de albine, ~ din vin 12, 23, 39, 58, 60, 61, 65, 68, 73, 80, 81, 85—87, 93—96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 115, 118, 120, 125, 129, 135, 139, 143, 148, 150—152, 160, 161, 170, 171, 175, 184, 186, 212, 214, 220, 226, 234, 243, 244, 262, 265, 297, 303, III; dijma domnească 205; dijma oilor peste Olt 80.
divan v. sfatul domnesc.
dîrste, libertatea de-a face ~ 93.
doamne 42; stăpîne, dăruiesc 14, 16, 22, 53, 89, 124, 263, 273, 279; monahii 202, 231, 258, 263; captivă 166—169, 173, 174; doamnă străină 235; în toponimie 277.
dobitoace, obiect de înfrățire 84.
doge al Veneției, dă carte IV.
domnul:
voievod și domn al Țării Românești, *passim*; domn al Banatului Severinului 3, 5, 13, 24, 28, 30, 32, 43 (?), 45, 48, II; duce de Făgăraș 3, 5, 15, 23; herțeg (baron, biruitor, duce, povățuitor) al Almașului și Făgărașului (al părților de peste munți) 4, 10, 12, 21, 24, 28, 30, 32, 34, 35, 38, 43, 45, 48, 52, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 80—83, 85—87, 89, 91, 93—96, 98, 99, 101, 103—108, 110, 111, 118, 120, 124, 125, 127, 129, 135, 139, 143, 148, 150—152, 160, 161, 170, 175, 179, 184, 189, 192, 203, 212, 213, 217, 220, 223, 226, 234, 241, 243, 244, 247, 262, 271, 272, 285, 290, 294, 303, II, III, IV; domn al cetății Dîrstorului 28, 32, 34, 35, 38, 45, II; stăpînitor al Podunaviei (Dunării) 10, 12, 21, 23, 24, 28, 32, 34, 35, 38, 43, 45, 48, II; al Părților Tătărești 12, 15, 28, 30, 32, 34, 38, 43, 45, 48, II; pînă la Marea cea Mare (Neagră) 28, 32, 34, 35, 38, 43, 45, 48, 91, II; pînă la hotarul Odriului și șpan al Săcuilor II;
asociere la domnie, fiul domnului numit voievod 12, 15, 20, 24, 26, 27, 30, 34, 35, 37, 38, 202, 210, 231, 235, 247, 279; acte date

de fii în timpul domniei tatălui lor 39, 233, 255;

sat și ocini domnești 2, 160, 289, 293, IV; v. și prădalica; domnul cumpără sate, părți, vii ș.a. 99, 109, 163, 210, 220, 233, 248, 266—268, 273, 290, 297, 303, A; schimbă 10, 157; citor și donator 2, 6—10, 14, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 28, 33, 35, 37, 39, 49, 53, 56, 59 (?), 61, 64, 67(?), 72(?), 73, 74, 77, 79, 89, 91(?), 109, 119, 124, 127, 146, 151, 163, 172, 179, 186, 203, 205, 210, 214, 220, 223, 231, 233(?), 235, 240, 241, 247, 248, 256, 260, 263, 265, 266, 268—273, 275, 276, 279, 280, 284, 285, 289, 290, 293, 297, 298, 300, 303, A, B, I, II; domnul dăruiește unor boieri, slugi domnești ș.a. 5, 15, 19, 23 (?), 63, 135, 140 (?), 143, 170, 181, 190, 229 (?), IV; renunță la dreptul de retract 5, 33; v. și prădalica; vinde (?) unei m-ri 22, 53, 89, 124; unui boier 170; domnul vinde (?) pe cai 135, 140, 145, 160, 181, 185, 192, 201, 217; v. și darea calului; acordă imunități și scutiri: unei doamne 258; unor boieri (slugi domnești) 10, 12, 13, 15, 21, 23, 24, 38, 58, 60, 63, 65, 66, 68, 80—83, 85—87, 92, 93, 99, 103—105, 108, 110, 111, 118, 120, 125, 129, 135, 139, 143, 145, 148, 152, 160, 170, 175, 184, 189, 192, 217, 226, 234, 241—244, 262, 294, III; unor orășeni 55; unor m-ri 6—9, 14, 16, 20, 22, 25, 28, 29, 30, 33—35, 45, 48, 49, 53, 56, 61, 72, 73, 75, 77, 89, 94—96, 98, 106, 107, 115, 117, 124, 127, 128, 131, 146, 150, 155, 161, 162, 179, 186, 212, 220, 228, <241>, 247, 255, 265, 268, 275, 281, 285, 290, 303; unor m-ri străine 100, 151, 214, 297 (?); pentru oameni m-rești din orașe 39, 49, 52; relații cu regele Ungariei 5, 32, 40, 156; relații cu voievodul și biserica

Transilvaniei 3, 156, 169, 174; cu Brașovul 40, 50, 54, 69, 114, <174>, 182, 183; scrie doamnei sale 166—168, 174; așează abate 90; drepturi și opreliști în alegerea egumenilor 6—9, 14, 16, 22, 53, 89, 124, 127; domn călugărit 263; ispravnic, spusa domnului, în act domnesc 120, 137 (?), 149; domn pribeag 156; domni străini v. despot, regi, voievozi. dregători 3, 27, 28, 42, 171; din casa domnească 186, 190, 217, 226, 243, 245, 291; ~ în sfat v. sfatul domnesc; ~ așezați de călugări 131; atribuții 179; dregători, boieri mari și mici, slugi domnești, trimiși după munci și milostenii, oprți să turbure privilegiați 12, 20, 21, 23, 24, 29, 33—35, 37—39, 48, 49, 52, 56, 58, 60, 63, 68, 73, 77, 80—83, 85—87, 93—95, 98, 99, 103—108, 110, 111, 115, 118, 120, 125, 127—129, 131, 135, 139, 143, 148, 150—152, 155, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 189, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 241—244, 247, 255, 258, 265, 268, 275, 281, 290, 294, 303, III; abuzuri 33, 40; v. și birari, finari, găletari, globnici, județi, osluhari, vameși și sfatul domnesc. drumuri (cale) 84, 121, 293, I; drumurile munților 106; bani dați unor călugări străini pentru cheltuiala drumului 202, 231, 235, 263, 271, 272, 279, 284, 298. ducați v. bani. duce, străin I; în titulatura domnului v. domnul. dumbravă 93. dușegubine (șugubină) în scutiri 34, 265; ~ să nu tragă 255, 281, 290; luate de m-re 28, 33, 48, 49, 146, 179; percepere 179; parte dobândită prin plata unor ~ 285.

E

eclesiarh, ispravnic în act domnesc 275. egumeni (ieromonah, popă, stareț) 27, 28, 31—34, 39, 46—48, 62, 64, 95, 97, 102, 137, 147, 157, 165, 186, 201, 210, 214, 220, 222, 225, 228, 232, 233, 239, 241, 247, 248, 251, 256, 260, 276, 283, 290,

293; cîrmuitor, fruntaș 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 280, 289; nastavnic 20, 26, 30, 37, 45, 101, 102, 106, 107, 115, 123, 127, 128, 131, 150, 161, 171, 172, 179, 205, 210, 212, 228, 236, 237, 247, 268, 275, 280; proegumen 202, 252;

ctitori și stăpîni 6, 15, 91, 196, A;
alegerea egumenului 6—9, 14, 16, 22,
53, 89, 90, 91, 124, 127, 275, A;
în alaiul domnesc 32; în sfatul domnesc
10, 17; martori 157, 236, 252;
egumeni străini 19, 74, 202, 223, 263,
284; catigumen A.

engarii, mici și mari, scutire de ~ în oraș 39, 52.
episcopi și arhiepiscopi, privilegiile lor în
diploma Ioaniștilor 1; în menț. tîrzii 277;
catolici 1, 3.
episcopii în menț. tîrzii 79, 277.
epitrafil în danie 6.
eszeși în regatul ungar 44.

F

fagi, pădure III; în toponimie 217.
fătăciuni 84.
ferecătură, tetraevanghel ferecat cu argint
aurit 6.
fertele, de pămînt III.
fertun v. bani.
fier, scutit de vamă 50, 54, 55, 106.
fiică de suflet, doamnă 174.
fin și finețe (finațuri), grădină de fin III;
finețe în poiană 81; întărite unor m-ri
97, 109, 147, 163; ~ cavalerilor Ioaniși
1; dijmă dată m-rii pentru cosit 171;
în scutiri 34, 52, 80, 81, 95, 96, 160;
cărutul finului 87; v. și cositul finului,
livezi.

finari, opriți să turbure privilegiați 56.
fintini, în toponimie 217, III.
florini v. bani.
folnogi, în oraș 39, 52; din Transilvania 44,
144.
foloase, în doc. latine 1, 13.
frasini, în toponimie 15.
frați, frații săraci v. călugări.
fringhii, scutite de taxe vamale 50, 54.
frunțași (căpetenii), ai regatului Ungar
1; frunțași bisericesti 44, 47, 62, 97,
144.
fugă, fugari, primiți în slobozii 31.
fumărit, în scutiri 217.
funie de moșie, preț 99.

G

găletari, obligații 7, 8, 14, 16; atribuții, venit
205; înlocuiți 212; opriți să turbure privi-
legiați 52, 56, 77, 94, 117, 127, 179.
găleți și găletărit, găleți de grîu, de orz 6—9,
14, 16, 17, 22, 35, 36, 53, 89, 124, 179,
212, 240, 252, 265, 276, 300; ~ ohabnice
33, 72, 94, 205, 270, 300; ~ domnești
94, 242, 268; ~ de poclon 212; găleata
de eșire 281; găletărit dintr-un județ 150,
161, 205, 212, 268, 300;
în scutiri 29, 34, 35, 38, 39, 52, 58, 60,
61, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 80, 82, 83, 85—
87, 93, 95, 96, 98, 99, 103, 104, 105, 107,
108, 110, 115, 118, 120, 124, 125, 129,
139, 143, 148, 150—152, 170, 175, 184,
186, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 242—
244, 255, 262, 268, 290, 294; dijmă și
dijmărit din grîu 12, 61, 247; luată explicit
de m-re 33;
găleată folosită ca unitate de măsură
a suprafeții cultivate III;
v. și vămășit.

germani, în titulatura regelui Ungariei 46.
gîrle, dăruite și întărite unor m-ri 28, 48,
56, 77, 95, 131, 225, 251; unui boier
291; vătăfi și dregători puși de m-re
131.
gloabe, mică pînă la mare 33; drept de a lua
~ acordat explicit unor m-ri 28, 33, 48,
49, 179; mod de percepere 179; în scutiri
10, 21, 24, 34, 35, 38, 39, 58, 60, 63, 65,
66, 68, 72, 73, 81, 82, 85, 93, 94, 98, 99,
103, 105, <107>, 108, 129, 150, 161, 170,
184, 214, 226, 234, 247, 255, 265, 281
290.
globnici, opriți să turbure privilegiați 20, 27,
28, 31, 42, 49, 56, 58, 60, 63, 65, 66, 68,
73, 77, 82, 83, 85—87, 95, 96, 99, 103—
108, 110, 111, 115, 117, 118, 120, 125,
129, 139, 143, 148, 150, 152, 161, 170,
184, 186, 189, 212, 217, 226, 234, 255,
294.
gorștinărit, goștinit 61, 81, 96; v. vămî din
porci.

grădini de fin v. finețe.

grămătică, scriitori 294, 297, 303; domnești 208; din casa domnească 244; stăpini 217, 243, 244, 273;

scriu acte domnești 38, 105, 106, 112, 117, 135, 153, 175, 177, 181, 184, 185, 187, 188, 190, 195, 197, 198, 201, 204, 209—211, 216—218, 220, 222, 223, 228, 234, 237, 267, 275, 279, 283, 285—287, 292, 294—297, 299, 300, 303, D; ispravnic

în act domnesc 188; martor 36; v. și dieci, logofeți.

greci, călugări ~ A; zapis scris grecește 36; în toponimie 151, 214.

griu, găleți de ~ domnesc dăruit unor m-ri 7—9, 14, 16, 17, '22, 53, 89, 124, 179, 205, 212, 265, 276, 285, 300; strîns de m-re 212; mertic, tain al unui călugăr 252; în preț 36, 240; preț 36; în scutiri v. găletărit.

H

hamuri, scutite de taxe vamale 54.

harmiti, ai ragatului ungar 62, 97.

hatalm, luat de bani 197; de călugări 146.

hotare, ~ vechi 228, 259; hotare lărgite 10; hotarul de jos 222; paza la hotarele țării 176; descrieri dezvoltate de ~ 15, 84, 93, 112, 121, 146, 268, 277, 297, C, I, III; semne de ~ 256, 277; pricini de ~ 222.

hotarnici 32; vechi 259; boieri puși ~ 131, <208>.

hotărnicii 131, 256, 259, 289, IV; carte de ocolu III.

hotarștină 146.

hoți, opriți să se așeze în slobozie 31.

hramuri:

Adormirea Maicii Domnului (Uspenia, Sf. Maria) 7, 8, 14, 16, 22, 31, 47, 53, 62, 64, 89, 97, 124, 155, 165, 171, 172, 186, 210, 220—222, 225, 228, 233, 236, 237,

239, 246—248, 251, 252, 260, 265, 266, 268, 270, 273, 276, 280, 289, 290, 293, 303;

Bunavestire (Blagoveștenia) 26, 42, 49, 52, 75, 88, 94, 98, 202, 213, 241; Intrarea în Biserică (Văvidenia) 61, 95, 127, 179, 205, 235, 255, 271, 284; Înălțarea 270; Nașterea Maicii Domnului 300; Schimbarea la Față (Preobrajania) 151, 214, 297; Sf. Antonie 6—8, 14, 16, 22, 31, 44, 47, 53, 62, 89, 97, 124; Sf. arhangheli Mihail și Gavriil 201, 223, 272; Sf. Gheorghe 74; Sf. Ilie 231; Sf. Maria 35, 279 v. și Adormirea, Bunavestire, Intrarea în Biserică și Nașterea sf. Fecioare; Sf. Nicolae 19, 72, 102, 275, 298; Sf. Pantelimon 116, 203, 263; Sf. Paraschiva I; Sf. Ștefan B; Sf. Troiță 9, 10, 17, 20, 25, 26, 28, 30, 37, 42, 45, 48, 49, 52, 56, 73, 77, 96, 101, 106, 107, 115, 123, 128, 131, 144, 150, 157, 161, 212.

I

iazuri, (ieze) 1, 95, 121, 251; ~ de moară 274, III; v. și bălți.

icoană, danie scrisă pe ~ 2 (notă).

iconomi ai unor sate din Serbia 31.

ierodiacon v. diaconi.

ieromonahi, martori 10; v. și egumeni.

imunități nobiliare 92; privilegii v. domnul acordă imunități și scutiri.

in, scutit de taxe vamale 50, 54.

iperpereri, în preț 36; v. și bani.

ispravnici, în acte domnești 191, 287;

grămătic 188; logofăt 254; pircălabi 177, 207; popă (?) 275; stolnic 187; vistier (?) 215; mare vornic 199, 289; v. și județi;

ispravnici străini 144.

ivireni, ctitori la Athos A.

izvoade, din hrisoave slavonești 85, 227.

Î

îmbrăcăminte, caftan de ~ 194; postavuri de ~ dăruite de domn unei m-ri 6—8, 14, 16, 53, 89.

încălțăminte, postavuri de ~ dăruite de domn unei m-ri 6—8, 14, 16, 53.

închinare v. danie.

înfrățire:

ășezare 175, 195, 204, 211, 217, 226, 230, 243, 245, 262, 292, 294, 296, 299, 302; amestecare 122;

înfrățire între boieri, slugi domnești 84, 111, 122, 133, 143, 175, 206, 211, 217, 226, 227, 243, 261, 294, 296; fiice așezate

în loc de fii 122, 175, 195, 204, 244, 245, 253, 262, 292, 296, 302; tată așează fiu vitreg 189; înfrățiri cu particularități 11, 230, 261, 288, 294, 299.

împărați 5, IV; în titulatura regelui Ungariei 44, 46, 47, 62, 97.

împerechere <în traducere veche> 81.

J

jder, blană de ~ 50.

jitărit, în scutiri 10, 21, 24.

jnepeni III; în toponimic 93.

judecată, dreptul boierilor de a apela la judecata regală 1.

judele, curții regale 1.

județe 144; albinărit, cășărit, găletărit și vin din ~ 7, 8, 14, 16, 17, 22, 53, 89, 150, 161, 205, 212, 247, 268, 276, 285, 300; sate din ~ 38, 51, 62, 86, 94, 97, 107, 179, 285.

județi (sudeți):

numiți în traduceri vechi: judccători 83, 98, 107, 217, 242, III; ispravnici 48, 73; juzi în doc. latin 3;

~ de oraș 52; ~ mănăstirești 265;

județ al Jiului 32; județul Brașovului 183; oprii să tulbure privilegiati 19, 20.

27, 42, 49, 52, 56, 58, 60, 66, 68, 82, 83,

85—87, 95, 96, 98, 99, 103—108, 110, 111, 115, 117, 118, 120, 124, 125, 128, 129, 139, 143, 148, 150, 152, 155, 160, 161, 170, 175, 179, 184, 186, 189, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 242—244, 255, 258, 265, 268, 281, 290, 294, 303, III; ~ oprii să vămuiască 28, 63, 77; nu se pun ~ în sat imun 93; hotarnic 32.

jurămint A.

jurători, patru boieri bătrâni 236; patru boieri întocmesc, despart hotare 208; ~ în număr de doisprezece 140, 160, 181, 197, 222, 229, 236, 249, 250, 274, 278, 286, 302; în număr de douăzeci și patru 222, 239, 249, 278; ~ jură în fața marelui vornic 250.

juveți v. bani.

L

lege, daturi luate după ~ 247, 256; după legea românească 137; ~ pentru pescuit 35; v. și scripturi; ~ <înțelegere comercială> 50, 182; v. și credință.

lingurițe, în preț 53.

litere unciale roșii 92.

livezi, ale unor m-ri 6—8, 14, 16, 22, 47, 53, 62, 89, 97, 124, 228, 283; în scutiri 93.

lină, de cămilă, de miel 54.

locuri de fin v. fîneață.

logofeți 169; numiți în traduceri: gramatic 80; scriitor de cuvinte 161; secretar III; logofăt prim 60; ~ al doilea 105; ~ mic 249; vlasteli, întiul sfctnic 234, 243, 247;

stăpîni 35, 36, 101, 109, 175, 186, 213, 233, 234, 243, 244, 247, 249, 268;

în sfatul domnesc (mari ~, foști ~)

12, 15, 17, 23, 35, 37, 38, 42, 48, 49, 52, 56, 58, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 77, 80—87, 89, 91, 93—95, 98, 99, 101—105, 108, 110—113, 115, 117, 120, 122—125, 127, 129—133, 136, 138, 139, 143, 145, 148, 152, 153, 157, 158, 160, 161, 170, 175, 177—179, 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—212, 214—222, 224, 226—230, 236—241, 244, 245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—297, 299, 302, 303, C, D, III, IV; ispravnic în act domnesc 254; acte scrise cu spusa logofătului 60, 69;

scriu acte domnești 17, 37, 48, 64, 93, 130, 145, 227; martor 19;

în menț. tirzii 105, 121.

lucru v. munci.

magistru (meister?) dăruit de domn 5; preceptor al unui ordin călugăresc 1.

majă de ceară 6, 54, 55; ~ de pește 50, 268.

marfă, ~ de peste mare 50; vamă pentru ~ 44, 47, 50, 62, 78, 97, 172, 182; v. și negoț; marfă <avere>, *passim*.

martori, în zapise 19, 36, 57, 196, 252; aduși în fața domnului 197; la schimb domnesc 10, 157; în sfat v. sfatul domnesc.

măgari dăruți A.

mănăstiri:

numite schit 79; ~ de călugări, *passim*; ~ de maici 300; ~ părăsite, sărăcite 266, 273, 300;

zidire, zugrăvire, reparații, tîrnosire, 6—10, 17, 53, 179; morminte 2 (notă), 48; m-ri domnești, ctitori 6—10, 14, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 34, 37, 39, 42, 49, 52, 53, 56, 64, 73, 77, 89, 117, 123, 124, 266, 268, 273, 283, 289, 290, 303, II; ctitor domn străin 31; ~ ale unor boieri 19 (?), 195, 201, 246, 247; zidită de călugări 6, A; ridicată de popă 91; libertate de a se închina și da averea unor m-ri domnești 9, 27, 42; dreptul ctitorilor de a își redobîndi averea la risipirea m-rii 201;

venituri din afara domeniului: obroace, grîu, vin, obiecte, zeciuială din aramă 6—9, 14, 16, 17, 22, 29, 35, 53, 89, 124, 205, 212, 265, 276, 280, 285, 300; vămi 22 (notă), 37, 47, 49, 53, 56, 62, 77, 96, 97, 106, 107, 127, 150, 161, 172, 179, 212, 246, 247, 303; privilegii v. domnul acordă imunități; drept de a lua dușegubină, sînge, gloabe 28, 33, 34 (?), 48, 49, 146, 179; scutire de dăjdii vlădicești 275; scutiri pentru negoț și hrană 30, 44, 45, 47, 62, 97, 106, 128, 144, 275; dani, întăriri și privilegii acordate de suverani străini 31, 44, 46, 47, 62, 97, 144; domenii ocupate de străini 228; drept de <slobozie> 29, 255, 281; pricini, volnicii 32, 33, 137, 171, 222, 236, 239, 259, 278, 289, 295; ridicarea veniturilor, vatafi, vameși, județi m-rești 17, 28, 48, 131, 172, 179, 205, 212, 247, 265; oameni m-rești 28, 31, 39, 220;

alegerea, așezarea egumenilor 6—9, 14, 16, 22, 53, 89, 90, 91, 124, 127, A; ordin călugăresc (frați săraci) v. călugări;

domni la ~ 32, 37, 130; acte domnești scrise în ~ 32, 38, 117, 197, 227, 256, 267, 293; act dat de un suveran străin 47; ~ în menț. tîrzii 79, 200, 277;

v. și: egumeni, metoace și m-rile Argeș, Bistrița, Bolintin, Cîrța, Codmeana, Coșuște, Cozia, Dealu, Glavaciou, Govora, Iezer, Mănăstirea de la Cricov, Mihoveni (?), Ostrov, Rășinari, Rîcăciou, Sărăcinești, Snagov, Tismana, Tîrșor, Vodița; m-ri străine 19, 74, 100, 116, 119, 151, 202, 203, 214, 223, 231, 235, 263, 271, 272, 279, 284, 297, 298, B; m-re domnească (a noastră) 19, 151, 214, 231, 297; neînțelegeri între călugării greci și cei români A; v. și Athos, Meteore, Sinai, m-ri; *passim*.

mărgăritar, liber de vamă 69.

măsuri, unități de măsuri: agrimensurale (fertele, găleți, pămînturi, pluguri, pogoane) I, 111, 198, 244, III; de lungime (coți, vîgu) 40, 54; de cotitate: burdufe 6—9, 14, 16, 17, 22, 50, 53, 54, 89; butoaie 9, 17, 35, 54, 106, 124, 128, 275; cotate 268; coșnițe 33; măji 6, 50, 54, 55, 268; vedre 91, 268, 276, 280, 300; v. și care, găleți, poveri.

mătase, odăjdii de ~ 6.

meceonoșa v. spătar.

medelnicer, în sfatul domnesc 145.

meri, în toponimie 277, I.

mertic v. obroace.

meșter: meister (?) 5; prim meșter 91.

metocuri (metoace), m-ri supuse altor m-ri 9, 10; biserici, sate ș.a. 26, 31, 49, 73, 77, 79, 96, 107; metoace în țări străine 31; A; în descriere de hotare 121.

mied, taxat la vamă 54.

miei 54, 229.

miere, butoaie, burdufe de ~ în danie 7, 9, 17, 22, 53, 54, 89.

milostenii, mile domnești, boieri, dregători și slugi domnești trimiși după ~ 24, 34, 35, 38, 39, 56, 58, 60, 77, 81—83, 95, 99, 103, 105, 108, 115, 120, 125, 129, 139,

143, 148, 150—152, 160, 161, 175, 189, 212, 214, 220, 226, 241, 243, 244, 255, 258, 265, 268, 281, 290, 294, 303; ~ cerute de m-ri străine v. călugări străini. mină v. baie.

mitropoliți (vlădici) ai Ungrovlahiei A; în sfatul domnesc 17, 127, 179, 186, 247; opreliști 9, 124, 275; dăjdi vlădicești 275; hotarul vlădicesc 283.

mîncături, în scutiri (traducere veche) 24, 144.

moaște <246>, 279; danie de ~ B.

monahie v. călugăriță.

mori:

vaduri și iazuri de ~ <12>, 113, 201, 228, 268, 274, 275, III; drept de a face ~ 93; două mori într-o casă 101; roată de ~ 93; mori domnești <textual> 127, 157, 220; ~ dăruite de domn unor m-ri 7—9, 14, 16, 17, 26, 53, 89, 179, 220, 268, 275; de o doamnă 14, 16, 22, 53; ale unor boieri (slugi domnești) ș.a. 42, 81, 93, 101, 109, 113, 201, 213, 221, 243, 268, 274, III; ale unor m-ri 7—9, 14, 16, 17, 22, 26, 47, 49, 53, 56, 57, 62, 64, 77, 89, 96, 97, 101, 107, 109, 117, 127, 147, 157, 163, 179, 201, 213, 220, 221, 228, 268, 275; mori făcute de călugări

64; întreținerea morilor 39, 127, 179, 255, 281, 290; dijmă 23; regimul lor în diploma ioaniților I; în toponimie 93. morun, majă de ~ 50, 268; obligații de pescuit 35; taxe vamale 50.

munci (lucru, slujbe, trebi), la cetate 255, 281, 290; la mori 39, 64, 127, 179, 255, 281, 290; la poduri, la poteci 281; la vii 179; făcute de călugări 6, 64, A; de țigani 53, 56, 77, 135, 165; munci plătite 179; munci (slujbe) domnești (în scutiri) 6—9, 14, 16, 22, 24, 25, 33—35, 38, 39, 53, 56, 58, 60, 61, 68, 73, 77, 81—83, 85, 95, 99, 103, 105, 107, 108, 115, 117, 120, 125, 129, 135, 139, 143, 148, 150—152, 155, 160, 161, 175, 189, 212, 214, 220, 226, 234, 241—244, 247, 255, 258, 265, 268, 275, 281, 290, 294, 303; lucru boieresc (?) 61; ~ făcute unor boieri 135; unor m-ri 20, 28, 33, 34, 48, 52, 77, 115, 127, 179, 285; v. și rentă feudală.

munți, drumurile și vămile munților 106, 128; stină 12; cășăritul domnesc 285; drepturi pentru pășune 32, 137, 171; în întăriri I, 4, 80, 81, 93, 95, 102, 103, 111, 127, 132, 137, 143, 151, 152, 179, 191, 209, 214, 228, 238, 243, 296, III; preț 238.

N

namestnic, în sfatul domnesc 35.

nastavnici v. egumeni.

negoț 78, 172; făcut de orășeni 55; de călugări 44, 47, 62, 97, 106, 275; tratate comerciale, taxe vamale 40, 50, 54, 55, 69, 78, 182.

nobili, în cărțile regelui Ungariei I, 44, 47, 62. none, în datare I.

nuci, copaci întăriți unor m-ri 6—8, 14, 16, 22, 47, 53, 62, 89, 97, 124; nucet în toponimie 20, 25, 28, 48.

O

oameni, bisericești, mănăstirești <rumâni> 31, 39; om poslușnic 28, 48; ~ țin, cotropesc sate m-rești 228, 259; *passim*.

oaspeți catolici din Țara Românească 3.

oaste, oastea cea mare 34, 35, 38, 242, 255, 281; oastea domnească 5; îndatoriri de ~ sub Ioaniți I; îndatoriri ale unor privilegiați 21, 24, 34, 35, 38, 39, 127, 242, 247, 255, 281; sat m-resc scutit de ~ 6; oști străine I, 97.

obroace <tain, danie anuală>, numite mertic 135, 252, 280, 298; acordate în natură și

bani unor m-ri din țară 9, 17, 35, 268, 273, 280, 300; în aspri, unor m-ri străine <116?>, 202, 223, 231, 235, 263, 271, 272, 279, 284, 298; mertic al unui călugăr 252; mertic în scutiri 135.

obște (?), semănătură de ~ III.

ocină: *passim*; ocină domnească v. domnul. **ocne**, ~ de sare 106, 128, 276; ocnă dăruită unei m-ri 49; în toponimie 27, 49, 57, 210, 252, 268, 276.

odăjdii, dăruite de domn 6.

ofițeri, străini 144.

ogoare 42, 62, 97.

ohabă 94; în traduceri: moștenire 12; strămoșie 61;

coșnițe ohabnice 33; găleți ohabnice 33, 72, 94, 205, 285, 300; țigani, sate, părți ș.a. întărite ~ 26, 33, 102, 112, 113, 122, 123, 130, 132—134, 138, 140—142, 149, 153, 154, 157—159, 165, 177, 178, 181, 185, 187, 188, 190, 191, 194, 195, 197—199, 201, 204, 206, 207, 209, 211, 213, 215, 216, 218, 219, 221, 222, 224, 225, 227, 229, 230, 233, 236, 237, 239, 240, 245, 248—251, 254, 257, 264, 266, 267, 274, 278, 283, 286—289, 291, 292, 295, 296, 299, 302, C; în întăriri cu scutiri: passim; în danie de vamă 37; de bani 203; de venit domnesc 205; ieromonah dăruiește vie de ~ 252; sat slobozit ca să fie de ~ 35; în toponimie 105, 152, 186, 226.

olteni, boieri ~ 78.

oi 1, 172, 229, A; vameși de ~ 52, 56; vama din ~ v. vămi.

oierit (?) 61, 65, 81, 96, 98, 135; v. vămi. olac, olacuri v. cai.

omor, dușegubine date pentru ~ 285; ucigași opriți să intre în slobozie 31; v. și dușegubine, singe.

orașe și orașeni:

tîrguri 5, 50, 84, 93, 106, 128, 135, 172, 182, 256, 275, IV; orașe (cetăți) de scaun v. Argeș, București, Tîrgoviște; oraș domnesc 10; tîrg al unui boier 5; drept de a face ~ IV;

case 196, 275; case (sălașe) scutite 39, 49, 52;

braniști, pocni 84, 256; mori 9, 17, 49, 64, 101, 157, 268; vii 9, 49, 91 (?), 127, 212, 244, 252, 268, 294, 300;

orașe unde sînt tîrguri 106, 128; vămi la tîrguri și orașe 50, 55, 69, 93, 104, 106, 128, 135, 172, 182, 275;

pîrgari, pîrcălabi 106, 128, 131; vornic și alți dregători 52; judecată 228; județ 32 (?), 52; sat dependent de ~ 4; strigări în ~ 256; v. și Brăila, Calafat, Craiova, Făgăraș, Floci, Giurgiu, Gherghița, Ocne, Rîmnic, Severin, Slatina, Șercaia, Tîrgșor, Tg. Gilort, Tg. Jiu;

orașe și tîrguri străine 1, 4, 44, 46, 50, 54, 62, 97, 144.

ordin călugăresc v. călugări.

orz, găleți de ~, dăruite unei m-ri 179, 285, 300.

osluhari, opriți să turbure privilegiați 56, 77. otașnă, otaștină v. vinărici.

P

paharnici (mare ~), stăpîni de satc, părți ș.a. 215, 241, 282, C; în sfatul domnesc 38, 52, 56, 58, 60, 61, 63—66, 68, 72, 77, 80—83, 85—87, 89, 91, 93—95, 98, 99, 101—105, 108, 110, 112, 113, 115, 117, 118, 120, 122—125, 127, 129—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150, 152, 158, 160, 161, 170, 175, 177, 178, 179, 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—212, 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—238, 240, 241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 290—295, 297, 299, 302, III (?), IV; mai mulți paharnici în același sfat 61, 148, 275; cu sarcini domnești 259; paharnic străin 1.

v. și canatnici.

pază la cetăți 1; la mori 127 (?); la hotare 176.

păduri 81, 188, 260, 283, C, I, III; loc curățat în ~ 283; pădurea cea mare în toponimie * 75, 88, 109, 147.

păstori și păstorit, pășunatul vitelor 1; în munți 15, 32, 137, 171; în bălți 28, 48; păscut în scutiri 15.

pături, dăruite unei m-ri 6—8, 14, 16; preț 36. peceti, pecetea cea mare 5; pecetea unui egumen 196; puse de diac, de pisar 298, IV; passim.

pedestru, taxe vamale pentru 50.

perdele de camhă 6.

pergament 92.

perperi <dare> 131, 205, 265, 275; ~ monedă v. bani.

pește și pescuit:

pescării 1, 6—8, 14, 16, 22, 47, 53, 62, 89, 97, 124; crap și morun 35, 50, 268; pește mare 54; pescuit în riuri 32, 93,

- 171; obligații pentru pescuitul morunilor 35; vamă și pârpar 24, 28, 106, 128, 131, 146, 182; taxe vamale 50, 54.
- picernic**, în sfatul domnesc 17.
- piei**, de cerb, de fiară, taxe 50, 54.
- piper**, taxe vamale 50, 54, 55.
- pisar** v. scriitor.
- pisică sălbatică** 50.
- pitari**, stăpîn de sate 216; în sfatul domnesc 17 (?).
- pivnicer**, în sfatul domnesc 17.
- pînea domnească** 24 (notă).
- pînză**, scutită de vamă 50, 54.
- pîrcălabi**, ~ domnești 98, 135; ~ de oraș 106, 128, 131, 182; ispravnici în acte domnești 177, 207; slugile pîrcălabilor 258; ~ străini 44, 47, 62, 97.
- pîrgari**, din orașe 182; hotarnici 131; martor 57; străini 174, 182.
- plaiuri**, vamă 275.
- pleban** 90.
- pluguri** 1.
- poclon**, în scutiri 107, 150, 161, 212.
- podgorii** 127, 205, 213, 275.
- poduri**, muncă la ~ 281.
- podvoade** în scutiri 10, 21, 24, 34, 35, 38, 39, 52, 58, 60, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 82, 83, 85—87, 94—96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 111, 115, 118, 124, 125, 129, 135, 139, 143, 148, 150, 152, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 242—244, 262, 268, 290, 294, 303.
- podvodnicari** v. **povodnicari**.
- pogoane** de vie 244.
- poeni** 66, 118, 188, 191, 289, 293.
- pometuri** 171, 277, I; preț 254; în scutiri 93; v. și **nuci**.
- popi** 220, 244, 265, 268, 277, I; demestig 252; eclesiarh 275; protopop 36; ~ cu vii, cu părți ș.a. 130, 170, 220, 257, 283; dăruiesc unei m-ri 91, 252, 268; scrie carte 252; ispravnic (?) în act domnesc 275; martori 36, 57, 252; străini 74, 263; v. și **egumeni**.
- porci**, negoț 50, 54, 106; vameși de ~ 52, 56, 77; v. și **vama din** ~.
- portar**, în sfatul domnesc 249.
- posadă**, în scutiri 29, 52, 58, 60, 72, 82, 94, 99, 103, 105, 108, 118, 124, 125, 170, 175, 281; exceptată din scutiri 127; făcută explicit m-rii 33.
- poslușanie** v. **slujbă**, **supunere**.
- poslușnici** (oameni m-rești) 28, 31, 39, 205, 220.
- postavuri**, de îmbrăcăminte, de încălțăminte 6—9, 14, 16, 17, 53, 89; în negoț 69, 106, 144; taxe vamale 40, 50, 54; v. și **viguri**.
- postelnici** v. **stratornici**.
- poștă** v. **cai de olac**.
- poteci**, scutiri de muncă la ~ 281.
- povară** <unitate de măsură>, taxe vamale pentru ~ 50; cal împovărat 54.
- poveri** în scutiri 107.
- povățuitor** în traduceri v. **domnul**, **herțeg**.
- povirde** v. **cărături**.
- povodnicari**, opriți să turbure privilegiați 217, 242, 255, 258, 268, 281, 290, 294.
- pradă** 179; ~ de război 1; v. și **dușegubine**, **gloabe**.
- prădalica** (în traduceri: ceartă, jăfuire?, prigonire, vânzare), scutire de ~ 118, 122, 133, 140, 143, 160, 170, 175, 178, 187, 189, 190, 194, 199, 200, 206, 209, 211, 216, 217, 226, 227, 230, 234, 244, 245, 250, 253, 262, 278, 286, 288, 292, 294, 296, 299; scutire de ~ acordată unei m-ri 201; drept de a lua ~ acordat unei m-ri 146; ocini prădalice 129; prădalică domnească 181.
- preceptor** al Casei Ospitalierilor 1.
- prepozit**, vicecancelar al curții regale 1.
- prețuri**:
plătite sau evaluate în monedă pentru: sate întregi 115, 142, 145 (?), 148, 150, 161, 170, 184, 186, 187, 194, 198, 210, 212, 221, 224, 226, 227, 234, 243, 246—248, 266, 268, 273, 290, 291, 302, 303; ~ părți definite de sat 118, 120, 123, 130, 139, 145, 148, 150, 161, 190, 193, 200, 201, 204, 209, 212, 217—219, 233, 234, 268, 273, 274, 278, 302, 303; ~ părți nedefinite: **passim**; ~ pămînturi 198; ~ munți 132, 238; ~ vii (pogoane) 244; ~ livadă 283; ~ vad de moară 268; ~ loc de casă 196, 244; ~ pentru țigani 135, 267, 268; ~ pentru cai 36, 160, 195, 209; ~ grîu 36; ~ obiecte (manta, șa) 36;

prețuri pentru bunuri diferite cuprinse în aceeași sumă: **passim**;
~ plătite în bunuri 36, 53, 91, 200, 209, 229, 240; v. și schimb, darea calului.
prigonire v. prădalica.
pristavi, oprîți să tulbure familii privilegiate din oraș 39, 52.

privilegii v. domnul acordă imunități, obroc ;
~ vamale v. negoț.
proegumeni v. egumeni.
prot la Athos 231.
protopop v. popi.
provizor III.
pușcar, slugă domnească cu parte 207, 208.

R

rasă călugărească A.
războaie 63.
regi ai Ungariei numiți crai 32, 144, 156;
acordă privilegii 1, 44, 46, 47, 62, 144;
relații feudale cu domnul Țării Românești 3, 5, 40, 156.
rentă feudală:
drept boieresc 13; boierisag 93; dările vlastelinilor 31; luată după lege (legea românească) 137, 247, 256; găleata de ieșire 281;
în muncă (lucru, nevoie, slujbă, treabă 20, 28, 33, 34, 39, 48, 52, 56, 77, 98, 107, 115, 127, 135, 150, 161, 165, 179, 212, 285;
în natură, venituri domnești luate explicit de feudali 20, 23, 28, 33, 48, 94, <111>, 131, 137, 146, 151, 171, 172, 179, 201, 205, 212, 241, 246, 247, 266, 285 (?), 297;
v. și domnul acordă imunități și scutiri;

dajdea țiganilor 56, 77;
v. și perperi, supunere, vinărici.
riși, blană de ~ 50.
riuri (ape), drepturi ale unor feudali pentru ~ 32, 80, 93, 171, III.
robi, cumpărați, oprîți să se așeze în slobozie 31; v. și țigani.
romani, v. Imperiul Roman.
români, cnezatele lor, drepturi și obligații 1;
~ din Transilvania 13, 92; legea românească 137; călugări ~ la Athos A.
roți de aramă v. baie.
rucavițe, cusute cu fir 6.
rude, oprite să strice danii 19, 27, 42.
rumâni (vecini) 135, 234; dau bir, vinărici 179, 212, 241; drept de strămutare 31, 242, 255, 281; v. și sate, oameni; rumânire v. danie închinare.
ruși în onomastică 104, 135, 190, 230, 249 234.

S

are, bolovani, măruntă 276; privilegii pentru cumpărare și vânzare 1, 106, 128, 172;
în danie 276; v. și ocne.
sași oprîți să se așeze în Oltenia 1; privilegii 176; în toponimie 15.
sate, mari și mici 17, 29, 33; „sat domnesc” 2; sate domnești, m-rești, boierești: **passim**; ale unor cnezi, moșneni 33, 43;
sat dependent de oraș 4; ~ cu ținutul lor 228; nume dat fără drept 240; sat dispărut (?) 8; sate făcute slobozii 29, 242, 255, 281 (?); ~ volnicite să se apere cu forța de abuzuri boierești 33; ~ cu obligații speciale 35, 127, 179; acte domnești scrise în ~ 49, 137, 154, 249, 265 (?);

sate străine supuse unor m-ri din țară 31, 62, 97; risipite, slobozie 31;
v. și seliști.
săbii, scutite de vamă 50, 54.
sălașe 49 v. case <familii>; ~ de țigani: **passim**.
sălcii, în descriere de hotar 112.
săraci 6; oameni de mîna de jos 42; siromahi 137; pot să se închine cu averea lor 27, 42; dau bir 95; frați săraci v. călugări.
scaun v. cetăți și orașe.
schimb de sate și părți făcut de: domn cu boieri 10, 240, 241; de m-re 16, 270, 274; ~ de boieri 170, 215, 226, 234, 243, 244, 274; domn schimbă cu m-re

mori 157; v. și vânzare-cumpărare, prețuri plătite în bunuri.

schit, în meșt. tirzie 79.

schileri, abuz 183; v. și vameși.

schizmatici I.

scriitori, pisar IV; ~ de cuvinte 161; scriitori de acte domnești v. cluceri, dieci, grămățici, logofeți; *passim*.

scripturi <canoane, lege> 31.

secui, șpan al secuilor 113.

seliști 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 95, 104, 124, 134, 135, 145, 155, 188, 236, 239, 248, 249, 266; jiliști 243.

scmănături I; de obște III; vamă din ~ v. vameșit.

seu, exportat 69.

sfat domnesc (martori), divanul cel mare 2 (notă); primele sfaturi 10 (?), 11, 12, 15, 17, 21, 23, 35, 37, 38, 42, 48, 49, 52, 56, 58, 60, 61, 63—66, 68, 72, 73, 77, 80—87, 89, 91, 93, 94; sfaturi fără stratornic (postelnic) 95, 98, 99, 101, 105, 108, 120, 122—125, 127, 129, 130, 132, 135; sfaturi regulate (8—13 dregători) 103, 112, 133, 143, 151, 177, 184, 187, 190, 192, 194, 195, 198, 200 (?), 201, 204, 206, 209, 211, 213, 214, 216—222, 224, 226—230, 237, 238, 240, 241, 243—245, 248, 249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 278, 283, 285, 286, 287, 288, 290—294, 297, 299, 302, 303, C; ~ cu particularități 102, 104, 110, 111, 113, 118, 122, 127, 131, 135, 136, 138—140, 142, 145, 148, 150, 152, 153, 158, 160, 161, 170, 175, 179, 181, 185, 186, 205, 210, 212, 234, 247, 275, III, IV; ~ cu lipsuri 115, 117, 120, 151, 158, 160, 161, 178, 181, 189, 193, 195, 213—216, 233, 236, 239, 295, 296;

v. și dregătorii din sfat: bani, comiși, logofeți, paharnici, postelnici, spătari, stolnici, vistieri, vornici și (dregători excepțional în ~): agă, clucer, medelnicer, picernic, pivnicer, portari, sulgeri, vornici mici.

sftetnici, *passim*; primi sftetnici 242, 243.

sigiliu, pierdut 92; *passim*.

sînge, m-re volnicită să ia dușegubină și ~ 146.

sirbi v. Serbia, sirbi.

sluger v. sulger.

slugi:

slugi domnești 26, 40, 171. 174; numite slujitori 39; cu părți, cu sate, cu imunități 18, 21, 58, 60, 68, 80—85, 93, 103, 108, 110, 112, 120, 122, 125, 129, 131, 133, 134, 142, 149, 153, 154, 158, 160, 178, 180, 187, 188, 191, 194, 195, 198, 200, 206, 207, 211, 216, 218, 249, 250, 253, 261, 262, 274, 286, 287, 296, 299, D;

atribuții, drepturi 27, 42, 179, 205; trimise pentru mile v. dregători;

slugi boierești, ale dregătorilor 24; ~ banilor 265, 281; ~ pircălabului 258; vornicilor 179, 181, 258, 281; slugi străine 44, 62, 97.

slujbe, slujbă dreaptă și credincioasă a unor boieri față de domn răsplătită cu danie 5, 10, 19, 23, 63, 70, 143, 181, 190, 207, 217, 264, 278; slujbă și credință a unor m-ri față de suveran străin <44>, 46, 47, 62, 97; foloase din ~ I; slujbe domnești în scutiri v. munci; slujbe făcute, date rate unor feudali v. renta feudală.

soli domnești 114, 156; ~ străini 156, 182.

spătari (mari ~), purtător de sabie, meceonoșa 38, 64, 73, 95, 110, 268, 290; din casa domnească 240, 245; vlastel 229; spătari, mari ~ stăpini 95, 145, 190, 220, 229, 240, 245, 251;

în sfatul domnesc 17 (notă), 38, 52, 58, 60, 61, 64, 68, 73, 77, 81—87, 89, 91, 93—95, 98, 99, 102—105, 108, 110—113, 115, 118, 120, 123—125, 127, 129—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150, 152, 153, 161, 175, 177—179, 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204, 206, 209—212, 215—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 278, 283, 285, 287, 288, 290—294, 297, 299, 302, 303, C, D, III; mai mulți spătari în același sfat 98, 102, 104, 110, 111, 118, 148, 150, 152, 153, 181, 233, III; tocmelnic 208; martori 252, 282.

spusa, act scris după ~ logofătului 60, 69. stejar în toponimie 84.

stilp, în descriere de hotar 171.

stini, ale unor boieri 12, 200 și în toponimie 103.

stolnici (mari ~) 41, 294, II;
 stăpîni de sate și țigani 185, 187, 217, 226, 243;
 în sfatul domnesc 11, 17, 21, 38, 56, 58, 60, 61, 63—66, 68, 72, 73, 77, 80—87, 89, 91, 93—95, 98, 99, 101—105, 108, 110—113, 115, 117, 118, 120, 122—125, 127, 129—133, <135>, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150, 152, 153, 158, 160, 161, 170, 175, 177—179, 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—212, 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 248, 249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—294, 297, 299, 302, 303, C, D, III, IV; doi stolnici în același sfat 130, 181, III, IV; ispravnic în act domnesc 187; stolnic străin 1.

stratornici (mari ~), vlastel 229; slugi domnești 287; postelnici 81, 170, 184, 190, 194, 201, 205, 206, 209, 211, 217, 219, 221, 227, 238, 253, 254, 257, 282, C; stăpîni de sate 229, 282, 287;
 în sfatul domnesc un singur stratornic 81, 102, 103, 112, 113, 117, 120, 138, 143, 148, 150, 152, 153, 160, 161, 170,

175, 177, 179, 185, 189, 190, 192, 194, 238, 239, 241, 243, 245, 251, 254, 257, 302, C; doi ~ în același sfat 131, 133, 136, 139, 140, 142, 158, 181, 184, 186, 193, 195, 198, 201, 204—206, 209—212, 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236, 237, 240, 244, 247—249, 253, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 290—294, 297, 299, 303, D.

strigare în tîrg 256.

strungă, în toponimie 151, 214.

stupărit v. **albinărit** și **stupărit**.

stupi din baltă 28, 48, 146; din braniște 256; vameși de ~ 56, 117; vama din ~ v. **albinărit** și **stupărit**.

stupină I.

sudeți v. **județi**.

sulger în sfatul domnesc 175.

sumane, vamă pentru ~ 54.

supunere (ascultare), sat silit să asculte de un boier 70; sate ascultă, sînt supuse unor m-ri 20, 33, 179; case <familii> din oraș supuse unor m-ri 39, 52; m-ri supuse altor m-ri 9, 10; supuse unor suverani străini 97; v. și **metoace**;
 ~ datorată de catolici episcopului 3.

Ș

șaa, preț 36.

școlii, școală domnească <în menț. tirzii> 85, 227, C, D.

șepci, scutite de vamă 54.

șofran, vămuit 50, 54, 55.

șpani din Transilvania 44, 47 62, 97; în titulatura domnului <act fals> II.

T

tabere <la trecători> 144.

talpe, în scutiri 52, 86, 99, 103, 105, 108, 124, 125, 143, 160, 175, 186, 217, 220, 234, 243, 244, 268, 290.

tătari, năvălirea lor 1; în titulatura domnului (Părțile tătărești) 12, 15, 28, 30, 32, 34, 38, 43, 45, 48, II; în onomastică 42, 104, 135, 294.

tei 268.

tetraevanghel, ferecat cu argint 6.

teutonii, oprîți să se așeze în Oltenia 1.

tîrnosirea unei m-ri domnești 17.

trapezărie la Athos A.

turcii, ocupații, lupte 5, 31, 228; informare despre ~ 114; în toponimie 286.

turnuri, zidire A.

Ț

țărani, obligații 137, 241.

țigani (sălașe de ~) 7—9, 14, 16, 17, 49, 84, 89, 93, 95, 96, 107, 109, 127, 147, 150, 152, 161, 163, 170, 212, 217, 230, 241, 246, 247, 292, 294; dc cort 13; cneaz de ~ 117;

dau dajde și slujesc m-rii 56, 77, 165; unor boieri 135; scutiți de dări și munci 53, 117, 212; preț 135, 185 (?), 267, 268.
ținut, al unui sat 228.

U

ucigași, neprimiți în slobozii 31.
 ulițe în toponimie și întăriri 17, 96, 107, 150, 161, 212, III.
 ulm, în descriere de hotare 112, 277; răsădit 277.

uncii, v. bani.
 unguri v. Ungaria și bani, florini ungurești.
 urdă, în toponimie 84.
 uric, în acte străine 47, 62, 97.

V

vaci, în preț 178; taxe vamale 54; vaci grase în scutiri <traducere> 135.
 vaduri, vămi la ~ 12, 106, 128, 246, 275; în toponimie 7, 53, 62, 89, 97, 124; vaduri de moară v. mori.
 vamă v. vămi.
 vameși 104, 265, 275;
 ~ de albine, de stupi 52, 56, 77, 117; de bălți 117; v. și stolnici; ~ pentru fin, finari 77; ~ de oi 52, 56; ~ din orașe și tirguri, în țară 30, 45, <52>, 106, 128, 135, 182; ~ de porci 52, 56, 77; ~ puși de călugări 172, 205;
 vameși, schileri 40, 50, 54, 69, 114, 182, 183; sol 114;
 ~ străini 44, 62, 97; vice vameși 44.
 vase de argint 6.
 vameșit, vameșia domnească dintr-un județ 179, 205, 270, 303; vamă din semănături 93; v. și găletărit.
 vămi 28, 48, 49, 131;
 vamă cimpnească 275; la orașe și tirguri (~ din țară) 30, 45, 47, 50, 55, 69, 93, 104, 106, 128, 135, 172 (?), 182, 275; la vaduri, la poduri 106, 128, 246, 247 (?), 275, 281; la plaiuri (munți) 37, 49, 56, 77, 96, 106, 107, 127, 128, 150, 161, 179, 212, 275, 303; ~ de mărfuri și trecere 22, 47, 53, 62, 97, 162(?), 172;
 taxe la vămi 40, 50, 54, 55, 69, 182; luate după legea veche 182; ~ luată numai la vânzare 50; vămi <arendate>, cumpărate 30, 45, 106;
 vămi în alte țări 47(?), 62, 97, 144;
 vamă 29; vamă domnească 93, 146; vamă vornicească 135;
 vama din albine v. albinărit și stupărit;

vama găletăritului v. găleți și găletărit și vameșit;

vama din oi (în traduceri: datul ~, dijma ~, hotarștină ~, oicrit, zeciuală ~) în scutiri 10, 12, 15, 21, 24, 34, 35, 38, 39, 52, <56>, 58, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 80—83, 85—87, 93—96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 115, 118, 120, 124, 125, 129, 135, 139, 143, 146, 148, 150—152, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 243, 244, 262, 268, 290, 294, 303, III;

vama din porci, rimători (în traduceri: datul ~, dijma ~, goștărit, hotarștină ~, zeciuală ~), în scutiri 10, 12, 15, 21, 23, 24, 34, 35, 38, 39, 52, <56>, 58, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 80—83, 85—87, 93, 95, 96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 115, 118, 120, 124, 125, 129, 135, 139, 143, 146, 148, 150—152, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 243, 244, 262, 268, 290, 294, 303, III;

vama din pește (zeciuală ~), în scutiri 24, 28, 128, 131, 146; v. și bălți, pește și pescuit;

~ din pometuri, livezi, semănături 93:

vama din sare <la cumpărare> 106, 128;

vama din stupi v. albinărit și stupărit;

vama din vii, din vin, din vinărici v. vinărici.

vătafi, dregători domnești 242, 256; ~ puși de m-re 131.

vedre de vin 91, 268, 276, 280, 300; butoaie cotate în ~ 268.

venit: passim, v. și rentă feudală, dări și slujbe.

veveriță, blană vămuită 50.

- vicar** al românilor <în menț. tirzie> 92.
- vii** 9, 27, 42, 47, 49, 57, 62, 91, 97, 102, 109, 117, 147, 163, 220, 243, 246, 247, 266, 275, 294, A; **vie** domnească 127; **vie** bătrână 268; ~ părăsită 252; **lucru la vie**, remunerare 179; ~ măsurate în pogoane 244; **preț** 254; ~ din țări străine 62, 97; **zeciuială** din ~ v. **vinărici**;
- vigu**, unitate de măsură pentru postav 54, **vighu** în scutiri orășenești 39.
- vilar**, **vamă** pentru 50, 54.
- vin** (buți de ~, vedre de ~) A; în danii 9; 17, 35, 124, 276, 280, 300; în **preț** 91; **băut la aldămaș** 36; în **vinzare**, **taxe** 54, 106, 128, 275; v. și **vinărici**, **perperi**.
- vinăriceri**, **opriți să tulbure privilegiați** 52, 56, 77, 192, 220.
- vinărici**:
dijma vinului 23, 80; **vama** vinăriciului 143; **vierit** 81; **zeciuiala** din **vii**, din **vin** 15, 205, 246, 247; **vinărici** domnesc <textual> 145, 192, 205, 212, 241, 268, 285, 300; ~ domnesc și boieresc <textual> 266; **pământ cu otaștină** 145, 246;
vinărici domnesc răscumpărat de un boier de la domn pe cai 192; ~ dăruit de domn 205; 212, 266, 268, 280, 285, 300; dăruit de boieri 246, 247; **vinărici** redobândit de boierii ctitori la risipirea m-rii 201; ~ în schimb 241; în scutiri 10, 12, 15, 21, 23, 24, 34, 35, 38, 39, 52, 58, 60, 61, 68, 72, 73, 75, 80, 81, 83, 85—87, 93, 95, 96, 98, 99, 103—105, 108, 110, 115, 118, 124, 125, 127, 129, 135, 139, 143, 145, 148, 150, 152, 160, 161, 164, 170, 175, 184, 186, 192, 205, 212, 214, 217, 226, 234, 244, 247, 275.
- violator de fecioară** 31.
- vistieri** (mari ~), **primul** ~, proto **vistieri** 17, 37, 56, 86, 87, 89, 94, 110, 239, 241, 268, 283; **stăpîn** 289, 293;
 în sfatul domnesc 11, 17, 35, 37, 38, 52, 56, 58, 60, 61, 64—66, 72, 73, 77, 80, 82—87, 89, 91, 93—95, 98, 99, 101, 103—105, 108, 110—113, 117, 118, 120, 122, 123, 125, 127, 129—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 150, 152, 153, 158, 160,
- 170, 175, 177—179, 181, 184—187, 189, 190, 192, 194, 195, 198, 201, 204—206, 209—212, 214—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 248, 249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 290—297, 299, 302, 303, C, D, III; doi **vistieri** în același sfat 35; **martor** 252; **ispravnic** (?) 215; **scrie doamnei** 173;
 ~ străin 1.
- vistieria** regală 1.
- vite** 1, 42, A; **pășunatul** lor 32, 137, 171; **vamă** 50.
- vinat** v. **pește și pescuit**.
- vinzări-cumpărări**
 9, 16, 36, 53, 91, 99, 106, 109, 110, 112, 115, 118, 120, 123, 128, 130, 132, 135, 136, 138, 139, 142, 145, 148, 150, 152, 153, 158, 161, 170, 177, 178, 181, 184, 186—190, 193—196, 198, 200, 201, 204, 209, 212, 216—221, 224, 226, 227, 229, 232—234, 238, 240, 243, 244, 246—248, 252, 254, 257, 268, 274, 278, 282, 283, 288, 291, 294, 302, D, IV; **domnul vinde** (?) unei m-ri 22, 53, 89, 124;
domnul vinde pe cai v. **domnul**; **vamă cumpărată** <arendată> v. **vămi**;
 v. și **negoț**.
- vlasteli**, (**vlastelini**), **dregători numiți** ~ 229, 247; **străini** 31, 44, 47, 62, 97.
- voievozi**, ai românilor 1; în titulatura domnului: **passim**;
 fiii domnului numiți ~ v. **domnul**;
voievozi ai Transilvaniei 156, 169, 173, 174; acordă privilegiu unor m-ri din țară 97.
- vornici**, 117, 181, 193, B;
vornici mari: **ban vornic** 38; **prim sfetnic** 242; **nepot de domn** B; cu drept de **slobozie** 242; în sfatul domnesc (și foști mari **vornici**) 10, 15, 58, 60, 64, 68, 80, 82, 83, 85—87, 89, 91, 93—95, 98, 99 101—105, 108, 110—113, 115, 118, 120, 122—125, 127, 129—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150, 152, 153, 158, 160, 161,

170, 175, 177—179, 181, 184—187, 189,
190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—
212, 214—222, 224, 226—230, 233, 234,
236—241, 243—245, 247—249, 251, 253,
254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278,
283, 285—288, 290—297, 299, 302, 303,
C, D, III, IV; atribuții 176, 179, 250;
ispravnic în act domnesc 199, 289; dă

carte 176; martori 157, 282; slugile lor
179, 181 (?), 258, 281;
vornici mici: în sfatul domnesc 131, 136,
138—140, 142, 145, 170, 179, 185, 186,
247; vornicei 242; vornici oprți să tulbure
privilegiați 56, 77, 104, 106, 128, 242; ~
privilegiați din orașe 39, 52.
vulpi, vamă pentru blăni 50.

Z

zaconic la m-re 101.

zapcii, străini 144.

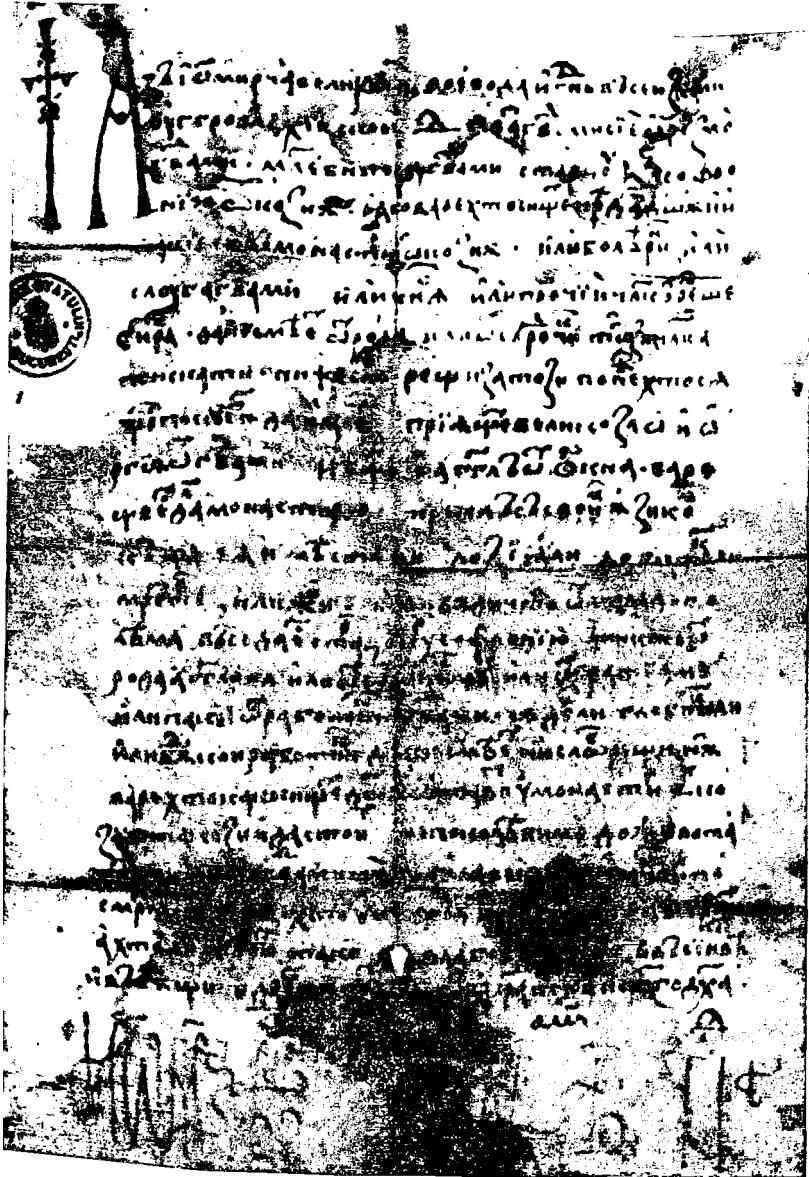
zeciuială din oi, porci, stupi și vii 15, 146, 205;
v. și vâmi; ~ din pește și pescării 22, 53,
89, 124, 146; ~ de la roțile de aramă 16,

22, 89, 124; ~ domnescă din vin 205;
v. și vinărici.

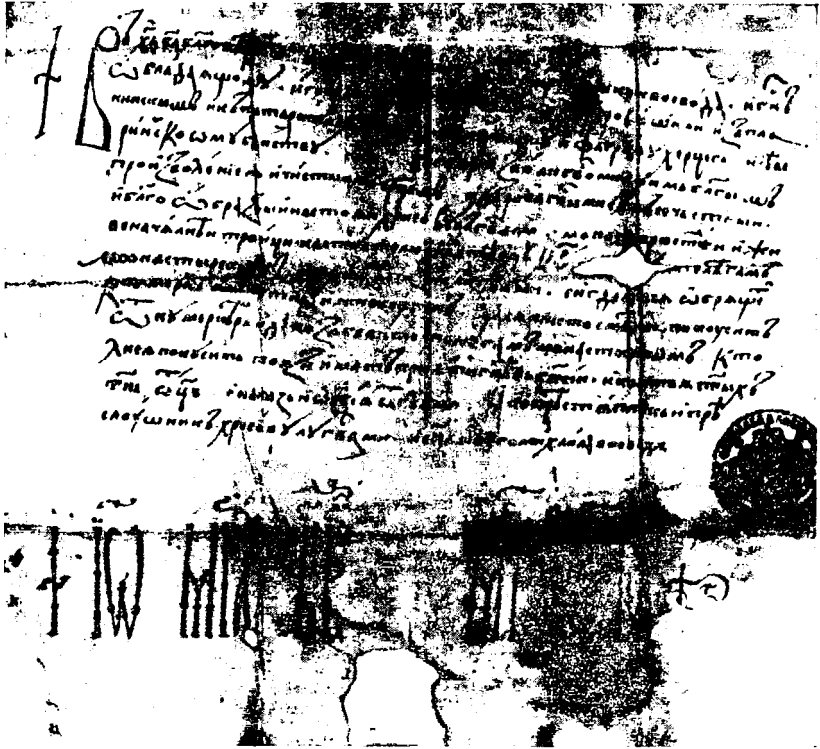
zestre dată de domn 170; a unei doamne
258, 268.

zidire, zugrăveală v. mănăstiri.

F O T O C O P I I

I = Doc. nr. 27.

II = Doc. nr. 30.

IC О мнрѣ великомъ ... **О** мнрѣ великомъ ... **О** мнрѣ великомъ ... **О** мнрѣ великомъ ... **О** мнрѣ великомъ ...

И тншѣт ... **И** тншѣт ... **И** тншѣт ... **И** тншѣт ... **И** тншѣт ...

Д ... **Д** ... **Д** ... **Д** ... **Д** ...

В ... **В** ... **В** ... **В** ... **В** ...

Ш ... **Ш** ... **Ш** ... **Ш** ... **Ш** ...

Д ... **Д** ... **Д** ... **Д** ... **Д** ...

Р ... **Р** ... **Р** ... **Р** ... **Р** ...

В ... **В** ... **В** ... **В** ... **В** ...

Д ... **Д** ... **Д** ... **Д** ... **Д** ...

В ... **В** ... **В** ... **В** ... **В** ...

Д ... **Д** ... **Д** ... **Д** ... **Д** ...

В ... **В** ... **В** ... **В** ... **В** ...

Д ... **Д** ... **Д** ... **Д** ... **Д** ...

В ... **В** ... **В** ... **В** ... **В** ...

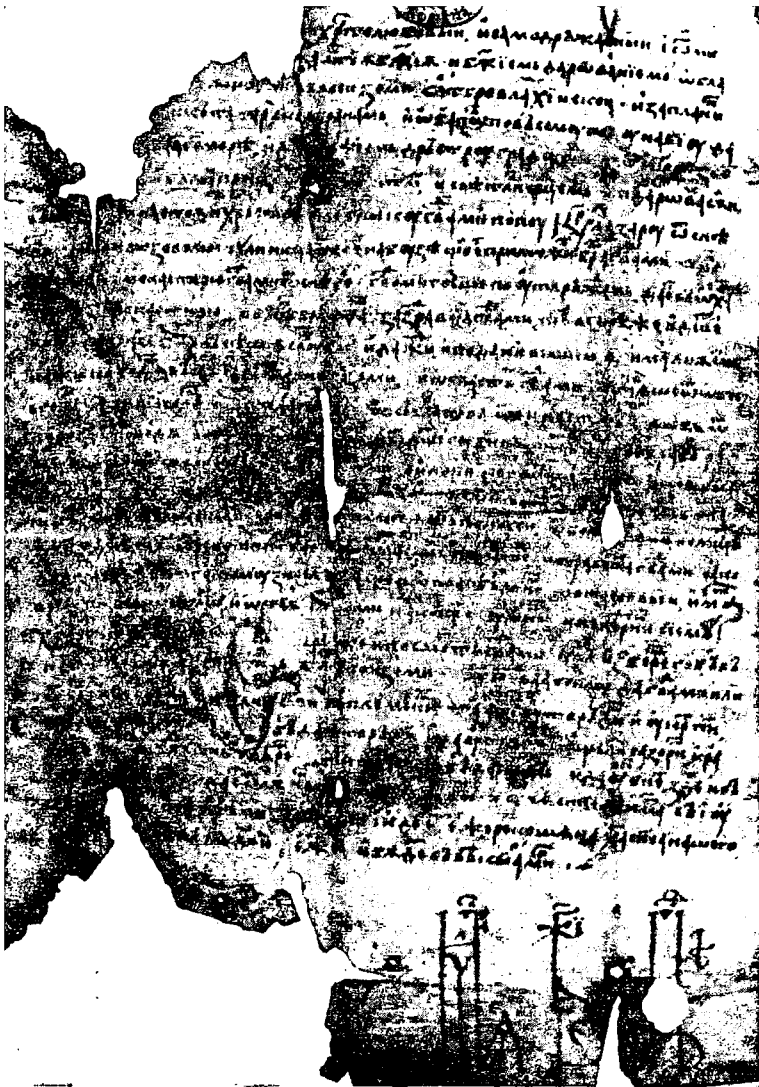
Д ... **Д** ... **Д** ... **Д** ... **Д** ...

В ... **В** ... **В** ... **В** ... **В** ...

Д ... **Д** ... **Д** ... **Д** ... **Д** ...

В ... **В** ... **В** ... **В** ... **В** ...

IV = Doc. nr. 34.

Handwritten text in a medieval script, likely a liturgical book or manuscript. The text is arranged in a single column with a large initial letter 'A' at the top left. The script is dense and characteristic of the 10th-12th centuries. There are some marginal notes on the left and right sides. At the bottom of the page, there are several diagrams or drawings, possibly related to the text above, showing vertical lines and some symbols.

V = Doc. nr. 35.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin or Greek, with several lines of text and some decorative initials or symbols at the bottom.

VII = Doc. nr. 53.

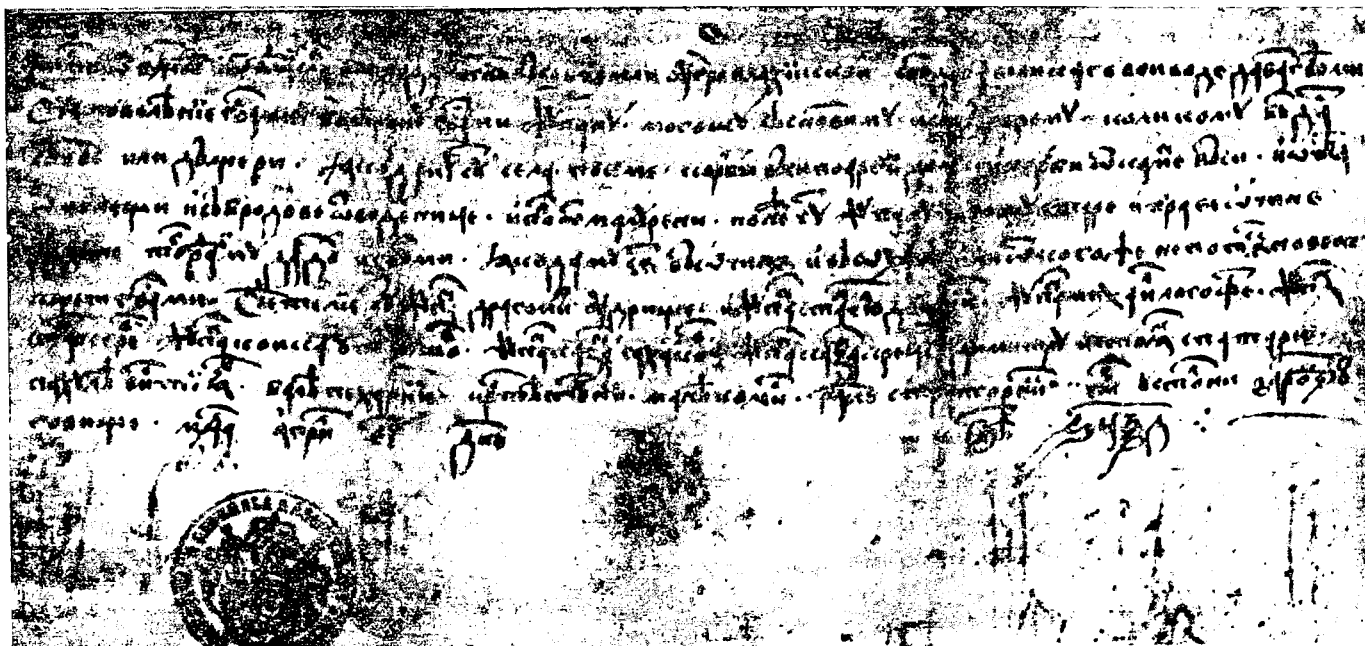
This manuscript page features a single line of text written in a medieval Gothic script, likely a form of Latin or Old Romanian. The text is densely packed and includes several large, decorative initial letters, such as 'L' and 'F'. Below the text, there are several staves of musical notation, which appear to be square neumes on a four-line staff. A prominent dark circular ink blot is visible in the lower right quadrant of the page, partially overlapping the musical notation. The overall appearance is that of an ancient or medieval manuscript fragment.

VIII = Doc. nr. 55.

IX = Doc. nr. 57.

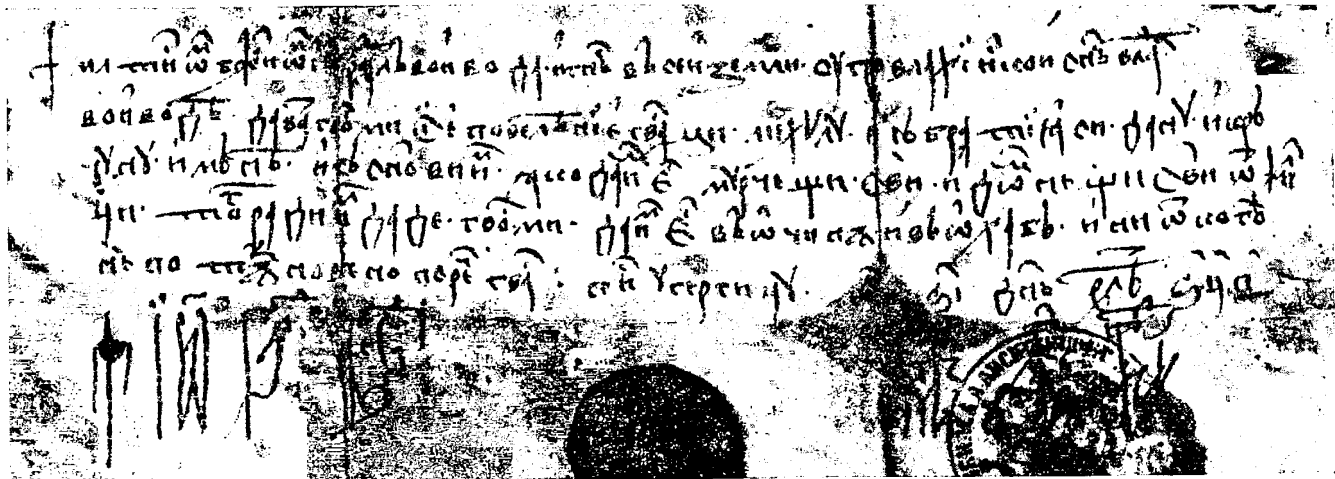
XI = Doc. nr. 113.

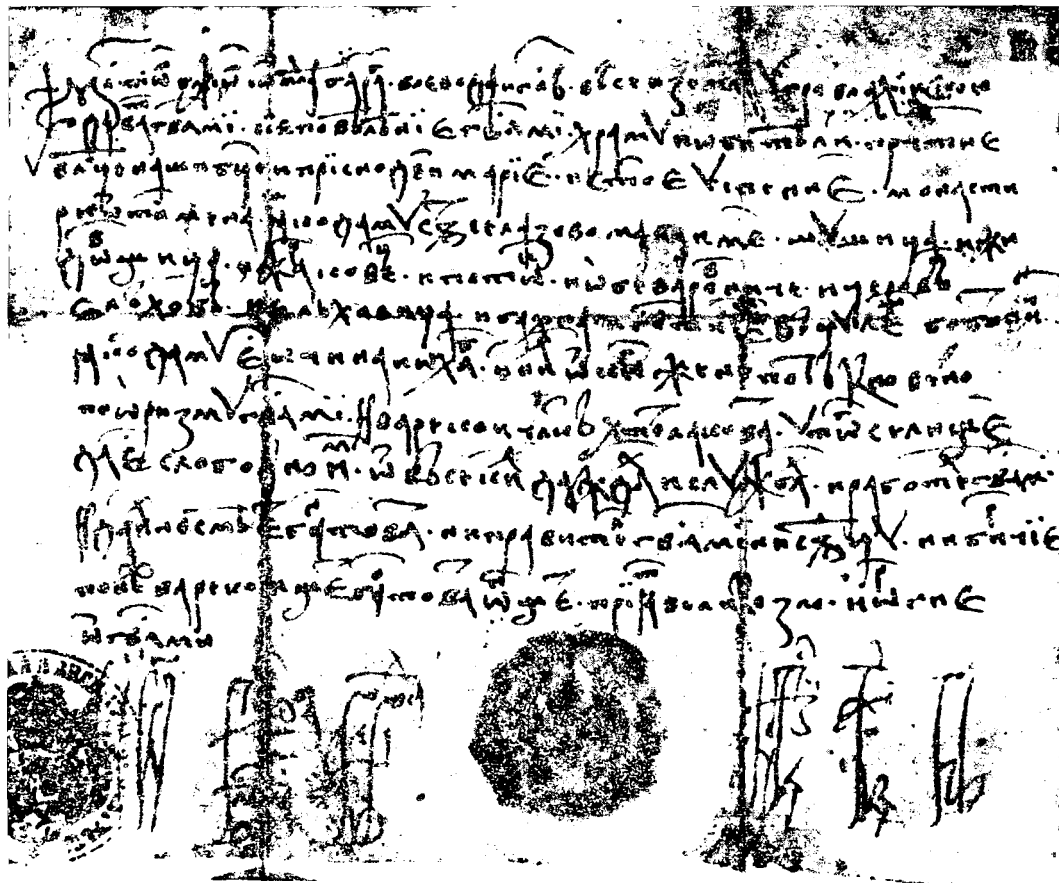
Handwritten text in a medieval script, likely Latin or a Romance language, written on a parchment page. The text is arranged in several lines, with some characters appearing to be in a different script or dialect. The page shows signs of age and wear, including a large dark circular stain in the lower center and some vertical lines or markings at the bottom.

XIII = Doc. nr. 131.

XIV = Doc. nr. 141.

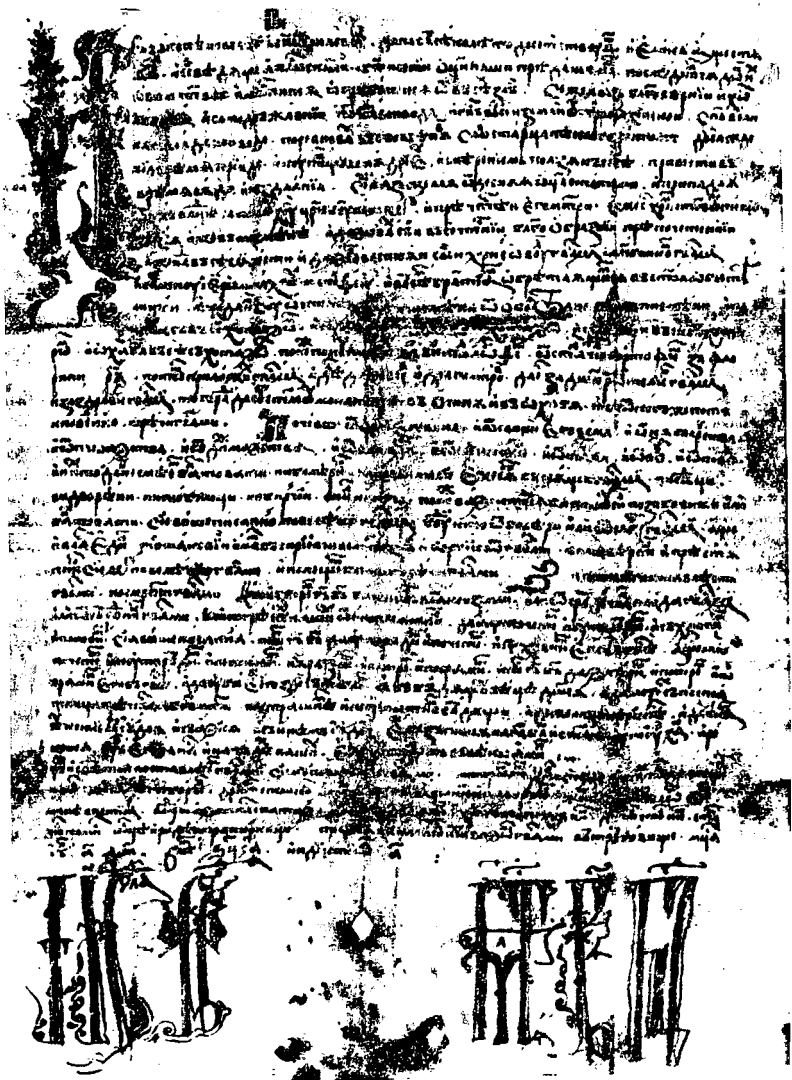
XV = Doc. nr. 155.

XVI = Doc. nr. 165.

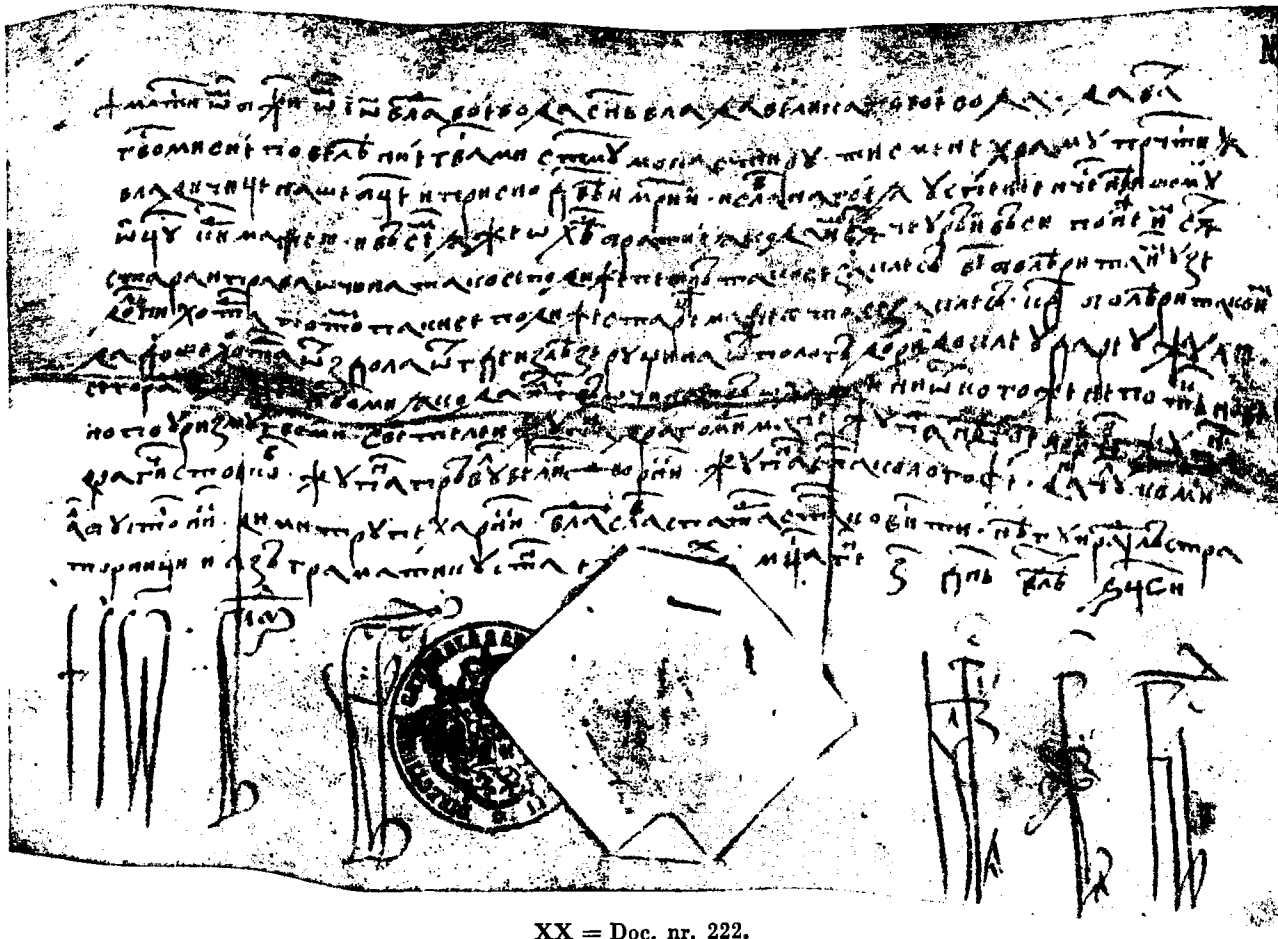
Handwritten text in a medieval script, likely a Latin document. The text is dense and appears to be a formal record or contract. It is written in a dark ink on a light-colored parchment or paper. The script is a cursive hand, possibly a Gothic or similar medieval style. The text is arranged in several lines, with some larger initials or headings. The bottom of the page features a large, stylized signature or seal, which is partially obscured by a dark, circular mark. The overall appearance is that of an ancient manuscript or document.

XVII = Doc. nr. 171.

XVIII = Doc. nr. 186.

XX = Doc. nr. 222.

Handwritten text in a medieval script, possibly Latin or Romanian, with a large central stain and a circular seal or stamp at the bottom center. The text is arranged in several lines, with some characters appearing to be in a different script or dialect. The document is heavily obscured by a large, dark, irregular stain in the center, which also partially covers a circular seal or stamp at the bottom center. To the right of the seal, there are several vertical lines and markings, possibly representing a signature or a list of names. The overall appearance is that of an old, damaged manuscript page.

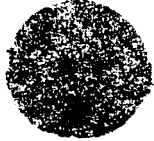
Handwritten text in a medieval script, likely Latin or a related language, heavily obscured by dark ink blotches and stains. The text is arranged in several lines, with some characters appearing to be in a different script or dialect. The overall appearance is that of a heavily damaged or obscured manuscript page.

XXII = Doc. nr. 252.

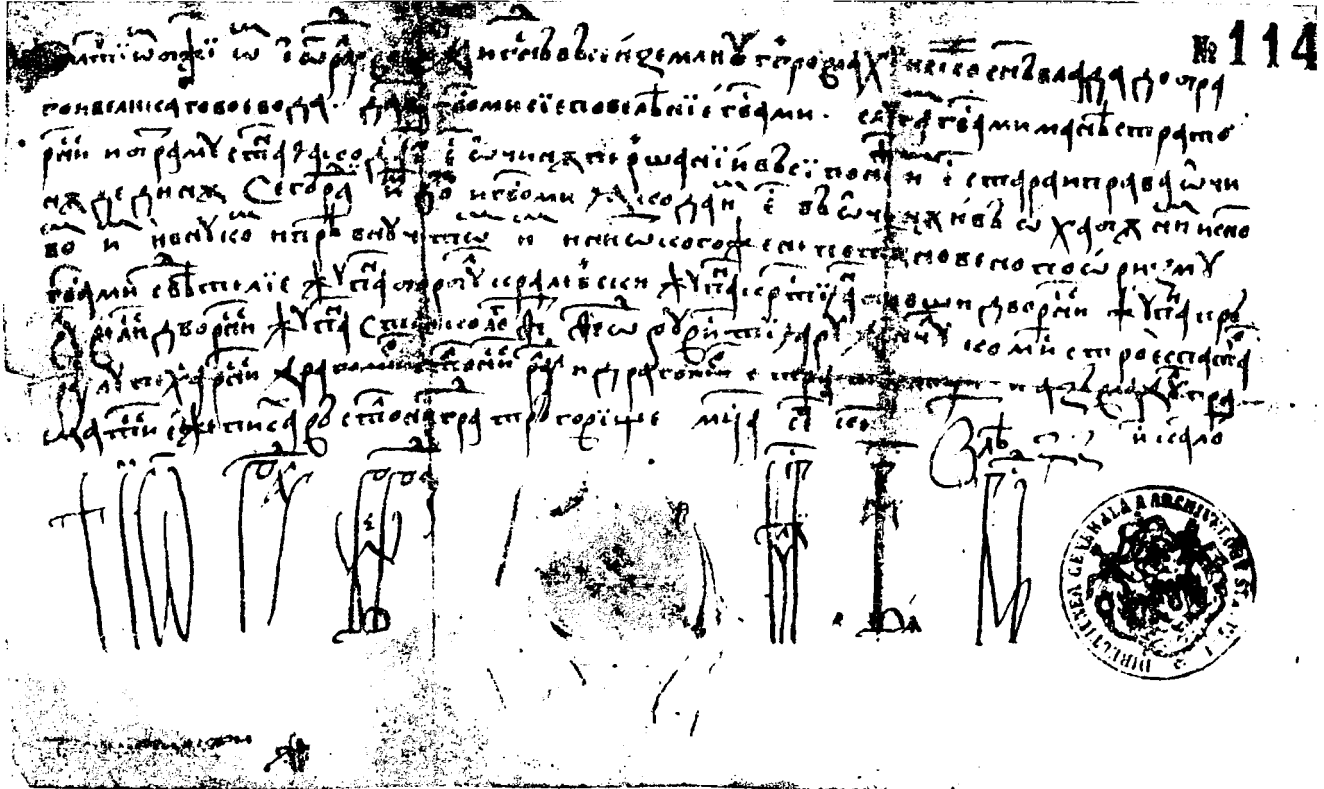
Inmii nra in p... nca...
 cat...
 ad...
 p...
 p...
 p...
 p...
 p...

m...
 m...
 m...
 m...
 m...
 m...

XXIII = Doc. nr. 264.

633

C U P R I N S

	<u>Pag.</u>
Introducere	V
Prefață	XIX
Prescurtări-Bibliografie	XXIII
Rezumatele documentelor	XXIX
Rezumate în limba franceză	XLIII
Documente	1
Lista documentelor cu date rectificate.....	517
Indice onomastic	525
Indice de materii	587
Fotocopii	609

Redactor responsabil: AL. D. VASILE
Tehnoredactor: I. DIACONESCU

---

*Dat la eules 30 06 1965. Bun de tipar 14 03.1966. Apărut 1966.
Tiraj 1600 ex. legate. Hirtie 700×1000 semivelină tipar înalt B de
60g/m². Coli editoriale 54,21 Coli de tipar 44,00. A 7854/1965. C.Z.
pentru bibliotecile mari 9(498.1) «1626:1627». C.Z. pentru biblioteci
mici 9 (R₁)«1626 1627».*

**Intreprinderea Poligrafică «Arta Grafică», Calea Șerban Vodă,
nr. 133—135, București, Republica Socialistă România.
Comanda nr. 723.**

Let it